

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

44

VENAJÄNKIELINEN LAITOS
JULKAISTU
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ИЗДАТЕЛЬСТВО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:N KK:N MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KUSTANNUSLIIKE EDISTYS
MOSKOVA • 1970

V. I. LENIN

44
OSA

Lokakuu 1917 — marraskuu 1920

ESIPUHE

Neljänteenkymmenenteen neljänteen osaan on otettu kirjeitä, sähköitä, kirjelappuja ja muita asiakirjoja, jotka on kirjoitettu tai saneltu vuoden 1917 lokakuun ja vuoden 1920 marraskuun välisenä aikana. Ne liittyvät Leninin kirjoituksiin, jotka sisältyvät tämän painoksen osiin 26.—31., täydentävät ja avartavat niitä.

Mainitulle kaudelle ajoittuva kirjeenvaihto valaisee Leninin monitahoista toimintaa uuden, neuvostovaltiokoneiston luomisessa ja sen työn järjestelyssä, taloudellisen ja siviilisyksellisen rakennustyön johtamisessa sekä maanpuolustuksen järjestämisessä.

Osaan sisällytetyissä asiakirjoissa Lenin antaa ohjeita vastavallankumouksellisten kapinoiden kukistamisesta, vallankumouksellisen järjestyksen turvaamisesta, maailman ensimmäisen proletariaatin diktatuuriin nojautuvan maan puoluksesta. Kirjeenvaihto luonnehtii Leniniä maahanhyökkääjistä ja valkokaartilaisista saavutettujen voittojen järjestäjänä ja innoittajana. Määräys Punaisen kaartin esikunnalle, kirjeet VSDTP(b):n* Pietarin komitealle, Korkeimmalle Sotaneuvostolle, Meriasiain kansankomissariaatille, G. V. Tshitsherinille ja M. M. Litvinoville, E. M. Skljanskille, sähköit Itä- ja Etelärintaman Vallankumoukselliselle Sotaneuvostolle, armeijankomentajille, S. I. Guseville, I. T. Smilgalle, M. M. Lashevitschille, G. J. Sokolnikoville ja monet muut asiakirjat valaisevat Leninin johtavaa toimintaa sisäistä ja ulkoista vastavallankumousta vastaan käydyn taistelun ja kansalaissodan rintamien sotatoimien osalta.

---

* Ks. tämän ja muiden lyhenteiden selityksiä kirjan lopusta, ss. 563—565. *Toim.*

Osassa julkaistaan 17. kesäkuuta 1919 päivätty VKP(b):n KK:lle osoitettu Leninin kirje. Siitä, kuten monista muistakin asiakirjoista, näkyy, että hän piti puolueen Keskuskomiteaa maanpuolustuksen kollektiivisena johtoelimenä. Lenin torjui vastaväitteet, jotka Trotski oli esittänyt päämajan lujittamista koskevaa KK:n päätöstä vastaan, ja kirjoitti, että KK:n päätöksessä »on sitä, minkä Trotski on sivuuttanut: KK:n enemmistö on päätenyt vakaumukseen, että... asiat ovat päämajassa *vi no ssa*, ja *yrittäessään saada aikaan tuntuvan parannuksen*, yrittäessään löytää keinoja *perinpohjaisen muutoksen aikaansaamiseksi* se on ottanut tietyn *askelen*» (tämä osa, s. 207).

Leninin kutsusta maan monet teollisuuskaupungit lähettivät parhaat kommunistinsa ja puolueeseen kuulumattomat miehensä kansalaissodan ratkaiseville rintamille. Lenin valvoi väsymättömästi liikekannallepanoa ja Punaisen Armeijan reservien muodostamista. Suositellessaan Etelärintaman Valankumoukselliselle Sotaneuvostolle Ivanovo-Voznesenskin kommunisteista kokoonpantua ryhmää Lenin pyysi sijoittamaan heidät oikein ja huolella. Hän kirjoitti: »Pyydän hartaasti tiedottamaan minulle tämän kirjeen saannista ja siitä, minne ja millä tavalla toverit on nimitetty» (s. 253).

Vihamielisten kapitalististen maiden ympäröimä Neuvostotasavalta koki poikkeuksellisia vaikeuksia. Osaan otetuissa asiakirjoissa on runsaasti aineistoa Leninin johtavasta osuudesta neuvostovaltion ulkopolitiikan alalla ja niistä ilmenee hänen poikkeuksellinen tarkkanäköisyytensä ja syvälinen käsityksensä voimien sijoituksesta maailman näyttämöllä. Vain Leninin tavattomien ponnistusten ansiosta ja käymällä sitkeää puoluetistelua Trotskia ja opportunistista »vasemmistokommunistien» ryhmää vastaan saatiin maaliskuun 3 p:nä 1918 Brest-Litovskissa aikaan rauhansopimus Saksan kanssa. Rauhansopimuksen solmiminen oli näkyvä esimerkki Leninin viisaasta ja joustavasta taktiikasta, taidosta löytää ainoa oikea poliittinen menettelytapa tavattoman mutkallisessa tilanteessa. Brestin rauhantekoon ja »vasemmistokommunisteja» vastaan käytyyn taisteluun liittyville kysymyksille on omistettu kenraalimajuri S. I. Odintsoville 15. (28.) marraskuuta 1917 kirjoitettu kirje, K. B. Radekille osoitettu 14. (27.) tammikuuta 1918 päivätty kirjelappu, rauhanvaltuuskunnalle 25. helmikuuta 1918 kirjoitettu radiosanoma, Irkutskiin 27. helmikuuta 1918 lähetetty sähke y.m.

V. I. Leninin johtama neuvostohallitus ajoi johdonmukaisesti rauhanpolitiikkaa, yhteiskuntajärjestelmältään erilaisten valtioiden rauhanomaisen rinnakkainolon politiikkaa. Kun ententevaltojen imperialistit ryhtyivät neuvostovastaiseen interventioon, neuvostovaltio kääntyi useaan otteeseen USA:n, Englannin ja Ranskan hallitusten puoleen ehdottaen rauhantekoa. Lenin kirjoitti 10. lokakuuta 1918 G. V. Tshitsherinille ja L. M. Karahanille osoittamassaan kirjeessä: »Mitä Wilsonille lähetettävään noottiin tulee, minusta tuntuu, että se pitäisi lähettää. Se on laadittava äärimmäisen yksityiskohtaisesti, kohteliaasti, mutta myrkyllisesti. Me näet katsomme velvollisuudeksemme ehdottaa joka tapauksessa — jopa kapitalistien ja miljardöörien hallituksillekin — rauhaa saadaksemme verenvuodatuksen loppumaan ja *avataksemme kansojen silmät näkemään*» (ss. 108—109). Myös 6. toukokuuta 1919 G. V. Tshitsherinille ja M. M. Litvinoville kirjoittamassaan kirjeessä Lenin korostaa, että neuvostohallitus on valmis neuvottelemaan rauhasta ententevaltojen johtomiesten kanssa. Kirjeenvaihto L. B. Krasinin, M. M. Litvinovin, G. V. Tshitsherinin y.m. kanssa koskee kauppayhteyksien ja taloudellisten suhteiden solmimista kapitalistisiin maihin. Eräissä näistä kirjeistä kosketellaan Amerikan liikemiespiirien edustajan W. B. Vanderlipin kanssa käytäviä neuvotteluja (ks. ss. 371, 389—390). Eräessä niistä Lenin kirjoitti, että »kauppasopimukset neuvostotasavaltojen kanssa ovat Englannin porvaristolle edullisempia kuin tuottamattomat ja jopa tappiolliset yritykset kukistaa niitä» (s. 352).

Osassa julkaistaan huomattava määrä asiakirjoja, jotka kuvaavat Leninin toimintaa sosialistisen talouden eri aloilla: kansallistettujen tuotantolaitosten työn järjestelyssä, rahaasioiden järjestämisessä, osuustoiminnan soveltamisessa väestön huoltamiseksi, maatalouden kohottamiseksi, kommuunien ja arttelien perustamiseksi.

Osassa julkaistaan Leninin kirjeitä, jotka valottavat täydellisemmin ja selittävät VKP(b):n IX edustajakokouksen vahvistaman yhtenäisen taloussuunnitelman peruseriaatteita. Eräissä kirjeissä kosketellaan maan sähköistämisen hyväksi tehtävää selvitystyötä. Leniniä kiinnostivat Brjanskin seuduilla olevat kivihiiliesiintymät, Uhtan, Ber-Tshogurin ja Tshelekenin öljykentät, polttoliuksen louhinta, turpeen käyttö kansantalouden sähköistämiseen. Hän piti tavattoman suurimerkityksisenä tekniikan kehitystä, tekniikan uu-

simprien saavutusten pikaista juurruttamista käytäntöön kansantaloudessa, tiedemiesten ja specialistien laajamittaista hyväksikäyttöä. Osaan on otettu asiakirjoja, joissa kuvastuu Leninin huolenpito Nizhni Novgorodin radiolaboratoriosta, joka oikeastaan oli ensimmäisiä tieteellisiä tutkimuslaitoksia. N. P. Gorbunoville osoitetussa 21. lokakuuta 1918 päivätyssä kirjelmäpussissa Lenin kirjoitti: »Pyydän Teitä *jouduttamaan* sikäli kuin mahdollista lausunnon toimitamista radiolaboratoriokysymyksestä tieteellis-tekniselle osastolle. *Sillä on kova kiire*. Kirjoittakaa, milloin lausunto saadaan» (s. 113). Porohovon piirin edustajien neuvostolle 2. heinäkuuta 1919 lähetetty sähkö, N. A. Semashkalle 3. toukokuuta 1920 sekä A. I. Rykoville ja I. I. Radtshenkolle 28. lokakuuta 1920 kirjoitetut kirjeet y.m. kuvaavat Leninin suhtautumista keksintöihin ja keksijiin.

Tiedemiesten tulee esittää pääosaa tieteen soveltamisessa kansantalouteen, tieteen saavutusten hyväksikäytössä, sanoo Lenin. Osassa julkaistaan kirje, jonka Lenin kirjoitti Gorkille 15. syyskuuta 1919 ja jossa hän huomauttaa, että neuvostovalta antaa suuren arvon tiedemiehille, jotka ovat päättäneet antaa tietonsa ja työnsä tulokset kansalle. Lenin kirjoitti: »Me maksamme *keskinkertaista enemmän* 'intellektuelleille voimille', jotka haluavat jakaa tietoaan kansalle (eivätkä palvella pääomaa). Se on tosiasia. Heitä me vaalimme. Se on tosiasia» (s. 237). Samalla hän selitti Gorkille, että neuvostohallituksen on pakko ryhtyä toimenpiteisiin niitä vastaan, jotka osallistuvat vastavallankumouksellisiin salaliittoihin ja kapinoihin, jotka uhkaavat saattaa tuhoon kymmeniä tuhansia työläisiä ja talonpoikia.

Lenin huomautti monta kertaa, että tiede, ideologia on asetettava palvelemaan uutta sosialistista elämänjärjestystä. Hän arvosteli jyrkästi Proletkultin ideologioiden katsomuksia, joissa vastustettiin neuvostovaltion ja puolueen johtavaa osuutta sivistyksellisessä rakennustyössä. Leninin huomio kiintyi kaikkeen, millä oli yhteyttä työtätekevän väestön kulttuuritason kohottamiseen: taisteluun lukutaidottomuutta vastaan, kirjallisuuskysymyksiin, joukoille tarkoitettujen julkaisujen laatuun, kirjasto-oloihin, yleisradion kehittämiseen, elokuviin j.n.e. Neuvostovallan alkuvuosina kansanvalistustoiminnan perustehtävänä oli lukutaidottomuuden pois-

taminen. »...Toiminta lukutaidottomuuden poistamiseksi on *muita tärkeämpi* tehtävä», Lenin kirjoitti elokussa 1920 (s. 361).

Lenin piti agitaatio- ja propagandatyötä tavattoman suurimerkityksisenä. Saatuaan kirjeen »kommunismista kiinnostuneelta opiskelijaryhmältä» hän toivotti heille »pikaista menestystä kommunismin tutkimisessa, sen omaksumista ja siirtymistä käytännölliseen työhön Venäjän Kommunistisen Puolueen riveissä» (s. 104). Lenin kiinnitti runsaasti huomiota esittämänsä »monumenttipropaganda»-suunnitelman toteuttamiseen, Moskovan ja Pietarin katujen kaunistamiseen rakennusten vallankumouksellisilla teksteillä sekä huomattavien vallankumousmiesten ja kulttuuripersoonallisuuksien muistopatsailla.

Puolue ja hallitus ponnistivat kaikkensa vapauttaakseen maan rappion ja nälänhädän puristuksesta. Lenin kirjoitti 28. toukokuuta 1918 A. G. Shljapnikoville: »KK on päättänyt *siirtää mahdollisimman paljon* puoluevoimia elintarvikealalle. *Me ilmeisesti* tuhoudumme ja saatamme tuhoon *koko* vallankumouksen, jollemme voita nälänhätää lähikuukausina» (s. 51). Kirje Elintarvikekomissariaatille ja Korkeimman Kansantalouselintarvikeosastolle, kirjelmä sihteerille, sähkö Harkoviin ja Moskovaan, kirje V. A. Antonov-Ovsejenkole ja G. K. Ordzhonikidzelle, sähkö S. V. Malysheville, sähkö 10. ja 4. armeijan vallankumoukselliselle sotaneuvostolle, kirje Moskovan Neuvoston elintarvikeosaston maatalous-alaosastolle, sähkö Podolskin ujestin elintarvikekomitealle kuvastavat Leninin toimintaa Punaisen Armeijan ja teollisuuskaupunkien väestön huoltamiseksi elintarvikkeilla.

»Pietarissa ja Moskovassa ei ole viljaa. Tarvitaan sankarillisia ponnistuksia. Sähköttäkää viipymättä tarkka vastaus», Lenin kirjoitti Saratovin kuvernementin toimeenpanevan komitean puheenjohtajalle V. A. Radus-Zenkovitshille 11. heinäkuuta 1919 (s. 216). Lenin antaa marraskuussa 1919 Permin ja Jekaterinburgin siviili- ja sotilasviranomaisille ohjeen: »Uralin kaikille työläisille, varsinkin Jekaterinburgin alueelle, Kizeliin ja muille hiilialueille on toimitettava hinnalla millä hyvänsä täysi määrä välttämättömiä elintarvikkeita» (s. 261). Hänen erikoisen huomionsa kohteena oli lasten elintarvikehuolto. Tukiessaan ehdotusta lasten turvaamisesta elintarvikkeilla Lenin kirjoitti A. D. Tsjurupalle:

»Ehkä jotain muutakin voitaisiin ottaa ja tehdä lasten hyväksi? *Pitäisi tehdä*» (s. 142).

Kirjeenvaihto osoittaa, millä tavalla kehittyivät puolue- ja valtiojohdon leniniläiset periaatteet, ja luonnehtii Leninin työtyyliä.

Lenin piti hyvin merkittävänä johdon kollektiivisuutta. Kuten osaan otetut asiakirjat todistavat, hän neuvotteli kaikista tärkeistä kysymyksistä työtoveriensa ja muiden johtavien työntekijöiden kanssa ja esitti näitä kysymyksiä Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. »En voi tehdä vastoin neuvostoon kuuluvien kollegojeni tahtoa ja päätöstä», Lenin korosti M. F. Andrejevalle kirjoittamassaan kirjeessä (s. 27). Hän katsoi samalla välttämättömäksi, että kollektiiviseen johtoon yhdistyy oikealla tavalla kunkin työntekijän persoonallinen vastuu hänelle uskotusta tehtävästä. Lenin kirjoitti 26. elokuuta 1918 A. P. Smirnoville: »Pelkään pahoin, että olette viehättynyt Saratovissa turhaan kollegiaalisuuteen, kun asia vaatii vastuunalaisia johtomiehiä toimimaan tarkokkaasti ja nopeasti...» (s. 99). Lenin vastusti jyrkästi kaikkea nurkkakuntaisuutta, anarkismia, kurittomuutta ja erinäisten työntekijäin kieltäytymistä alistumasta ylempien järjestöjen määräyksiin. Hän opetti neuvostovirastojen ja puolue-elinten työntekijöitä olemaan toimeliaita, ratkomaan nopeasti kysymyksiä, keskittämään huomionsa tärkeimpään tehtävään ja ajamaan alullepanemansa asian loppuun.

Useat osaan otetut asiakirjat kuvaavat Leninin toimintaa vallankumouksellisen, sosialistisen oikeusjärjestyksen lujittamiseksi. Oikeusasiain komissariaattiin lähettämässään 15. huhtikuuta 1918 päivätyssä kirjeessä Lenin korosti kodifioinnin, neuvostohallituksen Asetus- ja Säädoskokoelman julkaisemisen tarpeellisuutta ja tähdensi, että väestöä on valistettava lainopillisessa suhteessa ja työtätekevät joukot vedettävä mukaan kansanoikeuksien työhön. Hän osoitti, että on taisteltava päättäväisesti valtionvarojen kavaltamista, keinottelua ja huliganismia vastaan ja kehotti määräämään ankaran rangaistuksen lahjustenotosta. Lenin vaati kaikkia neuvostovirastoja ja valtiokoneiston kaikkia työntekijöitä noudattamaan tarkasti tasavallassa voimassaolevia lakeja. Hän kirjoitti, että jo pelkästä lainkiertämisehdotuksesta on vedettävä oikeuteen. Lenin reagoi viipymättä sosialistisen oikeusjärjestyksen loukkaamista koskeviin ilmoituksiin, an-

toi ohjeita asioiden syvällisemmästä tutkimisesta ja esti päättäväisesti yksityisiä vastuullisia työntekijöitä käyttämästä väärin virka-asemaansa.

Neuvosto-Venäjän Kommunistinen Puolue edusti suurta patrioottista ja internationalistista voimaa. Lenin seurasi tarkkaavaisesti Unkarin tapahtumien kehitystä, yritti rohkaista Unkarin kommunisteja, jotka olivat joutuneet suuriin vaikeuksiin. Béla Kunille osoittamassaan kirjeessä Lenin kirjoitti: »Olemme tietoisia Unkarin vaikeasta ja vaarallisesta tilanteesta ja teemme kaiken voitavamme... Pitäkää kaikin voimin puolenne, voitto on oleva meidän» (s. 224). Lokakuussa 1919 Lenin tervehti Alankomaiden kommunisteja seuraavin sanoin: »Kommunistinen liike voimistuu erinomaisesti kaikissa maissa. Työläisjoukkojen käytännölliseksi tunnukseksi on tullut kaikkialla neuvostojärjestelmä. Se on valtava maailmanhistoriallinen askel eteenpäin» (s. 243). Raymond Robinsille hän kirjoitti 30. huhtikuuta 1918: »Olen varma, että uusi demokratia, t.s. proletaarinen demokratia, voittaa kaikissa maissa ja murskaa kaikki esteet ja imperialistis-kapitalistisen järjestelmän...» (s. 39).

Kaikki 44. osaan sisällytetyt asiakirjat julkaistaan V. I. Leninin Teosten 5. venäjänkielisen painoksen mukaisesti (osat 50 ja 51).

NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutti

1917

1

MÄÄRÄYS PUNAISEN KAARTIN ESIKUNNALLE¹

Pyydän ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin *vii p y m ä - t ö n t ä* täytäntöönpanoa varten.

V. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu lokakuun 30
(marraskuun 12) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

2

**VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEALLE
PK:lle**

Pyydän PK:ta tekemään **heti** sovittelupolitiikkaa vastustavan päätöksen ja tuomaan sen KK:hon.²

Lenin

*Kirjoitettu marraskuun 2 (15) pnä
1917*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1960 »Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

3

J. M. SVERDLOVILLE

Tov. Sverdlov

Kirjeentuojoilla on todistukset paikalliselta neuvostolta.
Haluaa toimia *Pietarissa*.

Tekee erittäin hyvän vaikutuksen.

Haluaa »kenttä»-työhön joukkojen keskuuteen (agitaattoriksi y.m.).

Kehotan *vakuuttavasti* suomaan hänelle mahdollisuuden osoittaa heti kykynsä Pietarissa joukkojen keskuudessa suoritettavassa työssä.³

Lenin

*Kirjoitettu aikaisintaan
marraskuun 8 (21) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1957
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

4

**AMERIKAN, RANSKAN JA ENGLANNIN
TYÖVÄENLEHDISTÖN KANSAINVÄLISELLE
TIEDOTUSYHTYMÄLLE⁴**

Olen valmis vastaamaan kysymyksiinne, jos annatte minulle täysin viralliset ja varmat takeet, että ensiksikin tullette informoimaan *koko* työväenlehdistöä, t.s. myös *internationalistisen* suunnan julkaisuja (Haywood, STP* Amerikassa, Tom Mann ja Britannian Sosialistinen Puolue Englannissa, Loriot ja hänen ystävänsä Ranskassa j.n.e.), toiseksi esitätte vastaukseni *ilman mitään muutoksia*, t.s. teillä on oikeus olla julkaisematta vastaustani, mutta ei ole oikeutta muuttaa mitään tekstissäni, jos sen julkaisette.

* Sosialistinen Työväenpuolue. *Toim.*

Kuka on »kansainvälisen yhtymänne» vastuunalainen edustaja täällä, Lontoossa, New Yorkissa ja Pariisissa?

Lenin

*Kirjoitettu marraskuussa 1917,
ennen 10 (23) päivää*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
(faksimilejaljennöksenä) ja romanian
kielellä tammikuun 26 p:nä 1960
»Scinteia» lehden 4740. n:ossa,
Bucuresti*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

*Julkaistu venäjän kielellä ensi
kerran tammikuun 27 p:nä 1960
»Pravda» lehden 27. n:ossa*

5

KENRAALIMAJURI S. I. ODINTSOVILLE

Olette ehdottanut minulle ryhmän muodostamista esikuntauseereista ja kenraaleista, joilla on sotakorkeakoulusivisyys ja jotka haluavat ryhtyä valmistelemaan sotateknisten kysymysten osalta aselepoa, joka antaisi Venäjälle mahdollisuuden saada sotatoimet keskeytetyksi loukkaamatta sen etuja.

Tämän kysymyksen äärimmäisen kiireellisyyden vuoksi pyytäisin Teitä mitä hartaimmin kokoamaan jo huomisaamuna ryhmänne ja lähettämään minulle huomenna illalla vaikkapa lyhyen jäsennyksen aseleposopimuksen peruskysymyksistä, pykälistä ja näkökohdista (rintamalinjan määrittely, ehto, ettei joukkoja siirretä muille rintamille, valvontatoimenpiteet ja niin edelleen y.m.s.) sekä osoittamaan henkilön tai henkilöt, jotka voisivat osallistua täysin asiantuntevasti välittömästi neuvotteluihin.

Pyydän antamaan vastauksen lähetin mukana.

*Kirjoitettu marraskuun 15 (28) p:nä
1917*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

6

VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEALLE

PK:lle

Eikö joku tovereista voisi kirjoittaa minulle, vietiinkö Pietarin Neuvostossa eilen läpi tuomioistuimia koskeva päätöslauselma? ja mitä on tehty *käytännöllisesti?*⁵

Lenin

*Kirjoitettu marraskuun 25
(joulukuun 8) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

7

SÄHKE KENTTÄARMEIJAAAN

Kenttäarmeija

21. armeijakunnan divisioonien
koonpanoon kuulumattomien yksikköjen
komitean puheenjohtaja Semennik

Maat karjoineen ja kalustoineen luovutettava maakomiteoille. Suojeltava mitä huolellisimmin kansan omaisuutena.

Lenin

*Kirjoitettu marraskuun 26
(joulukuun 9) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

8

VSDTP(b):n KK:lle*Haneckin juttu*

Haneckia koskevassa kysymyksessä KK on suppeassa koonpanossaan päättänyt *olla nimittämättä* häntä edustajaksi Tukholmaan.

KK:n aikaisempi päätös on siis *kumottu*.

Ehdotan, että tämä päätös kumottaisiin seuraavista syistä:
Mitä argumentteja on Haneckia vastaan?

Hänet tunnetaan vuodesta 1903, puolalaisten KK:n jäsen, toimi vuosikausia keskuskomitealaisena, olemme nähneet Krakovassa hänen toimintansa tuloksia, matkat Venäjälle

y.m., olemme nähneet hänet kaikissa edustajakokouksissa y.m. y.m.

Argumentteina ovat vain porvariston parhaavat hyökkäykset, Zaslavskin huudot.

Olisi suorastaan työväenpuolueen arvolle sopimatonta myönteillä siinä määrin sivistyneistön juorupuheita. Todistakoon ensin *joku* jotakin pahaa Haneckin suhteen, ennen sitä meidän ei pidä syrjäyttää häntä.

»Mutta Hanecki on tehnyt kauppoja Parvusin kanssa», sanovat »kaikki».

Hanecki ansaitsi toimeentulonsa *palvelemalla* kauppaliikkeessä, jonka osakkeenomistaja oli Parvus. Niin on sanonut minulle Hanecki. Sitä ei ole kumottu.

Onko kielletty palvelemasta kapitalistien kauppayrityksissä? Missä? Millä puolueen päätöksellä?

Eikö meidän keskuudessamme ole henkilöitä, jotka palvelevat *venäläisten*, englantilaisten ja muiden kapitalistien kauppaliikkeissä?

Vai onko asia niin, että *venäläisten* kapitalistien teknikoina, toimitusjohtajina ja palvelushenkilöinä saa olla, mutta *saksalaisten* ei saa olla edes silloinkaan, kun asuu puolueettomassa maassa?? Ja näin päättää »internationalistinen» puolue??

Päättäköön sen suoraan, tehköön yleisen päätöksen, motivoikoon Haneckia vastaan tähtäämänsä toimenpiteen.

Kun Buharin aikoi lähteä *kirjamiehenä* palvelemaan Parvusin yritykseen, me kehotimme häntä luopumaan aikeestaan, sillä sehän ei sentään ollut kauppaliike. *Kehotettuamme luopumaan* emme kuitenkaan vainonneet Parvusin palveluksessa olevia *m e - k e j ä*⁶. Zurabov ja koko joukko muita, me emme heitä vainonneet emmekä syyttäneet.

Kuka ja missä on heitä syyttänyt?

Miksi emme ole *tähän mennessä* tiedustaneet asiaa Kööpenhaminassa asuneilta *m e - k e i l t ä* ja muilta, jotka ovat olleet tietoisia Haneckin kauppatoimista *e i v ä t k ä o l e* tuominneet häntä? Me olisimme voineet ja meidän olisi pitänyt se tehdä.

Ei ole todettu ainoatakaan Haneckia vastaan puhuvaa tosiasiaa, ei ole kielletty olemasta minkään maan kapitalistien kauppaliikkeiden palveluksessa, ei ole tarkastettu Zaslavskin tapaisten *ilmeisten* parhaajien huhupuheita eikä valheita — mutta »syrjäytetään»? Tämä ei ole mitään muuta

kuin vastuuttomien juoruilijoiden juorupuheiden »pelkäämistä».

Työväenpuolueen arvolle on sopimatonta pitää ohjenuorana tällaista juorupuheen myötäilyä. Jos juorupuheita myötäilevät toverit ovat »levottomia» ja »huolissaan», miksei heidän *s o p i s i* hieman *v a i v a u t u a*? Eikö olisi parempi vaivautua etsimään totuutta kuin kertailla juorupuhetta? Pietaristakin voidaan (jos levoton toveri haluaa vaivautua eikä ratkaista vaivattomasti) löytää *todistajiksi* kööpenhaminalaisia, samoin myös Moskovasta. Miksi puolueemme riveissä olevat Haneckin nimettömät syyttäjät eivät tee sitä??

Moinen suhtautuminen poissa olevaan toveriin, joka on toiminut enemmän kuin 10 vuotta, on huippuunsa saatettua epäoikeudenmukaisuutta.

*Kirjoitettu marraskuussa 1917,
viimeistään 29 (joulukuun 12) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

9

SÄHKE PERUSTAVAN KOKOUKSEN VAALEJA VARTEN ASETETULLE VAALILAUTAKUNNALLE⁷

Pskov

Jään Itämeren laivaston edustajaksi, pyydän asettamaan tilalleni seuraavana bolshevikkien listalla olevan ehdokkaan.*

Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu marraskuun 30
(joulukuun 13) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Sovetski Morjak»
aikakauslehden 5. n:ossa*

*Julkaistaan sähkösanoma lomakkeen
tekstin mukaan*

10

VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEALLE

8. XII 1917.

PK:lle

Pyydän toimittamaan vähintään 100 henkeä *e h d o t t o - m a n* luotettavia puolueen jäseniä huoneeseen n:o 75, III

* Samansisältöinen sähke lähetettiin myös Pietariin ja Moskovaan. *Toim.*

kerros — hävitysten ehkäisykomiteaan. (Palvelemaan *k o - m i s s a a r e i n a .*)⁸

Asia on erittäin tärkeä. Puolue on vastuussa. On kääntävä piirien ja tehtaiden puoleen.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu joulukuun 8 (21) pnä
1917

Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

11

V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Tov. Antonov, joka matkustaa Moskovaan ja sieltä etelään johtamaan sotatoimia Kaledinia vastaan⁹, velvoitetaan tiedottamaan *joka päivä* (henkilökohtaisesti tai adjutantien välityksellä) suoraa linjaa Kansankomissaarien Neuvostolle siitä, nimenomaan *kenet* hän tai muut sotilasviranomaiset nimittävät *vastuunalaisiksi* henkilöiksi määräämään eri operaatioista, varsinkin joukkojen siirroista ja keskittämisestä sekä komentamisesta.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu joulukuun 8 (21) pnä
1917

Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan

12

G. I. BLAGONRAVOVILLE ja V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

8. XII 1917.

Toverit Blagonravov ja Bontsh-Brujevitsh

Pidätykset, jotka tullaan suorittamaan tov. Petersin osoituksesta, ovat *poikkeuksellisen* merkittäviä ja ne on suoritettava erittäin tarmokkaasti.* On ryhdyttävä

* Kysymyksessä on vastavallankumouksellisten pidätys. *Toim.*

erikois toimenpiteisiin karkaamisten, asiapapereiden hävittämisen, asiakirjojen kätkemisen y.m.s. estämiseksi.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu joulukuun 8 (21) pnä
1917

Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1960 »Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 6. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Julkaistu täydellisest, 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
50. osassa

13

SÄHKE V. V. VOROVSKILLE

Tukholma, Vorovski

Etsikää ja lähettäkää tänne pikaisesti kolme hyvän ammattipätevyyden omaavaa kirjanpitäjää osallistumaan pankkien uudistamistyöhön. Venäjän kielen taito ei ole välttämätön. Palkka määrätäkää itse ottaen huomioon paikalliset olosuhteet.

Lenin

Kirjoitettu joulukuussa 1917,
8 (21) päivän jälkeen

Julkaistu ensi kerran
marraskuun 6—7 pnä 1927
»Izvestija» lehden 256. n:ossa

Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstiin mukaan

14

V. V. OBOLENSKILLE

18. XII 1917.

Tov. Obolenski!

Suosittelen Teille tämän tuojaa toveri Solovjovia (puhelin 265-24), öljyteollisuuden tuntijaa ja kansallistamissuunnitelman laatijaa. On käytettävä hyväksi!

V. Uljanov

Olen antanut Shljapnikoville hänen kirjelmänsä (öljyteollisuutta koskevan). *On olemassa kpl Teitäkin varten* (Shljapnikovilla).¹⁰

*Kirjoitettu joulukuun 18 (31) pnä
1917*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1958 kirjassa »V. I. Leninin
toiminnasta vv. 1917—1922»
Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

15

P. A. KOZMINILLE

20. XII 1917.

Tov. Kozmin!

Odotin Teitä eilen, jotta olisimme keskustelleet Kamenskin stanitsan* 2:sen Teräsvalimon edustajien asiasta. He pyytävät lopettamaan rahoituksen ja poistamaan komission, jota pitävät taantumuksellisena ja loisivana. Ellemme tapaa toisiamme tänään illalla, niin olkaa hyvä ja soittakaa minulle.¹¹

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1917
(tammikuun 2 pnä 1918)*

*Julkaistu ensi kerran marraskuussa
1927 »Sovetskoje Mukomolje i
Hlebopetshenije» aikakauslehden
8. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

16

CHARLES DUMAS' LLE¹²

21/XII — 1917.

Hyvä kansalainen Charles Dumas!

Minä ja vaimoni muistelemme suurella mielihyvällä niitä aikoja, jolloin tutustuimme Teihin Pariisissa, Bonierin kadulla. Olemme hyvin kiitollisia Teille ajatusten vaihdosta ja Ranskan sosialistista liikettä koskevasta varsin tarkasta informaatiosta.

* — Suuria maalaisasutuskeskuksia kasakka-alueilla (Donilla, Kubanilla y.m.). Suom.

Valitan suuresti, että henkilökohtaiset suhteemme kävivät mahdottomiksi sen jälkeen, kun niin syvät poliittiset erimielisyydet erottivat meidät. Olen taistellut koko sodan ajan »kansallisen puolustuksen» tendenssiä vastaan, olen aina esiintynyt jakaantumisen puolesta siinä vakaumuksessa, että tuo tendenssi hajottaa kokonaan sosialistisen liikkeen.

On itsestään selvää, että kirjoitan tämän kirjeen yksityishenkilönä enkä hallituksen jäsenenä.

Ottakaa, hyvä kansalainen, vastaan tervehdysemme ja minun ja vaimoni parhaat toivotukset.

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun 21 pnä 1917
(tammikuun 3 pnä 1918)*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä maaliskuun 6 pnä 1959
»The Times Literary Supplementin»
2975. n:ossa (Lontoo)*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

*Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran
huhtikuun 14—20 pnä 1953 »Nedeljan»
(»Izvestija» lehdessä sunnuntai liitteen)
16. n:ossa*

17

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

KKN ilmoittaa olevansa varma, että tov. Antonov toimii vastaisuudessa kuten aikaisemminkin täydessä yhteisymmärryksessä Ukrainan sen keskusneuvostovallan kanssa, jolle KKN on lähettänyt tervehdyksensä, ja Kansankomissaarien Neuvoston nimittämän erikoiskomissaarin kanssa.¹³

*Kirjoitettu joulukuun 30 pnä 1917
(tammikuun 12 pnä 1918)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1918

18

SÄHKE L. M. KARAHANILLE*

Brest-Litovsk
 Venäjän rauhanvaltuuskunta
 Karahan

Jäljennös ylipäällikkö Krylenkolle

Olen saanut 8. armeijan vallankumouskomitean jäsenten Kuzminin ja Reizonin tiedotusta koskevan sähköenne.¹⁴ Lähetään ylipäällikkölle tämän sähköen ja samalla kehotukseni: ei pidä antautua Kijevin Radan provosoitavaksi, ei pidä uskoa sitä, on toimittava aseellisesti, järjestyneesti ja mahdollisimman päättäväisesti romanialaisten vastavallankumouksellista sotilasjohtoa vastaan, kaledinilaisia ja heidän Kijevin Radassa olevia apureitaan vastaan.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 3 (16) pnä
 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1965
 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
 50. osassa*

*Julkaistaan lenätinnauhan
 tekstin mukaan*

19

MÄÄRÄYS

Taurian palatsissa vartiopalvelusta suorittavia tovereita sotilaita ja matruuseja käsketään estämään kaikki väkivaltaisuudet perustavan kokouksen vastavallankumouksellisen osan suhteen ja, sallien kaikkien poistua vapaasti Taurian

* Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

palatsista, kieltämään pääsyn sinne kaikilta ilman erikoismääräyksiä.¹⁵

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)*

*Kirjoitettu tammikuun 6 (19) päivän
vastaisena yönä 1918*

*Julkaistu tammikuun 12 (25) p:nä
1918*

»Russkije Vedomosti» lehdessä 5. n:o:ssa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

20

PUHELINSA NOMA OIKEUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

Sain juuri tiedotuksen, että viime yönä matruusit tulivat Marian sairaalaan ja murhasivat Shingarjovin ja Kokoshkinin. Käsken heti: ensiksikin aloittamaan ankarat tutkimukset; toiseksi pidättämään murhaan syyllistyneet matruusit.¹⁶

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 7 (20) p:nä
1918*

*Julkaistu tammikuun 21 (8) p:nä 1918
»Pravda» lehdessä (iltapainoksen)
6. n:o:ssa*

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

21

K. A. MEHONOSHINILLE

7. I 1918.

Tov. Mehonoshin

Tämän esittäjä tov. Rahja, vanha puolueyöntekijä, jonka tunnen henkilökohtaisesti, ansaitsee ehdotonta luottamusta. *Ä ä r i m m ä i s e n* tärkeää on auttaa häntä antamalla (Suomen proletariaattia varten) aseita: noin 10 000 kivääriä

---

* Asiakirjan on allekirjoittanut myös perustavan kokouksen vaaleja varten asetettua Yleisvenäläistä lautakuntaa valvonut komissaari ja Pietarin turvallisuudesta huolehtineen erikoiskomission jäsen M. S. Urítski. *Tolm.*

panoksineen, noin 10 kolmen tuuman tykkiä ammuksineen.
Pyydän *hartaasti* täyttämään määrää supistamatta.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu tammikuun 7 (20) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

22

MÄÄRÄYS V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

Määräys

Ilmoitettava kaartin meriekipaashin matruuseille (otettava heiltä allekirjoitus, että heille on tästä ilmoitettu), että he vastaavat pidätettyjen upseerien hengestä ja että heidät, matruusit, jätetään ilman elintarvikkeita, pidätetään ja pannaan syytteeseen.

Ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin: (1) lähetettävä hyvin aseistettu vartiosto rakennukselle; (2) merkittävä muistiin mahdollisimman suuri määrä kaartin meriekipaashin matruusien *nimiä*.¹⁷

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

*Kirjoitettu tammikuussa 1918,
alka.sintaan 8 (21) pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1930
kirjassa Vlad. Bontsh-Brujevitsh,
»Helmi- ja Lokakuun
vallankumousten taistelupaikoilla»,
Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

23

ELINTARVIKEKOMISSARIAATILLE JA KORKEIMMAN KANSANTALOUSNEUVOSTON ELINTARVIKEOSASTOLLE¹⁸

13. I 1918.

Tämän esittäjät, toverit Suvorov ja Antropov, ovat Uralin neuvostojen aluekomitean valtuutettuja. Heidän tehtäväk-

seen on annettava ryhtyä mahdollisimman vallankumouksellisiin toimenpiteisiin viljalla lastattujen vaunujen kuljettamiseksi Siperiasta Pietariin.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 13 (26) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

24

KIRJELAPPU SIHTEERILLE

Toimitettava Schlichterille ja Nevskille ja pyydettyä heitä auttamaan *mahdollisimman tarmokkaasti* näitä miehiä, jotka vaikuttavat mainioilta, sillä vain tällaiset komennuskunnat (40—60 miestä kustakin paikasta) saattavat pelastaa nälänhädästä.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 13 (26) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

25

SÄHKE HARKOVIIN JA MOSKOVAAN

Harkov. Kansansihteeristö, Antonovin esikunta
Ordzhonikidze
Moskova. Ylikomentaja Muralov,
Edustajien neuvoston puhemiehistö

Olemme saaneet tiedon, että Orelin ja Kurskin välille on muodostunut ruuhkautuma, joka estää hiili- ja viljajunien kulkua. Jokainen pysähdys uhkaa johtaa nälänhätään ja teollisuuden pysähtymiseen. Epäilemme rautatieläisten harjoittavan siellä sabotaasia, sillä sabotaasitapauksia siellä on ollut useamminkin. Pyydämme vakuuttavasti ryhtymään mitä armottomimpiin vallankumouksellisiin toimenpiteisiin. Pyydämme lähettämään ehdottoman luotettavista miehistä

kootun osaston. Viljalastissa olevat vaunut on kuljetettava keinolla millä tahansa Pietariin, muutoin uhkaa nälänhätä. Pankaa vetureihin muutamia matruuseja tai punakaartilaisia. Muistakaa, että Pietarin pelastaminen nälänhädältä riippuu teistä.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 13 (26) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan N. P. Gorbunovin
kirjoittaman tekstin mukaan*

26

K. B. RADEKILLE

14. I 1918.

Hyvä Radek! Trotski tai Kamenev tiedottaa Teille näkökantani. Olen kanssanne periaatteessa aivan toista mieltä: joudutte ansaan, jonka kummankin ryhmän imperialistit asettavat Neuvostotasavallalle.¹⁹

Parhaat terveiseni Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu tammikuun 14 (27) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan
Käännös saksasta*

27

V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE ja G. K. ORDZHONIKIDZELLE

15. I 1918.

Harkov
Antonov ja Sergo

Ryhtykää herran nimessä *kaikkein* tarmokkaimpiin ja *vallankumouksellisimpiin* toimenpiteisiin *viljan, viljan ja viljan* toimittamiseksi!!! Pietari saattaa muu-

toin menehtyä. Erikoisjunia ja -osastoja. Koottava ja lastattava. Junia saatettava. Tiedotettava joka päivä.

Herran nimessä!

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 15 (28) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

28

N. I. PODVOISKILLE ja N. V. KRYLENKOLLE*

15. I 1918.

Tov. Podvoiski ja tov. Krylenko

Oheistamani kirjeen olen saanut tänään tov. *Luteraanilta*, hollantilaiselta, vasemmistolaisen »tribunelaisten» puolueen²⁰ jäseneltä. Tutustuin häneen v. 1915 Bernissä.

Luteraan pyytää antamaan hänelle matkarahaa ja otta-
maan hänet Venäjän Punaiseen kaartiin.

Pyytäisin periaatteellisista syistä suostumaan hänen pyyn-
tönsä. Hänet voitaisiin ehkä panna saksan kielen taitoisten
latvialaisten tai eestiläisten joukkoon väliaikaisesti, kunnes
hän oppii venäjää.²¹

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 15 (28) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1957 kirjassa J. Jerykalov,
»Punainen kaarti taistelussa
neuvostojen vallan puolesta»,
Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

29

SOTA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

17. I 1918.

Pyydän antamaan Suomen rautatien komissaarille 25 000
kivääriä ja 30 konekivääriä, joita tarvitaan venäläisten

* V. I. Lenin on tehnyt asiakirjaan seuraavan merkinnön: »B. Luteraan.
Oostenburgermiddenstraat 59^{III}, Amsterdam. Holland». *Toim.*

sotilaiden puolustamiseen Suomessa porvarillisten valkokaartilaisosastojen petomaisuuksilta

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu tammikuun 17 (30) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

30

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Harkov, Antonov

Onnittelten voiton johdosta.²² Välitän pikaisesti vaatimukseenne Moskovaan. Suunnatkaa kaikki ponnistukset siihen, että Pietariin kuljetettaisiin viljaa ja viljaa.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 17 (30) pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan lennätinnauhan tekstin
mukaan*

31

SÄHKE K. MANNERILLE ja K. WIIKILLE

Kiireellinen. Valtiosähke

Helsinki
Hallituksen puheenjohtaja Manner
ja Karl Wiik

On välttämätöntä lähettää Suomen ruotsalaisen työväen liittojen nimissä tiheämmin ja seikkaperäisemmin ruotsinkielisiä radiotiedotuksia ja sähkeitä Ruotsiin tarkoituksena kumota Ruotsin porvarilehdistön äärimmäisen valheelliset uutistiedot Suomen tapahtumista²³. Pyydän tiedottamaan, oletteko ryhtyneet kaikkiin toimenpiteisiin.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 24
(helmikuun 6) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SÄHKE ARTHUR HENDERSONILLE²⁴

Venäjän sosialistinen hallitus valittaa, ettei se voi osallistua liittoutuneiden sosialistikonferenssiin, koska tämä on ristiriidassa internationalismin periaatteiden kanssa. Me vastustamme imperialististen ryhmittymien mukaista työväenluokan jaottelua. Sellainen jaottelu on sitäkin sopimattomampaa, jos Englannin labouristit kannattavat venäläisten rauhanaikeita, jotka keskusvaltojen sosialistiset puolueet ovat jo hyväksyneet.

*Kirjoitettu tammikuun 24
(helmikuun 6) pnä 1918
Lähetetty Lontooseen*

*Julkaistu englannin kielellä
helmikuun 14 pnä 1918 »The Call»
lehden 97. n:ossa*

*Julkaistaan lehden tekstin mukaan
Käännös englannista*

*Julkaistu venäjän kielellä ensi
kerran 1965 V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

SÄHKE YLIPÄÄLLIKÖN PÄÄMAJAAN*

Kaikin käytettävissäsi olevin keinoin on kumottava tämänpäiväinen sähkösanoma, joka koskee rauhaa ja armeijan yleistä kotiuttamista kaikilla rintamilla. Leninin käsky.²⁵

*Kirjoitettu tammikuun 29
(helmikuun 11) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1964 kirjassa
A. L. Freiman, »Pietarin
vallankumouksellinen puolustus
helmi- ja maaliskuussa 1918»,
Moskova — Leningrad*

*Julkaistaan lennätinnauhan
tekstin mukaan*

SÄHKE YLIPÄÄLLIKÖN PÄÄMAJAAN**

Tiedottakaa armeijan kaikille komissaareille ja Bontsh-Brujevitshille kaikkien Trotskin ja Krylenkon allekirjoittamien armeijan hajallelaskemista koskevien sähkeiden pidät-

* Lähettänyt V. I. Leninin sihteeri suoraa linjaa. *Toim.*

** Lähetetty suoraa linjaa. Kyseisen sähkeen teksti sisältyy sähkeeseen, jonka Merivoimien pääesikunta on lähettänyt Tsentrobaltille. *Toim.*

tämisestä. Emme voi tiedottaa teille rauhanehtoja, koska rauhaa ei vielä ole itse asiassa solmittu. Pyydän pidättämään kaikki sähkeet, joissa ilmoitetaan rauhasta, niin kauan kunnes siihen annetaan erityinen lupa.

*Kirjoitettu tammikuun 30
(helmikuun 12) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1964 kirjassa
A. L. Freiman, »Pietarin
vallankumouksellinen puolustus
helmi- ja maaliskuussa 1918»,
Moskova — Leningrad*

*Julkaistaan lennätinnauhan
tekstin mukaan*

35

A. L. KOLEGAJEVILLE

30. I 1918.

Tov. Kolegajev! Auttakaa, oikaa hyvä, tämän esittäjiä neuvomalla ja osoittamalla (1:n Venäjän maanviljelijäkomunistien yhdistys), miten ja missä on saatavissa maata. Aloite on mainio, kannattakaa sitä kaikin tavoin.²⁶

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 30
(helmikuun 12) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

36

G. J. ZINOVJEVILLE

30. I 1918.

Tov. Zinovjev!

Olkaa hyvä ja lähettäkää Pietarin Neuvostosta sopiva henkilö *sunnuntaina* klo 2 päivällä Obuhovin tehtaan työläisten kokoukseen, jotka ovat perustaneet 1:sen Venäjän maanviljelijäkomunistien yhdistyksen, antamaan ohjeita, neuvomaan, auttamaan.

Olisi hyvä valita käytännöllistä *kokemusta omaava* organisaattori.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 30
(helmikuun 12) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

37

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Nikitovka
Ylikomentaja Antonov

Työt kaivoksissa ovat vaarassa pysähtyä bentsiinin puutteen vuoksi, ei voida pumpputa pois vettä. Pyydän hartaasti lähettämään kaiken bentsiinin kaivoksille, Harkovin alueen kansantalousneuvoston käytettäviin, Sumskaja 27, jos siihen on sotilaallisessa suhteessa pieninkin mahdollisuus.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 30
(helmikuun 12) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

38

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

Nikitovka
Ylikomentaja Antonov*

Meillä ei ole mitään Kozhevnikovin nimittämistä vastaan. Koettakaa päästä yhteisymmärrykseen Obolenskin ja Yleisukrainalaisen TpKK:n kanssa. Älkää toimiko ilman Obolenskin ja TpKK:n suostumusta; mikäli viimeksi mainittujen taholta sitä ei vastusteta, me olemme suostuvaisia Kozhevnikovin nimittämiseen Donetsin kivihiilialueen erikoiskomis-saariksi.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuun 30
(helmikuun 12) pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin ja
J. V. Stalinin kirjoittaman
ja V. I. Leninin allekirjoittaman
tekstin mukaan*

---

* V. I. Lenin on kirjoittanut omakätisesti osoitteen ja sähkeen seuraavan tekstin: »Meillä ei ole mitään... vastaan» ja »Älkää toimiko ilman Obolenskin ja TpKK:n suostumusta». *Toim.*

39

MÄÄRÄYS SIHTEERILLE

Tämä sähkösanoma on lähetettävä Tshitsherinille ja pyydettyä häntä lähettämään pikaisesti kysely ja vastalause Ruotsin lähettiläälle.²⁷

*Lenin**Kirjoitettu helmikuun 14 pnä 1918**Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

40

SÄHKE K. MANNERILLE**Kiireellinen**Valtiosähke. *S a l a i n e n*Helsinki, Manner
Suomen Kansanhallitus

Pyydän Teitä ottamaan viipymättä Tsentrobaltista selkoa ruotsalaisten risteilijäin tulosta Ahvenanmaan vesille ja ruotsalaisten joukkojen maihinnoususta. Pyydän suosiollisesti tiedottamaan mitä pikimmin minulle sähköitse, mitä tietoja Suomen työväenhallituksella on tästä ja mikä on sen suhde koko tähän kysymykseen sekä ruotsalaisten sotavoimien sekaantumiseen.²⁸

KKN:n puheenjohtaja *Lenin**Kirjoitettu helmikuun 14 pnä 1918**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

41

RADIO SÄHKE TSENTROBALTILLE

Vastaako tosiaankin totuutta se tieto, että Ruotsin sotaluoksia on tullut Ahvenanmaan vesille ja niistä maihin nousseet joukot ovat pakottaneet meikäläiset perääntymään? Mihin sotilaallisiin puolustus- ja vastatoimenpiteisiin Tsentrobalt on ryhtynyt? Mitä sotaluoksia ja nimenomaan milloin se on lähettänyt Ahvenanmaan vesille?

Vastatkaa viipymättä. Olemme äärimmäisen huolestuneita.

Emme usko, että Tsentrobalt ja vallankumouksellinen laivastomme olisivat olleet toimimatta. Odotan vastausta.

Lenin

*Kirjoitettu helmikuun 15 päivän
vastaisena yönä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan lennätinnauhan
tekstin mukaan*

42

SÄHKE UKRAINAN NEUVOSTOTASAVALLAN KANSANSIHTEEERILLE E. V. LUGANOVSKILLE

Harkov

Kansansihtööri Luganovski

Sotakomissaari Podvoiski on lähettänyt tänään Kudinskille seuraavan sähkösanoman:

»Teille myönnettyjen valtuuksien mukaisesti noudattakaa seuraavaa: Ukrainan Neuvostotasavallan alueeseen kuuluvassa piirissä Teidän on tarkoin yhdensuuntaistettava toimintanne Ukrainan neuvostovallan ja sen elinten toiminnan kanssa, jonka vuoksi erikoisvaltuutenne, mitä tulee niiden taikka näiden vallanelinten alistussuhteeseen, koskevat yksinomaisesti Brjanskin, Smolenskin, Vitebskin, Orelin, Voronezhin ja Tulan kuvernementteja.»

Toivottavasti tämä tyydyttää Teitä ja Kudinski tulee alistumaan.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

43

SÄHKE DONIN ALUEEN SOTILAALLISEN VALLANKUMOUSKOMITEAN PUHEENJOHTAJALLE

Valtiosähke. Salainen

Voronezh

Donin alueen SVK:n puheenjohtaja

Olen saanut 31/I* lähettämäne sähkösanoman Shahtnajan ja Kamenolomnin valtauksesta. Onnittelen neuvostojoukko-

* Uutta lukua helmikuun 13 pnä 1918. *Toim.*

jen menestysten johdosta. Erikoisesti kiitän tiedotuksesta, että Tsaritsynin kautta on lähetetty 60 vaununlastillista hiiltä. Pyydän vakuuttavasti sähköttämään hiili- ja viljanien numerot ja tarkoin lähtöpäivät ja kellonmäärät. Erittäin tärkeää. Lähettäkää enemmän viljaa. Aleksejevin vakoilijan kirjettä ei ole vielä saatu. Lähettäkää valokuvatuanne luotettavassa nyrkkipostissa.²⁹

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 16 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

44

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE

V a l t i o s ä h k e

Nikitovka
Ylikomentaja Antonov

Olen saanut sähkeen antamastanne Falkovskin nimityksestä. Pyydän vakuuttavasti, ettette toimisi muutoin kuin täydessä yhteisymmärryksessä Luganovskin kanssa ja niiden ohjeiden mukaisesti, joita hän suvereenin Ukrainan tasavallan kansansihteerinä antaa. Jos syntyy erimielisyyksiä Teidän ja hänen välillä, selvittäkää ne Skrypnikin, Zatonskin, Boschin välityksellä tai sähköttäkää vihdoin minulle, mutta älkää koskaan vastustako Luganovskia. Romanian hallituksen rikkaita varastoja on vartioitava erittäin huolellisesti, jotta ne voitaisiin luovuttaa vahingoittumattomina Romanian kansalle sen jälkeen kun Romanian vastavallankumous on kukistettu.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 17 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

45

A. I. RYKOVILLE

R y k o v

Ensiksi, onko olemassa luettelointitiedot,

(1) missä (*osoitteet*)

(2) *nimenomaan kenellä* (nimet ja osoitteet) ovat kaikki nuo tavarat.

Toiseksi, mistä (kenen toimesta, milloin?) on annettu määräys niiden vartioinnista?

Kuka on vastuussa niiden vartioinnista?

Kolmanneksi, *kuka* on vastuussa niiden oikeasta (järkiperäisestä, *normitetusta*, kortillisesta) jakelusta?

Neljänneksi, *mitä* on tehty (*kenen toimesta?*) siinä suhteessa, että osa näistä ja kaikista takavarikoiduista elintarvikkeista *jaettaisiin ilmaiseksi* köyhälistölle?³⁰

*Kirjoitettu helmikuussa 1918,
18 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

46

LENNÄTINSANOMA V. N. PODBELSKILLE MOSKOVAAN
HELMIKUUN 22 pnä 1918³¹

Minulla ei ole uusia tarkistettuja tietoja, paitsi että sak-salaiset yleensä etenevät jatkuvasti, koska eivät kohtaa vastarintaa. Pidän tilannetta äärimmäisen huolestuttavana ja pienintäkin viivyttelyä meidän taholtamme epäsuotavana. Mitä tulee tiedotukseen, ettei Itävalta-Unkari osallistu so-taan, niin toisin kuin Trotski en henkilökohtaisesti pidä tuota tiedotusta tarkistettuna, puheiden mukaan on siepattu radiosanoma ja ollut sähköitä siitä Tukholmasta, mutta minä en ole nähnyt sellaisia asiakirjoja.

Lenin

*»Izvestija Sovetov Rabotshih,
Soldatskih i Krestjanskih Deputatov
gor. Moskovy i Moskovskoi Oblasti»
n:o 31, helmikuun 23 (10) pnä 1918*

*Julkaistaan lennätinnauhan
tekstin mukaan*

47

VSDTP(b):n KK:lle

Pyydän katsomaan minun *puoltavan* perunoiden ja aseiden ottamista englantilais-ranskalaisilta imperialistirovoilta.³²

*Lenin**Kirjoitettu helmikuun 22 pnä 1918**Julkaistu ensi kerran 1922 N. Leninin (V. Uljanovin) Koottujen teosten XV osassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

48

RADIOSANOMA RAUHANVALTUUSKUNNALLE

Novoseljen asema
Rauhanvaltuuskunta
Tshitsherin, Joffe, Karahan, Sokolnikov

Emme oikein käsitä sähkösanomaanne. Jos epäröitte, se on sopimatonta.³³ Lähettäkää parlamentäärit ja koettakaa matkustaa pikemmin saksalaisten luo.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja *Lenin*

*Kirjoitettu helmikuun 25 pnä 1918**Julkaistu ensi kerran 1929 XI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

49

SÄHKE IRKUTSKIIN

Rauhansopimusta ei ole vielä allekirjoitettu, mutta valtuuskunta on matkustanut Brest-Litovskiin allekirjoittamaan TpKK:n ja KKN:n hyväksymät rauhan ehdot. Olemme saaneet päätöslauselmanne. Saksan valkokaartilaiset ja heidän vakinaisen armeijansa joukko-osastot hyökkäävät yhdessä meidän valkokaartilistemme kanssa häikäilemättä kuin pedot Pietaria kohti. On tietoja, että kärkiosastoja seuraa suuret saksalaisvoimat. Suurin osa joukoistamme on lähtenyt pakoon.* Sosialistinen isänmaa on vaarassa. On vallattu Dvinsk, Rääveli, Wenden, Wolmar, Minsk, Pskov.

* Sähkösanoman teksti alkaen sanoista »On tietoja» ja päättyen sanoihin »Sosialistinen isänmaa» on V. I. Leninin kirjoittama. *Tolm.*

Mieliala reipas. Työläiset ovat lähteneet joukoittain puolustamaan Neuvostotasavaltaa. Bolshevikkien KK puoltaa rauhansopimuksen allekirjoittamista. Vasemmistoeserrien³⁴ KK puoltaa pyhää sotaa.

Mitä kultaan tulee, niin suosittelemme maksamaan löydöistä kullankaivun omakustannushintojen mukaisesti. Kansankomissaarien Neuvosto ei ole antanut erityistä asetusta kullasta.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan N. P. Gorbunovln
kirjoittamasta tekstistä, johon
V. I. Lenin on tehnyt lisäystä*

50

F. E. DZERZHINSKILLE

4/III (19/II) 1918.

Tov. Dzerzhinski! Tämän esittäjä Sidorenko oli yksityissihteerinäni monta päivää. Olin häneen täysin tyytyväinen. Hänet erotettiin toimesta sen johdosta, että hän oli kerran juovuspäissään huutanut, kuten minulle on kerrottu, että hän on »Leninin sihteeri».

Sidorenko on sanonut minulle katuneensa syvästi. Ja minä henkilökohtaisesti olen täysin taipuvainen uskomaan häntä; hän on nuori, nähdäkseni kelpo poika. Nuoruuteen on suhtauduttava suvaitsevaisesti.

Kaikkien näiden tosiasioiden perusteella päättäkää itsen mukaan, mihin toimeen suunnittelette häntä.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

51

M. F. ANDREJEVALLE

Maria Fjodorovna!

Valitettavasti kollegani (neuvostossa) pitävät mahdottomana, että minä sallisin tapaamiset (sivuuttaen tutkintako-

mission), varsinkin kun lääkärinapua on saatavissa (jos on sairaita).

En voi tehdä vastoin neuvostoon kuuluvien kollegojeni tahtoa ja päätöstä.

Minulla ei ole nyt kerrassaan mitään mahdollisuutta keskustella kanssanne, sillä *en* voi keskeyttää työtäni. Kirjoitan Teille »provokaattorin ja kiristäjän» jutusta (se oli *i l m e i - s e s t i kiristäjä*: Kartashov on ollut ajat sitten *vankilassa*, olen tiedustanut).

Pyydän kovasti anteeksi.

Puristan kättänne. *Lenin*

*Kirjoitettu 1918 maaliskuun
12 päivän jälkeen, ennen syyskuuta
1919*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

52

G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Toveri Sergo!

Pyydän Teitä kiinnittämään vakavaa huomiota Krimiin ja Donetsin kivihiililaakioon siinä mielessä, että muodostettaisiin yhtenäinen taistelurintama Lännestä tapahtuvaa ryntäystä vastaan. Saakaa krimiläiset toverit varmistumaan siitä, että tapahtumien kulku pakottaa heitä puolustukseen ja heidän on puolustauduttava riippumatta rauhansopimuksen ratifioinnista. Antakaa heidän ymmärtää, että tilanne pohjoisessa eroaa olennaisesti etelässä vallitsevasta tilanteesta ja sodan vuoksi — saksalaiset ovat tosiasiassa sodassa Ukrainan kanssa — Krimin apu, jonka (Krimin) saksalaiset saattavat ohimennen hotkaista, ei ole ainoastaan naapuruuden asettama velvoitus, vaan sitä vaatii myös itsepuolustus ja itsesäilytys. Slutski saattaa, kun ei ole ymmärtänyt muodostuneen tilanteen koko mutkallisuutta, ajaa jotain muuta yksinkertaisempaa linjaa — siinä tapauksessa hänet on pantava päättäväisesti aisoihin vetoamalla minuun. Tehtävä on nyt sellainen, että evakuoidaan heti vilja- ja metallivarat itään, järjestetään hävitysryhmiä, muodostetaan yhtenäinen puolustusrintama Krimiltä Iso-Venäjälle vetäen talonpojat mukaan ja muunnetaan päättäväisesti ja ehdottomasti Uk-

rainassa olevat joukkomme ukrainalaisiksi. Antonovia on kiellettävä sanomasta itseään Antonov-Ovsejenkoksi, hänen on nimitettävä itseään vain Ovsejenkoksi. Samaa on sanottava Muravjovista (jos hän jää virkaansa) ja muista.

Mitä Donetsin tasavaltaan tulee, niin sanokaa tovereille Vasiltschenkolle, Zhakoville ja muille, että vaikka he kuinka yrittäisivät irrottaa alueensa Ukrainasta, se liitetään sittenkin Vinnitshenkon maantieteestä päätellen Ukrainaan ja saksalaiset ryhtyvät valloittamaan sitä. Donetsin tasavallan on sen vuoksi kerrassaan typerää kieltäytyä muodostamasta muun Ukrainan kanssa yhteistä puolustusrintamaa. Mezhlauk oli Pietarissa ja hän suostui tunnustamaan Donetsin laakion Ukrainan autonomiseksi osaksi; Artjom on niin ikään suostuvainen siihen; sen vuoksi Donetsin laakion eräiden toverien itsepäisyys ei tunnu olevan millään selitettävissä ja on vahingollista oikuttelua, mikä on kerrassaan sopimatonta puolueemme keskuudessa.

Selittäkää kaikki tämä, tov. Sergo, krimiläisille ja donetsilaisille tovereille ja koettakaa saada aikaan yhteinen puolustusrintama.

Lenin

14 (1). III 1918.

Mitä rahoihin tulee, niin määrätäkää annettavaksi sen veran kuin puolustukseen tarvitaan, mutta olkaa äärimmäisen varovainen ja antakaa vain kaikkein luotettavimmille ja mitä tiukimmin valvoen, sillä nykyään on paljon sellaisia, jotka ovat halukkaita »kahmimaan» tai hukkaamaan turhaan.*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1957 kirjassa »Neuvostoliiton
kansalaissodan historia. 1917—1922»,
3. osa*

*Julkaistu täydellisesti 1960
kirjassa »Neuvostoliiton
kansalaissodan historiasta», 1. osa*

*Julkaistaan J. V. Stalinin
kirjoittamasta tekstistä, johon
V. I. Lenin on tehnyt lisäyksiä*

---

* Allekirjoitus, päiväys ja teksti alkaen sanoista »Mitä rahoihin tulee» aina lauseen loppuun saakka ovat V. I. Leninin kirjoittamia. *Toim.*

53

POSTI- JA LENNÄTINKOLLEGIOLLE

26. III 1918.

Pyydän tiedottamaan minulle:

(1) onko lennätinlaitoksessa työaikajako seuraavanlainen: 24 tuntia päivystystä ja sitten kolme lepopäivää?

(2) jos on, niin mistä ajasta alkaen ja kenen määräyksestä tai päätöksen nojalla? Pyydän lähettämään tarkan tekstin ja siitä vastuussa olevien henkilöiden nimet.

(3) Mihin toimenpiteisiin, milloin ja kuka on ryhtynyt tämän ilmeisen epänormaalin ja sopimattoman työnjaottelun lopettamiseksi.

KKN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

54

SÄHKE PIETARIN TYÖKOMMUUNIN
KKN:lle³⁵

Valtiosähke
Kiireellinen

*Tiedotettava perille
toimittamisesta*

28. III 1918.

Pietari, Smolna

Pietarin työkommuunin kansankomissaarien neuvosto.

Jäljennös Shljapnikoville, Evakuointikomission
puheenjohtajalle, ja Gorbunoville,

KKN:n sihteerille

Olen saanut Gorbunovin kirjelmän. Vastustan jyrkästi teollisuuden evakuoinnin viivyttelyä.³⁶ Larinilla ja Miljutinilla ei ole oikeutta muuttaa päätöstä. Jos joku on tyytymätön määräykseeni, valittakoon siitä Kansankomissaarien Neuvostoon tai TpKK:hon, mutta sen täytäntöönpano on ehdotonta

määräykseni kumoamiseen asti. Olen erikoisen kuohuksisani sen johdosta, että Gutujevski ostrovin miljardivarat ovat koskemattomina. Se on häpeä. On hinnalla millä hyvänsä pantava alulle ja suoritettava mitä kiireellisimmässä järjestyksessä näiden varojen evakuointi.³⁷ Kansankomissarien neuvoston tulee kahdesti viikossa lähettää tarkat selostukset siitä, mitä on tosiasiallisesti tehty evakuoinnin hyväksi, montako vaunulastia on evakuoitu.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

55

KKN:n SIHTEERILLE

Täällä näyttää istuvan henkilöitä, jotka on kutsuttu *m u u n* kysymyksen johdosta.

Ei pidä häätää heitä pois.

Mutta annan Teille ja muille sihteereille muistutuksen: sata kertaa on sanottu, että on kutsuttava *v a i n* vastaavan kysymyksen käsittelyyn.

*Kirjoitettu maalís- tai
huhtikuussa 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

56

L. A. FOTIJEVALLE

Teitä ei ole »poljettu», vaan Teidän suhteenne on oltu liian helläkätisiä.

1) Ottakaa kaikilta sihteereiltä allekirjoitus, että KKN:n

istuntojen aikana saa antaa ainoastaan kirjelappusia, mutta keskustelu on kiellettyä.

2) Pankaa samanlainen ilmoitus sihteerin huoneen seinälle.

*Kirjoitettu aikaisintaan
maaliskuussa 1918 tai
viimeistään syyskuussa 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

57

SÄHKE PIETARIN TYÖKOMMUUNIN KKN:lle

Pietarin työkommuunin
komissaarineuvoston puheenjohtajalle

Odotamme Teidän puhelintiedotustanne vastaavasti, että vastoin neuvostoviranomaisten tahtoa Suomeen tunkeutuneet, vaikkakin vähälukuiset punakaartilaisosastot kutsutaan heti ja virallisesti takaisin. Vaadimme, että tästä tehdään Pietarin kommuunin komissaarineuvoston virallinen päätös. Pyydämme vakuuttavasti lähettämään viipymättä meille sanotun päätöksen tarkan tekstin.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 1 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

58

LENNÄTINKESKUSTELU V. V. KUIBYSHEVIN KANSSA

*Lennätinkoneen ääressä neuvoston puheenjohtaja
Kuibyshev, Samarasta*

Toveri Lenin, dutovilaiset ovat jälleen nostaneet päätään Orenburgissa; on saatu tiedotus, että kasakkaosastot hyökkäävät 20 virstan päässä Orenburgista. Iletsk on kasakoiden piirittämä, kasakat mobiilisoivat kaikki stanitsat, suorittavat hirveitä veritekoja, on murhattu kolme toimeenpanevan komitean jäsentä, neuvoston kasakkajaoston puheenjohtaja Zaharov. Orenburgin porvaristo on aktiivisesti mukana.

Orenburg pyytää Kansankomissaarien Neuvostolta apua Dutovin kapinaseikkailun tukahduttamiseksi perin pohjin, sillä muutoin muodostuu pullonkaula, joka saattaa nälkäkuolemaan Turkestanin aluepiirin 12 000 000 asukasta. Yksi Orenburgista Iletskiin lähetetty osasto joutui saarroksiin ja se on tuhottu kokonaan; oletetaan, että hallituksen komissaari Zvilling on kaatunut. Samara jännittää kaikki voimansa auttaakseen Orenburgia, mutta paikalliset voimat eivät riitä dutovilaisten lopulliseen likvidointiin, tarvitaan keskuksen apua. Olen lopettanut, odotan vastausta.

Ryhdyn heti kaikkiin toimenpiteisiin, jotta asia tulisi viipymättä sotilasviraston tietoon ja teille annettaisiin apua.

Lenin

*Kirjoitettu huhtikuussa 1918,
aikaisintaan 2 pnä, viimeistään 4 pnä*

*Julkaistu ensi kerran tammikuun
26 pnä 1935 »Pravda» lehden
25. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

59

SÄHKE SIPERIAN NEUVOSTOJEN TpKK:lle

Hyväksyn täydellisesti Siperian Neuvostojen TpKK:n päätöslauselman.³⁸ Kehotan varaamaan elin- ja muita tarvikkeita vaikkapa pakko-otolla, jotta puolustus voitaisiin järjestää kunnolla. Meidän ja lähettiläiden neuvottelujen pitäisi alkaa tänään.³⁹ On selvää, että nyt ei pidä luottaa mihinkään vakuutuksiin ja että ainoana vakavana takeena on meidän perusteellinen sotilaallinen valmistautumisemme.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 5 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

60

SIPERIAN NEUVOSTOJEN TpKK:lle

Olen saanut Jakovlevin kirjelmän.⁴⁰ Hyväksyn valmistelu- ja mobilisaatiosuunnitelmat. Tehkää vastarintaa, jos ryhtyvät etenemään. Olen tiedottanut sotakomissariaatille. Koe-tamme auttaa lähettämällä rahaa, vaikka vaikeutemme ovat tavattoman suuria.

Pyydän tiedottamaan useammin.

Lenin

*Kirjoitettu huhtikuun 6 pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

61

J. M. SVERDLOVILLE ja S. P. SEREDALLE

8. IV 1918.

Tov. Sverdlov
ja tov. Sereda

Tämän esittäjä tov. Harlov on toiminut 11 kuukautta Pskovin kuvernementin talonpoikaisneuvostoissa, ammatiltaan agronomi, ollut 5 vuotta käytännöllisessä työssä. Bolshevikkipuolueen jäsen vuodesta 1905 (ollut kirjoilla Pietarissa Vasiljevski ostrovissa maaliskuusta 1917). Pyydän keskustelemaan hänen kanssaan Maatalouskomissariaatissa suoritettavasta työstä ja hänen mahdollisesta osallistumisestaan siihen.

*Lenin**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

62

D. P. BOGOLEPOVILLE ja A. D. TSJURUPALLE

10. IV 1918.

Tov. Bogolepov
(finanssiasiaain apulaiskansankomissaari)Tov. Tsjurupa
(tai tov. Brjuhanov)

Tämän kirjelapun esittäjät, *Pskovin* kuvernementtineuvoston edustajat, eivät ole voineet tähän mennessä saada *elintarvikke-* ja raha-apua, jota he erittäin kipeästi ja ehdottomasti tarvitsevat. Tilanne on Pskovin kuvernementissa äärettömän vaikea (varsinkin saksalaisten hyökkäyksen vuoksi; miehitetty noin $\frac{1}{9}$ kuvernementista). Pyydän erityisesti harkitsemaan, millä kiireellisillä toimenpiteillä heitä voitaisiin auttaa, ja soittamaan minulle keskustellaksemme tästä.

*Lenin**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

OIKEUSASIAIN KOMISSARIAATILLE

Pyydän, että oikeusasiain kollegion jäsenet (mieluummin *k a i k k i*) kävisivät luonani (päivästä ja kellonajasta sovimme) keskustelemassa siitä,

1) mitä nimenomaan on tehty Asetus- ja Sädöskokoelman julkaisemiseksi,

2) — kodifioinnin hyväksi,

3) — sen hyväksi, että oikeuslaitos toimisi nopeammin ja olisi ankarampi porvariston ja kruununvarkaiden y.m. suhteen,

4) — väestön, työläisten ja talonpoikaisköyhälistön valistamiseksi lainopillisessa suhteessa

(a) painetun sanan avulla;

(b) luentojen (tai kurssien y.m.s.) avulla,

5) — köyhälistön vetämiseksi mukaan oikeudenkäyttöön (valamiehet) ja tutkintatoimintaan,

6) — Schreiderin ja muiden voimien käyttämiseksi.

KKN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu huhtikuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

RYBINSKIN NEUVOSTO- JA TYÖVÄENJÄRJESTÖILLE⁴¹

Tov. Dyrenkovin kertomus toimenpiteistä, joihin hän on ryhtynyt Rybinskissä työkurin parantamiseksi, ja niiden saamista työläisten kannatuksesta on osoittanut minulle, että rybinskiläiset toverit yrittävät ratkaista oikealla tavalla ajankohdan tärkeimpiä ja lykkäystä sietämättömiä tehtäviä, ja pyydän Rybinskin kaupungin neuvostovallan ja työväenjärjestöjen edustajia vastaanottamaan toivomukseni, että he jat-

kaisivat entistä tarmokkaammin ja mahdollisimman hyvällä menestyksellä tämänsuuntaista toimintaa.

KKN:n puheenjohtaja *Vladimir Uljanov (Lenin)*

*Kirjoitettu huhtikuussa 1918,
aikaisintaan 15 pnä*

*Julkaistu toukokuun 16 (29) pnä
1918*

*»Izvestija Rybinskogo Soveta
Rabotshih, Krestjanskih i Soldatskih
Deputatov» lehdessä 105. n:ossa*

Julkaistaan lehden tekstin mukaan

65

D. P. BOGOLEPOVILLE ja I. E. GUKOVSKILLE

16. IV 1918.

Toverit Bogolepov ja Gukovski

Lähetän teille osakelakiluonnoksen. *Ehdottomasti ja pikaisesti*

- 1) harkitkaa,
- 2) hahmotelkaa *omat* korjausehdotuksenne,
- 3) kutsukaa *heti* tuntemianne spesialisteja mukaan käsitte-lyyn (vaatikkaa heiltä lausunto — mieluummin kirjallinen); sopii *tilata* lausunto professoreilta,
- 4) tämä kaikki on saatava tehdyksi *huomiseen mennessä*, sillä huomenna, 17. IV, meidän on *vahvistettava* asetus Kansankomissaarien Neuvostossa.⁴²

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

66

**SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN NEUVOSTON
PUHEENJOHTAJALLE**

Nizhni Novgorod
Edustajien Neuvoston puheenjohtaja

Finanssikomissaarin ilmoituksen mukaan asetetaan esteitä hänen ja kontrollin määräämälle Valtionpankin täydelliselle

tarkastukselle. Kehotan antamaan mahdollisuuden Valtionpankin täydelliseen kaikinpuoliseen tarkastukseen ja auttamaan lähetettyjä tarkastajia. Pyydän tiedottamaan minulle lennättimitse, onko tarkastuskunnalle suotu täysi mahdollisuus tehtävänsä täyttöön.*

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 17 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
I. E. Gukovskin kirjoittaman
ja V. I. Leninin täydentämän
ja allekirjoittaman tekstin
mukaan*

67

SÄHKE SIMBIRSKIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE**

Simbirsk

Edustajien Neuvoston puheenjohtaja

Tiedottakaa lennättimitse Tshuvassian nais- ja miesopettajaseminaarin esimiesten vaaleja koskevat asianhaarat ja ehdot. Minua kiinnostaa tarkastaja Ivan Jakovlevitsh Jakovlevin kohtalo, hän on toiminut 50 vuotta tshuvassien kansallisen edistyksen hyväksi ja joutunut monesti tsarismiin vainoamaksi. Arvelen, ettei Jakovlevia pidä irrottaa elämän työstään.⁴³

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 20 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran tammikuun
19 pnä 1928 »Proletarskii Putj»
lehden 16. n:ossa (Uljanovsk)*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Teksti alkaen sanoista »Pyydän tiedottamaan» on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

** V. I. Lenin on kirjoittanut asiakirjan ylälaitaan: »Pyydän lähettämään laskun tästä sähkösanomasta henkilökohtaisesti minulle.» *Toim.*

PIENEEN KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOON⁴⁴

21. IV 1918.

Pieni Neuvosto

Punaisen Ristin uudelleenjärjestelykysymyksessä, josta olen saanut tietää V. M. Bontsh-Brujevitshin välityksellä, kehoitan vakuuttavasti

1) vaatimaan *kirjallisia* selityksiä

(a) kaikilta komitean jäseniltä

(§ 3 osa I),

(b) kaikilta virastoilta, joiden *piti* lähettää edustajia, —
— selityksiä siitä, milloin komitea kokoontui, missä sen pöytäkirjat ovat y.m.

Ei ole ainoastaan annettava satikutia asetuksen täytäntöönpanon laiminlyömiseen syyllistyneille henkilöille (heidät on löydettävä), *vaan heidät on saatettava oikeudelliseen edesvastuuseen.*

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

SÄHKE P. F. VINOGRADOVILLE

Arkangeli

Kuvernementin tpk Vinogradov

Kansankomissaari Tsjurupa on esittänyt minulle sähkeen n:o 1192, jonka olette lähettänyt hänelle 21. IV ja jossa Te sanotte neuvostojen keskusvallan määräystä järjettömäksi.

Annan Teille sen johdosta virallisesti muistutuksen ja ilmoitan, että asetan kysymyksen Teidän saattamisestanne oikeudelliseen edesvastuuseen, jollette peruuta noin sopimattontaa sanontaanne, sillä jos vilpittömästi kehotamme työ-

läisiä ja talonpoikia kurinalaisuuteen, me olemme velvollisia aloittamaan itsestämme.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuussa 1918,
aikaisintaan 21 pnä*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti 1940
»Bolshevik» aikakauslehden 3. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

70

G. V. TSHITSHERINILLE

Tov. Tshitsherin

Eikö voitaisi Mirbachin tuloon mennessä »valmistaa» sel-
laista perustuslakimme tulkintaa, että *lähettiläät* jättävät
valtuuskirjansa TpKK:n Puheenjohtajalle?

Lenin

*Kirjoitettu huhtikuussa 1918,
ennen 23 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

71

A. I. RYKOVILLE

Painakaa päälle, että KKTN:ssä käsiteltäisiin kysymys
vanhojen setelirahojen vaihtamisesta uusiin: Gukovski haraa
vastaan, mutta tässä olisi nähdäkseni painettava päälle.⁴⁵
Teidän mielipiteenne?

Kirjoitettu huhtikuun 23 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

72

KKN:n PAINOASIAINTOIMISTO

27. IV 1918.

Painoasiaintoimisto

Tov. Axelrod!

Pyydän hartaasti auttamaan tämän tuojaa tov. Gombergia kaiken vallankumoustamme koskevan aineiston (julkaistun) kokoamisessa. Tällä asialla on huomattava *yhteiskunnallinen* merkitys, sillä siitä riippuu Amerikan ja koko maailman informointi.

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

73

RAYMOND ROBINSILLE⁴⁶

30. IV 1918.

Hyvä mr Robins,

olen Teille erittäin kiitollinen kirjeestänne. Olen varma, että uusi demokratia, t.s. proletaarinen demokratia, voittaa kaikissa maissa ja murskaa kaikki esteet ja imperialistis-kapitalistisen järjestelmän Uudessa ja Vanhassa maailmassa.

Sydämellisin terveisin ja kiittäen
Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran venäjän
kielellä 1957 kirjassa
»Neuvostoliiton ulkopoliittisia
astakirjoja», I osa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista*

74

A. D. TSJURUPALLE Tov. *Tsjurupa*

Sapronov kirjoittaa Moskovan *kuvernementtineuvostosta*, että elintarviketilanne on Moskovan kuvernementissa kata-

strofaalinen ja vaatii suurentamaan välttämättömästi toimitusmääräyksiä. On säädettävä edes minimaalinen annosnormi. Talonpoikaiston annoksia on suurennettava, *muuten he syövät kaikki siemenet ja kynnöt jäävät suorittamatta.*

Mitä voidaan tehdä? Mitä on tehty?

Lenin

*Kirjoitettu aikaisintaan
huhtikuussa 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

75

P. P. MALINOVSKILLE⁴⁷

Miksi vastoin KKN:n päätöstä ja työttömyydestä huolimatta (ja vapunpäivästä huolimatta),

Moskovassa ei ole ryhdytty

- 1) *kunnolla* poistamaan tsaarien muistomerkkejä?
- 2) poistamaan tsaarin vaakunakotkia?
- 3) valmistamaan *satoja* tekstejä (vallankumouksellisia ja sosialistisia) *kaikkiin* julkisiin rakennuksiin?
- 4) asettamaan erinäisten suurten vallankumousmiesten *rintakuvia* (vaikkapa väliaikaisia)?

*Kirjoitettu 1918 toukokuun 1 ja 13
päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
20 p:nä 1963 »Sovetskaja Kultura»
lehden 49. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

76

SÄHKE URALIN KANSALLISTETTUJEN TUOTANTOLAITOSTEN ALUEHALLINTOON

V. N. ANDRONNIKOVILLE

Jekaterinburg
Aluehallinto
Andronnikov

Huhut Bogoslovskin alueen kansallistamisen peruuttamisesta ovat typerää pötyä.⁴⁸

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 2 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1927 kirjassa
»Uralin työväenluokka sodan ja
vallankumousten vuosina», III osa,
Sverdlovsk*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

77

VKP(b):n KK:lle⁴⁹

1) Toverien Spiridonovan ja Karelinin ehdotuksen sisältönä on se, että bolshevikit luovuttaisivat Maatalouskomissariaatin kokonaan vasemmistoeserrien tosiasialliseen hoitoon ja bolshevikeille jätettäisiin vain poliittinen edustus.

2) Kyseistä ehdotusta perustellaan sillä, että tovereiden Spiridonovan ja Karelinin mielestä Maatalouskomissariaatti rakoilee, vasemmistoeserrien käy mahdottomaksi toimia, heidän kaikkien on pakko lähteä pois, koska heitä muka »potkitaan ulos» j.n.e.

3) Neuvottelukokous (Leninin ja maatalouskollegioon kuuluvien bolshevikkien neuvottelukokous) jättää eserrien asettaman kysymyksen puolueen KK:n ratkaistavaksi. Neuvottelukokous puolestaan pitää eserrien näkökohtia perusteettomina ja heidän ehdotustaan sellaisena, joka ei ole hyväksyttävissä.*

Kirjoitettu toukokuun 3 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

78

KURSKIIN RAUHANVALTUUSKUNNALLE OSOITETUN RADIOSÄHKEEN LUONNOS

Ukrainassa vallankaappaus.⁵⁰

Porvarien ja tilanherrojen valta palautettu täydellisesti. Saksalaiset valloittaneet Donin Rostovin.⁵¹

Englantilaiset uhkailevat omalla ja Japanin hyökkäyksellä.

Saksalaiset vaativat Inon suomalaismiehitystä ja Muurmannin rataa englantilaisvastaisia sotatoimia varten.⁵²

Puolueen KK pitää täällä kiireellistä neuvottelukokoustaan kaikesta tästä.⁵³

Politiikkanne — joudutettava kaikin voimin aseleposopi-

* Kolmannen kohdan tekstin on kirjoittanut V. N. Meshtsherjakov. Asia-
kirjan ovat allekirjoittaneet V. N. Meshtsherjakov, S. P. Sereda, N. M. Petrov-
ski. *Toim.*

muksen ja rauhan solmimista, tietenkin uusien annektointien hinnalla.

Kirjottettu toukokuun 6 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

79

A. D. TSJURUPALLE⁵⁴

*Olisi pitänyt laatia pöytäkirja tarkastajien pääsyt kieltämisestä ja ehdottaa minulle kieltäjien *a s e t t a m i s t a o i k e u d e l l i s e e n e d e s v a s t u u s e e n*.*

*Kirjoitettu toukokuun 7 tai
8 pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

80

SÄHKE SIPERIAN NEUVOSTOJEN TPKK:lle

Irkutsk
Tsentrosibir
Jäljennös Prokopjeville

Prokopjev ja muut ovat hukuttaa Larinin rahanpyyntösa-
nomiin.

Ilmoitan, että en ole saanut vastausta 23. IV lähettämäni ja tarkkoja numerotietoja sisältävään sähköeseen.* Ilmoitan, että sellainen suhtautuminen asiaan, kun ei vastata, mihin tarkoituksiin on käytetty satoja miljoonia ja miksi ja paljonko tarvitaan yli normin, on sopimatonta.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 8 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Ks. Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, 122. asiakirja. *Toim.*

81

A. D. TSJURUPALLE⁵⁵

Toveri *T s j u r u p a l l e*
Elintarvikekansankomissaarille

Kirjeentuoja on Andrei Vasiljevitsh *Ivanov*, Putilovin tehtaan työmies (jonka Shljapnikov tuntee ja jolla on vanhoja puoluetodistuksia tsaarin ajoilta).

Olen kertonut hänelle eilisestä asetuksesta ja siitä päätöksestä, että Työkomissariaatin on mobilisoitava kiireellisesti työmiehiä. Sanoin hänelle oman mielipiteeni:

nälänhätä ja vallankumouksen tuho ovat väistämättömiä, jollei Pietarin työväen *parhaimmisto* muodosta *valinnan perusteella* 20 000 miestä käsittävää luotettavaa työläisarmeijaa, joka suorittaa järjestyneen ja armottoman *sotaretken* maalaisporvaristoa ja lahjustenottajia vastaan.

Pyydän Teitä todentamaan tämän kirjeentuojalle ja antamaan lyhyen julkilausuman, että Te myönnätte aivan samojen seikkojen perusteella täydet valtuudet sellaisille komennuskunnille.

Pyydän hartaasti antamaan hänelle sellaisen julkilausuman *Pietarissa luettavaksi* ja palauttamaan tuojalle tämän kirjeen.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

Kirjoitettu toukokuun 10 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

82

M. G. BRONSKILLE

Tov. Bronski!

On siis sovittu täällä *varmasti*, että

(1) meidän ja saksalaisten huomiossa neuvottelukokouksessa *Te* otatte *ensimmäisenä* puheenvuoron (*kukaan* venäläisistä *ei* esiinny ennen Teitä),⁵⁶

(2) että *Te* luette alussa teesit (sitten puhe tai selostus tai kommentaareja),

(3) että näytätte minulle teesit *huomenna* ennen kokousta

(t.s. aamupäivällä *ennen k lo 2 : ta*: matkustan myöhemmin).

Se on erittäin tärkeää. Se on KK:n ja KKN:n määräys. Se on välttämätöntä!

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 14 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

83

RAYMOND ROBINSILLE

Toukokuun 14 pnä 1918.

Eversti Robins

Hyvä herra Robins,

Oheistan tässä meidän ja Amerikan taloudellisia suhteita koskevan alustavan suunnitelman. Tämä alustava suunnitelma on yksityiskohtiaan myöten laadittu Korkeimman Kansantalouseluostomme ulkomaankauppakomissiossa.⁵⁷

Toivon tämän alustavan suunnitelman olevan Teille hyödyksi keskustellessanne Amerikan ulkoministeriön ja amerikkalaisten vientikauppaspesialistien kanssa.

Ottakaa vastaan monet kiitokseni,

vilpittömästi Teidän *Lenin*

Julkaistu ensi kerran englannin kielellä 1920 teoksessa »Russian-American relations. March, 1917 — March, 1920. Documents and papers», New York

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1957 teoksessa »Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», I osa

Julkaistaan teoksen »Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja» tekstin mukaan

84

KORKEIMMALLE SOTANEUVOSTOLLE

Toukokuun 16 pnä 1918.

Korkeimman Sotaneuvoston puheenjohtaja

Korkeinta Sotaneuvostoa kehotetaan lähettämään parlamentäärejä — rintaman vastaavien sotilasviranomaisten vä-

lityksellä — siinä mielessä, että saataisiin aikaan aselepo ja sovittaisiin demarkaatiolinjasta Kaakkoisrintamalla (Donin rintamalla). Voidaksenne antaa vastaavat ohjeet sotilasviranomaisille tiedotamme Teille, että parlamentäärimme ovat tällä haavaa Harkovissa johtajanaan yleisesikunnan Brjanskin osastojen sotilasohjaaja Sytin, jolle on annettu ohjeet yleisen aselevon aikaansaamisesta Voronezhin ja Kaakkoisrintamalla. Velvoitetaan aikaansaamaan aselepo varsinkin Kaakkois- (Donin) rintamalla mahdollisimman pikaisesti ja hyväksyen äärimmäisessä tapauksessa pohjaksi sotilasvoimien nykyiset asemat.

Sytinille on annettu ohjeet, että yhteistoiminnan aikaansaamiseksi on yritettävä ottaa saksalaisten sotilasjohton välikätyksellä suora yhteys Kaakkoisrintaman sotilasjohtoomme.

Samassa tarkoituksessa on Korkeimman Sotaneuvoston pidettävä kaikin käytettävissä olevin keinoin jatkuvaa yhteyttä niin Sytiniin kuin myös Kaakkoisrintaman sotilasjohtoomme.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

85

G. V. TSHITSHERINILLE⁵⁸

Tshitsherin:

Brestin sopimus ei nähdäkseni voi estää meitä kamppailemasta rosvoavia kapinoitsijoita vastaan (aseistetut kauppaalukset), ja on keksittävä, missä muodossa merivoimamme voisivat ryhtyä aseellisiin torjuntatoimenpiteisiin kapinoitsijoita vastaan.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 16 pnä 1918

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA

A. D. TSJURUPALLE

1) Onko ehdotuksenne (huoltokomissariaattien muodostamisesta) saatettu *k a i k k i e n* virastojen tietoon?

2) Käyttäkää tänään puheenvuoro sen ottamisesta huomenna työjärjestykseen.

3) Ettei vain virkavaltainen muodollisuus ole määräävänä ehdotuksessanne? Eiköhän asetukseen olisi lisättävä kohta 20—50 *työläisen* (pätevin suosituksin) *osallistumisesta viljaa tuottavien* kuvernementtien *kuhunkin* huoltokomissariaattiin?⁵⁹

A. D. TSJURUPAN VASTAUS

1) Ehdotuksesta on keskusteltu alueiden toimihenkilöiden kanssa, Rykov ja KKTN ovat hyväksyneet sen siltä osalta, joka koskee Huoltokomissariaatin (keskuselimenä toimivan) perustamista.

2) Käytän puheenvuoron työjärjestyksestä.

3) Ehdotuksen mukaan huoltokomissariaatit muodostetaan edustajien neuvostojen linjaa; huoltokomissariaatit eivät saa olla isoja. Voitaisiin kyllä lisätä kohta 20—50 työläisen osallistumisesta viljaa tuottavien kuvernementtien kuhunkin komissariaattiin, mutta siten, että kuuluisivat toimistokoneistoon toimintaryhmänä, josta lähetetään henkilöitä komennusmatkoille volosteihin.

Noin suuren työntekijämäärän ottaminen komissariaattien varsinaiseen henkilökuntaan aiheuttaisi vastustusta paikkakunnilla.

A. D. TSJURUPALLE

Ei tietenkään komissariaattien *varsinaiseen henkilökuntaan*, vaan toimintaryhmään

- 1) agitaattoreiksi,
- 2) tarkkailijoiksi,
- 3) täytäntöönpanijoiksi.

*Kirjoitettu toukokuun 20 pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

A. D. TSJURUPALLE

Olisi laadittava Elintarvikekomissariaatin ohjekirjelmä — tai ehkäpä mieluummin KKN:n asetus, jossa selitetään hyvin seikkaperäisesti:

- että edustajien komiteoiden on sallittava osallistua työhön *yhdessä* kuvernementtien elintarvikekomiteoiden kanssa ja *niiden johdon alaisina*;
- että mitään erillisiä edustajien komiteoita ja niiden erillistä toimintaa ei saa sallia;
- että sellaisesta seuraa aina keinottelijoiden tunkeutuminen;
- että erittäin toivottavaa on edustajien komiteoiden apu ja niiden osallistuminen agitaatiotyöhön kulakkeja ja keinottelijoita vastaan kuvernementtien elintarvikekomiteoiden agitaattoriosastojen johdolla j.n.e.

Tämä kaikki pitää selittää erittäin seikkaperäisesti ja *erittäin kansantajuisesti ja julkaista*.

Kirjottettu toukokuun 20 pnä 1918

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa

A. A. JOFFELLE ja V. R. MENZHINSKILLE

Tov. Joffe ja Menzhinski

24/V 1918.

Hyvät toverit! Olen saanut pessimistiset ja kiukkuiset kirjeenne (20. V päivätyt sain tänään 24. V). Tshitsheriniä vastaan esittämänne syytökset kohdistuvat osaksi minuun. Minä esimerkiksi vaadin toimilupia koskevien teesien lähettämistä saksalaisten *välityksellä* osoittaaksemme heille, miten vakavasti haluamme asiallista taloudellista kanssakäymistä. (Teesit on laadittu yksimielisesti ja Radekin sekä muiden »vasemmistotyhmiä» osanotolla.) Toimilupaehtomme

ovat sellaisia, että niistä ei koidu meille muuta kuin hyötyä, mikäli saksalaiset hyväksyvät nuo ehdot.

Hyväksyn täydellisesti politiikkanne, jota on erikoisen seikkaperäisesti selostettu tov. Joffen kirjeissä.

Tyytymättömyytenne Tshitsheriniin on mielestäni liioiteltua. Suostun kuitenkin *joka tapauksessa* auttamaan Teitä ja pyydän pitämään ponnistustenne kohteena asiaa edistäviä *käytännöllisiä* menettelytapoja. Sen vuoksi kehottaisin formuloimaan *tarkasti konkreettiset* ehdotukset (lähettämään minulle jäljennökset sähköistä ja kirjeistä, mutta *vain* käytännölliseltä *osaltaan* ja lyhyesti, sillä minulla ei ole kerta kaikkiaan aikaa lukea kaikkea). Siinä tapauksessa lupaan pyrkiä edistämään täytäntöönpanoa ja tarkastaa, onko pantu täytäntöön.

Millä tavalla painopiste olisi siirrettävissä *enemmän* Berliiniin (suostun auttamaan tässä asiassa), sitä teidän pitäisi harkita ja esittää sitä varten *hyvin tahdikkaita* (NB) ja *konkreettisia käytännöllisiä* toimenpiteitä. Ryhdyn kaikkiin *mahdollisiin* toimenpiteisiin ja yritän ajaa asiaa.

Mikäli voidaan auttaa sitä, että Suomen, Ukrainan ja Turkin kanssa saataisiin aikaan rauha (asian ydin on siinä), on tehtävä aina ja kaikki sen hyväksi (sitä ei saada tietenkään ilman *erinäisiä* uusia annektointeja ja myönnytyksiä). Antaisin *paljon* sellaisen rauhanteon *nopeuttamisesta*.

Älkää hermostelko Tekään. Diplomatian oikominen (ja uuden luominen) on vaikea juttu. Festina lente.*

Parhaat terveiseni. Teidän *Lenin*

P. S.

28/V. En ehtinyt lähettää kuriirissa.

Tshitsherin antoi minulle sen nootin tekstin, jonka Joffe lähetti *omissa nimissään* Saksan hallitukselle suostuen luovuttamaan Mustan meren laivaston alukset (t.s. siirtämään ne Novorossiiskista Sevastopoliin)⁶⁰ *yksinomaan* sillä ehdolla, että tehdään rauha Ukrainan kanssa. Hallituksemme on kuitenkin selvässä nootissaan (joka on saatettu radioitse myös Joffen tietoon) katsonut mahdolliseksi suostua alusten siirtämiseen Sevastopoliin *muillla* ehdoin, nimittäin: 1) rau-

* — Kiiruhda hitaasti. *Tolm.*

ha kaikilla kolmella rintamalla, t.s. sekä Ukrainan että Suomen ja Turkin kanssa; 2) Sevastopolia ei anektoida.

Kuinka Joffe saattoi tehdä sellaisen virheen? Kuinka hän saattoi sillä tavalla »huojistaa»? Kuinka yleensä voi lähettää nootin noin perin tärkeästä asiasta *omissa nimissään*, neuvottelematta, en käsitä...

N. B. Lähettäkää »Arbeiterpolitik», Stuttgartin »Sosialidemokraatti»⁶¹ ja muita sellaisia julkaisuja, kaikki, *t ä y - d e l l i s e s t i*, 5—10 kpl kutakin.

Onko alettu julkaista jotakin *legaalista* saksaksi? Mitä nimenomaan? Minkälainen on julkaisusuunnitelma ja milloin aletaan?

Tervehdys! *Lenin*

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

89

MERIVOIMIEN PÄÄSIKUNNAN PÄÄLLIKÖN RAPORTTIIN KIRJOITETTU MÄÄRÄYS

Koska ylimmät sotilasauktoriteetit ovat todistaneet tilanteen auttamattomaksi, laivasto on tuhottava viivyttelämättä

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu toukokuun 24 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1938
»Morskoj Sbornik» aikakauslehden
6. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

90

S. G. SHAUMJANILLE

Moskovassa toukokuun 24 pnä 1918

Hyvä toveri Shaumjan!

Käytän hyväkseni tilaisuutta lähettääkseni Teille vielä kerran pari sanaa nyrkkipostissa (lähetin Teille hiljattain kirjeen nyrkkipostissa; oletteko saanut sen?⁶²).

Tilanne on Bakussa vaikea ulkopoliittisessa suhteessa. Kehottaisin sen vuoksi yrittämään liittoutumista Zhordanian

kanssa. Jollei se ole mahdollista, on luovittava ja viivytettävä päätöksentekoa niin kauan, kunnes vahvistutte sotilaallisessa suhteessa. Tervejärkistä huomiointia ja viivyttelydiplomatiaa — muistakaa tämä.

Järjestäkää radioyhteys ja lähettäkää minulle kirjeitä Astrakanin kautta.

Parhaat terveiseni. Teidän *Lenin*

Lähetetty Bakuun

»Bjulleteni Diktatury Tsentrokaspian
i Prezidiuma Vremennogo Ispolnit.
K-ta», n:o 33, syyskuun 8 pnä 1918

*Julkaistaan »Bjulletenin»
tekstin mukaan*

91

SÄHKE KINESHMAN NEUVOSTOLLE⁶³

Kineshma
Edustajien Neuvosto

Kaikille Kineshman piirin työläisille. Toverit työläiset, tuottavien kuvernementtien maalaispohatat pitävät valtavia viljavaroja kätkössä eivätkä luovuta niitä nälkää näkeville työläisille. Pohatat katsovat paremmaksi myydä viljaa hurjan korkeisiin keinotteluhintoihin, joita saattaa maksaa vain kaupunkiporvaristo, mutta ei nälkää näkevä köyhälistö. Keinotellessaan viljalla pohatat yrittävät keinotella myös tavaroilla, joita he saavat viljan vastikkeeksi. Kaupunkiporvaristo harjoittaa agitaatiota viljamonopolin, kiinteiden hintojen poistamisen sekä vapaan viljakaupan voimaansaattamisen puolesta. Pyrkiessään anastamaan vallan käsiinsä porvaristo siirtyy agitaatiosta provokaatiotekoihin yllyttäen tavasti ja huomaamattomasti nälkäisiä työläisiä esiintymisiin, levottomuuksiin ja mellakoihin. Kansankomissaarien Neuvosto kamppailee ja pitää kiinni voimiensa takaa viljamonopolista, jonka puuttuessa vain porvaristo eläisi yltäköyläisyydessä, kun taas köyhälistö jäisi tyyten leivättömäksi. Toverit työläiset, älkää antako pimeiden voimien provosoida itseänne, älkää pelatko porvariston ja vastavallankumouksellisten pussiin, jotka haluavat istua tuleen teidän housuilanne ja tehdä tyhjiksi vallankumouksen kaikki aikaansaanokset. Älkää hajottako harkitsemattomilla esiintymisillän-

ne ja omakohtaisella tavaranvaihdollanne vaikeaa toimintaa, jonka tarkoituksena on hankkia teille viljaa. Kansankomissaarien Neuvoston toimesta vaihdetaan nykyään valtavassa mitassa tavaroita viljaan, se on ryhtynyt aseellisten osastojen voimin ottamaan maalaisporvaristolta viljavarastoja. Jos haluatte auttaa, avustaa omaa työläis-talonpoikaista valtaanne, toimikaa järjestyneesti: valitkaa keskuudestanne parhaita elintarvikealan tuntijoita työhön neuvostovallan elintarvike-eliimiin, muodostakaa taisteluosastoja rehellisistä, lahjomattomista, päättäväisistä vallankumousmiehistä, työläisten ja talonpoikaiston etujen varmoista puolustajista. Pidättäkää ja lähettäkää viivyttelämättä Moskovaan provokaattorit ja vastavallankumouksen kätyrit. Muistakaa visusti: joko me selviydymme järjestyneesti ja kunnialla kaikista osaksemme tulleista ennen näkemättömistä vaikeuksista tai kaikki on tuomittu väistämättömästi täydelliseen tuhoon. Muuta vaihtoehtoa ei ole. Luottaen siihen, että nämä toimenpiteet tuottavat lähitulevaisuudessa tuloksia, Kansankomissaarien Neuvosto kehottaa teitä, toverit työläiset, osoittamaan vallankumouksellista lujamielisyyttä ja luokkatietoisuutta vallankumouksen saavutusten pelastamisen ja proletariaatin diktatuurin voiton nimessä.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu toukokuun 24 pnä 1918

*Julkaistu toukokuun 29 pnä 1918
 »Rabotshi i Krestjanin» lehdessä
 55. n:ossa*

Julkaistaan konekirjoitustekstin mukaan

92

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Shljapnikoville

KK on päättänyt *siirtää mahdollisimman paljon* puoluevoimia elintarvikealalle.

Me *ilmeisesti* tuhoudumme ja saatamme tuhoon *koko* vallankumouksen, jollemme voita nälänhätää lähikuukausina.

---

* Sähkeen on allekirjoittanut myös elintarvikeasiain kansankomissaari A. D. Tsjurupa. *Toim.*

Teidät täytyy *väliaikaisesti* lähettää elintarvikealalle (samalla kun jätte työasiain kansankomissaariksi). Olen varma, että noudatatte KK:n ohjetta.

Teidän on luullakseni matkustettava Kubanille auttamaan sikäläisiä viljanhankintoja.

Asiasta olisi päätettävä jo tänään ja sovittava heti Tsjurupan kanssa.

Kirjoitettu toukokuun 28 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

93

KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA

V. I. ! Miten on ratkaistu kysymys armeijan käytöstä viljanottokamp-pailussa? Ja jos se on ratkaistu myönteisesti, niin miten tämä asia vi-rallistetaan $\times$ sitenkö, että sovitaan asiasta sotakomissariaatin kanssa, vai siten, että annetaan asetus.*

On hyvin tärkeää tietää tämä kaikki, sillä tänään on pidätetty Ku-dinski (nähtävästi tov. Dzerzhinskin komission toimesta); asiamme uhkaa joutua kokonaan pysähdyksiin.

A. Tsjurupa

$\times$ Nimenomaan täten. Soittakaa (minun kopistani) jo *t ä n ä ä n* Trotskille, että hän panisi huomenna *k a i k k i* liikkeelle.

Kirjoitin vastikään Shljapnikoville, että hän matkustaisi Kubanille. Hänen pitäisi sopia *tänään* asiasta kanssanne. Kehotan nimittämään hänet KKN:n puolesta *j o t ä n ä ä n*.

Stalin on suostunut matkustamaan Pohjois-Kaukasiaan. Lähettäkää hänet. Hän tuntee paikalliset olot. Shljapnikovinkin on mukavampi hänen seurassaan.

A. Ts.

Olen täysin suostuvainen. Lähettäkää kummatkin *tänään*.

Kirjoitettu toukokuun 28 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Alleiviivaus V. I. Leninin. *Toim.*

94

»IZVESTIJA VTsIK» LEHDEN TOIMITUKSELLE

30. V 1918.

»Izvestija TsIK:in» toimitus

Tämän tuojat ovat Jeletsin Neuvoston valtuutettuja. Pyydän hartaasti, että haastattelisitte heitä ja panisitte haastattelun lehteen. Mallikelpoinen ujesti, mitä tulee järjestykseen, viljelyskulttuuriltaan korkeatasoisten maatilojen luettelointiin ja niiden taloudenhoitoon, porvariston lannistamiseen.

Toveriterveisin

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

95

G. J. ZINOVJEVILLE

31. V 1918.

Tov. Zinovjev!

Tämän tuoja on tov. Bach, jolla on Siperian kuljetuskeskuksen valtakirja. Hän pyytää luovuttamaan ja lähettämään nopeammin Siperiaan 137 autoa, jotka autojaosto (Pietarin) (Pietarin kommuuni) on pyytänyt autokeskusta viemään hyödyttöminä pois Pietarista. *Kaikki* kuorma-autot olemme päättäneet luovuttaa elintarvikevirastolle.⁶⁴

Tervehdys! Teidän Lenin

Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

96

SÄHKE VYKSAN TYÖLÄISILLE⁶⁵

Kazanin — Moskovan Kulebaki
Vyksa
Vedernikov

Olen varma, että Vyksan työläistoverit panevat toimeen joukoittaista konekivääri-viljanhankintaliikettä koskevan

mainion suunnitelmansa todellisten vallankumousmiesten tapaan, t.s. antavat komennuskuntaan luotettavaa valioväkeä, joka ei rosvoa ja toimii hankintamääräysten mukaisesti täydessä yhteisymmärryksessä Tsjurupan kanssa yhteisen asian hyväksi, kaikkien nälkää näkevien eikä vain itsensä pelastamiseksi nälänhädästä.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 31 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
kesäkuun 2 pnä 1918 »Izvestija
VTsIK» lehden 111. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

97

AMERIKAN SOSIALISTI-INTERNATIONALISTEILLE⁶⁶

Lähetän amerikkalaisen toverin Albert R. Williamsin välityksellä tervehdykseni Amerikan sosialisti-internationalisteille. Olen siinä varmassa uskossa, että yhteiskunnallinen vallankumous voittaa lopulta kaikissa sivistysmaissa. Kun se alkaa Amerikassa, se on oleva Venäjän vallankumousta paljon kantavampi.

Kirjoitettu toukokuussa 1918

*Julkaistu ensi kerran 1925
»Ogonjok» aikakauslehden 4. (95).
n:ossa*

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

*Julkaistu 1960 kirjassa Albert Rhys
Williams, »Leninistä ja Lokakuun
vallankumouksesta», Moskova*

98

A. A. JOFFELLE

2/VI 1918.

Tov. Joffe! Sokolnikov ja Buharin ja kaiketi Larinkin ovat tulossa luoksenne.⁶⁷ Käytän tilaisuutta hyväkseni varoittaakseni Teitä hieman. Olen »matkalle lähtevien» istunnossa (Larin puuttuu). Kuulen puhuttavan sitä vastaan, että »Joffe siirtää Ulkoasiain komissariaatin Berliiniin».

Teidän ja Tshitsherinin välisiä hankauksia käytetään väliin — pikemminkin tiedottomasti kuin tietoisesti — hyväksiten tai sen suuntaisesti, että kärjistetään näitä hankauksia.

Olen varma, että pidätte varanne ettekä anna kärjistää näitä hankauksia. Olen seurannut tarkkaavaisesti kirjeitäne ja vakuuttunut vuorenvarmasti, etteivät nuo hankaukset ole tähdellisiä (sekasortoisuutta on kaikkialla, leväperäisyyttä on kaikkialla, kaikissa komissariaateissa, ja tämän pahan korjaaminen on hidasta). Kärjivällisyyttä ja sisua, niin hankaukset loppuvat. Tshitsherin on mainio työntekijä, Teidän linjanne noudattaa kyllin lojaalisti Brestin rauhansopimusta, olette *jo* nähdäkseni saavuttanut menestystä, ja tästä seuraa, että poistamme helposti hankaukset.

Politiikkanne on vastaisuudessakin oleva menestyksellistä, jos saksalaiskauppiat suostuvat taloudellisiin etuihin käsitettyään, ettei meiltä saada *mitään* sotatoimin, koska poltamme *kaiken*. Voimme antaa saksalaisille raaka-aineita. Tärkeässä tapauksessa lähettäkää minulle jäljennökset tarkoista vaatimuksistanne. Järjestäkää *p i k e m m i n* suora yhteys.

Buharin on lojaali, mutta on mennyt hiton pitkälle »vasemmistotyhmismissä». Sokolnikov on jälleen höynäytynyt. Larin on poukkoileva intellektuelli, ensiluokkainen hutiloitsija. Olkaa sen vuoksi äärimmäisen varovainen kaikkien näiden herttaisten ja mainioiden edustajien suhteen. Sokolnikov on mitä arvokkain työntekijä, mutta väliin (ja juuri nyt) hän »hullaantuu» ja »rikkoo astioita» paradoksien vuoksi. Hän on siellä Teilläkin rikkova astioita, jollette ryhdy varovaisuustoimenpiteisiin, ja Buharin kahta kauheammin. Prenez garde!*

Toivottavasti Krasin ja Hanecki toimenmiehinä auttavat Teitä ja koko asia järjestyy.

Kiitän kirjeenne »liitteestä». Odotan lisää. Parhaat terveiseni.

Teidän *Lenin*

P. S.

NB: Saksan vangiksi ottamien (Zivilgefängene**) venäläisten

* — Olkaa varuillanne. *Toim.*

** — siviilivangit. *Toim.*

bolshevikkien joukossa oli Brysselissä asunut *Popov*, joka vangittiin Belgiassa. Eikö häntä voitaisi löytää ja ottaa palvelukseen?

P. P. S. Koettakaa toimittaa oheinen Sveitsiin kuriirin mukana mutta ei postitse.⁶⁸

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

99

SÄHKE V. L. PANJUSHKINILLE

Tula

Kuvernementtineuvosto

Lähetettävä edelleen Panjushkinille

Minua ihmetyttää tiedotusten puuttuminen. Tiedottakaa pikaisesti, paljonko on varastoitu viljaa, montako vaununlastillista on lähetetty, paljonko on pidätetty keinottelijoita ja kulakkeja.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 3 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

100

KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA⁶⁹

Tsjurupalle

Vihollisten ja »horjuvien» hurjan agitaation ja sen vaikutuksen vuoksi, jonka se on tehnyt *työläisiin* Pietarissa, Moskovassa y.m.

Teidän pitäisi julkaista (ja jakaa lentolehtisenä *t e h t a i s i i n*) jonkinlainen kirje työläisille:

teitä näet pelotellaan —

horjuvat aiheuttavat paniikkia —
 puhuvat »omintakeisista hankinnoista» —
 kritisoivat »keskusta» vierittäen syyn toisten niskoille —
 y.m.

Mutta älkää te työläiset uskoko ruikuttajia älkääkä paniikin aiheuttajia älkääkä kritisoijia,
vaan ryhtykää toimeen: lähettäköön *jokainen* tehdas avuksemme uskottuja miehiä antaen heistä *takeet ja vakuudet*, me näytämme niille, mikä on haittana, mikä on vaikeutena, *he auttavat meitä*.
 Saatteko sijoitetuksi sellaiset miehet?

A. D. TSJURUPAN VASTAUS

Oikein, saamme. Panemme ehdotuksenne täytäntöön. Pienelle työläisryhmälle olemme jo järjestäneet joukon tiedotustilaisuuksia elintarvikeasioista (luentojen tapaisia) ja se lähtee lähipäivinä edustajamme mukana Tambovin ja Voronezhin kuvernementteihin. Olemme pyytäneet kaikkia neuvostoja*, bolshevikkikomiteoita ja ammattiliittoja antamaan meille luotettavia miehiä.

T s j u r u p a l l e

×Onko tässä otettu mukaan edes suurten tehtaiden *tehdas* komiteat. Se on tärkeää.

Kirjoitettu kesäkuun 7 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
 XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

101

A. D. TSJURUPALLE

7. VI 1918.

Tov. Tsjurupa tai hänen sijaisensa

Tov. Tsjurupa! Lähetän luoksenne Vyshni Volotshokin Neuvoston valtuutetut.

Siellä on näännyttävä nälänhätä. On autettava pikaisesti kaikin tavoin ja annettava edes jotakin heti.

Olen jo keskustellut näiden tovereiden kanssa komennuskun-

* Alleviivaus V. I. Leninin. *Toim.*

tien muodostamisesta ja elintarvikehankintatyön asettamista tehtävistä, mutta Teidänkin pitäisi selittää heille asiaa.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

102

A. P. SMIRNOVILLE

7. VI 1918.

Tov. Smirnov!

Tämän esittäjiä kiinnostaa neuvostojen vaaleja koskeva kysymys. Sanoin heille, että heillä on aina oikeus kutsua pois edustajansa.

Kertokaa heille kokemuksestanne ja antakaa ohjeita.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

103

A. D. TSJURUPALLE

10. VI 1918.

Tov. Tsjurupa tai hänen sijaisensa

Tämän esittäjät ovat tovereita, jotka ovat tulleet Maltsevin tehtaista (noin 20 000 työläistä, heidän piirikunnassaan noin 100 000). Elintarviketilanne on katastrofaalinen.

Pyydän kuulemaan heidän sanottavansa ja

(1) ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin, jotta annettaisiin heti apua edes vähimmäismäärässä, ja apua on annettava viivyttelämättä;

(2) (kutsumaan) Pieneen elintarvikeneuvostoon Maltsevin piirin edustajia;

(3) ponnistelemaan sen hyväksi, että Maltsevin tehtaiden työläisistä muodostettaisiin komennuskuntia.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

104

A. D. TSJURUPALLE

11. VI 1918.

Tov. Tsjurupa tai hänen sijaisensa

Tov. Tsjurupa!

Tämän esittäjät ovat Brjanskin tehtaan edustajia. Koska Te (tai tov. Sviderski) pääsitte eilen hyvin yhteisymmärrykseen maltsevilaisten kanssa, niin uskon Teidän pääsevän yhteisymmärrykseen myös brjanskilaisten kanssa. Pyydän mitä hartaimmin ottamaan heidät heti vastaan ja tekemään kaiken mahdollisen.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

105

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

Pietari

Smolna

Zinovjev

En muista antaneeni lupaa olla yhteydessä Omskiin.

Tiedustan asiaa Podbelskilta.

Kehotan olemaan tekemättä mitään suoranaisia tai välillisiä sopimuksia Omskin vastavallankumouksellisten kanssa.⁷⁰

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 11 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

**LISÄYS A. S. JAKUBOVILLE, J. V. STALINILLE
ja A. G. SHLJAPNIKOVILLE OSOITETTUUN
SÄHKEESEEN**

*Ilman mitään vuorojärjestystä
Elintarvikesanoma*

Tsaritsyn EAEK

- 1) Jakubov
- 2) Stalin
- 3) Shljapnikov

Samaran, Omskin tapahtumien vuoksi ja syystä, että liikenne on keskeytynyt Permin – Vjatkan radalla eikä ole mitään tietoa Permin – Jekaterinburgin – Tjumenin rataliikenteen tilasta, mikä on eristänyt kokonaan Siperian, lähetän suostumustanne odottamatta vesiteitse Vjatkan, Ufan kuvernementeista työntekijöitä täytäntöönpanijoiksi, joista ilmoitin Teille sähkeessä 363. Pyydän ottamaan heidät vastaan, lähettämään viivyttelämättä työhön eri hankintapaikoille ja jos on tarpeen viljan lähetyspaikoille ja kuljetusteille. Lähetettävien joukossa on huomattavia henkilöitä, jotka ovat täysin sopivia toimimaan täytäntöönpanijoina keskuksessa, EAEK:ssa, ja huomattavia organisaattoreita paikallisia viljanhankintoja varten. Tuntuu tarpeelliselta ja välttämättömältä käyttää näitä henkilöitä, joiden rehellisyydestä olen valmis ottaman vastuun, sillä suurempaa ja parempaa täytäntöönpanevaa voimaa ei ole löydettävissä. Ehdottakaa, että he itse määräisivät työpalkkionsa suuruuden, ja vaikka olenkin varma, että he ovat kyllin vaatimattomia, suosittelisin olemaan kursailematta heidän työpalkkansa suhteen. Sähköttäkää.

Elintarvikekomissaari *Tsjurupa*

Kehotan ehdottomasti ottamaan vastaan ja sijoittamaan työhön Tsjurupan lähettämät henkilöt, koska hän menee takuuseen heistä. Kokeneiden rehellisten praktikkojen käyttö on äärimmäisen tärkeää.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 11 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

107

G. J. ZINOVJEVILLE

11. VI 1918.

Pietari
Smolna
Zinovjev

Kehotan ehdottomasti käyttämään hyväksi tilaisuutta ja toimittamaan tehokkaasti ja nopeasti mahdollisimman paljon komennuskuntia Uralille Vjatkan kautta. Tsjurupa on samaa mieltä. Aseita on Vologdassa.

Lenin

Lähetettävä *heti* Pietariin ja tiedotettava minulle, *mi l-
loin* Pietari on ottanut vastaan.

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

108

G. J. ZINOVJEVILLE

Pietari
Smolna
Zinovjev

Olette toivottavasti saanut sanomani, jossa pyysin lähettämään enemmän komennuskuntia Uralille. Lisään vielä, että äärimmäisen tärkeää on lähettää sinne enemmän työläisiä agitoimaan ja ohjaamaan takapajuisia. Vastatkaa viivyttelämättä.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 14 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

109

**KANSANVALISTUSKOMISSARIAATTIIN JA
TASAVALLAN OMAISUUKSIEN KOMISSARIAATTIIN**

Teitä kehotetaan esittämään viivyttelämättä tiedot siitä, mitä nimenomaan on tehty 13. IV 1918 annetun asetuksen täytäntöön panemiseksi, varsinkin 1) vanhojen muistomerk-

kien poistamiseksi, 2) uusien, vaikkapa väliaikaisten asettamiseksi niiden tilalle ja 3) julkisten rakennusten vanhojen tekstien vaihtamiseksi uusiin (asetuksen 5. §).⁷¹

Anteeksiantamatonta on vitkuttaa asetuksen täytäntöönpanoa kahden kuukauden ajan, sillä se on yhtä tärkeää sekä propagandan kannalta että työttömien työhön järjestämisen kannalta.

KKN:n pjoht.*

Kirjoitettu kesäkuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

110

A. D. TSJURUPALLE

1

T s j u r u p a l l e

Pelkään pahasti, että me aliarvioimme »penzalaista» sekä elintarvike- että yleispoliittista vaaraa ja ettemme pysty tosiasiaissa lähettämään »agitaattoreita».

Eikö pitäisi ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin kunnon (pietarilaisen y.m.s.) elintarvikehankintakomennuskunnan muodostamiseksi ja lähettämiseksi *heti* antaen sen tehtäväksi: olkaa agitaattoreita ensimmäisten viikkojen ajan.

2

T s j u r u p a l l e

Teidän pitää nähdäkseni ottaa mitä kiireimmin yhteys

1) Pietariin,

2) Sverdloviin,

jotta Penzaan ja Penzan kuvernementtiin lähetettäisiin noin 50 henkeä (agitaattoria) Pietarin ja Moskovan työläisiä.

Kirjoitettu kesäkuun 17 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Tästä asiakirjasta on olemassa Kansankomissaarien Neuvoston kirjelmakkeeseen lyöty ja V. I. Leninin allekirjoittama konekirjoitusteksti, joka oli lähetetty Valistuskomissariaattiin. *Toim.*

111

N. P. GORBUNOVILLE

Gorbunoville

Sanokaa Minkinille, että tshekit ovat vallanneet Syzranin.⁷² Ei pidä kuitenkaan antautua paniikin valtaan. Joukkomme varustautuvat antamaan vastaiskun. Penzalaistenkin pitää varustautua vakaasti ja tarmokkaasti. Menestyksemme on taattu, ellemme rupea istumaan kädet ristissä.

*Kirjoitettu kesäkuun 18 pnä 1918**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

112

A. A. JOFFELLE

18/VI.

Tov. Joffe!

Minua kummastuttaa ja kuohuttaa äärettömästi se, ettei Sveitsistä ole tullut viestejä. Kuriirien sanotaan kulkevan sinne joka viikko. Mutta ei sanaakaan!

Mitä tekevät Berzins ja Shklovski?

Lähetäkää, olkaa hyvä, tämä kirje heille ja ryhtykää toimenpiteisiin vastauksen saamiseksi.

Sveitsistä on toimitettava *pikaisesti* tänne

Juniuksen kirjanen,

Karl Liebknechtin kirjanen,

kokoelma leikkeitä »Bernern Tagwachtista» y.m. (kaikki Saksan ja Itävallan *v a s e m m i s t o l a i s t e n* liikettä koskevat *a s i a k i r j a t*).⁷³

Ne on julkaistava uudelleen kirjana (vihkoina) heti Sveitsissä.

Saksasta (Berliinistä) pitäisi tilata joltakin *s a m a n l a i n e n* teos, joka pohjaisi Partei-Archivin tai minkä tahansa sodanaikaisten sanomalehtien vuosikerrat omaavan kirjaston tietoihin (Rühlen artikkeli »Vorwärtsin» hajaannuksesta, 12. I 1915 tai 1916⁷⁴ y.m.).

Referenten-Material Niederbarnimista (siteerataan Legienin kirjasssa: »Warum müssen die Gewerkschaftsführer

u. s. w.»)⁷⁵ ja *kaikki sen tapainen* on koottava heti.

Kuohuttaa totta totisesti, kun ei tehdä *mitään* tässä suhteessa.

Mainittuun työhön voidaan (ja pitää) *palkata* pari sakslaista (Borchardt sopii) ja pari sveitsiläistä, ja teos on julkaistava heti saksaksi ja ranskaksi sekä englanniksi.

Lenin

Novorossiiskissa oleviin aluksiin nähden ei ole vielä täyttää selvyyttä. Olemme kuitenkin ryhtyneet *kaikkiin* toimenpiteisiin ja luotan siihen, että käsky täytetään.⁷⁶

*Kirjoitettu kesäkuun 18 pnä 1918
Lähetetty Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

113

SÄHKE S. G. SHAUMJANILLE

Baku, Shaumjan
Astrakanin ja Kushkan kautta ja edelleen
radiolennättimitse

Asetusta öljyteollisuuden kansallistamisesta ei ole toistaiseksi ollut.⁷⁷ Aikomuksemme on antaa asetus öljyteollisuuden kansallistamisesta purjehduskauden lopulla. Toistaiseksi olemme järjestämässä öljytuotteiden kauppaa valtion monopoliksi. Ryhtykää kaikkiin toimenpiteisiin, että öljytuotteet kuljetettaisiin pikemmin Volgalle. Tiedottakaa öljyteollisuuden tilasta joka päivä Öljykomitealle.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 18 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman
sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

114

I. E. GUKOVSKILLE

Päätimme harjoittaa rosvousta joka komissariaatissa lujit-
taaksemme kiireellisesti *Elintarvikekomissariaattia* vaikkapa
2—3 kuukaudeksi, sillä muutoin voidaan menehtyä.

Teiltä aiomme ottaa *Zaksin*.

Kirjoitettu kesäkuun 22 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

115

KKN:n SIHTEERISTÖLLE

1

1) Etsikää käsiinne kauan sitten (Pietarissa) hyväksytty
päättös siitä, miten kysymykset on asetettava päiväjärjestyk-
seen.

2) Päiväjärjestyksen laatijan, sihteerin (Gorbunovko on
sihteeri? voi tätä meidän sekasotkua) pitää kirjoittaa alle:
laatinut se ja se sihteeri (ja varoitin, että *erotan* sihteerit,
jotka eivät halua noudattaa sääntöjä).

2

Muistutetaan

kaikille sihteeereille, että heidän ei pidä asettaa päiväjär-
jestykseen kysymyksiä vaatimatta alustajalta (tai kysymyk-
sen esittäjältä) *kirjallista todistusta siitä*,

1) onko kysytty finanssiviraston (Finanssikomissariaatin +
valvontaelimen) mielipidettä, jos asia koskee menoja ja mää-
rärahoja;

2) onko kysytty niiden virastojen mielipidettä, joita kysy-
myksessä oleva asia *sivuaa*.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

Kaikkien sihteerien tulee panna allekirjoituksensa tähän, että ovat tämän lukeneet.

Kirjoitettu kesäkuun 26 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

116

KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA

T s j u r u p a l l e

1) Milloin ja ketä lähetätte kentälle (Schlichterin, Brjuhanovin, ketä vielä? ja minne?).

2) Olemme keskustelleet Pravdinin kanssa (hän palasi tänään Tulasta, *Jeletsistä*, Orelista).

Viljaa on,
järjestys on mallikelpoinen,
valta on köyhälistöllä.

3) Kenet ja minkäläisten komennuskuntien kanssa lähetätte Tamboviin? Olisikohan sinne lähetettävä Brjuhanov? Sinne pitää lähettää *kaikkein* tarmokkain.

(Tambovilaisia kävi tänään luonani; sato on ennen näkemätön; on myös *entistä* viljaa; kulakit voidaan lannistaa, mutta ei riitä *organisaattoreita* eikä *komennuskuntia*.)

4) Siedämmekö todellakin diktatuurin puuttumista Moskovassa (elintarvikealalla)? Skandaali! Häpeä!

Schlichter matkustaa Tulan Jefremovin ujestiin. Lähetin toverin Pietariin Zinovjevin luokse hankkimaan työläisiä hänen komennuskuntaansa. Parhaillaan on käynnissä kiireellinen tavaroiden lastaus. Lähtee noin 5 päivän kuluttua.*

A. Ts.

T s j u r u p a l l e

V i i s i päivää sähkösanomien vaihtoon Zinovjevin kans-

---

* Alleliivaus V. I. Leninin. *Tolm.*

sa (joka on tiedustellut kauan sitten, minne komennuskunnat on lähetettävä) ja tavaroiden lastaukseen (1 päivä??).

Tuo on *h i r v e ä ä* vitkuttelua. Määrätkää 10 virkamiestä — Elintarvikekomissariaatin lurjasta — ja vaatikkaa: tehtävä kaikki 1 tai 2 päivässä, muutoin lopputili ja oikeuteen.

Kirjoitettu kesäkuun 26 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

117

**A. P. SMIRNOVILLE, G. I. PETROVSKILLE
ja I. E. GUKOVSKILLE**

28/VI 1918.

Tov. Smirnov

tai Petrovski, sisäasiain kansankomissaari,
ja tov. Gukovski, finanssiasiain kansankomissaari

Suosittelen erityisesti tämän esittäjää, tov. Semjon Ivanovitsh Lebedevia, Tambovin kuvernementin Temnikovin ujestin edustajaneuvoston puheenjohtajaa.

Hän pyytää *1 1/2 miljoonan lainaa*. Kertomuksesta huomaa, että asiat ovat ujestissa mallikelpoisessa järjestyksessä. Erittäin opettava esimerkki mallikelpoisesta ujestista, missä kulakit on todella tungettu pois *kaikista* edustajaneuvostoista. Sellaiselle ujestille on nähdäkseni annettava apua ensi sijassa.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

118

SÄHKE J. V. STALINILLE

Salainen
Kansankomissaari Stalin
Tsaritsyn

Joffelta on saatu tänään, kesäkuun 30 pnä Berliinistä sanoma, että Kühlmann on keskustellut alustavasti Joffen kanssa. Keskustelusta ilmenee, että saksalaiset suostuvat pakotta-

maan turkkilaiset keskeyttämään sotatoimet kauempana rajasta, joka Brestin sopimuksessa on osoitettu meille tarkoin demarkaatiolinjaksi. He lupaavat olla päästämättä turkkilaisia Bakuun, mutta tahtovat saada öljyä. Joffe on vastannut, että tulemme noudattamaan tarkoin Brestin sopimusta, mutta olemme periaatteessa kyllä taipuvaisia antamaan saadaksemme. Kiinnittäkää erikoisesti huomiota tähän sanomaan ja koettakaa tiedottaa siitä mahdollisimman pian Shaumjanille, sillä nyt on olemassa hyvin vakavia mahdollisuuksia Bakun säilyttämiseen. Annamme tietenkin osan öljystä.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 30 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan lennätinnauhan
tekstin mukaan*

119

SÄHKE V. L. PANJUSHKINILLE

Novosil
Erikoissotakom. Panjushkin

Tiedotan Erikoiskomissiolle pyynnöstänne ja pyydän Teitä toimimaan järkähtämättömästi, kun olette ensin laskenut ja punninnut tarkasti voimat, sillä jos kerran on aloitettu, on toimittava loppuun saakka.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Kirjoitettu kesäkuun lopussa —
tai viimeistään heinäkuun 2 pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

120

A. A. JOFFELLE

1. VII 1918.

Hyvä tov. Joffe!

Olen Teille totta puhuen äärimmäisen suutuksissani. Väkeä on vähän, kaikki ovat pirun väsyneitä työstä, mutta Te teette sellaisen tempauksen, että kirjoitatte minulle henkilökohtaisessa kirjeessänne (viimekertaisessa, kynällä kirjoite-

tussa) paljon *asiallista* ja lisäätte joukon *henkilökohtaisia* hyökkäyksiä, syytöksiä, pistosanoja y.m. Tshitsheriniä vastaan («epäaito» m.* y.m.s.). Tshitsherinille Te sen sijaan kirjoitatte: »tulevaisuuden näköalat Leninille lähetetyssä kirjeessä».

Tämähän on piru ties mitä!

Tshitsherin tietenkin kysyy minulta kirjettä, mutta minä en voi sitä näyttää, koska en halua olla rettelöinnin välikappaleena. Tuloksena on siis sekä asian että suhteiden pilaaaminen.

Tshitsherin on erinomainen, mitä tunnollisin, viisas, asioita tunteva työntekijä. Sellaisia miehiä on pidettävä arvossa. Siinä ei ole mitään pahaa, että hänen heikkoutenaan on »kommentavaisuuden» puute. Vähänkös maailmassa on ihmisiä, joiden heikkous on päinvastainen!

Kyllä Tshitsherinin kanssa voi työskennellä, työ käy helposti, mutta työ voidaan pilata hänenkin kanssaan.

Hammastelette häntä, mutta Ulkokomissariaatilla on syytä valittaa myös Teistä, sillä Te ette piittaa siitä, kun taas lähettiläillä ei tietenkään ole oikeutta ryhtyä ratkaiseviin toimenpiteisiin *ilman* ulkoasiain kansankomissaarin tietoa ja lupaa.

Toivottavasti teette kaikkenne, että nämä Mißstände** poistettaisiin.

Se on varsin hyvä, että olette »pukannut liikkeelle» Krasinin. Patistakaa voimienne takaa Shklovskia: hän on laiska; vaatikka selostuksia ja selostuksia, uhatkaa.

Puristan kättänne. *Lenin*

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

121

SÄHKE L. B. KRASINILLE

S a l a i n e n

Berliini, Venäjän lähetystö
Henkilökohtainen Leniniltä Krasinille

Annan täyden arvon Joffen toiminnalle ja hyväksyn sen ehdottomasti, mutta vaadin tiukasti, että Joffe käyttäytyisi kuten lähettiläs, joka on ulkoasiain kansankomissaarin alai-

* Nähtävästi: ministeri. *Toim.*

** — epäkohdat. *Toim.*

nen, ja noudattaisi säädyllisyyden vaatimuksia, ei haukkuisi eikä ylenkatsoisi muita, vaan kysyisi kaikissa tärkeissä asioissa ulkoasiain kansankomissaarin mieltä. Vain siinä tapauksessa voin tukea ja tuen lähettiläs Joffea. Luotan tahdikkauteenne selittäessänne tätä seikkaa lähettiläs Joffelle ja odotan vastaustanne.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 3 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

122

SÄHKE D. J. IVASHTSHENKOLLE

Orsha

Orshan aseman komissaari Ivashtshenko

Kiitän siitä, että 36 vaunua on päästetty Saksaan: ne on tarkoitettu meikäläisiä hätää kärsiviä sotavankeja varten. Pyydän kumoamaan kaikki halpamieliset valheet ja muistamaan, että meidän tulee voimiemme takaa avustaa meikäläisiä sotavankeja.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuun 4 pnä
1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

123

LENNÄTINVASTAUS K. A. MEHONOSHINILLE⁷⁸

Lenin vastaa:

Kolegajev sanoi minulle henkilökohtaisesti, sitten Zinoveville ja monille muille, että hän, Kolegajev, vastustaa vasemmistoeserräpuolueen nykyistä politiikkaa. Olen varma, että järjettömän hysteerinen ja provokatorinen seikkailupolitiikka, jollaista on Mirbachin murha ja vasemmistoeserrien keskuskomitean kapina neuvostovaltaa vastaan, on omiaan sysäämään heistä erilleen paitsi heitä kannattavien työläisten

ja talonpoikien enemmistön, myös monet sivistyneistön edustajat. Koko kapina tukahdutettiin täydellisesti yhdessä päivässä. On pidätetty useita satoja henkilöitä.

Viekää pöytäkirjoihin Muravjovin ilmoitus, että hän eroaa vasemmistoeserrien puolueesta, jatkakaa tarkkaa valvontaa. Olen varma, että noudattaessamme näitä ehtoja onnistumme käyttämään täydellisesti hänen erinomaisia taistelukykyjään. Tshekkoslovakkeja ja kasakoita vastaan on taisteltava monta vertaa tarmokkaammin.

Lenin

*Kirjottettu heinäkuun 7 pnä 1918
Lähetetty Kazaniin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

124

SÄHKE S. P. NATSARENUKSELLE

Petroskoi, erikoiskomissaari
Natsarenius

Teidät velvoitetaan:

1. Ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin radan tuhoamiseksi perin pohjin mahdollisimman pitkälti.

2. Vangituttamaan ja vastarintaa tehtäessä ammuttamaan ulkomaalaiset, jotka tukevat suoranaisesti tai välillisesti englantilaisten ja ranskalaisten imperialistien rosvoretkeä.

3. Ammuttamaan Neuvostotasavallan kansalaiset, jotka suoranaisesti tai välillisesti tukevat imperialistista rosvousta.

Käytettäviinne siirretään kaksi miljoonaa ruplaa. Teille lähetettävästä sotilaallisesta avusta tullaan ilmoittamaan erikseen.*

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjottettu heinäkuun 7 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan tuntemattoman
henkilön kirjoittaman
V. I. Leninin täydentämän ja
allekirjoittaman tekstin mukaan*

* Sähkeen viimeinen lause on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

125

I. E. GUKOVSKILLE⁷⁹

1

Gukovskille

On joukko valituksia, että Te (komissariaattinne) *e t t e o l e* vieläkkään *a n t a n u t* tehtäväksi laatia:

- { 1) täydellistä tekstiä,
2) erikielisiä kirjoituksia y.m.s. }

Uusien rahojen piirtämisestä.

Olen jo tilannut ne Zaksilta. *T ä m ä h ä n o n p i k- k u j u t t u.*

Tehkää tai käskekää tekemään *huomisaamuna.*

2

Te *sabotoitte*, toden totta! No mitä tärkeää tässä on? *Eihän* tämä *ole* lopullista. On hassua pitää tätä tärkeänä.

Kirjoitettu heinäkuun 11 pnä 1918

*Julkaistu ensl kerran: ensimmäinen
asiakirja 1945 XXXV Lenin-
kokoelmassa; toinen — 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

126

I. E. GUKOVSKILLE

1

Valitetaan, että Te ette vieläkkään anna uusien rahojen tekstiä ja vaikeutatte mallien valmistusta ja näytteiden ottoa. Antakaa viivyttelämättä ja jättäkää kullaksivaihtokysymyksessä voimaan entinen järjestys (keskeyttäen vaihdon erikseen asetuksilla).

2

Valmistakaa *neuvostolainen* kirjoitus.

3

1) Antakaa käsillä olevat mallit parhaille asiantuntijoille.

2) Tilatkaa niistä jäljennökset.

3) Valistusasiain kansankomissariaatin kollegio tilatkoon piirroksset (kaikkia seteleitä varten).

4) Popovitskin tehtäväksi annettakoon laatia laskelma:

(a) paljonko voidaan valmistaa kuukaudessa sellaisia paperirahoja, kun setelien liikkeellelasku on tavanomainen, t.s. normaali,

(a₁) orlovilaisilla koneilla,

(a₂) tavallisella laakapainomenetelmällä,

(a₃) suuria seteleitä (t.s. arvoltaan suuria seteleitä) orlovilaisilla koneilla, pieniä tavallisella laakapainomenetelmällä?

(b) mikä on uusien seteleiden arvo vanhoihin verrattuna?

(c) nimenomaan milloin voidaan valmistaa kuvakkeet (t.s. kuinka monessa päivässä piirrosten tultua vahvistetuiksi) ja milloin aloittaa uusien setelien valmistus?

(d) vaatiiko uusi menetelmä uusia materiaaleja ja apuaineita j.n.e. verrattuna vanhaan?

Mitä tulee maksamaan lomake (neuvostoviranomaisten kaikkia virallisia papereita varten)?

*Kirjoitettu heinäkuun
alkupuoliskolla 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

127

SÄHKE VORONEZHIN KUVERNEMENTIN SOTILASKOMISSAARILLE

Voronezh
Kuvernementin sotilaskomissaari

Trotskille lähettämänne kirjelapun olen lukenut. Minä ja hän olemme täysin yhtä mieltä siitä, että Saratovista lähetetty sähkösanoma on luottamuksen ja levittämisen arvoinen, sillä sen ovat lähettäneet henkilöt, jotka tuomitsevat vilpittömästi vasemmistoeserrien keskuskomitean seikkailupoliitiikan.⁸⁰

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 12 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

128

MERIASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE

Pyydän hartaasti ryhtymään toimenpiteisiin, että Kaspian merelle toimitettaisiin nopeammin kaikkia sopivan tyyppisiä sota-aluksia.⁸¹

KKN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjottettu heinäkuun 13 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

129

N. I. PODVOISKILLE

Podvoiskille

Miksi ette ole lähettänyt Kurskista 4 rykmenttiä + Asarhin rykmenttiä (?)

+Sluvisin divisioonaa?

Myöhästyminen muodostuu meille tuhoisaksi tshekkoslovakien rintamalla, mutta Te olette myöhästynyt!⁸²

Kirjoitettu heinäkuun 16 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

130

SÄHKE PERMIN NEUVOSTOLLE

17. VII 1918.

Perm

Edustajien Neuvosto

Jäljennös KK:n jäsenelle Smilgalle

Olen saanut valituksen Stanislav Palinskilta, vanhalta puolalaiselta vallankumousmieheltä, jota suosittelee Steklov. Palinski on pidätetty Bereznikin soodatehtaalla, postiasema Verhstija, Permin kuvernementti, syytettynä vastavallankumouksellisuudesta ja myötämielisyydestä tshekkoslovakkeja kohtaan.

Palinski kirjoittaa, että Usoljen ujestin edustajaneuvoston

juridinen komissio ei ole todennut hänen toimintaansa rikolliseksi.

Pyydän vakuuttavasti tarkastamaan huolellisesti tämän asian ja sen käsittelyn puolueettomuuden ja suomaan Palinskille matkaluvan Puolaan.

Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

131

SÄHKE F. I. KOLESOVILLE

17. VII 1918.

Tashkent
Turkestanin tasavallan
Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
Kolesov

Ryhdyimme kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin auttaaksemme teitä. Lähetämme rykmentin.

Tshekkoslovakkeja vastaan ryhdymme tarmokkaisesti toimenpiteisiin ja olemme varmoja, että murskaamme heidät. Älkää antautuko epätoivon valtaan, koettakaa kaikin keinoin järjestää pysyvä ja varma yhteys Krasnovodskiin ja Bakuun.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*»Volzhki Den» (Samara), n:o 29,
heinäkuun 20 p:nä 1918*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

132

N. I. PODVOISKILLE

Podvoiski

En vastannut 2:seen sähkösanomaan, sillä sellainen nimitys ei riipu minusta eikä yleensä liene mahdollinen, koska se olisi *k o k o* yleisen järjestyksen rikkomista.⁸³

Tshekkoslovakkien (ja kulakkien) taholta uhkaava vaara on niin vakava, että Teidän pitäisi nähdäkseni itsenne suorittaa (ja Trotski varmaankin suostuu) kierros Länsi- ja Etelä- (Saksan) rintamalla j.n.e. **nopeuttaaksemme** joukkojen siirtoa sieltä tshekkoslovakkien rintamalle?

Kirjottettu heinäkuun 19 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

133

S. P. SEREDALLE

19. VII 1918.

Tov. Sereda!*

Tämän esittäjät ovat Moskovan kuvernementtineuvoston maaosaston jäseniä. Pyydän ottamaan heidät vastaan — kysymys on tärkeä. Minun mielestäni »neuvostotilat» ja kommuunit pitäisi yhdistää. On harkittava käytännöllisiä avunanto- ja valvontatoimenpiteitä. On koetettava auttaa traktoreilla.

Teidän *Lenin*

P. S. Harkittava, onko KKN:n annettava Moskovan kuvernementtia koskeva asetus. Pyydän pitämään kiirettä.

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

134

SÄHKE S. P. NATSARENUKSELLE

Petroskoi
Erikoissotakomissaari Natsarenus

Lähetän sähkeenne Elintarvikekomissariaattiin. Elintarviketilanne on nyt kerrassaan keho. Tuskinpa voimmme auttaa. On järjestettävä kaikki, mikä on parasta ja varminta,

* Asiakirjan yläosaan on V. I. Lenin tehnyt merkinnän: »(ja tov. Brjuhanovia varten)». *Toim.*

osastojen lähettämiseksi tshekkoslovakkien rintamalle. Tshekkoslovakkeja voittamatta ei saada viljaa.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 24 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

135

J. LARINILLE

Tov. Larin!

Pitäisi kirjoittaa pieni kirjanen (30—40 pienikokoista sivua) KKTN:n *k o k o o n p a n o s t a* ja *t o i m i n n a s t a*.

Se on erittäin tärkeää sekä Euroopan että *t a l o n p o i k i e n* kannalta.

Olisi kerrottava selvästi, helppotajuisesti, esittäen tosiasioita:

(α) *työväen* järjestöjen osallisuus,

(β) rakennustyö (t.s. uuden yhteiskuntamuodostuman, -järjestelmän rakentaminen) ei ole luonteeltaan syndikalistista, vaan nimenomaan kommunistista (marxilaista),

(γ) kapitalistien lannistaminen (t.s. vastarinnan murttaminen),

(δ) käytännölliset saavutukset (luetteloitu *kaikki* kangastavarat: numerotietoja) 5—10 *p a r a s t a* esimerkkiä j.n.e.

(ε) Mitä on vielä tehtävä?

(η) Ammattiyhdistysten *u u s i* rooli:

(αα) niiden kasvu,

(ββ) niiden *n y k y i n e n* jäsenmäärä,

(γγ) niiden rooli: ne *hoitavat* tuotantoa.

(θ) Kansallistettujen yritysten määrä j.n.e.⁸⁴

Lenin

*Kirjoitettu helnä- ja
elokuun vaihteessa 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

136

A. D. TSJURUPALLE

Tov. Tsjurupa! Näytätte sairaalta. Aikaa hukkaamatta leppäämään kahdeksi kuukaudeksi. Ellette lupaa varmasti, tulen valittamaan KK:hon.

*Lenin**Kirjoitettu heinäkuussa 1918**Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

137

P. A. KOBOZEVILLE, K. H. DANISHEVSKILLE,
K. A. MEHONOSHINILLE, F. F. RASKOLNIKOVILLE*

1. VIII 1918.

Toverit Kobozev, Danishevski, Mehonoshin
ja Raskolnikov

Toverit!

Käytän hyväkseni nyrkkipostitilaisuutta kirjoittaakseni muutaman sanan.

Toimivatko sotilasjohtajat ja Vacietis kyllin tarmokkaasti? Valvovatko komissaarit heitä hyvin?

Mitä sanotaan Blohinista? Onko totta, että hän on erinomainen? Jos on, niin saako hän kylliksi liikkuma-alaa?

Arvioin asioita tietenkä sivusta katsoen ja saatan helposti erehtyä. Pelkään kuitenkin, että »esikunnat» ehkä tukahduttavat elävää kenttätöitä, joukkojen toimintaa. Onko sotilasasioissa riittävästi yhteyksiä köyhälistöjoukkoihin?

Tehdäänkö **kaikki köyhälistön** nostamiseksi ja vetämiseksi mukaan?

Vallankumouksen **koko** kohtalo on nyt *yhd en* kortin varassa: nopea voitto tshekkoslovakeista Kazanin — Uralin — Samaran rintamalla.

Kaikki riippuu siitä.

* V. I. Lenin on kirjoittanut kirjekuoreen: »Toverit Kobozev, Danishevski, Mehonoshin ja Raskolnikov. Ylipäällikön esikunta, Kazan (Leniniltä)». *Toim.*

Onko päällystö kyllin tarmokas? Onko hyökkäys kyllin tarmokasta?

Pyydän vastaamaan minulle vaikkapa muutamalla sanalla sekä lennättimitse että nyrkkipostissa.

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1934
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 3. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

138

A. A. JOFFELLE

3/VIII.

Toveri Joffe

Kaikki, mitä olette kirjoittanut viime kirjeissä, on luonnottoman hullunkurista.

Onegan tapauksen jälkeen on naurettavaa noudattaa sitä »entistä» väliensäilyttämispolitiikkaa ententevaltoihin.⁸⁵ Eihän lapsen saanutta naista voida tehdä jälleen neitsyeksi.

Naurettavaa on myös sanoa interventioksi tai avunannoksi sitä, että jatkamme juuri luovimista antaessamme saksalaisten ottaa sen, minkä ententevallat ovat *jo ottaneet*, ja vaikeuttaessamme ja viivyttäessämme siten Venäjän joutumista Englannin, Amerikan ja Japanin kuristettavaksi.

Tosiasioita tuntematta ja niitä harkitsematta Te teitte virheen memorandumillanne y.m. Jos haluatte pitää siitä kiinni, jättäkää hakemus KK:lle. Siihen saakka kunnes jätätte hakemuksenne KK:lle, kunnes KK myöntää Teille eron, kunnes Teille lähetetään sijainen ja kunnes hän saapuu perille, Te täytätte tietenkin velvollisuutenne puolueen jäsenenä (mistä Te itsekin kirjoitatte).

Gruss!* *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 3 pnä 1918
Lähetetty Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Tervehdys! *Toim.*

139

J. A. BERZINSILLE

3. VIII 1918.

Tov. Berzins!

Tämän esittäjät ovat italialaisia sotavankeja, jotka ovat esittäneet meille Ufan Neuvoston puheenjohtajan suosituksen. Olen tavannut heidät kahdesti ja olen varsin tyytyväinen vaikutelmaan, jonka olen saanut keskustellessani heidän kanssaan. On noudatettava äärimmäistä varovaisuutta ja autettava heitä kaikin tavoin toiminnan ja julkaisutyön järjestämisessä italialaisten keskuudessa, italian kielellä.

Kiitos kirjeistä.

Näytätte toimivan tarmokkaasti. Tervehdys!

Älkää herran nimessä säälikö varoja julkaisuihin (saksan-, ranskan-, italian-, englanninkielisiin) ja pikemmin, pikemmin.

Täällä eletään kriittistä hetkeä: käydään taistelua englantilaisia ja tshekkoslovakkeja sekä kulakkeja vastaan. Vaakalaudalla on vallankumouksen kohtalo.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Berniin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
tammikuun 21 pnä 1925 »Prawda»
lehden 17. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

140

A. D. TSJURUPALLE ja V. L. PANJUSHKINILLE

Toverit Tsjurupa ja Panjushkin

Panjushkinin selosteesta näkyy, että hän työskentelee erinomaisesti, mutta pirstoo aivan liiaksi voimiaan käyden käsiksi senkin seitsemään asiaan.

Se ei sovi.

Panjushkinille on annettava tarkoin määritelty, täsmällinen, kirjallisesti muotoiltu *tehtävä*:

(1) *koota* ja ottaa *kaikki* viljaylijäämät Tulan kuvernementin kulakeilta ja pohatoilta,

(2) *toimittaa* tämä vilja *heti* Moskovaan,

(3) *pidäytyä käymästä käsiksi mihinkään muuhun asiaan* niin kauan, kunnes *tämä tehtävä on kokonaan täytetty*.

Tehtävän täyttöä varten on otettava enemmän kuorma-autoja.

*Kirjoitettu kesällä 1918,
ennen elokuun 5 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

141

A. D. TSJURUPALLE

Tsjurupalle

Nyt on kaikin voimin painettava päälle, että *todella* kumpikin asetus (korjuukomennuskunnista ja kollektiivisista junista)

yhdistettäisiin *käytännössä* ja saisimme *o m a t* komennuskuntamme.⁸⁶

Mitä tehdään sen hyväksi?

1) Ohje: kollektiivisissa junissa tulee olla *niin ja niin monta* (esimerkiksi yksi 5:ttä kohti) ammattiyhdistyksistä,

2) kollektiivisia junia koskevassa asetuksessa on seikka-peräistettävä ja korostettava 7. §:ää,

3) niiden keskinäinen suhde (jotta käytännössä = *a v u n a n t o*) takavarikointikomennuskuntiin...

4) Määrättävä ne *kaikki* maximum 2 ujestiin (*parhaaseen*) ja puhdistettava ne täydellisesti.

Kirjoitettu elokuun 8 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

142

**N. P. BRJUHANOVILLE
JA ELINTARVIKEKOMISSARIAATIN
KOLLEGION MUILLE JÄSENILLE**

*Brjuhanoville ja Elintarvikekomissariaatin kollegion
muille jäsenille*

Kirjelmästäanne teen sen johtopäätöksen, että Elintarvikekomissariaatti ei ymmärrä eikä sovelta asetuksia oikein.

»Työläisissä ei ole havaittavissa erikoista halua...» (osallistua korjuukomennuskuntiin).

Missä ovat todisteet? Missä on Elintarvikekomissariaatin vetoamus? Miltä päivältä?

Mihin tehtäisiin on lähetetty? Milloin ja paljonko?

Pelkään, että Elintarvikekomissariaatti ei ole tehnyt mitään sellaista (tov. Brjuhanovin vaitiolosta päätellen), vaan on harjoittanut piru ties millaista byrokraattista vitkuttelua? Ilman työläisten apua Elintarvikekomissariaatti on näet yhtä kuin nolla.

Sitaatista (Nevskin 8. VIII lähettämästä sähkeestä) ei käy ilmi mitään pahaa, sillä siinä *e i o l e* kosketeltu enempää ammattiyhdistysten jäsenten %:a kuin johtavaa järjestöä eikä myöskään osallistumista korjuuseen (kollektiivisiä junia koskevan asetuksen 7. §), t.s. ei ole kosketeltu *asiallisia* kysymyksiä.

Mitä pahaa on Nevskin sähkeessä paitsi hyvää. Nevski kehottaa työläisiä: menkää ja auttakaa (hän on vaiti ehdoista, mutta *me* olemme kaavailleet *nämä ehdot* ja kaavailleet hyväksi), jota vastoin Elintarvikekomissariaatti takeruu *sanaan* (ja takertuu suotta)... eikä tee mitään!

Joko nostatamme työläisjoukot vakavaan liikkeeseen hankkimaan viljaa (ja *kuristamaan* kulakit) — Elintarvikekomissariaatti ei sitä tee,

— tai mitään Elintarvikekomissariaattia ei yleensä tarvita.

*Kirjoitettu elokuussa 1918,
8 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

143

G. F. FJODOROVILLE*

9. VIII 1918.

Tov. Fjodorov!

Nizhnissä valmistellaan ilmeisesti valkokaartilaiskapinaa. On ponnistettava kaikki voimat, muodostettava diktaattori-kolmikko (Te, Markin y.m.), järjestettävä *h e t i* joukkoterori, *ammuttava ja siirrettävä muualle satoja* prostituoituja, jotka juottavat sotamiehiä, entisiä upseereita j.n.e.

Ei saa viivytellä minuuttiakaan.

En käsitä, kuinka Romanov saattaa matkustaa tällaisena aikana muualle!

En tunne esittäjää. Hänen nimensä on Aleksei Nikolajevitsh Bobrov, hän sanoo olleensa työssä Viipurin puolella Pietarissa (vuodesta 1916)... Sitä ennen 1905 on ollut kertomansa mukaan työssä Nizhnissä.

Hän ansaitsee valtakirjoista päätellen luottamusta. Tarkastakaa ja pankaa työhön.

Erikoiskomission puheenjohtaja Peters sanoo, että heilläkin on Nizhnissä *luotettavaa* väkeä.

On toimittava täyttä päätä: joukkoratsiat. Ammuttava aseiden hallussapidosta. Menshevikit ja epäluotettavat on siirrettävä joukoittain muualle. Varastojen vartioid vaihdettava, pantava tilalle luotettavia.

Raskolnikov ja Danishevski ovat kertoman mukaan lähteneet Kazanista Teille.

Lukekaa tämä kirje ystäville, vastatkaa minulle lennätimitse tai puhelimitse.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Nizhni Novgorodiin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1938 »Bolshevik» alkakauslehden
2. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan*

* V. I. Lenin on kirjoittanut kirjekuoreen: »Toveri Grigori Fjodorov, Nizhni Novgorodin kuvernementtineuvoston puheenjohtaja, Työkomissariaatin kollegion jäsen.» *Toim.*

144

SÄHKE A. D. METELEVILLE⁸⁷

9/VIII.

Vologda
Kuvernementin tpk, Metelev
Jäljennös Sammerille ja Eliavalle

Ei tarvitse matkustaa Moskovaan selostamaan. Pitää jäädä Vologdaan ja ponnistamalla kaikki voimat nujertaa viivyttelämättä ja armottomasti valkokaartilaiset, jotka ilmeisesti valmistelevat petosta Vologdassa, ja varustautua puolustukseen.

Kumotkaa kirjallisesti Arkangelia koskeva valhe.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 9 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

145

A. D. TSJURUPALLE

10/VIII — 18.

1

T s j u r u p a l l e

(1) Se on emäskandaali, hirveä skandaali, että Saratovissa on viljaa, mutta me emme pysty kuljettamaan sitä pois!! Olisiko komennettava rautateiden kaikille risteysasemille 1—2 elintarvikemiestä kuhunkin? Mitä vielä olisi tehtävä?

(2) Asetusluonnos — jokaisesta viljaa tuottavasta volostista 25—30 pohattaa panttivanngiksi, jotka vastaavat hengellään kaikkien ylijäämien keruusta ja luovutuksesta.

(3) Vaadittava Popovilta kiireellisesti: luovutusmääräykset volosteittain. T.s. paljonko kussakin volostissa *p i t ä i s i o l l a* viljaylijäämiä. Paljonko kunkin tulee luovuttaa?

2

Tsjurupalle

- 1) Te ette vastannut mitään »panttivankien» suhteen.
- 2) Milloin Popov saa työnsä loppuun? (Hänelle on annettava *lyhyt* määräaika.)

3

En ehdota »panttivankien» *ottamista*, vaan *nimeämistä volosteittain*.

Nimeämisen tarkoitus: nimenomaan pohatat *vastaavat hengel lään* viljaylijäämien viivyttelämättömästä keuruusta ja luovutuksesta, niin kuin he vastaavat pakkoverosta.

Sellainen ohje (»panttivankien» nimeämisestä) annetaan

(α) köyhälistökomiteoille,

(β) kaikille elintarvikekomennuskunnille.

Voima? Juuri nyt tulee *rintamavyöhykkeessä* olemaan voimaa.⁸⁸

Kirjottettu elokuun 10 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

146

KORKEIMMALLE SOTANEUVOSTOLLE

Elokuun 10 pnä 1918.

E. salainen

M. D. Bontsh-Brujevitshille (käteen)

Pidän Itärintaman kaikkinaista lujittamista välttämättömänä. Kehotan Korkeinta Sotaneuvostoa laatimaan suunnitelman *mahdollisimman* monien yksiköiden poistamiseksi Länsirintamalta. Kyseinen suunnitelma tulee panna täytäntöön mitä lyhimmässä ajassa. On siirrettävä kaikki taistelukykyiset yksiköt. Rautatiet saavat määräyksen kuljettaa jo matkalla olevat yksiköt heti rintamalle ja alkavat kaikin tavoin valmistautua vastaanottamaan ja kuljettamaan uusia.

Kehotan Korkeinta Sotaneuvostoa valvomaan, että rautatiet täyttävät määräykset oikein ja nopeasti. Viivytyksistä

raportoikoon Korkeimman Sotaneuvoston puheenjohtaja minulle.

Vastuun suunnitelman pikaisesta täytäntöönpanosta langetan Korkeimmalle Sotaneuvostolle.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran (faksimilena)
1930 kirjassa »Kansalaissota.
1918—1921», III osa*

Julkaistaan E. M. Skljanskin kirjoittaman ja V. I. Leninin allekirjoittaman tekstin mukaan

147

SÄHKE S. P. NATSARENUKSELLE

11. VIII 1918.

Petroskoi
Erikoissotakomissaari Natsarenius

Olen erittäin iloinen, että hälvennätte tarmokkaasti minun ja Trotskin epäluuloja, joita yleiset rintamilta lähdöt ovat aiheuttaneet.* Lähettäkää luotettavassa nyrkkiposittissa tarkat tiedot joukkojen vahvuuksista, sijainnista ja mielialasta.

KKN:n pjoht. Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

148

SÄHKE VOLOGDAN KUVERNEMENTIN TpK:lle

11. VIII 1918.

Vologda, kuvernementin tpk
Jäljennös Kedroville

Porvaristo on mobilisoitava viivyttelämättä kaivamaan taisteluhautoja ja yleensäkin on joudutettava mahdollisim-

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, 252. asiakirja. Toim.

man tarmokkaasti linnoitustöitä. Sähköttäkää täytäntöönpanosta. Lähettäkää luotettavan henkilön mukana tarkat tiedot ja selostukset näiden lykkäystä sietämättömien töiden edistymisestä.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran (faksimilena)
1930 kirjassa »Kansalaisssota.
1918—1921», III osa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

149

SÄHKE A. J. MINKINILLE

Penza
Kuvernementin tpk, Minkin

Olen saanut sähköenne kulakkikapinan tukahduttamisesta. Rauta on taottava kuumana ja sen vuoksi kulakkien nujertamista on käytettävä hyväksi ja nujerrettava armottomasti kaikkialla viljakeinottelijat, takavarikoitava suurpohatoilta vilja ja mobilisoitava viljaa saavat köyhälistöjoukot. Sähköttäkää täytäntöönpanosta. Köyhälistön valta on varmistettava lopullisesti rintamavyöhykkeessä.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Kirjottettu elokuun 12 pnä 1918
Julkaistu ensi kerran (faksimilena)
1930 kirjassa »Kansalaisssota.
1918—1921», III osa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

150

SÄHKE D. T. PETRUTSHUKILLE⁸⁹

Orsha

Tarpeen vaatiessa saatte luvan käyttää suoraa lennätinyhteyttä. Kehotan ryhtymään vähitellen huligaaniainesten ja rappeutuneiden yksikköjen aseistariisumis- ja karkotustoimiin. Ottakaa tässä mitä tärkeimmässä asiassa avuksenne paikallisen toimeenpanevan komitean ja aluekomitean jäseniä, sillä tällä tehtävällä on ensiarvoinen valtiollinen merki-

tys. Saattakaa tämä sähkösanoma paikallisten toimeenpanevien komiteoiden ja puoluekomiteoiden tietoon.

Kirjoitettu elokuun 15 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

151

A. D. TSJURUPALLE

Eikö voitaisi järjestää siten, että komennuskunnat lähtevät viljan hakuun (*hankkimaan* ja viljajunia kuljettamaan) kahdenlaisin evästyksin:

joko yhdeksi kertaa (yhteen volostiin y.m.s., puimaan ujestin mitassa j.n.e.), jolloin palkkio on pienempi,

tai sitoutuen tekemään työtä pitemmälti (*ei* kerran, vaan 3—4 kuukautta y.m.s. tai *v i e l ä* kerran Elintarvikekomissariaatin kutsusta y.m.s.) — ja silloin palkkio on suurempi.

(Ehdoksi on kummassakin tapauksessa asetettava velvollisuus *sekä* hankkia *että* puida ja *kuljettaa käsipelillä* aittoihin ja rakentaa aittoja tai katoksia j.n.e.)

*Kirjoitettu elokuun
alkupuoliskolla 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

152

E. M. SKLJANSKILLE

16. VIII 1918.

E. salainen

Tov. Skljanski

Oheistaessani tähän toveri Vorovskin kirjeen ja sen liitteenä olevat asiakirjat (rekisteröity KKN:n kansliassa 16. VIII 1918 n:o 2509) pyydän Teitä kiinnittämään vakavaa huomiota niissä paljastettuun väärinkäytökseen ja rikokseen.⁹⁰

On nimitettävä mahdollisimman rajoitettu määrä luoteuimpia ja kokeneimpia tovereita (mikäli mahdollista kor-

keintaan 2—3), pyydettyä yhtä Erikoiskomissiosta, suoritettava tällaisen salaisen tutkintakomission voimin *tarkka tutkimus*, ensin ehdottoman salaisesti siinä mielessä, että (1) otetaan selvää vastaavan viraston tavanomaisesta asiainhoitojärjestyksestä, (2) *saadaan ilmi* rikollisten vastavallankumouksellisten *yhteydet* ja (3) pidätetään heidät kaikki antamatta kenenkään paeta.

Täytäntöönpanosta tiedotettava minulle säännöllisesti.

KKN:n pjöht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

153

SÄHKE S. P. SEREDALLE

16. VIII 1918.

Jelets

Kansankomissaari Sereda

Erittäin tärkeää on järjestää asia siten, että kaikissa volosteissa luovutettaisiin ja kuljetettaisiin pois poikkeuksetta kaikki viljaylijäämät. Älkää säälikö antaa koneita ja palkkioita esimerkillisille volosteille. Tiedottakaa, paljonko on kaikkiaan ylijäämiä ja mikä volosti voi muita aikaisemmin koota täydellisesti kaikki ylijäämät.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

154

SÄHKE S. V. MALYSHEVILLE⁹¹

17. VIII 1918.

Samaran Jekaterinograd (Jekaterinenstadt)
Sergei Malyshev

Onnittelien menestyksen johdosta. Sähköttäkää pikaisesti ja säännöllisesti, nimenomaan paljonko on luovutettu ja toimitettu Saratoviin ja milloin. Erittäin tärkeää on, ettei

voimia hajoteta, vaan kootaan täydellisesti kaikki viljaylijäämät ensin yhdessä volostissa ja annetaan sille valtavan iso palkinto. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu osittaisestl syyskuun
18 pñä 1918 »Saratovskaja
Krasnaja Gazetan» 164. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

155

PUHELINSANOMA N. I. MURALOVILLE

Sereda vaatii lähettämään kiireellisesti 200 puutaa bentsiiniä Jeletsin ujestin viljankuljetuksia varten. Älkää unoh-tako, että viljakysymys on tärkein ja perustavin. On tehtävä kaikki. Vastatkaa heti, nimenomaan milloin lähetätte Seredalle (maatalouden kansankomissaari Sereda, Jelets) 200 puutaa bentsiiniä.

Lenin

*Kirjoitettu aikaisintaan
elokuun 17 pñä, viimeistään
elokuun 19 pñä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

156

SÄHKE F. F. RASKOLNIKOVILLE

Nizhni Novgorod
Kuvernementin tpk, Raskolnikov

Valvokaa erittäin tarkasti Kazanin rintaman huoltoa ja reservien pikaista lähettämistä sinne ja sitä, että taistelu Nizhnin valkokaartilaisia vastaan aloitetaan viivyttelämättä ja että sitä käydään kyllin päättävästi. Huolehtikaa varsinkin tykistön vartioinnista, sähköttäkää täytäntöönpanosta.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 19 pñä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1934
»Proletarskaja Revoljutsija»
alkakauslehden 3. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

157

SÄHKE S. P. SEREDALLE

19. VIII 1918.

Jelets

Maatalouskomissaari Sereda

Teille lähetetään tänään 500 puudan säiliö bentsiiniä, mutta miksi Te kierrätte tärkeimmät kysymykset: paljonko viljaa on koottu, paljonko luovutettu, ja sitten on ehdottoman välttämätöntä kerätä täydellisesti kaikki viljaylijäämät ensin yhdestä volostista ja antaa tälle volostille iso palkinto. Me emme sääli rahaa köyhälistön ja keskivarakkaiden talonpoikien auttamiseen, jos he auttavat nälänhädässä olevia.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

158

SÄHKE A. J. MINKINILLE⁹²

Minkin

On typerää kysyä, voiko finanssikomissaari, semmitenkin yhden alueen, kumota määräykseni. Jollei kyseistä määräystä täytetä, luovutan syylliset oikeuden käsiin. Latvialaiskomppania jättäkää toistaiseksi Penzaan, kunnes Tshembar on lannistettu. Sanokaa tpk:n kaikille jäsenille ja kaikille kommunisteille, että heidän velvollisuutensa on nujertaa armotta kulakit ja takavarikoida kaikki viljat kapinallisilta. Toimettomuutenne ja heikkoutenne kuohuttaa minua. Vaadin yksityiskohtaisia selosteita kaikkien määräysteni täytäntöönpanosta ja varsinkin nujertamis- ja takavarikointitoimenpiteistä.*

Lenin

*Kirjottettu elokuun 19 pnä 1918
Lähetetty Penzaan*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Lähetetty suoraa linjaa. Toim.

159

SÄHKE PENZAN KUVERNEMENTIN Tpk:lle

19. VIII 1918.

Penza, kuvernementin tpk
Jäljennös kommunistien kuvernementtikomitealle

Minua kuohuttaa tavattomasti se, että te ette ole tiedottaneet kerrassaan mitään varmaa, mihin vakaviin toimenpiteisiin olette loppujen lopuksi ryhtyneet nujertaaksenne armotta viiden volostin kulakit ja takavarikoidaksenne heiltä viljat. Toimettomuutenne on rikollista. On lähetettävä kaikki voimat yhteen volostiin ja otettava sieltä kaikki viljaylijäämät. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

160

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

Salainen

Svijazhsk, Trotski
Jäljennös Vacietisille

Mitä tulee sotilasasioita koskeviin aikomuksiinne, että muodostettaisiin instruktööriosastoja, siitä päättäkööt sotilashenkilöt itse, minä en osaa sanoa siitä mitään. Tiedän vain, että varsinkin meikäläiset instruktöörit ovat työläisarmeijassa tarpeellisia, koska upseerit ovat täysin epäluotettavia. Mitä taas tulee rahapalkintoon, niin hyväksyn sen ja olen puoltava ja ajava Teidän ratkaisuanne.⁹³ Ei pidä julkaista.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 19 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

161

G. V. TSHITSHERINILLE

19. VIII 1918.

Tov. Tshitsherin!

Tämän esittäjä on tov. Latukka, suomalainen sosialidemokraatti, joka auttoi meitä suuresti Suomessa piilotellessamme.⁹⁴ Nyt pitäisi auttaa *kaikin tavoin* häntä. Hän tahtoi matkustaa Sveitsiin.

Keskustelkaa, olkaa hyvä, hänen kanssaan ja auttakaa häntä, että hänen toivomuksensa toteutuisi, löytäkää hänelle paikka lähetystöstä. Hän on lehtimies.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

162

G. V. TSHITSHERINILLE

19. VIII 1918.

Tov. Tshitsherin!

Tämän esittäjä on la camarade* Jeanne Labourbe, josta olen Teille puhunut.

Ottakaa, olkaa hyvä, hänet vastaan ja keskustelkaa yksityiskohtaisesti.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

163

N. P. GORBUNOVILLE

Gorbunoville

On turhaa ja järjetöntä, että Te katsottuanne läpi asia-paperit kirjoitatte »V. I:n katsottavaksi» (!??) ((sehän on selvää muutenkin)) tai »luulisin sitä ja sitä».

* — toveri. *Tolm.*

Pitää kirjoittaa 3 riviä asian olemuksesta. Muutoin Teidän on turha katsoa niitä.

*Kirjoitettu 1918 ennen
elokuun 20 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

164

SÄHKE TAMBOVIN KUVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMISSAARILLE

20. VIII 1918.

Tambov

Kuvernementin elintarvikekomissaari

Usmanin ujestissa on korjattu tilanherrojen viljoja 7 000 desjatiinan alalta Safonovon, Barjatinon, Novo-Nikolskojen volosteissa ja varastoitu ne siiloon. Sähköttäkää viipymättä: montako puutaa viljaa on mainitussa siilossa, onko vartio luotettava, miksi viivyttätte viljan lähetystä Moskovaan, kuka on syypää hävyttömään viivytykseen, onko Usmanin ujestissa köyhälistökomiteoita⁹⁶ ja ovatko ne luotettavia?

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

165

SÄHKE V. N. HARLOVILLE

21. VIII 1918.

Saratov

tov. kansankomissaari Harlov

Mainitsemanne ylijäämien määrä on ilmeisesti todellista pienempi. Kootkaa tarkempia tietoja. On nostettava esiin mallikelpoiset, t.s. sellaiset kylät ja volostit, joissa köyhälistö on parhaiten järjestynyttä, että voitaisiin ensiksikin määritellä viljaylijäämien määrä minkään jäämättä kätköön ja toiseksi antaa huomattava palkinto volosteille, jotka ovat

koonneet täydellisesti ja luovuttaneet poikkeuksetta kaikki viljaylijäämät. Sanokaa tämä kaikille elintarvikemiehille ja sähköttäkää vastaus. Lähettäkää pikemmin viljaa.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

166

1. ARMEIJAN POLIITTISELLE KOMISSAARILLE MEDVEDEVILLE*

21. VIII 1918.

Tov. Medvedev! Tov. Bosch on kertonut minulle siitä, miten hän tapasi Teidät rintamalla, rintamatilanteesta ja epäilyksistänne. Olitte kuulemma ollut varma, että Syzran voidaan ja pitää vallata, *mutta ette halunnut kirjoittaa tänne.*

Jos asia on siten, niin olette väärässä. Komissaari on olemassa juuri siksi, että hän valittaisi. Kirjoittakaa (ja sähköttäkää) välttämättömästi minulle *kaikesta* ja useammin.

Te ette ole kirjoittanut kertaakaan riviäkään.

Se ei ole oikein. Se on puoluehengen vastaista ja valtiollisen velvollisuutenne täyttämättä jättämistä! Se ei totta tosiaankaan ole oikein.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

167

KORKEIMMALLE SOTANEUVOSTOLLE

21. VIII 1918.

Tämän esittäjät ovat Turkestanin TpKK:n edustajia. He pyytävät 100—200 miehen suuruista osastoa voidakseen edetä Krasnovodskiin (Astrakanista). Pyydän harkitsemaan heidän pyyntöään ja auttamaan heitä kaikin tavoin sekä ilmoitta-

* V. I. Lenin on kirjoittanut kirjeuoreen: »Tov. *M e d v e d e v* (poliittinen komissaari) (Leniniltä)». *Toim.*

maan minulle puhelimitse Korkeimman Sotaneuvoston päätöksen.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkalstu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

168

SÄHKEITÄ A. K. PAIKESILLE*

1

Saratov, Paikes

Aion heti keskustella puhelimitse sotilasviranomaisten kanssa kaikista vaatimuksistanne.⁹⁶ Kehotan toistaiseksi niittämään omia päälliköitä ja ammuttamaan salaliittolaiset ja epäröijät kysymättä keneltäkään ja sallimatta idioottimaisia vitkuttelua. Saadaksenne vastaukseni joko odottakaa lennättimen luona tai järjestäkää vuoropäivystys taikka osoitakaa tuntia tai paria myöhempi määräaika. Vastatkaa.

Lenin

2

Saratov, Paikes

Puhuin asiasta juuri Aralovin kanssa. Hänen sanojensa mukaan ammusten lähettämistä teille järjestetään jo kaikin tavoin. Lastaus aloitetaan tänään, joten sen pitäisi päättyä parin kolmen päivän kuluttua. Toimikaa tarmokkaammin kulakkeja vastaan.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 22 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Lähetetty suoraa linjaa. *Tolm.*

169

**SÄHKE VKP(b):n PENZAN
KUVERNEMENTTIKOMITEALLE**

22. VIII 1918.

Penza
Kuvernementtikomitea, Turlo
Jäljennös Minkinille

En käsitä, kuinka Minkin saattoi kieltäytyä noudattamasta kuvernementtikomitean enemmistön päätöstä.⁹⁷ Toivottavasti tämä on vain väärinkäsitys. Vaadin, että kriittisenä sota-aikana kaikki toimisivat yhdessä mahdollisimman päättävästi, alistuen enemmistön tahtoon ja että selkkauksista ilmoitettaisiin KK:lle toimintaa keskeyttämättä.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

170

SÄHKE F. I. KOLESOVILLE

Tashkent
Kolesov

Kaukasiasta ja Bakusta tiedämme vähän. Tiedot tarkistamattomia. Pohjois-Kaukasiassa neuvostovalta. Sen joukot eristetty Tsaritsynista, jotka kasakat saartavat etelästä käsin. Englantilaiset nousseet maihin Bakussa, ja tilanne siellä epävakaa. Saksalaiset suostuvat takaamaan, etteivät hyökkää Bakuun, jos karkotamme sieltä englantilaiset. Tietymättömyyttä on, miten asiat siellä järjestyvät. Mitä sotilasapuun tulee, emme tiedä, missä se on. Luultavasti estetty etenevästä Tsaritsynin edustalla.*

Lähettiläihin ja konsuleihin kehotamme suhtautumaan odottavasti, mutta valvomaan heitä hyvin tarkasti ja vangitsemaan epäilyttävät henkilöt, jotka pitävät yhteyttä heihin.

* Ks. tätä osaa, 131. asiakirjaa. *Tolm.*

Olemme miettineet ja valmistelleet jonkinlaista apua teille, mutta emme voi luvata mitään varmaa, sillä kaikki riippuu siitä, onnistutaanko karkottamaan englantilaiset Bakusta vai onnistuuko heidän vallata osa Kaspian meren rannikosta.

Kirjoitettu elokuun 23 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

171

SÄHKE A. G. SCHLICHTERILLE

Vjatka
Schlichter

Olen soittanut Elintarvikekomissariaattiin, ja siellä ovat samaa mieltä minun kanssani, että nyt olisi erittäin tärkeää, että jäisitte Vjatkaan; ensiksikin auttamaan ja valvomaan, että Kotlasia puolustettaisiin mahdollisimman tarmokkaasti ja varustettaisiin hävitysvälineitä kaiken varalta Kotlasin — Vjatkan radan täydellistä tuhoamista varten. Toiseksi ja pääasiassa sitä varten, että elintarvikeoperaatiot suoritettaisiin mahdollisimman tarmokkaasti samalla kun Vjatkan eteläpuolella tukahdutetaan menestyksellisesti kulakkikapinoita pitäen silmämääränä kulakkien armotonta hävittämistä, kaiken viljan takavarikointia heiltä, viljan kuljetusta Vologdan ja Nizhnin kautta samoin kuin köyhälistöjärjestöjen lujittamista.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 23 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran tammikuun
22 pnä 1930 »Krasnaja Zvezda»
lehden 19. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

172

SÄHKE S. P. SEREDALLE

Jelets
Maatalouskomissaari Sereda

Käyttäkää kaikin voimin hyväksenne suotuisaa säätä. Vaatikaa joka volostiin elintarvike- tai korjuukomennuskun-

ta. Älkää unohtako, että viljaa tarvitaan pian ja että edes yksi mallikelpoinen volosti on puhdistettava kaikista viljaylijäämistä.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 26 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

173

SÄHKE A. P. SMIRNOVILLE

26. VIII 1918.

Saratov

Sisäkomissaari Smirnov

(jos on matkustanut, lähetettävä Urbahiin)

Vaadin, että sopisitte välttämättömästi Paikesin kanssa, joka toimii erinomaisesti ja on oikeassa vaatiessaan kahden ujestin itsenäisyyttä. Pelkään pahoin, että olette viehättynyt Saratovissa turhaan kollegiaalisuuteen, kun asia vaatii vastuunalaisia johtomiehiä toimimaan tarmokkaasti ja nopeasti itse paikalla kylissä eikä kaupungeissa.

Sähköttäkää minulle neuvoteltuanne Paikesin kanssa.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

174

SÄHKE S. P. SEREDALLE

27. VIII 1918.

Jelets

Maatalouskomissaari Sereda

Jos yleistä puintia viivästyttävät, kuten sähkötätte, kylvötyöt ja kauran korjuu, niin asiaa pitäisi auttaa lähettämällä lukuisia puintikomennuskuntia. Erittäin tärkeää olisi

jouduttaa varustelua käyttämällä apuna Moskovan työläisiä, sen vuoksi järjestäkää välttämättömästi tämä asia viipymättä. Meidän on välttämättömästi osoitettava Moskovan työläisille havainnollisesti ja heidän yleisen kokemuksensa perusteella, että vain heidän osanottonsa edistää nopeasti elintarvikehuoltoa. Tehkää se heti.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

175

SÄHKE PENZAN KUVERNEMENTIN TpK:lle

28. VIII 1918.

Penza

Kuvernementin tpk

Jäljennös kommunistien kuvernementtijärjestölle

Sisäiset selkkaukset kommunistien keskuudessa ovat äärimmäisen murehdittavia. Se on häpeäksi, jollei niitä selvitetä. Valitkaa heti toimikunta selvittämään ne parissa päivässä, esimerkiksi siten, että ujestit jaotellaan huomattavimpien työntekijöiden kesken riitelevien erottamiseksi toisistaan. Sähköttäkää toimikunnan päätöksestä.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

176

V. M. ALTVATERILLE

1

Tov. Altvater

Missä pisteessä on kysymys sukellusveneiden lähettämisestä Volgalle ja Kaspian merelle?

Onko totta, että voidaan lähettää *v a i n* vanhoja sukellusveneitä?

Paljonko niitä on?

Milloin on annettu lähettämismääräys? *Mitä on yleensä tehty?*

Lenin

Kirjoitettu elokuun 28 pnä 1918

2

Toveri Altvater

Ei voida rajoittaa sellaiseen epämääräisyyteen kuin »et-simme» (*o m a a k o o m a i s u u t t a ? ?* Minulle on esitetty *huomiseen mennessä »etsijöiden» n i m e t, päivä-määrä*, josta asti he ovat etsineet, j.n.e.).

»Otetaan selvää lähettämismahdollisuudesta» on niin ikään uskomattoman *epämääräistä*.

M i l l o i n ja *kuka* on käsenyt »ottaa selvää»? Pyydän tiedottamaan siitä minulle täsmällisesti ja virallisesti huomenna (30/8).

Sillä sukellusveneiden lähettäminen on asia, joka ei siedä minuutinkaan lykkäystä.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 29 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran helmikuun
23 pnä 1938 »Pravda» lehden
53. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoitusten mukaan

177

SÄHKE V. N. HARLOVILLE

29. VIII 1918.

Saratovin Petrovsk
Maatalouskomissaari Harlov

Jos ujestissanne on mobilisoitu kaikki voimat, niin on ilmeisesti vaadittava täältä työläisten puintikomennuskuntia, sillä viljankorjuuta on nopeutettava moninkertaisesti. Sähköttäkää joka päivä, montako vaunulastia, minkä laatuista ja mistä lähetetään. Ilmoittakaa, että volosti, joka ensimmäisenä kokoaa täydellisesti kaikki viljaylijäämät, saa suuren palkinnon. Laatikaa volosteittain luettelot rikkaimmista

talonpojista, jotka vastaavat hengellään nälänhädässä olevien pääkaupunkien varustamisesta säännöllisesti viljalla.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

178

A. D. TSJURUPALLE⁹⁸

Tsjurupalle

En suosittelen *nyt* sellaista kysymyksen asettelua (sillä se on jotain puolinaista: ehkä ultimaatumi — kaikkien eroaminen, ehkä kaikkien epäröintiä *yhden* ollessa päättäväinen) — parempi on *s u u n n a t a k a i k k i* voimat Jeletsiin+Petrovskiin+muihin parhaisiin ujesteihin.

On esimerkiksi lähetettävä pari tuhatta työläistä puimamiehiksi.

Ja muutaman päivän kuluttua, kun on saatu *vaikkapa* tieto: *matkalla* on niin ja niin monta sataa vaunulastia, kysymys asetettakoon tiukemmin.

Kirjoitettu elokuun 29 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

179

S. P. SEREDALLE

Tov. Sereda! Valitan suuresti, kun ette käväissyt. Totte litte suotta »liika toimeliaita» tohtoreita.⁹⁹

Miksi asia *ei edisty* Jeletsin ujestissa? Minua huolettaa kovin se ja vieläkin enemmän se, että Te »kartatte» tätä kysymystä. Asia ei ilmeisesti edisty. Ei ole tullut *ainoatakaan* selvää, täsmällistä vastausta 19 volostista, joissa on köyhälistökomiteoita!

Ei ainuttakaan Σ^* , montako vaunulastia, missä ajassa?!!

* — summaa. *Toim.*

Ainoaankaan volostiin (vaikka pitäisi 19:ään) ei ole toimitettu 3—5 pystyvää työläistä Pietarista (ja 15—50 apumiestä Moskovasta). *Mistään* ei ole tietoja, että toimittaisiin *t ä y - d e l l ä h ö y r y l l ä !*

Mistä on kysymys? Pyydän hartaasti vastaamaan. Määrätäkää *kustakin* volostista kirjeenvaihtaja minua varten, antakaa heille tämä kirjeeni, vastatkoot *kaikki* minulle.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 6 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

180

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

Salainen

S a l a k i e l e l l ä
(alkuperäiskappale palautettava
minulle)
(Salakirjoitusjäljennös
lähetettävä minulle)

Svijazhsk, Trotski

Kazania vastaan suuntautuvan operaation viivästyminen ihmetyttää ja huolestuttaa minua, varsinkin jos pitää paikkansa saamani tiedotus, että teillä on täysi mahdollisuus tuhota vihollinen tykistöllä. Nähdäkseni ei pidä sääliä kaupunkia ja viivytellä kauemmin, sillä armoton tuhoaminen on välttämätöntä, jos on totta, että Kazan on rautarenkaassa.¹⁰⁰

Lenin

Kirjoitettu syyskuun 10 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran (faksimilena)
1930 kirjassa »Kansalaisssota.
1918—1921», III osa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

181

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

Ehdottoman salainen

Kazan tai Svijazhsk
Trotski

Onnittelten Simbirskin valtauksen johdosta.¹⁰¹ Siperian puhdistuksen nopeuttamiseksi on nähdäkseni jännitettävä voimat äärimilleen. Älkää säälikö rahaa palkintoihin. Sähköttäkää, onko Kazanin kalleuksia saatu pelastetuksi ja paljonko. Ryhdyn jo huomenna hoitamaan asioita.

*Lenin**Kirjoitettu syyskuun 12 pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

182

**GRIGORI NAUMOVITSHILLE, KOMMUNISMISTA
KIINNOSTUNUTTA OPISKELIJARYHMÄÄ VARTEN**

16. IX 1918.

Hyvät toverit. Olen hyvin iloinen saamani kirjeenne johdosta. Toivon teille sydämeni pohjasta pikaista menestystä kommunismin tutkimisessa, sen omaksumista ja siirtymistä käytännölliseen työhön Venäjän Kommunistisen Puolueen riveissä.

Kommunistisin terveisin

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
21 pnä 1962 »Izvestija» lehdessä
96. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

183

SÄHKE JELETSIN UJESTIN KÖYHÄLISTÖKOMITEOILLE

17. IX 1918.

Jelets

Jeletsin ujestin kaikkien volostien köyhälistökomiteoille
Kiertokirjeenä

Olen saanut sähkösanomanne.¹⁰²

Ei voida rajoittua yleisiin ja epämääräisiin sanontoihin, joilla liiankin usein peitellään toiminnan täydellistä epäonnistumista. Tarvitaan viikoittaisia tarkkoja numerotietoja: ensiksikin nimenomaan missä volosteissa ja mikä osa viljaylijäämistä on kerätty ja paljonko on varastoitu, toiseksi nimenomaan montako puutaa viljaa on varastoitu ja nimenomaan mihin viljasiiloihin ja -aittoihin.

Ilman näitä tietoja kaikki muu on pelkkää sanahelinää. Vastatkaa tarkemmin.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
tammikuun 21 pnä 1927 »Krasnaja
Zvezda» lehden 17. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

184

»PRAVDAN» TOIMITUKSELLE

18. IX 1918.

Tämän esittäjällä tov. Mihail Nikolajevitsh *Sanajevilla**, puolueen Sergatshin ujestikomitean puheenjohtajalla (ja tpk:n jäsenellä), on kerrottavana varsin mielenkiintoisia tietoja maaseudun luokkataistelusta ja köyhälistökomiteoista.

Äärimmäisen tärkeää on, että lehdessä ilmestyisi nimenomaan tällaista paikallista *tosiasia*-aineistoa (koska »yleisiä»

---

* Nähtävästi kirjoitusvirhe: kysymys on Mihail Ivanovitsh Sanajevista.
Tolm.

järkeilyjä on ylettömän paljon). Pyydän hartaasti kirjoittamaan toverin kertomuksen ja julkaisemaan sen.

Toveriterveisin *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

185

L. B. KAMENEVILLE

Kameneville

Hyvä L. B.! Terveitykää pikemmin.

»Maineikkaasta luovimisteoriasta».

Kaikki teoriat ovat hyviä, jos ne vastaavat objektiivista todellisuutta.

Mutta meidän todellisuutemme on muuttunut, sillä luoviminen käy mahdottomaksi, kun Saksa on lyöty, koska ei ole 2 sotivaa, joiden välissä me luovimme!!

Attention.* Englanti hotkaisee poskeensa, jos ei... Punainen Armeija.

Minun nähdäkseni meidän ei pidä aloittaa neuvotteluja Brestin rauhan tarkistamisesta, sillä se olisi nyt kiirehtimistä tapahtumien edelle... On *o d o t e t t a v a*.

Terveitykää!

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu syyskuun lopussa
tai lokakuussa 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

186

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE¹⁰³

1/X 1918.

Hyvä Vladimir Dmitrijevitch! Minulle kerrottiin kauhea sanoma vasta tänä aamuna. En voi matkustaa Moskovaan,

* — Huomio. *Toim.*

mutta tahdon edes kirjeellisesti puristaa lujasti, lujasti kättänne ilmaistakseni rakkauden, jota minä ja me kaikki tunsimme Vera Mihailovnaa kohtaan, ja tukeakseni edes hieman Teitä syvässä murheessanne, sikäli kuin ihminen voi sen tehdä. Huolehtikaa hyvin tyttärenne terveydestä. Puristan vielä kerran lujasti, lujasti kättänne.

Teidän *V. Lenin*

Julkaistu ensi kerran 1958 kirjassa »Mainehikkaita naisbolshevikkeja», Moskova

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

187

SÄHKE A. A. JOFFELLE

Toveri Joffe, Berliini

Emme suostu allekirjoittamaan turkkilaisten protokollaa, ennen kuin on hyväksytty Bakun luovuttaminen viranomaisillemme, sillä tämän pykälän puuttuessa on täysi syy epäillä, että ententevaltojen kanssa on sovittu salaa Bakun luovuttamisesta niille. Niin juuri julkaisemmekin.¹⁰⁴

Sverdlov, Lenin

Kirjoitettu lokakuun 7 pnä 1918

Julkaistu ensi kerran 1957 kirjassa »Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», I osa

Julkaistaan lennätinnauhan tekstin mukaan

188

L. A. FOTIJEVALLE ja L. B. KRASINILLE

Lid. Al. (ja Krasin)

Allekirjoitan mielihyvin öljyä, aluksia y.m. koskevan sähkösanoman.

Muhinia koskevaa en suostu allekirjoittamaan¹⁰⁵:

(1) Krasin kirjoittaa, että Muhin *salasi rahat Stalinilta*. Hänellä *ei ollut oikeutta* tehdä sitä edes »oman

(!!??) päällystönsä määräyksestä», sillä Stalinkin on päällystää, ellei »omaa», niin korkeampaa.

(2) Muodollisesti väärin ja yleensä sopimatonta on ratkaista tätä *kysymättä Stalinilta* (ja Stalinhan on Moskovassa!!).

Tervehdys! *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 9 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

189

**KIRJELAPPU G. V. TSHITSHERINILLE
TAI L. M. KARAHANILLE JA KIRJE
A. A. JOFFELLE, J. A. BERZINSILLE,
V. V. VOROVSKILLE**

Tov. Tshitsherin tai Karahan

Pyydän ehdottomasti lähettämään huomenna, perjantaina, Berliiniin Joffelle, Berzinsille, Vorovskille 12 kappaletta »Pravdassa» julkaistua ja Kautskya vastaan tähdättyä artikkeliani¹⁰⁶ sekä seuraavan heille osoitetun lyhyen kirjeeni:

Hyvät toverit! Tunnen varsin hyvin liian lyhyen, Kautskya vastaan tähdätyn artikkelini vajavaisuudet. Mutta silti on *pikemmin* otettava kanta, sanottava oma mielipide. Pyydän hartaasti kääntämään ja julkaisemaan lentolehtisenä.

10/X 1918.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1957
»Novaja i Noveishaja Istorija»
aikakauslehden 4. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

190

G. V. TSHITSHERINILLE ja L. M. KARAHANILLE

Toverit Tshitsherin ja Karahan

Mitä Wilsonille lähetettävään noottiin tulee, minusta tuntuu, että se pitäisi lähettää.

Se on laadittava äärimmäisen yksityiskohtaisesti, kohteliaasti, mutta myrkyllisesti.

Me näet katsomme velvollisuudeksemme ehdottaa joka tapauksessa — jopa kapitalistien ja miljardöörien hallituksillekin — rauhaa saadaksemme verenvuodatuksen loppumaan ja *avataksemme kansojen silmät näkemään*.

Kazanin, Simbirskin, Syzranin ja Samaran kukistuminen on ilmeisesti osoittanut perättömiksi sellaiset huhut...

Ehkä kapitalistit haluavat osan Pohjolan metsistä, osan Siperiaa? Korot 17 miljardista?¹⁰⁷ Jos asia on siten, niin sitähän he eivät salaa. Me ehdotamme teille: sanokaa suoraan, **how much?*** Brestin rauhasta — Saksa suostuu viemään pois joukkonsa. Mistä sitten on kysymys? Ehkä haluatte asettaa *omat joukkonne* saksalaisten tilalle?

Ja niin edelleen.

Kehotan laatimaan heti sellaisen nootin luonnoksen, ja me keskustelisimme siitä yhdessä.¹⁰⁸

NB: { *»Pravda»* aikoi julkaista perjantaiamuna Kautskyä vastaan tähdätyn artikkelini. Oletteko saaneet Sverdlovilta kirjelappuni, jossa pyysin lähettämään 12 kappaletta Joffelle *Berzinsia ja Vorovskia varten*, jotta he julkaisisivat sen lentolehtisenä? ja lähettämään heti perjantai-iltana? Mitä kuulumisia Litvinovilta?¹⁰⁹

Mitä on tehty *japaninkielisten* lehtisten julkaisemiseksi?

Tervehdys! Teidän *Lenin*

P. S. *Sopii* neuvotella puhelimitse.

Kirjoitettu lokakuun 10 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

191

J. A. BERZINSILLE

15/X 1918.

T o v. B e r z i n s

Hyvä toveri! Olen saanut Teiltä erillisiä, kuten aina, ulkomaisia lehtiä (eikö voisi pyytää jotakuta *saksimaan*

* — paljonko? *Toim.*

leikkeitä: (a) kaikki Venäjältä; (b) kaikki kaikkien maiden sosialistipuolueista).

Huomaan niistä muun muassa, että Graber ja Grimm ovat käyneet typerästi ja halpamaisesti Guilbeaux'n kimppuun. Mitä pahaa Te saatoitte nähdä siinä, että hän on ottanut rahaa? *En käsitä.*

Eihän arvokasta toveria saa moittia ilman asian *virallista* selvittelyä!? Ketkä *puolueen jäsenet* (Teidän nimittämistänne) ovat ottaneet selvää asiasta? Eivät ketkään! Mutta Guilbeaux'n tiedoista ja Genève'n komission ratkaisusta päätellen asia puhuu selvääkin selvemmin Guilbeaux'n *puolesta*.

N B: Lähettäkää minulle: *Longuet*. »La politique internationale du marxisme. Karl Marx et la France.»* *Vandervelde*. »L'Etat et le socialisme»** ja *kaikki* samantapaiset ranskan-, saksan-, englannin ja italiankieliset kirjaset, *kaikki, kaikki, kaikki!* Vielä: »La Russie socialiste» (*socialistes-révolutionnaires de gauche*), ks. »La Feuille» (Genève)¹¹⁰, 3. X 1918.*** *Pierre Loti*. »Quelques aspects du vertige mondial», Paris (Flammarion). *Leon Frapie*. »Les contes de la guerre» (ibid.).****

Sain juur'ikään Sverdlovilta kokoelman julkaisujanne (ei olisi synty lähettää minullekin tuo kokoelma).

Vähän! Vähän!! Vähän!!!

Palkattua ryhmä kääntäjiä ja julkaiskaa 10 kertaa enemmän. *Peluso* voi (ja hänen pitää) kirjoittaa 3 kirjasta viikossa (kaikista aiheista, kompilaatioita lehdistämme — antakaa *aiheet* ja luettelo *kompiloitavista* artikkeleista). Hänen »Droit du Peuplessa»***** julkaistu artikkelinsa (»Vastavallankumoukselliset») *on hyvä*. Maksakaa hänelle hyvin ja julkaiskaa 10 kertaa enemmän. (On palkattava kääntäjiä, jotta voitaisiin julkaista 4 kielellä:

* — »Marxilaisuuden kansainvälinen politiikka. Karl Marx ja Ranska.» *Toim.*

** Kysymyksessä on nähtävästi E. Vandervelden kirjanen »Le Socialisme contre l'Etat» (»Sosialismi valtiota vastaan»), Paris, 1918. *Toim.*

*** Luulen vasemmistoeserrien valehdelleen siinä kauheasti. On tilattava heti (vaikkapa Leiteiseniltä) kompilaatio »Pravdasta» ja »Izvestijasta» vasemmistoeserrien valheiden vastapainoksi (ja vielä »Znamja Trudovoi Kommunysta» ja »Volja Trudasta»¹¹¹).

**** — »Muutamia näkökohtia yleismaailmallisesta mielenhuumauksesta», Pariisi (Flammarion). »Kertomuksia sodasta» (samassa teoksessa). *Toim.*

***** — »Kansan Oikeus» — viikkolehti, Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen sekä Vaudin (Waadtin) kantonin ja Lausannen — puoluejastojen äänenkannattaja. *Toim.*

ranskaksi, saksaksi, englanniksi ja italiaksi. Te ette ole julkaissut *mitään* 2:lla viimeksi mainitulla. Skandaali! Skandaali!!)

Teillä on *paljon* rahaa. (Lähettkää ehdottomasti *selvitys* käyttämistänne summista.) Annamme *l i s ä ä j a l i s ä ä l u k u a p i t ä m ä t t ä*. Kirjoittakaa, paljonko.

On julkaistava 100 kertaa enemmän 4—8—16—32 sivua käsittäviä lentolehtiä neljällä kielellä. *P a l k a t k a a* väkeä sitä varten.

N B: Kootkaa »Spartakuksen» kompletti (olen nähnyt 11. IX 1918 päivätyn n:on)¹¹² ja julkaiskaa koko kompletti *4 k i e l l e l l ä*. Sama koskee Juniusta ja Liebknehtiä. Tilatkaa Englannissa, Ranskassa, Saksassa, Italiassa käydyn sosialishovinismin vastaisen taistelun *h i s t o r i a*. Muodostakaa sitä varten ryhmiä (Gorter, Balabanova+?+?? y.m.s.).

Teidän *Lenin*

P. S. Mihin perustuu optimisminne de l'Entente* maiden vallankumoukseen nähden? Tosiasiat? Näkökohdat? Jos on tarpeen, kirjoittakaa salakielellä, mutta kirjoittakaa tarkemmin.

Jos olette sairas, hoitakaa itseänne *vakavasti ä l k ä ä k ä l ä h t e k ö p o i s* parantolasta. Yhteys puhelimitse, ja visiitille lähettkää sijaisenne.

Lähetetty Berniin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
tammikuun 21 pnä 1925 »Pravda»
lehden 17. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

192

A. A. JOFFELLE

18. X 1918.

Tov. Joffe!

Lähettkää, olkaa hyvä, se »Sozialistische Auslandspolitikin» n:o, jossa oli Martovin kirjoitus diktatuurista.¹¹³

Sellaiset jutut pitäisi lähettää heti.

* — ententen. *Toim.*

Samoin *lehtileikkeet* (vaikeasti luettavan tiivistelmän asemesta) — *kaikki*, mikä koskee irtisanoutumista sosialishovisteista ja kautskylaisista (käännettynä saksaksi hollannista ja skandinaavisista kielistä).

Meidän pitäisi esittää toimikunnan osaa kansainvälisessä aatteellisessa toiminnassa, mutta emme tee mitään!!

On julkaistava 100 kertaa enemmän. Rahaa on. On palkkattava kääntäjiä. Mutta me emme tee mitään! Skandaali...

Lähetätkää, olkaa hyvä, tämä kirje Vorovskille, ja antakaa, olkaa hyvä, oheinen minne kuuluu.¹¹⁴

Teidän *Lenin*

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

193

A. A. JOFFELLE

18/X 1918.

Arvoisa tov. Joffe! Sain 13. X päivätyn kirjeenne sen *jälkeen*, kun olin lähettänyt kirjeen Teille.

En vastusta »diplomaattipelin» jatkamista. Mutta sen merkitys on pienennyt. Koko juttu on siinä, ehtiikö entente tuoda Mustalle merelle suuria maihinnousujoukkoja. Tästä vaarasta olen puhunut kauan sitten kaikille ja kaikkialla ja sanonut sen selvästi TpKK:lle osoittamassani kirjeessä.¹¹⁵ Ero verrattuna vuoden 1918 helmikuuhun on perinpohjainen sikäli, että silloin meillä *oli* mahdollisuus voittaa aikaa luovuttamalla maa-alaa. Nyt *ei* sellaista mahdollisuutta *ole*.

Mit besten Grüßen Ihr *Lenin**

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Parhaat terveiseni Teidän *Lenin*. *Toim.*

194

N. P. GORBUNOVILLE

21. X 1918.

Tov. Gorbunov!

Pyydän Teitä *jouduttamaan* sikäli kuin mahdollista lausunnon toimittamista radiolaboratoriokysymyksestä tieteellis-tekniselle osastolle. *Sillä on kova kiire.* Kirjoittakaa, milloin lausunto saadaan.¹¹⁶

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

195

ANOMUS NEUVOSTOLEHTIMIESTEN
AMMATTIYHDISTYSKOMITEALLE

Pyydän ottamaan minut neuvostolehtimiesten ammattiyhdistyksen jäseneksi.

Vl. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu lokakuussa 1918
viimeistään 22 pnä*

*Julkaistu lokakuun 24 pnä 1918
»Pravda» lehden 230. n:ossa*

Julkaistaan lehden tekstin mukaan

196

SÄHKE P. P. SYTINILLE

3 osoitetta: Kozlov, Sytille
Tsaritsyn, Trotskille Tsaritsyn, Voroshiloville

Voroshilovilta tulee meille epätoivoisia sähköitä, ettei ammuksia ja patruunia ole saatu hänen monista vaatimuksistaan ja patisteluistaan huolimatta.

Kehotamme tarkastamaan heti asian, ryhtymään mitä

kiireellisimpiin toimenpiteisiin, jotta vaatimukset tulisivat tyydytetyiksi, ja tiedottamaan meille, mitä on tehty. Osoitettava henkilöt, jotka ovat vastuussa täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin**

Kirjoitettu lokakuun 24 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1936
»Partrabotnik» aikakauslehden
16.—17. n:ossa (Stalingrad)*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

197

J. A. BERZINSILLE

25. X 1918.

Tov. Berzins

Hyvä tov. B.!

Mistä on kysymys Herzogin erottamistapauksessa?*

Meidän on luullakseni sanottava sanamme hänen *puolustukseeseen*. Erottajathan ovat lurjuksia, opportunisteja.

Kirjoittakaa tästä.

Toivottavasti olette poistanut päiväjärjestyksestä Guilbeaux'n »jutun» siinä mielessä, että olette tunnustanut hänet täysin rehabilitoiduksi. Sanokaa hänelle minulta terveisiä. Missä hän on?

Milloin ilmestyy »Valtion ja vallankumouksen» ranskalainen laitos?¹¹⁷ Ehdinkö kirjoittaa esipuheen Vanderveldea vastaan?

Lähettkää minulle: *Vandervelde*. »Le Socialisme contre l'Etat»; »La Belgique envahie et le Socialisme international»; »Trois aspects de la révolution russe»***. Kaikki kolme julkaissut Berger-Levrault, Paris, 5—7, rue des Beaux-Arts.

Olkaa hyvä kerätkää kaikki sellaiset kirjaset (englannin-, ranskan-, italian-, saksankieliset).

* Asiakirjan on allekirjoittanut myös YTpKK:n puheenjohtaja J. M. Sverdlov. Hän on kirjoittanut niin ikään lauseen: »Osoitettava henkilöt, jotka ovat vastuussa täytäntöönpanosta». *Toim.*

** Kysymyksessä on Jakob Herzogin erottaminen Sveitsin Sosialidemokratistisesta Puolueesta. *Toim.*

*** — »Sosialismi valtiota vastaan»; »Miehitetty Belgia ja kansainvälinen sosialismi»; »Venäjän vallankumouksen kolme puolta». *Toim.*

Lähettkää useammin Ranskaa koskevia tietoja. Mitä siellä tapahtuu? Miten siellä voidaan?

Lähetetty Berniin

*Julkaistu ensi kerran tammikuun
21 pnä 1925 »Pravda» lehden
17. n:ossa*

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

198

SÄHKE URALIN KANSANTALOUSNEUVOSTOLLE

Perm, Uralin kansantalousneuvosto
Jäljennös Usoljeen, tpk:lle
Usolje, Bereznikin tehtaan tehdashallinto

Velvoitan Bereznikin tehtaan aloittamaan viipymättä radiumtehtaan järjestelytyöt KKTN:n päätöksen mukaisesti.¹¹⁸ KKN on myöntänyt tarvittavat varat. Työt on suoritettava kemisti-insinööri Bogojavlenskin johdolla ja vastuulla, ja kehotan antamaan hänelle kaikkinaista apua.

KKN:n pjoht. *Lenin**

Kirjoitettu lokakuun 28 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

199

MOSKOVAN KANSANPALATSIEN OMAISSUUSHALLINNOLE¹¹⁹

Pyydän hartaasti Moskovan kansanpalatsien omaisuushallintoa täyttämään Sosiaalihuollon kansankomissariaatin lastenkotiosaston pyynnön.

1/XI 1918.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Sähkeen ovat allekirjoittaneet myös KKTN:n kemiallisen osaston johtaja L. J. Karpov ja KKTN:n tieteellis-teknisen osaston johtaja N. P. Gorbunov.
Toim.

200

J. A. BERZINSILLE

1/XI.

Hyvä Berzins!

Olen saanut paljon kirjoja Teiltä. Suuret kiitokset.

Olen kuullut, että siellä Teillä ovat kaikki riitaantuneet keskenään. Kutsumme pois Shklovskin ja Salkindin.

Tarpeen vaatiessa kirjoittakaa; allekirjoitan *määräyksenne* (alaisillenne), jotta eivät uskaltaisi riidellä ja noudattaisivat tarkoin käskyjänne.

Pysykää vuoteessa ja hoitakaa *hyvin* itseänne; Teidän *ei* pidä asua Bernissä, vaan aurinkoisessa vuoristossa, minne on puhelin- ja rautatieyhteys. Berniin on lähetettävä sihteeri ja toisten on käytävä Teidän *luonanne*.

»Valtion ja vallankumouksen» saksalaiseen käännökseen on päässyt pujahtamaan harmillinen virhe: jälkisanaja *ei ole* päivätty. Mutta *koko* juttu on siinä, että tulisi osoitetuksi, että *jälkisanat* on kirjoitettu Lokakuun vallankumouksen *jälkeen*. Nimittäin: 30. XI 1917. Voisiko liittää siitä oikaisulapun?

Teille on tulossa toimeliaita tovereita. *Älkää säälikö käyt-
tää rahaa*, varsinkaan heidän kauttaan, Ranskassa harjoitet-
tavaan propagandaan.

Puristan lujasti kättänne

Teidän *Lenin*

NB: On varustettava **kaikki** valmiiksi siltä varalta, että entente pakottaa Sveitsin karkottamaan Teidät. *Bereit sein!!**¹²⁰

P. S. Jos »Valtion ja vallankumouksen» ranskankielinen käännös on valmis, julkaiskaa se *heti*, mutta sättikää julkai-
sijan esipuheessa *sekä* Kautskya että *V a n d e r v e l d e a*
(»Le Socialisme contre l'Etat»), sillä Vandervelde on valtio-
kysymyksessä *hämännyt*, salannut, vääristellyt *kaiken tär-
keän*.

Kautskyn-vastaisesta kirjasesta lähetän noin puolet. Pyy-
dän hartaasti antamaan *m a h d o l l i s i m m a n p i k a i -*

* — *Olkaa valmiina!! Toim.*

s e s t i käännettäväksi ja ilmoittamaan minulle sähköellä: Antikautskya käännetään saksaksi, ranskaksi tai italiaksi. Muussa tapauksessa annan tehdä sen täällä.

Toivottavasti »Staat und Revolution»* on lähetetty Berliiniin? **Enemmän!**

*Kirjoitettu marraskuun 1 p:nä 1918
Lähetetty Berniin*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
tammikuun 21 p:nä 1925 »Pravda»
lehden 17. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

201

SÄHKE 2. ARMEIJAN KOMENTAJALLE

Tervehdykseni Izhevskin vallanneille urhoollisille puna-armeijalaisjoukoille. Onnittelten vallankumouksen vuosipäivän johdosta. Eläköön sosialistinen Punainen Armeija!¹²¹

Lenin

*Kirjoitettu marraskuun 7 p:nä 1918
Lähetetty Vjatskije Poljanyyn*

*Julkaistu ensi kerran 1928 kirjassa
»Kansalaissota. 1918—1921», I osa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

202

R. I. BERZINSILLE

Toveri Berzins. Käytän hyväkseni tilaisuutta lähettääkseni Teidän välityksellänne tervehdykseni 3. armeijan joukoille ja toivottaakseni niille kaikkea menestystä.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Kirjoitettu 1918 marraskuun 9 ja
23 päivän välisenä aikana*

*Julkaistu marraskuun 23 p:nä 1918
»Krasnyi Nabat» lehden (Perm)
60. n:ossa*

*Julkaistaan lehden
tekstin mukaan*

* — »Valtio ja vallankumous». Toim.

203

B. S. WEISBRODILLE

Tov. Weisbrod!

Osoittautui, että olette Wienissä...* Toivottavasti teette kaiken voitavan saadaksenne yhteyden *vasemmistolaisiin*. Ehkäpä Strasser (Josef Strasser) auttaa löytämään heidät, vaikka varmasti itse *ei* ...* auttaa heitä.

Kirjoittakaa *useammin*, joka kuriirin mukaan.

Jos käy päinsä (jos Teillä on hyviä tuttavuuksia y.m.), koettakaa saada kirjastoni *Poroninista* (Galizien)**: jätin sen samoin kuin tavarani 1914 sinne huvilaan, minun [olisi] pitänyt maksaa lisää 50 kruunua; antaisin nyt 100 000 000, jos voisin saada kirjaston. Mutta tämä...*** yksityisluontoinen.¹²²

Tärkeintä on saada yhteys Wienin *vasemmistolaisiin* ja *a u t t a a* heitä kaikin tavoin. Pelkään pahoin, ettette onnistu siinä tuttavuuksien puuttumisen vuoksi, mutta koettakaa tehdä kaikki voitavanne.

Kirjoittakaa.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

11/XI 1918.

Lähetetty Wieniin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1940 »Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 4. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

204

N. P. BRJUHANOVILLE

13/XI — 18.

Tov. Brjuhanov. Pyydän hartaasti auttamaan tämän esittäjiä tov. Sadkovia ja Rönqvistiä, suomalaisen kommunisti-klubin ja suomalaisten rautatieläisten edustajia. Eikö heille

* Kirjeen käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. *Toim.*

** — (Galitsia). Käsikirjoitukseen on tähän kohtaan tehty lisäys. Siinä osassa, mikä on onnistuttu lukemaan, V. I. Lenin on kirjoittanut: »...asuin *Poroninissa* omalla nimelläni...» *Toim.*

*** Kirjeen käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. *Toim.*

voisi antaa 9 000 puutaa, jotka he tarvitsevat, Moskovan varastoista tai jos se on kerrassaan mahdotonta, Tambovin viljanluovutusasemilta? Heitä täytyy auttaa.¹²³ Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

205

I. I. VACIETISILLE

15. XI 1918.

*Kiireellinen
Ilman mitään
vuorojärjestystä*

Serpuhov
Ylikomentaja Vacietis
Jäljennös Trotskille

Pyydän tekemään myönteisen ratkaisun miehitettyjen maiden keskustoimikunnan* ehdotuksen suhteen, joka koskee puolalaisen ja liettualaisen iskupataljoonien muodostamista, varsinkin läntistä prikaatia etelärintamalla. Muistutan Trotskille päätöksestämme.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

206

KANSANPANKIN JOHTAJALLE¹²⁴

Minun mielestäni juhliminen saa riittää. *Naurettavaa!*

»Juhlimme» 14. XII liittämällä kunnolla, oikein, taitavasti, nopeasti Osuuspankin Valtionpankkiin.

Lenin

19. XI 1918.

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Tarkoitetaan miehitettyjen alueiden kommunististen järjestöjen keskus-toimikuntaa. *Toim.*

207

**SÄHKE POHJOISEN PIIRIN KANSANTALOUS-
NEUVOSTON TEKNISELLE KOMITEALLE**

21. XI 1918.

Pietari

Pohjoisen piirin kansantalousneuvosto,
tekninen komitea

Annan teille ankaran muistutuksen virastokankeuden johdosta ja sen vuoksi, ettette ole täyttäneet KKTN:n tieteellisteknisen osaston kehotusta materiaalien toimittamisesta sotalaitoksen Tieteellis-tekniselle keskuslaboratoriolle. Vaadin, että materiaalit luovutetaan viivyttelämättä ja autetaan kaikin tavoin jouduttamaan kokeita. Tiedottakaa täytäntöönpanosta.¹²⁵

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

208

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

21. XI 1918.

Pietari

Smolna, Zinovjev

Lähetin tänään ankaran muistutuksen Pohjoisen piirin kansantalousneuvoston tekniselle komitealle virastokankeuden johdosta. Selittäkää Pohjoisen piirin kansantalousneuvostolle, että sen velvollisuus on jouduttaa kokeita ja auttaa täyttämään pikaisesti KKTN:n tieteellis-teknisen osaston antamat tehtävät. Jollei teknisen komitean 13. marraskuuta päivätty paperi n:o 646 ole pelkästään virastokankeutta ja tylsäjärkisyyttä, vaan tahallista sabotaasia, niin vaadin toimittamaan tutkimuksen ja pidättämään syylliset.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

209

SÄHKE V. M. GITTISILLE

23. XI 1918.

Vologda
Armeijan komentaja Gittis

Suhtaudun täysin myötämielisesti suunnitelmaanne, että sotavangit vapautetaan, mutta on kuitenkin vapautettava vähän kerrallaan ja yksinomaan ne, jotka on todella kunnollisesti propagoitu. Sähköttäkää minulle viivyttelämättä, jos on tarpeen niin salakieltä käyttäen, paljonko teillä on sotavankeja, mitä kansallisuutta ja paljonko niistä on propagoitu.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

210

G. V. TSHITSHERINILLE¹²⁶

On laadittava *hyvin* seikkaperäinen ja *myrkyllinen* vastaus. Tunnustammeko Saksan hallituksen? *Tunnustavatko sen kaikki* Saksan edustajaneuvostot? Jos tunnustavat, niin mekin tunnustamme.

»Ollako vaikuttamatta»? Sanallako, lehdistölläkö? *Demokratian vai diktatuurin kannalta katsoen?* Pyydämme selittämään, mutta ilmoitamme, että jos he esittävät *uhkavaatimukseen*, että me emme harjoittaisi *agitaatiota*, me emme riko suhteita sen takia.

Kirjottettu marraskuun 23 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

211

KKN:n KANSLIAPÄÄLLIKÖLLE

Kannatan kyseisen palatsin luovuttamista museoksi. Pyytää Sverdlovilta *kirjallinen* suostumus.¹²⁷

26/XI.

*Lenin**Kirjoitettu marraskuun 26 pnä 1918*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

212

**LENNÄTINKESKUSTELU B. M. VOLININ KANSSA
MARRASKUUN 29 pnä 1918**

Lennättimen ääressä Orelin kuvernementin tpk:n ja puoluekomitean puheenjohtaja toveri Volin.

Surazhista on saatu vastikään seuraavansisältöinen sähkösanoma: »Ukrainassa Gomelissa pidetään marraskuun 29 pnä saksalaisten neuvostojen edustajakokous. On lähetettävä edustajia. Me olemme lähettäneet tiedotuspäällikön ja muita. Käymme neuvotteluja Ukrainan suuren saksalaisen neuvoston kanssa. Värväämme Saksan armeijasta vapaaehtoisia Punaiseen Armeijaan. Lähettäkää edustajillemme Ukrainaan ohjeita neuvottelujen käymistä varten. Edustajillemme on annettu turvallisuustakeet, he ovat saksalaisten suojeluksessa. Saksan armeijan mieliala on aito bolshevistinen.» Päätin lähettää tänään Gomeeliin kommunistin, edustajien neuvoston puheenjohtajan, ja internationalisesta osastosta saksalaisen kommunistin Meierin. Pitääkö Orelin-Neuvoston puheenjohtajan esittää vain tervehdys vai voiko hän ottaa suoritettavakseen myös poliittisia tehtäviä? Pyydän Teiltä ohjeita. Jos Te olette tietoinen kyseisestä edustajakokouksesta ja olette lähettänyt omat edustajanne, niin ehkäpä meidän edustajistomme on tarpeeton.

Lenin: En tiedä mitään kyseisestä edustajakokouksesta. Kehotan ottamaan viivyttelämättä yhteyden Kurskin kautta Ukrainan kommunisteihin ja heidän KK:honsa. On tarkistettava huolellisesti tiedot siitä, että saksalaisten neuvostojen enemmistö on bolshevikkien puolella. Jollei niin ole laita, silloin täytyy edustajakokouksessa pitää seikkaperäinen ja hyvin perusteltu periaatteellinen puhe bolshevismista ja sen tehtävistä. Jos saksalaiset sotilaat ovat jo bolshevikkeja tai spartakisteja, silloin on ehdottomasti kehotettava heitä liittoutumaan heti meidän kanssamme pitäen silmällä neuvostovallan pikaista pystyttämistä Ukrainassa ja ei ainoastaan

valkokaartilaisten, vaan myös radalaisten vangitsemista. Edustajakokoukseen on joka tapauksessa lähetettävä henkilöitä, jotka pystyvät tekemään hyvin tarkan selon kaikista keskusteluista ja päätöksistä.

Jos uusien edustajien lähettäminen edustajakokoukseen on jo myöhäistä, niin koettakaa tiedottaa sanomani lennättimitse niille, jotka Te olette jo lähettänyt. Odotan vastausta.

Volin: Vladimir Iljitsh, tiedotin Teille, että olen päättänyt lähettää Gomeliin edustajaneuvoston puheenjohtajan. Hän lähtee sinne tänä yönä. Sen vuoksi pyysin Teiltä ohjeita. Koetan samalla saada yhteyden Kurskiin.

Lenin: On hyvin ilahduttavaa, että lähetätte puheenjohtajan edustajakokoukseen. Toivottavasti neuvoni tyydyttävät Teitä. Järjestäkää niin, että minulle tiedotettaisiin jokaisesta kokouspäivästä.¹²⁸

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

213

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

30. XI 1918.

Pietari
Smolna, Zinovjev
Jäljennös Strijevskille

Pietarin liiton edustaja Volkov ja pohjoisalueen työväen osuustoimintakonferenssin valtuutettu Misjurski sanovat, että palkan maksaminen toimihenkilöille ja työläisille kuukaudelta etukäteen ei ollut eikä voinutkaan olla mitenkään vastavallankumouksellisten auttamista, lupaavat hälventää syntyneen väärinkäsityksen, ilmoittavat haluavansa toimia täysin lojaalisti uuden asetuksen mukaisesti¹²⁹. Hintshuk vahvistaa vakuuttelut oikeiksi.

Pyydän käsittelemään kysymyksen huolellisesti ja antamaan osuustoimintamiehille työmahdollisuuden.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

214

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

3. XII 1918.

*Jäljennös**Y E K : n Pietarin osaston
puheenjohtajalle*

Tov. Zinovjev!

Sveitsiläinen tov. Karl Moor on lähettänyt minulle pitkän kirjeen pyytäen vapauttamaan *Paltshinskin*, koska tämä on hänen sanomansa mukaan huomattava teknikko ja organisaattori, monien teosten kirjoittaja y.m.s. Olen kuullut ja lue-
nut, että Paltshinski oli *Kerenskin aikoina* spekulantti y.m.

En kuitenkaan tiedä, onko nykyään olemassa Paltshinskia kompromettoivia tietoja. Millaisia? Vakaviako? Miksei hänen suhteensa ole sovellettu armahdulakia?¹³⁰

Jos hän on tiedemies, kirjailija, eikö hänelle voida — siinä tapauksessa jos häntä vastaan on olemassa päteviä todisteita — myöntää erityisiä helpotuksia (esimerkiksi kotiaresti, laboratorio j.n.e.).

Pyydän vastaamaan minulle *kirjallisesti ja viivyttelämättä*.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)**Lähetetty Pietariin**Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

215

SÄHKE TAMBOVIN KUVERNEMENTIN TpK:lle

7. XII 1918.

Tambov, kuvernementin tpk

Jäljennös Borisoglebskiin, ujestin tpk:lle

Olen saanut Ivan Bogdanovilta valituksen sen johdosta, että hänen 17-vuotias poikansa Vladimir, joka sairastaa bronkiittia, on pidätetty sabotaasin vuoksi. Käsitelkää asia uudelleen, tarkastakaa pidätetyn sairaus, kokemattomuus, nuoruus, tutkikaa erikoisesti, eivätkö todellisia sabotoijia

ole maatalouskomissariaatin 30 toimihenkilöä, jotka kieltäytyivät työstä säilyttäen sen Bogdanovin riskeille. Sähköttäkää tarkastuksen tulos.¹³¹

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

216

L. B. KAMENEVILLE¹³²

Jos syvennytte asiaan, huomaatte, että juuri luoviminen on **vieraalle**, nimittäin »vapaalle kauppiaille», tehty myönytys.

Kirjoitettu joulukuun 10 p:nä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

217

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

11. XII 1918.

Hyvä V. D.!

Lähetän Teille kirjasi lakien täytäntöönpanosta. Laati-
kaa selvempi, värikkäämpi, kaikuvoimampi *otsikko*.

Ja julkaiskaa **p i k e m m i n**.¹³³

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

218

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

12. XII 1918.

Voronezh
ja Trotskin oleskelupaikkaan

Astrakanista lennätetään, että on tehostettava laivaston*
toimintaa Gruusian bolshevikkien kapinan vuoksi ja englan-
tilaisten erittäin vaarallisen etenemisen takia. Olisiko

* Kysymyksessä on Astrakan-Kaspian sotalaivasto. *Toim.*

mielestänne hyödyksi lähettää Astrakaniin Raskolnikov, joka kököttää jostakin syystä Moskovassa.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

219

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

12. XII 1918.

Hyvä toveri Shljapnikov!

Käytän tilaisuutta hyväkseni lähettääkseni Teille terveisiä ja aineistoa tutkimusten suorittamista varten.¹³⁴ Harkitkaa ja pohtikaa ennakolta hyvin asiaa erikoiskomission 2—3 luotettavimman jäsenen kanssa ja ottakaa ehdottomasti kiinni tässä mainitut ilkimykset. Ponnistakaa kaikki voimanne saadaksenne kiinni ja ammuttaaksenne Astrakanin keinottelijat ja lahjustenottajat. Noista ryökäleistä on tehtävä selvää niin, että kaikki muistaisivat sen vuosikausia.

Kuten minulle on sanottu, aineisto on peräisin *rehelliseltä* kauppiaalta, joka on jäänyt tänne.

Pyyntöjenne ja toimeksiantojenne johdosta olen soittanut, pyytänyt ja muistuttanut toistamiseen.* Toivottavasti osa — ja oleellisin osa — tulee täytetyksi. Kaikkea ei tietenkään voida täyttää.

Sähköttäkää, mikä täyttämättä jääneestä on erikoisen tähdellistä.

Ponnistakaa kaikki voimanne Astrakanin radan kunnostamisen ja kuljetuskyvyn lisäämisen hyväksi.

Mitä on onnistuttu tekemään merellä? Laivastomme suhteen? Kizljarin lähellä olevan tukikohdan suhteen?¹³⁵

Kirjoittakaa!

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Lähetetty Astrakaniin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1942 XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1956 kirjassa
V. I. Lenin, »Sotakirjeenvaihtoa»,
Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on aseiden ja varusteiden pikainen lähettäminen Astrakaniin. *Toim.*

220

SÄHKEITÄ L. D. TROTSKILLE

1

Trotskin oleskelupaikkaan

Perm on vaarallisessa asemassa.¹³⁶ Pidän tarpeellisena vahvistusjoukkojen lähettämistä. Pietari voi antaa neuvostoköyhälistön rykmentit, niitä on siellä kaksi, tai muita VSN:n ohjeen mukaisesti. Kehotamme Teitä antamaan vastaavat ohjeet mahdollisimman pikaisesti. Kehotamme osoittamaan VSN:lle* Permin Kizelin piirin tavattoman suuren tärkeyden, sillä tehtaat ja koko rautatie saavat hiilen sieltä. Kizelin menetys pysäyttää liikenteen.

*Lenin****Kirjoitettu joulukuun 12 pnä 1918**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan lennätinnauhan tekstin
mukaan*

2

Kaikki salakielellä

13. XII 1918.

Voronezh
tai Trotskin oleskelupaikkaan

Permin lähistöltä tulleet sanomat ovat äärimmäisen huolestuttavia. Sitä uhkaa vaara. Pelkään, että olemme unohaneet Uralin. Patistakaa ehdottomasti Vacietisia ja tarkastakaa, toimittaako hän kyllin tarmokkaasti vahvistusjoukkoja Permiin ja Uralille. Lashevitch on sanonut Zinovjevillä, että on lähetettävä vain tulikasteen saaneita joukkoja.

*Lenin**Julkaistu ensi kerran osittaisesti
helmikuun 23 pnä 1938 »Pravda»
lehden 53. n:ossa**Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

* Tarkoitetaan Itärintaman Vallankumouksellista Sotaneuvostoa. *Toim.*
** Sähkeen on allekirjoittanut myös J. M. Sverdlov. *Toim.*

221

G. I. PETROVSKILLE¹³⁷**Petrovskille**

Vaadin *heti* antamaan määräyksen *erittäin ankaran* tutkimuksen suorittamisesta ja tiedottamaan minulle sen antamisesta ja *tuloksesta*.

Lenin

16/XII.

Kirjoitettu joulukuun 16 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

222

J. M. SVERDLOVILLE

Sverdloville: tiedoksi ja huomioon otettavaksi!

Buharin sanoi minulle eilen 15/XII, että Jem. Jaroslavskin todistuksen mukaan Spiridonova harjoittaa *puoluepropagandaa*.¹³⁸

Kirjoitettu joulukuun 16 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

223

F. E. DZERZHINSKILLE

21. XII 1918.

YEK

Tov. Dzerzhinski!

Oheistan valituksen.

Pyydän välttämättömästi ottamaan selville, kuka on syylinen virastokankeuteen (3. XII — 20. XII *vastaamatta!!* Ja asetus on annettu 21. XII!!!), ja luovuttamaan hänet tuomioistuimen käsiin.¹³⁹ Eihän moista hävyttömyyttä

voida jättää rankaisematta. Kansliassa on nähtävästi sabotoijia.

Edelleen Teidän tulee määrätä henkilö, joka on vastuussa siitä, että varastot luovutetaan pikaisesti, heti.

Tiedottakaa, mitä olette tehnyt.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

224

D. A. BULATOVILLE

25. XII 1918.

Tver

Kuvernementin tpk:n puheenjohtaja
Bulatov

Annan tehtäväksenne suorittaa tutkimuksen oheisen valituksen johdosta ja tiedottaa mahdollisimman pikaisesti minulle tuloksesta.

Tärkeimmästä tiedottakaa lennättimitse («opettajatar Ivanovan asian johdosta»).

Erittäin tärkeää: tarkastakaa, pitääkö paikkansa maininta, että köyhälistökomiteassa on entisiä ja oikeita *mustasotnia-laisia*: Teterin, Skvortsov, Kozlov, Baskakov.

Aloittakaa tutkimukset varovasti, ettei asia tulisi julkisuuteen ennen aikojaan ja että voisitte täydellisesti yllättää ja paljastaa.

Jos asia osoittautuu todeksi, on hädettävä julkisesti nuo mustasotnialaiset ja *julkaistava* siitä lentolehtinen volostin ja ujestin mitassa, sillä väestö *täytyy* totuttaa siihen, että asiallisilla valituksilla on vakava merkitys ja että ne johtavat vakaviin tuloksiin.

Sähköttäkää minulle: »Olen saanut kirjeen, täytän tehtävän» ja sitten tutkimusten *kulusta*.

Tiedottakaa kirjeitse tulokset, tarkat yhteenvedot tutkimuksesta ja *mihin toimenpiteisiin on ryhdytty*.

Luulen, ettette kuvernementin tpk:n puheenjohtajana tar-

vitse erikoista valtakirjaa minulta näin yksinkertaisessa asiassa. Lähetän, jos on tarpeen.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

N B: oheisena V. S. Ivanovan valitus.¹⁴⁰

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoeimassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

225

SÄHKE S. A. BANKILLE¹⁴¹

Vyshni Volotshok

Ujestin kansantalousneuvoston puheenjohtaja Bank

Sotilasvarastot ovat sotilasviranomaisten määräysvallassa. Luovuttakaa sotatarvikkeet sotalaitoksen luetteloitaviksi; murtakaa sinetit kaikista varastoista; jakakaa tarvikkeet laitoksille; suorittakaa luettelointi rikkomatta tavanomaista työn kulkua.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu joulukuun 25 pnä 1918

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

226

SÄHKE RODNIKIN ТрК:lle¹⁴²

26. XII 1918.

Ivanovo-Voznesenskin Rodniki

Rodnikin tpk

Jäljennös erikoiskomissiolle

Murtakaa heti sinetti Pjotr Iljitsh Surkovin varastohuoneen ja vieraskamarin ovista Kutilovon kylässä. Tiedottakaa, ketkä ovat suorittaneet sinetöinnin ja miksi he ovat tehneet niin, miksi takavarikoivat kirjoja. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

227

SÄHKE TASAVALLAN VSN:lle

27. XII 1918.

Serpuhov
Vallankumouksellinen Sotaneuvosto

Olen täysin yhtä mieltä siitä, mitä Trotski on sähköttänyt veljeilystä.¹⁴³ Pyydän laatimaan kiireellisesti ohjeet veljeilystä ja myötävaikuttamaan siihen erityisesti Pohjoisrintamalla.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

228

SÄHKE JUZHAN TEHTAAN JOHTOKUNNALLE

28. XII 1918.

Vjazniki
Juzhan kansallistetun tehtaan johtokunta

Elintarvikekomissariaatti on jo kaksi päivää sitten antanut kiireellisen määräyksen viljan toimittamisesta Nizhnistä Vjaznikin jakelukeskukseen. Kehotan matkustamaan Nizhniin. Valtuutan teidät tarkastamaan, kiirehtimään, valittakaa minulle, jos tulee olemaan virastokankeutta.¹⁴⁴

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

229

SÄHKE RODNIKIN TPK:lle

28. XII 1918.

Ivanovo-Voznesenskin Rodniki
Tpk

Lähetäkää postitse kaikki kirjastoja koskevat päätökset. Surkov suostuu luovuttamaan omansa paikalliselle

työväenkirjastolle, ja se tuntuu minusta oikeudenmukaiselta.¹⁴⁵

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

230

VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATIN KIRJASTO-OSASTOLLE¹⁴⁶

30. XII 1918.

Pyydän ottamaan vastaan tämän esittäjän tov. Prokofjevin. Hän on nähdäkseni oikeassa pyytäessään takavarikoimaan Surkovin kirjaston 40 000 asukasta käsittävää piiriä varten; Surkoville voitaisiin ehkä jättää tietyt käyttöoikeudet? Pyydän lähettämään minulle jäljennöksen tätä kysymystä koskevasta päätöksestänne, ja samoin pyydän auttamaan rodnikilaisia tovereita heidän kirjastonsa laajentamisessa. Eikö heille voitaisi lähettää yhtä tilanherroilta takavarikoiduista kirjastoista? Pyydän myös tästä tiedottamaan minulle.¹⁴⁷

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

231

S. P. SEREDALLE

- 1) Milloin ilmestyy kirjanen »Vihko VI. Aineistoa maa-reformista»?
- 2) On julkaistava pikemmin muut vihkot.¹⁴⁸
(Se on äärimmäisen tärkeää.)
- 3) Nähdäkseni pitäisi lisätä vaikkapa *puoli sivua*, jossa valaistaan *selvästi* Maatalouskomissariaatin *politiik-*

kaa (sillä muutoin on pelättävissä, että »mentyään kansaan» kirjanen lyö pois tolalta).

Kirjoitettu 1918 lopulla

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

232

KIRJELAPPU LENTOLEHTIEN JULKAISEMISESTA

Olen samaa mieltä.

On lähetettävä enemmän ja enemmän sellaisia lehtisiä (käännettynä *ranskaksi, italiaksi* ja ukrainaksi) *heti* myös *e t e l ä ä n*, Ukrainaan, englantilaisia vastaan.¹⁴⁹

Lenin

Kirjoitettu vuoden 1918 lopulla

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1919

233

V. I. NEVSKILLE¹⁵⁰

Mitä on tehty kuljetuksen *nopeuttamiseksi*?

Milloin on annettu määräys, että niitä on kuljetettava *matkustajajunan* nopeudella? Tilatkaa minua varten tiedot *kulkunopeudesta*.

Kirjoitettu tammikuun 1 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

234

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

1. I 1919.

Pietari
Smolna, Zinovjev

Olen antanut määräyksen, että vaunut kuljetettaisiin Pietariin Moskovasta ja Nizhnistä matkustajajunien mukana. Pitäkää silmällä. Kun kuukausi sitten ette huomannut keskeytystä ettekä ajoissa valittanut, niin syyttäkää itseänne samoin myös siitä, ettette viimeperjantaisen* puhelinkeskustelumme jälkeen ole ryhtynyt toimenpiteisiin pitääksenne silmällä lähetettyjen vaunujen kulkunopeutta.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* joulukuun 27 p:nä 1918. *Toim.*

235

**PUHELINSANOMA
SISÄASIAIN KOMISSARIAATTIIN**

Tammikuun 1 pnä 1919.

Lähetän tervehdykseni ja uudenvuodenonnitteluni kommunistiryhmälle. Toivon sydämeni pohjasta, että me kaikki tekisimme tulevana vuonna tyhmyyksiä vähemmän kuin menneenä vuonna ja että neuvostovallan rakentaminen, jonka hyväksi varsinkin Sisäasiain komissariaatin toverit uuras-tavat, saataisiin menestyksellisesti päätökseen.

Lenin

»Pravda» n:o 3, tammikuun
4 pnä 1919

*Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan, joka on tarkastettu
vertaamalla lehden tekstiin*

236

A. N. PROKOFJEVILLE

3. I 1919.

Tov. Prokofjev!

Lähetän Teille Brjusovin kirjeen.¹⁵¹ Pyydän palautta-maan sen minulle ja tiedottamaan, miten menettelitte lopul-lisesti Surkovin kirjaston suhteen.

Toivottavasti teette silti kaiken voitavanne, että Surkov tulisi *h i e m a n* hyvitettyksi: esimerkiksi että hänelle myön-netään käyttöoikeus *ynnä muuta sellaista*.

On osoittautunut, että Teidän olisi pitänyt kääntyä *v a-
p a a s t a k a n s a n s i v i s t y s t y ö s t ä h u o l e h-
t i v a n o s a s t o n k i r j a s t o t o i m i s t o n* puoleen. Tiedotan sinne, että pitäisivät Teistä huolta.¹⁵²

Komm. terveisin *V. Uljanov (N. Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

237

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

3. I 1919.

*Muutettava
salakielelle*Voronezh ja Trotskin
oleskelupaikkaan

Minua huolestuttaa perin, olisitteko ehkä kiinnostunut liiaksi Ukrainaan sen yleisen strategisen tehtävän vahingoksi, josta Vacietis pitää kiinni ja jona on nopea, päättävä ja yleinen hyökkäys Krasnovia vastaan. Pelkään tavattomasti, että myöhästymme siinä ja että menestykset, joita krasnovilaiset ovat viimeksi saavuttaneet Tsaritsynin edustalla, johtavat jälleen hyökkäyksemme lykkäytymiseen ja otollisen hetken menetykseen. Olemme menettämässä aloitteen vakavissa toimissa myös Astrakanin seuduilla ja Kaspian merellä, samoin kuin Tsaritsynin edustalla ja idässä. Vacietis puoltaa nopeaa yleistä hyökkäystä Krasnovia vastaan, mutta Vacietis ei nähtävästi jaksa voittaa ukrainalaisten ja muiden nurkkakuntalaisten vitkuttelua ja separatismia. Eiköhän Teidän olisi kohdistettava kaikki ponnistuksenne siihen, että nopeutettaisiin yleistä hyökkäystä Krasnovia vastaan ja suoritettaisiin se loppuun?

Lenin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
kirjassa »Kansalaissota. 1918—1921»,
III osa*

*Julkaistu täydellisesti 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

238

**VESJEGONSKIN UJESTIN TpK:lle
JA TVERIN KUVERNEMENTIN TpK:lle**

3. I 1919.

Pyydän käsittelemään kysymyksen VKP:n Vasjutinon komitean avustamisesta puutavaralla, rahalainalla ja kirjastolla tulipalossa tuhoutuneen kansantalon uudelleenrakentami-

seksi. Jos tarvitaan keskuksen apua, tiedottakaa minulle ja lähettäkää samalla anomukset vastaaviin kansankomis-sariaatteihin.¹⁵³

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

»*Izvestija Vesjegonskogo Soveta
Rabotshih, Krestjanskih i
Krasnoarmejskih Deputatov*»
n:o 2 (30), tammikuun 18 pnä 1919

*Julkaistaan
lehden tekstin mukaan*

239

SÄHKE RJABININILLE¹⁵⁴

5. I 1919.

Gorkino, Pohjoinen rautatie
Rjabinin, mestarismiesten ja työläisten
yleisen kokouksen puheenjohtaja

Valitut voivat tulla milloin vain. Koetan ottaa vastaan henkilökohtaisesti, mutta jollen voi, niin sihteerin kautta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

240

SÄHKE SIMBIRSKIN KUVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMISSAARILLE

Pietarin ja Moskovan nälkää näkevien työläisten 42 järjes-tön komitea valittaa järjestelykyvyttömyyttänne. Vaadin Teiltä maksimaalista tarmokkuutta, asiallista suhtautu-mista tehtävään ja kaikinpuolista apua nälkää näkeville työläisille. Jollei asia ala edistyä, minun on pakko vangit-tuttaa ja antaa oikeuden käsiin laitostenne koko henkilö-kunta. Olen käskenyt lisätä kiireellisesti veturien ja vaunujen määrää. Teidän tulee heti lastata kaksi käytettävissänne olevaa 30 vaunun junaa. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

Te olette velvollinen ottamaan vastaan viljaa talonpojil-ta yötä päivää. Jos osoittautuu todeksi, että Te ette ole

ottanut viljaa vastaan klo 4:n jälkeen, vaan olette pakottanut talonpojat odottamaan aamuun, niin Teidät ammutaan.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 6 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

241

SÄHKE S. I. GUSEVILLE UFAN VALLANKUMOUSKOMITEAA VARTEN

Arzamas
Itärintaman VSN, Gusev

Tiedottakaa Ufan Vallankumouskomitealle ohjeeksi, että neuvotteluja ehdottavien eserrien kanssa on aloitettava viivyttelämättä neuvottelut, kun on ryhdytty kaikkiin toimenpiteisiin provokaatioyritysten ehkäisemiseksi ja rintaman suojaamiseksi, mutta taattu samalla ehdoton persoonallinen koskemattomuus eserrien parlamentääreille. Neuvotteluissa on sanottava heti selvästi, ettei neuvostoperustuslain muuttaminen voi tulla kysymykseenkään, sillä riistettyjen luokkien valtana, jota tarvitaan riistäjien lannistamiseksi, neuvostovalta on lopullisesti todistanut olevansa välttämätön porvariston voittamiseksi ja neuvostoliike leviää nyt maailman kaikkiin maihin.

Neuvottelujen kulusta, kummankin tahon osanottajista tiedottakaa aina välittömästi meille.¹⁵⁵

Lenin, Sverdlov*

Kirjoitettu tammikuun 6 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1960 kirjassa:
J. M. Sverdlov, »Valitut teokset
kolmessa osassa», 3. osa***

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Sähkeen viimeinen lause ja allekirjoitukset ovat J. M. Sverdlovin kirjoittamia. *Toim.*

** Tässä julkaisussa sähkösanoma on osoitettu erehdyksessä J. M. Sverdlovin kirjoittamaksi. *Toim.*

242

**SÄHKE KASPIAN-KAUKASIAN RINTAMAN VSN:lle,
ASTRAKANIN KUVERNEMENTIN TpK:lle
JA VKP(b):n KUVERNEMENTTIKOMITEALLE**

Astrakan*

Shljapnikov, kuvernementin tpk
Kommunistipuolueen kuvernementtikomitea

Konflikti puoluekomitean kanssa on sopimaton. Ryhtykää kaikkiin toimenpiteisiin, että toiminta olisi yksimielistä, sopuisaa. Kaikkien puolueenjäsenten tulee asemastaan huolimatta kuulua paikalliseen järjestöön. Puoluekomitean ei pidä puuttua niiden laitosten toimintaan, jotka ovat välittömästi keskuksen alaisia. Sillä on ainoastaan oikeus esittää näkökohtansa KK:lle. Puoluekeskus ohjaa kaikkea paikallista toimintaa. Asioihin voidaan puuttua sisältä käsin tai silloin, kun KK on tietyssä konkreettисessa kysymyksessä siihen erikoisesti velvoittanut. Vastaavanlaiset suhteet on saatava aikaan kuvernementin tpk:hon. Välitön sekaantuminen asioihin on mahdollista vain siinä tapauksessa, jos ei noudateta asetuksia tai menetellään vastoin keskusvallan päätöksiä. On oltava hyvin tahdikkaita, silloin konfliktit käyvät mahdottomiksi. Sellaisilla yleisillä järkeilyillä, että sotilaslaitoksissa tarvitaan radikaalista puhdistusta, ei ole arvoa. Niitä tai näitä tosiasioita tai henkilöitä koskevat konkreettiset huomautukset otamme huomioon.

Lenin**

*Kirjoitettu tammikuun 7 tai
8 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan J. M. Sverdlovin kirjoittaman
ja V. I. Leninin allekirjoittaman tekstin mukaan*

243

MÄÄRÄYS YLIKOMENTAJALLE¹⁵⁶

Lisäten tähän KK:n kahden jäsenen vaatimukseen vielä KK:n kolmen jäsenen allekirjoitukset me esitämme kyseisen

* Sanan »Astrakan» on kirjoittanut Lenin. *Toim.*

** Edelleen seuraa J. M. Sverdlovin nimi, jonka on kirjoittanut V. I. Lenin. *Toim.*

vaatimuksen KK:n vaatimuksena sotilasviranomaisten täytettäväksi.

Moskovassa 8. I 1919.

VKP:n KK:n jäsenet *Lenin**

*Julkaistu ensi kerran (faksimilena)
1939 »Vojenno-Istoritsheski
Zhurnalni» 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

244

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE

9. I 1919.

Astrakan
Rintaman esikunta
radioitava Vladikavkaziin
Ordzhonikidzelle

Sain Teiltä ensi kerran sähkösanoman. Kiitos, terveisiä. Pyydän informoimaan useammin.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

245

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

10. I 1919.

Pietari
Smolna
Zinovjev

Ravitshin ja Kalininin kanssa käymäni keskustelu samoin kuin Shadurskajan sähkösanoma johtavat minut ajatukseen, että yhdeksän kymmenesosaa Pietarin ylimmästä valtakoneistosta on toimeettomana. Kehotan suorittamaan harkitusti ja pikaisesti uudelleenjärjestelyn ja siirtämään kym-

---

* Edelleen seuraavat J. M. Sverdlovin ja I. T. Smilgan allekirjoitukset.
Toim.

meniä ellei satoja parhaimpia valvomaan asiallisesti kuljetuksia ja ottamaan johtonne alaiseksi elintarvikejunien asiallisen valvonnan. Muuta pelastusmahdollisuutta ei ole.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

246

SÄHKE RJAZANIN KUVERNEMENTIN TpK:lle

12. I 1919.

Rjazan
Kuvernementin tpk

Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty sen laajan keinottelun johdosta, jota valtion valvontaelimet ovat havainneet harjoitettavan yleisissä ruokaloissa?¹⁵⁷

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

247

SÄHKE SUZDALIN UJESTIN TpK:lle¹⁵⁸

12. I 1919.

Vladimirin Suzdal
Ujestin tpk

Jäljennös *Vladimiriin, kuvernementin tpk:lle*

Tarkastakaa mitä huolellisimmin, millä tavalla käyttäytyvät sulkuvartiostot ja erikoiskomissio Gavrilov-Posadissa. Antavatko kuitteja ottamastaan viljasta, onko luettelointi suoritettu oikein, miten menettelevät ottamansa viljan suhteen? Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

248

TOIMEKSIANTO SIHTEERILLE¹⁵⁹

Ensimmäinen kunnollinen selostus. Tiedustakaa, kuka on *Pashkov*, kirjoittakaa paperi Sisäkomissariaattiin, että pidän tervehdittävänä tätä *ensimmäistä kunnollista selostusta*, kiitän *Pashkovia* ja vaadin *s a m a n l a i s i a* muilta.

Kirjoitettu tammikuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

249

SÄHKE A. P. KUDRJAVTSEVILLE

Pietari

Valistusasiain kansankomissariaatin kirjasto-osasto
Osastopäällikkö Kudrjajtsev

Varjelkaa varkauksilta Struven kirjastoa, joka on Polyteknillisessä instituutissa. Luovuttakaa arvokkaimmat teokset Yleiselle kirjastolle, muut Polyteknilliselle instituutille. Jaroshenkon maalaama Gerdin muotokuva on luovutettava Polyteknillisen instituutin johtajan kautta Nina Aleksandrovna Struvelle.

Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

250

A. D. TSJURUPALLE¹⁶⁰

Tsjurupalle:

Nälänhädässä olevien lasten viikkoon *on joka tapauksessa valmistauduttava*, siitä on ilmoitettava ja sitä on vietettävä.

Ehkä se sopisi yhdistää *viljanluovutukseen* ja köyhälistökomiteoiden *erikoiseen* mobilisointiin.

Ehkä jotain muutakin voitaisiin ottaa ja tehdä lasten hyväksi?

P i t ä i s i t e h d ä.

Oheistamani koskee *lihaa*: pyydän palauttamaan asiakirjan minulle mahdollisimman pikaisesti liittäen mukaan Elin-tarvikekomissariaatin *l y h y e n* lausunnon.¹⁶¹

*Kirjoitettu tammikuussa 1919,
aikaisintaan 14 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

251

KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON KANSLIAPÄÄLLIKÖLLE

18. I 1919.

Velvoitan Teidät esittelemään minulle viivyttelämättä kaikki Kansankomissaarien Neuvoston kansliaan saapuneet valitukset, jotka koskevat hallituspaikkoja tai henkilöitä, jota paitsi kirjalliset valitukset on esiteltävä minulle kahdenkymmenen neljän ja suulliset neljänkymmenen kahdeksan tunnin kuluessa.

Kansliassa on järjestettävä erikoinen registeritoimisto mainitunlaisia valituksia varten, jota paitsi kanslian toimistopäällikkö velvoitettakoon pitämään tarkasti silmällä näiden valitusten johdosta tekemieni päätösten täytäntöönpanoa.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin alle-
kirjoittaman konekirjoitusteks-
tin mukaan*

252

L. D. TROTSKILLE¹⁶²

Tov. Trotski!

Palauttakaa, olkaa hyvä, tämä minulle, kun olette merkinnyt mielipiteenne.

Minun mielestäni on *kerrassaan hävytöntä*, että Vacietis on antanut 3 rykmenttiä Narvan suunnalle.
Peruuttakaa se!!

21/I.

Lenin

Kirjoitettu tammikuun 21 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

253

M. K. VLADIMIROVILLE

22. I 1919.

Tov. Vladimirov!

Olen saanut kirjeenne.¹⁶³ Suuret kiitokset. Koetan ajaa ehdotuksen läpi heti kyselytietä, vieläpä ennen Puolustusneuvoston kokousta.

Olisi hyvä, jos antaisitte (edes joskus) työläisille osoitettuja *vetoimuksia* lehdistölle.

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

254

K. I. LANDERILLE

23. I 1919.

Tov. Lander!

Kiinnitän huomiotanne KKN:n tänään hyväksymään päätökseen: tehtäväksenne on annettu tarkastaa *lauantaihin mennessä* (KKN:n lauantaiseen istuntoon mennessä), miten *prodfaztop** (tai muut Elintarvikekomissariaatin elimet) on täyttänyt KKN:n 18. I 1919 tekemän päätöksen;

- otettava selvää viivyttelyn syistä;
- löydettävä syylliset.¹⁶⁴

Määrätkää *järkevä kommunisti* tarkastajaksi ja hänen apulaisekseen ehdottomasti *työmies ja h o p u t t a k a a*, että he aloittaisivat työn *perjantaiamusta* (jollei työmiestä ole, *aloitettakoon ilman häntä*, hän tulkoon mukaan sittemmin).

Pidän asiaa tärkeänä: ilmoitukset annettakoon *joka päivältä*. On tarkastettava prodfaztopin kanslian toiminta, sähkösanomien hoito (ovatko ne järjestyksessä, helposti löydettävissä, pidetäänkö lukua vastaamisajasta y.m.).

Pyydän hartaasti tekemään tämän mahdollisimman pikaisesti ja vaativasti.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Elintarvikekomissariaatin osasto, joka hoiti tehtaiden ja polttoainehankintajärjestöjen työläisten elintarvikevarustelua. *Toim.*

255

SÄHKE L. D. TROTSKILLE*Salainen*Kozlov ja VSN:n puheenjohtajan
Trotskin oleskelupaikkaan

Wilson ehdottaa välirauhaa ja kutsuu Venäjän kaikkia hallituksia neuvottelukokoukseen. Pelkään, että hän haluaa varmistaa omakseen Siperian ja osan etelää, koska ei usko muutoin voivansa säilyttää juuri mitään. Tämä seikka ja samalla Orenburgin, Luganskin ja Tshertkovin valtaus pakottaa meidät nähdäkseni jännittämään kaikki voimamme, jotta saisimme vallatuksi kuukauden kuluessa myös Rostovin ja Tsheljabinskin sekä Omskin. Viimeksi mainitulla on yhteyttä keskustelumme. Tarkastakaa erityisesti onko Orenburgin valtauksen jälkeinen Vacietisin strategia oikeaa, tiedottakaa mielipiteenne. Wilsonin puheille täytynee kaiketi matkustaa Teidän.¹⁶⁵

*Lenin**Kirjoitettu tammikuun 24 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

256

SÄHKE SAMARAN KUVERNEMENTIN TpK:lle¹⁶⁶

27. I 1919.

Samara
Kuvernementin tpk

Lähetäkää viivyttlemättä Moskovaan kaikki syyteaineisto, joka koskee oikeistoeserrä Aleksandr Mihailovitsh Smirnovia, tiedottakaa, minkä vuoksi hänet on pidätetty, ottakaa selvää, haluaako hän toimia yhdessä neuvostovallan kanssa Koltshakia vastaan, järjestäkää Smirnoville toistaiseksi mahdollisimman helpot vankeusolot.

KKN:n pjoht. *Lenin**Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

257

E. M. SKLJANSKILLE

30. I 1919.

Skljanskille

Saatu Z. P. Krzhizhanovskajalta vapaan kansansivistystyön kysymyksille omistetun edustajakokouksen erään osanottajan kautta.

Kahdeksanhenkinen lentäjäröhmä toimivasta armeijasta Tsaritsynin rintamalta, Punaisesta lentolaivastosta (23. lento-osasto), ja ennen muuta autonkuljettaja *Baranov* (oli aikaisemmin erikoisen lentodivisioonan 8. osastossa) pyytävät lähettämään tarkastajan ja ilmoittavat, että lento-osastot ovat olemassa *vain paperilla* ja että asiointila uhkaa muodostua *katastrofaaliseksi*.¹⁶⁷

KKN:n pjöht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

258

L. B. KRASINILLE

Sanokaa viivyttlemättä Tshitsherinille ja *valvokaa* (tai antakaa jonkun tehtäväksi valvoa), että tätä politiikkaa noudatettaisiin *tarmokkaasti ja jatkuvasti*.¹⁶⁸

*Kirjoitettu tammi- ja helmikuussa
1919*

*Julkaistu ensi kerran 1960 »Voprosy
Istorii» aikakauslehden 7. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

259

E. M. SKLJANSKILLE ja V. N. PODBELSKILLE

1

Skljanskille:

Tämä sähkösanomapeli on kiellettävä.¹⁶⁹

Kirjoitettu helmikuun 10 pnä 1919

2

Skljanskille ja Podbelskille:

Eikö tällaisia 100 saajalle osoitettuja typeriä sähkösanomia voitaisi kieltää kiertokirjeellä?¹⁷⁰

Kirjoitettu helmikuun 11 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

260

SÄHKE A. G. SHLJAPNIKOVILLE

12. II 1919.

Astrakan
Shljapnikov

Olen saanut Bakun asioita koskevan sähkösanomanne.¹⁷¹ Toivottavasti käsitätte kysymyksen valtavan merkityksen ja ryhdytte tarmokkasiin toimenpiteisiin, jotta käyttämällä hyväksi bakulaisten mielialaa aloitettaisiin ripeä ja ratkaiseva toiminta. Antakaa puolellemme siirtyville turvallisuustakeet. Sähköttäkää asiasta seikkaperäisemmin.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

261

G. I. PETROVSKILLE¹⁷²

Tov. Petrovski! Minulle on tiedotettu, että kirjoittaja on rehellinen mies ja puolueen jäsen. Pyydän määräämään *kyllin asiallisia* miehiä suorittamaan tutkimuksen. Tiedottakaa minulle, *keitä* olette määrännyt.

13/II.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

262

SÄHKE ITÄRINTAMAN VSN:lle

Minua huolestuttaa kovin 2. armeijan perääntyminen. Olen keskustellut Vacietisin kanssa, joka matkustaa kohdakkoin Vjatkaan. Pyydän tiedottamaan minulle, mihin toimenpiteisiin ryhdytte ja miten on sadan komppanian saapumisen laita. Toiseksi. Toivottavasti teette kaiken mahdollisen elintarvikeasiassa ja toimitatte kunnan sotilasvoimia Armeijan huoltokeskukselle. Tärkeintä on välttyä joutumasta hankauksiin niiden kanssa. Tiedottakaa, onko saatu järjestetyksi yksimielinen toiminta. Kolmanneksi. Miten on sen salahankkeen laita, josta Gusev lähetti minulle erikoislähetin mukana kirjeen?

Helmikuun 14 pnä.

*Lenin**Kirjoitettu helmikuun 14 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

263

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

18. II 1919.

Pietari
Smolna, Zinovjev

Sain juuri kuulla, että piirineuvosto on muka häätänyt Vera Ivanovna Zaslitshin ja muita hyvin huomattavia valankumouksellisia kirjailijatalosta. Mutta sehän on häpeä! Voiko se olla totta?¹⁷³

*Lenin**Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

264

SÄHKE JELATMAN UJESTIN TPK:lle¹⁷⁴

18. II 1919.

Jelatma
Ujestin tpk

Mihail Mitrofanovitsh Fedosejev Azejevosta valittaa, että olette kansallistaneet hänen kirjapainonsa, kieltäytyneet 6. helmikuuta päivätyssä kirjelmässänne n:o 455 maksamasta kirjapainosta ja suorittamasta irtisanomiskorvausta hänen kahdelle oppityölleen ja kirjansitojattarelleen. Tiedottakaa viivyttämättä, pitävätkö nämä väitteet paikkansa, ja onko totta, että kirjapainokalusto lojuu käyttämättömänä vassassa Sasovossa? Pyydän harkitsemaan, voitaisiinko käyttää Fedosejevia kirjapainotyössä tai antaa hänen perustaa työläisten osuuskunta ja luovuttaa hänelle hänen entinen kirjapainonsa valvonnanalaiseen käyttöön siten, että se olisi kokonaan edustajaneuvoston alainen.¹⁷⁵

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

265

SÄHKE P. I. STUČKALLE ja J. A. BERZINSILLE

19. II 1919.

Riika
Latvian neuvostohallitus
Stučka, Berzins

Pidän ilahduttavana, että Riian saksalaiset työläiset ovat päättäneet julkaista vihkoina Liebknechtin ja Luxemburgin kootut teokset. Toivottavasti autatte heitä ja joudutatte asiaa kaikin tavoin ja lähetätte minullekin kappaleen.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

266

SÄHKE S. I. GUSEVILLE

19. II 1919.

Arzamas

Rintaman esikunta, Gusev

Olen saanut vastauksen salakirjoitussanomaa, mutta siinä ei puhuta mitään elintarvikkeista eikä siitä, mihin toimenpiteisiin olette ryhtynyt poistaaksenne hankaukset ja tehostaaksenne kuljetuksia. Vastatkaa.

Mitä bashkiireihin tulee, niin olette oikeassa vaatiessanne joko aseistariisuntaa tai hetikohtaista toimintaa Koltshakia vastaan.¹⁷⁶

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

267

L. B. KAMENEVILLE

21. II 1919.

Tov. Kamenev!

Tämän esittäjä on Samaran kuvernementin tpk:n puheenjohtaja.* Hänellä on mitä mielenkiintoisimpia diagrammeja ja tietoja elintarvikeasioista.

Neuvoni: antakaa hänen tehdä *selostus* suurelle joukolle Moskovan työläisiä. Viljaa on paljon. Se on tosiasia. *Pitää rohkaista.*

Teidän Lenin

Julkaistu ensi kerran joulukuun 29 pnä 1957 »Volzhskaja Kommuna» lehden 304. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on A. P. Galaktionov. *Toim.*

268

TVERIN KUVERNEMENTIN OPETTAJILLE¹⁷⁷

Tverin kuvernementin edustaja
Tov. Ramenski

Sanokaa Tverin kuvernementin opettajille, että heidän leipänsä on kulakeilla ja että neuvostovallan tehtävänä on luovuttaa se työtätekeville.

22/II 1919.

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan tuntemattoman henkilön
kirjoittaman jäljennöksen mukaan*

269

**TODISTUS DANILOVIN KUTOMATEHTAAN
EDUSTAJILLE**

24. II 1919.

Todistan, että toverit Danilovin kutomatehtaan edustajat ovat käyneet luonani pyytämässä työläisille kangasannosta. Koska tästä kysymyksestä on tehnyt päätöksen TpKK:n puhemiehistö, joka perustuslain mukaan on Kansankomissaarien Neuvostoa *ylempi elin*, niin ei minulla KKN:n puheenjohtajana eikä Kansankomissaarien Neuvostolla ole oikeutta muuttaa päätöstä.

KKN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

270

SÄHKEITÄ M. K. VLADIMIROVILLE

1

Vladimiroville

Puolustusneuvosto on päättänyt, että me asetamme ensivuoroiseksi Liskin — Lihajan radan, mikäli Tasavallan Val-

lankumouksellinen Sotaneuvosto ei esitä kahden päivän kuluessa perusteltua Povorinon — Tsaritsynin rataa puoltavaa lausuntoa. Kulkulaitoskomissaari sanoo suoraan, ettei meillä riitä materiaalia molempien ratojen siltojen kunnostamiseen. Yhdyn täydellisesti tähän Puolustusneuvoston päätökseen, mutta jos teette sellaisen ihmeen, että kunnostettuanne Liskin — Lihajan radan saatte kuntoon vielä Povorinon — Tsaritsynin radan, niin olette ihmeidentekijä.

Lenin

2

Olen henkilökohtaisesti suostuvainen jättämään Teidät, jos otatte kunnostaaksenne kummankin radan, kuten kirjoitatte. Koetan vielä tänään ottaa yhteyden Tsjurupaan ja Sverdloviin ja sähkötän Teille heti, jos päädymme toiseen ratkaisuun. Nevski ei nähtävästi tiennyt, mitä materiaaleja Te voitte saada etelästä. Toimitan hänelle kummankin kirjelmänne.

Lenin

*Kirjoitettu helmikuun 26 pnä 1919
Lähetetty Voronezhin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan: ensimmäinen sähke käsikirjoituksen mukaan, toinen—sähkösa-
nomalomakkeen tekstin mukaan*

271

SÄHKE S. J. TSEHANOVSKILLE¹⁷⁸

26. II 1919.

Rudnja
Tpk:n puheenjohtaja Tsehanovski
Jäljennös Mogileviin, kuvernementin tpk:lle

Voin ottaa Teidät vastaan ainakin sihteerin kautta, ellen henkilökohtaisesti. Mikulinon volostin kommunistien suunnitelma ei ole nähdäkseni hullumpi, mutta olisi toivottavaa saada Orshasta ja Mogilevista edes lyhyt kirjallinen lausunto, mistä systä siellä suhtaudutaan kielteisesti.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

272

M. M. KOSTELOVSKAJALLE¹⁷⁹

Suostun, mutta jos *sotilasmuonitustoimisto* osoittautuu syylliseksi siihen, että työläisten mobilisointi niin vastuun-
alaisiin virkoihin kuin myös elintarvikearmeijaan viivästyy
vaikkapa tunnilla, silloin on potkittava pois kaikki sotilas-
muonitustoimiston jäsenet.

Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran 1965

*V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

273

A. I. SVIDERSKILLE

Mielestäni te kaikki olette suotta »teoretisoineet». Schlich-
teriä on hätyytettävä, patistettava *kentälle, kentällä* sen
sitten näkee.¹⁸⁰

*Kirjoitettu helmikuussa tai
maaliskuun alussa 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1925
kirjassa A. G. Schlichter.*

*»Iljitsh, sellaisena kuin hänet tunsin»,
Harkov*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

274

L. A. FOTIJEVALLE¹⁸¹

1

Asetuksia ei saa *k i e r t ä ä* : jo yksistään sellaisen ehdotta-
misesta annetaan oikeuteen.

Mutta poikkeus voidaan tehdä *T p K K : n k a u t t a*,
ja minä suosittelen sitä.

2

Pitää tuntea laki: minä en muista, *m i t ä t i e t ä* teh-
dään *poikkeukset*.

Kirjoitettu maaliskuun 4 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

275

VKP(b):n KK:lle

Puolan hallitukselle on lähetettävä 3. §:n nojalla nootti, jossa vakuutetaan, että olemme täysin suostuvaisia ja nimenomaan haluamme työtätekevien äänestykseen perustuvaa ratkaisua, haluamme tältä pohjalta päästä sopimukseen, suostumme tekemään myönnytyksiä yksityiskohdissa j.n.e. Annettakoon tämä KK:n nimissä ohjeeksi.¹⁸²

Lenin

*Kirjoitettu 1919 maaliskuun 4
ja 24 päivän välisenä aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

276

SÄHKE P. P. MYSHKINILLE

8. III 1919.

Tsaritsyn

Kuvernementin erikoiskomission puheenjohtaja Myshkin

Ei valokuvan pilaamisesta saa vangita. Vapauttakaa heti Valentina Pershikova, mutta jos hän on vastavallankumouksellinen, niin pitäkää häntä silmällä.¹⁸³

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

277

L. A. FOTIJEVALLE¹⁸⁴

Jos Hrjashtshova asuu kaukana ja kulkee jalkaisin, niin häntä käy sääliksi.

Selittäkää hänelle tilaisuuden tullen tahdikkaasti, että

hän saa lähteä aikaisemmin pois ja olla tulemattakin niinä päivinä, jolloin ei ole tilastokysymyksiä.

Kirjoitettu maaliskuun 8 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

278

SÄHKE A. L. KOLEGAJEVILLE

10. III 1919.

Kozlov ja Etelärintaman
huoltopäällikön Kolegajevin oleskelupaikkaan

Montako elintarvikejuna on lähetetty Moskovaan ja montako voitte lähettää ensi kuussa? Onko Donin alueen elintarvikehankintatoimia koskevien KK:n ohjeiden täyttämiseksi tehty kaikki mahdollinen? Paljonko nimenomaan on luovutettu ja miten luovutus edistyy? Onko teillä keskuksesta kylliksi työmiehiä elintarvikehankintoja varten? Pyydän vastaamaan lennättimitse.¹⁸⁵

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

279

L. B. KAMENEVILLE¹⁸⁶

12. III 1919.

Tov. Kamenev!

Tämän esittäjät ovat Vjatkan kuvernementin Sarapuln ujestista tulleita tovereita.

He ovat tuoneet 40 000 puutaa viljaa meille ja samoin Pietariin. Se on sellainen merkittävä teko, josta on syytä onnitella aivan erityisesti. Toverit muuten pyytävät perheyttämään heitä ammattiyhdistyksiin. Järjestäkää heille, olkaa hyvä, mahdollisimman pikaisesti selostustilaisuus edustajain neuvostossa. Myös lehteen on pantava kirjoitus. Olkaa

niin hyvä ja soittakaa minulle, kun olette saanut tämän kirjelapun, ja lähettäkää esittäjät sitten Schmidtin ja Tomskin puheille.

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

280

L. A. FOTIJEVALLE¹⁸⁷

Lid. Al!

Vastatkaa hänelle, että asetusten lähettämistä varten olen antanut osoitteen KK:n Toimikunnalle (ja lähettäkää sinne), mutta että hän voi kirjoittaa minulle suoraan Moskovaan, Kremliin.

*Kirjoitettu maaliskuussa 1919,
17 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

281

G. I. PETROVSKILLE

Tov. Petrovski!

Lähettäkää, olkaa hyvä, tämä tai samantapainen sähkösanoma taikka antakaa kuvernementin tpk:n kautta määräys tarkastuksen suorittamisesta.¹⁸⁸

Lenin

*Kirjoitettu maaliskuussa 1919,
viimeistään 22 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

282

SÄHKE V. N. KAJUROVILLE¹⁸⁹

27. III 1919.

Salainen

Viides armeija, Kajurov

Olen saanut käsittämättömän optimistisen sähkösanomanne; pelkään pahoin, että moinen optimismi, joka on tuotta-

nut jo paljon vahinkoa Idässä, tuottaa meille vahinkoa nykyin. Tiedottakaa, oletteko sanonut mielipiteenne Trotskille ja mihin toimenpiteisiin olette ryhtynyt poliittisen toiminnan parantamiseksi, täydennysjoukon reipastuttamiseksi ja valveuttamiseksi.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1924
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 3. (26.) n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

283

SISÄASIAIN KANSANKOMISSAARILLE

2. IV 1919.

Tov. sisäkomissaari

Kurskin kuvernementin Putivlin ujestin edustajat ovat tehneet valituksen vaalien johdosta. On suoritettava *uudet neuvostojen vaalit* lain mukaan. Pyydän vastaamaan minulle, mitä olette tehnyt: revision, tarkastuksen, antanut määräyksen, minkälaisen? y.m.s.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

284

SÄHKE G. N. KAMINSKILLE*

Tula, Kaminski

Tiedotan heti Krasinille ja finansseista Krestinskille.¹⁹⁰ Ryhtykää yleensä mitä ankarimpiin toimenpiteisiin, mutta puna-armeijalaisannoksen suhteen en voi tehdä heti ratkaisua, ovat kuulemma saaneet 1¹/₄ naulaa. On otettava selvä tuottavuuden alenemisen syistä. Sekä Te että Orlov informoikaa meitä useammin.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 4 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan sähkösanomalomakkeen tekstin mukaan

* Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

285

SÄHKE 10. ARMEIJAN KOMENTAJALLE

4. IV 1919.

Tsaritsyn, 10. armeijan komentaja
 Jäljennös Velikoknjazheskajaan
 Divisioonan komentaja Dumenko

Sanokaa terveiseni 10. armeijan sankarille toveri Dumenkolle ja hänen uljaalle ratsuväelleen, joka on niittänyt kunniaa vapautettaessa Velikoknjazheskajaa vastavallankumouksen kahleista. Olen varma, että Krasnovin ja Denikinin vastavallankumoukselliset lannistetaan lopullisesti.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
 XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

286

RADIOSANOMA BÉLA KUNILLE

Budapest, Béla Kun

Lähetän Teille jäljennöksen Pichonille osoittamastamme tämänpäiväisestä, Ranskan kanssa suoritettavaa vaihtoa koskevasta radiosanomasta.¹⁹¹

Manuilskin johtama Punaisen Ristin valtuuskuntamme lähetti Ranskaan järjestämään meikäläisten palauttamista kotimaahan, mutta joutui pidätetyksi. Olemme lupautuneet palauttamaan loput täällä olevista ranskalaisista sotilaista, jos järjestetään ja suoritetaan täydellä teholla meikäläisten palauttaminen Ranskasta. Ranskan hallitus on estänyt Manuilskin valtuuskunnan järjestämästä tätä asiaa. Ranskassa, Afrikassa ja Salonikissa olevista 35 000 venäläisestä sotilaasta Ranska haluaa nyt palauttaa kotimaahan 900 henkeä ja vain pelkästään lupaa palauttaa meikäläiset sittemmin mahdollisuuksien mukaan, mutta siitä hyvästä Ranska vaatii meitä päästämään heti kaikki ranskalaiset kotimaahansa.

Ranska aikoo lähettää Manuilskin valtuuskunnan pois

maasta samanaikaisesti 900 venäläisen sotamiehen kanssa, vaikei ole tehty kerrassaan mitään palauttamisen järjestelyn jatkamiseksi. Ranska haluaa saada kaikki antamatta kuitenkaan juuri mitään ja päästä eroon Manuilskista.

Sitä paitsi tiedämme, että Ranskassa olevia sotamiehiämme, jotka kieltäytyvät astumasta armeijaan, vainotaan suorastaan hirmuisesti, ja että Manuilskia on kielletty ottamasta heihin yhteyttä.

Me kieltäydymme näillä ehdoin lähettämästä ranskalaisia kotimaahansa. Tämänsisältöinen on radiosanomani, jonka jäljennös lähetetään Teille. Ranskalaiset tulevat lyömään hätärumpua ja puhumaan amerikkalaisille kaikenlaisia inhottavia valheita. Antakaa, olkaa hyvä, jäljennös noottitamme Amerikan edustajalle hänen hallitukselleen toimitettavaksi.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 4 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1958
kirjassa »Neuvostoliiton ulko-
poliittisia asiakirjoja», II osa*

*Julkaistaan konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan
Käännös saksasta*

287

D. I. KURSKILLE

On aika vahvistaa KKN:n yleinen istuntojärjestys.

1. Alustajille 10 minuuttia.
2. Puhujille 1:sellä kerralla 5, 2:sella kerralla 3 minuuttia.
3. Puhua saa korkeintaan 2 kertaa.
4. Päiväjärjestykseen nähden kerran puolesta ja kerran vastaan minuutin ajan.
5. Poikkeukset KKN:n *erikoisilla* päätöksillä.¹⁹²

*Kirjoitettu huhtikuussa 1919,
viimeistään 5 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

288

**SARATOVIN NEUVOSTOVIRASTOILLE
(KUVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMITEALLE,
KUVERNEMENTIN ТрК:lle, KAUPUNGIN ТрК:lle Y.M.)**

5. IV 1919.

Yhdyn täydellisesti Elintarvikeasiain kansankomissariaatin pyyntöön, että autettaisiin kaikin tavoin Saratovin »Punaisten pääkaupunkien nälänhädässä olevien lasten suojeluneuvostoa». Omasta puolestani pyydän hartaasti avustamaan kaikin voimin tätä »Lastensuojeluneuvostoa».

KKN:n pjöht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

289

VASTAUS SKOPININ UJESTIN TALONPOJILLE¹⁹³

Varallisuudeltaan alle keskitason jäävien talonpoikien ylimääräinen verotus *on laitonta*. On ryhdytty toimenpiteisiin *keskivarakkaiden* talonpoikien verotuksen helpottamiseksi. Asetus annetaan lähipäivinä.¹⁹⁴ Muiden kysymysten osalta teen heti kyselyn kansankomissariaateille ja vastaus lähetetään teille.

5/IV — 1919.

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

290

S. P. SEREDALLE ja A. D. TSJURUPALLE¹⁹⁵

Sereda ja Tsjurupa

Talonpoika Filipp Iljitsh Bodrov (asuu Moskovassa, Sokolniki, Lesnaja shkola) — entinen pietarilainen työmies, puoluessa yli 20 vuoden —, jolla on oma tila Tulan kuvernemen-

tin Venevin ujestissa (noin 20 yhdessä, erottautumatta (omaisuudenjakoa suorittamatta) elävää perheenjäsentä, »*k e s k i - v a r a k a s t a l o n p o i k a*»), vakuuttaa minulle, että Moskovaan voidaan kuljettaa viljaa *h e v o s p e l i l l ä* aina 200 virstan päästä (hänen kylänsä on 180 virstan päässä Moskovasta). Viljaa heillä kuulemma on, on ylijäämiäkin.

Talvisaika on hänen sanojensa mukaan lyöty laimin, mutta *kylvötoidenkin jälkeen* (ne päättyvät Nikolan päivän tienois- sa) jää vapaata aikaa *noin kuukauden verran* (viikkoa ennen pietarinpaastoa suoritettavaan lannanajoon saakka). Sitä olisi hänen mielestään käytettävä hyväksi.

On tiedusteltava ja otettava *pikaisesti, heti* selvää asiasta ja meneteltävä niin, jos siihen on *pieninkin mah- dollisuus*, sillä idästä ei tulla kuljettamaan.

7. IV 1919.

KKN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

291

PUHELINSANOMA V. L. PANJUSHKINILLE¹⁹⁶

Toveri Panjushkin

Velvoitan Teidät aloittamaan heti minuuttiakaan viivy- telemättä prikaatin kuormauksen ja lähettämään prikaatin kiireellisesti määräpaikkaan. Velvoitan Teidät lähtemään rin- tamalle prikaatin mukana. Täytäntöönpanosta ilmoitettava.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 7 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan konekirjoitus- jäljennöksen mukaan

292

RADIO SANOMIA BÉLA KUNILLE¹⁹⁷

1

Huhtikuun 7 pnä, klo 1.45 j.p.p.

Lenin pyytää Teitä esittämään tervehdyksen Baijerin neu- vostotasavallalle. Pyytää informoimaan pikaisesti häntä mah-

dollisimman seikkaperäisesti. Varsinkin kaikesta, mikä koskee Baijerin maiden sosialisointia.

Lenin

2

Huhtikuun 8 pnä, klo 2.15 aamulla

Pyydämme tiedottamaan meille Baijerissa tapahtuneen vallankumouksen yksityiskohdat. Baijerin neuvostohallituksen lyhyttä radiosanomaa lukuunottamatta emme tiedä mitään. Pyydämme tiedottamaan meille, miten tapahtumat siellä kehittyvät ja onko uusi järjestelmä täydellisesti valalla. Pyydän eilisen informaatiokyselyni mukaisesti tiedottamaan meille, miten on kansallisuuskysymyksen laita ohjelmassanne. Miten on neuvostohallituksen* agraariohjelman laita Baijerissa?

Lenin

»Münchner Neueste Nachrichten»
n:o 162, huhtikuun 9 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran venäjän kielellä 1965 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 50. osassa

Julkaistaan lehden tekstin mukaan
Käännös saksasta

293

SÄHKE KNJAGINININ UJESTIN MAAOSASTOLLE

Knjaginin, ujestin maaosasto
Jäljennös Itshalkiin
Knjagininin Toinen Zapjanin Yhteisö

Talonpoikia ei saa millään tavoin pakottaa siirtymään maan yhteisviljelykseen. Tämän määräyksen täyttämättä jättämisestä tullaan rankaisemaan vallankumouksellisen lain koko ankaruudella.¹⁹⁸

KKN:n puheenjohtaja *Lenin***

Kirjoitettu huhtikuun 8 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin mukaan

* Tarkoitetaan Baijerin neuvostohallitusta. *Toim.*

** Sähkeen on allekirjoittanut myös maatalouden kansankomissaari S. P. Sereda. *Toim.*

294

SÄHKE N. N. KUZMINILLE¹⁹⁹

8. IV 1919.

Vologda tai Plesetskaja
6. armeijan sotilaskomissaarin Kuzminin
oleskelupaikkaan

Olen saanut sähkeistänne sellaisen vaikutelman, että englantilaiset aikovat pettää. Sen vuoksi määräämättä suinkaan ennalta sotilasjohtonne käskyjä pyydän omasta puolestani tehostamaan kaikin tavoin varmistusta ja valppautta, samoin kuin pitämään huolta hyökkäyksemme voimistamisesta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

295

SÄHKE KAZANIN KUVERNEMENTIN TPK:lle

9. IV 1919.

Kazan, kuvernementin tpk
Jäljennös VSN:lle

Kansalaiset Tshernyshev, Sorokin, Semjonov, Herman valittavat Jadrinista, että he ovat olleet viisi kuukautta vankilassa ilman tutkimuksia. Tarkastakaa heti valituksen todenperäisyys ja antakaa minulle viivyttelämättä selitys.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

296

SÄHKE S. K. MININILLE²⁰⁰

Kiitos viesteistä. Pyydän harkitsemaan, millä järjestelmällisillä toimenpiteillä voitaisiin parantaa pysyvästi tilannetta Tulassa.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 11 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

297

SÄHKE ORELIN KUVERNEMENTIN Tpk:lle²⁰¹

12. IV 1919.

Orel, kuvernementin tpk
Jäljennös Maloarhangelsk, ujestin tpk:lle

On pidätetty kirjailija Ivan Volnyi. Hänen toverinsa Gorki pyytää hartaasti mahdollisimman suurta helläkätisyyttä, puolueetonta tutkimusta. Eikö voitaisi vapauttaa ehdolla, että pidetään tarkoin silmällä? Sähköttäkää.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

298

SÄHKE A. M. GORKILLE

14. IV 1919.

Pietari
Smolna, Gorki

Orelin tutkintalautakunnan puheenjohtaja Tshuzhinov on sähköttänyt minulle, että Ivan Volnyi on vapautettu väliaikaisesti jutun käsittelyyn saakka.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

299

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE²⁰²

Kijev, Ukrainan Kansankomissaarien Neuvoston
puheenjohtaja

Jäljennös Ukrainan Sota-asiain kansankomissaarille

Tasavallan kylpyläasioiden uudelleenjärjestelyn vuoksi ja pitäen silmällä kylpylöiden käyttöä sota- ja työinvalidien,

nääntyneiden puna-armeijalaisten ja pohjoisten seutujen heikkokuntoisten työläisten hoitoon ja lepoon on ryhdyttävä pikaisesti toimenpiteisiin Punaisen Armeijan valtaamien etelän kylpylöiden suojelemiseksi.

Pyydän antamaan heti Etelä-Venäjällä ja Taurian niemimaalla toimivien sotilasyksikköjen päälliköille määräyksen ryhtyä mitä ankarimpiin toimenpiteisiin, jotta suojattaisiin Etelä-Venäjän ja Krimin niemimaan, Odessan, Golaja Pristanin, Berdjanskin, Moinakin, Sakin, Jevpatorijan, Sevastopolin, Balaklavan, Jaltan, Alupkan, Gurzufin, Alushtan, Feodosian, Kertshin ja muiden kylpylöiden hoitolaitteistot, rakennukset, kalusto, istutukset, materiaalit ja varastot hävitykseltä ja varkauksilta.

KKN:n pjoht. *Lenin**

Kirjoitettu huhtikuun 15 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin mukaan*

300

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

18. IV 1919.

Pietari
Smolna, Zinovjev

Sain sähkösanomanne Pietarin työläisten lämpimästä suhtautumisesta mobilisaatioon.²⁰³ Ylipäällikkö esitti minulle tänään seikkaperäisen selostuksen, ja huomaan selvästi, että heikentymätön voimien jännitys ja tavaton nopeus on välttämätöntä. Käyttäkää Kalininin siellä oloa Pietarista tapahtuvien lähetysten tehostamiseen ja nopeuttamiseen. Lähetäkää mikäli mahdollista enemmän myös Kalininin mukana.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä 1938 »Pravda»
lehden 53. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Sähkeen on allekirjoittanut myös terveydenhuollon kansankomissaari N. A. Semashko. *Toim.*

301

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE

Salakielellä

Kijev, Rakovski

Eserrien suhteen kehotan olemaan ottamatta kolmea enempää ja pitämään noita kolmea tarkoin bolshevikkien valvonnassa, ja jos eivät suostu, sitä pahempi heille, me jäämme voiton puolelle.²⁰⁴ Sotilaallisten tehtävien suhteen muistutan vielä kerran kahdesta tärkeimmästä tehtävästä: läpimurto Bukovinan kautta ja Rostovin valtaus. Kaikki voimat on omistettava näille kahdelle tehtävälle — vahvistakaa tämä Podvoiskille ja Antonoville. Dybenkon suunnitelmien suhteen varoitan seikkailemasta — pelkään, että lopputuloksena on romahdus ja hänet eristetään.²⁰⁵ Eikö olisi järkevämpää panna hänen voimiaan Mahnon tilalle ja iskeä Taganrogin ja Rostovin suunnalla. Kehotan harkitsemaan asiaa kolmesti, mutta päättäkää siitä tietenkin itse.

*Lenin**Kirjoitettu huhtikuun 18 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

302

F. E. DZERZHINSKILLE²⁰⁶

Tov. Dzerzhinski!

Pyydän hartaasti määräämään toimeenpantavaksi *ankaran* tutkimuksen.

18/IV.

*Lenin**Kirjoitettu huhtikuun 18 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

303

TAMBOVIN KUVERNEMENTIN TpK:lle

20. IV 1919.

Tambov
Kuvernementin tpk

Oheistan Tambovista saadun sähkösanoman.²⁰⁷ Pyydän järjestämään vielä kerran noiden 252 yleisen kokouksen (epäselvää on, ovatko he *kaikki* vai onko heistä vain osa ja kuinka suuresta yhteismäärästä osuuskunnan jäseniä) ja selittämään heille alla olevan:

»Kansankomissaarien Neuvosto on hyväksynyt asetuksen kulutuskommuunien muodostamisesta pitäen silmällä elintarvikkeiden oikeaa jakelua. Olisi epäoikeudenmukaista, jos järjestään *koko* väestön tarvitsemien elintarvikkeiden jakeluun osallistuisi vain *osa* väestöstä, kuten oli laita kapitalismin aikana. Kaikissa maissa kapitalismin aikana osuuskuntiin kuuluu etupäässä työläisten ja talonpoikien ylempiä kerroksia. On välttämätöntä, että elintarvikkeiden jakeluun osallistuisivat nyt *kaikki*, järjestään kaikki työtätekevät eivätkä ainoastaan ylemmät kerrokset.

Tuskinpa maailman osuustoimintaliikkeen suurten perustajien keskuudesta löytyy ainoatakaan, joka ei olisi osoittanut tämän liikkeen muodostuvan sosialismiksi. Juuri nyt on koittanut sellainen aika, ja osuuskuntien kaikki parhaat ainekset suhtautuvat myötämielisesti osuustoiminnan sellaiseen *kehitykseen*, jota asetus osuuskuntien muuttamisesta *järjestään kaikki työtätekevät käsittäviksi* kulutuskommuuneiksi tarkoittaa.

Kulutuskommuunien jäsenille *j ä ä* oikeudet täysin itsenäiseen valvontaan samoin kuin oikeudet itsenäiseen asioiden hoitoon. Juuri sen vuoksi pyydän kokousta tarkistamaan päätöksensä, tunnustamaan Kansankomissaarien Neuvoston asetuksen velvoittavaksi saattamatta työläisten ja talonpoikien valtaa turvautumaan epämieluisiin pakkotoimenpiteisiin.

KKN:n pjoht. V. Uljanov (Lenin)»

Lukekaa kokouksessa ja julkaiskaa paikallislehdessä tämä lainausmerkeissä oleva osa. Selittäkää seikkaperäisesti (ja

tahdikkaasti, ilman jyrkkiä sanoja), mitä olen sanonut. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS» aika-
kausjulkaisun 1. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

304

**SÄHKE I. I. VACIETISILLE
ja S. I. ARALOVILLE²⁰⁸**

Salakielellä

Serpuhov
Ylipäällikkö Vacietis
ja TVSN:n jäsen Aralov

Osittainen eteneminen Galitsiaan ja Bukovinaan on välttämätöntä yhteyden aikaansaamiseksi Neuvosto-Unkariin. Tämä tehtävä on ratkaistava nopeammin ja varmemmin, kun taas mikään kyseisen tehtävän puitteet ylittävä Galitsian ja Bukovinan miehitys ei ole tarpeen, sillä Ukrainan armeijaa ei pidä suinkaan eikä missään tapauksessa irrottaa kahdesta päätehtävästään, nimittäin: ensimmäisenä tärkeimpänä ja lykkäystä sietämättömänä tehtävänä on Donbassin auttaminen. Mainittua apua on saatava nopeasti ja runsaasti. Toisena tehtävänä on järjestää pysyvä rautatieyhteys Neuvosto-Unkariin. Tiedottakaa Antonoville ohjeenne ja niiden täytäntöönpanon tarkastuskeinot.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun
21 tai 22 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
huhtikuun 21 pnä 1957 »Literaturnaja
Gazetan» 48. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti ukrainan kielellä
1958 kirjassa »Bukovinan työtätekevien
taistelu sosiaalisen ja kansallisen
vapautuksen ja Ukrainan SNT:hen
liittymisen puolesta. 1917—1941»,
Tshernovtsy*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen
mukaan*

*Julkaistu venäjän kielellä täydellisesti
1961 kirjassa »Neuvostoliiton
kansalaissodan historiasta», 2. osa*

305

E. M. SKLJANSKILLE²⁰⁹

Tov. Skljanski!

Tämä liittyy muuten juuri siihen, mitä eilen päätettiin.
On kiireesti, *heti*:

- 1) kirjoitettava KK:n nimissä *ohjeet* kaikille »kansallisille» sotilaallisesta *yhtenäisyydestä* (yhtymisestä)*;
- 2) annettava ne *myös* lehdistölle artikkelisarjaa varten;
- 3) *yleisestä koulutuksesta* (otettava 100 eikä 75%²¹⁰) laadittava *heti*, jo tänään asetusluonnos;
- 4) laskettava: 24 000 henkeä päällystöä. Jos lähtökohdaksi otetaan yksi 10:tä kohti, voidaan muodostaa 240 000 miestä käsittävä armeija.

Tarkastettava ja otettava heti normiksi niin Venäjän kuin Ukrainankin *Keskushuoltohallintoa* varten.

Kirjoitettu huhtikuun 24 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

306

SÄHKE G. J. SOKOLNIKOVILLE

Salakielellä

Sokolnikov

Kapina on hinnalla millä hyvänsä tukahdutettava nopeasti ja lopullisesti. KK:sta on lähetetty Beloborodov. Pelkään, että erehdytte, jos ette turvaudu ankaruuteen, mutta jos olette ehdottoman varma, ettei ole voimaa kovakouraiseen ja armottomaan nujertamiseen, niin sähköttäkää heti ja yksityiskohtaisesti. Eikö voitaisi luvata amnestiaa ja saada siten aikaan täydellistä aseistariisuntaa? Vastatkaa heti. Lähetämme vielä kaksi päällystökurssia.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 24 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* »Luonnos Keskuskomitean ohjeeksi sotilaallisesta yhtenäisyydestä», ks. V. I. Lenin, Teokset, 29. osa, ss. 383—384. *Toim.*

307

E. M. SKLJANSKILLE

Teidän pitää: 1) lähettää *tänään Itärintaman* Vallankou-
moukselliselle Sotaneuvostolle *ja armeijaan* sähkö-
sanoma Tshistopolin avustamista koskevista kiireellisistä toi-
menpiteistä;

2) keskustella *omakohtaisesti* tänään suoraa lennätinyhteyt-
tä käyttäen Itärintaman kanssa.

*Lenin**Kirjoitettu huhtikuun 26 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran syyskuun
23 pnä 1925 »Pravda» lehden
217. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

308

SÄHKE S. I. GUSEVILLE

26. IV 1919.

Gusev

On ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin Tshistopolin
avustamiseksi. Oletteko suhtautunut siihen kyllin huoma-
vaisesti? Oletteko käyttänyt kaikki mahdollisuudet? Sähköt-
täkää.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

309

SÄHKE K. A. MEHONOSHINILLE*Salakielellä*

Astrakan
Mehonoshin

Huhtikuun 23 pn tiedotuksesta ilmenee, että »Ardagan» ja
»Kars» ovat purjehtineet esteettömästi Bakusta Gurjeviin. As-
trakanilaiset siis lupailevat kerskailevasti suuria voittoja tu-

levaisuudessa, mutta päästävät samaan aikaan vihollisen Gurjeviin. Se on kuohuttavaa ja panee jopa epäilemään, että kysymyksessä on joko petturuus tai tahallinen sabotaasi. Vaadimme Teiltä mitä ankarinta kontrollia, henkilökohtaista tarkastusta, tarkkaa valvontaa, ehdotonta valppautta.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 26 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

310

G. J. ZINOVJEVILLE²¹¹

Tov. Zinovjev! Lukekaa tämä itse ja toveri Badajeville. Hänelle on huomautettava *jyrkästi*: vielä kerran keskuksen määräysten täyttämättä jättäminen — ja me *annamme* hänet *oikeuteen*. Se ei ole leikin asia.

Ottakaa häneltä allekirjoitus, että tästä on hänelle ilmoitettu.

26/IV.

Lenin

P. S. *Palauttakaa* oheistamani asiakirjat ja tämä kirje.

Kirjoitettu huhtikuun 26 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

311

V. I. TANEJEVILLE ANNETTU TURVAKIRJA²¹²

Huhtikuun 26 pnä 1919.

Kansalainen Vladimir Ivanovitsh *Tanejev*
Turvakirja

Tämä turvakirja on annettu Kansankomissaarien Neuvoston 25/III 1919 tekemän päätöksen perusteella kansalainen Vladimir Ivanovitsh *Tanejev*ille, ikä 78 vuotta, joka on suorittanut monia vuosia tieteellistä työtä ja osoittanut Karl

Marxin todistuksen mukaan olevansa »kansan vapautuksen uskollinen ystävä»²¹³.

Kansalainen Vladimir Ivanovitsh Tanejevälle myönnetään oikeus käydä Kansankomissaarien Neuvoston kirjastossa, ja kaikkia muita valtionkirjastoja kehoitetaan auttamaan häntä kaikin tavoin hänen tieteellisessä työssään ja tutkimuksissaan. Kaikki neuvostoviranomaiset velvoitetaan antamaan kansalainen Vladimir Ivanovitsh Tanejevälle apua niin hänen persoonansa kuin myös hänen perheensä, asumuksensa ja omaisuutensa suojelussa. Hänen liikkua Venäjän Sosialistisen Neuvostotasavallan alueella kaikki rautatie- ja laivaliikenneviranomaiset velvoitetaan antamaan kansalainen Vladimir Ivanovitsh Tanejevälle ja hänen perheelleen kaikkea mahdollista apua junalippujen hankkimisessa ja matkustajanpaikkojen saannissa.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin mukaan*

312

SÄHKE L. B. KAMENEVILLE

Jekaterinoslav, Kamenevin juna
Kamenev

Donbassia koskeva ohje on kauan sitten toistettu. Koetta-kaa saada asiallinen selvyys, mitä nimenomaan, paljonko, milloin, minne on saapunut tai missä on matkalla. Joffea ei tarvita Krimillä, vaan Ukrainan hallituksessa virassa, jonka Rakovski valitsee samostinostia* vastaan suuntautuvaa toimintaa varten, mutta Krimiltä etsimme toisen, joskaan emme tietysti Dybenkoa.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 28 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan selvitetyn sala-
kirjoitussähkelomakkeen tekstin
mukaan*

* Porvarillinen vastavallankumouksellinen itsenäisyysliike Ukrainassa.
Suom.

313

V. S. MITSKEVITSHILLE ANNETTU SUOSITUSKIRJE

29. IV 1919.

Suosittelen täten toveri Valentin Sergejevitsh Mitskevitchiä sekä kommunistina että ehdottoman tunnollisena työntekijänä. Minun on lisättävä, että hänen toimintaansa tarkkailleiden ja ehdotonta luottamusta ansaitsevien tovereiden todistuksen mukaan tov. Mitskevitchillä on järjestelykykyä.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

314

PIETARIN JÄRJESTÖILLE

Vacietis ja esikuntapäällikkö ovat esittäneet minulle yksityiskohtaisen selostuksen. *Johtopäätös on murehdittava.* — Tarvitaan tuntuvia voimainponnistuksia. *Ei saa antaa* nykyisen innostuksen *laantua*, vaan sitä on pidettävä yllä vähintään 2 kuukautta ja *vieläpä voimistettava.* Muutoin emme saa sotaa loppumaan, mutta se on saatava loppumaan *hinnalla millä hyvänsä*, sillä yhä useammin ilmenee merkkejä joukkojen väsymyksestä (100 000 rintamakarkuria).

Olen keskustellut Trotskin kanssa seuraavista toimenpiteistä:

1) Donille on lähetettävä kolmisen tuhatta pietarilaista työläistä, jotka *eivät ole sotakelpoisia* eivätkä aseistettuja. Tarkoitus — asioiden järjestäminen, kasakoiden herpaanuttaminen ja hajottaminen *sisältä käsin*, *asuttuminen heidän keskuuteensa*, ryhmien muodostaminen kyliin j.n.e.

2) Laivaston muodostamista Volgaa varten on yhä edelleenkin jatkettava kaikin voimin ja keinoin. Erityisesti *korjaustyöt.*

3) Sama koskee tykistöä (irrottamatta Karjalan linjalta). Sotilasviranomaisten kanssa on *vielä ja vielä* kerran tarkastettava, eikö Itää voitaisi auttaa tykistöllä.

4) On koottava kivääreitä, *erityisesti rikkoutuneita* (Tulassa voidaan korjata päivässä 800; *ei ole työtä*).

5) Pietarista on edelleenkin mobilisoitava työläisiä Ukrainaan ja Donille.

Sain Zinovjeviltä tänään sähkösanoman, että Pietarissa on pantu seisomaan muutamia suuria tehtaita öljypulan vuoksi. En voinut saada Krasinia puhelimeen. Kun saan, ilmoitan. Luulen kuitenkin, ettei öljyä ole eikä tule olemaan. Kehotan lähettämään nuo *kaikki* työläiset Ukrainaan, Donille, Itään kolmeksi kuukaudeksi. Typerää on nähdä nälkää ja kuolla Pietarissa, kun on vallattavissa viljaa ja hiiltä.

6) Niin ikään on jatkettava puoluetyöntekijöiden mobiilisaatiota, varsinkin rintama-alueille.

Yhä vieläkin on »ryövättävä Pietaria», t.s. otettava sieltä väkeä, sillä muutoin ei pelasteta enempää Pietaria kuin Venäjääkään.

Eri hallintoaloja ja sivistys- ja valistustyötä voidaan ja täytyy *heikentää* Pietarissa 3 kuukaudeksi *kymmenkertaisesti*.

Silloin pelastamme sekä Venäjän että Pietarin.

Muuta pietarilaisten tasolla olevaa työväkeä meillä ei ole.

Tervehdys! *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun loppupuolella 1919

*Julkaistu ensi kerran 1932
»Krasnaja Letopis» aikakauslehdessä 5.—6. (50.—51.) n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

L. B. KAMENEVILLE²¹⁴

Mätiin myönnytyksiin ehditään päätyä kesäkuussakin. Tsjuropa väittää, että Hankintakeskus hankki muutamia *miljoonia* (normittamattomia), mutta »vapaa hankinta» on sen tapanut ja antanut *paljon vähemmän*.

Otetaanpa ja tarkastetaan nämä *s u m m i t t a i s e t* numerot.

1) Paljonko Hankintakeskus on hankkinut (ja kuljettanut) (tosiasiallisesti) 2 tai 3 kuukauden aikana?

2) Paljonko »vapaa» tuoja on kuljettanut helm- + maaliskuun aikana?

Kirjoitettu huhtikuussa 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

316

M. M. KOSTELOVSKAJALLE²¹⁵

Ymmärrettävä siten kuin se on: KK:n päätös. *Sota-aika. Kaikki kiperiin paikkoihin.*

Kirjoitettu huhtikuussa 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

317

J. E. RUDZUTAKILLE²¹⁶

Rudzutak: sain tämän 2. V!!!! Antakaa ankara ri-pitys: 27. IV päivätty sähkösanoma olisi pitänyt toimittaa minulle *myöhäisintään* 28. IV. (Lähettkää minulle syyllisten kuittaus, että he ovat saaneet muistutuksen ja varoituksen.)

2/V.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 2 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

318

E. M. SKLJANSKILLE²¹⁷

Skljanski: tämä on **erittäin** tärkeää; heille on **jätettävä** osa 33. divisioonasta ja saatava Vacietis lähettämään asiasta **heti äärimmäisen selvä** sähkösanoma Astrakaniin.

2/V.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 2 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

319

A. J. BADAJEVILLE²¹⁸*B a d a i t s h*

Tov. Badajev! Älkää oikutelko — ettehan te ole mikään mamselli. Teiltä ei ole kysytty sitä, pidättekö »kaikkea menettelyänne» »ehdottoman (!!) oikeana» (tämä on hassua!!), vaan sitä, oletteko pannut täytäntöön *k a i k k i* keskuksen määräykset. Ja juuri siitä Te olette vaiti! Toimikaa, *e r o h a k e m u s t a e m m e h y v ä k s y*. Pankaa vastaisuudessa kaikki keskuksen määräykset täytäntöön älkääkä puhuko joutavaa pötyä »vehkeilyistä».

4/V.

Tervehdys! *Lenin**Kirjoitettu toukokuun 4 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

320

SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE
ja N. I. PODVOISKILLE*K i j e v*, Antonov, Podvoiski
Jäljennös Rakovskille

Puolueen KK antaa ankaran muistutuksen Antonoville ja Podvoiskille sen johdosta, että vastoin lupauksia ja monista vaatimuksista huolimatta ei ole tehty kerrassaan mitään asiallista Donbassin vapauttamiseksi. KK vaatii ponnistamaan kaikin voimin ja varoittaa, että antaa muutoin asian puolueoikeuteen.

KK:n puolesta *Lenin**Lähetetty
5/V. 2. 37.*Kirjoitettu toukokuun 5 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

---

* Edelleen seuraavat V. I. Leninin kirjoittamat J. V. Stalinin ja N. N. Krestinskin nimet. *Toim.*

G. V. TSHITSHERINILLE ja M. M. LITVINOVILLE²¹⁹

Hyvät toverit!

Lähetän huomautukseni. Jollei periaatteellista erimielisyyttä ole, päättäkää itse. Neuvoni: käytettävä *propagandaan*, sillä selvä on, *ettei muuta* hyötyä voi olla. Erittäin ystävällisesti Nansenin suhteen, *erittäin häikäilemättömästi* Wilsoniin, Lloyd Georgeen ja Clemenceauhon nähdessä, se on varsin hyödyllistä, näiden suhteen *vain* sillä tavalla — se on oikea sävy.

6/V. Lenin

Kumpikin vastaus on nähdäkseni aivan oikea, kun ehdotetaan tapaamista ja kiitetään Nansenia. Mutta minusta tuntuu, että *propagandapuolta* olisi kehiteltävä *enemmän*, käytettävä hyväksi sitä seikkaa, että Entente, jonka on helppo salata kaikilta meidän muut asiapaperimme*, *ei* voi poikkeuksellisesti salata *nimenomaan tätä vastausta*.

Sen tähden kehottaisin käyttämään propagandatarkoitukseen ja selittämään *yksityiskohtaisemmin* (α) *humanitäärisen* ja (β) *poliittisen* puolen eroa.

(α) Sanotte vetoavanne ehdotuksen humanisuuteen (vieläpä näköjään *vain* humanisuuteen?)? Siitä hyvästä Nansenille *henkilökohtaisesti* kaikenlaisia kiitoksia ja kohteliaisuuksia. Jos tarkoituserät ovat humanitäärisiä, *älkää* hyvä mies *sotkeko sekään* politiikkaa, vaan *tuokaa ilman muuta* (tätä korostettava). Tuokaa ilman muuta! Me olemme jopa valmiit *maksamaan* kolminkertaisen hinnan ja päästämme *Teidät* mielellämme valvomaan ja annamme *Teille* jos minkälaiset takeet. Tätä on kehiteltävä, avarrettava, selitettävä. *Määrätkää neuvotteleupaikka ja -aika!*

Mutta jos kysymyksessä on *välirauha*, niin sehän on *politiikkaa!* Herra Nansen, Tehän olette sivistynyt mies, käsitätte hyvin, että *jokainen* sota ja *jokainen* välirauha on *politiikkaa*. Te olette siis yhdistänyt »humanitäärisen» »poliittiseen», *Te* olette sekottanut ne yhteen! Hänelle on se-

* Tarkoitetaan monia ententevalloille osoitettuja virallisia, rauhanehdotuksia sisältäneitä vetoamuksia (ks. V. I. Lenin, Teokset, 30. osa, s. 176). *Toim.*

litettävä kuin 16-vuotiaalle tyttöselle, miksi välirauha on *politiikkaa*.

(β) Onko hyvä sotkea »humanitääristä» »poliittiseen»? Ei, se on paha, sillä se on ulkokultaisuutta, johon *T e* ette ole syyllistynyt ja josta *e m m e T e i t ä* syytä. Poliitikasta on näet puhuttava *suoraan* eikä kätkeytymällä »humaanisuuden» varjoon.

Koska *T e* kerran olette ottanut puheeksi politiikan, niin suokaa meille anteeksi, *velvollisuutemme* on vastata Teille itse asian kannalta.

(β¹) Jos välirauhan *t a r k o i t u k s e n a* on *r a u h a*, niin tiedätte hyvin, että me *puollamme sitä*. Me suostuimme (*jopa!*) Prinssisaarten neuvotteluihin, [me annoimme siitä vakuuden Bullittille, joka kuten *Amerikan* koko *politiikka-kin* osoittautui valitettavasti olevan Clemenceaun ja Lloyd Georgen *p a u l o i s s a*, sillä se, mitä Bullitt meille lupasi vakuutellen Amerikan pakottavan Clemenceaun ja Lloyd Georgen alistumaan, jäi *täyttämättä* (on hyödyllistä »ärsyttää» *Wilsonia!*)²²⁰].*

Prinssisaarten neuvotteluja *e m m e* torpedoineet me, vaan *monarkistit* ja *juutalaisten vainoojat, tilanherrojen maanomistuksen* ennallistajat — näitä kolmea kohtaa, että Denikin ja Koltshak ovat 1) monarkisteja, 2) vainoavat juutalaisia, 3) ennallistavat tilanherrojen maanomistuksen, säätävät talonpojille lunastusmaksun, on selitettävä, kehiteltävä ja *to-disteltava*.

Me suostuimme välirauhaan *käydäksemme* rauhanneuvotteluja tietenkin niiden kanssa, jotka *ovat todella* syyppitä sotaan, t.s. Englannin, Ranskan, Amerikan kanssa, emmekä pelinappuloiden kanssa. On selitettävä seikkaperäisesti, että sotaa käyvät *ne*, alukset ovat *niiden*, *tykit* ovat niiden, patruunat ovat niiden, upseerit ovat *niiden*. On paljastettava *seikkaperäisesti, miten perin valheellista* on »luopuminen interventtiosta», kun *ne* samalla *tukevat* (ja usuttavat) eestiläisiä, suomalaisia, puolalaisia.

(β²) Edelleen, jollei välirauhan *tarkoituksena ole rauha*, vaan poliittinen vehkeily, *me emme halua sitä*. Rauha ei ole

* Jättäkää pois, jos kaikki ovat vastaan (kysymys on nähtävästi tekstistä, jonka V. I. Lenin on pannut hakasulkuihin. *Toim.*). Käytännön kannalta olisi mielestäni erittäin hyödyllistä riitaannuttaa Wilson niiden kanssa sanomalla, että Wilson on Clemenceaun ja Lloyd Georgen *pelinappula* alistuessaan näiden *kahden*, tämän »enemmistön» tahtoon!!

leikin asia. Emme anna *kenenkään* puijata itseämme. Ja kehiteltävä tätä.

Lopuksi *yhteenveto*: jos kysymyksessä on politiikka, siinä tapauksessa olemme ehdottaneet *välirauhaa* rauhan saavuttamiseksi, olemme olleet suostuvaisia, emme ole torpedoineet Prinssisaarten neuvotteluja, olemme aina valmiit neuvottelemaan niiden kanssa, jotka ovat *todella syyppäitä* sotaan.

Jos kysymyksessä *ei ole* politiikka, vaan humanisuus, kiitämme, hyväksymme, kutsumme, tulkaa, valvokaa, ja me lähdemme minne tahansa (aika, paikka) *ja m a k s a m m e* jopa *kolminkertaisen hinnan* puutavarana, malmina, aluksina.

Ei saa totta tosiaankaan olla käyttämättä tilaisuutta vastataksemme Nansenille siten, että se muodostuisi *kunnon propagandaksi*.²²¹

Kirjoitettu toukokuun 6 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran 1965

*V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

322

SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE

Harkov

Sota-asiain varakansankomissaari Mezhlauk,
jäljennös Artjomille

Olen saanut Lutovinovilta lisää vahvistusta siihen, että pelaatte itsenäisyys- ja paikallistasavaltapeliä, kun käyttämällä verukkeenne Podvoiskin idioottimaisia kieltoja kieltäydytte lähettämästä heti Harkovin kaikkia sotilasvoimia ja mobilisoituja työläisiä Donbassille. Ilmoitan, että Teidät annetaan puolueoikeuteen ja erotetaan puolueesta, jos ette luovu tuosta pelistä ja lähetä heti Harkovin kaikkia sotilasvoimia ja kaikkia mobilisoituja työläisiä Donbassin avuksi. Tiedottakaa heti salakirjoitussanomalla täytäntöönpanosta, paljonko ja milloin olette lähettänyt. Kannatte vastuun viivyttelestä.

Toukokuun 7 pnä 1919.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1965

*V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50 osassa.*

*Julkaistaan konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan*

323

SOSIAALIHUOLLON KANSANKOMISSARIAATILLE

10. V 1919.

Pyydän antamaan kaikkinaista tukea ja apua tämän esittäjille, suomalaisille tovereille Torniaiselle, Haapalaiselle ja Vilmille valkoisia vastaan käydyssä sodassa kärsineiden 500 invalidin elämän järjestämisessä.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin mukaan*

324

SÄHKE M. V. FRUNZELLE

Itärintaman* eteläisen ryhmän komentaja Frunze

Tiedättekö Orenburgin olevan vaikeassa asemassa?²²² Minulle välitettiin tänään lennätinkeskustelua käyneiden rautatieläisten esittämä orenburgilaisten epätoivoinen pyyntö, että sinne lähetettäisiin 2 jalkaväki- ja 2 ratsurykmenttiä tai aluksi edes 1000 miestä jalkaväkeä ja muutama eskadroona. Tiedottakaa viivyttelämästä, mihin olette ryhtynyt ja mitä suunnitelmia Teillä on. Älkää tietenkään katsoko sähkösanomaani sotilaskäskyjä rikkovaksi.

Toukokuun 12 pnä 1919.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
heinäkuun 24 pnä 1928 »Pravda»
lehden 170. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1934
»Proletarskaja Revoljutsija» aikakaus-
lehden 3. n:ossa*

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

325

SÄHKE M. I. KALININILLE

Simbirsk ja YTpKK:n puheenjohtajan
Kalininin oleskelupaikkaan

Atjashevon aseman elintarvikemiehet valittavat, että sähkimiesten perunoita lähetetään Teidän määräyksestänne, hin-

* Sana »Itärintaman» on V. I. Leninin omakätisesti kirjoittama. *Toim.*

nat on ruuvattu korkealle, hankinnat ovat keskeytyneet. Pidämme ehdottoman välttämättömänä, että pidäytyään antamasta elintarvikekysymyksissä konkreettisia teknisiä ohjeita ja määräyksiä, jotka kumoavat asetuksia ja ovat ristiriidassa yleisen elintarvikepolitiikan kanssa. Älkää yleensä rikoko virastojen ja puolue-elinten keskinäissuhteita, kiinnittäkää päähuomio talonpoikiin.

KK:n Poliittisen Toimikunnan puolesta Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan A. D. Tsjurupan kirjoittaman ja V. I. Leninin täydentämän ja allekirjoittaman tekstin mukaan

326

SÄHKE G. J. SOKOLNIKOVILLE

Bogutshar
Sokolnikov

Salakielellä

Olemme saaneet Beloborodovilta seuraavat sähkösanomat: ensiksi »Donetsin rintama on murrettu» j.n.e. ja toiseksi »Punaisen Armeijan riveistä on häädettävä» j.n.e. Sitä paitsi on tiedotettu, että joukoissamme on hajaannusta ja ettei paikallisella päällystöllä ole lainkaan tarmokkuutta. Kapinan tukahduttaminen näkyy pitkittyvän yhä enemmän ja enemmän, samalla kun suurenee vaara, että kapinalliset yhtyvät denikiniläisiin. Seuraatteko kyllin tarkkaavaisesti operaatioita? Pitäisikö toimittaa lisäjoukkoja Etelärintaman reserveistä? Montako henkeä olette käyttänyt tähän tarkoitukseen niistä 214 kommunistista, jotka Smilga lähetti huhtija toukokuussa etelään? Mihin uusiin toimenpiteisiin on ryhdytty kapinan lopettamiseksi ja milloin voidaan odottaa sen likvidoimista? Mobilisoidaanko talonpoikia kapina-alueita etelämpänä? Yleisesikunnan miestä...***

* Osoitteessa olevat sanat »Simbirsk ja oleskelupaikkaan» ja sähkeen teksti alkaen sanoista »Älkää yleensä» ovat V. I. Leninin kirjoittamia. *Toim.*

** Teksti, joka alkaa sanoista »ja milloin», on tuntemattoman henkilön kirjoittama. *Toim.*

*** Sukunimi on kirjoitettu sekavasti. *Toim.*

koskevan tapauksen johdosta on suoritettava tutkimus. Odotamme vastausta.

Lenin
Skljanski

Kirjoitettu toukokuun 14 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan

327

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

15. V 1919.

Trotski

Olen erittäin iloinen tarmokkaista kapinan kukistamistoimenpiteistä ja varsinkin 33. divisioonan käyttämisestä siihen. Grigorjevin vastaista nousua on käytettävä nähdäkseni kaikin voimin hyökkäyksen maksimaaliseen tehostamiseen ja nopeuttamiseen Donbassin suunnalla. Ellemme valtaa Rostovia, emme kestä kohta muita rasituksia.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

328

SÄHKE A. V. LUNATSHARSKILLE

15. V 1919.

Kostroma

Kuvernementin tpk, Lunatsharskia varten

Olen pyytänyt Elintarvikekomissariaatilta avustustoimenpiteitä.²²³ Pelkään, että Ukrainan kapina haittaa avun antamista, sillä se pahentaa tilannetta.²²⁴ Edistäkää tarmokkaamin joukoittaista siirtymistä Donille.²²⁵ Ottakaa yhteys Seredaan.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

329

YTpKK:n PUHEMIEHISTÖLLE

15. V 1919.

Toverit Serebrjakov, Stalin
ja TpKK:n puhemiehistön muut jäsenet

Tsjurupa saa palkkaa 2 000 rpl, perheessä 7 henkeä, päivällinen 12 rpl henkeä kohti (ja illallinen), päivässä $84 \times 30 = 2\,520$ ruplaa.

Elävät puolinälässä! Ostavat 4 päivällisannosta, se ei riitä. Lapset ovat keskenkasvuisia, tarvitsevat *enemmän* kuin aikuinen.

Pyydän kohottamaan hänen palkkansa 4 000 ruplaan ja antamaan lisäksi 5 000 rpl kerta-avustuksena perheelle, joka on tullut *ilman vaatteita* Ufasta.

Pyydän vastaamaan.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

330

G. J. SOKOLNIKOVILLE

20. V 1919.

T o v. S o k o l n i k o v

Käytän hyväkseni tilaisuutta keskustellakseni yksityiskohtaisemmin kapinasta. Minua huolestaa kovin 17 pnä lähettämänne sähkösanoma (Nr. 189): puhutte ainoastaan »eksjoukkojen» »hajaannuksesta» ettekä sano *sanaakaan* diviisionasta (muistaakseni 34.), joka nousi maihin kukistamaan kapinaa! Ette sanaakaan!

Pietarin suunnalla tapahtuneen hyökkäyksen jälkeen meidän on ehdottoman välttämättömästi kukistettava kapina mitä armottomimmin, viivyttelämättä *coûte que coûte**. Pyydän hartaasti, ettette kääntäisi huomiotanne pois tästä, vaan lähettäisitte tietoja salakielellä 2 kertaa viikossa — tulen vaatimaan, että Teille lähetetään, mitä tarvitsette, kuten

* — maksoi mitä maksoi. *Tolm.*

vaadin tänäänkin lisäsähkösanomassa lähettämään Teille kommunisteja Voronezhin ja Tambovin kuvernementeista (*mitä on pyydetty jo kolmasti*).

Tehkää hinnalla millä hyvänsä pikemmin loppu kapinasta!

Teidän *Lenin*

Painamme niin ikään kaikin voimin päälle siirtääksemme väestöä ei-maanviljelysseuduilta Donille huuttoreihin, saadaksemme respective* lujitetuksi selustaa y.m.

Lähetämme myös kurssilaisia: sovin eilen asiasta Skljanskin kanssa.

*Julkaistu ensi kerran 1934
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 3. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

331

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

Trotsky

20/V.

Itärintaman kolmen komentajan salakielisähkeen johdosta ehdotan nimittämään rintaman komentajaksi Kamenevin, erottamaan Kostjajevin ja nimittämään Lashevitchin Aralovin tilalle.²²⁶ Vastatkaa, mitä mieltä olette KK:n kokouksesta. Pelkään, etteivät Stalin ja Zinovjev voi olla läsnä 25:ntenä, ja Teidänkin irrottaminen tehtävistänne on vahingoksi. Ehdotan sen vuoksi, että kokousta lykättäisiin ja asiasta sovittaisiin lennättimitse.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 20 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — vastaavasti. *Toim.*

332

SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE

20. V 1919.

Harkov

Sota-asiain apulaiskansankomissaari Mezhlauk

Tiedottakaa säännöllisesti kaksi kertaa viikossa salakielisähkeellä, mitä teette Donbassin vapauttamiseksi. Pelkään tarmokkuutenne jo herpaantuvan, mutta Harkovin kaikkien voimien jännittäminen on kuitenkin ehdottoman välttämätöntä saattaaksemme asian pikaisesti ratkaisevaan päätökseen.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran tammi-
kuun 20 pnä 1929 »Krasnaja
Zvezda» lehden 17. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

333

SÄHKE NOVGORODIN KUVERNEMENTIN TpK:lle

Novgorod

Kuvernementin tpk

Jäljennös EK:lle

Jäljennös kuvernementin elintarvikekomissaarille

Bulatov on nähtävästi pidätetty minulle tekemänsä valituksen vuoksi. Varoitan, että sellaisesta tulen vangituttamaan kuvernementin toimeenpanevan komitean, EK:n puheenjohtajat ja toimeenpanevan komitean jäsenet ja vaatimaan heidän ampumistaan. Miksi ette vastanneet heti kyselyyni?²²⁷

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 20 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

334

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

22. V 1919.

*Salakielellä**Trotski*

Saimme juuri tietää rintamamme murtumisesta Riian edustalla. Riika on nähtävästi menetetty.²²⁸ Latvian porvarillisten upseerien petturuus on varsin luultavaa. Mahdollisesti valmistellaan myös yleistä ratkaisevaa hyökkäystä koko Länsirintamalla. Tämä kaikki velvoittaa meitä voimistamaan kymmenkertaisesti hyökkäystämme Donbassin suunnalla ja tukahduttamaan Donin kapinan heti hinnalla millä hyvänsä. Minä ja Skljanski toimitamme sinne vielä tuhat kurssilaista eilen lähettämämme tuhannen kurssilaisen lisäksi.* Kehotan Teitä keskittymään kokonaan kapinan tukahduttamiseen.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

335

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE*Salakielellä**Kijev, Rakovski*

VKP:n KK kehottaa Ukrainan KP:n KK:ta pidättymään asettamasta Ukrainan KKN:n käsiteltäväksi tällaisia vastuullisia rahataloudellisia ratkaisuja, jollaisia ovat uusien setelien liikkeellelasku tai setelien vaihto, kysymättä ensin VKP:n KK:n mielipidettä, sillä sellaisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain koko Venäjän mitassa.

Vastatkaa seikkaperäisesti, voidaanko tällainen ohje ajaa mielestänne läpi.**

Lenin, Krestinski, Kalinin

Kirjoitettu toukokuun 22 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan N. N. Krestinskin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
täydentämän tekstin mukaan*

* Sanat »eilen lähettämämme tuhannen kurssilaisen lisäksi» on lisännyt E. M. Skljanski. *Toim.*

** Viimeinen lause on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

336

**SÄHKEITÄ TAMBOVIN JA VORONEZHIN
Kuvernementtien sotilaskomissaareille**

1

24. V 1919.

Kiireellinen, *ilman mitään vuoro-
järjestystä*

Tambov
Kuvernementin sotilaskomissaari,
jäljennös kuvernementin tpk:lle

Ilmoititte minulle, että olette lähettänyt Sokolnikoville 669 kommunistia ja lähetätte 22:ntena 200. Saapuneita on kuitenkin vain kolmesataa, tarkastakaa ja vastatkaa heti. Lähettämistä on tehostettava mahdollisimman tarmokkaasti.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

2

24/V 1919.

Kiireellinen,
ilman mitään vuorojärjestystä.

Voronezh
Kuvernementin sotilaskomissaari,
jäljennös kuvernementin tpk:lle

Ilmoittakaa, paljonko on lähetetty kommunisteja Sokolnikoville. Vastatkaa heti. Lähettämistä on tehostettava mahdollisimman tarmokkaasti.²²⁹

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan tuntemattoman henki-
lön kirjoittaman tekstin mukaan*

337

SÄHKE ODESSAN ТрК:lle

24/V — 19.

Odessa, tpk
Jäljennös Rakovskille, KKN Kijev

Ulkomaalaisten omavaltaisen lähdön salliminen on rikollista. Venäläisten päästäminen ulkomaalaisina on petoksen veroinen vastavallankumouksellinen teko. Ulkomaalaisia ei saa yleensä päästää lähtemään ilman korvausta, mikä on vain keskushallituksen määräysvallassa. Ententevaltojen kansalaisia ei saa päästää muutoin kuin keskushallituksen toimesta tapahtuvan vaihdon kautta. Ainoatakaan ranskalaista ei saa päästää lähtemään ennen kuin Ranskasta palaavat sotamiehet, joiden keskuudessa on paljon ukrainalaisia. Tämän rikkomiseen syyllistyneet on vedettävä ankaraan edesvastuuseen. Ottakaa huomioon, että Suomen hallitus jarruttaa ilmeisesti ententevaltojen yllyttämänä venäläisten sotilaiden päästämistä Venäjälle, jonka vuoksi älkää päästäkö ainoatakaan porvaria, ainoatakaan henkilöä lähtemään Odestasta ja Ukrainasta. Poikkeustapaukset — kiinalaiset työläiset, persialaiset, keskuksen määräyksestä.²³⁰

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin täydentämän ja allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

338

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE

Rakovski

Onnittelen Aleksandrijan ja Znamenkan valtauksen johdosta.²³¹ Pyydän vakuuttavasti lähettämään vapautuvat voimat Donbassille.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 24 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

339

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE

*Salakielellä**Kijev, Rakovski**

KK:n määräys

Keskitettävä kaikki voimat Donbassille, irrotettava Länsirintamalta kaikki, mitkä voidaan, supistaen kaikki aktiiviset toimet Länsirintamallanne minimiin, lähetettävä Pjatakov, Bubnov Harkoviin, Jekaterinoslaviin järjestämään omakohtaisella vastuullaan järjestään kaikkien työläisten tarmokasta mobilisoimista Etelärintamalle.²³²

*Lenin****Kirjoitettu toukokuun 28 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan V. I. Leninin
täydentämän konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan*

340

SÄHKE A. A. JOFFELLE***

29. V 1919.

Salakielellä

Kijev
Ukrainan KKN
Rakovski, Joffea varten

Lukekaa tämä sähkösanoma Rakovskille, Mezhlaukille, Voroshiloville, Pjatakoville, Bubnoville, Kviringille ja muille huomattaville työntekijöille.

Pidän menettelyänne rikoksellisena, kun suostutitte Trotskin jättämään Podvoiskin.

Ainoatakaan lupaus ei täytetä; Donbassille ei ole toimitettu apujoukkoja; työläisten mobilisaatio edistyy hävyttömän veltosti. Olette henkilökohtaisesti vastuussa väistämättömästä katastrofista. On otettava järjestään kaikki huomattavat työntekijät ja lähetettävä Harkoviin ja Jekaterinoslaviin mobilisoimaan järjestään kaikki työläiset; sitten

* Sanat »*Salakielellä*», »*Kijev, Rakovski*» ovat V. I. Leninin kirjoittamia. *Toim.*

** Asiakirjan ovat allekirjoittaneet myös N. N. Krestinski ja L. B. Kame-nev. *Toim.*

*** Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

yksi huomattava kuhunkin sotilasosastoon saattamaan sitä Donbassille; edelleen pantava kaikki jalkeille tyhjentämään varastoja varusteista. Koko vallankumouksen tuho on ehdottoman väistämätön, jollei saada pikaisesti voittoa Donbassilla, jonka vuoksi on luovuttava rutiinistyöstä Ukrainassa, toimittava vallankumouksellisesti, nostettava liikkeelle kaikki, valvottava henkilökohtaisesti jokaista sotilasosastoa, jokaista toimenpidettä, lykättävä sivuun kaikki, kaikki, paitisi Donbassia, asetettava kolme sotamiestä yhtä kivääriä kohti. Teiltä ei ole ainoatakaan selostusta itse asiasta.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1942 XXXIV Lenin-kokoelmassa.*

*Julkaistu täydellisesti 1956
kirjassa V. I. Lenin, »Sotakir-
jeenvaihtoa», Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

341

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

Trotski

Minua hämmästyttää tavattomasti vaitiolonne tällaisena ajankohtana, kun läpimurto Millerovon suunnalla on tietojen mukaan, joita ei tosin ole täydellisesti tarkastettu, laajennut ja saavuttanut miltei täysin auttamattoman katastrofin mittasuhteet.²³³ Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty, jotta esittäisiin vihollisen yhtyminen kapinallisiin?

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 30 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1938
»Bolshevik» alkakauslehden
2. n:ossa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

342

SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE ja K. J. VOROSHILOVILLE

Harkov, tov. Mezhlauk ja tov. Voroshilov

Vastausta ei voida antaa, ennen kuin on saatu yhteys Trotskiin, jolle Skljanski tiedottaa asiasta lennättimitse.

Vahvistan, että Etelärintaman joukoille on annettava täydennystä odottamatta enempiä varusteita kuin aseitakaan, sillä niistä pitää huolen Etelärintamamme. Olen viitannut monta kertaa tämän asian äärimmäiseen kiireellisyyteen, mutta en ole saanut Teiltä tarkkoja tietoja, paljonko olette tosiasiallisesti toimittanut Etelärintamalle täydennystä.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 30 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1942 XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1956
kirjassa V. I. Lenin, »Sota-
kirjeenvaihtoa», Moskova*

*Julkaistaan konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan*

343

KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE²³⁴

Kannatan menoihin osallistuvien erottamista puolueesta.

30/V.

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 30 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

344

VENÄJÄN YLEISESIKUNNALLE

31. V 1919.

Tov. Rattel!

Tämän esittäjä on tov. Jevgenija Bogdanovna *Bosch*, Liettua-Valkovenäjän tasavallan Puolustusneuvoston jäsen.

Työläispataljoonien järjestämiseen Minskissä tarvitaan kiiväärejä ja muita aseita, edelleen sotilasohjaajia.

Asia pitkittyy kuulemma virastokankeuden y.m. vuoksi.

Pyydän Teitä *ottamaan tarkemmin ja pikemmin selville*, mitä voidaan ja mitä pitää antaa, ja soittamaan Skljanskille ja minulle.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

345

**KIRJELAPPUJEN
VAIHTOA E. M. SKLJANSKIN KANSSA
E. M. SKLJANSKILLE**

Miksi emme tulittaneet hävittäjää?

E. M. SKLJANSKIN VASTAUS

Se oli tulemme kantaman ulkopuolella.

E. M. SKLJANSKILLE

On tiedotettava puhelimitse Vacietisille (hänellä on tänään puhelinkeskustelu Zinovjevin kanssa) ja käskettävä *s i i r t ä m ä ä n p a l j o n l ä h e m m ä k s i .*

*Kirjoitettu touko- tai
kesäkuussa 1919*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
syyskuun 23 p:nä 1925 »Pravda» leh-
den 217. n:o:ssa*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

346

**SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE,
K. J. VOROSHILOVILLE, G. N. MELNITSHANSKILLE,
F. A. ARTJOMILLE, G. N. KAMINSKILLE**

Salakielellä

*Harkov, Mezhlauk, Voroshilov,
Melnitshanski, Artjom, Kaminski*

Kokousten pito on lopetettava heti hinnalla millä hyvänsä, kaikki toiminta on järjestettävä kokonaan sotatilanteen

mukaisesti siten, että nimitetään ehdottomasti joitakin henkilöitä vastuullisiksi tarkoin määritellyn tehtävän täytöstä. Kaikkialla tulee olla sotilaskuri. 2. armeijan komentajan ja vallankumouksellisen sotaneuvoston tulee kääntyä kaikissa tapauksissa suoranaisen esimiehensä, t.s. Gittisin puoleen, lakata kokonaan haihattelemasta erikoisryhmistä ja sen sellaisista yrityksistä eheyttää Ukrainan rintamaa suojatoiminnoin. Sekä varusteita että aseita on kylliksi niin Ukrainassa kuin Gittisilläkin. Kaikkea voidaan hankkia, jos tehdään loppu kaaoksesta, kokousten pidosta ja ensisijaisuuskiistoista. Tiedottakaa täsmällisesti tiettyjen määräysten tosiasiallisesta täytäntöönpanosta, t.s. sotilasosastojen saapumisesta määräpaikkaan, aseiden keruusta ja muusta.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 1 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

347

SÄHKE

V. I. MEZHLAUKILLE ja K. J. VOROSHILOVILLE

Harkov

Mezhlauk, Voroshilov

Jäljennös Melnitshanskille, Artjomille, Kaminskille

KK:n Poliittinen Toimikunta kokoontui kesäkuun 1 pnä ja yhtyen täydellisesti Trotskin kantaan torjuu päättäväisesti sen ukrainalaisten suunnitelman, että 2., 8. ja 13. armeija yhdistettäisiin ja muodostettaisiin erikoinen donetsilainen kokonaisuus.²³⁵

Me vaadimme Voroshilovia ja Mezhlaukia täyttämään välittömän tehtävänsä — muodostamaan lujan ukrainalaisen armeijan. Trotski kutsuu teidät huomenna tai ylihuomenna Izjumiin ja antaa seikkaperäisemmät ohjeet. Tiedottakaa tarkemmin, useammin ja ehdottoman asiallisesti siitä, mitä

olette tehneet, ja varsinkin siitä, paljonko Voroshilov on kaapannut sotamateriaalia Grigorjeviltä ja muualta.

KK:n Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 1 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1942 XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistu täydellisesti 1965

*V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan kästkirjoituksen mukaan

348

MÄÄRÄYS SIHTEERILLE²³⁶

Soittakaa:

1) Venäjän Tietotoimistoon, että lähettäisivät minulle huomenna kirjallisen ilmoituksen siitä, että he ovat toimittaneet tämän niin ja niin monelle lehdelle,

» » moneen kaupunkiin.

2) Tshitsherinille, että tämä radioitaisiin saksan, ranskan ja englannin kielillä.

Kirjoitettu kesäkuun 2 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

349

SÄHKE J. V. STALINILLE²³⁷

Pietari

Smolna

Zinovjev, Stalinia varten

Okulov osoittaa 7. armeijan olevan erillään Länsirintaman Vallankumouksellisesta Sotaneuvostosta, mikä aiheuttaa sekaannusta ja vapauttaa rintaman johtoportaan työntekijät vastuusta, vie heiltä toimintatarmon. Länsirintamalle alistettu Pietarin sotilaspiiri luovuttaa kaikki varansa 7. armeijalle eikä toimita niitä rintaman johdolle myös muiden armeijoiden käytettäväksi. Pozern istuu kaiken aikaa Pietarissa, pitää huonosti yhteyttä rintaman neuvostoon, muodostelee rin-

nakkaisia huoltoelimiä sen sijaan että käyttäisi jo olemassa olevia rintaman huoltoelimiä. Okulov ehdottaa, että 7. armeija on joko alistettava kokonaan rintaman johdolle tai asetettava erikoisasemaan alistamalla se välittömästi päämajalle.

Koska tiedän Pietarin aina taipuvaiseksi omapäiseen itsenäisyyteen, arvelen, että Teidän pitäisi auttaa rintaman Vallankumouksellista Sotaneuvostoa yhdistämään kaikki armeijat. On pidettävä huolta muistakin läntisistä armeijoista eikä vain 7:nnestä. Tiedottakaa, mitä teette.

Selkkaus Okulovin kanssa ei saa laajeta. Harkitkaa perusteellisesti, sillä häntä ei voida kutsua ilman muuta pois.

Sain tänään tietää, että vielä yksi pietarilainen rykmentti on siirtynyt vihollisen puolelle ja kaksi rykmenttiä on kieltäytynyt hyökkäämästä. On tehostettava valvontaa ja lisättävä työläisten määrää.

Ulkomaalaisiin nähden kehotan olemaan kii-rehtimättä karkottamista. Eikö mieluummin keskitysleirille, jotta sitten *vaihdettaisiin*.*

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 3 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
täydentämän ja allekirjoitta-
man tekstin mukaan*

350

**SÄHKE S. I. GUSEVILLE,
M. M. LASHEVITSHILLE, K. K. JURENEVILLE**

3. VI 1919.

Salakielellä

Simbirsk
Itärintaman VSN
Gusev, Lashevitch, Jurenev

Skljanski on positiivisesti luvannut antaa kymmenen tuhatta kivääriä kesäkuun alkupuolella. Kiinnittäkää erityisesti huomiota Orenburgin kasakoihin ja bashkiireihin, sillä edellisen hyökkäyksen yhteydessä teimme tyhmyyden, löimme laimin tilaisuuden emmekä käyttäneet noita voimia.

* Sähkeen teksti alkaen sanoista »Selkkaus Okulovin kanssa» on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

Pankaa ne kiireesti liikekannalle, lähettäkää sinne järkevä, rauhallinen, tietävä, kokenut mies, pitäkää tarkasti silmällä sitä ja yleisen mobilisoimisen jatkumista koko rintamavyöhykkeessä sekä kiväärien keräämistä väestöltä.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1934
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 3. n:ossa*

Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan

351

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VSN:lle

E t e l ä r i n t a m a n V S N

Donin alueen Kotelnikovon piirin Vallankumouskomitea on käskyllään 27 poistanut nimen »stanitsa», saattanut voimaan nimityksen »volost», jota vastaavasti Kotelnikovon piiri on jaettu volosteihin.

Paikalliset viranomaiset ovat alueen eri piireissä kieltäneet käyttämästä reväärejä ja poistaneet sanan »kasakka».

Tov. Rogatshev takavarikoi 9. armeijassa summamutikassa työtätekevältä kasakkaväestöltä hevosenväljaita ja kärriä.

Alueella on monin paikoin kielletty paikalliset talonpoikien kotitaloustarvikemarkkinat. Stanitsassa nimitetään komissaareiksi itävaltalaisia sotavankeja.

Kiinnitämme huomiota siihen, että on oltava erittäin varovaisia rikottaessa sellaisia vähäarvoisia totunnaisuuksia, joilla ei ole kerrassaan mitään merkitystä yleisessä politiikassa, mutta jotka samalla ärsyttävät väestöä. Pitäkää suunta varmana peruskysymyksissä ja tehkää myönnytyksiä ja antakaa periksi, kun kysymyksessä ovat väestön totunnaiset arkaistiset jäänteet.

Vastatkaa lennättimitse.*

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 3 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan tuntemattoman
henkilön kirjoittaman ja
V. I. Leninin täydentämän
ja allekirjoittaman tek-
stin mukaan*

* Sanat »Vastatkaa lennättimitse» ovat V. I. Leninin omakätisesti kirjoittamia. *Toim.*

352

G. V. TSHITSHERINILLE²³⁸

Tov. Tshitsherin!

- 1) Mitä olette tehnyt auttaaksenne tätä intialaista?
— hänen artikkelinsa julkaisemisessa?
— muussa suhteessa?

- 2) On *laadittava tiivistelmiä, lentolehtisiä, karttoja*
maailman jaosta
Turkin »
siirtomaiden »
Persian j.n.e.
j.n.e.
}	Englannin
	ja
	Ranskan suorittamasta

- 3) Miten on brittiläisten työläisten »ultimaatumia» koskevan radiosanoman laita? («Vetshernije Izvestija» 3. VI.)²³⁹

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu kesäkuussa 1919,
3 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

353

SÄHKE S. I. GUSEVILLE
ja M. M. LASHEVITSHILLE

4. VI 1919.

Salakielellä

Simbirsk
Itärintaman VSN
Gusev, Lashevitsh

Olen äärimmäisen huolestunut Agryzin ja varsinkin Glazovin menetyksen johdosta. Onko ryhdytty erikoistoimenpiteisiin? Onko otettu selvää syistä? Trotski oli riemuissaan 3. armeijasta; mitä sille on tapahtunut?

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

354

M. I. LACISILLE

4. VI 1919.

Tov. Laxis

Hyvä toveri! Olen saanut kirjeenne ja liitteenne. Kamenev sanoo — ja ilmoittaa muutamien *huomattavien erikoiskomissiolaisten* vahvistavan —, että Erikoiskomissioista on ollut Ukrainassa tavattoman paljon paha, koska niitä perustettiin *liian aikaisin* ja niihin pääsi tunkeutumaan hyvin paljon mukana-kulkijoita.

Henkilökunta on tarkastettava tiukemmin, toivottavasti Dzerzhinski auttaa Teitä siinä täältä käsin. Erikoiskomissio-laisia on ryhdistettävä hinnalla millä hyvänsä ja potkittava pois mukaan lyöttäytyneet.

Tiedottakaa minulle sopivassa tilaisuudessa Ukrainan Erikoiskomissioiden henkilökunnan puhdistuksesta ja työn tuloksista yksityiskohtaisemmin.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

355

SÄHKE J. V. STALINILLE

4. VI 1919.

Pietarin kaikkien erikoiskomissiolaisten ja Okulovin välisen, ainakin puhkeamassa olevan, selkkauksen vuoksi ja katsoen Pietarin sotilastoiminnan maksimaalisen eheyttämisen ehdottoman tarpeelliseksi ja nopean voiton tällä rintamalla välttämättömäksi KK:n Poliittinen Toimikunta ja Organisaatiotoimikunta ovat päättäneet kutsua Okulovin väliaikaisesti pois ja lähettää hänet toveri Trotskin käytettäväksi.

KK:n Poliittisen ja Organisaatiotoimikunnan puolesta

*Lenin***Lähetetty Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Edelleen seuraavat allekirjoitukset: L. B. Kamenev (V. I. Leninin kirjoittamana), N. N. Krestinski, L. P. Serebrjakov, J. D. Stasova, jotka on kirjoittanut N. N. Krestinski. *Tolm.*

356

SÄHKE J. V. STALINILLE

4. VI 1919.

*Salakielellä*Pietari
Smolna, Stalin

Mielestäni olisi tarpeellista päästää Natsarenius Ukrainaan, jossa tarvitaan tavattomasti työntekijöitä, kun taas teillä on niitä liikaakin. Edelleen pyydän teitä matkustamaan Länsirintamalle, joka on hirvittävän heikko, mitä tulee komissaareihin. Koko rintaman tukeminen on ehdottoman välttämätöntä. Katsoisitteko ehkä tarpeelliseksi tavata tässä mielessä Smilgaa.

Kirjeenne oheistettuine aineistoineen olen saanut, olen ryhtynyt selvittelemään.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1942 XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

357

SÄHKE J. V. STALINILLE
ja G. J. ZINOVJEVILLE

5. VI 1919.

Pietari
Smolna
Stalin, Zinovjev

Natsarenusta koskevan kysymyksen esitän KK:lle. On otettava huomioon, että etelässä tilanne pahenee tavattomasti, uhkaa katastrofi. Siellä ei ole lainkaan väkeä, kun taas teillä on väkeä liikaakin.²⁴⁰ Tshitsherinille olen välittänyt. En tietenkään vastusta käskyänne vastata tuleen tulella.²⁴¹

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

358

SÄHKE A. S. BUBNOVILLE

5. VI 1919.

Salakielellä

Harkov

Sota-asiain apulaiskansankomissaari Mezhlauk
Bubnovia varten

Kiitän yksityiskohtaisista sanomista ja tarmokkuudesta, mutta asia on vietävä loppuun saakka. Älkää luottako kehenkään, vaan jääkää itse siihen saakka, kunnes määräpaikkaan toimitetaan kyllin valmiita joukkoja tai kunnes ne liitetään rintamajoukkoihin.*

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1934
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 3. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

359

**SÄHKE 10. ARMEIJAN VSN:n JÄSENELLE
D. I. JEFREMOVILLE***Salakielellä*Tsaritsyn
VSN 10. jäsen
Jefremov

Kysymys ei ollut lainkaan illegaalisista järjestöistä eikä suinkaan hänen jättämisestään.** Ihmettelen, että päähänne saattoi pälkähtää noin kummallinen ajatus. Kysymys oli järjestään kaikkien Tsaritsynin työläisten mobilisoinnista ja kaikista tarmokkaan vallankumouksellisen sodankäynnin menetelmistä sekä erittäin ankarasta selustan puhdistuksesta. Sähköttäkää, nimenomaan mihin erikoistoimenpiteisiin ryhdytte.

*Lenin**Kirjoitettu kesäkuun 6 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* V. I. Lenin on kirjoittanut sähkeen yläosaan: »S k l j a n s k i. Bubnov on sähköttänyt 4/VI, että hän matkustaa Jekaterinoslaviin. Muuttakaa, jos tiedätte hänen osoitteensa.» *Toim.*

** Tarkoitetaan nähtävästi sähkettä, jonka V. I. Lenin lähetti D. I. Jefremoville toukokuun 30 pnä 1919 (ks. Teokset, 35. osa, 202. asiakirja). *Toim.*

360

SÄHKE G. J. SOKOLNIKOVILLE

Kozlov
Etelärintaman VSN
ja Sokolnikovin oleskelupaikkaan

Nopeuttakaa kaikin voimin kapinan tukahduttamista, sillä etelässä tapahtuneen läpimurron vuoksi katastrofin vaara on tavattoman suuri. Kurssilaiset ja patterit on teille lähetetty. Tiedottakaa useammin.

*Lenin**Kirjoitettu kesäkuun 6 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran helmikuun
23 pnä 1938 »Pravda» lehden
53. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

361

L. D. TROTSKILLE*Salakielellä*

Trotski

Luonani on käynyt bashkiirien edustajia; pyytävät lähettämään heidän joukkonsa itään eikä etelään. Idässä, kotiseudullaan, he voivat näet auttaa valtaamaan pikaisesti Tsheljabinskin, sillä kirgiisit yhtyvät heihin; etelässä taas he ovat voimattomia ja pelkäävät, etteivät pysty tekemään mitään. Pyydän harkitsemaan näitä nähdäkseni vakavia perusteita.

Kiiirehtikää Sokolnikovia tukahduttamaan kapina. Natsarenuksen lähettämme etelään. Podbelski toimii hyvin Tambovin kuvernementissa, on parantanut sotilashankintoja ja toimittaa 20 000 paria saappaita.

*Lenin**Kirjoitettu kesäkuun 6 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

362

**SÄHKE S. I. GUSEVILLE
ja M. M. LASHEVITSHILLE**

Salakielellä

Simbirsk
Itärintaman VSN
Gusev, Lashevitsh

Tilanne on etelässä niin vaikea, että tuskinpa voimme antaa teille täydennystä. Teidän täytyy järjestää kaikin voimin rintamavyöhykkeellä mobilisointi, väliin järjestään kaikkien mobilisointi, paikalliset sotilashankinnat ja kiväärien keruu väestöltä. Ammuttakaa kiväärien salaamisesta. Pidän mitä suurimpana vaarana, että Koltshak etenee mahdollisesti Vjatkaan murtautuakseen Pietariin. Kiinnittäkää vakavaa huomiota, tiedottakaa useammin Glazovin rintamasta. Minä ja Skljanski lähetämme sinne täydennystä, vaikka Muralov on kumma kyllä vaiti eikä itse pyydä täydennystä.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 6 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran helmikuun
23 p:nä 1933 »Pravda» lehden
53. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

363

E. M. SKLJANSKILLE

8/VI, klo 2.30 yöllä.

Tov. Skljanski! Sain vastikään Stalinin ja Zinovjevin sähkeen. Toivottavasti olette jo antanut määräyksen (*v ä l t - t ä m ä t ö n t ä !* äärimmäisen tärkeää! $\frac{1}{2}$ tai $\frac{2}{3}$, t.s. 2 rykmenttiä *Arkangelin* rintamalta, 1 *Itärintamalta*) ja jo vastannut Zinovjeville. Ellette ole, soittakaa hänelle.

Izhevskin valtaus antaa mahdollisuuden ottaa enemmän Idästä (tietysti Idän *eteläryhmästä*).

Vastatkaa minulle.

On otettava enemmän panttivankeja porvariston piireistä

ja upseerien perheistä petturuuden lisääntymisen vuoksi. Sopikaa asiasta Dzerzhinskin kanssa.

Melnitshanskille lähettäkää (minun nimissäni) sähkösanoma, että olisi häpeä epäröidä ja olla ampumatta poisjännistä.

Beloborodoville (samoin), että vihollinen on *tuhottava* eikä »karkotettava» ja on vastattava tarkoin, missä, paljonko on vallattu, mitkä stanitsat, mitkä ja miten on puhdistettu.²⁴²

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 8 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1934
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 3. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

364

SÄHKEITÄ S. I. GUSEVILLE ja M. M. LASHEVITSHILLE

1

S a l a k i e l e l l ä

Simbirsk
Itärintaman VSN
Gusev, Lashevitsh

Kiinnittäkää erikoista huomiota Irgizin seudulla* puhjenneseen kapinaan.²⁴³ Älkää antako pitkittyä, suorittakaa mobilisaatio järjestään kaikilla ympäristöseuduilla, harkitkaa, eikö kapinallisia voitaisi nujertaa lentokoneilla. Pikainen ja täydellinen tukahduttaminen on välttämätöntä. Miksi Gusev ei matkusta, ei saa vitkutella.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 11 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Lähetetyn sähkeen tekstissä E. M. Skljanski on vaihtanut sanat »Irgizin seudulla» sanoihin »Orenburgin ja Uralin seuduilla». *Toim.*

2

Itärintaman VSN
Gusev, Lashevitsh

Kiinnitän jälleen huomiotanne siihen, että Pietariin saapuvien rykmenttien tulee olla ehdottoman luotettavia — niin miehistön kuin päällystönkin. Valvokaa itse tätä. Teidän tulee ottaa kokonaan vastuullenne se, että nämä rykmentit eivät petä.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 11 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin
mukaan*

3

11. VI 1919.

Salakielellä

Simbirsk
Itärintaman VSN
Lashevitsh

Käsitän hyvin asemanne vaikeuden, mutta meidän on ehdoton pakko ottaa teiltä vielä ja vielä. Sen vuoksi teidän on välttämättä ponnistettava kaikki voimat saadaksenne muodostetuksi pikaisesti uusia yksiköitä siellä teillä ja teidän piirikunnissanne. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran helmikuun
23 pnä 1938 »Pravda» lehden
53. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

365

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE

Kijev
KKN, Rakovski

Lähetin kesäkuun 3 pnä seuraavansisältöisen sähkösanoman Schlichterille: »Pyydän, ettei Valkovenäjän-Liettuan armeijalle tarkoitettuja eikä yleensä Elintarvikekomissariaa-

tin, Minsk, ordereja viivyteltäisi, vaan lähetettäisiin perille Minskiin. Joudutettava kaikin tavoin. Edelleen on tehostettava Pietarin avustamista. Pyydän sähköttämään minulle kahdesti viikossa tiedot kummankin tehtävän tosiasiallisesta täytöstä. KKN:n pjoht. *Lenin.*»

Pyydän 1) suorittamaan tutkimuksen, mistä syystä tätä sähkösanomaa ei ole saatu, ja antamaan syylliset oikeuteen; 2) keskustelemaan mitä pikaisimmassa järjestyksessä erikoistoimenpiteistä Pietarin avustamiseksi elintarvikkeilla ja luvatus keräämiseksi; nimittäkää joka volostiin toveri, joka on vastuussa tämän täytöstä. Odotan vastausta.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 11 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
ja sähkösanomalomakkeen tekstin mukaan*

366

SÄHKE J. V. STALINILLE

Pietari, Smolna
Stalin, jäljennös Zinovjevälle

Olen saanut salakielisanoman. Kumpikin pyyntönne on täytetty. Tänään lähtee kaksi panssarijunaa ja viisisataa kommunistia. Trotski on täällä. Sähköttäkää ensiksikin, oletteko saanut tämän vastauksen, toiseksi, millaiseksi arvioidaan tilanne, onko menetetty saatu takaisin ja mihin toimenpiteisiin on ryhdytty, kolmanneksi, katsotteko mahdolliseksi tulla tänne huomenna tai ylihuomenna vai onko se kokonaan mahdotonta, neljänneksi, mitä mieltä olette lähettämänne asiakirjan osittaisesta, ei täydellisestä julkaisemisesta. Vaadin julkaisemista. Valikoimme itse, minkä voi julkaista. Odotan vastaustanne.²⁴⁴

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan sähkösanomalomakkeen tekstin mukaan

367

SÄHKE J. V. STALINILLE

Pietari, Smolna, Stalin

Krasnaja Gorkan vallanneiden matruusien tiedotuksen mukaan Kronstadiin odotetaan tänään, kuudentenatoista, saapuvan Libausta kaksikymmentäkolme alusta käsittävän englantilaisen eskaaderin. Olette toivottavasti ryhtynyt kaikkiin toimenpiteisiin. Lähettäkää minulle rintaman kartta.²⁴⁵

*Lenin**Kirjoitettu kesäkuun 16 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

*Julkaistaan selvitetyin sala-
kirjoitussähkeen tekstin
mukaan*

368

**VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOIMOIKUNNALLE
JA TASAVALLAN VSN:lle**

Tov. Gusev
KK:n Organisaatioimikunta
Tov. Skljanski

Pyydän vakuuttavasti käsittelemään mahdollisimman pikaisesti tov. Iv. Iv. Uljanovin ehdotukset, että *k y s y m y s* voitaisiin ratkaista *v i i p y m ä t t ä*.

Ivan Ivanovitsh Uljanov, Uralin vallankumouskomitean entinen puheenjohtaja, YTpKK:n jäsen (lokakuusta 1917 alkaen), vaatii, että Saratovin ja Pokrovskin seudun proletarisista kasakkajoukoista olisi muodostettava divisioona, joka toimisi vihollisen selustassa Uralin takaisilla aroilla.

Hän, Uljanov, Haustov (Jaikin vallankumouskomitean toimikunnan puheenjohtaja, Pokrovskissa), Iv. Iv. Uljanovin kaksi veljeä ja vielä muutamat toiset, jotka hän on valitseva, haluaisivat ottaa tehtäväkseen erikoisosaston muodostamisen.

- Siihen tarvitaan:
- 1) erikoisvaltuuksia;
  - 2) aseistusta ja huoltoa;
  - 3) rahaa.

16/VI 1919.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

369

VKP:n KK:lle

Tov. Trotski on erehtynyt: siinä ei ole mitään kummallisuutta, ei vallattomuutta, ei oikuttelua, ei neuvottomuutta, ei epätoivoa eikä edes »aineksia» näistä miellyttävistä (Trotskin hirveän ironisesti ruoskimista) ominaisuuksista.²⁴⁶ Mutta siinä on sitä, minkä Trotski on sivuuttanut: KK:n enemistö on päätenyt vakaumukseen, että päämaja on »pesä», että asiat ovat päämajassa *vinossa*, ja *yrittäessään saada aikaan tuntuvan parannuksen*, yrittäessään löytää keinoja *perinpohjaisen muutoksen aikaansaamiseksi* se on ottanut tietyn askelen. Siinä kaikki.

Lenin

Moskova 17/VI 1919.

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

370

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE²⁴⁷

KK:n Organisaatiotoimikunnalle: *yleislakko* Tverissä, siten *Klinissä*, kaikki tämä tekee tilanteen *äärimmäisen vaaralliseksi*. On otettava viivyttelämättä käsiteltäviksi seuraavat toimenpiteet:

||milloin käsittelette?||

muonitus

kutomatyöläisten auttamiseksi tarvitaan *kiireellisiä* toimenpiteitä:

- 1) Kutomatyöläisten muonitus (kiinnitettävä huomiota) turvattava *toimivat* tehtaat.

Tver (ja **Klin**) var-
sinkin *rautatieläiset* ja
puna-armeijalaiset

*muonitettava elintar-
vikkeilla* ja huolehditta-
va.

*Tverin sotilasko-
missaari* on liian
kokematon sotilasasiois-
sa, erittäin *hyvä*, mutta
tarvitsee *apua*.

2) Kutomatyöläisten mobilisaa-
tio... (10 000) *käsiteltävä uu-
delleen*.

3) Lehtien ja julisteiden levitys,
luennot, Valistuskomissariaa-
tin toimintaa tehostettava.

4) Rautatieliput (joka päivä)
ammattiliittojen hallitusten
KK:n jäsenille.

Kutomatyöläisten henkinen pimeys on hirvittävä.

Heistä ei pidetä huolta, lehtiä ei näy, julisteita ei ole.

NB Pitäisi vielä parantaa elintarviketilannetta jollain tavalla,
kuten hankinnoilla y.m.s.

*Kirjoitettu kesäkuussa 1919,
ennen 18 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

371

SÄHKE M. M. LASHEVITSHILLE

Simbirsk
Itärintaman VSN
Lashevitch

Sain tietää Smilgalta Kustanain kapinasta ja kapinallisten etenemisestä Tsheljabinskia kohti.²⁴⁸ Jos ne ovat madjaareja ja heidän ystäviään, niin kriittisin hetki on koittanut. On pyrittävä kaikin voimin yhdistymään. Mihin ryhdytte? Lähetätkö sinne heille lentokoneen? Jollei ole lentokonepolttoainetta, niin sitä varmaankin voidaan hankkia, jos yrite-
tään kovasti. Sähköttäkää minulle yksityiskohtaisemmin.*

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 18 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Asiakirjan yläosaan V. I. Lenin on lisännyt: »Käytettävä *erikoista* neuvostolaitosten salakirjoitusjärjestelmää, jonka tuntevat Skljanski, Medjantsev, Smilga, Lashevitch, mutta jota sotilasviranomaiset yleensä eivät tunne.» *Toim.*

372

SUORAA LINJAA LÄHETETTY VASTAUS V. I. NEVSKILLE ja L. S. SOSNOVSKILLE²⁴⁹

Päätösvalta annettava tiukasti perustuslain mukaisesti vain ujestien edustajille. Otan heti yhteyden TpKK:n puhemiehistöön. Teidän kummankin on jäätävä siihen saakka, kunnes rauha täydellisesti palautetaan ja koko toiminta järjestetään.

Lenin

*Kirjoitettu kesäkuun 20 pnä 1919
Lähetetty Tverlin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

373

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VSN:lle

Salakielellä

Etelärintaman VSN

Sain juuri tietää rautatieläisiltä, ettei Tsaritsyniin ole ollut rautatieyhteyttä 18 päivästä alkaen. Heidän kertomansa mukaan pääteasema on Log. Onko tämä totta? Jos on, miksi olette salanneet ettekä ole ilmoittaneet? Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty tilanteen ennallistamiseksi? Oletko antaneet riittävästi täydennystä, patruunia ja ammuksia 10. armeijalle? Ellette ole, annatko nyt ja mitä tietä? 10. armeija valittaa puutetta. Kiinnitän vielä kerran huomiotanne Tsaritsynin erittäin tärkeään merkitykseen. Onko annettu ohje, ettei Tsaritsynia saa luovuttaa, pidätkö kiinni siitä täysin määrätietoisesti vai onko olemassa toinen mielipide? Vastatkaa tarkasti ja pikaisesti.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 21 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

374

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE

21. VI 1919.

*Ilman mitään vuo-
rojärjestystä Tar-
kastettava, nimen-
omaan milloin toi-
mitettu perille*

Kijev
KKN, Rakovski
Jäljennös Schlichterille, Podvoiskille

Läntinen armeija tarvitsee ehdottomasti lähipäivinä kolme junalastia viljaa. Pyydän vakuuttavasti ryhtymään mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin tarpeen tyydyttämiseksi. Äärimmäisen välttämätöntä. Sähköttäkää.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

375

A. I. SVIDERSKILLE TAI A. D. TSJURUPALLE

Sviderskille (tai Tsjurupalle): käytävä kiinni molemmin käsin, lähetettävä sinne elintarvikearmeija + elintarvikemiehiä.

Ryhdyttävä agitoimaan nälkää näkeviä työläisiä Beloille hankkimaan 5 milj. puutaa. Vastatkaa, mitä *teette*.²⁵⁰

Lenin

Kirjottettu kesäkuun 23 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

376

**SÄHKE M. M. LASHEVITSHILLE
ja K. K. JURENEVILLE**

27. VI 1919.

Salakielellä

Lashevitch, Jurenev

Kapinallisten kasakkojen menestykset Nikolajevskin seudulla ovat äärimmäisen huolestuttavia. Kiinnittäkää erikoista huomiota. Sähköttäkää, mitä teette. Edelleen harkitkaa, eikö voitaisi lähettää tänne tusinan verran haavoittuneita ja yleensä sodankäyntiin kelpaamattomia siperialaisia, jotka ovat siirtyneet Koltshakin puolelta meidän puolellemme ja kykenevät täällä olemaan apuna agitoitaessa sotaan Koltshakia ja Denikiniä vastaan.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

377

E. M. SKLJANSKILLE

Skljanskille:

Keskustelkaa heti Vacietisin kanssa, että kiinnittäisi erikoista huomiota Penzaan ja läpimurtoon Saratovin — Balashovin suunnalla.²⁵¹

Lenin*

*Kirjottettu kesä- ja heinäkuun
vaihteessa 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 50. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Asiakirjan on allekirjoittanut myös L. D. Trotski. *Tolm.*

378

SÄHKE M. V. FRUNZELLE

Frunze

Vihollisen jatkuvat menestykset Nikolajevskin seudulla aiheuttavat suurta levottomuutta. Tiedottakaa tarkoin, oletko kiinnittänyt kylliksi huomiota kyseiseen seutuun. Mitä voimia keskitätte ja miksi ette keskitä nopeammin? Tiedottakaa pikaisesti kaikista toimenpiteistä, joihin ryhdytte.²⁵²

*Lenin**Kirjoitettu helmäkuun 1 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1940
»Vojenno-Istoritsheski Zhurnaln» 10. n:ossa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

379

**SÄHKE PORHOVYJEN PIIRIN
EDUSTAJANEUVOSTOLLE**

Pietari, Porohovyjen piirin edustajaneuvosto
Jäljennös Pietari, Morskoi poligon, Berkaloville

Selittäkää finanssiosastollenne, ettei saa ottaa ylimääräistä veroa 50 000 ruplan erikoispalkinnosta, jonka Kansankomissaarien Neuvosto on myöntänyt Berkaloville huomattavasta keksinnöstä.

Kansankomissaarien Neuvosto on hyväksynyt asetuksen, jolla mainitunlaiset palkinnot vapautetaan verotuksesta ja joka julkaistaan.²⁵³

*KKN:n pjoht. Lenin**Kirjoitettu heinäkuun 2 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

380

A. M. GORKILLE

5/VII 1919.

Hyvä Aleksei Maksimytsh!

Olette nähdäkseni istuskelleet totta vie liian kauan Pietarissa. Yhdessä paikassa oleminen ei ole hyväksi. Se väsyttää ja kyllästyttää. Suostutteko lähtemään ajelulle? Me järjestämme sen.²⁵⁴

Teidän *Lenin**Lähetetty Pietariin*

Julkaistu ensi kerran maaliskuun
29 pnä 1928 »Pravdan» 75. n:ossa
ja »Izvestijan» 75. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

381

E. M. SKLJANSKILLE

5/VII 1919.

Tov. Skljanski!

Pietarilaiset sanovat, että Pietarissa on tavattoman paljon

- (1) ammuksia,
- (2) tykkejä vanhoissa aluksissa (kun saisi ne Volgalle!),
- (3) kenttätykkeitä aina 300:aan.

On ryhdyttävä kiireesti *erittäin ankariin* toimenpiteisiin ja tehtävä *Puolustusneuvostossa* esitys, että ne kuljetettaisiin pois mahdollisimman pikaisesti etupäässä vesiteitse (on rikos, ettei niitä ole kuljetettu pois tähän asti. Olisimme pelastaneet Tsaritsynin).

Tervehdys! *Lenin*

Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV *Lenin*-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

382

NIZHNI NOVGORODIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle²⁵⁵

8. VII 1919.

Nizhni Novgorodin kuvernementin tpk, lähetettävä
Sormovon sotilas- ja siviiliviranomaisille

Pyydän antamaan viipymättä luotettavien, henkilökohtaisesti tunnettujen kommunistien tehtäväksi suorittaa tarkka ja ehdottoman puolueeton

- tarkastus oheisen anomuksen johdosta;
- laatimaan *tarkan* asiallisen kertomuksen, montako rakennusta, asuntoa ja huonetta on toimihenkilöiden ja korkeimman teknikkokunnan (monenko hengen) hallussa;
- mitä tehtaan rakennusta pyydetään lastenkotia varten ja mikä voidaan antaa;
- ottamaan tarkoin selville, kenen asia on huolehtia tästä, vastuunalaisten henkilöiden samoin kuin tutkimuksen suorittavien henkilöiden *nimet* ja osoitteet.

Täytäntöönpanosta ilmoitettava heti minulle postitse tai jonkun välityksellä.

Puolustusneuvoston pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

383

SÄHKE ETELÄRINTAMAN VSN:lle

Ilman mitään vuorojärjestystä*

K o z l o v, Etelärintaman VSN

Venäjän yleisesikunta on antanut minulle tarkan selostuksen, jonka Kurski on todennut oikeaksi, että toukokuun 15:nnestä heinäkuuhun Etelärintamalle on toimitettu määräysten mukaisesti seitsemänkymmentä tuhatta ja heinäkuun ensimmäisestä seitsemänteen kaksikymmentäkaksi tuhatta. Ellette ole saaneet, ryhtykää kiireesti erikoistoimenpiteisiin ja tiedottakaa minulle heti, vaaditteko sittenkin kahdeksan-

* Tämä lause on V. I. Leninin omakätisesti kirjoittama. *Tolm.*

toistavuotiaiden kutsuntaa, eikä toistaiseksi ole parasta ottaa muita.²⁵⁶

Heinäkuun 8 pnä 1919. Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1940
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 1. n:ossa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitus-
tekstin mukaan*

384

E. M. SKLJANSKILLE

8. VII 1919.

Sota-asiain apulaiskansankomissaari toveri Skljanski

Pyydän määräämään suoritettavaksi tutkimuksen toveri Fjodor Shturmerin (tai Shturminin)²⁵⁷ anomuksen johdosta, suostumaan hänen pyyntöönsä, jos tutkimus osoittaa sen lailliseksi. Otettava tarkoin selville paikallisten viranomais-ten väärinkäytökset ja *tiedotettava* tuloksista *minulle*.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

Oheisena asiapaperit:

- 1) todistus 20. VI 1919,
- 2) atesti n:o 96 29. IV 1919,
- 3) F. Shturmerin kirje.

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

385

SÄHKE V. A. RADUS-ZENKOVITSHILLE

11. VII 1919.

Ilman mitään vuorojärjestystä

Saratov

Kuvernementin tpk:n pjoht. Zenkovitsh
Näytettävä myös Jaroslavskille, Krylenkolle,
Plaksinille ja kuvernementin elintarvikekomissaarille

Pyydän tarkastamaan heti ehdottoman luotettavien ja puo-
lueettomien henkilöiden välityksellä, onko totta, että Sergei

Malyshevin myymälälöt ja toimii hyvin Volskissa ja Bala-kovossa, onko edelleen totta, että Volgan vasemmalla ranta-tamalla sato on valtava ja ettei sadonkorjuuväkeä riitä? Montako tuhatta ja milloin pitää toimittaa pohjoisista ku-vernementeista? Pietarissa ja Moskovassa ei ole viljaa. Tar-vitaan sankarillisia ponnistuksia. Sähköttäkää viipymättä tarkka vastaus.

Puolustusneuvoston pjocht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

386

SÄHKE

**H. G. RAKOVSKILLE, N. I. PODVOISKILLE,
KAIKILLE UKRAINAN SOTILASKOMISSAAREILLE!**

*Kijev, tov. Rakovski, Podvoiski,
kaikki Ukrainan sotilaskomissaarit*

Jäljennös Maatalouskomissariaatille, Meshtsherjakoville

Saatujen tietojen mukaan eräät sotilaskomissariaatit, so-tilasosastot anastavat Ukrainan tasavallan neuvostotilojen omaisuutta, tuhoavat karjaa ja kalustoa, mikä rappioittaa taloutta ja uhkaa vahingoittaa suunnattomasti runsaan sadon korjuuta. Ankarana edesvastuun uhalla ryhtykää kaikkiin toimenpiteisiin mainitunlaisen rikollisen toiminnan lopet-tamiseksi viipymättä, järjestäkää neuvostotilojen kunnolli-nen suojele, asettakaa syylliset vastuuseen. Sähköttäkää pi-kaisesti, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty ja mitkä ovat tulokset.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 11 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin alle-
kirjoittaman konekirjoitus-
tekstin mukaan*

387

N. P. GORBUNOVILLE

Ottakaa selville, mihin järjestelyihin on ryhdytty polttoaineiden saamiseksi Syzranin ujestin polttoliuksesta ja Kazanin maaöljystä.²⁵⁸

*Kirjoitettu heinäkuussa 1919,
ennen 14 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan
N. P. Gorbunovin kirjoittaman
tekstin mukaan*

388

SÄHKE J. V. STALINILLE

Länsirintaman VSN
Stalin

Olen saanut kirjeen numero yksi.

Gittis matkustaa huomenna, ellei ole jo matkustanut. Sergo ja Sollogub ovat matkustaneet. Sergei Medvedev on sairas. Smilga on määrännyt annettavaksi enemmän työntekijöitä. Etelärintaman suhteen ryhdymme toimenpiteisiin. Sinne matkustavat tänään Kamenev, Smilga, Gusev, Serebrjakov.*

Onnittelen Jekaterinburgin valtauksen johdosta.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 15 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

389

J. S. HANECKILLE

1

Hanecki: laatikaa vastauksen teksti.²⁵⁹

* V. I. Lenin on erottanut viivalla sähkeen tekstin, paitsi ensimmäistä ja viimeistä lausetta, ja kirjoittanut marginaaliin: »Salakielellä». *Toim.*

2

Hanecki: tällainen teksti ei kelpaa. On kirjoitettava näin: teille on luvattu niin ja niin monta miljoonaa siinä ja siinä ajassa. Olemme kuitenkin lähettäneet teille niin ja niin paljon silloin ja silloin ja lähetämme lisää niin ja niin paljon silloin ja silloin.

Laatikaa heti sellainen teksti.

Kirjoitettu heinäkuun 16 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
22 pnä 1926 »Izvestija» lehden
92. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

390

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE

*Kijev, KKN
Rakovski*

»Lähetetty Kijeviin ja Harkoviin kolmesataa kumpaankin, huomenna lähetetään Jekaterinoslavia ja Odessaa varten, sata kummallekin. Ensi viikolla lähetämme yhteensä 500 ja sittemmin 350 viikossa. * *Krestinski.*»

Tiedotan Teille tämän vastauksen ja pyydän vastaamaan minulle, oletteko tyytyväinen vai ette, ja jos ette ole, mitä nimenomaan haluatte.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 16 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan

391

SÄHKE J. V. STALINILLE

17. VII 1919.

*Länsirintaman VSN
Stalin*

Lentsman ja Peterson pyytävät Rezhitsasta minua estämään entisten latvialaisten rykmenttien nimenmuutokset. Lähetän Teille heidän pyyntönsä.²⁶⁰

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on rahojen lähettäminen Ukrainaan miljoonissa ruplissa.
Toim.

392

SÄHKE J. V. STALINILLE

Moskova

18. VII 1919.

Länsirintaman VSN
Stalin

Pyyntönne käsitellään Tasavallan VSN:ssä. Skljanski sanoo, että jos vielä otetaan Itärintamalta, niin Etelärintamaa varten. Huomenna saapuvat Smilga ja ylipäällikkö²⁶¹ Etelärintamalta.*

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

393

SÄHKE ITÄRINTAMAN VSN:lle

19. VII 1919.

Simbirsk
Itärintaman VSN

Pyydän onnittelemaan puolestani 2. ja 5. armeijaa voittojen johdosta.²⁶² On neuvoteltava yksityiskohtaisesti poliittiyöntekijäin kanssa ja ryhdyttävä vastustamaan konkreettisin toimenpitein partisanismia. Tiedottakaa tuloksista.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran helmikuun
23 pnä 1938 »Pravda» lehden
53. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* V. I. Lenin on erottanut viivalla sähkeen tekstin ja kirjoittanut marginaaliin: »Salakieli». *Toim.*

394

**MOSKOVAN ERIKOISKOMISSIION TALOUSOSASTON
LASKUUN TEHTY MERKINTÖ**

L A S K U

Vladimir Iljitshille
MEK:n Talousosastolta

Määrä	Teille myyty ja luovutettu tavaroita	Hinta		Yhteensä	
		rpl	kop.	rpl	kop.
1 pari	Saappaita				
1 —	Puku				
1 —	Housunkannattimet				
1 —	Vyö				

*Yhteensä tuhat neljäsataa seitsemäntoista ruplaa 75 ko-
peekkaa.*

Talousosaston päällikkö

Lähettyessäni oheiset 2 000 ruplaa (kaksi tuhatta) pyydän — ja vaadin kategorisesti — oikaisemaan laskun, jota on ilmeisesti pienennetty.

19/VII. V. *Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu heinäkuun 19 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

395

V. P. MILJUTINILLE ja P. I. POPOVILLE²⁶³

Miljutinille ja Popoville

Laskettava, likimain montako miljardia tarvitsemme kuukaudessa, jos

(1) korotetaan viljan hintoja viisinkertaisesti;
(kolminkertaisesti)

(2) talonpojille tarkoitetuille teollisuustuotteille ei määrätä kiinteitä hintoja, vaan niitä korotetaan mahdollisimman

paljon aina talonpojan maksamaan enimmäishintaan saakka;

(3) työläisille ja toimihenkilöille myydään vilja- ja teollisuustuotteet entisiin hintoihin;

(4) otetaan laskuihin myös Ukraina ja Ural sekä Volgan takainen alue ja osa Länsi-Siperiaa ja Don;

(5) viljalle säädetään vyöhykehinnat;

(6) laskettava ehdollisesti, montako miljardia tarvitaan, kun palkkoja korotetaan 10%:lla.

Kirjoitettu heinäkuun 22 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

396

SÄHKE M. V. FRUNZELLE

25. VII 1919.

Itärintaman VSN
Frunze

Erittäin huolestuttavilta vaikuttavat minusta epäonnistumisemme ja viivästymisemme Buzulukin eteläpuolella, Uralskin ja Tsarjovin edustalla. Pyydän kiinnittämään erikoista huomiota ja tiedottamaan minulle tarkemmin. Radan kunnostaminen Uralskiin asti* on äärimmäisen välttämätöntä.²⁶⁴

Puolustusneuvoston pjocht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1941 kirjassa
»M. V. Frunze kansalais sodan rintamalla. Aslakirjakokoelma», Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

397

SÄHKE N. V. KRYLENKOLLE

25. VII 1919.

Saratov
Kuvernementin tpk
Yleisv. TpKK:n valtuutettu Krylenko

Luovutusmääräyksiä ei saa rikkoa, sillä siten saadaan viljaa sotaväelle, mutta kaikki luovutusmääräysten lisäksi

* V. I. Lenin on erottanut viivalla sähkeen tekstin »huolestuttavilta vaikuttavat... Pyydän kiinnittämään» ja »Radan kunnostaminen Uralskiin asti» ja kirjoittanut marginaaliin: »Salakielellä». *Tolm.*

saatu lähettäkää Elintarvikekomissariaatin osoitteella Moskovaan. Tiedottakaa tarkoin, nimenomaan kuinka paljon ja nimenomaan missä on viljaa.

Puolustusneuvoston pjocht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

398

P. I. VOJEVODININ SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MÄÄRÄYS

...Samaran kuvernementissa viljasato on sellainen, jollaista ei ole ollut kymmeneen vuosiin. Tarpeellisen työvoiman puute uhkaa tuhota jo korjattavissa olevan mitä runsaimman sadon Samarankuvernementissa, joka yksin voi pitää leivissä nälkää näkevän Neuvosto-Venäjän. Volganvarrelle on lähetettävä viivyttelämättä kaikki vapaa työvoima, talonpojille on toimitettava tervaa, tököttiä, kalustoa.

»Oktjabrskaja revoljutsija» junan poliittinen komissaari

Vojevodin

1) Sviderski	}
2) Glebov	
3) Sereda	

On ponnistettava kaikki voimat ja huomenna 26/7 päivällä tiedotettava puhelimitse minulle, mitä on tehty.	}
---	---

Kirjoitettu heinäkuun 25 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

399

SÄHKE L. D. TROTSKILLE*

28. VII 1919.

S a l a k i e l l ä

T r o t s k i l l e
Oleskelupaikkaan

KK:n Poliittinen Toimikunta on käsitellyt sähkeenne n:o 277/s ja on täysin samaa mieltä kanssanne, että mikä tahansa horjuminen kerran hyväksytyyn suunnitelman täytäntöönpanossa on vaarallista.²⁶⁵ Poliittinen Toimikunta tunnustaa täydellisesti ylipäällikön operatiivisen arvovallan ja

* Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

pyytää Teitä antamaan vastaavan selityksen kaikille vastuunalaisille työntekijöille. Poliittinen Toimikunta nimittää Etelärintaman VSN:n jäseniksi entisten lisäksi Smilgan, Serebrjakovin, Lashevitshin.*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1958 kirjassa N. F. Kuzmin,
»V. I. Lenin johtamassa neuvos-
tomaan puolustusta (1918—1920)«,
Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

400

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

VSN:n puheenjohtaja Trotski

Ukrainassa ollessanne olette tietenkin perehtynyt sikäläiseen tilanteeseen. Pyydän tiedottamaan, minkälainen on sikäläisten joukkojen tila, missä määrin ne kykenevät tekemään vastarintaa Denikinille, onko siellä vihdoinkin ryhdytty kyllin tehokkaisuuteen toimenpiteisiin, jaksavatko ne pitää puolensa, annetaanko työläisille ja talonpojille jatkuvasti ohjeita salaisesta organisaatiosta Denikin miehittämällä alueella, varsinkin organisaatiosta hänen joukoissaan samoin kuin ukrainalaisten mobilisoinnista, tajuavatko Ukrainan kommunistit tilanteen koko vakavuuden.

Heinäkuun 29 pnä 1919.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan*

401

BÉLA KUNILLE²⁶⁸

Hyvä toveri Béla Kun! Pyydän, ettette olisi liian levoton ettekä antautuisi epätoivon valtaan. Tshitsheriniin ja Rakovskiin kohdistuvat syytöksenne ja epäilyksenne ovat kerrassaan aiheettomia. Me kaikki toimimme täydellisessä yh-

* V. I. Lenin on kirjoittanut edelleen: »KK:n toimeksiannosta Stasova». Tolm.

teisyymmärryksessä. Olemme tietoisia Unkarin vaikeasta ja vaarallisesta tilanteesta ja teemme kaiken voitavamme. Nopea avunanto on kuitenkin väliin fyysisesti mahdotonta. Koettakaa kestää mahdollisimman kauan. Jokainen viikko on kallis. Varatkaa tarvikkeita Budapestiin, linnoittakaa kaupunkia. Toivottavasti ryhdytte toimenpiteisiin, joita suosittelin baijerilaisille.* Parhaat terveiseni, puristan lujasti kättänne. Pitäkää kaikin voimin puolenne, voitto on oleva meidän.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helnäkuun lopulla 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

402

G. V. TSHITSHERINILLE²⁶⁷

Tov. Tshitsherin!

Olen saanut kirjelappunne ja radiosanoman. Minun mielestäni ei kannata ottaa sitä vakavasti eikä kiirehtiä vastaamaan. Mieluummin odotamme ja sitten nauramme. Annamme tänään lehdistölle *pilanpäiten* ja toimittajille ohjeen tehdä kaikin tavoin pilkkaa (vihjata: eivätkö heidän sellaiset tietonsa ole Budapestista) ja jälleen haukkua menshevikkejä ja eserriä lurjuksiksi. Kun tulen, keskustelemme vielä.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 3 tai
4 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

403

SIPERIAN ASIOITA HOITAVAN KOMISSION KIRJEESEEN KIRJOITETTU MÄÄRÄYS

Kansankomissaarien Neuvosto

Koska agitaatio- ja propagandakirjallisuutta ei ole riittämiin eikä se myöskään ole kyllin kelvollista Siperiaa varten, Siperian asioita hoi-

* Ks. »Tervehdys Baijerin Neuvostotasavallalle» (Teokset, 29. osa, ss. 305—306). *Tolm.*

tava komissio on muodostanut erikoisen kirjallisuusjaoston, jonka tulee mahdollisimman lyhyessä ajassa valmistaa julkaistavaksi joukko agitatorisia lentokirjasia, lentolehtiä ja julisteita...

Tov. Vorovski!

Pyydän antamaan *kaikkinaista* apua.

5/8.

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu elokuun 5 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

404

L. D. TROTSKILLE

KK:n Poliittinen Toimikunta on käsitellyt Teidän herättämänne vakavat kysymykset²⁶⁸ ja kehottaa noudattamaan näiden kysymysten osalta Etelärintamalle ja 12. armeijalle osoitettua ylipäällikön määräystä, joka lähetetään viivyttämättä.

Omasta puolestaan Poliittinen Toimikunta vaatii, että Odessa on säilytettävä viimeiseen mahdollisuuteen saakka.*

KK:n Poliittisen Toimikunnan puolesta *Lenin***

Kirjoitettu elokuun 7 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

405

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

7. VIII 1919.

Pietari
Smolna
Zinovjev

On saatu täysi selvyys, että vain Pietarista voidaan saada työläisiä patruunatehtaisiin. Sestroretskin tehdas ja putkitehdas on pakotettava hinnalla millä hyvänsä antamaan heti

* Ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 35. osa, 220. asiakirja. *Toim.*

** Edelleen seuraa V. I. Leninin kirjoittama L. B. Kamenevin allekirjoitus.

Toim.

kaikki vaaditut. Vitkuttelu on sopimatonta, rikollista, sillä ilman patruunia tuhoudumme. Patistakaa voimienne takaa ja valvokaa täytäntöönpanoa.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

406

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE

8/VIII.

KK:n Organisaatioitoimikunta

Vastikään sain *luotettavasta* lähteestä vielä tiedon, että kollegion jäsenet *näkevät nälkää* (esim. Markov Kulkulaitoskomissariaatissa ja muut). Puollan tarmokkaasti sitä, että KK 1) antaisi TpKK:lle määräyksen antaa kaikille kollegioiden jäsenille (ja *vastaavassa* asemassa oleville) 5 000 ruplaa henkeä kohti kerta-avustuksena;

2) kaikille heille määrätään pysyvästi *spesialistin maksimi*.

Muutoin ei totta tosiaan ole hyvä, että he itse ja heidän perheensä *näkevät nälkää!!*

100—200 hengelle on annettava lisäravintoa.

Kirjoitettu elokuun 8 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

407

SÄHKE JEVETSKILLE

*Etelärintaman huoltopäällikkö
Jevetski*

Teille on heinäkuussa lähetetty huomattava määrä vaatteita ja jalkineita.

Siitä huolimatta Etelärintaman kaikissa armeijoissa erät joukko-osastot ovat vailla jalkineita ja vaatteita.

Velvoitan ankaran henkilökohtaisen edesvastuun uhalla ryhtymään päättävästi toimeen, että saamanne tulisi heti jaetuksi puutteessa oleville joukko-osastoille.*

Puolustusneuvoston pjocht. *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 8 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitus-
tekstin mukaan*

408

**SÄHKE I. T. SMILGALLE, M. M. LASHEVITSHILLE,
G. J. SOKOLNIKOVILLE**

Kozlov, Smilga, Lashevitsh, Sokolnikov

Tiedottakaa viivyttelämättä, edistyykö uudelleenryhmitys ja keskitys kyllin tehokkaasti, onko ryhdytty kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin asian jouduttamiseksi. Suoritaanko operaatio määräaikana vai viivästyykö se? Milloin aloitatte? Ukrainan tilanteen johdosta olen varsin huolestunut. Odotan Lashevitshilta vastausta Moskovassa asetettuihin kysymyksiin.

13/VIII, klo 0.30

Lenin

Kirjoitettu elokuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1942 XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1956
kirjassa V. I. Lenin, »Sota-
kirjeenvaihtoa. 1917—1920»,
Moskova*

*Julkaistaan konekirjoitus-
jäljennöksen mukaan*

409

J. D. STASOVALLE²⁶⁹

Jelena Dmitrijevna, tämä on vanha puoluetyöntekijä. Eritäin arvostettu henkilö. Kirjoittakaa, mihin tehtäviin olisi mielestänne pantava.

13/VIII. *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 13 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* V. I. Lenin on kirjoittanut sähkeen yllälaitaan: »tov. Skljanski! Lähettäkää salakielellä tai avoimena, riippuen siitä, mikä on sopivinta. 8/VIII. *Lenin.*»
Toim.

410

M. K. VLADIMIROVILLE

14/VIII 1919.

Hyvä tov. Vladimirov! Vapauttamisenne VSN:n jäsenyydestä ei merkitse millään muotoa, että Teihin oltaisiin edes jossain määrin tyytymättömiä. Ei missään nimessä. KK:n *täytyi* menetellä siten voidakseen ryhtyä *yleensä* Etelärin-taman VSN:n uudelleenjärjestelyyn. Olen varma, että toimintanne on jatkuva kiinteässä yhteydessä VSN:ään *ilman mitään* muutoksia. Kirjoittakaa, olkaa hyvä, oletteko saanut tämän kirjeen ja millaisiksi ovat muodostuneet uudet suhteet. Onko toiminnassanne ollut vaikeuksia, ja jos on, niin millaisia.

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

411

SÄHKE I. T. SMILGALLE

Smilga
ja Volskin vallankumouskomitean
majapaikkaan

Lähetin Teille kirjeen ja sain sitten 16:ntena päivätyn kirjeenne.²⁷⁰

Trotski on täällä ja viipynee viikon. Toivottavasti yhteistyö hänen kanssaan järjestyy. Eikö Teidän olisi paras tulla tänne ja sopia. Ei pidä hermostella eikä muuttua umpimieliseksi. Ellette tule, lähettäkää useammin tiedotuksia.

Lenin

*Kirjoitettu elokuussa 1919,
alkaisintaan 16 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

412

SÄHKE 10. JA 4. ARMEIJAN VSN:lle

20. VIII 1919.

Kahdella osoitteella VSN 10
VSN 4Jäljennös Marxstadt, entinen Jekaterinenstadt
Saksalaisen kommuunin tpk:lle

Talonpoikien viljankorjuu on Tasavallan kannalta erittäin tärkeä asia. Käskekää jyrkästi suojelemaan kaikin tavoin talonpoikia viljankorjuussa ja ampumaan armotta sotaväen suorittamista ryöstöistä, väkivallanteoista ja laittomista verotuksista. Tiedottakaa täytäntöönpanosta.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

413

**MOSKOVAN NEUVOSTON ELINTARVIKEOSASTON
MAATALOUS-ALAOSASTOLLE**

Elokuun 23 pnä 1919.

Tiedotuksenne n:o 4936 ohessa (päivätty 22/8. 1919) olen saanut teiltä neuvostotilojen hedelmänäytteitä, jonka vuoksi pyydän nöyrimmästi, ettette tekisi sitä vastaisuudessa, t.s. ettette lähettäisi hedelmiä y.m.s., vaan tiedottaisitte minulle, miten yleensä jaetaan neuvostotiloilta saadut hedelmät y.m.s., *annetaanko niitä sairaaloille, parantoloille, lapsille, minne nimenomaan, paljonko nimenomaan. Montako neuvostotilaa teillä on, ketä kuuluu niiden johtokuntaan, kuinka monet lähettävät selostuksia, montako on lähetetty ja miltä ajalta j.n.e.*

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

414

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

26. VIII 1919.

Pietari
Smolna
Zinovjev

Pyydän kokoamaan kiireellisesti kaiken talkoita koskevan aineiston ja lähettämään minulle.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

415

SÄHKE N. OSINSKILLE

26. VIII 1919.

Tula
Tpk, Osinski

Jäljennös ase- ja patruunatehtaiden komissaarille

Älkää suinkaan mobilisoiko pakolla ase- ja patruunatehtaiden työläisiä mihinkään muihin töihin, sillä aseet ja patruunat ovat kaikkein tärkeimpiä. Tiedottakaa täytäntöönpanosta.

Puolustusneuvoston pjocht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

416

KIRJELAPPU SIHTEERILLE²⁷¹

Kirjoittakaa huomenna erityinen paperi *Tieteelliselle* ravintoaineinstituutille, että sen tulee 3 kuukauden kuluttua

esittää *tarkat ja täydelliset* tiedot, miten on *käytännöllisesti* edistynyt sokerin valmistus sahajauhoista.

*Kirjoitettu elokuun 26 tai
27 pnä 1919*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

417

SÄHKE M. M. LASHEVITSHILLE

Lashevitch

Olen äärimmäisen huolestunut Mamontovin menestysten johdosta.²⁷² Hän saattaa aiheuttaa meille tavattoman suurta vahinkoa hävittämällä teitä ja varastoja. Onko ryhdytty kaikkiin toimenpiteisiin? Kyllinkö tarmokkaasti ja nopeasti? Tiedottakaa useammin.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 28 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

418

E. M. SKLJANSKILLE²⁷³

30. VIII.

Tov. Skljanski! Markov sanoi minulle tänään, että 21. divisioonan joukkoja tulee saapumaan nyt 7 junalla päivittäin ja että koko divisioona on perillä 4 päivän kuluttua (sitä koskevien tietojen viivästymiseen on syynä myrsky, joka katkaisi kahdeksi päiväksi lennätinyhteyden) ja vastaisuudessa tarvitaan vielä viikko kutakin divisioonaa kohti. Hän tekee kaiken jouduttaakseen asiaa.

Eikö pitäisi käyttää 21:tä kokonaan tai osaa siitä (suurinta) välttämättömästi *järjestään kaikkien* »Lashevitchin kummipoikien» *tuhoamiseen?* Harkitkaa tätä perusteellisesti. Suuri, *v a l t a v a* merkitys on »Sokolnikovin kummipo-

jan» kiinnisaamisella ja »Lashevitchin kummipoikien» täydellisellä tuhoamisella.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 30 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

419

RADIOSANOMA TASHKENTIN Tpk:lle

Tashkent

Tpk

Jäljennös kaikille rautatieläisille

Neuvosto-Venäjän ja Neuvosto-Turkestanin kohdakkoin tapahtuvan yhdistymisen vuoksi on ryhdyttävä heti kaikkiin voimin kunnostamaan vetureita, liikkuvaa kalustoa. Puolustusneuvosto kehottaa mobilisoimaan siinä tarkoituksessa kaikki varikkojen ja korjauspajojen voimavarat. Vallankumouksen ja Punaisen Armeijan voittoa on käytettävä Turkestanin ja Venäjän talouselämän elvyttämiseen. Tervehdys Punaiselle Turkestanille.²⁷⁴

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 30 pnä 1919

*Julkaistu syyskuun 2 pnä 1919
»Izvestija TsIK Turkestanskoi
Respubliki Rossiiskoi Sovetskoi
Federatsii i Tashkentskogo Sove-
ta Rabotshih, Soldatskih i
Dehkanskih Deputatov» lehdessä
188. n:ossa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitus-
tekstin mukaan*

420

E. M. SKLJANSKILLE ja I. T. SMILGALLE

Tov. Skljanski ja tov. Smilga!

Tunnen *perin pohjin* erään toverin, joka on aivan poikkeuksellisen luotettava, *urhoollinen* ja tarmokas (varsinkin mitä tulee räjäytyksiin ja rohkeihin päällekkarkauksiin).*

* Kysymyksessä on Kamo (S. A. Ter-Petrosjan). *Toim.*

Ehdotan, että

(1) hänelle suodaan mahdollisuus sotilaallisen johtotaidon oppimiseen (sen jouduttamiseksi ryhdyttävä kaikkiin toimenpiteisiin, järjestettävä etenkin luentoja y.m.),
mitä voidaan tehdä?

(2) annetaan hänen tehtäväkseen muodostaa erikoisosasto, joka suorittaisi räjäytyksiä etc. vihollisen *selustassa*.

Kirjoitettu kesällä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

421

SÄHKE J. V. STALINILLE

Länsirintaman esikunta, S t a l i n

Poliittinen Toimikunta pyytää selittämään, millä perusteella olette tehnyt ratkaisunne Marchlewskin suhteen. Meitä ihmetyttää, että olette yksin kumonnut KK:n päätöksen ilmoittamatta siitä mitään meille.²⁷⁵

Poliittisen Toimikunnan puolesta *Lenin*

Syyskuun 1 pnä 1919.

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
selvitetyin salakirjoitussäh-
keen tekstin mukaan*

422

SÄHKE L. D. TROTSKILLE, L. P. SEREBRJAKOVILLE, M. M. LASHEVITSHILLE²⁷⁶

*Trotsky
Serebrjakov
Lashevitch*

KK:n Poliittinen Toimikunta on käsitellyt Trotskin, Serebrjakovin ja Lashevitchin sähkösanoman, vahvistanut ylipäällikön vastauksen ja tuo ilmi kummastuksensa sen joh-

dosta, että hyväksyttyä strategista perussuunnitelmaa yritetään muuttaa.

KK:n Poliittisen Toimikunnan puolesta

Lenin

*Kirjoitettu syyskuun 6 pnä 1919
Lähetetty Oreliin*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

423

KAIKKIEN KOMISSARIAATTIEN KOLLEGGIOIDEN JÄSENILLE JA KANSANKOMISSAAREILLE

Lähettäessäni oheisen kirjasen »Noudattakaa Neuvostotasavallan lakeja», kiinnitän huomiotanne siinä julkaistuun Neuvostojen VI Yleisvenäläisen edustajakokouksen antamaan lakiin.

Muistutan, että tätä lakia on noudatettava ehdottoman tiukasti.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

6/IX 1919.

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

424

K. F. MARTINOVITSHIN RAPORTTIIN TEHDYT MERKINNÖT JA L. D. TROTSKILLE, F. E. DZERZHINSKILLE JA VKP(b):n KK:lle OSOITETTU HUOMAUTUS

NB

...Vallankumouksellinen Sotaneuvosto ei kiinnittänyt asianmukaista huomiota tiedusteluilmoitukseen, ja Etelärintaman komentaja sanoi, että se on pikkuasia ja että jos kasakat murtautuvatkin läpi, niin ne joutuvat pussiin.

...Tämä kaikki johti siihen, että Kozloviin jäi noin 290 vaunullista varusvaraston omaisuutta, minkä kasakat ja väestö ovat rosvonneet.

Siitä syystä katson tarpeelliseksi vaatia, että Etelärintaman esikunnan toimistojen ja varsinkin intendentuurin varusvaraston evakuoinnin kulun johdosta suoritetaan yksityiskohtainen ja tarkka tutkimus, joka annettakoon Tasavallan Vallank. Sotaoikeuden, Puolustusneuvoston ja Valtionvalvontakomissariaatin edustajista muodostettavan komission tehtäväksi.

Tov. Trotski
tov. Dzerzhinski
ja KK

Tutkimuksen suorittaminen on nähdäkseni annettava
YEK:n tehtäväksi.²⁷⁷

12/IX. Lenin

Kirjoitettu syyskuun 12 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

425

J. V. STALINILLE ja M. F. VLADIMIRSKILLE²⁷⁸

Toverit Stalin ja Vladimirski! On määrättävä suoritettavaksi *erittäin ankara, ei paikallinen* eikä Pietarin »vaikutuksille» altis, vaan puolueen hengen mukainen, nopea tarkastus, johon osallistuvat työläiset.

12/IX. Lenin

Kirjoitettu syyskuun 12 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

426

A. M. GORKILLE

15/IX.

Hyvä Aleksei Maksimytsh! Otin vastaan Tonkovin, mutta jo ennen hänen käyntiään ja Teidän kirjettänne olimme päättäneet KK:ssa määrätä Kamenevin ja Buharinin tarkastamaan porvarillisten, lähes kadettityyppisten intellektuellien vangitsemisjutut ja vapauttamaan ne, jotka voidaan vapauttaa.²⁷⁹ Meistä on näet selvää, että siinäkin suhteessa on ollut erehdyksiä.

Selvää on sekin, että kadettimielisen (ja lähes kadettimielisen) väen vangitseminen on ollut yleensä välttämätöntä ja oikeaa.

Lukiessani tätä koskevia avomielisiä mielipiteitänne mieleeni tulee lauseenne, joka jäi erityisesti muistiin keskusteluistamme (Lontoossa, Caprilla käydyistä ja myöhemmistä):

»Me taiteilijat olemme syyntakeetonta väkeä.»

Juuri niin! Minkä johdosta kirjoitattekaan niin uskomattoman äkäisesti? Sen johdosta, että muutamat kymmenet (tai vaikkapa sadatkin) kadettimieliset ja lähes kadettimieliset herrasmiehet istuvat muutaman päivän vankilassa *sen vuoksi, että saataisiin ehkäistyä sellaiset salaliitot, jollainen oli Krasnaja Gorkan luovuttaminen, salaliitot, jotka uhkaavat tuholla kymmeniä tuhansia työläisiä ja talonpoikia.*

Onpahan tuokin onnettomuus! Mikä vääryys! Muutamia päiviä tai vaikkapa viikkojakin vankeutta intellektuelleille, jotta estettäisiin kymmenien tuhansien työläisten ja talonpoikien murhat!

»Taiteilijat ovat syyntakeetonta väkeä.»

On väärin sekoittaa kansan »intellektuaalisia voimia» porvarillisen sivistyneistön »voimiin». Viimeksi mainituista otan esimerkiksi Korolenkon: luin hiljattain hänen elokuussa 1917 kirjoittamansa kirjaseen »Sota, isänmaa ja ihmiskunta». Korolenkohan on parhain »lähes kadettimielisistä», miltei menševikki. Mutta miten inhottavaa, halpamaista ja iljettävää onkaan hänen imeliin fraaseihin verhottu imperialistisen sodan puolustelunsa! Hän on sääliittävä porvarillisten ennakkoluulojen kahlitsema poroporvari! Sellaisista herroista 10 000 000:n tapattaminen imperialistisessa sodassa on asia, jota sietää kannattaa (*te o i n*, samalla kun imelin fraasein »vastustetaan» sotaa), kun taas satojen tuhansien kaatuminen *oikeudenmukaisessa*, tilanherroja ja kapitalisteja vastaan käydyssä kansalaissodassa aiheuttaa valitusta, voivotusta, huokailua ja hysteriaa.

Ei. Sellaisille »kyvyille» ei ole pahitteeksi istua viikon verran vankilassa, jos se on *välttämätöntä* salaliittojen (Krasnaja Gorkan tapaisten) ja kymmenien tuhansien tuhon *ehkäisemiseksi*. Me taas olemme paljastaneet nuo kadettien ja »lähes-kadettien» salaliitot. Ja me *t i e d ä m m e*, että lähes kadettimieliset professorit antavat tämän tästä *a p u a* salaliittoilijoille. Se on tosiasia.

Työläisten ja talonpoikien intellektuaaliset voimat kehittyvät ja vahvistuvat taistelussa pyrittäessä kukistamaan porvaristo ja sen apurit, pahanpäiväiset intellektuellit, pää-

oman lakeijat, jotka kuvittelevat olevansa kansakunnan aivosto. Todellisuudessa he eivät ole aivosto, vaan p.....

Me maksamme *keskinkertaista enemmän* »intellektuaalisille voimille», jotka haluavat jakaa tietojaan kansalle (eivätkä palvella pääomaa). Se on tosiasia. Heitä me vaalimme. Se on tosiasia. Kymmenet tuhannet upseerit tekevät meillä palveluksia Punaiselle Armeijalle ja saavuttavat voittoja piittaamatta sadoista pettureista. Se on tosiasia.

Mitä mielialoihinne tulee, niin ne ovat kyllä minulle »ymmärrettäviä» (koska kerran otitte puheeksi sen, ymmäränkö Teitä). Niin Caprilla kuin myöhemminkin sanoin Teille useamminkin kuin kerran: Te annatte nimenomaan porvarillisen sivistyneistön keinoimpien ainesten piirittää itsenne ja kallistatte korvanne sen ruikutuksille. Te kuulette ja kuuntelette, mitä jokuset sadat intellektuellit ulisevat muutaman viikon »kauhean» arestin johdosta, mutta ette kuule ettekä kuuntele, mitä sanovat joukot, miljoonat työläiset ja talonpojat, joita uhkaavat Denikin, Koltshak, Lianozov, Rodzjan-ko, Krasnaja Gorkan (ja muut *k a d e t t e i h i n k u u l u v a t*) salaliittoilijat. Ymmärrän hyvin, ymmärrän vallan hyvin, että samaan malliin jatkettaessa saatetaan kirjoittaa ei ainoastaan sellaista, että muka »punaiset ovat samanlaisia kansanvihollisia kuin valkoisetkin» (taistelijat, jotka pyrkivät kukistamaan kapitalistit ja tilanherrat, ovat samanlaisia kansanvihollisia kuin tilanherrat ja kapitalistit), vaan myös sellaista, että on uskottava jumalaan tai tsaari-isään. Ymmärrän hyvin.

×

Joudutte toden totta tuhon omaksi, jollette riistäydy vapaaksi tuosta porvarillisten intellektuellien miljööstä! Toivon sydämestäni, että riistäydytte mahdollisimman pian.

Parhaat terveiseni!

Teidän *Lenin*

× Tehän ette näet kirjoita! Eikö taiteilijalle ole kuolemaksi, eikö hänelle ole häpeäksi se, että hän haaskaa voimiaan rämettyneiden intellektuellien ruikutuksiin eikä kirjoita?

Kirjoitettu syyskuun 15 pnä 1919
Lähetetty Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

427

**L. D. TROTSKILLE, L. P. SEREBRJAKOVILLE,
M. M. LASHEVITSHILLE**

Trotskille, Serebrjakoville, Lashevitshille

KK:n Poliittinen Toimikunta pitää kerrassaan sopimattomana, että vastoin KK:n päätöstä Selivatshev ei ole vielä kään erikoisvalvonnan alainen. Vaadimme järjestämään yhteyden vaikkapa lentoteitse ja lähettämään Serebrjakovin hänen luokseen hinnalla millä hyvänsä ja viivyttelemättä Selivatshevin komissaariksi.²⁸⁰ Divisioonankomentajien menettely toisen läpimurron alueella on äärimmäisen epäilyttävää. Ryhtykää miehuullisiin ehkäisytoimenpiteisiin.

Poliittinen Toimikunta velvoittaa tov. Stalinin keskustelemaan ylipäällikön kanssa ja huomauttamaan tälle, ettei tämä ole toiminut kyllin tehokkaasti yhteyden aikaansaamiseksi Selivatsheviin ja epäilyttävän huolettomuuden, ellei kavalluksen ehkäisemiseksi toisen läpimurron alueella;

— huomauttamaan edelleen ylipäällikölle Olderoggen äärimmäisestä tarmottomuudesta ja siitä, että on ryhdyttävä toimenpiteisiin: joko asetettava hänen tilalleen tarmokkaampi komentaja (käsiteltävä kysymys Frunzesta) tai lähetettävä luotettavia ja tarmokkaita komissaareja taikka tehtävä sekä niin että näin.

Kirjoitettu syyskuun 16 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

428

A. M. GORKILLE

Aleksei Maksimytsh! Tov. Zinovjev esittää Teille Ulkoasiain komissariaatin erään suunnitelman.²⁸¹ Pitää kokeilla. Pyydän Teitä kirjoittamaan kirjeen luonnoksen, kun olette keskustellut yksityiskohdista Zinovjevin kanssa.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu syyskuussa 1919,
aikaisintaan 26 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

429

KKTN:n VARAPUHEENJOHTAJALLE

30. IX 1919.

Tov. Lomoville
tai Miljutinille
KKTN:n varapuheenjohtaja

Tov. Lomov! Pyydän lähettämään vastaavaan osastoon
1) oheisen paperin ja määräyksen, että minulle vastattai-
siin, *mitä nimenomaan on tehty* tässä suh-
teessa;²⁸²

2) kyselyn: mitä on tehty sen öljyn hyödyntämiseksi, jota
(Kalininin kertoman mukaan) on *70 virstan päässä*
Orenburgista.

Toveriterveisin *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

430

E. M. SKLJANSKILLE

Tov. Skljanski! On ratkaistava kiireellisesti kysymys, mi-
ten voitaisiin vahvistaa Itärintamalta siirrettyä divisioonaa.

Eikö siihen voitaisi ottaa 20—30% alokkaita? Mobilisoi-
tuja työläisiä? Sopsisiko kenties 5% kommunisteja, 15% työ-
läisiä, 10% talonpoikia? Lisäys olisi silloin 30%. Kenties
tämä käy päinsä tieteen kannalta (siinä mielessä, ettei hei-
kennetä koko divisioonan karaistuneisuutta)?

Asiaa pitää harkita *kiireesti* ja päättää siitä.

Edelleen, nyt on *tehostettava* kiväärien toimittamista
Itärintamalle.

Olisiko ehkä annettava Itärintaman tehtäväksi harkita
joukkojen uudelleenryhmitystä ja suorittaa se, jotta vahvis-
tettaisiin *kaikkia* divisioonaa noin 15—30 prosenttia ja saa-
taisiin siten koko armeija entisen vahvuiseksi.

Lenin

Kirjoitettu syyskuussa 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

431

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE*

2. X 1919.

Pietari
Smolna
Zinovjev

Sain kirjeen. Onnittelen lämpimästi Teitä ja kaikkia Pietarin työläisiä tarmokkaan toiminnan johdosta. Olen varma, että suoritate mobilisoinnin maksimaalisen laajassa mitassa.

Lenin

»Petrogradskaja Pravda»
n:o 223, lokakuun 3 pnä 1919

Julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan, joka on tarkastettu
vertaamalla »Petrogradskaja
Pravdan» tekstiin

432

I. T. SMILGALLE

4. X 1919.

Salakielellä suoraa linjaa

Kaakkoisrintaman VSN
Smilga

Shorin puijaa, kun säästää Budjonnyin vain itseään varten eikä yleensä yritä auttaa millään tavoin Etelärintaman joukkoja. Vastuu siitä, että tämä sietämätön epäkohta, joka on verrattavissa petturuuteen, tulee poistetuksi, lankeaa kokonaan Teille. Sähköttäkää yksityiskohtaisesti, mitä reaalisia toimenpiteitä sovellatte tuntevan avunannon ja sen edistymisen vakavan valvonnan mielessä ja millä menestyksellä.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Sähkeessä on V. I. Leninin merkintö: »Suoraa linjaa Smolnaan. Tiedotettava minulle kellonmäärä, milloin toimitettu Smolnaan.» *Toim.*

433

**SÄHKE ORENBURGIN KUVERNEMENTIN
PUOLUEKOMITEALLE JA TpK:lle**

8. X 1919.

Orenburg
Puolueen kuvernementtikomitea
Kuvernementin tpk
Linnoitusalue

Auttakaa voimienne takaa Etelärintamaa satuloilla, hevo-
silla, sotilailla. Sähköttäkää, mitä teette ja mitä tulette
tekemään.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
kirjassa V. Trotski, »Vuosi
1919 Keski-Volgan alueella
(Vallankumoustapahtumien kro-
niikka)», 2. painos.
Moskova — Samara*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

434

**PIETARIN KUVERNEMENTIN
TpK:n TOVEREILLE**

10. X 1919.

Toverit! Tov. Junosov kertoi minulle asiastanne. Kuunte-
lin tarkkaavaisesti ja tulin johtopäätökseen, että asia on
ratkaistu oikein ja teidän hyväksenne, sillä harkitsemattomia
ja perin epäoikeudenmukaisia sanoja käyttäneelle on annettu
moitelausunto.

Se riittää. Siten teidät on julistettu syyttömiksi ja hän
syylliseksi. Pyydän ja kehotan hartaasti, ettei tätä enää
muisteltaisi millään tavoin, vaan unohdettaisiin kaikki.

Olen varma, että kaikki työläiset lähtevät nyt rintamalle.
Denikin painaa päälle, *vaara on suuri*.

Toveriterveisin *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. TSHITSHERININ KIRJEESEEN TEHTYJÄ HUOMAUTUKSIA

Suuresti kunnioitettu Vladimir Iljitsh, koska en tiedä, oletteko lukemattoman monien radiosanomien ohessa lukenut Kautskyn kirjaa koskevan sanoman, lähetän Teille tämän otteen. Sikäli kun ehdin lukea kirjallisuuttamme, minusta tuntuu, ettei meillä valaista kylliksi sitä merkitystä, mikä valtiokapitalismilla on proletariaatin poliittisen vallan aikana ja mitä Kautsky ei huomaa. Meillä ei ole vielä kommunismia, vaan

‡

valtiokapitalismi ja erisuuriset palkkiot, jopa urakkapalkat, pakotusmuodot, jotka palauttavat väliin entisen järjestyksen, vieläpä tuotannon johdon keskittyneisyys tehtaiden itsehallinnon ollessa rajoitunutta. Meillä on valtiokapitalismin Punainen Armeija varsin voimakkaana pakotuskoneistoinen eikä kommunismin armeija...

Tämä ei ole kapitalismin tunnusmerkki.

Tämä johtuu vihollisen taistelumuodoista ja kulttuuritasosta eikä kapitalismista.

Todellista keskittyneisyyttä ei valitettavasti ole juuri lainkaan.

Tämä on jo aivan väärin. ???

|||

‡ Nähdäkseni ei. Taistelemme siirtyäksemme kommunismin ensimmäiseen vaiheeseen ja estääksemme talonpoikaiston ja kapitalistien yritykset säilyttää (tai elvyttää) tavaratuotanto.

12/X. Lenin

Kirjoitettu lokakuun 12 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

436

**SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE
ja M. V. FRUNZELLE**

13. X 1919.

Kaksi osoitetta
VSN 5, Smirnov
Turkestanin rintaman komentaja Frunze

KK:n ohje: verotettava kaikkia rintamia Etelärintaman hyväksi. Harkitkaa kiireellisiä toimenpiteitä, esimerkiksi paikallisten työläisten ja talonpoikien pikaista mobilisointia ja asettamista joukko-osastojenne tilalle, jotka saatetaan siirtää Etelärintamalle. Tilanne on siellä uhkaava.* Tiedottakaa yksityiskohdista lennättimitse salakirjoitussanomalla.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

437

ALANKOMAIDEN KOMMUNISTEILLE²⁸³

14. X 1919.

Hyvät ystävät! Parhaat terveiseni teille. Asemamme on hyvin vaikea 14 valtion hyökkäyksen vuoksi. Ponnistamme kaikki voimamme äärimmilleen. Kommunistinen liike voimistuu erinomaisesti kaikissa maissa. Työläisjoukkojen käytännölliseksi tunnukseksi on tullut kaikkialla neuvostojärjestelmä. Se on valtava maailmanhistoriallinen askel eteenpäin. Kansainvälisen proletarisen vallankumouksen voitto on kaikesta huolimatta väistämätön.

Teidän *N. Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsin kirjoitetun
jäljennöksen mukaan
Käännös saksasta*

* Lenin on erottanut viivalla sähkeen tekstin »verotettava kaikkia rintamia... Tilanne on siellä uhkaava» ja kirjoittanut marginaaliin: »Salakielellä». *Toim.*

438

**V. A. AVANESOVILLE, E. M. SKLJANSKILLE,
M. I. ROGOVILLE, F. F. SYROMOLOTOVILLE,
V. P. MILJUTINILLE**

15. X 1919.

Toverit Avanesov, Skljanski, Rogov
(Moskovan Neuvosto)
Syromolotov ja Miljutin

KK on velvoittanut toimikunnan, johon kuuluvat Lenin, Trotski, Krestinski ja Kamenev

»valmistelemaan esitystä kaikenlaisten sodankäyntitar-koituksiin ja armeijan huoltoon kelvollisten tarvikkeiden etsinnästä ja osoittamaan siinä salaamisesta koitu-
vat ankarat rangaistukset».

Tämä toimikunta on päättänyt muodostaa yllämainituista tovereista alatoimikunnan (KKTN:stä Syromolotov tai Mil-
jutin taikka joku KKTN:n kuljetus- ja materiaaliosastosta j.n.e. meidän ja KKTN:n puhemiehistön sopimuksen mukai-
sesti) ja velvoittaa sen laatimaan lauantaihin mennessä
asetusluonnoksen (Puolustusneuvostolle esitettäväksi).²⁸⁴

Puolustusneuvoston pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

P. S. Asetuksen tehtävistä voidaan tarpeen vaatiessa sopia puhelimitse minun kanssani tai Trotskin kanssa.

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

439

**E. M. SKLJANSKILLE, N. A. SEMASHKOLLE
ja L. B. KAMENEVILLE**

15. X 1919.

Toverit Skljanski
Semashko
L. B. Kamenev

Mainittujen toverien tehtäväksi on KK:n päätöksen mukai-
sesti annettu muodostaa alakomissio laatimaan *asetusluon-
noksen*

haavoittuneiden avustamiskomiteasta, jonka tulee olla YTpKK:hon kuuluva.²⁸⁵

Esitettävä lauantaihin mennessä KK:n Poliittiselle Toimikunnalle.

Mainitun asetuksen tärkeyden ja äärimmäisen kiireellisyyden on KK tunnustanut toteennäytetyksi ja kiistattomaksi.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

440

SÄHKE G. N. KAMINSKILLE

Teidän ja muiden vastuunalaisten työntekijäin sallima viivyttely ratsuväen kuormauksessa on kuohuttavaa.

Varoitan, että Tulan sotilasviranomaiset ovat velvollisia osoittamaan mitä suurinta tarmokkuutta ja tunnollisuutta, mitä en havaitse käytännössä. Toimittakaa minulle heti selitys, mikä on ollut syynä viivyttelyyn. Saatan syylliset ankaraan edesvastuuseen. Vaadin nopeuttamaan kuormausta kaikin voimin.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 16 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1960 kirjassa »Näin varmennettiin
Lokakuun saavutukset», Tula*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan G. N. Kaminskin kirjoit-
taman tekstin mukaan*

441

L. D. TROTSKILLE

17/X.

Tov. Trotski! Eilen yöllä ajettiin Puolustusneuvostossa läpi ja lähetettiin salakielellä Teille (lähetyksissänne käytäkää mieluummin omaa salakirjoitusjärjestelmää, sillä Zinovjevin käyttämä Karahanin järjestelmä aiheuttaa usean tunnin viivytyksen) — Puolustusneuvoston päätös.

Kuten huomaatte, on hyväksytty Teidän suunnitelmanne. Mutta Pietarin työläisten vetäytymistä etelään ei tietenkään ole hylätty (kertoman mukaan Te olette esitelleet sitä Krasinille ja Rykoville); sen ottaminen puheeksi ennen kuin tarve vaatii olisi huomion kääntämistä pois siitä, että on taisteltava viimeiseen saakka.²⁸⁶

Pietarin saartamis- ja eristämisyritys aiheuttaa tietenkin vastaavia muutoksia, jotka teette itse paikalla.

Antakaa kuvernementin tpk:n joka osastossa jonkun luotettavan henkilön toimeksi *koota* neuvostovallan *paperit* ja asiakirjat evakuoinnin varalta.

Oheistan vetoomuksen, jonka Puolustusneuvosto antoi kirjoitettavakseni.*

Pidin kiirettä — *ei* syntynyt *kunnollista*.

Merkittävä nimeni mieluummin omannella.

Tervehdys! *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 17 pnä 1919

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

442

I. N. SMIRNOVIN SÄHKKEESEEN MERKITTY MÄÄRÄYS²⁸⁷

1) Annettava varusteet 30 000:lle.

2) *Koko* 5. armeija otettava *etelään* heti eikä Ishimin jälkeen (sillä Tobol-joki on paljon isompi ja leveämpi kuin Ishim-joki, kun taas rintaman pituus lyhenee mitättömän vähän, jos siirrytään Ishim-joelle.

3) Hyökkäys Ishimin suuntaan on tehtävä harhauttamistarkoituksessa ja peräännyttävä (valmistelu on suoritettava *mitä lyhimmissä ajassa*) Tobol-joelle.

Annettava ylipäällikön tehtäväksi harkita ehdotukseni 1—3.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 17 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on vetoamus »Pietarin työläisille ja puna-armeijalaisille» (ks. Teokset, 30. osa, ss. 51—52). *Toim.*

443

SÄHKE M. V. FRUNZELLE

Salakielellä

Turkestanin rintaman VSN
Frunze

Kiinnittäkää koko huomionne Uralin kasakoiden täydelliseen likvidoimiseen kaikkinaisin, vaikkapa diplomatian keinoin älkääkää Turkestaniin.²⁸⁸ Jouduttakaa kaikin voimin Etelärintaman avustamista. Eikö Orenburgin kasakoita voitaisi ottaa Pietarin seuduille tai muulle rintamalle? Tiedotakaa useammin salakielellä varsinaisesta täytäntöönpanosta.

*Lenin**Kirjoitettu lokakuun 18 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran tammikuun 21 pnä 1937 »Pravdan» 21. n:ossa ja »Izvestijan» 19. n:ossa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

444

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

Salakielellä

18/X.

Trotski

Luulen, ettei Eestin kanssa voida tehdä sopimusta Judenitshia vastaan, sillä Eesti on voimaton tekemään mitään, vaikka tahtoisikin. Sitä paitsi Judenitshin tukikohta ei ole varmaankaan Eestissä, vaan sen rajojen ulkopuolella, meren rannikolla Englannin laivaston suojeluksessa. Olemme lähettäneet teille runsaasti joukkoja, koko juttu on nopeassa hyökkäyksessä Judenitshia vastaan ja hänen saartamisessaan. Painakaa kaikin voimin päälle asian jouduttamiseksi. Valtava kapina Denikinin selustassa Kaukasiassa²⁸⁹ ja menestyksemme Siperiassa antavat toiveita täydellisestä voitosta, jos nopeutamme hurjasti Judenitshin likvidointia.

*Lenin**Kirjoitettu lokakuun 18 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä 1938 »Pravda» lehden 53. n:ossa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

445

SÄHKE B. I. GOLDBERGILLE

19. X 1919.

Kazan
Reserviarmeijan komentaja
Goldberg

Oletteko saanut kylliksi miehiä muodostelmaa varten? Edistyykö työ hyvin? Auttavatko Teitä auliisti kaikki paikalliset* työntekijät? Lukekaa heille tämä sähkösanoma. Vastatkaa itse ja vastatkoot hekin minulle.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran helmikuun
23 pnä 1938 »Pravda» lehden
53. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

446

SÄHKE A. D. NAGLOVSKILLE

19. X 1919.

Pietari
Pohjoisrintaman rautateiden sotatilaan
saattamista valvova Puolustusneuvoston valtuutettu
Naglovski

Jäljennös Trotskille, Zinovjevälle
Moskova, Ksandrov, Kulkulaitoskomiss. Markov
Dzerzhinski YEK

Pietarin ratajakson rautateiden toiminnan valvonnan yhtenäistämiseksi lähiajaksi määrään Naglovskin toimimaan Puolustusneuvoston erikoisvaltuutettuna tehtävänänsä saattaa sotatila voimaan Pietarin ratajakson rautateilla 100 virstan säteellä Pietarista ja ottamaan viivyttelämättä Ksandrovilta tämän alueen valvontaansa. Täytäntöönpanosta tiedotettava.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* V. I. Lenin on erottanut viivalla sähkeen tekstin »miehiä... kaikki paikalliset» ja kirjoittanut marginaaliin: »Salakielellä». *Toim.*

447

SÄHKE

L. D. TROTSKILLE ja G. J. ZINOVJEVILLE*

Pietari
Trotski, Zinovjev

Onko ryhdytty toimenpiteisiin varman radioyhteyden järjestämiseksi Harlamovin ryhmän ja 7. armeijan esikunnan välillä?²⁹⁰ Onko tämä yhteys kylliksi turvattu? Sama koskee kaikkia muitakin ryhmiä. Jos tarvitaan apuamme, soittakaa puhelimitse.

*Lenin**Kirjoitettu lokakuun 20 pnä 1919**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

448

SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE

21. X 1919.

Kaikki salakielellä

VSN 5
SmirnovJäljennökset Itärintaman VSN:lle
Pozernille ja Sternbergille

Frumkin kertoi minulle Itärintaman tarpeettomuutta koskevista ajatuksistanne. Toistakaa tarkemmin. Tarvitsemme kipeästi päällystää. Tiedottakaa edelleen, kuinka paljon ja milloin voitte antaa joukkoja Etelärintamalle, kun siellä teillä on alkanut hyökkäys.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

* Asiakirjassa on E. M. Skljanskin tekemä merkintö: »Salakielellä. Lähetettävä heti suoraa linjaa». *Toim.*

449

SÄHKE V. M. GITTISILLE ja A. I. POTJAJEVILLE

21. X 1919.

K a i k k i s a l a k i e l l ä

Länsirintaman VSN

Gittis, Potjajev

Tietojen mukaan puolalaiset ja meikäläiset sotilaat ovat alkaneet veljeillä.²⁹¹ Ottakaa tarkka selvyys ja tiedottakaa, mihin toimenpiteisiin ryhdytte*, jotta petkuttajat tai vihollisen vehkeilyt tehtäisiin täysin vaarattomiksi ja jotta veljeilyyn osallistuisivat ehdottoman hyödylliset henkilöt tai komissaarit. Tiedottakaa kaikki, mitä tiedätte puolalaisten sotilaiden mielialasta.**

Puolustusneuvoston pjocht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

450

L. D. TROTSKILLE

22/X 1919.

Tov. Trotski! »Häkellyin» hieman, kun Zinovjev vaati eilen uusia rykmenttejä. Pitävätkö eestiläisiä koskevat tiedot paikansa?

Välitin kuitenkin Skljanskille, ja on annettu määräys lähettää Tulasta (taas Tulasta!).

Ei ole kuitenkaan vaaratonta ottaa vielä Etelärintaman reservistä. Eikö olisi parasta etsiä muualta?

Judenitshin nutistaminen (nimenomaan nutistaminen — *lopullisesti*) on meille *hiton* tärkeää. Jos hyökkäys on aloitettu, eikö voitaisi mobilisoida vielä parikymmentä tuhatta Pietarin työläistä ja järjestää oikea joukkorynnistus Judenitshia vastaan?

Kun on 5—10 tuhatta hyviä hyökkäysjoukkoja (ja sehän Teillä on), niin totta kai Pietarin kaltainen kaupunki voi

* Käsikirjoituksessa seuraavat edelleen sanat: »jotta veljeily saataisiin voimakkaammaksi ja», jotka E. M. Skljanski on pyyhkinyt yli. *Toim.*

** Teksti »jotta veljeilyyn... puolalaisten sotilaiden mielialasta» on E. M. Skljanskin kirjoittama. *Toim.*

antaa niiden *lisäksi*, niiden avuksi *kolmisenkymmentä* tuhatta. Rykov sanoo, että Pietarista »on löydetty» omaisuutta runsaasti, viljaa on, lihaa on tulossa.

Judenitshista on tehtävä *pikaisesti* loppu; sitten suuntaamme *kaikki* Denikiniä vastaan.

Etelärintamalta on nyt nähdäkseni vaarallista ottaa: siellä on alkanut hyökkäys, sitä pitää laajentaa.

Tervehdys! *Lenin*

P. S. Sain juuri tietää Skljanskilta, että kaksi Pietariin määrättyä rykmenttiä on ehtinyt Kotlasiin. Joudutamme niiden etenemistä.*

Uusi tiedotus: se ei pidä paikkaansa.

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

451

L. D. TROTSKILLE

Tov. Trotski! Tshitsherin on mielestäni oikeassa.²⁹² Onko tarkastettu, että eestiläiset sotivat? Ettei tämä vain ole harhauttamista? Vai olisivatkohan Judenitshin mukaan läheneet *vain valkoiset* eestiläiset (upseerit), jotka muodostavat eestiläisten joukosta vähemmistön, mitättömän vähemmistön?

Asiaa on harkittava ja punnittava moneen kertaan, sillä monet tiedot viittaavat siihen, että Eestin *talonpoikaisto* haluaa rauhaa.

Tervehdys!

22/X. *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 22 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

452

VKP(b):n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN KAIKILLE JÄSENILLE²⁹³

*Kaikkille Poliittisen Toimikunnan
jäsenille allekirjoitettavaksi*

On mielestäni suostuttava pyyntöön ja päätettävä: on joko kutsuttava ylipäällikkö henkilökohtaisesti tai annettava toi-

* Tämä kappale on pyyhitty yli käsikirjoituksessa. *Toim.*

mintaohje-ehdotukset hänelle *pikaista* lausuntoa varten ja tiedotettava siitä kirjeellisesti ylipäällikölle.

22/X. Lenin

Kirjoitettu lokakuun 22 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

453

SÄHKE

ORELIN TPK:n PUHEENJOHTAJALLE

Orel, tpk:n puheenjohtaja
Jäljennös EK:n puheenjohtajalle

Lähetäkää aivan heti Moskovaan, Kremliin, Kansankomissaarien Neuvostoon kaikki käsikirjoitukset, jotka on takavarikoitu kotitarkastuksen yhteydessä kirjailija Ivan Volnyilta.²⁹⁴ Niiden säilymisestä olette vastuussa henkilökohtaisesti. Sähköttäkää täytäntöönpanosta.*

KKN:n pjoht. Lenin

Kirjoitettu lokakuun 22 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
13 pnä 1960 »Izvestija» lehdessä
88. n:ossa*

*Julkaistaan V. D. Bontsh-Brujevitshin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
täydentämän ja allekirjoittaman
tekstin mukaan*

454

SÄHKE

L. D. TROTSKILLE ja G. J. ZINOVJEVILLE**

Pietari
Trotski, Zinovjev

Ylipäällikkö on sähkeessään evännyt pyynnön prikaatin lähettämistä rautatieläisrykmentin ja 6. armeijan 2 rykmentin lisäksi, joista toinen on jo matkalla. Se on luullakseni oikein, sillä ei ole mistä ottaa, ja etelässä Orelin seudulla käydään yhä äärimmäisen ankaria taisteluja. Teille lähetetään toistaiseksi puolitoista tuhatta täydennykseksi. Lisäksi

* Viimeinen lause on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

** Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

on ryhdytty toimeen myös latvialaisten lähettämiseksi, jos sellaisia löytyy. Aiotaan antaa Teille 600 miestä Neuvostokoulusta.²⁹⁵

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 24 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

455

ETELÄRINTAMAN VSN:lle²⁹⁶

25. X 1919.

Tov. Smilgalle ja rintaman ja armeijan VSN:n
muille jäsenille

Suosittelen erityisesti tämän esittäjää, tov. Stepan Nazarovia, bolshevikkia, jonka olen tuntenut henkilökohtaisesti pitkän aikaa.

Hän on yhdessä muiden ivanovo-voznescenskiläisten tovereiden kanssa *harkitusti* muodostanut *järjestyneen* ryhmän (300 à 500 henkeä) palvelemaan ja tervehdyttämään kaikin puolin kokonaista armeijaa.

Suosittelen lämpimästi tovereita ja pyydän hartaasti ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin, etteivät he joutuisi hukkaan, vaan tulisivat sijoitetuksi oikein ja huolella. Pyydän hartaasti tiedottamaan minulle tämän kirjeen saannista ja siitä, minne ja millä tavalla toverit on nimitetty.

Puolustusneuvoston pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

456

SÄHKE K. A. PETERSONILLE

Latvian sotilaskomissaari
Peterson

Tiedottakaa viivyttelämästä:

1) Oletteko jo lähettänyt mobilisoidut Latvian divisioonan reservipataljoonaan? Paljonko on lähetetty? Onko mobilisaatio suoritettu kyllin tarmokkaasti?

2) Oletteko täyttäneet tehtävän, joka koski täydennyksen lähettämistä Latvian rykmenttiin, 7. armeijaan? Kumpikaan tehtävä ei siedä lykkäystä.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 25 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

457

SÄHKE PUGATSHOVIN UJESTIN ELINTARVIKENEUVOTTELUKUNNALLE²⁹⁷

Tiedottakaa heti täsmällisesti, nimenomaan mitkä asutukset tai volostit ovat täyttäneet elintarvikeluovutusmääräykset täydellisesti.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 26 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

458

KAIKILLE NEUVOSTOVIRASTOILLE JA SOTILASVIRANOMAISILLE

27. X 1919.

Tämän esittäjä on tov. Boris Solomonovitsh Weisbrod, tohtori, jonka tunnen henkilökohtaisesti. Vanha puoluetyöntekijä. Pyydän suhtautumaan häneen *t ä y s i n* luottavaisesti ja avustamaan häntä *k a i k i n t a v o i n*.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

459

TH. A. ROTHSTEINILLE*

27/X 1919.

Tov. Rothstein!

Informoitte meitä niin anteeksiantamattoman huonosti. Vaikka rahaa on, ei palkata sihteeriä keräämään kaikkea so-

* Asiapaperin kääntöpuolella on V. I. Leninin merkintö: »Pyydetään lähettämään salakielellä Rothsteinille.» *Toim.*

sialistista kirjallisuutta, lentokirjasia, leikkeleitä. Vaikka rahaa on, ei järjestetä pienennettyjen valokuvajäljennösten valmistusta. Kaikki se on anteeksiantamatonta. Kaiken sen järjestäminen on mahdollista ja välttämätöntä. Muuten yhteydenpito ja informointi on kerrassaan kehnoa. Tehkää siinä suhteessa parannus ja kirjoittakaa edes välipäiten. Parhaat terveiseni.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

460

N. A. SEMASHKOLLE²⁹⁸

Tov. Semashko!

Pohtikaa tätä (jos on tarpeen, niin Kulkulaitoskomissariaatin ja Sotakomissariaatin kanssa) ja vastatkaa minulle *puhelimitse*, järjestättekö tämän asian, *miten* ja *milloin*. *On kiire!*

27/X. *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 27 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

461

V. A. KUGUSHEVILLE²⁹⁹

28. X 1919.

Ufa

Tov. Vjatsheslav Aleksandrovitsh Kugushev

Tov. Kugushev! Saisinko esittää Teille yhden pyynnön. Ufaan matkustaa Lidija Aleksandrovna Fotijeva, jonka tunnen hyvin jo vuotta 1905 edeltäneiltä ajoilta ja jonka kanssa olen toiminut yhdessä KKN:ssä pitkän aikaa.

L. A. Fotijeva on aivan sairas, ja meidän pitäisi *kunnostaa* tätä »kruunun omaisuutta» (KKN:n sihteeriä). Pyydän hartaasti Teitä tekemään kaikkenne auttaaksenne L. A. Fotijevaa majoittumaan, parantamaan vointiaan ja syömään itsensä *kylläiseksi*.

Tov. A. D. Tsjurupa sanoi minulle, että Te tunnette L. A. Fotijevan ettekä kieltäydy auttamasta häntä.

Kiitän jo etukäteen Teitä, pyydän kirjoittamaan muutaman sanan nyrkkipostissa (esim. sotilashenkilön mukana) tämän kirjeen saannista.

Toveriterveisin

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

462

SÄHKE

**D. N. AVROVILLE, J. H. PETERSILLE,
V. G. GROMANILLE**

Lokakuun 28 pnä 1919.

Pietari, Linnoitusalueen neuvosto, *Avrov*,
autojen luettelointi- ja jakelukomissio
Peters

Puolustusneuvoston erikoisvaltuutettu *Groman*
Jäljennös Moskova ЦП* tov. *Markoville*
Jäljennös Smolna, *Zinovjevillille***

Puolustusneuvosto on usealla päätöksellään velvoittanut erikoisvaltuutettunsa Gromanin ja Pietarin evakuointikomission kuljettamaan Pietarin alueelta sata vaununlastia arvotavaraa vuorokaudessa Puolustusneuvoston Evakuointikomission suunnitelman mukaisesti. Kehotetaan turvaamaan Pietarin evakuointikomissio välttämättömällä kuljetusvälineillä antamalla sen käyttöön päivittäin, kuluva lokakuun 28 päivästä alkaen kymmenen kuorma-autoa. Tiedottakaa täytäntöönpanosta.

Työläisten ja Talonpoikien Puolustusneuvoston pjoht.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin täydentämän ja
allekirjoittaman konekirjoitustekstin mukaan*

* ЦП — sähkösanomissa käytetty sovinnaislyhenne: kulkulaitoksen apulaiskansankomissaari. *Toim.*

** Tämä lause on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

463

Z. P. SOLOVJOVILLE

1. XI 1919.

Terveysthuollon apulaiskansankomissaari

tov. Solovjov!

1) Käykää läpi huomautukseni ja palauttakaa, olkaa hyvä, lausuntoinenne.

2) Onko tilastotietoja: paljonko on **kaikkiaan** lääkäreitä Moskovassa?

3) Onko lääkäreiden normeja julkaistu (milloin ja missä?)?

4) — samoin: millä tavalla valvotaan lääkäreitä (että heitä ei ole liikaa, että heistä pidetään lukua)?

5) Normit (ja lääkärien lukumäärä) Pietarissa?

6) — muissa kaupungeissa?

7) Eikö pitäisi julkaista tarkastusmielessä tilastotietoja lääkäreistä ja normeista? *lyhyesti, lehdissä*, jotta kaikki voisivat tarkastaa?

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

464

SÄHKE L. D. TROTSKILLE ja G. J. ZINOVJEVILLE

1. XI 1919.

*Salakielellä
suoraa linjaa*

Pietari

Trotskille, Zinovjevälle

Koko poliittinen ja sotatilanne vaatii keskittämään nopeasti varsin suuria voimia Pietarin lähistöön, jotta voitaisiin nutistaa lopullisesti Judenitsh. Kehotan järjestämään

tämän asian ylipäällikön kanssa tai Poliittisen Toimikunnan kautta.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1941 teoksessa »Asiakirjoja Pietarin sankarillisesta puolustuksesta v. 1919»

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

465

SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE

1. XI 1919.

Salakielellä

VSN 5
Smirnov

Tiedottakaa, montako divisioonaa, mitkä ja milloin voidaan siirtää pois teiltä. Tiedustakaa asiaa 3. armeijan ja rintaman Vallankumouksellisilta Sotaneuvostoilta. Vastatkaa viivyttelämättä.

Lenin

Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä 1938 »Pravda» lehden 53. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

466

SÄHKE B. I. GOLDBERGILLE

1. XI 1919.

Salakielellä

Kazan
Reserviarmeijan komentaja Goldberg

Tiedottakaa, miten on muodostelmienne laita, onko yleisikunta antanut teille kaiken, mitä on luvattu, miten on pilkkukuumeen torjunnan, majoitusmahdollisuuksien laita ja onko puolue ryhtynyt auttamaan.

Lenin

Julkaistu ensi kerran helmikuun 23 pnä 1938 »Pravda» lehden 53. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

467

SÄHKE M. V. FRUNZELLE

Suoraa linjaa
Salakielellä

Frunze, jäljennös Sundukoville, Zulille

Taistelutoimet Uralin kasakoita vastaan pitkittyvät. En huomaa, että olisi ryhdytty toimenpiteisiin tämän rintaman likvidoimiseksi mahdollisimman pikaisesti, vaikka olen vaatinut Teitä keskittämään kaiken huomionne siihen.* Tiedotan, että vihollinen voimistuu, käyttää hyväkseen hengähdystaukoa, jonka olette sille antaneet, yrittää päättää asian vain sovintoon. Tiedottakaa viivyttämättä, mihin toimenpiteisiin olette ryhtynyt vihollisen murskaamiseksi.

Lenin

Kirjoitettu marraskuun 2 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran heinäkuun
24 pnä 1928 »Pravda» lehden
170. n:ossa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

468

L. D. TROTSKILLE

Trotski

Luulin Tshitsherinin tiedottaneen Teille, että hän ilmoittaa eestiläisille meidän ryhtyvän hyökkäykseen heitä vastaan, jos he päästävät Judenitshin. Minun mielestäni on mentävä Eestiin, jos he päästävät Judenitshin, ja jos se on ajankohtaista, joudutettava asiaa hurjin keinoin.³⁰⁰ Tshitsherin vastustaa julkisuuteen saattamista, sillä Entente ryhtyy silloin omasta puolestaan toimenpiteisiin.

Lenin

*Kirjoitettu marraskuussa 1919,
viimeistään 6 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan tuntemattoman henkilön
kirjoittaman tekstin mukaan*

* Ks. tätä osaa, 443. asiakirjaa. *Toim.*

469

SÄHKE N. P. BRJUHANOVILLE

11. XI 1919.

Itärintaman EEK:n
puheenjohtaja Brjuhanov

Uralin nälkäänäkevien työläisten huoltaminen on pakottavan tarpeellista. Tiedottakaa, mitä on tehty, missä määrin on turvattu, eikö noita työläisiä voitaisi lähettää hankkimaan viljaa Kurganin takaa. Valituksenne, että puuttuu väkeä, oudostuttavat hieman.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

470

TURVEKOMITEALLE³⁰¹

11. XI 1919.

Vuodelta 1919 lähettämänne toimintakertomuksen johdosta

1) Olisi toivottavaa, että *yhteenvedot* julkaistaisiin »Ekonomitsheskaja Zhiznissä» (ja minulle lähetettäisiin 1 kappale).

2) Vaikka yksityiskohdista on runsaasti taulukoita — *puuttuu yhteenvetotaulukoita*:

— tuotannon vertailu vuosien 1918, 1919 ja *sitä aikaisemmalta ajalta* (päivien lukumäärä? käytössä olleiden koneiden prosenttimäärä? j.n.e.)

— lyhyet karttatiedot? tai välimatkat rautatieasemilta?

— *kaikkien* koneiden käyttöönottomahdollisuudet?

— vertailtavissa olevat tiedot tuotannosta riippuen kuluksesta (ravinto ja vaatetavara)?

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

471

J. M. POPOVALLE

20. XI 1919.

Toveri Popova,
Neuvostojen 1. talon isännöitsijä

Pyydän antamaan huoneen (aluksi vaikkapa yhden, sittemmin kaksi — kääntäjää varten)

toveri Keeleylle, amerikkalaiselle insinöörille, joka on saapunut auttamaan Neuvostotasavaltaa.

Pyydän antamaan huoneen, joka ei ole III kerrosta ylemmänä ja on kaikkein lämpimin.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

472

**SÄHKE 3. ARMEIJAN VSN:lle,
PERMIN KUVERNEMENTIN
ELINTARVIKEKOMISSAARILLE, PERMIN
RADAN KOMISSAARILLE JA JEKATERINBURGIN
KUVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMISSAARILLE³⁰²**

VSN 3

Perm, kuvernementin elintarvikekomissaari
Permin radan komissaari
Jekaterinburg, kuvernementin elintarvikekomissaari
Jäljennös Jekaterinburg, metalliosastolle*

Uralin kaikille työläisille, varsinkin Jekaterinburgin alueelle, Kizeliin ja muille hiilialueille on toimitettava hinnalla millä hyvänsä täysi määrä välttämättömiä elintarvikkeita. Kaikki sotilas- ja rautatieviranomaiset ovat vas-

* Sanat »Jäljennös Jekaterinburg, metalliosastolle» ovat E. M. Skljanskin kirjoittamia. *Tolm.*

tuussa ehdottomasta täytäntöönpanosta. Vastatkaa viipymättä, montako puutaa minnekin on toimitettu.*

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 20 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

473

A. S. JENUKIDZELLE

21. XI 1919.

Tov. Jenukidzel! Pyydän hartaasti, että antaisitte määräyksen toimittaa yleensä *jonkin verran lisää* (ja erityisesti alempana mainittuja) *elintarvikkeita* seuraaville tovereille:

1:nen on saapunut *auttamaan* neuvostovaltaa. Meidän vieraamme. On välttämättä autettava.

2:nen on Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen perustaja. Vanha mies. Suomalaiset auttoivat meitä kovasti 1905 saakka. Velvollisuutemme on nyt auttaa heitä:

1) *K e e l e y*, amerikkalainen insinööri, tullut auttamaan neuvostovaltaa.

(erikoisesti *sokeria, suklaata, makeisia*).

ent. National, n:o 3 2 1.

2) *U r s i n* (Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen perustaja).

ent. Metropol, n:o 4 7 1.

(erikoisesti *voita*)

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Sanat »montako puutaa minnekin on toimitettu» ovat E. M. Skljanskin kirjoittamia. *Toim.*

474

SÄHKE B. S. WEISBRODILLE*

Samara, Weisbrod

Välitän heti tiedotuksenne Semashkolle.³⁰³ Koetamme ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin. Olemme mobilisoineet hammaslääkäreitä välskäreiksi. Toivotan kaikkea hyvää.

*Lenin**Kirjottettu marraskuun 25 pñä 1919**Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

475

N. A. SEMASHKOLLE³⁰⁴

27. XI 1919.

Tov. Semashko!

(1) Olkaa hyvä, palauttakaa tämä minulle lausuntoinenne.

(2) Käskekää *t a r k a s t a m a a n* mainitut tosiasiat (jotta *vastuunalaiset henkilöt* esittäisivät *p i k a i s e s t i* ja täsmällisesti omalla allekirjoituksellaan varustamansa selostuksen *n ä i s t ä* tosiasioista).

(3) Weisbrodin ehdotus. Teidän oikaisunne tai vastaehdotuksenne?

*Teidän Lenin**Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

476

V. P. MILJUTINILLE

KKTN

Tov. Miljutin!

Pyydän käsittelemään kysymyksen yhdenmukaisten, lyhyiden, mutta olennaisten kysymysten (tai lomakkeiden) laati-
misesta »Ekonomitsheskaja Zhiznissä» julkaistavia aika ajoit-

* Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

taisia selostuksia varten, joissa tehdään *yhteenvedot* tuotantovoimien kehityksestä (työssä käyvien työläisten lukumäärä; tuotantoalat, valmistus; tuottavuus 1 työläistä kohti j.n.e.) kaikilla tai johtavilla talousaloilla.

Tiedottakaa minulle johtopäätöksestänne.

Lenin

Selostukset pitäisi jakaa kahteen osaan:

a) sellainen osa, joka voidaan esittää vain kertomalla (suunnitelma, ehdot, erikoisuudet j.n.e.);

b) sellainen, joka voidaan ja pitää esittää numerotietoina.

Kumpikin julkaistava.

Toinen — valittava oleellinen (tiivistelmiä ja vertailuja varten).

(Vrt. esimerkki epäselvyydestä — »Polttoliuskehallinto», selostus lokakuun 1 pnä 1919 olleesta tilasta.) Julkaistaan. Missä. Montako kertaa.

(Salassa pidettävä osa on julkaistava prosenttilukuina: esim.: lokakuun 1 pnä 1919 — 100, työläisten lukumäärä; marraskuun 1 pnä 1919—120 j.n.e.)

Kirjoitettu marraskuun 27 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

477

NEUVOSTOJEN VII EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE

Minun mielestäni pitäisi valita *myös Kijevin* kuvernemennistä.³⁰⁵

Kun muodostetaan Yleisukrainalainen TpKK (sitä ei vielä ole), silloin he poistuvat. Miksi he eivät voisi olla meillä niin kauan kuin ei ole Ukrainan TpKK:ta?

Lenin

*Kirjoitettu joulukuussa 1919,
aikaisintaan 5 pnä, vii-
meistään 9 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

478

J. D. STASOVALLE³⁰⁶

J. D.! On lähetettävä salakielisanoma, *e t t e i s a a* käyttää missään eikä koskaan Kamo nimeä, vaan se on vaihdettava heti toiseen, *u u t e e n*. Kaupungista, missä Kamo on, pitää käyttää vain peitenimeä.

Lenin

*Kirjoitettu joulukuussa 1919,
9 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

479

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOIMIKUNNALLE

10. XII 1919.

KK:n Organisaatiotoimikunta

Frunze vaatii nähdäkseni liian paljon. Ensin on otettava koko Ukraina, Turkestan odottaa, kärsiköön.³⁰⁷

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

480

**SÄHKE SH. Z. ELIAVALLE, J. E. RUDZUTAKILLE,
V. V. KUIBYSHEVILLE**

11. XII 1919.

Salakielellä

Tashkent
Eliava, Rudzutak
Kuibyshev

Työntekijöitä koskevat vaatimuksenne ovat ylettömiä. Se on hassua tai pahempaakin kuin hassua, kun kuvittelette, että Turkestan on keskustaa ja Ukrainaa tärkeämpi. Ette saa

enempää. Teidän täytyy tulla toimeen sillä, mitä teillä on, pitää olla vaatimattomia eikä antautua suunnittelemaan mahdolltomia.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

481

A. K. PAIKESIN SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA KIRJELAPPU VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOTOIMIKUNNALLE

Armeijan nopea eteneminen vaatii viivyttelemätöntä paikallisten neuvostovirastojen järjestämistä. Neuvostovallan rakentamiseen ja politiikkaan perehtymättömät paikalliset toverit eivät kykene tällä hetkellä järjestämään. Koska yhteydenpito keskukseen on mahdotonta, sopivien johtohenkilöiden puuttuminen alueilta aiheuttaa vaaran, että toistuvat jo taaksejääneet vaiheet eikä tulla käyttämään järkiperaisesti hyväksi Siperian rikkauksia. Siperian Vallankumouskomitealle on lähetettävä heti väkeä vastuunalaiseen poliittiseen johtotyöhön neuvostorakennus- ja talousaloille.

Paikes

Organisaatiotoimikunta
(Stasova)

Minun mielestäni Siperiaan ei ole enää lähetettävä: meillä ei ole. Siperia ei tuhoudu. *K a i k k i* Ukrainaan.

Lenin

*Kirjoitettu joulukuussa 1919,
aikaisintaan 11 p:nä, viimeis-
tään 16 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

482

G. J. ZINOVJEVILLE

15. XII.

Tov. Zinovjev!

Lähetän Poliittisen Toimikunnan lausunnon.

Kaksi seikkaa:

1) Eikö voitaisi tilata kiireesti 2 raskasta ja 2 kevyttä rekeä (kegress-autorekeä) Etelärintamaa varten?

Kiireellisesti. Vastatkaa.

2) Kiinnittäkää erikoista huomiota Jamburgin lähistöllä olevaan polttoliuskeeseen.

Äärimmäisen tärkeää on painaa päälle kaikin voimin.

3) Materiaaleja (piikkilanka y.m.) *ei pidä* haaskata eikä tuhлата.

Tullaan tarvitsemaan. Kiinnittäkää huomiota.

Tervehdys! *Lenin*

Artikkelia kirjoitan. Älkää odottako, ellen saa tänään loppuun.³⁰⁸

Kirjoitettu joulukuun 15 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

483

SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE

Suoraa linjaa

Omsk, VSN, *Smirnov*

Onnittelten Novonikolajevskin valtauksen johdosta. Huolehtikaa kaikin tavoin siitä, että Kuznetskin alue ja hii-livarat vallataan vahingoittumattomina. Muistakaa, että olisi rikollista tunkeutua liiaksi Itään, kun pitää hurjan tarmokkaasti...*

Tiedottakaa minulle tämän sähkeen saannin kellonaika.

15/XII. KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu joulukuun 15 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

484

L. B. KRASINILLE³⁰⁹

Lähetätkää minulle huomenna *yhtenä kappaleena* ohjeet ja säännöt, selostuskaavat y.m.s., jotka on julkaissut

* Pitemmälle salakirjoitussähköttä ei ole selvitetty. *Tolm.*

Kulkulaitoskomissariaatti,
 sen poliittinen osasto,
 sen liikenne-,
 tekninen,
 korjausosasto (tai hallinto),
 Kulkulaitoskomissariaatin rakennekaavio (mikäli sellai-
 nen kaavio on olemassa).

Kirjoitettu joulukuun 17 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran marraskuun
 24 pnä 1963 »Pravda» lehden
 328. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

485

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE

Organisaatiotoimikunta

Ehdotan, että joko annetaan muistutus tämän paperin laatijoille (heidän nimensä, 32 henkeä, saa tietää heidän edellisestä paperistaan)³¹⁰

tai

tehdään heille huomautus, että heidän juorunsa VKP:n KK:n politiikasta ovat kurin rikkomista ja haittaavat järjestynyttä ja yksimielistä toimintaa;

— sillä esittämättä mitään konkreettista laatijat hukkaavat kallista aikaa ja kääntävät huomion pois siitä, että on matkustettava pikimmin työhön Ukrainaan.

KK kehottaa heitä lopettamaan juoruilun ja haihattelun ja käymään heti käsiksi työhön, noudattamaan tiukasti VKP:n KK:n linjaa ja ohjeita.

Lenin

P. S. Laatijat on otettava silmälläpidon alaisiksi ja jaoteltava erikseen *p ä t e v i e n* työntekijöiden keskuuteen. Muutoin syntyy rettelöintiä eikä mitään asiallista.

*Kirjoitettu joulukuussa 1919,
 viimeistään 18 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
 V. I. Leninin Teosten
 5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

486

SH. Z. ELIAVALLE

19. XII 1919.

Tov. Eliava!

Suosittelen Teille tämän esittäjää, tov. P. N. Lepeshinskiä³¹¹, jonka tunnen vuodesta 1902, jolloin olin ulkomail-la, Genèvessä, missä me yhdessä kamppailimme menshevikkejä vastaan.

Tov. Lepeshinskistä on varmasti apua juuri sellaisessa työssä, jonka tarkoituksena on saada sikäläinen väestö käsittämään ja vakuuttumaan, etteivät neuvostoihmiset voi olla imperialisteja eikä heillä voi edes olla imperialistien tapoja.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

487

SÄHKE RJAZANIIN³¹²

Ilman mitään vuorojärjestystä
Annettava sähkösanoma päivystävälle komissaarille
heti välitettäväksi ja tiedotettava perilletoimit-
tamisesta Moskovaan, Kremliin

Rjazan, 3 osoitetta:

Rjazanin kuvernementin puoluekomitea, toimeenpaneva
komitea, elintarvikekomitea

Hyvät toverit! Olette joulukuun 19 pnä pitämässänne neuvottelukokouksessa päättäneet lastata kymmenessä päivässä kahdeksansataa vaunua perunoita Moskovan työläisiä varten ja kaavailleet joukon toimenpiteitä sen toteuttamiseksi. Mainio juttu, mutta kysymyksen koko painopiste on siinä, kuinka menestyksellisesti ja kuinka nopeasti suoritatte asettamanne tehtävän. Moskovan työväki on menehtymäisil-lään nälkään. Sen pelastaminen on vallankumouksen pelas-

tamista. Moskovan työväen kannettavana on ollut ja on raskain taakka taisteltaessa vastavallankumousta vastaan. Punainen Armeija on murskannut Koltshakin ja Judenitshin, vuorossa on Denikin. Varatakseen Punaiselle Armeijalle tilaisuuden suoriutua mahdollisimman vähäisin ajan ja voimien menetyksin tästä tehtävästä, mikä takaa mahdollisuuden sodan lopettamiseen ja rauhanomaisen sosialistisen rakennustyön aloittamiseen, moskovalaisen työmiehen on pitänyt tehdä vielä yksi uhraus. Hänen on pitänyt antaa operatiivisiin tarkoituksiin käytettäväksi ne kuljetusvälineet, joilla oli määrä kuljettaa Moskovaan elintarvikkeita. Tässä tilanteessa maailmanvallankumouksen keskustaa ympäröivien seutujen tulee luonnollisestikin rientää sitä auttamaan. Kaikkien puolue- ja neuvostovoimien tulee painaa visusti mieleensä, että Moskovan huoltaminen, Moskovan työväen pelastaminen on heidän pyhin vallankumouksellinen velvollisuutensa. Vallankumouksen menestyminen riippuu teidän tarmokkuudestanne ja päättäväisyydestänne. Kaikki suorittamaan hankintoja, kaikki työhön lastaamaan ja toimittamaan vaunuja. Elintarvikejunien lähettämisestä ja kuljettamisesta Moskovaan huolehtii Kulkulaitoksen kansankomissariaatti. Vaatikaa tiukasti Kulkulaitoskomissariaatin paikalliselimiltä tämän velvollisuuden täyttöä. Työhön, toverit! Nopeasti ja päättäväisesti antamaan vallankumouksellista apua Moskovan työläisille!

Kommunistisin terveisin

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu joulukuun 21 pnä 1919

Julkaistu ensi kerran osittaisesti 1953 kirjassa »Kotiseutuhistoriallinen kokoelma (Tutkielmia n:o 11)», Rjazan

Julkaistu täydellisesti 1957 kirjassan »Neuvostovallan pystyttämisen ja luojittamiskamppailu Rjazanin kuvernementissa (1917—1920)», Rjazan

*Julkaistaan
lennätinnauhan tekstin mukaan*

PIENELLE KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE³¹³

- 1) Ohjeita varten on osoitettava *lyhyt* määräaika,
- 2) esitettävä ne Pienen Neuvoston käsiteltäviksi, sillä ohjekirjelmä on laadittu huonosti,

- 3) määrättävä pidettäväksi 3 kuukauden kuluttua selostus kirkkojen ottamisesta kouluhuoneistoiksi.

ottamisehdot ja tilintekovelvollisuus

22/XII. *Lenin*

Kirjottettu joulukuun 22 pnä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

489

G. J. ZINOVJEVILLE

23/XII.

Tov. Zinovjev!

Olen saanut 20/XII päivätyn kirjeenne.

Pietariin nähden sopikaa kaikesta Trotskin kanssa. Kaikki puolustusvarustukset on nähtävästi säilytettävä ja *kunnostettava* (kertoman mukaan piikkilankaa y.m. jo varastellaan) ja suunniteltava *joka viikon* mobilisaatio- (eli »hälytys»- elikkä *kokoontumis-*) järjestys Pietarin pitämiseksi valmiustilassa. Tätä on harkittava erikoisesti.

Elintarvikehuolto on kulkulaitoksen vuoksi kokonaan pyhäyksissä. *Veturien ja vaunujen kunnostaminen!!*

Mitä tulee polttoliuskeeseen, niin on mainiota, että olette jo käynyt käsiksi asiaan. Minua on kuitenkin ihmetyttänyt, että kirjoitatte liuskeen kuljetuksesta. Liuske ei kestä kuljetusta (paitsi jos se on tarkoitettu *kaasutettavaksi*: kaasua saadaan kuulemma liuskeesta enemmän kuin hiilestä), se on kuulemma muutettava sähkövoimaksi itse paikalla ja sinne on myös rakennettava kuivatislaustehdas, jotta saataisiin öljyä liuskeesta. Niin on sanottu minulle täällä. Olenkin ajatellut, että Pietari voi käytettävissä olevine voimavaroineen selvittää sähköistämisen- ja öljyntislaustehtävästä.

Tervehdys! *Lenin*

NB. Eikö voitaisi rakentaa linnakkeita Pietarin puolustusta varten? Lähetän tätä aihetta käsittelevän selostuksen Teille ja Trotskille.

Miksei kegressejä ole enemmän? Telavöitä sanotaan olevan yli 100:n?

Kirjoitettu joulukuun 23 p:nä 1919

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

490

MÄÄRÄYS SIHTEERILLE³¹⁴

Pantava Puolustusneuvoston päiväjärjestykseen ja annettava Krasinin (tai Lomonosovin) tehtäväksi laatia *heti* päätösehdotus (armeijasta pois kutsumisesta) ja sopia siitä Skljanskin kanssa.

*Kirjoitettu joulukuussa 1919,
aikaisintaan 25 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

491

SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE³¹⁵

26. XII 1919.

Omsk ja osoitteenomistajan sijaintipaikkaan
VSN 5
Smirnov

Teidän n:o 4211:n johdosta: lähettäkää sadan asemesta kaksisataa junaa ja veturia. Heittäkää kaikki voimat jouduttamaan hiilenkuljetusta ja ruuhkan selvittämistä radalla sekä samoin suojelemaan omaisuutta anastuksilta. Tiedottakaa useammin täytäntöönpanosta.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

492

SÄHKE T. V. SAPRONVILLE

26. XII 1919.

Harkov
Kuvernementin tpk tai vallankumouskomitea
Sapronov*

Jäljennös Etelärintaman EEK:n
puheenjohtajalle Vladimiroville

Kuljetustilanne on täällä sikäli vaikea, että tarvitaan sankarillisia ponnistuksia hiilen toimittamiseksi tänne ja varsinkin veturien korjauksen tehostamiseksi. Heittäkää parhaat voimat tälle alalle, valvokaa henkilökohtaisesti, myöntäkää viljapalkkioita jokaisesta korjatusta veturista, kunnostakaa parhaat korjauspajat, järjestäkää kaksi ja kolme työvuoroa. Sähkötäkää täytäntöönpanosta.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

493

G. V. TSHITSHERINILLE

27. XII 1919.

Tov. Tshitsherin!

Poliittinen Toimikunta on hyväksynyt miltei kaikki ehdotuksenne.³¹⁶ Tarkkaa tekstiä tiedustelkaa puhelimitse KK:n sihteeriltä tov. Krestinskiltä.

Olkaa hyvä, älkää käyttäkö koskaan sanontaa »KK:n puheenjohtaja»,

sillä sellaista tointa ei ole.

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoituksen yläreunaan V. I. Lenin on merkinnyt: »ilman mitään vuorojärjestystä, suoraa linjaa. Tiedotettava minulle kellonmäärä, milloin on luovutettu osoitteenomistajille Harkovissa. Lenin.» Toim.

494

**VALISTUSTOIMINTAKESKUSTEN
KESKUSKOLLEGIOLLE**

30. XII 1919.

Valistustoimintak. keskuskollegio³¹⁷

Suosittelen tämän esittäjää tov. Maria Movshovitshia, jonka olen tuntenut henkilökohtaisesti monien vuosien ajan mitä uskollisimmaksi puolueyöntekijäksi, ja pyydän luottamaan häneen täydellisesti sekä auttamaan kaikin tavoin, mm. myöntämään hänelle heti kymmenen päivän loman terveyden kohentamiseksi.³¹⁸

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1920

495

S. B. BRITSHKINALLE³¹⁹

Britshkina: ei saa sillä tavalla. Tsjurupalle lähettäminen ei riitä. On tarkastettava ja *kirjoitettava*, mikä vastaus *on milloinkin lähetetty*.

Kirjoitettu tammikuun alussa 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

496

MÄÄRÄYS SIHTEERILLE³²⁰

Lähetettävä jäljennökset

- 1) Posti- ja lennätinkomissariaattiin
- 2) Kulkulaitoskomissariaattiin ja ilmoitettava niille puhelimitse, että asetamme tänään Puolustusneuvostossa (2/I 1920) kysymyksen *sotilaallisesta* selontekovelvollisuudesta: valmistautukoot.

Lenin

Kirjoitettu tammikuun 2 pnd 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

497

PODOLSKIN UJESTIN TpK:lle

Podolsk, ujestin tpk
Jäljennös Moskovan kuvernementin tpk:lle

Moskovan kuvernementin Podolskin ujestin Aleksandrovon kylässä on joku *Terjohin* Kommunistisen nuorisoliiton nimissä ja vastoin Valistusasiain kansankomissariaatin suoraan määräystä ottanut haltuunsa pitsinvirkkuukoulun, pidättänyt opettajattaren ja kuljettanut pois osan omaisuudesta. Vapauttakaa viivyttelämästä koulusta, palauttakaa sieltä otetut niin itse koulun kuin opettajattarienkin tavarat, antakaa opettajattarille mahdollisuus tehdä rauhassa työtään. Suorittakaa tutkimus Terjohinin laittoman menettelyn johdosta kanteen nostamiseksi häntä vastaan.

Tiedottakaa täytäntöönpanosta.

2/I 20.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

498

G. V. TSHITSHERINILLE

4/I 1920.

Tov. Tshitsherin!

Pyydän välittämään Litvinoville (ja jos käy päinsä lähettämään lyhennettynä salakielellä lennättimitse):

Saatuani häneltä kasan kirjasia ja sanomalehtiä tunnen itseni äärimmäisen pettyneeksi. Valinta on ollut tavattoman satunnaista ja huolimattonta. Kukaan ei näy huolehtivan edes hiuskarvan vertaa sellaisesta tärkeästä asiasta kuin länsimaisen sosialistisen kirjallisuuden toimittamisesta Venäjälle.

Puuttuu sosialistijohtajien kirjasia ja teoksia (vaikka niiden ja tekijöiden nimet voi löytää itävaltalaisista, saksalaisista, ranskalaisista, italialaisista, englantilaisista lehdistä).

Lehdet ovat siinä määrin valikoimatta, että $\frac{9}{10}$ on pelkkää törkyä, kun taas esimerkiksi »Freiheitin»³²¹ numerokasasta

puuttuu juuri se, mikä on tärkeää (ja jopa *kaikkein* tärkeintä, melkeinpä ainoa tärkeä), nimittäin Leipzigin edustajakokousta³²² koskevat selostukset ja päätöslauselmien teksti.

Ollaan kerrassaan huolettomia, leväperäisiä tai ei ymmärrä eikä haluta ymmärtää, mitä tarvitaan.

Pitää saada (sekä Litvinov että *k a i k k i* ulkomailla olevat VKP:n jäsenet ja kaikki »byroot» ja asioimistot) järjestämään asia siten, että *palkataan kussakin* maassa (alussa riittää Tanska, Hollanti y.m.s.) kirjallisuutta harrastavia henkilöitä, joiden *velvollisuutena* on kerätä 4—5 kappaletta *jokaista* sosialistista ja anarkistista ja kommunistista kirjasta ja teosta, *jokaista* päätöslauselmaa, *k a i k k i a s e l o s t u k s i a* ja *pöytäkirjoja* edustajakokouksista j.n.e. y.m.s. *k a i k i l l a k i e l i l l ä*. Kaikki on toimitettava Kööpenhaminaan, Tukholmaan, Wieniin j.n.e. (myös Berliiniin). Nyrkkipostimahdollisuuksia on harvoin, mutta on. Pitää ennakolta kerätä *palkattujen* henkilöiden välityksellä (venäläiset ovat hutiluksia eivätkä tee sitä *koskaan* huolellisesti).

Varojen säästäminen tässä olisi typerää.

Pyytäkää Litvinovia tiedottamaan tästä

Abramovitshille

Koppille

Rutgersille

Bronskille

Ljubarskille

Reichille

Strömille

Z. Höglundille

Kilbomille

Rothsteinille j.n.e.

Noita kerääjiä olkoon 3—5 tai enemmän, sillä muutoin emme saa koskaan sitä, mitä ehdottomasti tarvitaan.

Lenin

P. S. Pyydän, että lähettäisitte tästä jäljennöksen (tai tämän kappaleen, kun ette sitä enää tarvitse) Klingerille.

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1961 kirjassa »V. I. Leninin Krem-
lin-kirjasto»*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

499

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

4. I 1920

Hyvä V. D.!

#

Kirjastoni kustannan *i t s e*.Pyydän Teitä *t e r v e h d y t t y ä n n e* maksamaan kai-
kesta

3 200
+ 500 (Dal)
3 700 j.n.e.

sekä säilyttämään *kuitit*.Teidän *Lenin*

Oheistan 4 000 ruplaa.

#

Eri asia on KKN:n *k a n s l i a n* kirjasto.

Julkaistu ensi kerran 1926
»Ogonjok» aikakauslehden
13. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

500

A. I. SVIDERSKILLE³²³

Tov. Sviderski! Ottakaa *välttämättömästi* toverit vastaan tai pyytäkää jotakuta muuta kollegion jäsentä vastaanotta-
maan ja tiedottakaa päätöksestänne *ehdottomasti* minulle.

5/I 1920. *Lenin*

Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

501

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN
JÄSENILLE³²⁴*P o l i i t t i s e n T o i m i k u n n a n j ä s e n i l l e*

Äänestin tätä KKN:n päätöstä vastaan, mutta minusta on
epämukava kumota sitä heti.

Ehdotan, että kerättäisiin Poliittisen Toimikunnan jäsen-
ten äänet järjestämättä Poliittisen Toimikunnan kokousta.
Ehdotukseni: päätetään heti KKN:ssä, että Valtion valvon-
nan velvollisuus on antaa jokaisessa sellaisessa tapauksessa
tieto Elintarvikekomissariaatille. Kuukauden tai likimain
sen ajan kuluttua katsotaan.

Lenin

*Kirjoitettu tammikuussa 1920,
aikaisintaan 5 pnä, viimeistään
23 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

502

SÄHKE 3. ARMEIJAN VSN:lle³²⁵

12. I 1920.

3. armeijan VSN

Hyväksyn täydellisesti aikomuksenne. Tervehdin aloitetta,
esitän kysymyksen KKN:ssä. Ryhtykää toimeen ehdolla,
että sovitte kaikesta siviiliviranomaisten kanssa, käyttäkää
kaikki voimat kaikkien elintarvikeylijäämien keruuseen ja
kulkulaitoksen kunnostamiseen.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

503

SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE

12. I 1920.

*Ilman vuorojärjestystä
suoraa linjaa*

VSN 5
Smirnov

1) VSN 3 ehdottaa, että 3. armeija muutettaisiin työar-
meijaksi pitäen silmällä Uralin, Tsheljabinskin ja Tobolskin

kuvernementtien talouden kunnostamista. Kannatan sitä täydellisesti, esitän huomenna KKN:ssä. Pyydän Teitä antamaan lausuntonne.

2) Olen äärimmäisen huolestunut sen johdosta, että 200 veturin ja elintarvikejunan toimittaminen tänne viivästyy. Pitää jouduttaa mitä kiireellisimmin vallankumouksellisin toimenpitein. Saakaa hinnalla millä hyvänsä aikaan, että täytäntöönpano olisi varauksetonta ja nopeaa.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

504

KAIKILLE KKN:n JÄSENILLE

VSN 3:n herättämä kysymys on tavattoman tärkeä. Esitän sen käsiteltäväksi KKN:ssä 13. I 1920 ja pyydän asiasta kiinnostuneita virastoja valmistamaan siihen mennessä oman lausuntonsa.

Nähdäkseni meidän tulee 13. I KKN:ssä ensiksikin hyväksyä periaatteessa, toiseksi julkaista kehotukseksi, kolmanneksi vahvistaa *perusohjeet* tämän asian järjestämiseksi tai, mikäli se ei ole heti mahdollista, valita asianmukainen toimikunta laatimaan nopeasti näitä ohjeita.

12. I 1920.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

505

S. I. SYRTOVIN SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MIELIPIDE

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Elintarviketilanne on Donilla mahdoton. Paperilla Donin elintarvike-elimet on muodostettu, mutta nimitetyt elintarvikemiehet toimivat Tambovin ja Saratovin kuvernementeissa eivätkä siellä, missä

heidän pitäisi. Piirikunnan elintarvike-elimillä ei ole yhteyttä Donin tpk:hon, ne on muodostettu omin päin, ne eivät saa mitään määräyksiä eivätkä ohjeita ja ovat sen vuoksi toimintakyvyttömiä eivätkä voi vastustaa armeijan elintarvikevaltuutettuja, jotka useinkin toimivat hävyttömän ilkeästi.

Donin tpk:n varapjoht. Syrtsov

Tsjurupa ja Sereda:

Teidän lausuntonne?

NB || Siemenviljaa tarvitaan kipeästi kylvöihin!!³²⁶

Kirjoitettu tammikuussa 1920, aikaisintaan 13 pnä, viimeistään 15 pnä

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

506

HIILIKOMITEALLE³²⁷

Vastattava pikaisesti:

- 1) tiedetäänkö siitä?
- 2) mitä nimenomaan tiedetään?
- 3) onko siitä hiilestä kirjallisuutta?
- 4) mitä on tehty?
- 5) mitä tehdään?

14/I. Lenin

Kirjoitettu tammikuun 14 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

507

M. N. POKROVSKILLE

15. I 1920.

Kansanvalistusasiain
apulaiskansankomissaarille

Pyydän antamaan määräyksen, että valtionkirjastomme (Rumjantsevin museo, Pietarin yleinen y.m.) ryhtyisivät viivyttämättä keräämään ja säilyttämään *kaikkia valkokaartilaislehtiä* (venäläisiä ja ulkomaisia). Pyydän esittämään minulle ehdotuksen määräykseksi, että kaikki *s o t i l a s-*

ja siviiliviranomaiset keräisivät noita lehtiä ja luovuttaisivat ne valtionkirjastoihin.³²⁸

KKN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

P. S. Ehkä katsotte sopivaksi määrätä samassa käskyssä (vai mieluumminko erikseen?) keräämään meidän lehtiemme vuosikerrat alkaen vuodesta 1917 ja tarkastamaan keräyksen kulkua.

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

508

KKTN:n ÖLJYTEOLLISUUDEN PÄÄKOMITEALLE

Lähetän oheisena leikkeen 14/I 1920 ilmestyneestä »Izvestija VTsIK:n» 8. (855.) n:osta ja pyydän tiedottamaan, oletko tietoisia uutisessa mainituista asioista³²⁹ ja missä määrin siinä esitettyjä numerotietoja voidaan pitää todenperäisinä. Mihin käytännöllisiin toimenpiteisiin ryhdytään kyseisen asian johdosta?*

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu tammikuun 15 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin täydentämän ja
allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan*

509

SÄHKE K. G. MJASKOVILLE

Samara

Kuvernementin elintarvikekomissaari Mjaskov
Jäljennös osuustoimintaosastoon Musille
Jäljennös kommunistipuolueen kuvernementtikomitealle

Samara on ensi tilalla osuustoiminnan suhteen esiintyvien hankausten ja väärinkäsitysten paljouden puolesta. Minua ihmetyttää, ettei vielääkään ole pantu kunnolla täytäntöön maaliskuun 20 p:n asetusta. Velvoitan noudattamaan tarkoin

* Tämä lause on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

Elintarvikekomissariaatin ohjeita. Tiedottakaa, mikä on jarruttanut toimintanne, kenen perustama on ja minkä perusteella toimii komissio, joka on erottanut puheenjohtaja Mihailovin ja muita osuustoimintamiehiä. Yksityisiin henkilöihin kohdistuvan osuuskuntaa ärsyttävän kamppailun asemesta keskittäkää voimanne uusien vaalien poliittiseen valmisteluun.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 15 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan*

510

LISÄYS L. D. TROTSKIN SÄHKEESEEN³³⁰

Pyydän toveri Frunzea ryhtymään Trotskin ohjeita vastaavasti vallankumouksellisen tarmokkaasti toimeen radanrakennustöiden ja öljynkuljetuksen jouduttamiseksi mahdollisimman suuressa määrässä. Tiedottakaa saannista.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 17 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

511

KIRJELAPPU SIHTEERILLE

Pyydän soittamaan Markoville ja sanomaan hänelle, että kannatan tarmokkaasti Semashkon pyyntöä.³³¹

18/I. *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 18 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

512

L. B. KAMENEVILLE

Jos kysymys asetetaan siten, niin sanelkaa sihteerillenne paperi: vastalause Pientä Neuvostoa vastaan ja ehdotus Ison Neuvoston päätökseksi (ettei Pieni Neuvosto saa puuttua ilman erikoista syytä paikallisiin asioihin ja on aina velvolinen *k y s y m ä ä n* paikallisten edustajaneuvostojen mieltä paitsi äärimmäisissä poikkeustapauksissa).³³²

Kirjoitettu tammikuun 20 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

513

SÄHKE H. J. JUMAGULOVILLE³³³

Ufa Jumagulov

Jäljennökset Ufaan Eltsinille

Sterlitamakiin, Bashkirian vallankumouskomiteaan,
Bashkirian aluekomiteaan Artjom Sergejeville

Sanoessaan sähkösanomassaan »YTpKK pitää epätodennäköisenä ja kerrassaan mahdottomana, että Artjom, Samoilov ja Preobrazhenski saattaisivat harjoittaa agitaatiota Bashkirian tasavaltaa vastaan», YTpKK on vahvistanut siten vielä kerran, että heidän tulee noudattaa mahdollisimman lojaalisti Bashkirian perustuslakia. Sama tarkoitus on ollut sähkösanomalla, jonka KK lähetti myöhemmin toveri Artjomille. Näin ollen olen täysin varma, etteivät Artjom, Preobrazhenski eikä Samoilov anna mitään todellista aihetta selkkauksiin. Samoin on meneteltävä myös Bashkirian vallankumouskomitean jäsenten. Vasta teidän sähkösanomastanne sain tietää, että Bashkirian vallankumouskomitea oli karkottanut Bashkirian rajojen ulkopuolelle toverit Shamigulovin, Izmailovin ja muita: KK luuli heidän matkustavan omasta halustaan Moskovaan selostamaan, katsoi, että viiden toverin oli tarpeetonta hukata aikaa matkaan ja palautti heidät Sterlitamakiin.

Yrittämällä karkottaa Bashkiriasta vanhoja puoluetovereita, vetoamalla typerästi Buharinin orientointiin, käyttämällä itsepintaisesti, joskin väärin epiteettia »ukrainalaiset» Preobrazhenskiin, Artjomiin ja Samoiloviin nähden olette antaneet minulle aihetta epäillä objektiivisuuttanne tässä kysymyksessä. Sen vuoksi kehotan teitä menettelemään heti YTpKK:n 20. I lähettämän sähkösanoman mukaisesti, jota ei ole vielä noudatettu salaliittoa koskevan tiedotuksen mitätöntämisen osalta.

KK:n Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta *Lenin**

*Kirjoitettu tammikuussa 1920,
20 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1959
kirjassa »Bashkiriin ASNT:n
perustaminen», Ufa*

*Julkaistaan N. N. Krestinskin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan*

514

SÄHKE 5. ARMEIJAN VSN:lle

VSN 5

Hyväksyn puskurivaltiota koskevan ehdotuksenne.³³⁴ Piittää vain saada varmasti aikaan, että Poliittisessa keskuksessa olevalle edustajallemme tai mieluummin kahdelle edustajallemme tiedotettaisiin kaikista ratkaisuista ja että heillä olisi oikeus olla läsnä Poliittisen keskuksen kaikissa neuvottelukokouksissa.

Toiseksi — ryhdyttävä tshekkoslovakien aseistariisuntaan nähden vakaviin valvontatoimiin.³³⁵

Kolmanneksi — tshekkoslovakien poiskuljettaminen käy meille kulkulaitoksen tilan vuoksi hyvin vaikeaksi.

Tammikuun 21 pnä 1920. Puolustusneuvoston pjocht. *Lenin***

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1958 kirjassa V. T. Agalakov,
»Historiikka neuvostovallan raken-
tamisesta Itä-Siperiassa.
Vv. 1919—1921»*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

*Julkaistu täydellisesti 1960 kirjassa
»Irkutskin puoluejärjestö jälleen-
rakennuskaudella (1920—1926)»*

* Teksti »Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta. *Lenin*» on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

** Sähkeen on allekirjoittanut myös VSN:n puheenjohtaja L. D. Trotski. *Toim.*

515

N. N. KRESTINSKILLE

Larinia kiellettävä haihattelemasta. *Rykoville* annettava *varoitus*: hillitkää Larinia, muutoin *Te* saatte satikutia.³³⁶

*Kirjoitettu tammikuussa 1920,
viimeistään 23 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

516

SÄHKE 1. TYÖARMEIJAN VSN:lle

*1: Työarmeijan VSN, jäljennös erikoisen komitean
valtuutetulle* Jermakoville Jekaterinburg*

Vastaukseksi Jermakovin sähkösanomaan n:o 25, että on olemassa suunnaton määrä kaikenlaisia komissioita, järjestöjä ja erinäisiä valtuutettuja järjestelemässä polttoaineiden hankintaa — yksistään sotilaskomissioita on kaksitoista kappaletta plus uudet Tasavallan VSN:n käskystä perustetut Jekaterinburgin sotilaspöörin komissio, Ufassa oleva rintaman komissio j.n.e., — Puolustusneuvosto on päättänyt antaa Työarmeijan VSN:n tehtäväksi ratkaista sähkösanomassa herätetyt kysymykset siinä hengessä, että halkopuiden kaato-, sahaus-, kuljetus- ja uittotöissä palataan mahdollisimman suureen yhtenäisyyteen ja yksimielisyyteen johdon säilyessä kuvernementin metsäkomitealla ja rautateiden metsäkomitealla.³³⁷

Tiedottakaa hyväksytyistä päätöksistä ja toimenpiteistä**.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 23 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin täydentämän
ja allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan*

* Sotatilaa rautateillä ylläpitävän ja polttoainehuoltoa edistävän erikoisen Puolustusneuvostonkomitean valtuutettu. *Toim.*

** Viimeinen lause on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

517

VENÄJÄN TIETOTOIMISTOLLE ³³⁸

Välitettävä Venäjän Tietotoimistolle:

- 1) varteenotettavaksi ja täytäntöönpantavaksi;
- 2) otettava selville, kuka on päästänyt »Zatonskin» tyyppyyden, ja määrättävä kyseiselle henkilölle rangaistus;
- 3) tiedotettava minulle täytäntöönpanosta ja
- 4) toimenpiteistä, joihin ryhdytään sellaisten »onnettomuuksien» ehkäisemiseksi vastaisuudessa.

27/I. Lenin

Kirjoitettu tammikuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

518

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE*

Tov. V. D. Bontsh-Brujevitsh!

Kenties Valtion kustannusliike loukkaantuu, kun en ole antanut sen välityksellä Krzhizhanovskin kirjasta?³³⁹ Olenko ehkä rikkonut sääntöjä? Pidän niin kovaa kiirettä.

Jos Teistä on epämukavaa ottaa selvää asiasta muuten, niin ettekö lähettäisi tätä kirjelappustani tov. Vorovskille (pyydän häntä antamaan Valtion kustannusliikkeen puolesta paperin, että 17., entinen Kushnerevin kirjapaino julkaisisi Krzhizhanovskin kirjasen mahdollisimman pikaisesti, sunnuntaiksi 1. II, ja pyydän kovin anteeksi sitä, että lähetin kirjasen suoraan kirjapainoon, sillä pidän kovaa kiirettä).

Ehkäpä se on jo tehty? Ellei, *o n t e h t ä v ä*. Vastatkaa minulle.

Teidän Lenin

Kirjoitettu tammikuun lopussa 1920

Julkaistu ensi kerran 1930 kirjassa: Vlad. Bontsh-Brujevitsh, »Helmi-kuun ja Lokakuun vallankumousten taistelupartiassa», Moskova

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* V. I. Lenin on merkinnyt kuoreen: »V. D. Bontsh-Brujevitsh. ((Jos on kotona, odotettava vastausta.)) (Leniniltä) (kuittausta vastaan)». *Toim.*

519

**SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN KUVERNEMENTIN
TpK:n PUHEENJOHTAJALLE**

Nizhni Novgorod, kuvernementin tpk:n puheenjohtaja
Jäljennös Radiolaboratorioon, apulaisjohtajalle

Radiolaboratoriolle asetettujen tehtävien erikoisen tärkeiden ja laboratorion tärkeiden saavutusten vuoksi antakaa tehokasta apua ja tukea työolojen helpottamiseksi ja haittojen poistamiseksi.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 5 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan*

520

**SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN EK:n
PUHEENJOHTAJALLE**

Nizhni Novgorod, Erikoiskomission puheenjohtaja
Jäljennös radiolaboratorion apulaisjohtajalle
Jäljennös Dzerzhinskille, Moskova, YEK

Radiolaboratorion kiireellisten ja erikoisen tärkeiden töiden vuoksi vapauttakaa viivyttlemättä Shorin laboratorion kollegion ja komitean takausta vastaan keskeyttämättä Shorinin juttua koskevia tutkimuksia.³⁴⁰

KKN:n pjoht. *Lenin**

Kirjoitettu helmikuun 5 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
täydentämän ja allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

---

* Sanat »Jäljennös Dzerzhinskille, Moskova, YEK», »vapauttakaa viivyttlemättä», »keskeyttämättä Shorinin juttua koskevia tutkimuksia» ja allekirjoitus ovat V. I. Leninin kirjoittamia. *Toim.*

521

SÄHKE S. T. KOVYLKINILLE

7. II 1920.

Suoraa linjaa

Saratov
Kovylkin

Eronpyyntöänne ei voida hyväksyä. Teidän tulee hinnalla millä hyvänsä päästä yhteisymmärrykseen työssä Arzhanovin kanssa. Se on mahdollista, jollette rupea niskoittelemaan. Pienimmistäkin hankauksista tiedottakaa minulle. Arzhanov on nimitetty väliaikaisesti.³⁴¹

*Lenin**Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

522

SÄHKE TYÖARMEIJAN VSN:lle

10. II 1920.

Jekaterinburg
Työarmeijan VSN

Esitän kyselyenne Puolustusneuvoston käsiteltäväksi. Trotski on matkustanut sinne teille. Omasta puolestani pelkään teidän antautuvan haihatteluun ja Bumazhnyin ja Maksimovin opposition — hallinnolliseen kinasteluun. Kehotan olemaan kinastelematta ja keskittämään kaikki voimat päätehtäviin, nimittäin 1) rautatielaitoksen kunnostamiseen, 2) elintarvikkeiden keruuseen ja kuljetukseen, 3) polttopuiden, puutavaran, proomujen toimittamiseen laituripaikoille. Tiedottakaa, voitteko tehdä sellaista työtä yksimielisesti, tarmokkaasti, nopeasti.³⁴²

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin**Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

523

SÄHKE J. V. STALINILLE

Annettava päivystävälle komissaarille
lähetettäväksi heti ilman mitään vuorojärjestystä
Saajalle toimittamisesta tiedotettava
Moskovaan, Kremliin

Harkov, Ukrainan Vallankumouskomitea, Stalin

Luotan edelleenkin siihen, että neuvoteltuanne Tuhatshevs-kin kanssa ja Sokolnikovin poistamisen jälkeen asia järjes-tyy ilman Teidän siirtoanne, jonka vuoksi emme tiedota tois-taiseksi Smilgalle. Te taas tiedottakaa välttämättömästi mi-nulle ajoissa ja seikkaperäisesti joko salakieltä käyttäen tai puhelimitse Harkovista. Minusta on hyvin tärkeää, ettei Odessan valtauksen jälkeen vapautuneita joukkoja pidetä Dnestrillä, vaan lähetetään Länsirintamalle suojaksemme puolalaisia vastaan. Tiedottakaa mielipiteenne.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 10 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1929 kirjassa K. J. Voroshilov,
»Stalin ja Punainen Armeija»,
Moskova—Leningrad*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan salakirjoitussähkeen
selvitetyin tekstin mukaan*

524

S. P. SEREDALLE ja A. D. TSJURUPALLE

14. II 1920.

Tov. Sereda
ja Tsjurupa
Jäljennökset YAKN:lle
Valvontakomissariaatille
Kauppakomissariaatille
KKTN:lle

Kiinnitän erikoisesti huomiotanne tov. J. Preobrazhenskin tavattoman asialliseen artikkeliin »Älkää hukatko aikaa», jo-

ka on julkaistu »Pravdassa» 11. II.

On hyväksyttävä hänen ehdotuksensa³⁴³ ja viivyttelämättä

1) laadittava asetuseräluonnos

- a) *ehdotto masta* maataloudellisen toiminnan järjestämisestä kaupungeissa (kaikissa);
- b) tehostamis- ja kehittämistoimenpiteistä;
- c) annettava tätä koskevat *tehtävät* (yksityiskohtaisemmin) vuodeksi 1920 j.n.e.;

2) ripeytettävä siementen ostoa Tanskasta ja yleensä *ulkomaailta*;

3) voimaperäistettävä agitaatiotyötä ja *työväenvalvontaa* l. §:ssä mainittujen toimenpiteiden osalta.

Pyydän lähettämään minulle *lyhyen* tiivistelmän siitä, mitä *jo tehdään* (mikäli mahdollista sellaisen, joka kelpaisi myös julkaistavaksi — panemme »*Ekonomitsheskaja Zhizniin*» elleemme saa »*Pravdaan*» tai »*Izvestijaan*»).

Samalla on ryhdyttävä taistelemaan voimaperäisesti ja johdonmukaisesti esikaupungin asukkaiden harjoittamaa elintarvikekeinottelua vastaan vetämällä kaupungin työläisiä mukaan luetteloimaan (yksityiskohtaisesti) viljelyksiä, varastoja, ylijäämiä, hankkimaan kaupungin lähiseudulta elintarvikkeita ja auttamaan Elintarvikekomissariaatin elimiä niiden saannissa. Pyydän Elintarvikekomissariaattia tiedottamaan minulle mihin toimenpiteisiin ryhdytään.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

525

SÄHKE

I. T. SMILGALLE ja G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Kaikki salakielellä

Smilga ja Ordzhonikidze

Minua huolestuttaa äärettömästi joukkojemme tila Kaukasian rintamalla, Budjonnyin joukkojen täydellinen rappeutuminen, kaikkien joukkojemme herpaantuminen, ylei-

sen sotajohdon heikkous, armeijoiden keskinäinen riitely, vihollisen voimistuminen.³⁴⁴ On ponnistettava kaikki voimat ja suoritettava vallankumouksellisen tarmokkaasti erinäisiä pikaisia toimia. Lähettäkää seikkaperäinen salakirjoitussanoma, mihin nimenomaan ryhdytte.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 17 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

526

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

S a l a k i e l l ä

Trotsky

*Jäljennös VSN 5, S m i r n o v i l l e
samoin s a l a k i e l l ä*

Yhdyn täydellisesti Smirnoville antamaanne vastaukseen. Puskurivaltion³⁴⁵ vastustajia (Frumkin taitaa olla sellaisia vastustajia) on haukuttava hurjasti, uhattava heitä puoluetuomioistuimella ja vaadittava, että Siperiassa kaikki noudattaisivat ohjelausetta: »ei askeltakaan kauemmas itään, ponnistettava kaikki voimat joukkojen ja veturien siirtämiseksi nopeasti länteen Venäjälle.» Olemme idiootteja, jos annamme houkutella itsemme etenemään typerästi kauas Siperiaan, ja sillä aikaa Denikin elpyy ja puolalaiset iskevät. Se olisi rikos.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 19 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

527

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE³⁴⁶

*Krestinski
ja L. B. Kamenev*

Poliittisen Toimikunnan jäsenille:

vastustan Stalinin poiskutsumista. Hän saivartelelee. Yli-päällikkö on aivan oikeassa: on ensin voitettava Denikin ja sitten siirryttävä rauhan oloihin.

Ehdotan vastattavaksi Stalinille: »Poliittinen Toimikunta ei voi kutsua Teitä pois nyt, koska sen mielestä Denikinin lopullinen nujertaminen on tärkein ja lykkäystä sietämätön tehtävä, jonka vuoksi Teidän tulee jouduttaa kaikin voimin apujoukkojen toimittamista Kaukasian rintamalle.»

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 19 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

528

SÄHKE J. V. STALINILLE*

Teidän tulee huolehtia siitä, että joudutetaan apujoukkojen saapumista Lounaisrintamalta Kaukasian rintamalle. On yleensä autettava kaikin tavoin eikä kinasteltava virastojen toimivallasta.³⁴⁷

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 20 pnä 1920

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

529

SÄHKE D. Z. MANUILSKILLE

Harkov, Manuilski
Lounaisrintaman esikunta

Sapronov on väärässä, sillä ennen painopisteen siirtämistä keskivarakkaaseen, on ensin, t.s. ennen sitä, järjestettävä köyhälistö. Se on tehtävä ehdottomasti, ja se olisi paras tehdä ei köyhälistökomiteoiden muodossa, vaan yksinomaan köyhälistöstä ja keskivarakkaista kokoonpantujen neuvostojen muodossa, samalla kun meidän taholtamme on ryhdyttävä erikoistoimenpiteisiin köyhälistön etujen suojelemiseksi ja viljan keräämiseksi. Tiedustelin Teiltä kuljetusmahdollisuuksia, sillä päätehtävänä on nyt jouduttaa joukkojen kulje-

---

* Lähetetty salakielellä suoraa linjaa. *Toim.*

tusta ja nujertaa lopullisesti Denikin. Siihen on mobilisoitava työläisiä ja on hinnalla millä hyvänsä kuljetettava nopeasti kosolti joukkoja ja vallattava takaisin Rostov. Pyydän Stalinia vastaamaan minulle, onko hän ryhtynyt kaikkiin toimenpiteisiin.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 22 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran 1957 kirjassa V. I. Lenin, »Ukrainasta», Kijev

Julkaistaan sähkösanomalomakkeen tekstin mukaan

530

SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE

23. II 1920.

Harkov

Ukrainan KKN:n puheenjohtaja Rakovski

III Internationaalinen päätös* toimitetaan lopulliseen kuntoon huomispäivänä ja lähetetään Teille keskiviikkona. Kolmen desjatiinin normista puhuin juuri Tsjurupan kanssa, emme saaneet toistaiseksi toisiamme vakuuttuneiksi, teemme toivottavasti huomenna päätöksen.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

531

ZALYGININ SÄHKEESEEN KIRJOITETTU MÄÄRÄYS

KKN:n puheenjohtaja
toveri Lenin
Moskova. Pikainen

Bolhovin ujestin puoluekomitean puheenjohtaja Simakov meni kirkolliseen avioliittoon panttivangiksi otetun kapitalistin tyttären kanssa. Ehdotin Bolhovin järjestön kommunistien yleisessä kokouksessa, että puheenjohtaja Simakov erotettaisiin puolueesta puolueen periaatteiden vastaisesta rikkomuksesta. Ehdotus hyväksyttiin, ja Simakov erotettiin

* Kysymyksessä on nähtävästi Kominternin TpK:n päätöslauselma borotbalaisista (ks. V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 40. osa, s. 159). *Toim.*

kompuolueesta. Osa kompuolueen jäsenistä piti kiinni kannastaan ja kutsui Orelin kuvernementtikomitean valtuutetun toveri Pakunin. Kokouksen päätös julistettiin mitättömäksi. Tekemäni ehdotuksen vuoksi minut pidätettiin muutaman päivän kuluttua ja olen vankilassa. Pyydän apuanne.

Ujestin kansanvalistusosaston johtaja *Zalygin*

Pidätetty vapautettava viivyttelystä. Esitettävä selitys pidätyksen syistä lennättimistä ja kaikki asiaa koskeva aineisto lähetettävä sittemmin myös kirjallisesti KK:lle.

*Kirjoitettu helmikuussa 1920,
aikaisintaan 24 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

532

**SÄHKE SAMARAN JA SARATOVIN
KUVERNEMENTTIEN PUOLUEKOMITEALLE
JA TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE**

Samara

VKP:n kuvernementtikomitea
Kuvernementin tpk
Turkestanin rintaman apulaiskomentaja
Avksentjevski

Saratov

VKP:n kuvernementtikomitea
Kuvernementin tpk
Emban rautatien rakentaja Budassi

Rautatien ja öljyjohdon rakentamisella Embaan on hyvin tärkeä merkitys. Sitä on autettava kaikin voimin ja joudutettava kaikin tavoin. Järjestäkää agitaatiotyö, muodostakaa vakinainen avustuskomissio, soveltakaa työvelvollisuutta; kaikesta sovittava tätä tietä rakentavan Budassin kanssa. Täytäntöönpanosta sähköttäkää säännöllisesti.³⁴⁸

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 25 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

533

**ELINTARVIKEKOMISSARIAATIN KOLLEGION
JÄSENILLE**

25. II 1920.

Moskovan kuvernementin Moskovan ujestissa sijaitsevalla Uhtomskin (Ljubertsyn) tehtaalla, maatalouskonetehtaalla, on hiiltä ja materiaalia, työläiset (työläisiä 1300) *eivät ole karanneet pois*. Olisi *erittäin* tärkeää tukea sellaista tehdasta.

Pyydän harkitsemaan kiireellisesti, eikö tämän tehtaan työläisille voitaisi antaa vaikkapa erikoisjärjestyksessä elintarvikeapua.

Pyydän vastaamaan minulle puhelimitse.³⁴⁹

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

534

**V. N. LOBOVALLE, A. J. MINKINILLE,
J. M. JAROSLAVSKILLE³⁵⁰**

26. II 1920.

Tov. Lobova
Minkin

Jem. Jaroslavski,
ellei heitä ole Permissä, niin myös
VKP:n Permin kuvernementtikomitean
muille jäsenille

Anojat — toverit

Fjodor Samsonovitsh Sannikov,
Grigori Ivanovitsh Mihaljov,
Platon Pavlovitsh Moskaljov

tulivat puheilleni Kalininin luota.

He ovat puolueettomia, mutta vaikuttavat erittäin tunnollisilta.

He pyytävät suorittamaan ujestin puoluekomitean henkilökunnan uudelleenrekisteröinnin ja tarkastuksen (he ovat

Permin kuvernementista, Usoljen ujestista, Polovodovon volostista). Sanovat paikallisessa puoluejärjestössä olevan paljon *huonointa* ainesta.

Pyydän hartaasti täyttämään heidän pyyntönsä.

— Tarkastuksen tuloksista on tiedotettava minulle.

— Ilmoitettava minulle ujestin puoluekomitean niiden jäsenten nimet (Usoljessa ja Usoljen ujestin volosteissa olevien), jotka tunnette *henkilökohtaisesti* ja jotka ovat ehdottoman luotettavia.

Kommunistisin terveisin *V. Uljanov (Lenin)*

Lähetetty Permiin

*Julkaistu ensi kerran (faksimilena)
marraskuun 24 p:nä 1929
»Pravda» lehden 274. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

535

SÄHKE F. F. RASKOLNIKOVILLE

27. II 1920.

Astrakan

Laivaston komentaja Raskolnikov

Jäljennös VSN 11, Kiroville

Jäljennös VKP:n Astrakanin kuvernementtikomitealle

On ponnistettava kaikki voimat, että hetkeäkään hukkaamatta kaikki öljy tulisi mahdollisimman suurta varovaisuutta noudattaen kuljetetuksi pois Gurjevista heti purjehduskauden alettua. Vastatkaa viivyttelämättä, onko ryhdytty kaikkiin toimenpiteisiin, minkälainen on valmiusaste, mitä mahdollisuuksia on, onko määrätty parhaat miehet, kuka vastaa merikuljetuksen turvallisuudesta.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

536

ELINTARVIKEKOMISSARIAATIN KOLLEGION JÄSENI L L E

27. II 1920.

Toveri Vinogradov, Vesjegonskin opettajayhdistyksen työvaliokunnan puheenjohtaja, on esittänyt oheisen pyynnön.³⁵¹

Itse asia — *k ä s k e t t ä v ä* Vesjegonskin ujestin elintarvikekomiteaa antamaan opettajille (ujestissa noin 500) isompi leipä- ja peruna-annos plus jalkineita tai nahkaa.

Kumpiakin paikallisista varastoista: *ujestissa on* ylijäämiä.

Pyydän suorittamaan *j o t ä n ä ä n* tarpeelliset tiedustelut (toverin täytyy matkustaa huomenna) ja vastaamaan minulle puhelimitse (*p ä ä t ä m m e a s i a s t a* illalla Puolustusneuvostossa).

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1924 kirjassa

*A. Vinogradov, »Muistelmia
V. I. Leninistä», Vesjegonsk*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

537

K. A. ALFJOROVILLE

Tov. Alfjorov!

Lomonosov sanoi minulle jo lähtönsä edellä, että öljyjoh-toa varten on tehty kaikki.

Tässä on ilmeisesti kysymyksessä sabotaasi tai holtittomuus, sillä ilmoituksenne on *äärimmäisen sekava*.

Lähetäkää minulle ehdottomasti *viimeistään tiistaiamu-na klo 11:ksi* 1) lyhyt, äärimmäisen lyhyt ilmoitus siitä, mitä on tilattu (a) — ja (b) mitä on tehty.

2) *J o k a i s e n* vastuunalaisen henkilön etu-, isän- ja sukunimi.

27. II. *Lenin*

(P. S. Vastaukseksi 27. II päivättyyn kirjelmäänne.)³⁵²

Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
22 pnä 1926 »Pravda»
lehden 92. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan, joka on tarkastettu
vertaamalla V. I. Leninin
allekirjoittamaan ja täydentämään
konekirjoitustekstiin*

538

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

28. II 1920.

Pietari
Zinovjev

Pokrovski on ilmoittanut minulle, että entisen Vapaan talousyhdistyksen³⁵³ kirjasto rosvotaan ja kirjoja jopa poltetaan. Pyydän mitä hartaimmin tarkastamaan, tekemään lopun sikamaisuudesta, ilmoittamaan minulle paikalle lähetetyn vastuunalaisen tarkastajan nimi. Lähettäköön hän minulle viivyttelämättä virallisen sähkösanoman täytäntöönpanosta.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

539

SÄHKE J. V. STALINILLE

Lounaisrintaman VSN:n jäsen Stalin

KK varmistaa päätöksensä, että Lounaisrintaman armeijoista on komennettava vastuunalaisia poliittisen työn tekijöitä kulkulaitoksen palvelukseen. Työntekijöiden siirto armeijasta rautateille takaa KK:n mielestä parhaiten kulkulaitoksen pelastamisen. Yksinpä Kaukasiainkin rintama on luovuttanut kaakkoisalueen rautateiden palvelukseen 2. armeijan koko aparaatin ja 100 poliittisen työn tekijää. Sähkötätäköön komennettujen lukumäärää ja toimia koskevat tiedot.

Lenin

Kirjoitettu helmikuun 28 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman sähkösanomalomakkeen tekstin mukaan*

540

L. B. KAMENEVILLE³⁵⁴

Teidän tulee nähdäkseni »ajaa» heidät »loppuun» *käytännöllisillä* tehtävillä:

Dan — *s a n i t e e t t i l a i t o k s e t*,
Martov — *r u o k a l o i d e n* valvonta.

*Kirjoitettu helmi- ja maaliskuun
vaihteessa 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

541

L. B. KRASINILLE

Olisiko liian paljon puuhaa siitä, jos tilaisitte minua varten samantapaisen, 1. III 1920 ollutta tilannetta valaisevan kartan,

j o h o n o l i s i m e r k i t t y

rakenteilla olevat radat

+ α) valmis kiskotus

β) muut rakennustöiden alku-

(tai edistymis-) vaiheet.

*Kirjoitettu 1920, aikaisintaan
maaliskuun 1 pnä*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
huhtikuun 18 pnä 1963 »Izvestija»
lehden 93. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

542

LANSBURYA VARTEN

Keskustellessani tov. Lansburyn kanssa lupasin hänelle, että kirjoitan suhteestamme uskuntoon.³⁵⁵ Tov. Krasikov on tehnyt sen paljon paremmin kuin minä olisin voinut tehdä, varsinkin kun tov. Krasikov hoitaa erityisesti näitä asioita.

2/III. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 2 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

543

SÄHKE

I. T. SMILGALLE ja G. K. ORDZHONIKIDZELLE

3. III 1920.

Salakielellä

Kaukasian rintaman VSN
Smilga ja
Ordzhonikidze

Äärimmäisen tärkeää on, että toimisitte yksimielisesti Ksandrovin kanssa, joka on lähetetty Donbassille erikoisvaltuuksin. Hiileen nähden sähköttäkää, miten on asianlaita. Pitääkö paikkansa huhu, että denikiniläiset ovat murhaneet Petersin Rostovissa; millainen on yleensä sotatilanne?

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

544

SÄHKE N. N. KUZMINILLE

Salakielellä
Suoraa
linjaa

VSN 6:n jäsen
tov. Kuzmin

N:o 95:n johdosta.

Siinä asiassa olkaa mahdollisimman varovainen ja epäluuloinen.³⁵⁶ Varokaa, etteivät upseerit, jotka tahtovat tunkeutua riveihimme armeijan hajottamistarkoituksessa, vetäisi Teitä huulesta. Ottakaa mahdollisimman tarkka selko jokaisesta paluuhaluudesta ja, jos olette varma hänen paluunsa hyödyllisyydestä, tiedottakaa Moskovaan ratkaisua varten. Neuvotelkaa samasta kysymyksestä Lomovin komission kanssa³⁵⁷, joka on matkustanut Arkangeliin. Neuvoteltuanne esittäkää mielipiteenne.

N:o 82 johdosta.

Ulkomaille matkustamista koskevassa Tshitsherinin ilmoituksessa asetettiin ehdoksi valkoisen hallituksen luovutta-

minen, mutta tuo hallitus on paennut. Toistaiseksi älkää antako lupaa ulkomaille lähtemiseen. Pidätettyjä upseereita käyttäkää töissä. Vapaina olevia samoin. Skljanskin sähke n:o 49/sh, että osa heistä lähetettäisiin keskukseseen, pysyy voimassa. Neuvotelkaa kysymyksestä Lomovin komission kanssa.

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 5 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

545

S. J. TSHUTSKAJEVILLE

5/III.

Tov. Tshutskajev!

On ryhdyttävä *erittäin* kiireellisiin toimenpiteisiin arvoesineiden erittelyn *jouduttamiseksi*.³⁵⁸ Jos myöhästymme, niistä ei anneta Euroopassa eikä Amerikassa mitään.

Moskovassa voitaisiin (*ja pitää*) mobilisoida siihen erikoisen valvonnan alaisina *tuhatt* puolueen jäsentä y.m.s.

Teillä tämä asia näyttää edistyvän *äärimmäisen hitaasti*.

Kirjoittakaa, mihin kiireellisiin toimenpiteisiin ryhdytte asian jouduttamiseksi.

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 5 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

546

SÄHKE L. D. TROTSKILLE³⁵⁹

Salakielellä*

Trotski

Jos viljan ja puutavaran hankinnoissa on nousua, ponnistusten kohteeksi on otettava erikoisesti proomut ja uittojen

* Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

valmistelu, varsinkin öljyproomut; edelleen asuntojen rakentaminen Tsheljabinskin ja muille hiilenkaivajille. Eikö Siperian sotavankeja ja upseereita voitaisi kuljettaa Uralille ja panna hiilenkaivu- ja metsätöihin?

Keskuksen vastausten nopeuttamiseksi järjestäkää suora yhteys sotalaitoksen kautta.

Krestinski on vastannut Teille. Toistan lyhyesti: Ishim jää Tjumenin kuvernementtiin. Brunovskin voitte pitää. Lihan suhteen on annettu käsky suolaamoiden järjestämisestä.

Aluekeskuksiin nähden on oltava varovaisia ja harkittava asiaa vielä kerran, ettei hairahduttaisi nurkkakuntalaisuuteen.

Jos Siperiassa on paisutettu muodostelmia, niin Teidän tulee omakohtaisesti ottaa selvää reaalista toimista sen vastustamiseksi kutsumalla lennätinkeskusteluun asianomaiset henkilöt.

Smirnov on palautettava rauhanomaiseen rakennustyöhön ja vapautettava diplomaattisista, rajanjärjestely- ja sotilas-tehtävistä.

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 7 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

547

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

*Sotilasviranomaisen
välityksellä armeijan linjaa*

Trotski

KK:n
salakirjoitusjärjestelmää
käyttäen

Puolalaiset etenevät, olemme poistuneet Retshitsasta. Gomeelin katsotaan olevan uhattu, jonka vuoksi vastoin Stalinin optimismia katson kaikki Teidän ehdottamanne poikkeustoimenpiteet välttämättömiksi ja kiireellisen välttämättömiksi. Kulkulaitoskomissariaatin osalta Poliittinen Toimikunta on päättänyt ehdottaa Teille kulkulaitoksen kansan-

komissaarin virkaa, sillä Krasin matkustaa viikon kuluttua ulkomaille ja Lomonosov toipuu pilkkukuumeen jälkeen vasta kuuden viikon kuluttua.³⁶⁰ Vastatkaa viivyttelämättä.

Lenin

*Kirjoitettu maaliskuussa 1920,
aikaisintaan 8 pnä, viimeistään
20 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

548

SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE³⁶¹

Ei mitään ehtoja eserrien ja menshevikkien suhteen: joko he alistuvat tahtoomme ilman mitään ehtoja tai heidät vangitaan.*

Kirjoitettu maaliskuun 9 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1938 »Bol-
shevik» aikakauslehden 2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

549

SÄHKE A. LOMOVILLE

9. III 1920.

Arkangeli
KKTN:n puhemiehistön jäsen
Lomov

Koettakaa etsiä tai antakaa jonkun tehtäväksi etsiä Pohjolantutkimusseuran museosta ja valtionomaisuushallinnosta Uhta-joen öljyalueita koskevat painotuotteet ja selostukset.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Sähkeen konekirjoitusjäljennöksessä seuraa edelleen: »Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta *Lenin*». *Toim.*

550

MÄÄRÄYS KANSANKOMISSARIAATEILLE³⁶²

10. III 1920.

Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin työläisten katastrofaalisen vaikean elintarviketilan johdosta pyydän järjestämään jo tänään Elintarvikekomissariaatin

Maatalouskomissariaatin

Kulkulaitoskomissariaatin

Vesiliikenteen päähallinnon

Tekstiiliteollisuuden kk:n

Työkomissariaatin

edustajien neuvottelun.

YTpKK:n puhemiehistön jäsen tov. *Kiseljov* on suostunut ottamaan tehtäväkseen komission koollekutsumisen.

Komission tehtävä: Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin puoluekomitean 6/III tekemien ehdotusten käsittely ja *kii-reellisten* avustustoimenpiteiden määrittely. Selostus täytäntöönpanosta lauantaiksi KKN:ään.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

551

VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE³⁶³

Poliittiselle Toimikunnalle (tai Organisaatiotoimikunnalle): tähän tapaukseen pitää **takertua**, asia on tutkittava loppuun, on käytettävä **Dzerzhinskiä** apuna, löydettävä se »sisko», josta menshevikki kirjoittaa, ja **suoritettava puhdistus** Karahanin virkamiesten keskuudessa.

11/III. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 11 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

552

SÄHKE J. S. UNSCHLICHTILLE*

11. III 1920.

Salakielellä

Länsirintaman VSN
Unschlicht

Puolalaiset rupeavat nähtävästi sötimaan. Teemme kaiken voitavamme puolustuksen lujittamiseksi. On voimistettava tavattomasti myös puolankielistä agitaatiotyötä. Jos on tarpeen, autamme teitä väellä, rahalla, paperilla.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran (faksimilena)
1930 kirjassa »Kansalaissota.
1918—1921», III osa.*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

553

SÄHKE**F. F. RASKOLNIKOVILLE ja S. M. KIROVILLE****

14. III 1920.

Salakielellä

Astrakan
Laivaston kom., Raskolnikov ja Kirov

Suunnitelmanne perustuvat syvävesikuljetukseen, mutta Babkin ehdottaa suorittamaan öljynkuljetukset matalassa vedessä rannikon tuntumassa Belinskajan matalikon kautta, ettei vihollisen laivasto voisi kaapata eikä upottaa. Sopiviksi aluksiksi, joiden syväys on 4—5 tshetvertiä, hän nimeää höyrylaivat »Dzhambai», »Ukno», »Ratmir», »Lev», »Neva», »Ljubimyi», »Kirgiz», »Aleksandr» ja lotjat »Pluton», »Apolon», »Meduza», »Rusalka», »Valerija», »Stefanija» y.m. Pumpuaminen aluksesta toiseen Belinskajan matalikon luona. Hän olettaa, että tällä tavalla voidaan kuljettaa 320 tuhatta yhtä matkaa kohti ja 1600 tuhatta kuukaudessa. Tiedotta-kaa lopullisesta päätöksestänne.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

** Käsikirjoituksen yläreunaan V. I. Lenin on merkinnyt: »Salakielelle muuttamisen jälkeen palautettava minulle. *Lenin.» Toim.*

554

SÄHKE BOROTBALAISTEN YLEISUKRAINALAISEN KONFERENSSIN PUHEMIEHISTÖLLE³⁶⁴

16. III 1920.

Harkov

Ukrainan KKN Rakovski
borotbalaisten yleisukrainalaisen konferenssin
puhemiehistöille Blakitnyita varten

Kiitän sydämeni pohjasta tervehdyksestä. Toivotan lämpimästi konferenssille menestystä työssä, varsinkin bolshevikkipuolueen kanssa alkaneen yhdistymisen menestymistä.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

555

L. B. KRASINILLE³⁶⁵

Miksette voisi tehdä erikseen asetusluonnosta *asiantuntijoiden* (sähköteknikkojen) kutsumisesta ulkomailta ja 500 000 ruplan määrärahan myöntämisestä siihen? Se olisi *v a i k u t t a v a a* (ja poliittisesti *hyödyllistä*).

Kirjoitettu maaliskuun 16 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

556

L. B. KRASINILLE³⁶⁶

Teette virheen, kun »*varustaudutte*» »suuren» varalta ja annatte pienen mennä sivu suun. Pitää käyttää hyväksi pieniäkin mahdollisuuksia. On olemassa trusteihin kuulumattomia pikkufirmoja. Nämä firmat voivat valmistaa (väliin myydä) varaosia y.m.

*Kirjoitettu maaliskuussa 1920,
16 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

557

TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE

Veturien korjauksen suhteen olemme jättäneet jotakin tekemättä.

Mitä jos muodostettaisiin keskuskomitealaisista komissio ravistamaan ja tarkastamaan?

Tai selostukset kerran viikossa?

Tai jotain muuta?

Kuka tarkkailee? kuka hoputtaa? *E i k u k a a n.*

Onko kukaan nostanut esiin parhaat korjauspajat? Mitä antaisi 200 puudan palkkio veturista?

Mitä jos annettaisiin tämä *erikoisesti Rosenholz*in tehtäväksi ja ehkä vielä jonkun muun?

Annettiin asetus ja vaivuttiin uneen...³⁶⁷

*Kirjoitettu 1920 maaliskuun
16 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

558

SÄHKE A. M. GORKILLE³⁶⁸

Pietari
Gorki

Teidän 5/III päivätyn kirjeenne johdosta välitän elintarvikekomissaarin Badajeville osoittaman sähkeen jäljennöksen: »Siihen saakka, kunnes KKN:n erikoiskomissio ratkaisee lopullisesti kysymyksen tiedemiesten aseman parantamisesta, Teitä kehotetaan jatkamaan elintarvikevarustelua aikaisemmin hyväksymänne suunnitelman mukaisesti, t.s. supistamatta, elintarvikekomissaarin viime määräyksen mukaisesti.» Pokrovskin komissio vastustaa Pietarin luetteloä epäoikeudenmukaisena. Sapozhnikov on vapautettu 9/III. Manuhinin tulee esittää terveyskomissaari Semashkolle

suunnittelemistaan tutkimusmenetelmistä selostus, jonka käsittelyn tuloksista riippuu ratkaisu.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 19 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan L. A. Fotijevan
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan*

559

SÄHKE B. I. GOLDBERGILLE

Vara-armeijan VSN
Tov. *Goldberg*

Työläisten ja Talonpoikien Puolustusneuvosto kiittää toverillisesti neuvostovallan nimissä kaikkia työläisiä, puna-armeijalaisia, teknistä ja hallinnollista henkilökuntaa, jotka ovat olleet kunnostamassa Kaman yli johtavaa Sarapuln siltaa, suorittaneet korjaustyöt kuukautta ennen määräaikaan ja todistaneet siten vielä kerran, mitä proletariaatti voi saada aikaan järjestyneisyytensä, tarmokkuutensa, työkurinsa ansiosta, kun se suhtautuu tietoisesti, mikä on nyt niin perin tarpeellista, niihin yleisiin tehtäviin, jotka Venäjän Neuvostotasavallan on ratkaistava taistellessaan raptiota vastaan.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 20 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan*

560

K. B. RADEKILLE³⁶⁹

Tov. Radek!

Mikä on mielipiteenne? Palauttakaa ja kirjoittakaa samalla pari sanaa. Tunnetteko *t a r k o i n* K. Liebknechtin perheen tilan? Tarvitaanko apua ja missä määrin?

Lenin

*Kirjoitettu maaliskuussa 1920,
aikaisintaan 23 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

561

PUHELINSANOMA J. V. STALINILLE

Tov. Stalin

Jäljennös tov. Rakovskille

Koska edustajakokouksessa valittiin 13 edustajaa kutakin suuntavirtausta kohti, koska 105 edustajaa ei osallistunut KK:n vaaliin ja 8 pidättyi äänestämästä, VKP:n KK:n Poliittinen Toimikunta on päättänyt epänormaalin tilanteen selvittämiseksi muodostaa väliaikaisen toimikunnan entisen KK:n edustajista ja uusista edustajista, kaksi kummastakin. Toimikunnan viidenneksi jäseneksi nimitetään entinen borotbalainen tov. Shumski.³⁷⁰

Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta *Lenin**Kirjoitettu maaliskuun 24 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan käsin kirjoitetun
jäljennöksen mukaan*

562

SÄHKE A. J. SHUMSKILLE

Harkov, Shumski

Jäljennös UKP:n uudelle KK:lle

Jäljennös Rakovskille

Salakielellä

Leninin viime yönä Rakovskille lähettämän puhelinsanomman vahvistukseksi tiedotamme, että mahdollittoman tilanteen vuoksi, minkä on aiheuttanut se, että 105 edustajaa on 8:n pidättyessä äänestämästä kieltäytynyt osallistumasta KK:n vaaliin ja julistanut vastalauseessaan tämän vaalin laittomaksi, VKP:n KK:n Poliittinen Toimikunta on päättänyt tuon selkkauksen selvittämiseen saakka muodostaa väliaikaisen elimen. Mainittuun väliaikaiseen KK:hon tulee kuulua Shumskin, joka on entinen borotbalainen, nykyään puolueen jäsen eikä osallistunut Ukrainan konferenssissa ryh-

mäkuntataisteluun, edelleen 2 jäsentä uudesta KK:sta ja 2 jäsentä entisestä.

Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 24 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

563

YTpKK:lle³⁷¹

24. III 1920.

KKN esittää YTpKK:n vahvistettavaksi luettelon tuotantolaitoksista, jotka kuuluvat välittömästi KKTN:n keskuselinten toimivallan piiriin ja jotka on merkitty »I ryhmään» YTpKK:n ohjeiden mukaisesti.

Tämän luettelon on hyväksynyt yksimielisesti KKN:n muodostama komissio ja vahvistanut KKN.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

564

**EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN
JÄSENILLE SÄHKEEN LÄHETTÄMISESTÄ
SH. Z. ELIAVALLE ja J. E. RUDZUTAKILLE³⁷²**

Poliittisen Toimikunnan jäsenille:

Ehdotan lähetettäväksi salakirjoitussanoman

Eliavalle ja Rudzutakille: »Vaadimme ulkopolitiikkaa koskevien KK:n päätösten täsmällistä täytäntöönpanoa. Syrjäytäkää heti Geller ja Broido kokonaan, antakaa kaikki asiat vain Golubin, Mashitskin ja Hopnerin hoidettavaksi. Pan-kaa kaikki muut KK:n määräykset viivyttelämästä täytäntöön ja tiedottakaa täsmällisestä täytäntöönpanosta. Varoi-

tamme, että jatkuvasta vitkastelustanne ja kieltäytymises-
tänne alistumasta puolueen KK:n määräyksiin seuraa ran-
gaistus.»

Lenin

Kirjoitettu maaliskuun 24 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

565

A. I. SVIDERSKILLE

Tov. Sviderski!

Tietooni on saatettu seuraava tehtaiden äärimmäisen vai-
kea tilanne:

Kalugan kuvern. tehdashallinto n:o 6, Troitskin — Kondro-
von ja Polotnjanyin tehtaot, ent. Howardin ja Gontsharovin
yhtiö.

Govardovon as. Syzranin — Vjazemskin radalla ja as. Po-
lotnjanyi zavod.

Työläisiä noin	2 500—3 000
Toimihenkilöitä	200 henkeä
Syömämiehiä	12 000 »

Militarisoitu helmikuun 28 pnä t.v.

Sirretty joulukuussa puna-armeijalaisannoksille. Eivät saa
mitään.*

Pyydän harkitsemaan pikaisen määräyksen toimittamista
siitä, että heille annettaisiin elintarvikkeita, ja tiedottamaan
minulle vastauksenne.

Lenin

*Kirjoitettu maaliskuussa 1920,
alkaisintaan 24 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Alleviivaus V. I. Leninin. *Toim.*

566

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOIMOIMIKUNNALLE³⁷³

KK:n Organisaatiotoimikunnalle

Sitä ei nähdäkseni kannata edes ajatella, ennen kuin rautatielaitos on *täysin* kunnostettu.

*Lenin**Kirjoitettu maaliskuun 26 pnä 1920**Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

567

A. I. RYKOVILLE

Tov. Rykov

15 miljoonan puudan bentsiinierän valtaus Groznyissa³⁷⁴ pakottaa meitä ryhtymään erinäisiin kiireellisiin ja tärkeisiin toimiin, joita ovat:

1. Bentsiinin erittäin tarkka vartiointi.
Sotilaalliset toimenpiteet. Sotilasviranomaisten erikoinen vastuu.
2. Laskelma: paljonko tarvitsemme (*maximum*).
Loppu — ulkomaille vetureiden vastikkeeksi.
3. Kuorma-autojen kokoaminen (*k a i k k i a l t a*, varsinkin armeijasta) ja kunnostaminen, *jotta voitaisiin kuljettaa viljaa asemille.*
4. Kuorma-autojen ja kuljettajien mobilisointi siinä tarkoituksessa.
5. Bentsiinin kuljetus keskusvarastoihin.

Ehkä järjestätte neuvottelun (Elintarvikekomissariaatin ja sotalaitoksen edustajien kesken) tästä kysymyksestä ja esitätte neuvottelun ehdotuksen Puolustusneuvostolle?

Pyydän Teitä tekemään sen *pikaisesti*.

28/III. *Lenin**Kirjoitettu maaliskuun 28 pnä 1920**Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

568

N. N. KRESTINSKILLE

Tov. Krestinski! Pitää noudattaa *lakia*.

Lain mukaan lopullinen päätös on *Organisaatiotoimikunnan* päätös, jolla Ukrainan KK:n *protesti* on jo hylätty.

Jakovlev (ja Ukr. KK) *on velvollinen* noudattamaan *viivyttlemättä* tätä Organisaatiotoimikunnan päätöstä.³⁷⁵

Suostun *kyselyyn*, mutta en katso kyselyn oikeuttavan päätöksen täytäntöönpanon viivytykseen, sillä siihen on oikeus *vain* KK:n kokouksella, ja minä vaadin agitaatio-oikeutta.

Lenin

*Kirjoitettu viimeistään maaliskuussa
1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

569

J. D. STASOVALLE

Tshitsherin on sairas, hänestä ei pidetä huolta, ei halua hoitaa itseään, tappaa itsensä.

KK:n puolesta on kirjoitettava hänelle *ystävällinen* (ettei loukattaisi) kirje KK:n *päätöksestä*, että KK vaatii olemaan tuhlaamatta kruunun omaisuutta, kutsumaan (vaikkapa Karahanin välityksellä) parhaan tohtorin, *tottelemaan* tätä ja, jos tohtori kehottaa, ottamaan lomaa ja *olemaan parantolassa tarvittavan* ajan.

Lenin

*Kirjoitettu viimeistään
maaliskuussa 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

570

A. D. TSJURUPALLE

Tov. Tsjurupa!

Poliittisessa Toimikunnassa puhuttiin siitä, että Siperiasta käsin tapahtuvien sotilaskuljetusten *a s e m e s t a k u l j e t t e t t a i s i i n e l i n t a r v i k k e i t a* (etelässä saatujen voittojen ansiosta).

Päätöstä ei ole kirjoitettu, sillä Trotski on täysin samalla kannalla olevana *jo antanut määräyksen*.

Elintarvikekomissariaattia edustava Korkeimman kuljetusneuvoston jäsen *pitäköön s i l m - ä n s ä a u k i*.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu viimeistään
maaliskuussa 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XX XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

571

A. V. LUNATSHARSKILLE

Pietarin lähetyviltä on otettava muutamia luostareita vaajaakykyisten ja *k o d i t t o m i e n* lasten ja alaikäisten majoituspaikoiksi.

Lenin

Kirjoitettu maaliskuussa 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

572

I. I. HODOROVSKILLE

Kazanissa (Yliopistossa, dosenttina tai professorina j.n.e.) on

Adoratski.

Olen tuntenut hänet alun toistakymmentä vuotta. Mitä luotettavin mies. Hyvin valistunut marxilainen.

Olen antanut hänen tehtäväkseen kirjoittaa esseen vallankumouksen historiasta.

Pyydän

- 1) käyttämään häntä tehokkaasti luennoitsijana j.n.e.,
- 2) auttamaan häntä muona-annoksella (*vahvalla*), häntä ja perhettä, polttopuilla y.m.,
- 3) sähköttämään minulle hänen osoitteensa (ja mitä hänen hyväkseen on tehty).

6/IV 1920.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

573

SÄHKE SAMARAN KUVERNEMENTIN TpK:lle

6. IV 1920.

Samara
Kuvernementin tpk
Jäljennös VSNeuvostolle

Suoritatteko kaupungin puhdistusta kyllin radikaalisesti? Pyydän painamaan päälle siinä suhteessa ja tarkastamaan useammin tosiasiallista täytäntöönpanoa. Eivätkö pohatat ja poroporvarit koeta välttää työpakkoa? On kirittävä kaikin voimin.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

574

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE*

Suoraa linjaa
Donin Rostov, Kaukasian rintaman VSN
Ordzhonikidze

Valtuutan Teidät ilmoittamaan vuoristolaisille, että lupaan hankkia heille Kansankomissaarien Neuvoston kautta

* Sähkeen alareunaan V. I. Lenin on lisännyt: »Pyydän lähettämään tänä yönä suoraa linjaa Donin Rostoviin. *Lenin.*» *Toim.*

raha-apua. Antakaa heille sen laskuun noin* 200 miljoonaa. Narimanov matkustaa ehdotuksenne mukaisesti lähipäivinä Petrovskiin. Voitte omasta puolestanne ilmoittaa herra Uradzelle, ettei hallitus vastusta hänen Moskovaan-tuloaan, mutta samalla olen täysin samaa mieltä kanssanne siitä, ettei ole syytä kiirehtiä hänen lähtöään Rostovista Moskovaan, jonka vuoksi annan Teidän määrätä mielenne mukaan lähtöpäivän.³⁷⁶ Agraarisuhteita koskevassa kysymyksessä voitte toimia itsenäisesti, mutta tiedottakaa kuitenkin, mihin toimenpiteisiin ryhdytte siinä suhteessa. Pyydän informoimaan useammin. Pyydän jouduttamaan joukkojen siirtoa Lounaisrintamalle.

Lenin

Kirjoitettu huhtikuun 15 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
täydentämän ja allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

575

F. E. DZERZHINSKILLE

16. IV 1920.

Tov. Dzerzhinski!

Määrätkää, olkaa hyvä, suorittamaan *ankarampi* tarkastus. Eikö tarkastajiksi voitaisi määrätä puolueettomia henkilöitä, ei pietarilaisia?

Olen saanut vielä eräästä lähteestä (kirjetietojen+Kalmykovan lisäksi) tietää, että paikallinen EK on tässä asiassa sallinut tapahtua rötöksiä.

On tarkastettava juurta myöten ja nopeasti.

Olkaa niin hyvä ja palauttakaa jutun päätyttyä oheistamani asiakirjat ja käskekää sihteeriänne lähettämään minulle puhelinsanoma lopputuloksesta.³⁷⁷

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

---

* Alaotsikko ja sanat »lupaan hankkia... sen laskuun noin» ovat V. I. Leninin kirjoittamia. *Toim.*

576

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

16. IV 1920.

Tov. Vladimir Dmitrijevitch!

Pyydän teitä, *j o s o l e t t e j o* tervehtynyt (kun olette täysin tervehtynyt),

1) ottamaan selvää todistajien kautta *saattamatta asiaa julkisuuteen*;

2) kutsumaan Gilin ja antamaan hänelle toistaiseksi vain *muistutuksen (l i e v ä n)* sekä varoittamaan, että tähänastisen hyvän käytöksen vuoksi rajoitutte pienimpään rangaistukseen ettekä tee merkintää formulääriin, mutta että käy huonosti, jos sama toistuu.³⁷⁸

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1958
kirjassa A. A. Strutshkov,
»Lenin ja kansa», Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

577

A. V. LUNATSHARSKIN KIRJEESEEN
TEHDYT MERKINNÖT JA MÄÄRÄYS

KKN:n puheenjohtaja tov. V. I. Lenin

Välititte minulle Kazanista tulleen sähkösanoman, jossa valitetaan setelien puutetta. Samantapaisia sähkösanomia olen saanut Vjatkan ja Vologdan kuvernementeista. Rahan puutteen vuoksi kaikilla noilla paikkakunnilla opettajilta on jäänyt saamatta palkka kolmen kuukauden ajalta.

Näin ollen osoittautuu, että kuvernementeissa, joissa nälänhätä on ehdoton, opettajat näkevät nälkää elintarvikkeiden puutteen vuoksi, kun taas tuottavissa, sellaisissa kuin Kazanin, Vologdan ja Vjatkan kuvernementeissa, joissa opettajat voivat itse asiassa saada elintarvikkeita, he näkevät nälkää rahan puutteen vuoksi.

Pyydän mitä hartaimmin Teitä, Vladimir Iljitsh, antamaan jonkin määräyksen tai esittämään Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi, että kuvernementtien tarpeisiin myönnetyt setelit jaettaisiin tasasuhtaisesti, t.s.: jos vajaus on 10—20 %, tuo vajaus jaoteltakoon kaikkien laitosten kesken. Muutoin käy itse asiassa siten, että kerrassaan kaikki, paitsi valistustyöntekijät saavat palkan...

Pieneen Neuvostoon: pyydän ajamaan tämän läpi. Enemmänkin: opettajat on asetettava *etutillalle*.

17/IV. *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 17 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

578

SÄHKEITÄ G. L. PJATAKOVILLE

1

Jekaterinburg, 1. työarmeijan neuvosto, Pjatakov

Kansankomissaarien Neuvosto vahvistaa paikkansapitäväksi toveri Vladimirskin sähkösanoman ja velvoittaa Uralin seudun kaikkia paikallisia laitoksia olemaan kuvernementtien uutta hallinnollista jakoa koskevassa kysymyksessä erittäin maltillisia ja varovaisia sekä kehottaa samalla myös 1. työarmeijan neuvostoa pitämään kyseistä määräystä ohjeenaan ja olemaan muun muassa muodostamatta mitään erikoiskomisiota tämän kysymyksen yhteydessä.³⁷⁹

20/IV 1920.

KKN:n pjoht. *Lenin*

2

Jekaterinburg, 1. työarmeijan neuvosto, Pjatakov

Kansankomissaarien Neuvosto on kokouksessaan 20/IV 1920 päättänyt antaa 1. työarmeijan neuvostolle muistutuksen sen johdosta, ettei se ole suhtautunut kyllin vakavasti uutta kuvernementtijakoa koskevaan kysymykseen, ja vaatia perusteellisempaa asian valmistelua vastaisuudessa, ettei paikkakunnilta voisi tulla ristiriitaisia tiedotuksia.

20/IV 1920.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan*

579

PIETARIN NEUVOSTOLLE³⁸⁰

Toverit! Pyydän hartaasti teitä kaikissa niissä tapauksissa, jolloin tov. Gorki kääntyy puoleenne sellaisissa kysymyksissä, auttamaan häntä *kaikin tavoin* ja, mikäli ilmenee jonkinlaatuisia esteitä, haittoja tai vastaväitteitä, tiedottamaan minulle, mitä ne ovat.

22/IV 1920.

V. Uljanov (Lenin)

Julkaistu ensi kerran 1925 kirjassa »Vuosi V. I. Leninin kuolemasta. 1924—21. tammikuuta —1925», Moskova — Leningrad

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

580

L. B. KRASININ KIRJELAPPUUN TEHTY MERKINTÖ

»Ekonomitsheskaja Zhizniä» on kiellettävä julkaisemasta seikkaeräisiä polttoainetietoja. Varsin mahdollista on, että puolalaisten hyökkäyksen on osaltaan aiheuttanut meidän holtittomuutemme siinä suhteessa. Me olemme mestareita todistelemaan numeroilla lehdissämme kuolemamme väistämättömäksi jos mistä syystä.

R y k o v: tämä pitää nähdäkseni paikkansa. Mikä on mielipiteenne?³⁸¹

Kirjoitettu huhtikuussa 1920, ennen 28 päivää

Julkaistu ensi kerran 1965 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 51. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

581

G. V. TSHITSHERINILLE

T o v . T s h i t s h e r i n

Tov. *T s h i t s h e r i n*! Pyytäisin Teitä ja Feinbergiä (ja jollei Teillä ole aikaa, niin Teidän ehdottamaanne toveria, joka on hyvin perillä Englannin sosialistisesta liikkeestä) lukaisemaan kirjaseni *tai Englantia koskevan luvun**

* Ks. V. I. Lenin, »'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa» (Teokset, 31. osa, ss. 1—102 ja Valitut teokset neljässä osassa, 4. osa, ss. 183—268). *Toim.*

ja neuvomaan minua, jos siinä sattuisi olemaan virheitä tai tahdittomuuksia. Pyytäisin hartaasti kirjoittamaan erikseen kynällä varsinaiset korjaukset, mikäli se ei tuota vaikeuksia.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun alussa 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

582

N. A. SEMASHKOLLE

3. V 1920.

Ellei tov. Semashkoa ole, niin tov. *Solovjoville*

Tov. Semashko!

Pyydän Teitä ottamaan vastaan tämän esittäjän, tov. Dmitri Nikititsh *Jeroshenkovin*, väliskärin. Häntä on suositellut minulle eräs varsin luotettava toveri. Tov. Jeroshenkovilla on muutama viikko vapaata (kunnes saa erikoistehtävän, jonka annamme hänelle) ja haluaisi tänä aikana ensiksikin opiskella lääketiedettä ja toisaalta käyttää voimiaan siihen. Pyydän Teitä auttamaan häntä.

Teidän *Lenin*

P. S. Toveri on keksinyt varsin *käytännöllisen desinfiomiskaapin*. Pitää kokeilla ja käyttää hyväksi.

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

583

SÄHKE F. J. KONILLE*

Felix Kon
Kijev
Jäljennös Rakovskille
Harkov

Vinnitshenkon suhteen olemme periaatteessa suostuvaisia. Sopikaa yksityiskohdista Rakovskin kanssa.³⁸² Tiedottakaa lyhyesti sotatilanteesta ja näköaloista.

*Lenin**Kirjoitettu toukokuun 4 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

584

L. D. TROTSKILLE³⁸³

Tov. Trotski! Tshitsherin on mielestäni oikeassa: vastattava heti, että suostumme 1) keskeyttämään sotatoimet (a) Krimillä ja (b) Kaukasiassa (harkittava tarkoin jokaista sanaa) ja 2) neuvottelemaan Krimin puhdistamishendoista pitämällä *periaatteena* (ei enempää) valkoisten yleistä armahdamista ja 3) siihen, että englantilainen upseeri osallistuu Wrangelin kanssa käytäviin neuvotteluihin. Tshitsherinille lähetettävän vastauksen teksti on käsiteltävä jo tänään Poliittisessa Toimikunnassa, jotta voitaisiin vastata ensi yönä.

Lenin

Äänestyksen suoritamme puhelimitse:

*Kirjoitettu toukokuun
4 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

585

VKP(b):n KK:n SIHTEERISTÖLLE³⁸⁴

Ehdotan määräykseksi: vastaavien *toimittajien* tulee *omakohtaisella* vastuullaan käydä läpi kaikki Puolaa

* Lähetetty suoraa linjaa. *Toim.*

ja Puolan sotaa koskevat artikkelit. Ei pidä mennä liiallisuiksiin, t.s. langeta shovinismiin, tilanherrat ja kapitalistit on aina erotettava Puolan työläisistä ja talonpojista.

Lenin

*Kirjoitettu toukokuussa 1920,
5 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

586

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOIMIKUNNAN JÄSENILLE

Organisaatiotoimikunnan jäsenille:

Eiköhän meidän pitäisi tehdä seuraavanlaista päätöstä:
VKP:n KK:n ohje Ukrainan KK:lle: kohotettava elintarvikemiesten lukumäärä *kaksinkertaiseksi* verottamalla siinä tarkoituksessa **armottomasti kaikkia** kansankomissariaatteja paitsi sotakomissariaattia.

7/V. Lenin

Kirjoitettu toukokuun 7 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

587

BASINILLE

7. V 1920.

Tov. Basin!

Pyydän Teitä kiittämään puolestani Turkestanin rintaman punaisten kommunardien 30. rykmenttiä makaroni- ja jauholähetyksestä, jonka olen luovuttanut Moskovan kaupungin lapsille.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

588

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE³⁸⁵

Se on perinjuurin ristiriidassa KK:n päätöksen kanssa. Siitä voi koitua tuhoisia seurauksia. Keskuskomitea ei salli sitä missään tapauksessa. Vaadimme kategorisesti luopumaan täytäntöönpanosta ja kumoamaan päätöksen.

Lenin*

*Kirjoitettu toukokuussa 1920,
aikaisintaan 7 pnä, viimeistään
12 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan käsin kirjoitetun
jäljennöksen mukaan*

589

SÄHKE L. B. KRASINILLE*Salakielellä**Toveri Krasin*

Teille tiedotetun Poliittisen Toimikunnan päätöksen tarkoitus on se, että kaikki sopimukset, joita solmitte kultavaluuttaa vastaan, on alustavasti esitettävä Poliittisen Toimikunnan vahvistettavaksi. Kultaa on säästettävä ehdottomasti kaikin voimin. Poliittinen Toimikunta ei näe asiallisia syitä päätöksensä muuttamiseen.

Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta *Lenin*
Toukokuun 11 pnä 1920.

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

590

A. J. BADAJEVILLE

16. V 1920.

Pietari

Tov. Badajeville
tai hänen sijaiselleen

Pyydän antamaan Valtion sähköistämiskomission Pietarin ryhmälle (vastaava johtaja Shatelen) 50 elintarvikeannosta

* Sähkeen on allekirjoittanut myös L. D. Trotski. *Toim.*

Punaisen Armeijan selustajoukkojen normien mukaisesti ja 9 annosta perheenjäsenten normien mukaisesti ottamatta pois siviiliannoskortteja.

Pyydän tiedottamaan minulle puhelinsanomalla, milloin nimenomaan ja paljonko on annettu.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

591

L. A. FOTIJEVALLE

25. V 1920.

Koska KK on antanut ohjeen ryhdistäytyä kaikin tavoin ja varsinkin päivystäjien sunnuntaisin ja pyhäpäivisin pyydän Teitä laatimaan heti ja esittämään allekirjoitettavakseni säännöt

v a s t a a v i s t a päivystäjistä (Glasser, Voloditsheva, Kizas y.m.), jotka ovat varta vasten KKN:n ja Puolustusneuvoston sihteeristössä *s u n n u n t a i s i n* ja *p y h ä - p ä i v i s i n* (samoin myös arkisin). *M ä ä r ä t u n n i t* y.m.

KKN:n pjocht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

592

RADIO SANOMA M. V. FRUNZELLE

R a d i o i t s e

Tashkent

Turkestanin komissio

Eliava

Frunzea varten

Miten on öljyn laita, kuinka suuret ovat varastot, ovatko öljykaivokset kunnossa, paljonko tuotetaan, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty tuotannon lisäämiseksi, paljonko on

määrätty vientiä varten ja kuinka suuri on paikallisten rautateiden tarve?*

Lenin

Kirjoitettu toukokuun 25 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

593

KAIKILLE KANSANKOMISSAAREILLE³⁸⁶

erityisesti Maatalouskomissaarille
Elintarvikekomissaarille
ja Työkomissaarille

26. V 1920.

Pyydän avustamaan kaikin tavoin »Severnyi Kavkaz» junan pikaista muodostamista ja sen varustamista toimeliilla poliittisen työn tekijöillä ja ohjaajilla.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa.*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

594

L. A. FOTIJEVALLE

Moskovan ja Pietarin edustajien neuvostoja varten lisätäkää (kun tiedotatte tämänpäiväisestä kasvitarihaviljelyksiä koskevasta päätöksestä),³⁸⁷ että odotamme niin ikään toimenpiteitä kaupungin ympäristöseudun kasvitarihaviljelijöillä olevien ylijäämien luettelointiseksi ja luovuttamiseksi.**

Kirjoitettu toukokuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Radiosanoman loppuun V. I. Lenin on lisännyt: »Vaadittava kuittaus radioasemalta.» *Toim.*

** Asiakirjassa on L. A. Fotijevan merkintö: »pöytäkirjaanko vai ainoastaan puhelinsanomaan?», jossa V. I. Lenin on alleviivannut kolmasti sanat »ainoastaan puhelinsanomaan». *Toim.*

595

KAUKASIAN RINTAMAN VSN:n SÄHKEESEEN TEHTY MERKINTÖ³⁸⁸

Se sallitaan vain ehdoin:

- 1) *Tiettyjen* paikallisten tovereiden erityinen vastuu.
- 2) *Eriytyiset* aseistariisumistoimenpiteet.
- 3) Erittäin vaarallisia ei päästetä (luettelot YEK:n kautta.

*Kirjoitettu toukokuussa 1920,
aikaisintaan 27 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

596

G. V. TSHITSHERINILLE

Tov. Tshitsherin!

Käyttäkää välttämättömästi hyväksenne tov. Stalinin Moskovassa käyntiä (2—3 päivää) keskustellaksenne *henkilökohtaisesti* hänen kanssaan ja kerätöksenne (heti ja hänen lähtönsä *jälkeen*, t.s. vielä rintamalta lähetettävän) *kaiken* aineiston avusta, jota Englanti on antanut Wrangelille.

On koottava huolellisesti kaikki ja *julkaistava* 1—2 viikon kuluttua yhdessä hillittysävyisen (ilman haukkumisia) vastalausenuotin kanssa, jossa todistetaan Englannin *poikenneen totuudesta*.³⁸⁹

Tervehdys! *Lenin*

P. S. Lähetin Buharinille (ja *Teitä varten*) Englannin työläisille osoittamani kirjeen. *Soittakaa Buharinille*.

Kirjoitettu toukokuun 30 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

597

SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN KOVERNEMENTIN TPK:n PUHEENJOHTAJALLE

Nizhni, kuvernementin tpk:n pjoht.

Saamiemme tietojen mukaan Nizhni Novgorodin kuvernementin tpk:n päätöksen perusteella ei suoritettu viljan las-

tausta sunnuntaina toukokuun 30 pnä. Kun otetaan huomioon, että Länsirintaman, Pietarin ja Moskovan huoltaminen suoritetaan miltei yksinomaan vesitiekuljetuksin, lastauksen keskeyttäminen päiväksikin on sopimatonta ja rikollista. Kehotan ryhtymään toimenpiteisiin, ettei sama toistuisi vastaisuudessa, ja tiedottamaan minulle pikaisesti täytäntöönpanosta.

Työ- ja Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Kirjoitettu toukokuun
31 tai kesäkuun 1 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan L. A. Fotijevan kirjoittaman
ja V. I. Leninin allekirjoittaman
tekstin mukaan*

598

SÄHKE J. V. STALINILLE

Krementshug, toveri Stalin

Annettava vain henkilökohtaisesti *Stalinille*
hän itse selvittäköön salakielisanoman

Tilanne on Länsirintamalla osoittautunut huonommaksi kuin Tuhatshevski ja ylipäällikkö olettivat, jonka vuoksi Teidän pyytämänne divisioonat on annettava sinne, kun taas Kaukasian rintamalta ei voida ottaa enää, sillä siellä on kapinoita ja tilanne on äärimmäisen huolestuttava. Trotski järjestee Teille täydennystä Krimin divisioonista, mikä antaa Teille kenties mahdollisuuden siirtää niistä pari kolme Kijevin suunnalle. Koettakaa keskittää joukko-osastot ja jatkakaa kaikin mokomin tarmokkaammin alkanutta hyökkäystä. Muistatte tietenkin, että Krimin suunnalla hyökkäys on keskeytetty Poliittisen Toimikunnan päätöksellä siihen saakka, kunnes Poliittinen Toimikunta päättää toisin.³⁹⁰

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 2 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

599

KIRJELAPPU SIHTEERILLE

Pyydän kysymään KKN:n kaikilta jäseniltä (*ja tov. Kameneviltä*) puhelimitse,

suostuvatko he laittamaan (eilen vahvistettuun) Pienen Neuvoston »perustuslakiin»³⁹¹ lisäyksen, että asioita voidaan asettaa Pienen Neuvoston käsiteltäväksi myös *KKN:n Puheenjohtajan ehdotuksesta*.

Kirjoittakaa tähän kaikkien vastaukset.

2/VI. Lenin

*Suostuvat:**Eivät suostu:**Kirjoitettu kesäkuun 2 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

600

MÄÄRÄYS SIHTEERILLE³⁹²

Soittakaa Brjuhanoville: jollei Belenki takaa kuljetusta *ehdottomasti* ja joutuin, niin on välttämättömästi *heti* annettava lupa omakohtaisiin hankintoihin. Olisi rikos menettää Baku elintarvikekomissaarien idioottimaisuuden tai härkäpäisyyden vuoksi.

2/6. Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 2 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

601

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE³⁹³

Kaukasian rintaman VSN, Ordzhonikidze

Olen saanut närkästyksissä kirjoittamanne kirjeen. Suotta Te pidätte velvollisuuksiini kuuluvaa kyselyä epä-

luottamuksena. Toivottavasti luovutte jo ennen henkilökohtaista tapaamista sopimattomasta närkästyneisyydestä.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 3 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

602

L. D. TROTSKILLE³⁹⁴

Se on ilmeistä utopiaa. Eiköhän se vaatine liian paljon uhreja? Saattaisimme tuhoon lukemattoman määrän sotilaitamme. On harkittava ja punnittava moneen kertaan. Ehdotan vastattavaksi Stalinille: »Ehdotuksenne hyökkäyksen aloittamisesta Krimin suunnalla on sikäli vakava, että meidän täytyy ottaa selvää ja punnita asiaa äärimmäisen varovasti. Odottakaa vastaustamme. *Lenin. Trotski.*»*

Kirjoitettu kesäkuun 3 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1960 kirjassa »Neuvostoliiton kansalaissodan historia. 1917—1922»,
5. osa*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

603

N. N. KRESTINSKILLE

Krestinski. Kiireellinen.

(Oheistettava väestönlaskentaa koskeva Siperian sähkösnoma ja Popovin lausunto.)

Ehdotan suoritettavaksi jo tänään puhelimitse äänestyksen Poliittisen Toimikunnan jäsenten kesken seuraavasta päätöksestä:

laskenta on suoritettava Siperiassa ehdottomasti samaan aikaan kuin Venäjällä, jota paitsi epäilyttävien ja koltshakilaisiksi epäiltyjen paikallisten henkilöi-

* Konekirjoitusjäljennöksessä seuraa edelleen: »Kirjoittanut Lenin». *Toim.*

den asemesta on kutsuttava työläisiä Venäjän nälänhädässä olevista kuvernementeista.

Elleivät suostu, on kutsuttava koolle Poliittinen Toimikunta huomisaamuksi, 5. VI. Työläisiä tarvitaan vajaat 1000. Heidän kuljettamisensa paikalle on helppoa, ja hyöty on suuri.

Kirjoitettu kesäkuun 4 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

604

V. V. VOROVSKILLE ja V. P. MILJUTINILLE

Tov. Vorovski
(Valtion kustannusliike)
ja tov. Miljutin (KKTN)

Kirgisialaiset toverit pyytävät apua saadakseen hankituksi kirjakevalimon, kirjapainon ja paperia.

Pyydän hartaasti ottamaan heidät vastaan ja antamaan heille kaikkea apua.

4/VI 1920. V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

605

L. D. TROTSKILLE³⁹⁶

1

Tov. Trotski!

Pitää tiedottaa ylipäällikölle ja vaatia häneltä lausunto. Kun olette saanut tietää hänen mielipiteensä, toimittakaa

minulle johtopäätöksenne Puolustusneuvoston istuntoon tai keskustelkaamme (jollei lopu myöhään) puhelimitse.

Lenin

2

Eiköhän se ole oikuttelua. On kuitenkin käsiteltävä kii-reellisesti. Entä mitä poikkeustoimenpiteitä?

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 4 pnä 1920

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

606

KIRJELAPPUJEN VAIHTOA K. A. ALFJOROVIN KANSSA³⁹⁶

K. A. ALFJOROVILLE

Tov. Alfjorov! Onko Tahtamyshev Teidän palveluksessanne? *Ruokitteko häntä huonosti?* Miksi hän on niin laiha ja kalpea?

K. A. ALFJOROVIN VASTAUS

Hän on Korkeimman kollegion jäsen, elää neuvostoannoksella, tekee työtä ilman mitään aikarajoituksia. *Alfjorov.*

K. A. ALFJOROVILLE

Hänelle pitää antaa *isompi* annos niin taikka näin. Moista tilannetta ei voida sietää. Pitää tehdä poikkeus.

Kirjoitettu kesäkuun 4 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

607

S. I. BOTINILLE

4/VI 1920.

Tov. Botin! Olette sanonut tov. Belenkille, että kokeilu voidaan suorittaa perjantaina (t.s. tänään).³⁹⁷ On ilmaan-

tunut eräs senlaatuinen *erikoinen* sotilaspoliittinen asiahaara, että saatamme menettää lähipäivinä *monia tuhansia* puna-armeijalaisia *tarpeettomasti*. Ehdoton velvollisuuteni on sen vuoksi pyytää Teitä jouduttamaan tarmokkaasti kokeilua ja suorittamaan sen välttämättömästi *t ä n ä ä n*, jos suinkin mahdollista (Teidän on annettava *muiden* tehdä kaikki sentapaiset *sivutyöt* kuin moottorin sääntely eikä toimitettava omakohtaisesti pikkuasioita).

Pyydän hartaasti lähettämään minulle heti lähetin mukana mahdollisimman tarkan, yksityiskohtaisen vastauksen; en olisi ruvennut kiirehtimään Teitä, jollei pitäisi tehdä *vii-vyttelemättä* erittäin tärkeää poliittista ja strategista ratkaisua.

Vastatkaa seikkaperäisesti,

- (1) voitteko jouduttaa maksimaalisesti;
- (2) milloin suoritate ensimmäisen kokeen ja milloin saatte sen (otaksuttavasti) päätetyksi?

Tervehdys! *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

608

V. A. OBUHILLE

5/VI 1920.

Hyvä Vladimir Aleksandrovitsh! Sain juuri Maria Iljinitshnalta tiedon poikanne kuolemasta. Tuo tieto tyrmistytti meidät molemmat kuin salamanisku! Kysymyksessä on varmaankin sydäntauti. Sallikaa minun omasta puolestani sekä Nadezhda Konstantinovnan ja Maria Iljinitshnan puolesta puristaa lujasti, lujasti Teidän ja vaimonne kättä, vaikka en valitettavasti ole saanut tutustua häneen. Tarvitaan suurta lujutusta, jotta te molemmat, jotka olette tavattomasti lii karasittuneet ylettömässä työssä, jaksaisitte kestää tämän iskun. Mutta on kestettävä, sillä työntekijöitä on kovin vähän. Puristan vielä kerran lujasti, lujasti kättänne!

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS» aikakaus-
lehden 2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

609

**SÄHKE IRKUTSKIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle
TAI VALLANKUMOUSKOMITEALLE**

10. VI 1920.

1) *I r k u t s k*

Kuvernementin tpk tai vallankumouskomitea

2) Jäljennös *O m s k*, Siperian Vallankumouskomitean
pjoht. Smirnoville

Pyydän antamaan kaikkea apua Innokentjevskojen varikon vaununvoitelijalle Ivan Lukitsh Prominskille, joka oli kohtalotoverinani kärsimässä karkotusrangaistusta Siperiassa. Osoite: Иннокентьевская, четвертая Торговая, дом Лукьянова № 195. Edelleen pyydän sähköttämään hänelle terveiseni ja lopuksi pyydän siirtämään hänet Altain rautatielle parempaan paikkaan. Hän on jo vanha. Sähköttäkää, mitä olette tehnyt.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran (faksimile-
jäljennöksenä) 1924 »Ogonjok»
aikakauslehdessä 34. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

610

G. V. TSHITSHERINILLE³⁹⁸

Koska tämä on ilmeistä valehtelua ja tomppelien puijaimista.

Annettiin aseita, annetaan hiiltä ja *laivasto* — ja ilmoitetaan »Wisen» (=Bullittin?) **k a u t t a**.

Kehotan: 1) lähettämään Krasinille salakirjoitussanoman: »Lloyd George lurjus puijaa Teitä jumalattomasti ja hävyttömästi, älkää luottako sanaankaan ja puijatkaa häntä kahta kauheammin.»

2) Curzonille on lähetettävä nähdäkseni ivallinen sähkösanoma (tietysti kun olitte *jo* antaneet aseita, niin hyökkäyk-

sen aloitti hän ettekä *te*, ja kun annoitte *hiiltä*, niin laivat pani liikkeelle *hän* ettekä *te*, ja samaan malliin).

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 11 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

611

D. I. LESHTSHENKOLLE

Koska Koltshakin ministerien oikeusjuttua koskevat tov. Gohbargin tuomat valokuvat ja asiakirjat ovat äärimmäisen tärkeitä ja ajankohtaisia, määrään: valmistamaan *elokuvaajille viivyttelemättä* jäljennöksiä näistä valokuvista ja asiakirjoista niihin liittyvine tov. Gohbargin lyhyine kommentteineen pitäen silmällä useiden filmien valmistusta mahdollisimman laajaa esitystä varten.

Täytäntöönpanosta tiedotettava minulle kahdesti viikossa.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu kesäkuun 12 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1925
kirjassa G. Boltjanski, »Lenin
ja elokuva», Moskova — Leningrad*

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

612

MOSKOVAN EDUSTAJANEUVOSTON POLTTOAINEOSASTOON

16. VI 1920.

Hyvät toverit! Oheistan Työ- ja Puolustusneuvoston 11. VI tekemän päätöksen³⁹⁹ ja lisäksi pyydän teitä kiinnittämään *hyvin vakavaa* huomiota tähän kysymykseen.

Voidaan ja pitää mobilisoida järjestään koko Moskovan väestö ja kantaa käsin metsästä kyllin paljon polttopuita (sanokaamme kuutio aikuista miestä kohti kolmessa kuu-

kaudessa — spesialistit tekevät tarkemmat laskelmat; sanon vain esimerkiksi) rautateiden ja kapearaideratojen pysäkki-paikoille.

Ellei ryhdytä *sankarillisesti* toimeen, tulen henkilökohtaisesti vaatimaan Puolustusneuvostossa ja KK:ssa paitsi kaikkien vastuullisten henkilöiden vangitsemista myös ampumista. Toimettomuus ja leväperäisyys on sietämätöntä.

Kommunistisin terveisin *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran syyskuun
26 pnä 1942 »Pravda» lehden
269. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

613

A. M. GELLERILLE⁴⁰⁰

18. VI 1920.

Tov. Geller!

Lähetän Teille *kaiken* (minulla olevan) aineiston.

Laatikaa siitä heti *tarkka* luettelo.

»Avanti!» lehden hankin ja lähetän.

Luetteloikaa *tärkeimmät* ja kääntäkää *erittäin* tärkeät asiakirjat, jotka *todistavat* reformistien (ja varsinkin Turatin ja Kumppanien) menetelleen vastoin kuria ja päätöksiä.

(Serratiin nähden, »Comunismo» N. 10, 15—29. II 1920, p. 693:

NB × || »Simile opera di epurazione — di »purificazione» ha scritto Francesco Misiano nello stesso »Soviet» — può essere veramente opportuna ed utile, soprattutto se si tratti di chi risolutamente si opponga alla propaganda per la realizzazione dei principi fissati a Bologna⁴⁰¹ come mèta del nostró movimento»*.)

× || Juuri se onkin selvitettävä
nimi nimeltä ja tarkoin.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* »Sellainen puhdistustoiminta — 'silvilöinti', kirjoitti Francesco Misiano samaisessa »Sovietissa», »saattaa olla todella ajankohtainen ja hyödyllinen, varsinkin jos kysymyksessä ovat ne, jotka vastustavat jyrkästi sitä, että propagoidaan niiden periaatteiden toteuttamista, jotka Bolognassa asetettiin liik-
keemme tarkoituksiksi» (alleiviivaus V. I. Leninin). *Toim.*

614

NEUVOSTOJEN 2. TALON ISÄNNÖITSIJÄLLE

Jäljennös tov. Schottmannille

Kesäkuun 19 pnä 1920.

Tov. A. V. Schottmannille kuuluva asunto n:o 439 Neuvostojen 2. talossa on hänen poissaollessaan Suomen Kommunistisen Puolueen Keskuskomitean käytettävissä eikä siihen saa asettua kukaan ilman KKN:n erikoista lupaa.

Kehotan antamaan kaikkinaista apua saapuville suomalaisille tovereille ja toimittamaan heille elintarvikkeita yleisten perusteiden mukaisesti. Ja mieluummin paremminkin, kuten vieraille.

KKN:n pjoht.

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

615

AMERIKKALAISEN YHTIÖN KANSSA SOLMITTAVAA SOPIMUSTA KOSKEVAAN P. V. BUHARTSEVIN SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MÄÄRÄYS SIHTEERILLE⁴⁰²

Sanktioikaa 36 tunnin sisällä sopimus amerikkalaisen yhtiön edustajan kanssa, jonka takana on Amerikka...

...Tilaus kahdenkymmenen päivän toimitusajalla — nuoraa, koneita, teknisiä laitteita, viimeistään kolmessa kuukaudessa — vähintään 200 veturia ja säiliö- ja muita vaunuja ynnä muuta. Sopimuksen pääkohdat: yhtiö ottaa toimittaakseen ulkomailta valtuutetun tilauksesta raaka-aineita vastaan kaikenlaisia tavaroita, materiaaleja, koneita, työkaluja, lääketarvikkeita ynnä muuta paitsi sotatarvikkeita; hajuaineita ja ylellisyysesineitä, jotka toimitetaan johonkin Mustan meren sataan valtuutetun osoituksen mukaisesti. Toiseksi valtuutettu maksaa yhtiölle tavaratoimituksista raaka-aineilla...

...Toisessa kohdassa mainittujen korvausten lisäksi valtuutettu maksaa yhtiölle niin ikään raaka-aineina välityspalkkion, jonka suuruus on kymmenen prosenttia toimitettujen tavaroiden arvosta. Neljänneksi raaka-aineet: tupakka, villa, rehu- paljon!

kakut ynnä muut, jotka valtuutettu luovuttaa toimitettujen tavaroiden vastikkeeksi, hinnoitetaan luovutusaikana voimassa olevien maailmanmarkkinahintojen mukaan...

Kiireellisesti

1) Sovittava puhelimitse Lezhavan (ja Scheinmannin, jos hän on vielä täällä) sekä Poliittisen Toimikunnan jäsenten kanssa.

2) Periaatteessa *kannatan* (a) kaupankäyntiä: välityspalkkioprosenttia on pienennettävä; (b) tarkkaa sopimista: heidän tavaratoimitustensa jälkeen meidän toimitukset tai vaihtot *meikälässä satamassa*. Muu ei käypäinsä.

19/VI. *Lenin**

Kirjoitettu kesäkuun 19 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1932
XX Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

616

A. N. MERJOZHINILLE⁴⁰³

Tov. Merjzhin

Pitäisi (Rafesin ja muiden tietojen perusteella) muotoilla lisää kohta, esimerkiksi:

Proletariaatin diktatuurin käytäntö Ukrainassa niillä paikoin, missä on erikoisesti havaittavissa sekalaista väestöä, samoin kuin Valko-Venäjällä (ja +? +? Unkarissa?), on osoittanut, että kansallinen taistelu, ei ainoastaan pogromien muodossa, joita demokraattisinkaan porvarillinen tasavalta ei poista, vaan myös pienen, mutta kaiken täyttävän rähinöinnin muodossa, on miltei häviämässä. Syyt siihen: 1) työläisten ja työtätekevien talonpoikien kiinnostus, huomio, hengenvoimat ovat kokonaisuudessaan keskittyneet porvaristonvastaiseen suurtaisteluun, joka on omiaan yhdistämään kaikkien kansakuntien työtätekevät; 2) proletariaatin diktatuuri kahlitsee porvariston, pikkuporvariston, porvarillisen sivistyneistön toiminta-»vapautta», joka merkitsee

* Alemmaksi V. I. Lenin on kirjoittanut: »+Kamenev». *Toim.*

porvariston voimien, vaikutusvallan ja tietouden käyttä-
mistä luokkataistelun lietsomiseen.

Eikö voitaisi lisätä konkreettisia tosiasioita 2— —?

*Kirjoitettu kesäkuun 21 ja
heinäkuun 26 päivän välisenä
aikana 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

617

MAATALOUSKOMISSAARILLE JA ELINTARVIKEKOMISSAARILLE

22. VI 1920.

Ehdotan annettavaksi kansalainen *Tyrkville*, joka on sankarillisen narodnajavoljalaisryhmän viimeisiä mohikaneja, Aleksanteri II:n murhasta syytettyjen maaliskuun oikeusjutun osallisia — kansalainen Tyrkov on nykyään varsin iäkäs —

pari kolme desjatiinaa maata hänen entisestä maatilastaan ja 2 lehmää perhettä varten.

Määräyksen antakoon kiireellisesti maatalouden kansankomissaari tov. Sereda

ja elintarvikeasiain kansankomissaari tov. Tsjurupa (tai hänen apulaisensa) sovittuaan asiasta, *lennättimitse*, kyseisen kuvernementin tpk:n kanssa.*

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

Pyydän kansankomissaareja kirjoittamaan alle, hyväksyvätkö vai eivät?

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Asiakirjan ylälaitaan V. I. Lenin on kirjoittanut: »Muistuttakaa minulle, että täytöntöönpanosta tulisi ilmoitus m a a t a l o u s k o m i s s a a r i l l e a.»⁴⁰⁴ *Toim.*

618

**PUHELINSANOMA MOSKOVAN KUVERNEMENTIN
PODOLSKIN UJESTIN Tpk:lle**

22. VI 1920.

Harkittuani vielä kerran tov. Veveriä koskevaa päätöstäni⁴⁰⁵ hänen lisäselitystensä vuoksi ilmoitan, että päätökseni pysyy voimassa ja se on pantava täytäntöön.

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

619

G. V. TSHITSHERINILLE⁴⁰⁶

Siihen on syypää tov. Karahan.

Ei tiedä, *miten* kuuluu tehdä Neuvostotasavallassa:

- 1) otettava ote Poliittisen Toimikunnan pöytäkirjasta,
  - 2) otettava sen nojalla Pienen Neuvoston *päätös* (minun allekirjoituksellani varustettuna) tai vastaavan kansankomissaarin päätös,
  - 3) valitettava täyttämättä jättämisestä virallisesti minulle 24 tunnin *kuluttua*,
  - 4) tehtävä se monta kertaa.
- Joka ei sitä tiedä, on naiivi.

24/VI. *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 24 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

620

G. J. ZINOVJEVILLE

Pietarin tpk:n puheenjohtaja tov. Zinovjev

Kuuluisa fysiologi Pavlov anoo vaikean aineellisen asemansa vuoksi pääsyä ulkomaille. Pavlovin päästäminen

ulkomaille on tuskin järkevää, sillä hän on aikaisemmin lausunut sellaisen ajatuksen, että rehellisenä ihmisenä hän ei voi olla puhumatta Venäjän neuvostovaltaa ja kommunismia vastaan, jos vastaavanlaisia keskusteluja syntyy.

Tämä tiedemies on kuitenkin niin suuri kulttuuripersoonallisuus, ettei häntä voida pitää väkisin Venäjällä, mikäli häntä ei turvata aineellisesti.

Sen vuoksi olisi toivottavaa myöntää hänelle poikkeuksellisesti supernormaali annos ja yleensä järjestää hänelle poikkeukseksi muista enemmän tai vähemmän mukavat olot.

Olen kuullut, että Pietarin lepokodeissa on siellä asuvien elämä järjestetty varsin viihtyisäksi. Jotakin samantapaista sopisi tehdä myös professori Pavlovia varten hänen asunnsaan.

Tov. Lunatsharski esittää vastaavan ehdotuksen tov. Badajeville. Pyydän Teitä antamaan hänelle siinä suhteessa tukea.⁴⁰⁷

25/VI.

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 25 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
V. I. Leninin allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

621

SIPERIAN NEUVOSTOVIRASTOILLE

26. VI 1920.

Pyydän antamaan kaikkea apua tämän esittäjälle,
toveri Ilja Danilovitsh
Putintseville,

lastentarhan ja muiden samantapaisten laitosten järjestämiseksi hänen kotipaikkakunnalleen, Semipalatinskin kuvernementtiin, Pavlodarin ujestiin.

Työ- ja Puolustusneuvoston pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

622

MÄÄRÄYS SIHTEERILLE⁴⁰⁸

Tarkastakaa, *miksi ajaksi* olemme vaatineet.*

Tehkää heille huomautus, ettei virastokankeutta sallita. He ovat velvollisia antamaan *heti* lyhyen vastauksen, myönämme lykkäystä (heidän tulee pyytää: kuinka *moneksi* päiväksi) vain seikkaperäisempää selostusta varten.

Antakaa minulle heille tarkoitetun vastaussähkösanoman teksti.

Kirjoitettu kesäkuun 28 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

623

**SÄHKE A. J. BADAJEVILLE
JA MÄÄRÄYS D. I. KURSKILLE**

Pietari

Tpk, Badajev

Jäljennös kuvernementin maosastolle

Kasvitarhatuotteiden saantia koskevan aineiston esittämisessä olette osoittanut sopimatonta virastokankeutta. Ensimmäinen puhelinsanoma välitettiin Teille toukokuun 28 pnä, toinen kesäkuun 22 pnä ja vasta kesäkuun 26 pn sähkösanomaan tuli vastauksenne sihteeri Trilisserin allekirjoittamana. Lyhyt selostus Teidän tulee esittää viivyttelämättä. Tiedottakaa tarkoin, moneksiko päiväksi tarvitsette lykkäystä seikkaperäisempää selostusta varten. Ellei esitetä lyhyttä selostusta heti ja seikkaperäisempää aivan piakkoin, syylliset saatetaan ankaraan edesvastuuseen.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Jäljennös tov. Kurskille: asettakaa virastokankeudesta oikeudelliseen edesvastuuseen.

Tiedottakaa täytäntöönpanosta.**

Lenin

Kirjoitettu kesäkuun 29 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan L. A. Fotijevan kirjoittaman ja V. I. Leninin täydentämän ja allekirjoittaman tekstin mukaan

* Ks. seuraavaa asiakirjaa. *Toim.*

** Sähkeen teksti alkaen sanoista »Jäljennös tov. Kurskille» ja loppuun saakka on V. I. Leninin kirjoittama. *Toim.*

624

A. M. NIKOLAJEVILLE

29. VI 1920.

Tov. Nikolajev!

Pitää turvautua *lopultakin* tähän pöytäkirjaan ja Teidän kiinnittämiseen (oikuttelijammekin⁴⁰⁹ alkaa *jo vihdoin* käsittää, ettei käy laatuun ilman spesialistia!) *ratkaisevan* muutoksen aikaansaamiseksi koko hankkeen järjestelyssä.

1) Tutkikaa huolellisesti pöytäkirja ja kyselkää voimallisuuden mekaanikolta;

2) päätelkää sen perusteella, kannattaako kokeita *jatkaa*;

3) jos mielestänne kannattaa, laadimme tarkan kirjallisen säännösten, joka antaa spesialistille (t.s. Teille) *kaikki* oikeudet ja *minä annan* takeet keksijälle, että säilytämme *salaisuuden*.

Ja sitten on ryhdyttävä vakavasti työhön, t.s. kiinnitettävä spesialisteja erinäisiin erikoisluontoisin aputehtäviin ja *uskottava yhdelle spesialistille* (Teille) *kaikki* salaisuudet.

Tervehdys! *Lenin*

Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

625

MOSKOVAN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE

Oheistan otteen kirjasta »Ruoanlaitto ilman tulta» («Emännän pikku kirjasto» n:o 1, s. 43, julk. KKTN, Moskova 1918) ja pyydän ilmoittamaan minulle Moskovan Neuvoston elintarvikeosaston julistaman termospullokilpailun tulokset.⁴¹⁰

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu kesäkuun 29 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan

626

G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Allilujevan välityksellä **K a i k k i s a l a k i e l e l l ä**
ja viipymättä

Tov. Ordzhonikidze

Zinovjev viestittää Teille heti tärkeän internationaalisen velvoituksen.⁴¹¹ Olen sitä paitsi ottanut selvän asiasta ja huomaa, että rintaman ja paikallisen korkeimman puolueviraston välityksellä Te säilytätte kaikki oikeutenne ja valtuutenne. Pyydän vielä kerran olemaan hermostelematta ja kestäämään vielä vähän.

Tehtäväksenne annetaan sitä paitsi ohjata Azerbaidzhanin koko ulko- ja sisäpolitiikkaa ja tarkkailla KK:n ja Ulkoasiain kansankomissariaatin ohjeiden noudattamista Persian, Armenian ja Gruusian suhteen.⁴¹²

Vastatkaa.

Lenin

*Kirjoitettu kesäkuun
29 tai 30 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1945 XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

627

**I. N. SMIRNOVIN KIRJEESEEN
KIRJOITETTU PÄÄTÖS**

Vladimir Iljitsh!

Lähetän Teille aivan *tarkat, meikäläisten itse paikalla tarkastamat* tiedot laitureilla olevista, ulkomaille lähetettäväksi tarkoitetuista tavaroista. Kaikki tavarat *on pakattu* ja toimitetaan 2 viikon kuluttua Obin jokisuulle.

Olemme oman osamme tehneet, pelkään, että näiden tavaroiden arvo on 2—3 kertaa suurempi kuin niiden, jotka meille tuodaan Ruotsista.

Patistakaa Ulkomaankauppakomissariaattia, että se kykenisi käyttämään hyväksi tätä tavaraylijäämää.

Smirnov

Krasinille

- 1) Palauttakaa minulle *lausuntoinene*.
- 2) *Patistettava* erikoisesti.
- 3) Annettava minulle jäljennös *toimenpiteistä*.⁴¹³

Lenin

*Kirjoitettu heinäkuun
3 ja 13 päivän välisenä aikana 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

628

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

Annettava päivystävälle komissaarille

Pietari

Zinovjev

Toveri Zinovjev! Lähetän teesit* huomenna, maanantaina. Järjestäkää niin, että saatte ne ajoissa. Kobezkylta ja Vorovskilta pitää tilata »asiallinen» arvostelu Norjan ja Ruotsin vasemmistopuolueista ehdottomasti kongressiin⁴¹⁴ mennessä. Tarvitaan tarkkaa ja tyhjentävää aineistoa. Itse kongressissa tapahtuva tulkintatyö on järjestettävä ennakoita siten, että kaikki sijoitetaan kielten mukaan niin, että voitaisiin tulkita samanaikaisesti sekä saksalaisille että ranskalaisille ja englantilaisille. Silloin menee vähemmän aikaa. Venäjääntäjää nähtävästi tarvitaan, sillä on selvää, että tullaan vaatimaan teattereissa pidettäviä istuntoja. Tervehdys!

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 4 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

---

* Kysymyksessä ovat »Teesit Kommunistisen Internationalen toisen kongressin perustehtävistä» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 31. osa, ss. 168—185). *Toim.*

629

G. J. ZINOVJEVILLE

1

Imperialismia käsittelevä kirjaseeni pitäisi julkaista saksan kielellä (ja muilla kielillä), sillä peruskysymys on aina esillä.*

Mikä on mielipiteenne?

Jos hyväksytte, niin *kenen* tehtäväksi annetaan?

2

Haluaisin kirjoittaa uuden esipuheen.

Mikä on *viimeinen* määräaika?

3

Pankaa töihin 1—2 ylimääräistä dosenttia: etsimään lähdekirjoja parhaista kirjastoista.

He kyllä löytävät. ⁴¹⁵

*Kirjoitettu heinäkuussa 1920,
ennen 6 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

630

G. J. ZINOVJEVILLE

Tov. Zinovjev!

Lähetän »Imperialismin» esipuheen.**

Olkaa hyvä, käskekää painamaan vielä *liitteeksi Baselin manifesti* vuodelta 1912. (Saksalaista tekstiä ei ole vaikea löytää: Teillähän on Grinbergin »arkisto» y.m.s.)

Sain neuvostoja ja niiden perustamiseksi käsittelevät teesinne, mutta ehdin vain ohimennen silmäilemään. En vastusta.

7/VII.

Tervehdys! *Lenin*

* Tarkoitetaan V. I. Leninin kirjaa »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» (Teokset, 22. osa, ss. 179—294 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 329—429). *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 183—188. *Toim.*

Miten on kongressissa pidettävien puheitteni ja alustusteni laita?⁴¹⁶ Pitääkö valmistaa saksaksi vai ranskaksi? Arvelen, alustava (ja muut) *venäjäksi* (sillä miltei varmaan tullaan pitämään teattereissa ja tulee venäläistä yleisöä). Kyllä ne kääntävät. Ja koska on teesit, viittaamme niihin ja puhumme äärimmäisen lyhyesti. Teidän mielipiteenne? (Agraarikysymys Marchlewskille, *kansallisuuskysymys* ja *alustava* minulle, vain?)

Kirjoitettu heinäkuun 7 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

631

A. M. NIKOLAJEVILLE

Tov. Nikolajev! Olen saanut 7/VII päivätyn kirjeenne. Minua ilahduttaa suuresti, että aloititte nyt oikein.

Kehotan (1) vaatimaan virallisesti ja tiukasti *k a i k - k i e n* salaisuuksien ilmoittamista *heti* Teille.

(2) Asentamaan laitteen, jos on mahdollista, erikoiselle puualustalle, jotta voitaisiin ottaa se hetkessä pois vaunusta (avovaunu on ehkä sopivampi kuin umpivaunu) ja siirtää kuorma-autoon, *m a a h a n* y.m. (sillä keksijä teki kertomansa mukaan onnistuneen kokeen *ei* vaunussa).

(3) Jos olette sitä mieltä, että »juttu maksaa vaivan», niin älkää säälikö käyttää rahaa ja väkeä töiden *j o u d u t - t a m i s e e n*.

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuussa 1920,
aikaisintaan 7 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

632

M. M. GRUSENBERGILLE

Tov. Grusenbergi!

Tov. Murphy sanoi minulle, että *teesien* käännoksessä on kielellisiä kömpelyyksiä.

Teidän täytyy ottaa tehtäväksenne (tai järjestää heti

ryhmä avuksi) kaikkien teesien käännösten kunnollinen toimittaminen.

Neuvotelkaa tästä englantilaisten kanssa.

Wijnkoopista: olen lähettänyt Radekille hänen julkilausumansa (*Wijnkoopin* englanniksi kirjoittaman). En tiedä, onko Englanti kunnollista. *Ottakaa Radekiltä kaikki, minkä olen lähettänyt* (tarpeen vaatiessa lähettäkää tämä kirje Radekille), ja tarkastakaa, olkaa hyvä, onko Englanti kunnollista. (Julkilausuman sisältö: Alankomaiden *puolue* ei ole vastuussa »vasemmistolaisuudesta», se on näet *eräiden* alankomaalaisten *puuhaa*.)

(Julkaistava vain tämä julkilausuma ja minun ilmoitukseni, että teen korjauksia tekstiin.⁴¹⁷)

Teidän on pidettävä erikoista huolta englanninkielisten käännösten laadusta ja muodostettava ryhmä *vastuullisista* englantilaisista (jotka ovat vastuussa *kirjallisesti*), sillä muutoin meitä (ja Teitä) ruvetaan nokkimaan.

8/VII.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 8 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran osittaisesti 1960 »Voprosy Istorii KPSS» aikakauslehden 3. n:ossa

Julkaistu täydellisesti 1965 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 51. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

633

TERVEYDENHUOLTOKOMISSARIAATTIIN⁴¹⁸

Saamieni tietojen mukaan teillä on käyttämättömänä säilössä elokuvausfilmiä.

Koska Valistuskomissariaatin valo- ja elokuvausosasto kaipaa sitä kipeästi ja on olemassa useita kiireellisiä töitä, joilla on suuri agitatorinen merkitys, pyydän luovuttamaan edes osan varastostanne Valistuskomissariaatin valo- ja elokuvausosastolle.*

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu heinäkuun 8 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran 1945 XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittaman konekirjoitustekstin mukaan

* Asiakirjassa on L. A. Fotijevan merkintö: »V. I:n toimeksiannosta pyydän tiedottamaan täytäntöönpanosta. L. Fotijeva.» *Toim.*

634

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE

Kaikille Poliittisen Toimikunnan jäsenille:

Ehdotan annettavaksi Krasinille ja koko valtuuskunnalle ohjeen:

»Pysyttävä lujana eikä ole pelättävä neuvottelujen väliaikaista katkeamista.»⁴¹⁹

9/VII. *Lenin*

Kirjoitettu helnäkuun 9 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

635

L. B. KAMENEVILLE ja G. V. TSHITSHERINILLE

*K a m e n e v i l l e j a
T s h i t s h e r i n i l l e*

Toveri Kamenevin suunnitelma on perinjuurin virheellinen.⁴²⁰ Englantiin nähden kysymyksessä on *vain* kaupankäynti. Tshitsherin on väärässä. Englantiin on lähetettävä *vain* »kauppias»: jos myyvät 2¹/₄ kopeekasta, tingi 1³/₄ kopeekkaan.

Paljastukset ovat tässä vahingoksi. Nyt ei ole vuosi 1918. Sitä varten on olemassa Komintern. Kaikki Kamenevin perustelut = perusteluja hänen matkustamistaan *vastaan*.

10/VII. *Lenin*

P. S. Nimitämme toistaiseksi Krasinin, Vorovskin ja 2—3 apulaista.⁴²¹

Lenin

Kirjoitettu helnäkuun 10 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

636

I. N. SMIRNOVIN SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MIELIPIDE

Moskova, *Kreml*, *Lenin*, jäljennös Elintarvikekomissariaattiin, *Tsjurupalle*

Omsk, heinäkuun 9 pnä. Puolet Altain ja Tomskin kuvernementeista on joutunut kulakkiliikkeen valtaan. Tukahdutamme liikettä asevoimalla. Kapinan syynä on tavaroiden puute. Takavarikoimme kapinaan nousseilta kulakeilta viljaa, joka on kokonaan puimatta. Tanne on lähetettävä kiireesti työvoimaa puimaan ja kuormaamaan; el-

lette lähetä työmiehiä, emme voi ottaa viljaa. Tarvitaan heti vähintään 7 tuhatta yksistään Altain kuvernementtiin. Jos myöhästyte, niin tilaisuus menetetään. Ottakaa selvää mahdollisuuksista ja tiedottakaa; ellette voi lähettää, niin kumoamme heti takavarikoimiskäskyn, sillä muutoin kulakit polttavat puimattoman ja varvioimattoman viljan.

Siperian Vallankumouskomitean pjoht. *Smirnov*

Vaatimukseni: autettava kaikin voimin. KK:n ohje: kii-ruhtakaa kaikin tavoin. Väkeä lähetämme.

Tsjurupa, Schmidt (Työkomissariaatti) ja Työasiain pääkomitea:

lähetettävä heti, äärimmäisen kiireesti, jännitettävä kaikki voimat.

Lenin

Kirjoitettu heinäkuun 11 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

637

E. M. SKLJANSKILLE

Tov. Skljanski!

Pyydän palauttamaan minulle tämän⁴²² ja merkitsemään, mitä on jo tehty, mitä *m i l l o i n n i m e n o m a a n* tehdään.

Lenin

*Kirjoitettu heinäkuun 11 ja
15 päivän välisenä aikana 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

638

E. M. SKLJANSKILLE

Tov. Skljanski! Kansainvälinen tilanne, varsinkin Curzonin ehdotus (Krimin annektointi korvaukseksi Puolan kanssa tehtävästä välirauhasta, linja Grodno — Belostok),⁴²³ vaatii nopeuttamaan *hurjasti* hyökkäystä Puolaa vastaan.

Tehdäänkö? Kaikkiko? Tarmokkaastiko?

Lenin

*Kirjoitettu heinäkuun 12 tai
13 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

639

TH. A. ROTHSTEINILLE

15/VII 1920.

Hyvä toveri! Suuret kiitokset Teille kirjeistä, joissa on aina äärettömän arvokkaita tietoja. Oheistan kirjeen vaimoltani ja pyydän Teitä sanomaan minulta terveisiä vaimollenne ja perheellenne, johon tutustuin luonanne Lontoossa.

Venäjälle-tuloonne nähden olen kahden vaiheilla. Asian kannalta on Lontoossa-olonne niin kovin tärkeää. Karkotakoot Teidät: saammepa nähdä, rohkenevatko. On näet saatava kiinni jostain, muutoin syntyisi skandaali. En ole sitä vastaan, että kävisitte »katsomassa» Venäjää, mutta pelkään, että poistuminen Englannista on vahingoksi asialle.

Valtuuskunnasta keskustelemme kaikin puolin lähipäivinä. Samoin myös vastauksesta Curzonille⁴²⁴, joka aikoo nähdäkseni puijata meitä karkeasti. Se ei onnistu.

Mitä tulee Teille lähetettävään kirjallisuuteen, olen ryhtynyt erikoistoimenpiteisiin. Teidän tulee tietää, että venäläisiä on 20 kertaa haukuttava ja 30 kertaa tarkastettava, ennen kuin he toimittavat kunnolla yksinkertaisimmankaan asian. Valvokaa ja kysykää useammin (väliin vaikkapa minultakin) — ryhdyn silloin patistamaan, että saisitte säännöllisemmin sen, mikä on jäänyt saamatta.

Luullakseni osallistumisenne anglosaksien liikkeen johon (se voi tapahtua kirjallisesti ja salaisesti) on erittäin arvokasta. Siinä on erikoisen tärkeää linjan oikominen. Saatte »vasemmistolaisia» vastaan tähdätyn kirjaseni* ja III Internationaalin II kongressia varten laaditut päätöslauselmat (ehdotukset), ja olisin varsin halukas tietämään mielipiteenne.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkea parasta.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

640

PIENELLE KKN:lle

Kieltäydyin allekirjoittamasta, kun on kovin laaja ja epäselvä.

Kehotan muokkaamaan uudelleen tarkemmaksi (mitä nimenomaan merkitsee *konkreettisemmin* »verkkoon otto»?) ja esittämään *yhdessä* ohjesäännön kanssa toisen kerran.⁴²⁵

15/VII. *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 15 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

641

PUHELINSANOMA L. B. KAMENEVILLE

Kameneville

1. On kiinnitettävä mahdollisimman suurta huomiota siihen, että kerättäisiin englantilaista kirjallisuutta, jossa todistellaan, että kauppasopimukset neuvostotasavaltojen kanssa ovat Englannin porvaristolle edullisempia kuin tuottamattomat ja jopa tappiolliset yritykset kukistaa niitä. Meidän on kerättävä sellaista kirjallisuutta itseämme varten

* Kysymyksessä on V. I. Leninin kirja »'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa» (ks. Teokset, 31. osa, ss. 1—102). *Toim.*

ja sitä paitsi keskusteltava asioita tuntevien henkilöiden kanssa, olisiko lisäksi palkattava jonkinlainen kirjallinen toimisto tai asioimisto julkaisemaan sellaisia kirjasia, pitämään luentoja, lähettämään niitä j.n.e. Tietenkin tiedätkö, kenen kanssa siitä on ensi sijassa neuvoteltava.

2. On järjestettävä niin, että erikoiset henkilöt keräävät säännöllisesti, ostavat säästämättä rahaa ja lähettävät meille 5 kappalein sellaisia kirjoja, artikkeleja, kirjasia, lehtileikkeitä, varsinkin englanninkielisiä, mutta myös muunkielisiä, joissa käsitellään uusimman taloustieteen kysymyksiä. Esimerkkinä voisi olla Keynesin kirja »Rauhan taloudelliset seuraukset». Juuri sen tapaisia julkaisuja on kerättävä säännöllisesti.

3. Niin ikään on koottava ja lähetettävä meille, mutta vain erikoisten henkilöiden välityksellä 20 kappalein kaikenlaisia aikakausjulkaisuja, varsinkin kirjasia ja pöytäkirjoja, seuraavia 4 suuntaa edustavia: 1 — kommunistista, 2 — keskustalaista (kuten esim. Englannin riippumaton puolue), 3 — anarkistista tai sille läheistä, 4 — syndikalistista y.m.s.

4. Kaikki tämä on järjestettävä oikealla tavalla, notaariatien vahvistaman sopimuksen nojalla, ehdottomasti sellaisen henkilön välityksellä, joka on Englannin kansalainen, mutta ei kommunisti.

5. Pyydän lähettämään minulle henkilökohtaisesti: 1 — hyviä uusimpia hakuteoksia ja tilastollisia kokoelmia, maantieteellisiä, poliittisia ja taloustieteellisiä, varsinkin englannin- ja ranskankielisiä, joita on helpompi saada Lontoosta, ja 2 — kaksi hyvää termospulloa.

Lenin

*Saneltu puhelimitse heinäkuun
17 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

642

VKP(b):n KK:n PUOLAN-TOIMIKUNNALLE

28. VII 1920.

Suosittelen tämän esittäjää tov. Ivan Lukitsh
Prominskia,
puolalaista työmiestä, sos.-dem. vuodesta 1894.

Tunnen hänet hyvin vuosien 1897—1900 karkotusajalta. Pyydän suhtautumaan häneen luottamuksellisesti ja auttamaan.

VKP:n KK:n jäsen *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

643

TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON JÄSENILLE

Puolalaisten rauhantarjous antaa meille mahdollisuuden käyttää järjestelmällisemmin joukkoja, jotka on määrä siirtää Kaukasian rintamalta Länsirintamalle. Kehotan sen vuoksi Puolustusneuvostoa laatimaan seuraavanlaisen päätöksen:

1. Kaukasian rintaman joukkojen tulee kulkea jalan koko Ukrainan halki ja suunnitella marssinsa siten, että käyvät *jokaisessa* volostissa (noin 1900:sta Ukrainan volostista) *kahdesti*, tietyn väliajan kuluttua, ensin ratsuväki, sitten jalkaväki, pitäen silmällä seuraavien tehtävien täyttöö (ja edelleen täytäntöönpanon *tarkastamista*):

- (a) elintarvikkeiden hankkiminen (luovutusvelvollisuuden mukaisesti);
- (b) *kaksinkertaisten* (luovutusvelvollisuuteen verrattuna) elintarvikevarastojen muodostaminen itse paikalla, t.s. joka kylään, paikallisten talonpoikien vartiointi- ja vastuuvollisuuksin (aittaaan, papin, tilanherran, pohatan taloon y.m.s. koottuina).

Näiden kaksinkertaisten varastojen tarkoituksena on olla *tavaravaihtovarantona*: talonpojilta otetaan näistä varastoista viljaa *sen jälkeen* kun paikallisille talonpojille on toimitettu *tavaroita*, venäläisiä ja *ulkomaisia*, *sen mukaisesti kuin on sovitettu* paikallisten talonpoikien kanssa;

- (c) luettelon laatiminen (ja tarkastaminen) *»vastuullisista»* talonpojista (paikallisista *pohatoista*; yläpäästä, t.s. rikkaimmista isännistä määrätään 5—20% j.n.e. kutakin kylää kohti sen suuruudesta riippuen).

»Vastuulliset» talonpojat ovat *henkilökoh-
taisesti* vastuussa esivallan antamien elintarvi-
kehankinta- y.m. tehtävien täytöstä.

Joukkojen poistuttua paikallisen esivallan erikois-
tehtävänä (tämän tehtävän täyttämättä jättämisestä
ammuttava) on pitää kunnossa ja säilyttää tämä luet-
telo;

(d) talonpoikaispohattojen aseistariisuminen.

Kaikkien aseiden kokoaminen. Löytämättä jääneistä
aseista on vastuussa sotilasosaston päällikkö; aseiden
ilmoittamatta jättämisestä se, jolta on löydetty (am-
muttava), ja koko »vastuullisten» talonpoikien ryhmä
(sakko, mutta ei rahan, vaan viljan ja tavaroiden
muodossa; omaisuuden takavarikointi, vangitseminen;
työnteko kaivoksissa);

(e) avunanto kylvöissä, maatalouskaluston korjaustöissä
ja muissa välttämättömissä töissä (varastojen vartioin-
nissa tai vartioinnin tarkastuksessa, rautatietöissä
y.m.s.) (suolavarastojen vartiointi y.m.s.).

2. Mainitussa tarkoituksessa on kuhunkin sotilasosastoon
(sen kommunistisoluun) määrättävä lisäksi komissaari tai
ohjaaja (jos on tarpeen, kootaan 1000 henkeä Pietarin,
Moskovan, Ivanovo-Voznesenskin työläisiä) johtamaan osoi-
tettujen tehtävien täyttöä.

3. »Niskoitteleviin» volosteihin tai kyliin sotilasosastot
joko suorittavat »kolmannen vierailun» (sotilasvoimin) tai
jäävät *majailemaan* pitemmäksi ajaksi (pariksi viikoksi)
rankaisu- ja ojennustarkoituksessa.

4. Osa näistä päätöksistä ajettakoon läpi Puolustusneu-
vostossa, osa Työarmeijan Neuvostossa ja Ukrainan Kansan-
komissaarien Neuvostossa.

5. Talonpoikia varten on julkaistava *äärimmäisen kansan-
tajuinen* lentolehtinen, jossa selitetään yleensä asiaintilaa
ja erikoisesti *varamakasiinien merkitystä*
*tavaroiden vaihdossa ulkomaisiin ta-
varoihin*.

On muodostettava heti komissio sellaisen lentolehtisen ja
useiden muiden lentolehtisten samoin kuin erinäisten ohjei-
den julkaisemista varten.

Näitä ehdotuksia muokkaamaan on nimitettävä heti toi-
mikunta, johon tulisivat kuulumaan toverit Brjuhanov ja

Skljanski. Toimikunnan puheenjohtajaksi on pyydettyävä tov. Stalinia.

Puolustusneuvoston pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu heinäkuun lopulla 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

644

SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE

*Salakielellä
suoraa linjaa*

Siperian Vallankumouskomitean puheenjohtaja Smirnov
Omsk

Ylipäällikkö on vaatinut Siperiasta patruunia ja kiväärejä. Vaatimus on täytettävä heti vähääkään viivyttelämättä, lähetyksen pitää olla mahdollisimman pian perillä. Ottakaa selvää, voitaisiinko toimittaa noita tarvikkeita enemmän, ja toimittakaa. Valvokaa täytäntöönpanoa.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 2 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

645

SÄHKE J. V. STALINILLE⁴²⁶

Salakielellä

Stalin:

En oikein ymmärrä, miksi olette tyytymätön rintamajakoon. Tiedottakaa motiivinne. Minusta se tuntui välttämättömältä, koska Wrangelin taholta uhkaava vaara kasvaa. Mitä tulee sijaiseen, tiedottakaa mielipiteenne ehdokkaasta. Niin ikään pyydän tiedottamaan, minkä lupauksen täytössä ylipäällikkö myöhästelee. Diplomatiamme on KK:n määrättävissä eikä koskaan tee tyhjäksi menestyksiämme, ellei

Wrangelin taholta uhkaava vaara aiheuta horjuntaa KK:n sisällä. Kubanilta ja Donin alueelta saamme huolestuttavia, jopa epätoivoisia sähkösanomia kapinaliikkeen uhkaavasta laajenemisesta. Vaaditaan Wrangelin likvidoinnin nopeuttamista.

Lenin

*Kirjoitettu elokuun 3 pnä 1920
Lähetetty Lozovajaan*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

646

I. T. SMILGALLE ja M. N. TUHATSHEVSKILLE

3. VIII 1920.

*Salakielellä
suoraa linjaa*

Tov. Smilga
ja tov. Tuhatshevski

On ryhdyttävä levittämään Puolassa kaikin tavoin mahdollisimman laajalti Puolan vallankumouskomitean manifestia. Käytettävä siihen ilmavoimiamme. Tiedottakaa, mitä olette tehneet.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan E. M. Skljanskin
kirjoittaman tekstin mukaan*

647

L. B. KAMENEVILLE

Pitää sanoa (rajasta), että annamme *enemmän* (linja tulee olemaan *idempänä*),⁴²⁷

mutta *ei* pidä sanoa: »*paljon*» enemmän, *paljon* idempänä.

*Kirjoitettu elokuussa 1920,
viimeistään 5 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

648

SÄHKE J. V. STALINILLE

Stalin

Pyydän anteeksi vastaukseni viivästymistä, mikä johtui Kominternin töiden lopettelemisesta. KK:n kokouksessa ei tehty mitään ratkaisuja,* jotka muuttaisivat hyväksytyä politiikkaa. Englanti uhkaa sodalla, ei halua odottaa maanantaita, elokuun 9 päivää, kauemmin. En ole kovinkaan valmis ottamaan uhkauksia todesta. Kamenevkin pysyy toistaiseksi Lontoossa lujana, ja olen varma siitä, että Wrangelista saamanne voitot auttavat eliminoimaan horjunnan KK:n sisällä. Paljon riippuu yleensä vielä Varsovasta ja sen kohtalosta.**

*Lenin**Kirjoitettu elokuun 7 pnä 1920**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

649

SÄHKE

I. T. SMILGALLE, F. E. DZERZHINSKILLE
ja J. J. MARCHLEWSKILLE

Salakielellä

Smilga
Dzerzhinski
Marchlewski

Tiedotuksenne ovat liian suppeasanaisia. Tarvitaan ja äärimmäisen kiireellisesti yksityiskohtaisia tietoja maataloustyöläisten ja Varsovan työläisten mielialasta samoin kuin yleensä poliittisista näköaloista. Pyydän vastaamaan mikäli mahdollista jo tänään.

*Lenin**Kirjoitettu elokuun 9 pnä 1920**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

* V. I. Lenin on vetänyt viivan sähkeen lopputekstin ympärille ja merkinnyt marginaaliin: »Salakielellä». *Toim.*

** Ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 31. osa, s. 252. *Toim.*

650

PIETARIN NEUVOSTOLLE

10. VIII 1920.

Pyydän julkaisemaan kartaston
kirjan *muotoon*

»Venäjän rautatiet» (julkaissut A. Iljinin kartografinen laitos. Pietari, 1. syyskuuta 1918),

- 1) t.s. yhtenä pienikokoisena kirjasena;
- 2) 2 kirjansivun kartat, mikäli mahdollista *ilman reunataittoja*;
- 3) jokaiseen karttaan kuvernementtien *uudet* rajat (kutakin kuvernementtia varten sama väri kuin Iljinillä). *Kaikki* ujestikaupungit;
- 4) rautatiet, merkittävä *jokainen* asema;
- 5) *uudet* valtakunnanrajat;
- 6) erikseen: alueet ja maa-alat, jotka on erotettu entisestä Venäjän valtakunnasta (erityisenä karttana);
- 7) liitteenä *muutamia* historiallisia karttoja, joissa on osoitettu *rintamalinjat* (kansalaissodan) vuosien 1917—1920 eri ajoilta.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

651

SÄHKE A. G. BELOBORODOVILLE

10. VIII 1920.

Donin Rostov
tai oleskelupaikasta riippuen
Armavir j.n.e.
Kaukasian työarmeijan neuvosto
Beloborodov

Salakielellä

Pyydän sähköttämään, miten on Kaukasian ja Kubanin kapinoiden laita, voimistuvatko vai heikkenevät, onko ryh-

dytty kaikkiin toimenpiteisiin, tuntuuko uusien joukkojen saapuminen, riittääkö niitä, ja muut yksityiskohdat.⁴²⁸

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

652

SÄHKE K. H. DANISHEVSKILLE*

Danishevski

Saatte tietää Tshitsheriniltä diplomatiamme suuresta voitosta Englannissa Puolan kysymyksessä. Toivottavasti osaatte ottaa varteen tämän kaiken ja sisällytätte ehtoihin viisaasti myös Varsovan, kuten oli puhe meidän ja Teidän kesken, ja varmat takeet kaikesta muusta.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 11 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1934 kirjassa K. Danishevski,
S. Kamenev, »Muistelmia Leninistä»,
Moskova*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisest 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

653

N. N. KRESTINSKILLE

11. VIII 1920.

Tov. Krestinski

Toveri Shapovalov (Aleksandr Isidorovitsh) on vanhoja puoluetovereita. Pietarilainen työmiehen.

Tulin tuntemaan hänet hyvin puolueessa jo ulkomailla, missä hän teki aina työtä kuin juhta.

On nyt *sairas*. *Kaipaa kipeästi* lisäravintoa.

Eikö voitaisi järjestää häntä Kremlin ruokalaan? Pyydän hartaasti sitä ja elintarvikeannosta (vahvaa) hänelle sekä kaikkinaista apua.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Lähetetty salakielellä suoraa linjaa. *Toim.*

654

N. N. KRESTINSKILLE⁴²⁹

11. VIII 1920.

Tov. Krestinski!

Toveri *Laun*, Venäjän Kiinalaisten Työläisten Liiton puheenjohtajan, pitäisi neuvotella kanssanne eräistä kysymyksistä. Pyydän suomaan hänelle siihen mahdollisuuden.

Komm. terveisin *Lenin*

Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

655

PIENELLE KKN:lle⁴³⁰*Pienelle Neuvostolle:*

Pyydän käsittelemään anomuksen (b §:n osaksi Organisaatiotoimikunnassa). Pitää hyväksyä *tietyltä osaltaan*, sillä toiminta lukutaidottomuuden poistamiseksi on *m u i t a t ä r k e ä m p i* tehtävä.

Lenin

Kirjoitettu elokuussa 1920,
aikaisintaan 11 pnä

Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

656

D. I. KURSKILLE

Tov. Kurski!

Kuka se näin huonosti julkaisee?⁴³¹
 Sekasotkia. Yksinpä nimikin on sekava.
 Kokoelma sekä pikkuseikkoja että proklamaatioita.
 Tyhmyrikö vai sabotoija on toimittanut?

Pitäisi julkaista saman tapaisena niteenä *tärkeimmät voimassa olevat* (nyt, 1920) säännökset.

Lenin

*Kirjoitettu elokuussa 1920,
viimeistään 12 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

657

E. M. SKLJANSKILLE

Eikö pitäisi huomauttaa Smilgalle, että *järjestään kaikki* aikamiehet on otettava (elonkorjuun jälkeen) sotaväkeen?

Pitää.

Koska kerran Budjonnyi etelään, niin pitää *lujittaa* pohjola.

Kirjoitettu elokuun 12 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

658

N. N. KRESTINSKILLE⁴³²

Tov. Krestinski!

Eikö kuitenkin voitaisi suorittaa *tinkimättömän* toimikunnan voimin tarkastusta? Voznesenski toimi asiallisesti.

Eikö tässä hänen erottamisessaan ole väärinkäytöksiä? henkilösuhteita? rettelöintiä?

12/8. 1920.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

659

SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE

Pietari, Smolna
Zinovjev

Krzhizhanovski tiedottaa: Pietarin puolella Aleksandrovs-kin prospektilla sijaitsevan talon n:o 15 köyhälistökomitean puheenjohtaja uhkaa kotitarkastuksilla ja omaisuuden taka-varikoinnilla professori Genrih Osipovitsh Graftiota, joka asuu huoneistossa n:o 3.

Graftio on ansioitunut professori, meikäläinen. Häntä pitää suojella köyhälistökomitean puheenjohtajan omavaltaisuudelta. Pyydän tiedottamaan täytäntöönpanosta.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 13 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan L. A. Fotijevan
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan*

660

KIRJE G. V. TSHITSHERINILLE
JA SÄHKE L. B. KAMENEVILLE

14. VIII 1920.

Tov. Tshitsherin!

Toivottavasti annatte Kameneville tiedon *kaikista* tosi-
asioista, jotka todistavat, että Ranska ja Daszynski *ajavat*
Minskin *neuvotteluja karille?*⁴³³

Se on välttämätöntä. Erittäin ja erittäin.

Danishevskille pitää ilmoittaa, että hän aloittaisi anta-
malla **juhlallisen** julkilausuman:

- (a) riippumattomuudesta ja suvereniteetista
- (b) Curzonin rajoja **laajemmista** rajoista⁴³⁴
- (c) ei mitään kontribuutioita. Eikö niin?

Vastaukseksi Kamenevin pyyntöön lähetän kirjoitettavaksi salakielellä:

Kameneville salakielellä

Koko juttu on nähdäkseni siinä, että Ranska ja Daszynski ajavat karille Minskin neuvotteluja ja torpedoivat luultavasti myös välirauhan. Toivottavasti Englanti ei kykene sotiin, ja ilman Englantia kaikki raukeaa. Puolasta ei ole juuri lainkaan tietoja. Vähäiset saamamme tiedot vahvistavat oikeaksi KK:n kokouksessa tekemämme päätöksen: oltava erittäin valppaita, ja tämän kampanjan täytyy päättyä voittoomme. Jo se on huomattava voitto, että olemme saaneet liikkeelle työläiset. *Lenin.*

Komm. terveisin *Lenin*

P. S. Englanti yrittää todistaa, että *me* ajamme karille neuvotteluja. **Kaikki** asiakirjat on lähetettävä kiireellisesti Kameneville.

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

661

E. M. SKLJANSKILLE

Ylipäällikkö ei saa hermostella. Jos *sotajohto* tai *ylipäällikkö eivät kieltäydy* Varsovan valtaukselta, *se on vallattava* (mitä erikoistoimenpiteitä siihen tarvitaan? sanokaa).

Idioottisuutta on puhua välirauhanteon *nopeuttamisesta*, kun vihollinen *hyökkää*.

Jos kerran puolalaiset ovat siirtyneet kautta *koko* linjan hyökkäykseen, ei pidä ruikuttaa (kuten Danishevski), sillä se on naurettavaa.

On harkittava *vastasiirtoa*: sotatoimenpiteet (kieroliike, *kaikkien* neuvottelujen viivyttäminen j.n.e.).

*Kirjoitettu elokuussa 1920,
aikaisintaan 14 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

662

KAUKASIAN KYLPYLÄ- JA PARANTOLAHALLINNOLLE

17. VIII 1920.

Pyydän antamaan kaikkinaista apua mahdollisimman hyvien asunto-olojen järjestämisessä ja hoidon saannissa tämän esittäjälle

tov. Inessa Fjodorovna Armandille ja hänen sairaalle pojalleen.

Pyydän luottamaan täydellisesti näihin minun henkilökohtaisesti tuntemiini puoluetovereihin ja auttamaan heitä kaikkiin tavoin.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

663

SÄHKE K. H. DANISHEVSKILLE

Salakielellä

Danishevskille

On hassua valittaa vihollisen salakavaluutta ennen väli-
rauhantekoa. Pysykää kylmäverisenä ja äärimmäisen lujana
älkääkä antako hivenenkään vertaa periksi ennen kuin puo-
lalaiset osoittavat, että he haluavat tosissaan rauhaa.

Lenin

*Kirjoitettu elokuun 17 pnä 1920
Lähetetty Minskiin*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

664

SÄHKE I. T. SMILGALLE

Salakielellä

Smilgalle

Puolalaisten hyökkäys tekee meidän kannaltamme hyvin
tärkeäksi sen, että tehostaisimme painostusta edes muuta-

maksi päiväksi. Tehkää kaikki voitavanne. Antakaa, mikäli katsotte hyödylliseksi, joukoille käsky, että kymmenker-
taistamalla nyt ponnistuksia ne takaavat Venäjälle edulliset
rauhanehdot moniksi vuosiksi.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 18 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

665

SÄHKE I. T. SMILGALLE

19/VIII.

Minsk, Smilga

Tov. Trotski ilmoittaa Teille Poliittisen Toimikunnan seik-
kaperäisen päätöksen⁴³⁵, josta huomaatte, että olemme täy-
sin samaa mieltä kanssanne. On ponnistettava kaikki voi-
mat, että Valko-Venäjän työläiset ja talonpojat toimittaisi-
vat Teille vallankumouksellisen ripeästi täydennysjoukkoja
kolme ja neljä kertaa enemmän, vaikkapa virsujalkaisia ja
uimapukuisia.

Edelleen on levitettävä kymmenen kertaa enemmän len-
tokoneista agitaatiolehtisiä Puolan työläisille ja talonpojil-
le, että heidän kapitalistinsa estävät rauhantekoa ja pakotta-
vat heidät turhaan verenvuodatukseen.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 19 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

666

SÄHKE K. B. RADEKILLE

Pyydän lähettämään **s a l a k i e l e l l ä**
Smilgalle R a d e k i a v a r t e n

Otamme huomioon näkökohtanne. Koska kerran olette
menossa tapaamaan Dzerzhinskiä, pyydän Teitä vaatimaan
pikaisempaa ja tarmokkaampaa tilanherrojen ja kulakkien

armotonta nujertamista sekä reaalista apua talonpojille kartanonherrojen maiden ja metsien muodossa. Tiedottakaa yksityiskohtaisemmin, tarkastakaa itse paikalla.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 19 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

667

SÄHKE V. P. ZATONSKILLE

**Pyydän lähettämään
salakielellä
Zatonskille**

(Skljanski tietää osoitteen ja salakirjoitusjärjestelmän)

Tiedottakaa yksityiskohtaisemmin, mitä teette Galitsian talonpoikien nostattamiseksi. Aseistusta on teille lähetetty. Riittääkö? Lyökää armotta kartanonherroja ja kulakkeja, jotta maatyöläiset samoin kuin talonpoikaisjoukot tulisivat tuntemaan heille edullisen jyrkän muutoksen. Suoritatteko agitaatiotyötä lentokoneista käsin?⁴³⁶

Lenin

Kirjoitettu elokuun 19 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

668

M. N. POKROVSKILLE

Tov. Pokrovski

- 1) Mikä on Proletkultin⁴³⁷ juridinen asema?
- 2) *Minkälainen* ja 3) *kenen* nimittämä on sen keskusjohto?
- 4) Paljonko annatte sille varoja Valistuskomissariaatin puolesta?

5) Mitä muuta *t ä r k e ä ä* on Proletkultin asemassa, osuudessa ja toiminnan tuloksissa.

Lenin

*Kirjoitettu elokuussa 1920,
viimeistään 20 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

669

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Kaikki salakielellä

Ordzhonikidze

Poliittisessa Toimikunnassa päätettiin tänään, että Teidän on ehdottomasti matkustettava Rostoviin osallistuaksenne välittömästi Kubanilla ja Mustan meren rannikolla maihinousujoukkojen likvidointiin.⁴³⁸ Jouduttakaa ja edistäkää kaikin voimin tätä, tiedottakaa minulle useammin. Jättäkää joku sijaiseksenne Bakuun. Lisäksi pyyntö: älkää unohtako, että lupasitte minulle järjestää hoitoon Inessa Armandin ja hänen sairaan poikansa, jotka lähtivät matkalle elokuun 18. ja lienevät jo Rostovissa.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 20 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

670

SÄHKE

**K. B. RADEKILLE, F. E. DZERZHINSKILLE
JA KAIKILLE PUOLAN KK:n JÄSENILLE**

Salakielellä

S m i l g a l l e Radekia, Dzerzhinskiä
ja kaikkia Puolan KK:n jäseniä varten

Jos Sedletsin kuvernementissa pienviljelijät ovat alkaneet ottaa haltuunsa kartanoita, niin Puolan vallankumouskomitean on ehdottoman välttämättömästi annettava erikoinen

päätös, että osa tilanherrojen maista annettaisiin ehdottomasti talonpojille ja saataisiin hinnalla millä hyvänsä pienviljelijät ja maatyöläiset tekemään sovinnon. Pyydän vastausta.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 20 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1938 »Bolshevik» aikakauslehden
2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti (faksimilena)
1951 kirjassa »Feliks Edmundovitsh
Dzerzhinski. 1877—1926», Moskova*

671

SÄHKE L. B. KAMENEVILLE JA KIRJELAPPU G. V. TSHITSHERINILLE

Kameneville salakielellä

Tuskinpa valtaamme piakkoin* Varsovan. Vihollinen on siellä vahvistunut ja hyökkää. On selvää, että Lloyd George on suorittanut tietoisesti osajaon Churchillin kanssa ja naamioi pasifistisella sanahelinällä ranskalaisten ja Churchillin reaalipolitiikkaa sekä vetää huulesta hölmöjä Hendersoneja ja kumppaneita. Tehkää tästä kaikin voimin selkoa Englannin työläisille, kirjoittakaa itse heitä varten artikkeleja, teesejä, opettakaa konkreettisesti marxilaisuutta, opettakaa käyttämään hyväksi Hendersonien vasemmalle-heilahduksia, opettakaa harjoittamaan joukkoagitaatiota — se on päätehtävänne. Lloyd George puijasi meitä pasifismilla ja auttoi Churchillia toimittamaan puolalaisille apua Danzigiin. Siinä on asian ydin. Säilyttäkää kosketus Romanian lähettilääseen.

Lenin**

Tov. Tshitsherin! Lähettäkää, jos ette ole toista mieltä. Jos olette toista mieltä, keskustelkaamme puhelimitse.

Lenin

*Kirjoitettu elokuun 20 pnä 1920
Lähetetty Lontooseen*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Sanan »piakkoin» on kirjoittanut G. V. Tshitsherin. *Toim.*

** Sähkeen on allekirjoittanut myös G. V. Tshitsherin. *Toim.*

672

**EHDOTUS V. S. MICKEVICIUS-KAPSUKASILLE
LÄHETETTÄVÄSTÄ SÄHKEESTÄ VKP(b):n KK:n
POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE⁴³⁹**

Ehdotan vastattavaksi:

Ajankohta on nyt ehdottomasti sopimaton niin kauan kuin me peräännyimme Varsovan suunnalla. Lähettäkää mitä seikkaperäisimpiä ja tarkkoja tietoja Liettuasta Liettua-Valkovenäjän KK:n kaikkien jäsenten allekirjoittamina ja Smilgan lausunto. Jatkakaa varovammin ja järjestelmällisemmin valmistelutyötä.

On olemassa *Poliittisen Toimikunnan* kolmen jäsenen suostumus.*

Lenin

Kirjottettu elokuun 20 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

673

G. J. ZINOVJEVILLE

20. VIII 1920.

Tov. Zinovjevile
Valtion 1. (ent. A. Iljinin) kartografisen
laitoksen komiteaa varten
Prjashka, 5

Olen hyvin kiitollinen siitä, että lähetitte vielä kappaleen »Venäjän rautatiet» kartastoa, ja pyydän muistamaan, että jos julkaistaan uusi kartasto *uuden* hallinnollisen jaon mukaisesti, niin pitää koota *hyvin huolellisesti* kansankomissariaateista tiedot niin uusien kuvernementtien kuin myös Tatarian, Bashkirian ja muiden tasavaltojen, alueiden ja kom-

* Tämän lauseen, nimensä ja sanat »*Poliittisen Toimikunnan puolesta Krestlnski*» V. I. Lenin on kirjoittanut saatuaan VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan jäsenten suostumuksen. *Toim.*

muunien (Saksalaisten, Tshuvassien) y.m. rajoista.
Se käy tuskin päinsä ilman KKN:n komissiota.

Komm. terveisin *V. Uljanov (Lenin)*

Lähetetty Pietariin

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

674

MÄÄRÄYS SIHTEERILLE

Sanokaa Tshitsherinille

1) Kamenev on mielestäni oikeassa: on vastattava *hänen kauttaan* (ja kielteisesti).

2) Neuvottelut Vanderlipin kanssa on aloitettava *Krasinin kautta*, on otettava tarkka selko *ehdoista* kutsumatta Vanderlipia tänne.⁴⁴⁰

*Kirjoitettu elokuussa 1920,
ennen 21 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

675

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOTOIMIKUNNALLE

Krestinskille

Organisaatiotoimikuntaa varten

Olen samaa mieltä Krestinskin kanssa: Preobrazhenskilta »ei syntynyt».

On kirjoitettava tarkemmin, *agitatorisemmin*, henkevämmin ja selvemmin, asiallisemmin.

Kirjoittakoon *Zinovjev* (hän on huomenna, 25/8, *täällä*), ja Organisaatiotoimikunta korjaa.⁴⁴¹

Lenin

Kirjoitettu elokuun 24 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

676

G. K. ORDZHONIKIDZELLE

Tov. Sergo! Lähetän Teille minulle toimitetut tiedonannot. Palauttakaa ne, olkaa hyvä, tosiasioita koskevine huomautuksinenne: mikä on totta, mikä ei ole totta.⁴⁴²

Taidatte tavan takaa intoilla kovasti?

Teidän pitäisi kai ottaa apulaisia ja ohjata järjestelmällisemmin työtä.

Toivottavasti ette loukkaannu huomautuksistani ja vastaatte avomielisesti, mitä ja miten aiotte oikoa ja korjailla.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjottettu elokuussa 1920,
ennen 27 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

677

PIENELLE KKN:lle

27. 8. 1920.

Pienelle Neuvostolle

Tov. *Vorovskin äärimmäisen vaikean* ja vaarallisen sairauden vuoksi (lavantauti, keuhkokuume y.m.) pyydän antamaan kiireellisesti luvan huomattavan avustuksen myöntämiseen lääkintään ja vahvistavaan ravitsemiseen.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

678

N. N. KRESTINSKILLE⁴⁴³

Hyväksyn, ja tähän johtopäätökseen («tehdä huomautus») on ehdottomasti lisättävä: *ei saa* harjoittaa virastojen välistä polemiikkia, ei saa ärsyttää *K K T N : ä ä*, *E l i n-*

t a r v i k e k o m i s s a r i a a t t i a ja muita kansankomissariaatteja.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

679

F. E. DZERZHINSKILLE

Tov Dzerzhinski! Oheistan tov. Beloborodovin salakielisäsanoman.⁴⁴⁴

Vaara on mielestäni hyvin suuri.

Kehotan:

noudattamaan Poliittisen Toimikunnan ohjetta:

Organisaatiotoimikuntaa pyydetään yhdessä Sotakomissariaatin ja YEK:n kanssa sopimaan *erikoistoimenpiteistä* kapinavaaran ehkäisemiseksi ja mobilisoimaan kyllin paljon sotilas- ja puoluevoimia sekä tshekan työntekijöitä.

T i e d o t t a k a a kaikesta tästä, *olkaa hyvä*, heti tov. *K r e s t i n s k i l l e* (hän matkustaa tänään pois vain muutamaksi tunniksi) ja ryhtykää puolestanne *heti k a i k k i i n* toimenpiteisiin.

Jos Kubanilla puhkeaa kapina meitä vastaan, *koko politiikkamme* (josta puhuttiin KK:ssa) *kärsii vararikon*. Kapina on ehkäistävä hinnalla millä hyvänsä säälimättä väkeä ja voimia. Olisiko Mantsev lähetettävä sinne?

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuussa 1920,
aikaisintaan 28 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

680

PIENELLE KKN:lle⁴⁴⁵

Pienelle Neuvostolle

Avustustoiminta on sentralisoitava ja yhdistettävä, apua on jaettava *oikein*.

31/8.

Lenin

Kirjoitettu elokuun 31 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

681

SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE

2/IX 1920.

Kaukasian rintaman
Vallankumousneuvosto
Ordzhonikidze

Olen saanut sähkösanomanne. Teidän ei kannata kauhtua. Jos Äksän tiedotukset ovat perättömiä,⁴⁴⁶ kirjoittakaa rauhallisesti kymmenen rivin pituinen kumoava lausunto ja lähettäkää minulle kirjeessä. Pyydän lisäämään enemmän yksityiskohtia banditismien vastaisen taistelun kulusta ja niiden neuvostotyöntekijäin järjestämisestä Kislovodskiin, joista puhuin henkilökohtaisesti kanssanne täällä.*

KKN:n pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

682

N. N. KRESTINSKILLE

Tov. Krestinski! Tästä arvokkaan paperin ja kirjapainovarojen tuhlauksesta on mielestäni kuka kuuluu *vedettävä oikeuteen*, erotettava virasta ja pidätettävä.⁴⁴⁷

2/IX.

Lenin

Kirjoitettu syyskuun 2 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

683

**N. E. NIKULINAN KIRJEESEEN
MERKITTY MÄÄRÄYS**

Syvästi kunnioitettu Vladimir Iljitsh!

Vain ulospääsemätön tilanne pakottaa minut häiritsemään Teitä mitä nöyrimmällä pyynnöllä. Minulla on ikää 74 vuotta, joista 51 vuotta olen voimieni ja kykyjeni mukaan palvellut minulle kallista

* Ks. myös Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, 464. asiakirja. *Toim.*

Moskovaa... Koska tiedän, miten ahtaissa oloissa väestö elää, olen itse osoittanut auliutta asiaa kohtaan ja luovuttanut muutamia huoneita pikku talostani. Huostassani ovat enää vain minulle välttämättömät tai kylmät, asumiseen epämukavat läpikäytävät huoneet. Nyt minulta uhataan ottaa nämäkin huoneet. Rukoilen Teitä, auttakaa minua... Muutamat Teidän käskystäanne kirjoitetut sanat ovat minulle riittävä tae.

Vilpittömästi kunnioittaen Valtion
Malyi-teatterin ansioitunut taiteilija

N. Nikulina

Tarkastakaa ja soittakaa: hänet on jätettävä rauhaan.

*Kirjoitettu syyskuussa 1920,
aikaisintaan 3 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

684

SÄHKE PODOLSKIN UJESTIN ELINTARVIKEKOMITEALLE

Podolskin ujestin elintarvikekomitea

Jäljennös Podolskin ujestin tpk:lle

Minulle on toimitettu välittömästi oheinen anomus.⁴⁴⁸

Voin vahvistaa, että Bogdanovon kylän (kansankielessä Bogdanihan) elintarviketilanne on vaikea. Pyydän sen vuoksi käsittelemään viivyttelämättä heidän anomuksensa ja helpottamaan mahdollisuuksien mukaan heidän asemaansa, t.s. pienentämään mahdollisuuksien mukaan heidän elintarvikeluovutusvelvollisuuttaan.

Pyydän tiedottamaan minulle päätöksestänne sekä kirjeellisesti että puhelinsanomalla.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

6/IX. 1920.

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

685

L. A. FOTIJEVALLE⁴⁴⁹

Lidija Aleksandrovna

Luettava, lähetettävä Tieteellis-tekniseen osastoon ja *t a r-
k a s t e t t a v a*, mitä on tehty (kirje hänelle?).

6/IX.

*Lenin**Kirjoitettu syyskuun 6 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan

686

L. D. TROTSKILLE

Tov. Trotski!

Tämä on saatu tänään vastaukseksi yölliseen »pseudonyy-
mia» koskevaan kyselyyni (hänet on kutsuttu tänne meille,
ja Gusevilta on kysytty⁴⁵⁰...* Gusev ei vastusta.

Mutta hänen tiedotuksensa 13. armeijan suuresta tappiosta
on äärimmäisen huolestuttava ja äärimmäisen tärkeä.

Koko tilanteen vuoksi on suhtauduttava nähdäkseni äärim-
mäisen vakavasti ja 1) tiedusteltava heti ylipäälliköltä,
2) asetettava tänä iltana KK:n käsiteltäväksi...*

...*, eikö olisi nimitettävä Frunzea Wrangelin vastaisen
rintaman komentajaksi ja asetettava Frunze heti virkaan.⁴⁵¹
Olen pyytänyt Frunzea keskustelemaan kanssanne mahdol-
lisimman pikaisesti. Frunze sanoo tutkineensa Wrangelin
rintamaa, valmistautuneensa tuon rintaman varalta, tunte-
vansa (Uralin alueen perusteella) kasakoita vastaan käytet-
tävät taistelumenetelmät.

*Lenin**Kirjoitettu syyskuun 8 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1960 kirjassa »Neuvostoliiton kan-
salaissodan historia. 1917—1922»,
5. osa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

* Teksti puuttuu konekirjoitusjäljennöksestä, tuntematon henkilö on kir-
joittanut »(reväisty — asian selvittäminen mahdotonta)». *Toim.*

687

L. D. TROTSKILLE

9. IX 1920.

Salakielellä

Trotski

Teille toimitettu Gusevilta saatu Krimin armeijaa koskeva Jakovlevin ehdotus on mielestäni äärettömän tärkeä. Kehotan hyväksymään ehdotuksen ja määräämään suoritettavaksi erikoisen tarkastuksen sekä valmistamaan siitä riippumatta heti Teidän, Kalininin, minun, ylipäällikön, Brusilovin ja eräiden muiden entisten kenraalien allekirjoituksella varustetun vetoomusluontoisen manifestin, jossa on tarkat ehdot ja takeet sekä viittaus Itä-Galitsian kohtaloon ja puolalaisien julkeuden kasvuun. Pyydän pikaista lausuntoanne ja mieluummin myös manifestiluonnostanne.⁴⁵²

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

688

PUHELINSANOMA**A. I. RYKOVILLE ja A. M. LEZHAVALLE**

KKTN, Rykov

Ulkomaankauppakomissariaatti, Lezhava

Lontoon kauppavaltuuskuntamme solmimilla useilla huomattavilla puutavaran vientisopimuksilla on suuri poliittinen ja taloudellinen merkitys, koska ne itse asiassa murtavat saarron. Sen vuoksi on kiinnitettävä erittäin vakavaa huomiota siihen, että näitä sopimuksia noudatetaan tarkoin ja täsmällisesti, sovittuja ehtoja vastaavasti. Pyydän antamaan viivyttelämättä siinä hengessä kaikki asian vaatimat määräykset ja järjestämään niiden täytäntöönpanon tehokkaan valvonnan.

Samalla on ilmeisen välttämättömästi suurennettava kaikin tavoin vientivarantoamme ja tehostettava ensi vuorossa vientipuutavaran hankintaa. Jotta viimeksi mainitulle annettaisiin iskutehtävän luonne, pyydän laatimaan ja esittä-

mään KKN:lle mahdollisimman pikaisesti ehdotuksen asetukseksi toimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä, ja osoittamaan m.m., miten järjestetään vientiraaka-ainehankintoja hoitavien laitosten valvonta.⁴⁵³

KKN:n pjöht. *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 10 pnä 1920

*Julkaistu syyskuun 18 pnä 1920
»Ekonomitsheskaja Zhizn» lehdessä
207. n:ossa*

*Julkaistaan tuntemattoman
henkilön kirjoittaman ja
V. I. Leninin allekirjoittaman
tekstin mukaan*

689

I. G. RUDAKOVILLE

Pietari

Tov. *Rudakov*, Pietarin kommuunin
polttoaineosaston johtaja

Jäljennös Pietarin Neuvoston tpk:lle

Pyydän Teitä antamaan polttopuita tiedemiesten elinolojen parantamisesta huolehtivalle komissiolle.

Mikäli on jotain erimielisyyttä heille myönnettävästä määrästä tai jotain muuta vastaan sanomista, pyydän kirjoittamaan minulle pari sanaa.

KKN:n puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu syyskuun 10 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

690

SÄHKE V. J. TSHUBARILLE ja V. N. KSANDROVILLE

Suoraa linjaa

Ukrainan teollisuustoimikunta, Tshubar
ja Donetsin kivihiihikeskus, Ksandrov

Puolustusneuvosto on 10/IX päättänyt antaa Ukrainan teollisuustoimikunnalle ja Donetsin kivihiihikeskukselle an-

karan muistutuksen syystä, etteivät ne ole vastanneet: 1) Hiilikomitean 20/VIII ja 2) Työ- ja Puolustusneuvoston 4/IX lähettämään kyselyyn, ja varoittaa, että jos ei heti anneta tyydyttävää vastausta, niin mainittujen laitosten koko henkilökuntaan nähden tullaan soveltamaan ankaria rangaistuksia.

Työ- ja Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Kirjoitettu syyskuun
13 tai 14 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan L. A. Fotijevan kirjoittaman
ja V. I. Leninin allekirjoittaman
tekstiin mukaan*

691

SÄHKE KAUKASIAN RINTAMAN VSN:lle

Kaukasian rintaman Vallankumousneuvosto

Työ- ja Puolustusneuvosto on päättänyt antaa ankaran muistutuksen Kaukasian rintaman Vallankumousneuvostolle sen johdosta, ettei tämä ole täyttänyt Työ- ja Puolustusneuvoston 25/VI tekemää päätöstä eikä Tasavallan kenttäesikunnan 5/VII antamaa käskyä⁴⁵⁴, ja varoittaa Kaukasian rintaman Vallankumousneuvoston jäseniä, että mikäli he eivät ponnista kaikkia voimiaan täyttääkseen mainitut päätökset, heidät pidätetään ja vedetään oikeuteen.

Työ- ja Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Kirjoitettu syyskuun
13 tai 14 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan M. I. Glasserin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan*

692

V. A. AVANESOVILLE⁴⁵⁵

Pankaa toimeen tutkimus, vetäkää siihen mukaan sovittuasi asiasta Skljanskin kanssa armeijan kommunisteja ja

antakaa omia kommunistejanne (ja kirjoittakaa minulle pari sanaa).

Kirjoitettu syyskuun 14 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan sihteerin
kirjoittaman tekstin mukaan*

693

M. I. KALININILLE

16. IX 1920.

Tov. Kalinin

Tov. Kalinin!

Tov. Iljin perheineen pyytää jättämään hänelle kevääseen asti hänen entisen asuntonsa ent. *M e t r o p o l i s s a*, sillä lääkärien lausunnon mukaan vaimo ja lapset ovat kovin sairaalloisia ja kaipaavat parempia oloja ja ehtoja ensi talvena suoritettavan leikkauksen aikana.

Koska tunnen tov. Iljinin jo vallankumousta edeltäneiltä, ulkomailla oloni ajoilta, pyydän hartaasti Teitä auttamaan häntä tämän asian järjestämisessä.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

694

A. M. LEZHAVALLE⁴⁵⁶

Tov. Lezhava (pitää ratkaista pikemmin ja ryhtyä toimenpiteisiin, kun on neuvoteltu Skljanskin kanssa).

16/IX. *Lenin*

P. S. Tällaiset paperit tulee lähettää suoraan Ulkomaankaupakomissariaattiin, ettei hukattaisi aikaa.

Kirjoitettu syyskuun 16 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
marraskuun 24 pnä 1963 »Pravda»
lehden 328. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

695

A. M. LEZHAVALLE

20. IX 1920.

Tov. Lezhavalle

Tov. Lezhava! On tavattava *hyvin kiireellisesti* Zimmermannia ja esitettävä asia Poliittisessa Toimikunnassa:

Platten on kuriirinsa kautta (Zimmermannin (matkustaa *huomenna* 21/IX): Sveitsin kommunisteja; nyt täällä) pyytänyt

jättämään voimaan ja vahvistamaan hänen valtuutensa VSFNT:n Sveitsin-kauppaedustajana, sillä se

1) auttaa häntä, Plattenia, vapautumaan *ennen määräaika* vankilasta (hän on *jo* mennyt kärsimään 6 kuukauden vankeusrangaistusta),

2) lujittaa hänen asemaansa kommunistisessa liikkeessä.

Plattenia on autettava *rahallisesti*: hän on vaikeassa asemassa.

Lenin

Julkaistu ensi kerran 1965

*V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan

696

S. S. KAMENEVIN KIRJELMÄÄN TEHDYT
MERKINNÖT JA HUOMAUTUS
G. V. TSHITSHERINILLE

...

2) Meidän puoleltamme äärimmäisten aluemyönnytysten rajana voi olla Shara-joki, Oginskin kanava, joet Jaselda ja Styr sekä edelleen Venäjän ja Itä-Galitsian välinen valtakunnanraja. Rajamme siirtäminen vielä idemmäksi saattaisi meidät varsin vaikeaan strategiseen tilanteeseen, koska menettäisimme sellaiset tärkeät rautatiesolmut kuin Baranovitshin, Luninetsin, Sarnyn ja Rovnon. Myöskään armeijoidemme tila ja yleinen strateginen asema eivät edellytä niin suurta uhrausta...

Tov. Tshitsherin! Tämä raja on maximum. Hyväksytty KK:ssa. On toistettava se tarkasti.⁴⁵⁷

Lenin

Kirjoitettu syyskuun 23 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

697

SÄHKE A. A. JOFFELLE

T ä n ä ä n salakielellä Joffelle KK:n kokouksen ni-
missä.

Meistä asian ydin on siinä, että ensiksikin saataisiin ly-
hyessä ajassa aikaan välirauha ja että toiseksi, ja se on pää-
asia, todellinen rauhanteko 10 päivässä olisi reaalisesti taattu.
Tehtävänne on turvata se ja ottaa selvää toteuttamisen ta-
keiden reaalisuudesta. Mikäli turvaatte tämän, tehkää mak-
simaalisia myönnytyksiä aina linjalle: Shara-joki, Oginskin
kanava, joet Jaselda ja Styr sekä edelleen Venäjän ja Itä-
Galitsian välinen valtakunnanraja. Jos sitä ei kuitenkaan
saada kaikista ponnistuksistamme ja myönnytyksistämme
huolimatta millään aikaan, silloin ainoa tehtävänne on pal-
jastaa puolalaisten vitkuttelu ja todistaa meille lopullisesti
talvisodan väistämättömyys.

Kirjoitettu syyskuun 23 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

698

G. V. TSHITSHERINILLE⁴⁵⁸

Tov. Tshitsherin!

Pitää antaa KK:lle

1) vielä kerran *t ä s m ä l l i n e n* päätösehdotus: KK
kieltää menettelemästä siten ja siten, vaatii sitä ja sitä.

2) Valitettava konkreettisesti *j o k a i s e s t a* rikkomis-
esta.

3) Nimitettävä KK:n välityksellä *v a s t u u n a l a i n e n*
henkilö (ei kovin »korkea-arvoista»).

Muutoin syntyy pelkkää marinaa.

Lenin

*Kirjoitettu syyskuussa 1920,
aikaisintaan 24 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

699

S. I. HILLERSONILLE

Erittäin kiireellinen

Praha, Hillerson

Pankaa heti lehteen ja ilmoittakaa Tshekkoslovakian Sosialidemokraattisen Puolueen edustajakokoukselle ⁴⁵⁹, että Franz Benešin viittaus muka minun kanssani käytyyn keskusteluun proletariaatin diktatuurin mahdollisuudesta tai mahdottomuudesta Tshekkoslovakiassa on alusta loppuun tuulesta temmattu ja että minä en ole koskaan keskustellut hänen kanssaan enkä edes nähnyt häntä. Samoin Benešin esittämä mielipiteeni Béla Kunista ja Unkarin vallankumouksesta on tietenkin yhtä inhottavaa valhetta.

*Lenin**Kirjoitettu syyskuun 25 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

700

N. A. SEMASHKOLLE*Tov. Semashko*

Pyydän jättämään Ljubov Isaakovna *Axelrodin* (*Ortodoxin*) parantolaan n:o 2 (3-й Неопалимовский пер., д. № 5) koko talveksi ja antamaan hänelle sopivan huoneen.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Tov. Semashko! Kirjoittakaa muuten pari sanaa hänen järjestämisestään. Häntä pitää auttaa.

*Teidän Lenin***Kirjoitettu syyskuun 25 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
täydentämän ja allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

* Teksti »Tov. Semashko!.. Teidän Lenin» on V. I. Leninin kirjoittama.
Toim.

701

SIPERIAN VALLANKUMOUSKOMITEALLE

Toveri I. N. Smirnov! Lähetän harkittavaksenne seuraavat kohdat.⁴⁶⁰ Kirjoittakaa pari sanaa niistä.

Teidän *Lenin*

1. Kiinnitettävä huomiota Siperian maalaisköyhälistöön, annettava sille elintarvikkeita luovutusvelvollisuuden nojalla saaduista paikallisista varannoista.

2. Järjestettävä Siperiassa tervantuotanto paikallisen neuvoston ja väestön voimin (paikallinen tervantuotanto).

3. Talonpojat saavat puudan vehnää ja jauhavat sen parhaiksi lestyjauhoiksi saaden 18—20 naulaa jauhoja. Olisi parempi, jos jauhettaisiin grahamjauhoiksi, talonpojat suostuvat siihen.

4. Kiinnitettävä erikoista huomiota maaseudun maatalouskoneiden korjauspajoihin, toimitettava niille hiiltä.

Onko totta, että Siperiassa on eräissä tapauksissa käytetty voita kärryjen rasvaamiseen (tervan asemesta)?

26. IX 1920. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

702

**KIRJELAPPU G. M. KRZHIZHANOVSKILLE
JA GOELRON TIEDONANTOLEHDEN 5. N:OON
TEHDYT HUOMAUTUKSET⁴⁶¹**

Toveri *G. M. Krzhizhanovski*

Gleb Maksimilianovitsh! Palauttakaa tämä, olkaa hyvä, minulle, kun olette lukenut ss. 20—21, ja kirjoittakaa pari sanaa.

Teidän *Lenin*

B ...Epäilemätöntä on, että meidän täytyy ensi alussa samaan tapaan kuin nykyään kaikkialla Euroopassa ja Amerikassa kiinnittää erikoisesti huomiota jo olemassaolevan sähkötekni-
 kiperäiseen käyttöön. On vaikea yliarvioida sitä merkitystä, mikä voi nykyisin olla tärkeimpien olemassaolevien sähkövoimalaitostemme täy-
 sitehoisella nopealla käyntiinpanolla, voimalaitosten kytkemisellä ryh-
 miksi, voimaverkoston järkiperaisellä käytöllä.

NB Viime aikoina olemme kaikkialla maaseudullamme havainneet pyrkimystä rakentaa uusia pieniä voimalaitoksia varsinkin niissä tapauksissa, kun on mahdollisuus käyttää jonkinlaista vesivoimaa. Niin elämänläheinen kuin tämä virtaus lieneekin, me emme saa unohtaa, että ratkaiseva merkitys on tarkoituksenmukaisessa sähköistämisessä vain suurilla piirien voima-
 asemilla...

...Työ on tällä hetkellä saatu kolmelta neljäsosaltaan päätökseen, ja heinäkuun puolivälissä ryhdymme tekemään lopullista tiivistelmää esittääksemme vastaavan selostuksen Kansankomissaarien Neuvostolle. Ja vasta sitten kun tämä työ saadaan kokonaan päätökseen, voin antaa teille konkreettisemmän kuvauksen siitä, mitä me tarkoitamme puhuessamme Venäjän maatalouden, teollisuuden ja kulkulaitoksen sähköistämisestä ottaen huomioon noin kymmenen lähimmän vuoden aikana suoritettavien töiden tietyn vuorojärjestyksen.

G. Krzhizhanovski

Kysymys onkin juuri siinä, että meillä on tähän asti »Bulletinin» niinkin monessa kuin viidessä numerossa ollut vain kaukaisia »kaavailuja» ja »suunnitelmia», mutta lähieistä puuttuu.

Mikä nimenomaan (tarkoin) estää »nopeuttamasta olemassaolevien sähkövoimalaitosten käyntiinpanoa»?

Siinä on asian ydin. Siitä ei kuitenkaan ole sanaakaan.

Mitä puuttuu? Työmiehiäkö? Ammattitaitoisia työläisiäkö? Koneita? Metallia? Polttoaineita? Mitä muuta?

»Suunnitelma» kaiken puuttuvan hankkimiseksi on laadittava ja julkaistava heti.

26/IX. Lenin

Kirjoitettu syyskuun 26 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran: kirjelappu

— tammikuun 21 pnä 1927

»Pravda» lehden 17. n:ossa;

huomautukset — 1942

XXXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

703

N. P. BRJUHANOVILLE

27. IX 1920.

Tov. Brjuhanov!

Lähetän Teille kaksi asiakirjaa, pyydän lukemaan ja *kumman* palauttamaan *minulle*:

1) *Ivanovo-Voznesenskin* kuvernementtia koskevan otamme käsiteltäväksi Puolustusneuvostossa 29. IX.⁴⁶² Pitää kiinnittää erikoista huomiota ja koettaa tyydyttää heidän pyyntönsä mahdollisimman suuressa määrässä.

2) *Tambovin* kuvernementtia koskevan. Kiinnittäkää huomiota. Onko 11 milj. puudan luovutusvelvollisuus oikea? Eikö pitäisi pienentää?

Komm. terveisin

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

704

KIRJELAPPU SIHTEERILLE

Tiedusteltava *P i n s k i n* ja samalla esikuntien ja kaluston menetysten syitä.⁴⁶³

Oliko vaarasta ennakolta tietoa?

*Kirjoitettu syyskuussa 1920,
aikaisintaan 28 p:nä*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

705

N. N. KRESTINSKILLE

Tov. Krestinski!

Minun mielestäni Organisaatiotoimikunnassa pitäisi päättää ja velvoittaa VSN säätämään, että Elintarvikekomissariatien erikoisvaltuutetut *kuuluvat* rintamien vallanku-

mouksellisiin sotaneuvostoihin *j ä s e n i n ä*, joilla on päätösvalta Elintarvikekomissariaattia koskevista kysymyksistä.

Lenin

*Kirjoitettu syyskuussa 1920,
viimeistään 29 pnä*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

706

N. I. BUHARINILLE⁴⁶⁴

Bogdanov on **Teitä** narrannut naamioimalla (verkleidet) ja yrittämällä *s i i r t ä ä t o i s a a l l e* vanhan kiistan. Ja Te annatte periksi!

*Kirjoitettu syys- ja joulukuun
välisenä aikana 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

707

L. D. TROTSKILLE

1/X 1920.

Salainen

Tov. Trotski!

Oheistan tov. Skljanskin tiedonannon.⁴⁶⁵

Krimille suunniteltu hyökkäys on siis lykätty lokakuun 27 päivään!!!

Onko siitä Tasavallan VSN:n päätös???

Ylipäällikkö kehui minulle, että lokakuun 10 (tai 8) pnä hänellä on *kaikki* valmiina hyökkäystä varten. On siis valehdellut?

Milloin on päätetty Budjonnyin lähettamisestä *sinne? Luvattiinhan ilman häntäkin kolme kertaa suuremmat voimat.*

Ja lopuksi, jos *kuitenkin* muutetaan entistä suunnitelmaa, niin eikö 1 divisioonan antaminen riitä?

Ylipäällikön *kaikki* laskelmat ovat siis tyyten kelvottomat ja *muuttuvat joka viikko* kuin maallikolla! Erittäin vaarallista horjuilua!

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

708

V. M. SVERDLOVILLE

Tov. *Sverdlov*

Aleksei Andrejevitch Preobrazhenski on vanha puolue-työntekijä ja ollut yli 20 vuotta rautatielaitoksen töissä. Hän on nykyään Samaran — Zlatoustin radan hallinto-osaston päällikkönä. Hän on nyt 57 — 58 vuoden vanha, kovin rasittunut ja sairas ja kaipaa pitkäaikaista lepoa ja hoitoa. Pyyntö: antakaa hänelle 3 kuukauden palkallinen loma elintarvike-annoksineen.

Hänen osoitteensa: Samara, asema.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu lokakuun 1 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjoitustekstin
mukaan*

709

L. D. TROTSKILLE

Tov. Trotski! Sekä *Kamenev* että *Zinovjev* pitää nähdäkseni lähettää *heti* Etelärintamalle (ja varsinkin *1. ratsuarmeijaan*). Tarkoitus — *poliittisen valistustyön tarkastus, sen parantaminen, elävöittäminen*, koko elämäntahdin *nopeuttaminen*. Muuten emme saa aikaan mielialan muutosta.

2/X. Lenin

Kirjoitettu lokakuun 2 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käskikirjoituksen mukaan

710

PIENELLE KKN:lle⁴⁶⁶

Pieneen Neuvostoon: ei pidä antaa mielestäni lainkaan, sillä Länsirintaman VSN:n esikunta *voidaan*

(ja tulee) sijoittaa *muuhin rakennuksiin*, vaikkapa hieman ahtaammallekin.

3/X.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 3 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

711

N. P. BRJUHANOVILLE⁴⁶⁷

4/X.

Tov. Brjuhanov!

1) Tilanneselostus koskee maihinnousun aikaa. Maihinnousujoukkojen likvidoinnin jälkeen mieliala ja asiointila on täysin muuttunut, kuten minulle kertoi eilen m.m. Lander.

2) Sama Lander sanoo: juuri nyt useiden kapinoiden (maihinnoususta johtuneiden) menestyksellisen tukahduttamisen jälkeen viljan luovutus (etupäässä Kubanilla, missä viljaa on runsaasti) on alkanut edistyä ja tulee edistymään.

3) Landerin mielestä sieltä voidaan saada alustavaa luovutusmääräystä *enemmän*.

Kiinnittäkää tähän Frumkinin huomiota hänelle osoitetussa luottamuksellisessa *kirjeessä* (ei sähkösanomassa). On käytettävä hyväksi tilaisuutta aikaa hukkaamatta (myöhemmin käy hankalammaksi) ja painettava päälle Kubanilla.

Komm. terveisin *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 4 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

712

A. I. RYKOVILLE⁴⁶⁸

Tov. Rykov! Nähdäkseni pitää tinkiä, mutta loppujen lopuksi (KKN:n kautta) myöntyä. Tingittäväksi: lunastus

ennen määräaikaa *30 vuoden* kuluttua heidän menoja ja työnsä *korotetun* arvion mukaan.

6/X. *Lenin*

50 vuoden toimiluvan myönnätte Te.

Kirjoitettu lokakuun 6 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

713

N. N. KRESTINSKILLE

6. X 1920.

Tov. Krestinski!

Pyydän esittämään asian Organisaatiotoimikunnassa. *Sairaita varten* on minun mielestäni myönnettävä vielä varoja dieettiruokintaan ja päätettävä parannuksista sekä

*muodostettava lääkintä-
komissio.*

Keripukkia sairastavia ja muita sairaita varten on nähdäkseni sallittava heti suorittaa ostoja vapailla markkinoilla tiettyjen sääntöjen puitteissa (ehkä niin ikään komissio ja neuvostotilojen osallistuminen).

Pietarin KK:n vastalauseetta koskevassa kysymyksessä ehdotan suorittamaan äänestyksen. Minun ääneni:

- 1) Zinovjev mobilisoitava,
- 2) peruutettava miesten yleinen mobilisaatio.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1959 XX XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

714

VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOTOIMIKUNNALLE

8. X 1920.

KK:n

Organisaatiotoimikunta

Organisaatiotoimikunnan 7. X tekemässä päätöksessä (n:o 59, 3. pykälä)

kohdassa *b* huomautetaan tov. *Bontsh-Brujevitshille*, ettei kyseisessä eikä »samankaltaisissa pikku kysymyksissä» sovi kääntyä minun puoleeni.

Pyydän poistamaan tämän kohdan,

sillä käydessäni Kremlin sairaalassa kuulin *henkilökohtaisesti lääkäreiden* huomautuksen, ettei sairaille ole kylliksi ruokaa, ja kehotin *itse lääkäreitä* esittämään minulle Bontsh-Brujevitshin välityksellä kirjallisesti ehdotuksensa

sairaiden ravinnon parantamisesta j.n.e.

Tov. Bontsh-Brujevitsh ei siis tässä tapauksessa edes »*kääntynyt*» puoleeni.

V. Uljanov (Lenin)

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

715

SÄHKE L. D. TROTSKILLE

Salakielellä

Vain Trotskille

Puolan rintamalla vallitsevan yleisen tilanteen vuoksi ja sen johdosta, varsinkin Joffen kanssa käydyn yöllisen keskustelun perusteella, sillä Joffe vakuutti omasta ja sotilas-asiantuntijamme puolesta tarmokkaasti, että puolalaiset eivät itse asiassa kykene rikkomaan välirauhaa (uhaten neuvottelujen katkeamisella Joffe pakotti puolalaiset kieltäytymään vaatimasta tiettyä kultamäärää. Joffe sanoo: puolalaiset pelkäävät katkeamista enemmän kuin me), KK:n Poliittinen Toimikunta velvoittaa sotilasviranomaiset antautumaan tiettyyn riskiin ja poistamaan muutamia joukko-osastoja Lounaisrintamalta, jotta voitaisiin nopeammin ja varmemmin tuhota Wrangel.

Poliittisen Toimikunnan toimeksiannosta *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 10 p:nä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

716

N. I. BUHARINILLE⁴⁶⁹

Mitä syytä on kajota *nyt* minun ja Teidän välisiin (ehkä mahdollisiin) erimielisyyksiin, jos riittää, että *koko KK:n nimissä* sanotaan (ja todistetaan):

- (1) proletaarinen kulttuuri=kommunismi
- (2) toteuttaa VKP
- (3) luokka- ja proletaarihenki=VKP=*neuvostovalta*.

Olemmeko me kaikki tästä samaa mieltä?

Kirjoitettu lokakuun 11 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 1. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

717

A. M. GELLERILLE

Tov. Geller!

Hankkikaa minulle *ehdottomasti* tässä (pagina* 3) siteerattu Trevesin puhe.⁴⁷⁰

Kootkaa *koko* aineisto ja kääntäkää siitä *pääkohdat*, jotta voitaisiin *todistaa* Torinon ohjelman *joikainen* johtoajatus, *todistaa*.

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu 1920 lokakuun 11 ja
marraskuun 4 päivän välisenä
aikana*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

718

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

12. X 1920.

Tov. Bontsh-Brujevitsh!

Pyydän hartaasti, että pyytäisitte vastaavia laitoksia ja viranomaisia järjestämään Siperiasta saapuneille tov. *Teo-*

* — sivu. *Toim.*

dorovitshille ja hänen perheelleen asunnon (lämpimän) ja päivällisannokset.

KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

719

EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE ARMENIAN TILANTEESTA⁴⁷¹

Ehdotan, että Poliittinen Toimikunta vahvistaisi Tshitsherinin kaikki 3 ehdotusta.

Lenin

*Kirjoitettu lokakuun 12
tai 13 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 54. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

720

N. N. KRESTINSKILLE⁴⁷²

Krestinskille

Ehdotan, että Manuilski *pakotetaan* menemään *parhaimpien* lääkärien vastaanotolle (lähetetään heidät hänen luokseen) taudin määrittystä ja *huolellista* hoitoa varten.

Lenin

*Kirjoitettu 1920 lokakuun
12 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

721

VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE⁴⁷³

Poliittisen Toimikunnan jäsenille

On nähdäkseni yhdyttävä ylipäällikön mielipiteeseen ja lisättävä: kunnes aselepo saadaan todella aikaan.

13/X.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 13 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1961 kirjassa
»Neuvostoliiton kansalaissodan
historia», 3. osa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

722

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

14/X.

Gleb Maksimilianovitsh!

Lähetän Nikolajevin vastauksen.

Botinin pitäisi saapua huomenna, ja minä lähetän hänet luoksenne.

Nikolajevin epäilysten ja epäluulojen vuoksi asia on järjestettävä Botinin kohdalta selvälle ja viralliselle pohjalle, t.s. joko sanotte: »Ei kannata kokeilla.» Siinä tapauksessa likvidoidimme kaiken. Tai sanotte: »Kannattaa vielä kokeilla.» Siinä tapauksessa Botin lähetetään käytettävienne ja Te asetatte hänelle *tarkoin* määritellyn tehtävän, *tarkoin* määritellyt työehdot, *tarkoin* määritellyn *valvonnan*. (Eikö häntä saisi kirjoittamaan seikkaperäisesti, hyvin seikkaperäisesti Tiflisissä suoritetusta kokeesta?)

Teidän *Lenin**Kirjoitettu lokakuun 14 pnä 1920*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

723

VKP(b):n KESKUSKOMITEAN JÄSENILLE⁴⁷⁴

KK:n jäsenille: Vastustan jyrkästi tätä suunnitelmaa. Nimenmuutos on vahingollista leikittelyä.

IX edustajakokouksen päätöksen täyttämiseksi (oheistan päätöksen tekstin) on nähdäkseni muodostettava Työ- ja Puolustusneuvoston yhteyteen *hallinnonalojen keskinen vakituinen komissio* minun puheenjohtollani (mikäli toverit eivät ole vastaan). Se on täysin riittävää.

15/X. *Lenin*

Pyydän palauttamaan minulle ja merkitsemään, kuka on lukenut.

15/X.

Lenin

Kirjoitettu lokakuun 15 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

724

E. M. SKLJANSKILLE ⁴⁷⁵

Tov. Skljanski! Antakaa Tasavallan VSN:lle tehtävä tai oikeamminkin täsmällinen käsky *nopean ja täydellisen likvidoinnin toimittamisesta*. Tiedotettava minulle toimenpiteistä.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja *Lenin*

15/X.

Kirjoitettu lokakuun 15 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

725

**SHTSHUROVON ASEMAN
SEMENTTITEHTAAN KOLLEKTIIVILLE**

16. X 1920.

Shtshurovon asema
Sementtitehdas

Tervehdykseni käyntiinpannun tehtaan työläisille ja toimihenkilöille. Luotan siihen, että tarmokkaalla työllä onnistutaan saavuttamaan ja ylittämään entinen tuotantomäärä. Pyydän tehdaskomiteaa ja puoluesolua lähettämään minulle kuukauden tai parin kuluttua tiedon töiden kulusta.

Puolustusneuvoston pjoht. *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

726

KKTN:n KIRJAPAINO-OSASTOLLE

Jäljennös »Pravdan» kirjapainoon*

Pyydän tiedottamaan, mistä syystä »Pravdan» vedokset ovat niin huonoja kuin oheinen 16/X k.v. ilmestynyt 231. n:o. Koska herätän tämän kysymyksen KKN:ssä, kehotan toimittamaan minulle kiireellisessä järjestyksessä tiedot toimenpiteistä, joihin ryhdytte, ja siitä, mitä takeita on olemassa nykyisen tilanteen paranemisesta.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja

*V. Uljanov (Lenin)**Kirjoitettu lokakuun 16 pnä 1920**Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan V. I. Leninin
täydentämän ja allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

727

S. P. SEREDALLE

Tov. Sereda! Pyydän Teitä antamaan minulle lausuntonne.⁴⁷⁶

Mitä kiireellisimmässä järjestyksessä on laadittava *t r a k t o r i k a m p a n j a s u u n n i t e l m a*.

- 1) Ostot ulkomailta
- 2) Tuotanto Venäjällä
- 3) Teknikot —
työläiset j.n.e.

Kirjoittakaa minulle ehdottomasti lähipäivinä, milloin annatte alustavan esityksen (eikö pitäisi järjestää heti neuvottelua?).

*19/X. Lenin**Kirjoitettu lokakuun 19 pnä 1920**Julkaistu ensi kerran 1959
XXXVI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

---

* Tämä lause on V. I. Leninin omakätisesti kirjoittama. *Toim.*

728

V. S. KORNEVILLE

TSSJ:n komentaja tov. Kornev
Jäljennös tov. Dzerzhinskille

Tov. Schlichter tiedottaa minulle kapinan voimistumisesta Tambovin kuvernementissa, voimiemme, varsinkin ratsuväen heikkoudesta.

Mitä pikaisin (ja opettavainen) likvidointi on ehdottoman välttämätöntä.*

Pyydän tiedottamaan minulle, mihin toimenpiteisiin ryhdytään. On toimittava tarmokkaammin ja annettava enemmän voimia.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
Vl. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu lokakuun 19 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

729

F. E. DZERZHINSKILLE

Kiireellinen

Tov. Dzerzhinski

Bandiitit ovat kaapanneet *Boldyrevin* (Rasskazon) tehtaat (*Tambovin* kuvernementissa).

Kerrassaan sietämätöntä.

Kehotan tähän kömmähdykseen syylliset Tambovin kuvernementin tshekan työntekijät (ja kuvernementin tpk:n työntekijät)

- 1) vetämään sota oikeuteen,
- 2) antamaan Korneville ankaran muistutuksen,
- 3) lähettämään sinne heti erittäin tarmokasta väkeä,
- 4) antamaan lennättimise satikutia ja ohjeita.

Lenin

*Kirjoitettu lokakuussa 1920,
19 päivän jälkeen*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. myös tästä osasta 724. asiakirjaa. *Toim.*

730

A. M. LEZHAVALLE ja M. N. POKROVSKILLE

Toverit Lezhava ja M. N. Pokrovski

Vaadin jouduttamaan *erityisesti* tätä asiaa ja esittämään *tiistaina* (26. X) KKN:ssä päätösehdotuksen:

1) päätettävä näiden esineiden myymisestä ulkomailla mahdollisimman pikaisesti;

2) vaadittava Valistuskomissarialta *tiistaihin*, 26/X, *mennessä* virallista vastausta, eikö se ole vastaan (kertoman mukaan siellä on *jo* valittu esineitä museoitamme varten: suostun antamaan niille vain *ehdottoman* välttämättömän minimimäärän);

3) lähetettävä heti ulkomaille erikoinen komissio, johon kuuluu asiantuntijoita + kauppamiehiä, ja luvattava heille *hyvä* palkkio pikaisesta ja edullisesta myynnistä;

4) koska työ sujuu mielestäni suhteettoman hitaasti (8 33:sta), pidän ehdottoman tarpeellisena, että *asiantuntijalautakunnan* jäsenistöä *lisätään* (Gorki puhuu 200 henestä) ja sille annetaan *elintarvikkeanos* ehdolla, että työ saadaan pikaisesti päätökseen.⁴⁷⁷

21/X. Lenin

Kirjoitettu lokakuun 21 pnä 1920

Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

731

N. P. BRJUHANOVILLE

21. X 1920.

T o v. B r j u h a n o v

Stavropolin talonpojat (jotka toivat viljaa lapsille) valittavat, ettei heille anneta osuuskaupoista

kärryrasvaa (varastossa on),

tulitikkuja

ja muita tavaroita.

Sillit *mädännytettiin*, mutta ei annettu.

Tyytymättömyys on hirvittävä. Kuvernementin elintarvikekomissaari viittaa siihen, että annetaan vasta sitten, kun luovutusvelvollisuus on suoritettu loppuun.

Talonpojat vaativat *antamaan heti*.

27 miljoonan puudan luovutusvelvollisuus on kohtuuton, ja otetaan *siemenviljat*. Kylvöt jäävät heidän sanomansa mukaan ehdottomasti osaksi suorittamatta.

Stavropolin kuvernementissa sato on keskinkertainen (27).

Kubanilla parempi kuin Stavropolissa (37 miljoonaa puuta).

Pyydän käsittelemään **kiireellisesti**, varsinkin ensimmäisen kohdan, ja antamaan minulle lausunnon viimeistään huomenna.

KKN:n pjöht. *V. Uljanov (Lenin)*

Osoite: Kazanin (asema), tavara-asema, vaunu n:o 506955, härkävaunu Krivoi putissa, *Petrov* kuvernementin puoluekomiteasta.

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

732

PIENELLE KKN:lle ⁴⁷⁸

Pyydän käsittelemään tämän asian *pikemmin*. Oheisesta näkyy, että *Elintarvikekomissariaatti* (keskus) määrää annettavaksi nuo elintarvikkeet TEPK:n (*Tiedemiesten elinolojen parantamiskomission*) *käyttöö*n. Pieta- rilla ei ole siis *ilman keskuksen suostumusta* oikeutta takavarikoida eikä laskea!

21/X. *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 21 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

733

VALTION KUSTANNUSLIIKKEELLE ⁴⁷⁹

21/X 1920.

1) Ensimmäinen — näpertelyä. Klein — hyvä kirja, tarvitaan enemmän.

2) Toinen (Brodski). Aivan tarpeeton ja ennenaikainen hanke.

A. I. Rykoville tiedotettu useista pahimmista virheistä y.m.

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1945 XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

734

G. V. TSHITSHERINILLE 480

Tov. Tshitsherin!

On *v ä l t t ä m ä t t ö m ä s t i* lähetettävä *v i r a l - l i n e n* nootti tämän ja kaikkien tämänlaatuisten tapahtumien johdosta.

Lähetätkää tästä kiertokirjeessä määräys kaikille VSFNT:n ulkomaisille edustajille.

25/X. Lenin

Kirjoitettu lokakuun 25 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

735

**PUHELINSANOMA A. M. LEZHAVALLE,
F. F. SYROMOLOTOVILLE, S. M. FRANKFURTILLE**

Toverit Lezhava
Syromolotov
Frankfurt

Pyydän teitä järjestämään käyttäen hyväksi tov. Frankfurtin Moskovassa-oloa neuvottelun Siperian kultateollisuuden tilaa ja kehittämistoimenpiteitä koskevasta kysymyksestä.

Neuvottelun johtopäätökset pyydän toimittamaan minulle

KKN:ään lähetettäväksi tai kysymyksen ratkaisemiseksi keskusvirastoissa sopimustietä j.n.e.⁴⁸¹

27/X.

KKN:n pjoht. *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

736

**VLADIMIRIN KUVERNEMENTIN
PUOLUEKOMITEALLE⁴⁸²**

27. X 1920.

Kuvernementin puoluekomiteaan
Vladimir, kuvernementtikaupunki

Todistan, että toverit Ratnikov, Rybakov, Romanov ja Glazunov kävivät ujestin puoluekonferenssin nimissä (Vladimirin kuvernementin Aleksandrovin ujesti) 27. X 1920 luonani puhumassa puolue- ja neuvostoelimissä esiintyvistä räikeistä epäkohdista.

Pidän heidän käyntiään täysin oikeana ja asiaintilan vaatimana ja pyydän tiedottamaan minulle, missä teillä säädetyssä yleisessä järjestyksessä ujestin puoluejärjestön jäsenet voivat kääntyä yleensä Moskovan ja muun muassa VKP:n KK:n puoleen.

Komm. terveisin *V. Uljanov (Lenin)*

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

737

VKP(b):n KONTROLLIKOMISSIOLLE

Toverit Dzerzhinski, Muranov, Preobrazhenski y.m.

Pyydän ottamaan henkilökohtaisesti vastaan ujestin puoluekonferenssin (Vladimirin kuvernementin Aleksandrovin ujesti) valtuuttamat toverit Ratnikovin, Rybakovin, Romanovin ja Glazunovin asiassa, joka koskee *räikeitä*, harvi-

naisen törkeitä (sekä neuvosto- että puolue-elinten) väärinkäytöksiä Troitskin varustetehtaalla ja varsinkin niitä vaikeuksia, jotka estävät puolueen jäseniä saattamasta asiaa keskuksen tietoon ja saamasta asiaa pikaisesti käsiteltäväksi vaikkapa edes *puolue-elimissä*. Nähtävästi — sellainen on vaikutelmani — kuvernementin puoluekomiteassakin on roskaa. Oheistan jäljennöksen Organisaatiotoimikunnan päätöksestä.

Kommunistisin terveisin
V. Uljanov (Lenin)

Kirjoitettu lokakuun 27 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1942
XXXIV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
allekirjoittaman konekirjottustekstin
mukaan*

738

A. I. RYKOVILLE ja I. I. RADTSHENKOLLE

28. X 1920.

- 1) Tov. *Rykov* (jollei hän vielä ole toipunut, niin tov. Miljutin)
  - 2) ja *Turvekomitea*, tov. *I. I. Radtshenko*
- Jäljennökset: 3) R. E. Klassonille (löydettävä Radtshenkon kautta),
- 4) GOELRO:n puheenjohtajalle Krzhizhanovskille,
  - 5) Skljanskille (§ 4) ja Trotskille,
  - 6) Lezhavalle ja Lomonosoville,
  - 7) Elokuvaosastolle,
  - 8) Sosnovskille,
  - 9) Shatunovskille (Johtava liikennekomissio).

Puolueväestä koostuneelle runsaslukuiselle yleisölle esitettiin 27. X 1920 elokuva uuden (insinööri R. E. Klassonin) hydraulisen turveimurin työskentelystä, mikä entiseen menetelmään verrattuna merkitsee turveteollisuuden koneellistamista.

Sen johdosta vaihdettiin mielipiteitä insinööri Klassonin, Turvekomitean edustajien, tovereiden I. I. Radtshenkon ja Morozovin, tov. Shatunovskin (Johtavasta liikennekomissios- ta) ja minun kesken.

Tämä mielipiteiden vaihto osoitti, että Turvekomitean johtohenkilöt ovat täysin yhtä mieltä keksijän kanssa tämän keksinnön tärkeästä merkityksestä. Turveteollisuuden koneellistaminen antaa mahdollisuuden edistää verrattomasti nopeammin, varmemmin ja paljon laajemmalla rintamalla VSFNT:n koko kansantalouden jälleenrakentamista ja maan sähköistämistä. Sen vuoksi on ryhdyttävä heti erinäisiin toimenpiteisiin valtion mitassa tämän asian edistämiseksi.

Pyydän käsittelemään viivyttämättä tämän kysymyksen ja antamaan minulle vitkastelematta lausunnon (korjaus-, lisäys-, vastaehdotukset y.m.) seuraavien, eilisestä alustavasta mielipiteiden vaihdosta juontuvien ehdotusten johdosta.

1. Hydroturvemenetelmän käytäntöönoton edellyttämät työt on katsottava ensiarvoisen valtakunnallisen merkityksen omaaviksi ja sen vuoksi erittäin kiireellisiksi. Päätettävä tästä lauantaina 30/X KKN:ssä.

2. Ne päähallinnot (ja muut laitokset), joiden myötävaikutuksesta »*Hydraulisen turvetuotannon komission*» (tai komitean?) (Turvekomiteaan kuuluvan) toiminnan menestyminen eniten riippuu, on velvoitettava lähettämään edustajansa (mieluummin kommunisteja tai ainakin tunnetusti tunnollisia ja *erittäin tarmokkaita* henkilöitä) tämän komission vakituisiksi jäseniksi. Näille langetettakoon erikoisesti vastuu siitä, että kyseisen komission tilaukset ja pyynnöt täytetään *mahdollisimman pikaisesti* ilman mitään virastokankeutta. Esitettävä KKN:lle näiden edustajien nimet ja osoitteet.

3. Meneteltävä samoin eräisiin tämän alan tärkeimpiin tehtaisiin nähden. Laadittava luettelo näistä tehtaista.

4. *Merenkulkuhallitus* velvoitetaan antamaan tähän komissioon edustajansa, joka tuntee täydellisesti kyseisen hallituksen materiaalivarastot ja tekniset välineet.

5. Annettava puna-armeijalaisannokset sille henkilöryhmälle, jonka työstä hankkeen nopea ja täydellinen menestys riippuu välittömästi, ja korotettava samalla heidän palkkansa sellaiseksi, että he voisivat omistautua kokonaan ja täydellisesti tehtävänsä. Velvoitettava »Hydraulisen turvetuotannon komissio» antamaan Elintarvikekomissariaatille ja YAKN:lle *luettelo* (tarkka) näistä henkilöistä ja osoittamaan palkka-, *palkinto*- y.m. normit.

6. Harkittava viivyttämättä Ulkomaankauppakomissa-

riaatin kanssa, mitä tilauksia on sijoitettava heti Ruotsin ja Saksan tehtaisiin (kenties on palkattava sieltä yksi tai muutamia huomattavia kemistejä), jotta vuoden 1921 kesään mennessä saisimme mitä tarvitaan pitäen silmällä hydro- menetelmän nopeaa ja laajaa käyttöä. Siinä tarkoituksessa on muun muassa käytettävä hyväksi sitä, että tov. Lomonosov matkustaa muutaman päivän kuluttua Ruotsiin ja Saksaan.

7. *Elokuvaosasto* (Valistuskomissariaatin?) on veloitettava järjestämään *hyvin laajalti* (varsinkin Pietarissa, Ivanovo-Voznesenskissa, Moskovassa ja *turveteollisuusseuduilla*) elokuvaesityksiä hydromenetelmästä siten, että samalla luetaisiin välttämättömästi lyhyt ja kansantajuinen lentolehti (pyydettyä tov. Sosnovskia toimittamaan), jossa tehdään selkoa turveteollisuuden koneellistamisen ja sähköistämisen valtavasta merkityksestä.

8. Ensimmäisen selostuksen tästä »*Hydraulisen turvetuotannon komissio*» -kysymyksestä määrään pidettäväksi KKN:ssä 30. X 1920.⁴⁸³

KKN:n pjocht. *V. Uljanov (Lenin)*

P. S. Tov. Rykov! Eikö olisi asetettava kysymystä *Merenkulkuhallituksen* materiaalien ja teknisten välineiden käytämisestä *suuremmassa määrin* tuotantovälineiden tuotannon tarpeisiin. Mitä hyötyä on meille uusista panssarilaivoista y.m.? Onko tarpeen nykyään? *Shatunovski* (kiinnittäkää huomiota häneen, luotettava mies, *työläinen*, perehtyi ulkomailla matematiikkaan, arvokas) sanoo (Sosnovskin kertoman mukaan), että Trotski löysi *Merenkulkuhallituksesta* likimain *miljoonan puudan verran ensiluokkaista terästä* (panssarilaivoja varten) ja otti sen Johtavaa liikennekomissiota varten. Tarkastakaa, harkitkaa, ehkä esitämme asian Puolustusneuvostossa tai KKN:ssä.

Teidän *Lenin*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1925 kirjassa G. Boltjanski,
»Lenin ja elokuva». M. — L.*

*Julkaistu osittaisesti (ilman
jälkikirjoitusta) 1934 kirjassa
»Lenin taloudellisella rintamalla.
Muistelmakokoelma». Moskova*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan; jälkikirjoitus
M. I. Glasser'in kirjoittaman
tekstin mukaan*

739

SÄHKE M. V. FRUNZELLE⁴⁸⁴

28. X 1920.

Salakielellä

Etelärintaman komentaja Frunze
Jäljennös Trotskille

Teidän n:o 001/psh. johdosta. Minua kuohuttaa optimistinen sävynne, vaikka Te itse tiedotatte, että tärkeimmän, kauan sitten asetetun tehtävän onnistumiseen on vain yksi mahdollisuus sadasta. Jos asiat ovat noin hävyttömän hullusti, pyydän harkitsemaan äärimmäisen kiireellisesti raskaan tykistön siirtämistä, siihen tarvittavan kuljetustien rakentamista, pioneerijoukkojen toimittamista y.m. koskevia toimenpiteitä.

Lenin

*Julkaistu ensi kerran 1941
kirjassa »M. V. Frunze kansalais-
sodan rintamilla. Asiakirjakokoelma»*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

740

P. I. POPOVILLE⁴⁸⁵

- 1) Neuvostotoimihenkilöiden lukumäärä.
- 2) Kansankomissariaateittain.
- 3) Mikäli mahdollista osastoittain.
- 4) Mikäli mahdollista pääryhmittäin (spesialistit, palvelusväki, kanslistit y.m.s.).
- 5) Muut tiedot (sukupuoli y.m.) sen mukaisesti, mitä tietoja on kyselykortissa.

Pyydän suorittamaan työn kahdessa vaiheessa:

- 1) Aivan lyhyet tiedot (lukumäärä y.m.).
Korkeintaan 4 viikkoa.
- 2) Yksityiskohtaiset tiedot — montako viikkoa?
- 3) Kaikkein yksityiskohtaisimmat — montako viikkoa?

30/X 1920. *V. Lenin*

*Julkaistu ensi kerran 1945
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

741

S. I. BOTINILLE

Tov. Botin!

Pyydän Teitä tekemään pöytäkirjamerkinnot kaikista kokeista

- 1) virran eli sähköenergian voimakkuus,
- 2) mihin (monenko sylen päähän) ja missä järjestyksessä on sijoitettu panokset, esteen eteen ja sen taakse,
- 3) maahan, ylös, alas, maan alle (syvyys),
- 4) milloin ja mitkä ovat räjähtäneet,
- 5) kaikkia kolmea allekirjoittamaan pöytäkirjan, säilyttämään *hallussanne* pöytäkirja luovuttaaksenne sen minulle.

Joka kokeesta eri merkintö (päivämäärä, kellonmäärä j.n.e.).

Teidän *Lenin**Kirjoitettu lokakuussa 1920**Julkaistu ensi kerran 1965**V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

742

**N. A. SEMASHKON PUHELINSANOMAAN
MERKITTY MÄÄRÄYS**

Kansankomissaarien Neuvosto päätti lokakuun 4 p:nä istunnossaan kehottaa Länsirintaman VSN:ää vapauttamaan Smolenskin kaupungin yliopiston huoneiston ja Tasavallan VSN:ää antamaan lennättämisen määräyksen tämän päätöksen täytäntöönpanosta. KKN:n päätöksen noudattamiseksi tov. Skljanski antoi tämän päätöksen VSN:n täytäntöönpantavaksi. Siitä huolimatta Länsirintaman esikunta ei ole tähän mennessä vapauttanut yliopiston huoneistoa. Koska yliopisto (erikoisalan tiedekunta) kaipaa kipeästi huoneistoa esitän Teille valituksen KKN:n päätöksen täyttämättä jättämisen vuoksi ja pyydän antamaan Länsirintaman VSN:lle kategorisen määräyksen.

Terveysthuollon kansankomissaari *Semashko**T o v. S k l j a n s k i*

Pantava viivyttelystä täytäntöön. Tiedotettava täytän-

töönpanosta, ja Pienessä Neuvostossa herätän kysymyksen tottelemattomuudesta ja rangaistuksesta.

2/XI. KKN:n pjoht. *V. Uljanov (Lenin)*

Kirjoitettu marraskuun 2 pnä 1920

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

743

A. Z. HOLZMANNILLE

3/XI 1920, klo 21.25.

Kiireellinen. Henkilökohtainen

Tov. Holzmann

jäljennös Eismontille

jäljennös Vaatetushallinnolle

Vaatetushallinnon tulee esittää palkintolautakunnan käsiteltäväksi kysymys palkinnon myöntämisestä 20 000 met-sästyssaapasparin valmistamisesta.

Kysymyksellä on tavattoman suuri merkitys, mitä tulee voittoomme etelässä, ja tärkeintä on saappaiden pikainen valmistus. Pyydän Teitä käsittelemään pikaisessa järjestyksessä tämän asian ja ryhtymään toimenpiteisiin, jotta saappaat todella ommeltaisiin ylikomentaja tov. Kamenevin vaatimaan määräaikaan mennessä.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

P. S. Velvoitan tov. Skljanskin valvomaan täytäntöönpanoa.*

Lenin

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1961 kirjassa »Leninin aatteet elä-
vät ja voittavat. Artikkelikokoelma»*

*Julkaistu täydellisesti 1965
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 51. osassa*

*Julkaistaan V. I. Leninin
täydentämän ja allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan*

* Jälkikirjoitus on V. I. Leninin omakätisesti kirjoittama. *Toim.*

HUOMAUTUKSIA

¹ V. I. Lenin on kirjoittanut määräyksensä Punaisen kaartin esikunnalle osoitettuun Pietarin Neuvoston Sotilaallisen Vallankumouskomitean käskyyn. Käskyssä määrättiin toimitettavaksi Tsarskoje Selon lähellä oleviin aseisiin, Pulkovoon esikuntaan bentsiiniä, neljä tykistöatteria, kolme autoa, kenttäpuhelimia, polku- ja moottoripyörämiehiä.

Moskovan valtatie varrella olleeseen Izmailovon rykmentin esikuntaan velvoitettiin toimittamaan bentsiiniä, auto, kaksi tykistöatteria, pioneereja kaivamaan taisteluhautoja, moottori- tai polkupyörälähetettä, ympäristöseudun karttoja. SVK kehotti niin ikään muodostamaan »yhteisen esikunnan koko operaatiota varten» ja järjestämään Punaisen kaartin elintarvikehuollon. — 1.

² Kysymyksessä on VSDTP(b):n Pietarin komitean päätöslauselma niin sanotun »yhtenäisen sosialistihallituksen» muodostamisesta. Siihen piti kuulua edustajia eri puolueista ja järjestöistä »alkaen bolshevikeista ja aina kansansosialisteja myöten». Sellaisen hallituksen muodostamista vaativat menshevikit ja eserrät, jotka aikoiivat vallata siinä johtoaseman. Menshevikkien ja eserrien ehdotusta kannatti osa VSDTP(b):n KK:n jäsenistöstä — L. B. Kamenev, G. J. Zinovjev, A. I. Rykov ja heidän harvalukuiset kannattajansa. Marraskuun 2 (15) p:nä 1917 pidettiin bolshevikkipuolueen Keskuskomitean istunto, jossa tuomittiin jyrkästi antautujien oikeistopporunistinen sovittelukanta (ks. V. I. Lenin, Teokset, 26. osa, ss. 261—263). Lenin on nähtävästi kirjoittanut kyseisen kirjelman KK:n istunnon aikana.

Leninin kirjelmä luettiin puolueen Pietarin komitean istunnossa. Päätöslauselmassa ajankohdan tilanteesta Pietarin komitea julkilausui, että proletariaatin tasavallan hallituksena tulee olla Työläisten, Sotilaiden ja Talonpoikien Edustajien Neuvostojen hallitus, että neuvostovallan tehtävänä on toteuttaa käytännössä bolshevikkien esittämä vallankumouksellinen ohjelma ja ettei sallita millään tavoin poikettavan siitä. Tämä päätöslauselma lähetettiin puolueen Keskuskomiteaan.

Marraskuun 3 (16) pnä KK esitti oppositiohenkiselle vähemmistölle ultimaatumin, jossa vaati sitä alistumaan täydellisesti Keskuskomitean päätöksiin (ks. V. I. Lenin, Teokset, 26. osa, ss. 264—266). Sovittelijat kieltäytyivät kuitenkin alistumasta puoluekuriin ja erosivat KK:sta ja Kansankomissaarien Neuvostosta. Keskuskomitea leimasi heidät rikkureiksi (ks. V. I. Lenin, Teokset, 26. osa, ss. 286—287). Hallitukseen otettiin puolueen asialle uskollisia uusia miehiä. — 1.

- ³ J. M. Sverdloville osoitetussa kirjeessä lienee kysymys F. F. Obratsovista, joka kävi tapaamassa Leniniä Tverin kuvernementin neljän volostin talonpoikien edustajana.

Kirjeen yläreunaan on Lenin merkinnyt: »II kerros, huone 39». Mainittu huone oli Smolnassa J. M. Sverdlovin työhuoneena hänen tultua valituksi marraskuun 8 (21) pnä 1917 YTpKK:n puheenjohtajaksi. — 2.

- ⁴ Kyseisen kirjeen Lenin kirjoitti sen johdosta, että »Amerikan, Ranskan ja Englannin työväenlehdistön kansainvälisen tiedotus-yhtymän» edustaja, romanialainen lehtimies N. Cocea, joka niihin aikoihin oli Pietarissa, kääntyi hänen puoleensa yhtymän nimissä pyytäen vastaamaan seuraaviin kuuteen kysymykseen: »1) Aikooko kansankomissaarien hallitus jatkaa yhtä tarmokkaasti entistä sisäpolitiikkaansa ja kansainvälisiä rauhantahtoisia esiintymisiään? 2) Millaisia ovat ne suuruudistukset, joita nykyinen hallitus suunnittelee sosialistisen järjestelmän pystyttämiseksi Venäjällä? 3) Aikooko kansankomissaarien hallitus olla perustavan kokouksen kokoonnuttua vastuussa sille kuten perustuslaillisissa valtioissa vai ei? 4) Luuletteko, että Venäjän ehdottama rauha tekee lopun yleismaailmallisesta militarismista? 5) Milloin ja miten aiotte aloittaa venäläisten kotiuttamisen? 6) Onko mielestänne sosialismi täysin toteutettavissa Euroopan nykytilanteessa?»

N. Cocea vakuutti vastauskirjeessään, että ehtoja, joita Lenin asetti vastaustensa julkaisemiselle, tullaan noudattamaan varauksettomasti. N. Cocean kirjeeseen Lenin on merkinnyt: »Vastaus annettu 10/XI 1917.» Leninin vastauksia näihin kysymyksiin ei ole löydetty.

Kyseinen asiakirja löydettiin Romaniasta. Romanian Työväenpuolueen KK lahjoitti sen v. 1960 NKP:n Keskuskomitealle. — 2.

- ⁵ Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi marraskuun 22 (joulukuun 5) pnä 1917 asetuksen oikeuslaitoksesta. Tämä asetus julkaistiin seuraavana päivänä »Pravda» lehdessä. Asetuksen johdosta oikeuslaitoskysymys oli marraskuun 24 (joulukuun 7) pnä käsiteltävänä Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston istunnossa. Neuvosto teki päätöksen, jossa hyväksyi asetuksen oikeuslaitoksesta ja osoitti käytännölliset toimenpiteet sen toteuttamiseksi elämässä. Piirineuvostoille annettiin kehotus ryhtyä viipymättä suorittamaan paikallisten tuomareiden vaaleja. — 4.

- ⁶ *Me-kit, menshevikit* — opportunistinen virtaus Venäjän sosialidemokraattisessa liikkeessä, kansainvälisen opportunistin suuntia.

Muodostui VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) leniniläisen »Iskran» vastustajista. Mainitussa edustajakokouksessa leniniläiset saivat puolueen keskuselimiä valittaessa äänenemmistön (ven. bolshinstvo) ja heitä alettiin sanoa bolshevikeiksi, kun taas opporunistit jäivät vähemmistöksi (ven. menshinstvo) ja saivat nimen menshevikit.

Menshevikit vastustivat puolueen vallankumouksellista ohjelmaa, proletariaatin hegemoniaa vallankumouksessa, työväenluokan ja talonpoikaiston liittoa ja pyrkivät sopimaan liberaalisen porvariston kanssa.

Vuosien 1905—1907 vallankumouksen kärsittyä tappion menshevikit yrittivät likvidoida proletariaatin maanalaisen vallankumouksellisen puolueen. Tammikuussa 1912 VI yleisvenäläinen puoluekonferenssi erotti menshevikkilikvidaattorit VSDTP:stä.

Vuonna 1917 menshevikit olivat edustettuina porvarillisessa väliaikaisessa hallituksessa ja sitten Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen voitettua kävivät yhdessä muiden vastavallankumouksellisten puolueiden kanssa taistelua neuvostovaltaa vastaan. — 5.

⁷ V. I. Lenin oli VSDTP(b):n KK:n taholta asetettu vaalilistoille perustavan kokouksen jäsenehdokkaaksi viidessä vaalipiirissä: Pietarissa — pääkaupungissa, Pietarin kuvernementissa, Ufassa, Itämeren laivastossa ja Pohjoisessa laivastossa. Lisäksi Lenin asetettiin perustavan kokouksen jäsenehdokkaaksi Moskovassa. Perustavan kokouksen vaalit suoritettiin marraskuun 12 (25) pnä 1917. Perustavan kokouksen yleisvenäläinen vaalilautakunta kääntyi marraskuun 27 (joulukuun 10) pnä niiden ehdokkaiden puoleen, jotka oli valittu perustavan kokouksen jäseniksi useammassa kuin yhdessä vaalipiirissä, ja pyysi heitä ilmoittamaan kirjallisesti, minkä vaalipiirin edustajaksi he katsovat itsensä. Leninkin antoi sellaisen ilmoituksen, koska oli tullut valituksi useassa vaalipiirissä. (Ks. myös Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, 23. asiakirja.) — 6.

⁸ Marras- ja joulukuussa 1917 Pietarissa vastavallankumouksellisten aineiden järjestämissä mellakoissa hävitettiin viinikellareita, kauppoja ja myymäläkojuja.

Pietari julistettiin piiritystilaan. Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston yhteyteen muodostettiin hävitysten ehkäisykomitea. G. I. Blagonravov nimitettiin Pietarin erikoissotilaskomissaariksi tehtävänään juopottelun ja hävitysten ehkäiseminen.

Joulukuun 5—6 (18—19) pnä paljastettiin kadettien ja mustasotnialaisten johtama vastavallankumouksellinen järjestö, jonka tarkoituksena oli neuvostovallan kukistaminen ja monarkian ennallistaminen. Sen eräänä taistelukeinona oli hävitys- ja provokaatiotoiminta, johon se käytti runsaasti varoja ja jota varten se muodosti bandiittijoukkioita ja julkaisi erikoislentolehtisiä. — 7.

⁹ V. A. Antonov-Ovsejenko matkusti joulukuussa 1917 Ukrainaan kaledinilaisia vastaan taistelleiden neuvostojoukkojen komentajaksi. — 7.

¹⁰ V. I. Leninille osoittamassaan kirjelmässä A. S. Solovjov kiinnitti huomiota Uhtan öljyesiintymiin ja pyysi antamaan määräyksen niiden tutkimisesta ja käyttöönottamisesta. Hänen kirjelmänsä liitteenä oli analyysien nojalla laadittu seikkaperäinen lausunto Uhtan öljyn laadusta.

Uhtan seutu (Komin ASNT) on nykyään kehittyntä öljyteollisuusalueetta, jossa toimii öljykaivoksia ja -jalostamoja. — 9.

¹¹ P. A. Kozmin oli niihin aikoihin Erikoisen puolustusneuvottelukunnan varapuheenjohtaja. Muistelmateoksessaan »V. I. Lenin ja specialistit» Kozmin kirjoitti esittäessään tämän Leninin kirjelaapun, että siinä asetetun kysymyksen käsittelyn jälkeen »sabotoijien komissio poistettiin». — 9.

¹² Joulukuussa 1917 Pietariin saapunut ranskalainen sosialisti Charles Dumas pyysi Leniniltä vastaanottoa viitaten heidän keskinäiseen tuttavuuteensa. V. I. Lenin ja N. K. Krupskaja olivat tutustuneet C. Dumas'n Pariisissa, jossa he asuivat joulukuusta 1908 kesäkuun 10 (23) päivään 1912.

Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) C. Dumas oli kannanotoissaan sosialishovinisti, jonka johdosta Lenin arvosteli häntä jyrkästi teoksessaan »II Internationalen vararikko» (ks. Teokset, 21. osa, s. 200). — 9.

¹³ Joulukuun 12 (25) pnä 1917 Harkovissa ollut ensimmäinen yleisukrainalainen neuvostojen edustajakokous julisti Ukrainan neuvostotasavallaksi ja valitsi Neuvostojen Yleisukrainalaisen Toimeenpanevan Keskuskomitean. Joulukuun 13 (26) pnä Kansankomissaarien Neuvostolle osoittamassaan sähkössä Ukrainan TpKK ilmoitti Ukrainan ja Neuvosto-Venäjän kansojen etujen olevan yhteisiä. Kansankomissaarien Neuvosto lähetti vastaukseksi joulukuun 16 (29) pnä sähköen, jossa se tervehti »Ukrainan todellisen neuvostokansanvallan» muodostamista ja lupasi »tukea täydellisesti ja kaikin tavoin veljestasavallan uutta hallitusta rauhantaitelussa ja kaikkien maiden, tehtaiden ja pankkien siirtämisessä Ukrainan kansan haltuun».

Joulukuun 19 pnä 1917 (tammikuun 1 pnä 1918) KKN nimitti G. K. Ordzhonikidzen väliaikaiseksi Ukrainan erikoiskomissaariksi yhdistämään Ukrainan neuvostojärjestöjen toimintaa. — 10.

¹⁴ Kysymyksessä on 8. armeijan vallankumouskomitean jäsenten Kuzminin ja Reizonin sähkö, jossa tiedotettiin Ukrainan Keskusradan ja Romanian rintaman vastavallankumouksellisen johdon provokatorisista toimista, joiden tarkoituksena oli 8. armeijan rappeuttaminen ja aseistariisuminen.

Ukrainan Keskusrada — vastavallankumouksellinen porvarillinen nationalistinen järjestö, joka Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen voitettua julistautui »Ukrainan kansantasavallan» ylimmäksi elimeksi ja aloitti avoimen taistelun neuvostovaltaa vastaan.

Joulukuussa 1917 Harkovissa pidetyssä neuvostojen I yleisukrainalaisessa edustajakokouksessa Ukraina julistettiin neuvostotasa-

vallaksi. Edustajakokous ilmoitti Keskusradan vallan kumotuksi. VSFNT:n Kansankomissaarien Neuvosto tunnusti Ukrainan neuvostohallituksen ainoaksi lailliseksi Ukrainan hallitukseksi. Neuvostojoukot aloittivat tammikuussa 1918 hyökkäyksen Ukrainassa, valtasivat tammikuun 26 (helmikuun 8) pnä Kijevin ja kukistivat porvarillisen Radan herruuden.

Tappion kärsinyt ja Neuvosto-Ukrainasta karkotettu Keskusrada, jolla ei ollut kannatusta työtätekevien joukkojen keskuudessa, solmi liiton Saksan imperialistien kanssa tarkoituksenaan Ukrainan neuvostovallan kukistaminen ja porvarillisen järjestelmän ennallistaminen. Neuvostotasavallan ja Saksan rauhanneuvottelujen aikana Rada lähetti Brest-Litovskiin oman valtuuskuntansa ja solmi neuvostovaltuuskunnan selän takana Saksan kanssa erillisrauhan, jonka mukaan se sitoutui toimittamaan Saksalle Ukrainasta viljaa, kivihiiltä ja raaka-aineita ja sai vastavuoroisesti sotilaallista apua taistelussaan neuvostovaltaa vastaan. Rada palasi itävaltalaisien ja saksalaisten miehittäjien mukana maaliskuussa 1918 Kijeviin ja siitä tuli niiden sätkynukke. Vakuututtuaan, että Rada on täysin kykenemätön tukahduttamaan Ukrainan vallankumousliikettä ja toimittamaan vaadittuja elintarvike-eriä, maa-hanhyökkääjät hajottivat sen huhtikuun lopulla. — 11.

- ¹⁵ Tammikuun 5 (18) pnä 1918 Pietarissa Taurian palatsissa alkoi neuvostohallituksen koollekutsuma perustava kokous. Kun perustavan kokouksen vastavallankumouksellinen enemmistö kieltäytyi antamasta hyväksymystään neuvostovallelle ja sen asetuksille ja hylkäsi YTpKK:n ehdottaman »Työtätekevän ja riistetyn kansan oikeuksien julistuksen», Leninin johtama bolshevikkiryhmä poistui istunnosta. Myöhään yöllä poistuivat perustavasta kokouksesta myös vasemmistoeserrät. Saliin jäivät vain kadetit, oikeistoeserrät ja menshevikit.

Tammikuun 6 (19) pnä porvarillinen perustava kokous laskettiin YTpKK:n asetuksen nojalla hajalle. — 12.

- ¹⁶ Porvarillisen väliaikaisen hallituksen entiset ministerit A. I. Shingarjov ja F. F. Kokoshkin vangittiin Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen ja toimitettiin Pietarin-Paavalin linnoitukseen, josta heidät sittemmin siirrettiin terveydentilan vuoksi Marian sairaalaan. Tammikuun 7 (20) pn vastaisena yönä 1918 heidät surmasivat sairaalaan rynnänneet matruusit, joiden joukossa oli anarkistisia ja rikollisia aineksia.

Leninin määräyksestä muodostettiin heti tutkimuslautakunta. Murhaan syyllistyneet pidätettiin ja vedettiin oikeudelliseen edesvastuuseen. — 12.

- ¹⁷ Kysymys on niistä kaartin 2. meriekipaashin matruuseista, jotka olivat vanginneet laittomasti kolme upseeria. Nämä matruusit eivät alistuneet neuvostovallan lakeihin, mikä johtui vastavallankumouksellisesta agitaatiosta, he juopottelivat, toimittivat laittomia kotitarkastuksia ja vangitsemisia. Heidät riisuttiin aseista ja pidätettiin. Tämän ekipaashin toinen, parempi osa lähti Etelärintamalle, missä se taisteli urhoollisesti Punaisen Armeijan muiden

- joukko-osastojen kanssa maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan. — 13.
- ¹⁸ Lenin kirjoitti tämän asiakirjan ja seuraavana olevan sihteerille osoitetun kirjelapun Länsi-Siperian ja Uralin piirikuntaneuvoston elintarvike- ja talouskomitealta saamansa kirjelmän johdosta, jossa tiedotettiin, että Omskin rautatiellä sabotoidaan länteen toimitettavien elintarvikelastien lähetystä, jonka vuoksi alun toista tuhatta lastattua vaunua seisoo lähettämättömänä. Komitea pyysi nimittämään erikoisen tutkimuslautakunnan. Kirjelmän toimittivat perille viljajunan mukana saapuneet Uralin tehtaiden edustajat. — 13.
- ¹⁹ Aikana, jolloin kommunistinen puolue kamppaili saadakseen Neuvosto-Venäjän irrotetuksi imperialistisesta sodasta, K. Radek oli »vasemmistokommunistien» kannalla. — 15.
- ²⁰ *Tribunelaiset* — Alankomaiden Sosialidemokraattisen Puolueen jäseniä. Puolueen äänenkannattajana oli »De Tribune» lehti. Tribunelaiset edustivat Alankomaissa työväenliikkeen vasenta siipeä ja olivat imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) pääasiassa internationalistisella kannalla. Tribunelaiset perustivat 1918 Alankomaiden Kommunistisen Puolueen. — 16.
- ²¹ Samana päivänä, tammikuun 15 (28) pnä 1918, annettiin Leninin ohjeen mukaisesti määräys varojen myöntämisestä Luteraanille, jotta hän olisi voinut matkustaa Venäjälle ja liittyä Punaisen kaartin riveihin. — 16.
- ²² Tammikuun 16 (29) pnä 1918 neuvostojoukot valtasivat Tsherkassyn kaupungin, Bahmatshin aseman ja aloittivat menestyksellisesti hyökkäyksen Kijevin suunnalla, jonne Ukrainan Keskusrada oli keskittänyt perusvoimansa. — 17.
- ²³ Kysymyksessä ovat Ruotsin porvarilehtien uutiset Suomessa alkaneesta vallankumouksesta.
Tammikuun 27 pnä (u. 1.) 1918 kukistettiin Svinhufvudin porvarihallitus ja valta siirtyi työläisten käsiin. Tammikuun 29 pnä muodostettiin Suomen vallankumousohallitus — kansanvaltuuskunta, johon kuuluivat E. Gylling, O. Kuusinen, Y. Sirola, A. Taimi y.m. Proletaarinen vallankumous voitti kuitenkin vain etelä-Suomessa. Maan pohjoisosassa asemaansa lujittanut Svinhufvudin hallitus pyysi apua Saksan keisarihallitukselta. Saksalaisten aseellisen väliintulon seurauksena oli, että kolme kuukautta kestäneen ankaran kansalaissodan jälkeen Suomen työväenvallankumous tukahdutettiin toukokuun 2 pnä 1918. Maassa alkoi valkoinen terrori. Tuhansia vallankumouksellisia työmiehiä ja talonpoikia teloitettiin ja kidutettiin vankiloissa. — 17.
- ²⁴ Tämä asiakirja on vastaus sähköeseen, jolla Arthur Henderson kääntyi Leninin puoleen Englannin Labour Partyn nimissä ehdottaen, että bolshevikkipuolue lähettäisi edustajansa Lontooseen

ententemaiden sosialistien konferenssiin, joka kutsuttiin koolle helmikuun 20 pnä 1918 ottamaan yhteistä kantaa sotaan. — 18.

- ²⁵ Brest-Litovskin rauhankonferenssissa tammikuun 28 (helmikuun 10) pnä 1918 L. D. Trotski — vastoin V. I. Leninin ohjetta, että rauha on allekirjoitettava, jos saksalaisten taholta sitä vaaditaan uhkaavasti — ilmoitti, että neuvostohallitus kieltäytyy allekirjoittamasta rauhansopimusta Saksan asettamin ehdoin, mutta katsoo sodan päättyneeksi ja kotiuttaa armeijan. Tiedottamatta mitään VKP(b):n KK:lle ja Kansankomissaarien Neuvostolle Trotski lähetti samana päivänä ylipäällikön päämajaan itse asiassa provokatorisen sähkeen, jossa määrättiin antamaan tammikuun 29 (helmikuun 11) pn vastaisena yönä käsky Saksaa ja sen liittolaisia vastaan käydyn sodan päättymisestä ja Venäjän armeijan kotiuttamisesta. Sähkeessä ei mainittu mitään Brestin rauhanneuvotte- lujen keskeytymisestä ja sen tekstistä saattoi tulla johtopäätökseen, että konferenssi oli päättynyt rauhantekoon. Tammikuun 29 (hel- mikuun 11) pnä varhain aamulla ylipäällikkö N. V. Krylenko antoi käskyn, jossa Trotskin sähkeen perusteella tiedotettiin rau- hanteosta ja käskettiin lopettamaan sotatoimet kaikilla rintamilla sekä aloittamaan armeijan kotiuttaminen. Tämä ja seuraava sähke lähetettiin juuri Krylenkon käskyn johdosta. — 18.
- ²⁶ *Ensimmäinen Venäjän maanviljelijäkommunistien yhdistys* perus- tettiin vuoden 1918 alussa Pietarin Obuhovin tehtaan työmiesten aloitteesta. Lenin auttoi suuresti yhdistyksen perustamista. Maa- liskuussa 1918 yhdistyksen jäsenet matkustivat perheineen Kazah- staniin, jossa perustivat siirtokunnan ja saivat maata viljeltäväk- seen. Kansalaissota esti Pietarin työläisten aloitteen toteuttamisen. Kommuunin jäsenet eivät ehtineet korjata edes ensimmäistä sa- toaan. Kulakit ja valkoiset kasakat hyökkäsivät kommuuniin ja hävittivät sen. — 19.
- ²⁷ Lenin on kirjoittanut määräyksensä Itämeren laivaston päällys- töltä saamaansa sähkeeseen tekstin jälkeen. Sähkeessä sanotaan: »Ruotsalainen höyrylaiva ja Ruotsin sotalipulla purjehtiva ristei- lijä ja hävittäjä ovat tulleet Ahvenanmaan vesille, laskeneet mai- hin 15 ruotsalaista matruusia ja uhaten käyttää aseita pakottaneet viestihenkilöstömme perääntymään.»
Samanaikaisesti Lenin lähetti sähkeen Suomen kansanhalli- tukselle (ks. seuraavaa asiakirjaa). — 21.
- ²⁸ Suomen vallankumouksellinen kansanhallitus lähetti Ruotsin hal- litukselle vastalauseen Ahvenanmaalla tapahtuneen ruotsalaisten joukkojen maihinnousun johdosta. Ruotsi poisti kohta sen jälkeen joukkonsa Ahvenanmaalta. Maaliskuun puolivälissä 1918 siellä nousi maihin saksalaisjoukkoja, joita Saksan hallitus käytti Suo- men vallankumouksen tukahduttamiseen. — 21.
- ²⁹ Kysymyksessä on Novohopjorskissa siepattu, Kijevin ranskalai- selle lähetystölle osoitettu kenraali Aleksejevin kirje. Kirje jul- kaistiin »Izvestija TsIK» lehden 28. n:ossa helmikuun 19 pnä 1918. Kirjeessään kenraali Aleksejev pyysi Ranskan lähetystöä auttamaan

häntä taistelussa neuvostovaltaa vastaan, sillä hänen joukkonsa kärsivät tuntevia tappioita ja niiden oli pakko poistua Donin alueelta. Luonnehtiessaan Donin ja Kubanin alueilla vallinnutta tilannetta Aleksejevin täytyi tunnustaa, että kasakkaväestön suhteen hän oli erehtynyt laskelmissaan. »Bolshevismmin aatteet ovat saaneet kannattajia laajojen kasakkajoukkojen keskuudessa», hän kirjoitti. — 23.

³⁰ V. I. Lenin kirjoitti kyselyn sen johdosta, että KKTN suoritti parhaillaan varastoissa olevien tavaroiden luetteloitua. Vastatesaan esitettyihin kysymyksiin Rykov tiedotti Leninille, että 1) tavarat on luetteloitu yksityishenkilöiden, intendentuurin, rautateiden y.m. varastoissa; 2) varastojen vartioinnista vastaavat ne järjestöt, joiden kirjoilla ne ovat, tavaroita annetaan varastoista vastaavien keskuselinten (Tekstiilikomitean, Saippuateollisuuskomitean y.m.s.) määräyksestä; 3) normitetun ja kortillisen jakelun suorittaa kaupungin elintarvikelautakunta osuusmyymälöiden ja yksityisliikkeiden kautta; 4) takavarikoituja elintarvikkeita on hyvin vähän. — 24.

³¹ Kyseinen lennätinsanoma on vastaus Moskovan kaupungin ja Moskovan alueen posti- ja lennätinkomissaarin V. N. Podbelskin seuraavaan tiedusteluun: »Meille tiedotettiin juuri Trotskin nimissä puhelimitse, että Itävalta-Unkari on muka ilmoittanut kieltäytyvänsä hyökkäämästä Venäjää vastaan. Pyydän Teitä heti ottamaan puhelinyhteyden Trotskiin tai johonkuhun muuhun kansankomissaariin, tarkistamaan tämän sanoman ja tiedottamaan meille. Meillä on parhaillaan menossa Työläisten Edustajien Neuvoston kokous, joka odottaa kyseisen tiedotuksen tarkistusta. Hankkikaa samalla tuoreimmat uutiset yleensä, mutta vain tarkistetut, ja tiedottakaa meille heti. Tehkää se, toveri, olkaa hyvä, se on meille hyvin tärkeää.» — 24.

³² Lenin kirjoitti tämän, kun puolueen Keskuskomitean istunnossa helmikuun 22 p:nä 1918 oli käsiteltävänä kysymys aseiden ja elintarvikkeiden hankkimisesta Englannista ja Ranskasta. Niitä tarvittiin Neuvostotasavallan puolustamiseen saksalaisten joukkojen aloittamalta hyökkäykseltä. Hankintoja vastustivat »vasemmistokommunistit», joiden mielestä periaatteellisista syistä ei saanut tehdä mitään sopimuksia imperialistien kanssa. Lenin ei voinut olla läsnä KK:n istunnossa ja lähetti KK:lle kyseisen ilmoituksen.

Puolueen KK teki päätöksen, jossa katsottiin välttämättömäksi toimittaa Punaiselle Armeijalle aseita ja varusteita kaikin keinoin, m.m. myös hankkimalla niitä kapitalististen maiden hallituksilta luopumatta silti missään suhteessa täysin itsenäisestä ulkopolitiikasta. Kysymys aseiden ja elintarvikkeiden hankkimisesta Englannista ja Ranskasta ratkaistiin samana päivänä myönteisesti myös Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa (ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 27. osa, ss. 18—21). — 25.

³³ Neuvostovaltuuskunta, joka oli matkalla Brest-Litovskiin allekirjoittamaan rauhansopimusta, joutui helmikuun 25 p:nä pysäh-

tymään Novoseljen asemalle, missä oli räjäytetty silta. Koska valtuuskunta ei voinut ottaa välittömästi yhteyttä Saksan hallitukseen, se sähkötti Kansankomissaarien Neuvostolle pyytäen tätä ilmoittamaan Saksan hallitukselle valtuuskunnan saapumisesta. Valtuuskunnan mahdollista epäröintiä koskeva Leninin huomautus aiheutui nähtävästi siitä, että valtuuskunnan jäsenet G. J. Sokolnikov ja A. A. Joffe olivat kieltäytyneet osallistumasta valtuuskuntaan ja lähteneet matkalle vasta VKP(b):n KK:n päätöksen velvoittamina. — 25.

- ³⁴ *Vasemmistoeserrät* — pikkuporvarillisen sosialistivallankumouksellisten puolueen vasen siipi, joka muotoutui järjestöllisesti itsenäiseksi puolueeksi marraskuussa 1917.

Pyrkien säilyttämään vaikutusvaltansa talonpoikaisjoukkojen keskuudessa vasemmistoeserrät tekivät sopimuksen bolshevikkien kanssa. He sitoutuivat ajamaan toiminnassaan neuvostovallan yleistä politiikkaa, ja heidän edustajiaan otettiin Kansankomissaarien Neuvostoon sekä monien kansankomissariaattien kollegioihin.

Heidän ja bolshevikkien mielipide-eroavuudet sosialismin rakentamisen suhteen niin teorian kuin käytännönkin peruskysymyksissä alkoivat kuitenkin pian tuntua. Vuoden 1918 tammi- ja helmikuun tienoilla vasemmistoeserrien puolueen KK ryhtyi vastustamaan Saksan kanssa tehtävää Brest-Litovskin rauhansopimusta. Sen jälkeen kun rauhansopimus oli allekirjoitettu ja kun neuvostojen IV edustajakokous oli ratifioinut sen maaliskuussa 1918, vasemmistoeserrät erosivat Kansankomissaarien Neuvostosta. Heinäkuussa 1918 vasemmistoeserrien KK järjesti Moskovassa Saksan lähettilään Mirbachin provokatorisen murhan ja aseellisen kapinan neuvostovaltaa vastaan. Menetettyään kaiken joukkokannatuksensa vasemmistoeserrien puolue ryhtyi vihdoin aseelliseen taisteluun neuvostovaltaa vastaan. — 26.

- ³⁵ *Pietarin työkommuunin kansankomissaarien neuvosto* muodostettiin Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston päätöksen perusteella maaliskuun 11 p:nä 1918 neuvostohallituksen siirtyessä Pietarista Moskovaan.

Pohjoisen alueen neuvostojen edustajakokouksessa huhtikuun lopulla 1918 muodostettiin sotilaallisia ja taloudellisia näkökohtia silmällä pitäen Pohjoisen alueen kommuunien liitto, johon kuului myös Pietarin kuvernementti. Helmikuun 24 p:nä 1919 Pohjoisen alueen neuvostojen III edustajakokouksen päätöksen perusteella Pohjoisen alueen kommuunien liitto ja sen kansankomissaarien neuvosto lakkautettiin. — 29.

- ³⁶ Kysymyksessä on teollisuuslaitosten evakuointi Pietarista. Sen teki aiheelliseksi saksalaisten joukkojen hyökkäys Pietarin suunnalla. — 29.

- ³⁷ Gutujevski ostrovissa Pietarissa sijaitsi kaupungin tullimakasiini. Sieltä kuljetettiin vuoden 1918 huhti — kesäkuun aikana 1180 vaununlastillista erilaisia tavaroita. — 30.

- ³⁸ Kysymyksessä on päätöslauselma, jonka Siperian Neuvostojen Toimeenpaneva Keskuskomitea hyväksyi sen johdosta, että japanilaiset joukot olivat nousseet maihin Vladivostokissa huhtikuun 5 p:nä aamulla 1918. Päätöslauselmassa esitettiin vastalause Japanin hallituksen laittomien toimien johdosta; Siperia julistettiin sota-tilaan ja kaikki paikalliset neuvostot velvoitettiin ryhtymään voimaperäisesti ja viivyttelämättä järjestämään Punaista Armeijaa.

Siperian Neuvostojen Toimeenpaneva Keskuskomitea (Tsentrosibir) valittiin Siperian neuvostojen ensimmäisessä edustajakokouksessa, joka pidettiin Irkutskissa 16. (29.) – 24. lokakuuta (6. marraskuuta) 1917. Neuvostovallan kaaduttua väliaikaisesti Siperiassa (kesällä 1918) Siperian Neuvostojen TpKK lakkautti toimintansa. — 32.

- ³⁹ Tarkoitetaan Vladivostokissa tapahtuneen japanilaisten joukkojen maihinnousun johdosta käytyjä neuvostohallituksen ja USA:n, Englannin ja Ranskan edustajien neuvotteluja. Neuvottelut pidettiin illalla huhtikuun 5 p:nä 1918.

Vladivostokissa tapahtuneesta japanilaisten joukkojen maihinnoususta annetussa neuvostohallituksen tiedotuksessa, joka oli kirjoitettu huhtikuun 5 p:nä ja julkaistiin huhtikuun 6 p:nä 1918 »Pravdassa» ja »Izvestija VTsIK» lehdessä, sanottiin, että japanilaisten maahanhyökkäyksen torjuminen ja armoton taistelu heidän sisämaassa olevia asiamiehiään ja apureita vastaan on Neuvostotasavallan ja koko Venäjän työtätekevien joukkojen elämän- ja kuolemankysymys. Lenin lähetti huhtikuun 7 p:nä 1918 Vladivostokin Neuvostolle ohjeeksi sähkeen, jossa hän varoitti, että miehittäjät ryhtyvät välttämättömästi hyökkäämään, ja vaati Kaukoidän kommunisteja valmistautumaan vähääkään viivyttelämättä taisteluun ulkomaisia maahanhyökkäjiä vastaan (ks. Teokset, 27. osa, s. 213). — 32.

- ⁴⁰ Siperian Neuvostojen TpKK:n puheenjohtaja N. N. Jakovlev tiedotti V. I. Leninille, mihin järjestelytoimiin oli ryhdytty japanilaisten maahanhyökkääjien torjumiseksi japanilaisten joukkojen noustua maihin Vladivostokissa. — 32.

- ⁴¹ Kyseiset rivit Lenin on kirjoittanut ohjekirjelmään, jonka Rybinskin kansantalousneuvoston asiainhoitaja insinööri N. I. Dyrenkov sai KKTN:stä.

Dyrenkov oli saapunut Moskovaan selostamaan KKTN:ssä Rybinskin kansantalousneuvoston toimintaa. Hänen selostuksensa Rybinskin taloudellisesta tilasta oli huhtikuun 15 p:nä 1918 käsiteltävänä KKTN:n puhemiehistön istunnossa. Leninin ehdotuksesta Rybinskille päätettiin myöntää kiireellisesti laina. Lenin keskusteli Dyrenkovin kanssa Neuvostotasavallan taloudellisesta tilasta, Rybinskin teollisuuden tilasta ja Rybinskin kansantalousneuvoston toimenpiteistä. — 34.

- ⁴² Kysymyksessä on lakiluonnos »Asetus osakkeiden, obligaatioiden ja muiden korkokantaisten arvopaperien rekisteröinnistä». KKTN valmisti alustavasti kaksi ensimmäistä luonnosta. Pehdyttyän

niihin Lenin hylkäsi ensimmäisen. Toiseen hän teki toimitusluontoisia korjauksia ja lähetti sen sitten Finanssiasiain kansankomisariaattiin D. P. Bogolepoville ja I. E. Gukovskille. Luonnosta muokattiin mainitussa kansankomissariaatissa, jonka jälkeen Lenin teki siihen uudelleen toimitusluontoisia korjauksia. Sitten se otikoitiin ja esitettiin huhtikuun 17 p:nä 1918 Kansankomissaarien Neuvoston käsiteltäväksi. Luonnoksen johdosta hyväksyttiin seuraava päätös: »Lähetettävä ulkoasiain ja oikeusasiain kansankomisariaatteihin, jotta nämä käsitteisivät kysymyksen yhdessä asiaintuntijain kanssa ja antaisivat lausuntonsa Kansankomissaarien Neuvoston seuraavaan istuntoon, huhtikuun 18 päivään mennessä.» Asetus vahvistettiin huhtikuun 18 p:nä KKN:ssä ja julkaistiin huhtikuun 20 p:nä »Izvestija VTsIK» lehden 78. n:ossa. — 35.

- ⁴³ I. J. Jakovlev perusti Simbirskissä (nyk. Uljanovsk), V. I. Leninin syntymäkaupungissa, ensimmäisen tshuvassinkielisen koulun. Hän laati ensimmäisen tshuvassinkielisen aakkoston ja aapisen, toimi utterasti tshuvassiväestön valistamisen hyväksi.

Toukokuun 4 p:nä 1918 lähetetyssä vastaussähkeessä Leninille tiedotettiin, että I. J. Jakovlev on jäänyt naisten kurssien ja seminaarin johtajaksi. — 36.

- ⁴⁴ Leninin kirje johtui seuraavista seikoista. Tammikuun 4 (17) p:nä 1918 Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi asetuksen Punaisen Ristin uudelleenjärjestelystä, joka perustui tsaarihallituksen aikaisen Punaisen Ristin päähallinnon lakkautukseen ja sen omaisuuden ja pääomien luovuttamiseen valtiolle. Punaisen Ristin uudelleenjärjestely uskottiin (asetuksen ensimmäisen osan 3. §) komitealle, johon kuului neuvosto-, sotilas- ja kansalaisjärjestöjen edustajia. Komitea velvoitettiin esittämään KKN:lle lääkintäkollegioiden neuvoston välityksellä Punaisen Ristin laitosten uudelleenjärjestelyä koskeva suunnitelma. Komitea ei kuitenkaan täyttänyt sille uskottuja tehtäviä, josta Bontsh-Brujevitsh ilmoitti Punaisen Ristin komitean jäsenenä Leninille. — 37.

- ⁴⁵ Kysymys on rahanuudistuksen valmistelusta. Uudistuksen tarkoituksena oli vakauttaa neuvostovaluutta ja poistaa inflaatio, jonka sota, tsaarihallituksen ja porvarillisen väliaikaisen hallituksen isännöiminen oli aikaansaanut. Lenin herätti kysymyksen rahanuudistuksen tarpeellisuudesta joulukuussa 1917 asiakirjassa »Ehdotus dekreetiksi pankkien kansallistamisen toimeenpanosta ja sen yhteydessä välttämättömistä toimenpiteistä» (ks. Teokset, 26. osa, s. 377). Rahanuudistusta valmisteltiin Leninin välittömällä johdolla. Hän pyrki jouduttamaan uusien, neuvostorahojen valmistusta ja liikkeellelaskua, osallistui niiden malleja koskevien ehdotusten kaikkien yksityiskohtien käsittelyyn (ks. tästä osasta 125. ja 126. asiakirjaa sekä Ленинский сборник XXI, стр. 180 (XXI Lenin-kokoelma, s. 180)).

Rahanuudistus jäi silloin suorittamatta, mihin syynä oli ulkomaiden sotilaallinen interventio ja kansalaissota sekä siirtyminen »sotakommunismiin» politiikkaan. Ensimmäinen neuvostora-

hanuudistus suoritettiin Leninin periaatteiden mukaisesti vuosina 1922—1924. — 38.

- ⁴⁶ Leninin kirje on vastaus Amerikan Punaisen Ristin lähetystön jäsenelle Raymond Robinsille. Se on kirjoitettu englanniksi. Kirjeen yläosaan Lenin on kirjoittanut: »Vastaus 30. IV 1918.»

Kirjeessään, jonka R. Robins kirjoitti V. I. Leninille ollessaan lähdössä Neuvosto-Venäjältä USA:han, hän kiitti vilpittömästi avusta, jota oli saanut Amerikan Punaisen Ristin lähetystön tehtäviä toimitellessaan.

Muutaman päivän kuluttua, toukokuun 11 pnä 1918, Lenin kirjoitti »Kaikille edustajien neuvostoille ja muille neuvostojärjestöille» osoitetun kirjeen, jossa pyysi »antamaan kaikkinaista apua eversti Robinsille ja Amerikan Punaisen Ristin lähetystön muille jäsenille, jotta he voisivat matkustaa esteettömästi ja nopeasti Moskovasta Vladivostokiin». — 39.

- ⁴⁷ P. P. Malinovskille, v. t. tasavallan omaisuuksien kansankomissariaalle, osoitetun kirjeen Lenin kirjoitti »Tasavallan muistomerkeitä» annetun asetuksen täytäntöönpanon johdosta. Mainittu asetusta oli hyväksytty KKN:ssä huhtikuun 12 pnä 1918 ja julkaistu huhtikuun 14 pnä »Pravdassa» ja »Izvestija VTsIK» lehdessä. Asetuksessa velvoitettiin poistamaan tsaarien ja heidän palvelijoidensa muistomerkit, joilla ei ollut historiallista eikä taiteellista arvoa, ja pystyttämään vallankumouksen muistomerkkejä. Erikoinen toimikunta, johon kuuluivat valistusasiain kansankomissaari, tasavallan omaisuuksien kansankomissaari ja Valistuskomissariaatin kuvamataideosaston johtaja, velvoitettiin määrittelemään, mitkä Moskovassa ja Leningradissa olevat muistomerkit tuli poistaa, ja sitä kehoitettiin käyttämään taiteilijavoimia uusien vallankumousmuistomerkkien luonnostamisessa. Kansankomissaarien Neuvosto kehotti toimikuntaa poistamaan toukokuun 1 päivään mennessä muistomerkkirumilukset ja esittämään ensimmäiset muistomerkkien luonnokset sekä valmistelemaan kiireesti vanhojen tekstien, vertauskuvien ja katujen nimikilpien korvaamista uusilla, joissa heijastuvat vallankumouksellisen Venäjän aatteet ja tunteet.

Lenin piti tämän asetuksen toimeenpanoa hyvin suurimerkityksisenä. Sen täytäntöönpanon edistymistä koskeva kysymys oli käsiteltävänä Kansankomissaarien Neuvoston istunnoissa heinäkuun 8, 17 ja 30 pnä 1918. Lenin arvosteli useaan otteeseen Valistuskomissariaatin, Omaisuuksien kansankomissariaatin ja Moskovan Neuvoston johtohenkilöitä KKN:n asetuksen epätyytyttävän täytäntöönpanon johdosta (ks. tästä osasta 109. asiakirjaa ja Teosten 35. osasta 171. ja 175. asiakirjaa). — 40.

- ⁴⁸ Kysymyksessä oleva sähke on vastaus sähkeeseen, jonka kansallistettujen tuotantolaitosten aluehallinto oli lähettänyt Jekaterinburgista huhtikuun 30 pnä 1918 ja jossa tiedotettiin, että oli levietty huhua Bogoslovskin vuoriteollisuusalueen kansallistamisen peruuttamisesta. Leninistä oli hyvin tärkeää hälventää mahdollisimman pikaisesti nämä valheelliset huhut, jotka saattoivat johtaa harhaan työläisjoukkoja. Jekaterinburgista saatuun sähkösanomaan

hän teki seuraavan merkinnön: »Sain 2/V 1918 klo 7 ill. Vaadin suorittamaan tutkimuksen, mistä johtuu 2 p n myöhästyminen. Lenin.» — 40.

- ⁴⁹ Kyseinen VKP(b):n KK:lle osoitettu kirjelmä hyväksyttiin neuvottelussa, jonka Lenin piti Maatalouden kansankomissariaatin kollegion bolshevikkijäsenten kanssa sen johdosta, että vasemmistoerrien johtomiehet M. A. Spiridonova ja V. A. Karelin olivat vaatineet Maatalouden kansankomissariaatin luovuttamista kokonaan heidän määräysvaltaansa. Syynä vaatimukseen oli se, että A. L. Kolegajevin erottua Maatalouskomissariaatista, sinne oli nimitetty uusia miehiä, bolshevikkeja (S. P. Sereda, V. N. Meshtsherjakov, N. M. Petrovski y.m.), mikä heikensi huomattavasti vasemmistoerrien asemaa kansankomissariaatissa.

Lenin kirjoitti myös seuraavan ehdotuksen neuvottelukokouksen päätökseksi: »Alustavassa neuvottelussa (tovereiden Spiridonovan ja Karelinin herättämien kysymysten johdosta) maatalouskollegion jäsenet toverit Sereda ja Meshtsherjakov sekä Lenin ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että herätettyjä kysymyksiä on pidettävä vakavina poliittisina kysymyksinä ja on siitä syystä siirrettävä ehdottomasti VKP:n KK:n käsiteltäviksi.

Neuvottelukokous pitää välttämättömänä niiden luovuttamista pikaisesti ja kiireellisesti KK:lle» (Ленинский сборник XXXVI; стр. 42 (XXXVI Lenin-kokoelma, s. 42)).

Kysymys Maatalouskomissariaatissa vallinneesta tilanteesta oli esillä VKP(b):n KK:n istunnossa toukokuun 3 p:nä 1918. KK hyväksyi neuvottelukokouksen päätöksen ja katsoi vasemmistoerrienvaatimukset perusteettomiksi. — 41.

- ⁵⁰ Tarkoitetaan saksalaismiehittäjien toimeenpanemaa Keskusradan hajottamista ja porvariston ja tilanherrojen avoimen diktatuurin pystyttämistä Ukrainassa. Maahanhyökkääjien toimesta koolle kutsutussa kulakkien ja tilanherrojen edustajakokouksessa Kijevissä huhtikuun 29 p:nä 1918 julistettiin Ukrainan hetmaniksi ukrainalainen suurtilanomistaja, tsaarin entinen sivusadjutantti kenraali P. P. Skoropadski. — 41.

- ⁵¹ Saksalaiset ja valkokaartilaiset joukko-osastot murtautuivat toukokuun 6 p:nä 1918 Donin Rostoviin ja valtasivat kaupungin. Neuvostojoukot vapauttivat sen toukokuun 7 p:nä, mutta toukokuun 8 p:nä saksalais- ja valkokaartilaisjoukot miehittivät jälleen Donin Rostovin. — 41.

- ⁵² *Inon linnoitus* — Suomen rajalla ollut linnoitus, joka yhdessä Kronstadtin kanssa kuului Pietarin puolustusvyöhykkeeseen. VSFNT:n ja Suomen sosialistisen työväentasavallan välisen sopimuksen perusteella Inon linnoitus luovutettiin sosialististen tasavaltujen yhteisiä etuja silmällä pitäen VSFNT:lle. Suomen valtakunnan tukahduttamisen jälkeen Suomen porvarihallitus vaati Saksan imperialistien tukemana Inon linnoituksen luovuttamista Suomelle. Ennen sen luovuttamista tärkeimmät linnoi-

tuslaitteet räjäytettiin ja tuhottiin Kronstadtin komendantin määräyksestä. Suomalaiset joukot miehittivät Inon linnoituksen toukokuussa 1918. — 41.

- ⁵³ Toukokuun 6 p:nä 1918 pidetyssä Keskuskomitean kiireellisessä istunnossa keskusteltiin Neuvostotasavallan kansainvälisestä asemasta sen johdosta, että Neuvosto-Venäjän ja Saksan välit olivat kärjistyneet Saksan vaadittua Inon linnoituksen luovuttamista porvarilliselle Suomelle ja englantilaiset olivat miehittäneet Muurmanskin ja miehittäjät varustautuivat etenemään maan sisäosiin. Keskuskomitea hyväksyi V. I. Leninin ehdotuksesta maailmantilannetta koskevan päätöksen (ks. Teokset, 27. osa, ss. 344 ja 369—370). — 41.
- ⁵⁴ Tämä kirjelappu on vastaus A. D. Tsjurupalle, joka oli tiedottanut Leninille, että Nikolain radan elintarvikejärjestö ei ollut päästänyt Elintarvikekomissariaatin kollegion jäsentä A. I. Sviderskiä suorittamaan tarkastusta. Tarkastus oli määrätty suoritettavaksi Elintarvikekomissariaatin, Kulkulaitoskomissariaatin ja KKTN:n yhteisestä sopimuksesta. Tsjurupa pyysi Leniniltä neuvoa, mihin toimenpiteisiin pitäisi ryhtyä mainitussa tapauksessa. — 42.
- ⁵⁵ V. I. Lenin kirjoitti tämän kirjeen A. D. Tsjurupalle keskusteltuaan Putilovin (nyk. Kirovin) tehtaan ostolautakunnan puheenjohtajan, pannuosaston piirrottajan työmies A. V. Ivanovin kanssa, joka kuvaili yksityiskohtaisesti Pietarissa vallitsevaa vaikeaa nälänhätää ja kertoi tehtaan tilasta ja työmiesten mielialasta. Lenin ilmoitti Ivanoville asetuksesta, jonka Kansankomissarien Neuvosto oli hyväksynyt istunnossaan toukokuun 9 p:nä 1918 ja jonka perusteella elintarvikeasiain kansankomissaari sai erikoisvaltuudet viljavarastoja salailevaa ja niillä keinottelevaa maalaisporvaristoa vastaan käytävässä kamppailussa. Lenin antoi Ivanoville tämän asetuksen jäljennöksen, jotta Ivanov tekisi siitä selkoa Putilovin tehtaan työläisille. A. V. Ivanovin ja V. I. Leninin kohtausta valaisevaa aineistoa ks. teoksesta »Muistelmia Vladimir Iljitsh Leninistä», 2. osa, Petroskoi 1958, ss. 347—349. — 43.
- ⁵⁶ Kysymyksessä on venäläis-saksalaisen komission neuvottelukokous Venäjän ja Saksan taloudellisten suhteiden ennallistamisen ehdoista. Neuvottelukokous pidettiin Moskovassa toukokuun 15 p:nä 1918. Kauppa- ja teollisuusasiain apulaiskansankomissaari M. G. Bronski teki alustuksen tässä neuvottelukokouksessa. Hänen alustuksensa peruskohdat Lenin oli tarkastanut ja hyväksynyt. — 43.
- ⁵⁷ Leninin aloitteesta laaditussa Venäjän ja Amerikan Yhdysvaltojen taloudellisten ja kauppasuhteiden kehitystä koskevassa suunnitelmassa neuvostohallitus ilmoitti olevansa valmis maksamaan USA:sta hankituista tavaroista maataloustuotteilla ja raaka-aineilla sekä myöntämään USA:lle toimilupia samoin perustein kuin muillekin maille.

Tämä suunnitelma julkaistiin ensimmäisen kerran Kauppa- ja teollisuuskomissariaatin tiedonantolehden («Vestnik Narodnogo komissariata trgovli i promyshlennosti») 1. n:ossa kesäkuussa 1918 otsikoituna »Venäjän ja Amerikan kauppasuhteet». Suunnitelma ja Leninin Robinsille kirjoittama kirje julkaistiin USA:ssa teoksessa »Russian American relations. March 1917 — March 1920» («Venäjän ja Amerikan suhteet. Maaliskuu 1917 — maaliskuu 1920»), New York 1920. — 44.

- ⁵⁸ Lenin kirjoitti tämän kirjelman G. V. Tshitsherinille saatuaan tiedon, että Taka-Kaukasian porvarillisen hallituksen joukot ovat aseistettujen kauppa-alusten tukemina etenemässä Suhumiin saatuen uhan alaiseksi koko Mustan meren rannikon. V. I. Leninille esitettyssä sähkösanomaluonnoksessa, joka oli tarkoitettu lähetettäväksi Mustan meren laivaston päällikölle Sablinille, viimeksi mainittua käskettiin aseistamaan joukko Neuvosto-Venäjän kauppa-aluksia ja lähettämään nämä puolustustehtäviin Suhumiin.

Toukokuun 20 pnä 1918 neuvostohallitus lähetti Saksan hallitukselle vastalausenuotin sen johdosta, että saksalaiset sotilasviranomaiset suhtautuivat suosiollisesti »niin sanotun Taka-Kaukasian hallituksen» aseistettujen kauppa-alusten toimiin, vaikka tuota hallitusta »ei ole kerrassaan kukaan Taka-Kaukasiassa tunnustanut». — 45.

- ⁵⁹ Kysymyksessä on Elintarvikekomissariaatin ja paikallisten elintarvikehuoltoelinten uudelleenjärjestelyä koskevan asetuksen luonnos. Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa toukokuun 20 pnä 1918 Tsjurupa ehdotti Leninin ohjeen mukaisesti tämän asetusluonnoksen ottamista käsiteltäväksi. Luonnosta käsiteltiin KKN:n istunnoissa toukokuun 22 ja 23 pnä ja se hyväksyttiin korjailtuna. Asetus päätettiin esittää YTpKK:lle, missä se vahvistettiin toukokuun 27 pnä. Toukokuun 31 pnä 1918 asetus julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 109. n:ossa.

Asetuksen 3. pykälässä edellytettiin muodostettavaksi paikallisten elintarvikekomissariaattien yhteyteen etupäässä kuluttavilla seuduilla erikoiskomennuskuntia puolue- ja ammattijärjestöjen suosittelamista työläisistä. Näiden komennuskuntien tuli olla paikallisten elintarvikehuoltoelinten määräysvallassa ja noudattaa niiden ohjeita, jota paitsi komennuskuntia tuli käyttää agitaatio-, järjestely- ja neuvontatyössä. »Työläiskomennuskuntien päätehtävänä tulee olla työtätekevän talonpoikaiston järjestäminen kulakkeja vastaan», sanottiin asetuksessa («Декреты Советской власти», т. II, 1959, стр. 310 («Neuvostovallan asetukset», II osa, 1959, s. 310)). — 46.

- ⁶⁰ Keväällä 1918 Saksan imperialistit miehittivät Ukrainan, tunkeutuivat Krimille ja etenivät Sevastopoliin, jonne oli keskitetty Mustan meren laivasto. Pelastaakseen laivaston saksalaisilta anastajilta neuvostohallitus siirsi sen 29.—30. huhtikuuta Novorosiiskiin. Kymmenen päivän kuluttua laivaston sinne saapumisesta Saksan sotilasjohto vaati kategorisesti sen palauttamista takaisin Sevastopoliin ja uhkasi muussa tapauksessa jatkaa hyökkäystä

pitkin Mustan meren rannikkoa. Neuvostohallitus lähetti toukokuun 11 pnä »Vastalauseen Saksan hallitukselle Krimin miehittämisen johdosta». Siinä selitettiin laivaston siirtämiseen liittyviä asiahaaroja ja osoitettiin, millä ehdoin se voitaisiin palauttaa Sevastopoliin (ks. V. I. Lenin, Teokset, 27. osa, ss. 347–348).

Kaikki yritykset sopia tästä kysymyksestä Saksan hallituksen kanssa jäivät täysin tuloksettomiksi. Koska laivaston pelastamiseen ei ollut mahdollisuuksia ja ettei sitä olisi jouduttu luovuttamaan Saksan imperialisteille, Lenin antoi Korkeimmalle Sotaneuvostolle määräyksen laivaston viivyttelöttömästä tuhoamisesta (ks. seuraavaa asiakirjaa). Kansankomissaarien Neuvoston salaisessa ohjekirjelmässä merivoimien viranomaisia käskettiin tuhoamaan kaikki Novorossiiskissa olevat Mustan meren laivaston alukset ja kauppalaivat. Hallituksen käsky pantiin täytäntöön 18.–19. kesäkuuta 1918: suurin osa laivastosta upotettiin Novorossiiskin lähistöllä. — 48.

- ⁶¹ »*Arbeiterpolitik*» («Työväenpolitiikka») — tieteelliseen sosialismiin pitäytyvä viikkolehti, Bremenin vasemmistososialidemokraattien ryhmän äänenkannattaja. Ryhmä liittyi 1919 Saksan Kommunistiseen Puolueeseen. Viikkolehteä julkaistiin Bremenissä vuodesta 1916 vuoteen 1919.

»*Der Sozialdemokrat*» («Sosialidemokraatti») — päivälehti, Württembergin Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen äänenkannattaja, ilmestyi Stuttgartissa vuodesta 1915. Vuodesta 1921 alkaen lehti oli Württembergin Yhdistyneen Kommunistisen Puolueen äänenkannattaja ja ilmestyi »Kommunist» nimisenä. — 49.

- ⁶² V. I. Lenin tarkoittaa luultavasti kirjettä, jonka hän oli lähettänyt S. G. Shaumjanille toukokuun 14 pnä 1918 (ks. Teokset, 35. osa, 142. asiakirja. Kirjeen kirjoittamispäivä on 35. osassa osoitettu virheellisesti).

Kyseisen 24. toukokuuta päivätyn kirjeen toimitti Bakuun S. M. Ter-Gabrieljan, joka oli Bakun kommuunin toimihenkilöitä. — 49.

- ⁶³ Kyseinen asiakirja on laadittu Elintarvikeasiain kansankomissariaatissa. Asiakirjan yläosassa on viivalla erotettu seuraava merkintö: »Elintarvikeasiain kansankomissariaatin kirjelmä». — 50.

- ⁶⁴ Tarkoitetaan Kansankomissaarien Neuvoston toukokuun 8 pnä 1918 tekemää päätöstä kaikkien autojen luetteloinnista ja liikojen kuorma-autojen luovuttamisesta Elintarvikeasiain kansankomissariaatille. — 53.

- ⁶⁵ Lenin lähetti Vyksan työläisille sähkeen vastaukseksi heiltä saamaansa sähkösanomaan, että he »nähtyään kylliksi nälkää» lähtevät laivalla omine osastoineen ja konekivääreineen hankkimaan väkivoimalla viljaa. — 53.

- ⁶⁶ Lenin kirjoitti kirjeen englanniksi keskustellessaan amerikkalaisen

lehtimiehen Albert Rhys Williamsin kanssa, joka oli tullut taapaamaan häntä ennen USA:han lähtöään. — 54.

⁶⁷ G. J. Sokolnikov, N. I. Buharin ja J. Larin olivat lähdössä Berliiniin neuvostovaltuuskunnan jäsenenä neuvottelemaan taloudellisen sopimuksen solmimisesta Saksan kanssa. — 54.

⁶⁸ Kysymyksessä on nähtävästi kirje, jonka Lenin kirjoitti kesäkuun 2 pnä 1918 J. A. Berzinsille tai G. L. Shklovskille (ks. Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, 165. asiakirja). — 56.

⁶⁹ V. I. Lenin kirjoitti nämä kirjelaput A. D. Tsjurupalle sen johdosta, että laajoille työläisjoukoille oli tehtävä selkoa omintakeisia hankintoja koskevasta päätöksestä, jonka Kansankomissaarien Neuvosto oli hyväksynyt kesäkuun 1 pnä 1918. Päätöksessä osoitettiin, että omintakeiset viljanhankinnat, joihin eräiden järjestöjen ja työväen ammattiyhdistysten edustajat olivat pyytäneet lupaa KKN:ltä, saattavat vahingoittaa elintarvikehuoltoa, raivata tietä kulakeille ja tilanherroille ja johtaa vallankumouksen perikatoon. Päätöksessä asetettiin tehtäväksi perustaa elintarvikekomennuskuntia, määrätä niihin työläisten ja toimihenkilöiden keskuudesta parhaita ja uskollisimpia miehiä »pitäen silmällä työväen yhteisten taisteluvoimien muodostamista, jotta voitaisiin palauttaa järjestys, auttaa valvontaa, koota kaikki viljaylijäämät ja voittaa lopullisesti keinottelijat» («Декреты Советской власти», т. II, стр. 379—381 («Neuvostovallan asetukset», II osa, ss. 379—381)).

Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös V. I. Leninin Teosten 27. osasta, ss. 407—408. — 56.

⁷⁰ Valkotshekit ja valkokaartilaiset valtasivat Omskin kesäkuun 7 pnä 1918, minkä jälkeen siellä muodostettiin maahanhyökkääjien osanotolla Siperian valkokaartilaiden marionettihallitus. Hallitukseen kuului pääasiallisesti eserriä, mutta myös menshevikkejä ja kadetteja. Puhuen silmänlumeeksi demokratiasta se ajoi vastavallankumouksellista politiikkaa ja valmisti maaperää siirtyäkseen porvariston ja tilanherrojen avoimeen sotilasdiktatuuriin.

G. J. Zinovjevin tiedustelussa oli puhe viljan ostamisesta Pietaria varten Omskista. — 59.

⁷¹ Tarkoitetaan asetusta »Tasavallan muistomerkeistä», joka hyväksyttiin Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa huhtikuun 12 pnä 1918 (ks. niin ikään tästä osasta 75. asiakirjaa ja 47. huomautusta). — 62.

⁷² Kysymyksessä on tshekkoslovakien armeijakunnan suorittama Syzranin valtaus.

Tshekkoslovakien armeijakunta muodostettiin Venäjällä jo ennen Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen voittoa tshekeistä ja slovakeista, jotka Itävalta-Unkarin armeijan sotilaina olivat joutuneet sotavankeuteen. Vuoden 1918 maaliskuun 26 pnä tehdyn sopimuksen mukaisesti neuvostohallitus antoi armeijakun-

nalle mahdollisuuden poistua Venäjältä Vladivostokin kautta ehdolla, että armeijakunta luovuttaa aseensa ja erottaa päällikkökunnastaan venäläiset upseerit. USA:n, Englannin ja Ranskan imperialistien osoituksesta ja tukemana armeijakunnan vastavallankumouksellinen johto provosoi silti toukokuun lopulla armeijakunnan aseelliseen kapinaan neuvostovaltaa vastaan. Läheisessä yhteistoiminnassa valkokaartilaisten ja kulakkien kanssa valkotshekit miehittivät huomattavan osan Uralista, Volgan varren alueista ja Siperiasta.

Tshekkoslovakkialaisten kapinoitsijoiden miehittämillä alueilla muodostettiin menshevikkien ja eserrien osanotolla valkokaartilaishallituksia.

Vakuututtuaan joutuneensa vastavallankumouksellisen päällystön petettäväksi monet armeijakunnan sotamiehet lähtivät armeijakunnasta ja kieltäytyivät sotimasta Neuvosto-Venäjää vastaan. Noin 12 000 tshekkiä ja slovakia taisteli Punaisen Armeijan riveissä.

Punainen Armeija vapautti Volgan varren alueet syksyllä 1918. Valkotshekit murskattiin lopullisesti samanaikaisesti kuin likvioidtiin Koltshakin kapina. — 63.

⁷³ V. I. Lenin tarkoittaa seuraavaa kirjallisuutta: R. Luxemburgin kirjasta — Junius, »Die Krise der Sozialdemokratie» (»Sosialidemokratian kriisi»), Saksassa »käsikirjoituksena» julkaistua kirjasta »Klassenkampf gegen den Krieg! Material zum 'Fall' Liebknecht» (»Luokkataistelu sotaa vastaan! Aineistoa Liebknechtin 'tapaukseen'»), leikkeitä »Berliner Tagwacht» lehdestä (Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen äänenkannattaja). — 63.

⁷⁴ Saksalaisen vasemmistososialidemokraatin O. Rühlen artikkeli »Zur Parteispaltung» ilmestyi tammikuun 12 p:nä 1916 Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen pää-äänenkannattajan, »Vorwärts» lehden, 11. n:ossa. — 63.

⁷⁵ *Referenten-Material aus Niederbarnim* — Niederbarnimin (Berliinin esikaupunki) esitelmöitsijöille tarkoitettua aineistoa, jota K. Legien siteerasi kirjassaan »Warum müssen die Gewerkschaftsfunktionäre sich mehr am inneren Parteileben beteiligen?» (»Miksi ammattiyhdistystoimitsijoiden pitää osallistua enemmän sisäiseen puolue-elämään?»). — 64.

⁷⁶ Kysymyksessä on Saksan hallituksen vaatimus, että Mustan meren laivasto on siirrettävä Novorossiiskista Sevastopoliin. Tätä kysymystä koskevaa aineistoa ks. tästä osasta, 88. asiakirja ja 60. huomautus. — 64.

⁷⁷ Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi asetuksen öljyteollisuuden kansallistamisesta kesäkuun 20 p:nä 1918. — 64.

⁷⁸ K. A. Mehonoshin, Itärintaman VSN:n jäsen, tiedusti lennättimitse asiaintilaa sen johdosta, että vasemmistoeserrät olivat nostattaneet heinäkuun 6 p:nä 1918 kapinan Moskovassa. Hän pyysi tiedot-

tamaan, minkä asenteen oli ottanut vasemmistoeserrä A. L. Kolgajev. Lisäksi Mehonoshin tiedotti, että Itärintaman joukkojen komentaja vasemmistoeserrä M. A. Muravjov oli ilmoittanut pysyvänsä uskollisena neuvostovalalle ja kieltäytyvänsä vasemmistoeserrien puolueen jäsenyydestä, mikäli tämä puolue asettuu vastustamaan neuvostovaltaa.

Muravjov teki tämän ilmoituksen kuitenkin vain salatakseen petollisen toimintansa. Saatuaan vasemmistoeserrien KK:lta sähköksen, että vasemmistoeserrien oli muka onnistunut kaapata valta Moskovassa, hän siirtyi kapinallisten puolelle. Näiden suunnitelmien mukaan Muravjovin piti nostattaa Itärintaman joukot kapinaan neuvostovaltaa vastaan ja yhdessä valkotshekkien kanssa lähteä Moskovaa kohti. Heinäkuun 10 pnä Muravjov ilmoitti Simbirskiin saavuttuaan, ettei hän tunnusta Brestin rauhantekoa ja julistaa sodan Saksalle.

Neuvostohallitus ryhtyi kiireellisiin toimenpiteisiin tehdäkseen lopun Muravjovin seikkailusta. Heinäkuun 11 pnä julkaistussa hallituksen tiedonannossa Muravjov julistettiin petturiksi ja neuvostovallan viholliseksi. Samana päivänä illalla Muravjov kutsuttiin Simbirskin tpk:n istuntoon. Kun istunnossa oli saatettu julki Muravjovin petturuutta todistavat sähköiset maahanhyökkääjiä ja valkokaartilaisia vastaan suuntautuvien sotatoimien lopettamisesta, kommunistit vaativat hänen vangitsemistaan. Muravjov yritti tehdä vastarintaa ja sai surmansa. Hänen apurinsa vangittiin. — 70.

⁷⁹ Näissä Gukovskille osoitetuissa Leninin kirjelapuissa on puhe uusien neuvostosetelien liikkeellelaskun valmistelusta. Ks. niin ikään tästä osasta 71. asiakirjaa ja 45. huomautusta. — 72.

⁸⁰ Kysymys on nähtävästi siitä, että kokouksessa, jonka Saratovin vasemmistoeserrien puoluekomitea kutsui koolle Moskovin vasemmistoeserrien kapinan vuoksi, hyväksyttiin tuomitseva päätös vasemmistoeserrien KK:n menettelyn johdosta, joka oli omiaan saattamaan tuhoon neuvostovallan. Saratovin vasemmistoeserrien taisteluosasto totesi kokouksessaan Moskovin eserrien menetelleen petoksellisesti ja ilmoitti pitävänsä edelleenkin toimintaohjelmassaan kiinni neuvostovallan puolustamisesta.

Saatuaan Saratovista tiedotuksen vasemmistoeserrien kokouksessa hyväksytyistä ratkaisuista Lenin kirjoitti tiedotukseen seuraavan johtolauseen: »Kaukasiaan matkalla oleva komissaari Ivanov tiedottaa Saratovista», ja lähetti tiedotuksen »Pravdaan». Sellaisenaan se sitten myös julkaistiin »Pravdassa». — 73.

⁸¹ Asiakirja on kirjoitettu kirjeen johdosta, jonka Pohjois-Kaukasian sotilaspiirin huoltotoimisto oli lähettänyt Meriasian kollegiolle ja jossa pyydettiin toimittamaan pikaisesti Bakun Kansankomissaarien Neuvoston käytettäviin Kaspian merelle ja Kura-joelle 8—10 moottorialusta. Kirjeessä osoitettiin alustyyppit ja huomautettiin, että ne pitäisi varustaa tykeillä ja konekivääreillä sekä moottorien varaosilla. — 74.

- ⁸² Vastaukseksi Leninin kyselyyn Korkeimman Sotaneuvoston jäsen Podvoiski tiedotti, että Kurskista Itärintamalle lähetettäväksi aiotut joukko-osastot ovat vielä järjestelyn alaisia ja että kolme rykmenttiä ja kolme patteria käsittävä prikaati kuormataan heinäkuun 23 pnä. — 74.
- ⁸³ Kysymys on siitä, että N. I. Podvoiski oli tarjoutunut johtamaan Tshekkoslovakkiin kapinan sekä muiden vastavallankumouksellisten toimien tukahduttamista Volgan varrella ja Uralilla. — 75.
- ⁸⁴ Vastatessaan tätä V. I. Leninin kirjettä koskevaan L. A. Fotijejan kyselyyn J. Larin tiedotti Fotijevalle myöhemmin: »Lähtämääne Vladimir Iljitshin kirjettä (KKTN:ää käsittelevän kirjasen kirjoittamisesta) en ole koskaan saanut. Se saattaa olla niiltä ajoilta, jolloin (1918) olin lähetetty Berliiniin neuvottelemaan saksalaisten kanssa, ja minun piti saada se palattuani. Ainakin kohta palattuani sain Vladimir Iljitshiltä samasta aiheesta, mutta sisällöltään laajemman kirjeen, jossa kehoitettiin kirjoittamaan yleensä Neuvostotasa-vallasta eikä ainoastaan KKTN:stä (kirjettä ei ole löydetty. *Toim.*) ulkomaiden ja oman väestömme tutustuttamiseksi siihen, mitä vuodessa oli saatu aikaan. Siinä tarkoituksessa Vladimir Iljitsh kirjoitti sitten kaikille keskusvirastoille määräyksen, että minulle annettaisiin kaikki vaatimani tiedot (ks. Ленинский сборник XXI, срр. 139 (XXI Lenin-kokoelma, s. 139). *Toim.*). Keskusvirastojen lähettämä aineisto osoittautui kuitenkin epätydyttäväksi, joten meidän täytyi kieltäytyä laatimasta valtamme ensimmäisen vuoden ajalta sellaista konkreettista hallituksen selostusta, jota koskeva ajatus oli nähtävästi saanut Vladimir Iljitshin luopumaan aikeesta laatia yksinomaan Korkeinta Kansantalouseluovostoa käsittelevä kirjanen.»
- Leninin toimeksiantoon, josta Larin mainitsee Fotijevalle kirjoittamassaan kirjeessä, liittyvät Leninin kirjoittama ja KKN:n 29. elokuuta 1918 hyväksymä päätös, jolla kansankomissariaatit velvoitettiin esittämään kirjalliset selostukset toiminnastaan alkaen vuoden 1917 lokakuun 25 (marraskuun 7) päivästä, ja samaa asiaa käsittelevä kansankomissariaateille osoitettu Leninin kirje (Teokset, 36. osa, s. 477, 35. osa, 168. asiakirja). — 77.
- ⁸⁵ Ententevaltojen joukot nousivat heinäkuun 31 pnä 1918 maihin Onegassa ja valtasivat kaupungin. — 79.
- ⁸⁶ Tarkoitetaan Kansankomissaarien Neuvoston asetusta »Työläisjärjestöjen osallistumisesta viljanhankintoihin» (Leninin kirjeessä sitä sanotaan asetukseksi kollektiivisista junista) ja asetusta »Korjuukomennuskunnista ja korjuu- ja takavarikointikomennuskunnista», jotka oli laadittu pitäen pohjana V. I. Leninin elokuun 2 pnä 1918 kirjoittamia »Teesejä elintarvikekysymyksestä» (ks. Teokset, 28. osa, ss. 29—31). Asetukset hyväksyttiin KKN:n istunnoissa elokuun 3 ja 4 pnä 1918 ja julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä elokuun 6 pnä.
- Alempana mainitussa seitsemännessä pykälässä — asetuksessa

»Työläisjärjestöjen osallistumisesta viljan hankintoihin» — sanottiin: »Viljaa hankkimaan lähtevien komennuskuntien tulee auttaa paikallista väestöä sadonkorjuussa.» — 81.

- ⁸⁷ Ententevaltojen joukkojen vallattua elokuun 2 p:nä 1918 Arkangelin ryhmä Arkangelin kuvernementin tpk:n työntekijöitä matkusti Vologdaan tekemään M. S. Kedroville selkoa Vienen joella muodostuneesta tilanteesta. Vologdassa heidät tutustutettiin L. D. Trotskin käskyyn, jossa vaadittiin pitämään Arkangelista lähteneitä työntekijöitä karkureina ja luovuttamaan heidät Korkeimman Vallankumoustribunaaalin käsiin. Ryhmä kommunisteja, joita tämä käsky kuohutti, koska he eivät olleet välittömästi syyllisiä Arkangelin menetykseen, kääntyi V. I. Leninin ja J. M. Sverdlovin puoleen pyytäen lupaa matkustaa Moskovaan selostamaan totuudenmukaisesti tapahtumia. Vastaukseksi Lenin lähetti kyseisen sähkösen. — 84.
- ⁸⁸ Vastatessaan Leninin edelliseen kirjelappuun Tsjurupa kirjoitti: »Panttivankeja voidaan ottaa silloin, kun on todella voimaa. Mutta onko sitä? Epäilen.» — 85.
- ⁸⁹ Tämä sähkö on vastaus tiedotukseen, jonka oli lähettänyt suoraan linjaa Moskovan piirin sotilaskomissariaatin edustaja D. T. Petrutshuk. Hänet oli komennettu Orshaan jouduttamaan puna-armeijalaisosastojen lähettämistä Itärintamalle. Petrutshuk sähkötti eräiden joukko-osastojen rappeutumisesta, paikallisten neuvostaelinten toiminnan heikkouksista ja pyysi lupaa suoran linjan käyttöön. — 87.
- ⁹⁰ NKP:n KK:n marxismin-leninismien instituutilla ei ole käytettävissään V. V. Vorovskin kirjettä siihen liittyvine asiakirjoineen eikä mitään muutaakaan aineistoa, joiden perusteella voitaisiin todeta, nimenomaan mistä väärinkäytöksistä on kysymys. Koska V. I. Leninin kirje on osoitettu Sota-asiain kansankomissariaatin kollegion jäsenelle E. M. Skljanskille, voidaan olettaa, että tarkoitetaan jossakin sotilasvirastossa ilmenneitä väärinkäytöksiä. — 88.
- ⁹¹ S. V. Malyshev johti Volgan varrella Pohjoisen Alueen Kommunistien Liiton valtuutettuna myymälälotjista muodostettua liikkuvaa yhdistelmää, jonka tehtävänä oli vaihtaa tavaroita viljaan. Lenin lähetti kyseisen sähkösen vastaukseksi Malyshevin tiedotukseen, että viljanostot sujuvat menestyksellisesti.
Ks. niin ikään 385. asiakirjaa tästä osasta. — 89.
- ⁹² Lenin lähetti tämän sähkösen vastaukseksi Penzan kuvernementin tpk:n puheenjohtajan A. J. Minkin tiedusteluun, onko noudatettava Pohjoisen alueen finanssikomissaarin A. I. Potjajevin käskyä, jolla Penzassa ollut valtion arvopaperivalmistamon johtajaa vaadittiin vastoin Leninin elokuun 16 p:nä 1918 antamaa määräystä viivästyttämään valmistamon junan purkamista.
Sähkössä mainittu vasemmistoeserrien kapina puhkesi Penzan

- kuvernementin ujestikaupungissa Tshembarissa elokuun 19 p:n vastaisena yönä. Kapinan kukisti elokuun 20 p:nä Penzasta saapunut latvialaisesta jalkaväestä ja puna-armeijalaisista muodostettu osasto. — 91.
- ⁹³ Kysymyksessä on ehdotus, että ensimmäisinä Kazaniin ja Simbirskiin murtautuvat joukko-osastot palkittaisiin. — 92.
- ⁹⁴ V. I. Lenin asui heinäkuun tapahtumien jälkeen maanalaisena Viipurissa J. Latukan asunnossa syyskuun 17 (30) päivästä lokakuun 7 (20) päivään 1917 välttyäkseen porvarillisen väliaikaisen hallituksen vainotoimenpiteiltä. — 93.
- ⁹⁵ *Köyhälistökomiteat* muodostettiin YTpKK:n kesäkuun 11 p:nä 1918 antaman asetuksen nojalla. Ne esittivät erittäin merkittävää osaa taistelussa kulakistoa vastaan ja neuvostovallan lujittamisessa maaseudulla. Ne valvoivat tiukasti viljavarojen ja maatalouskaluston luettelointia ja jakelua. Esitettyään historiallista osaa sosialistisessa vallankumouksessa köyhälistökomiteat olivat jo vuoden 1918 syksyyn mennessä suorittaneet menestyksellisesti niille asetetut tehtävät. Tämän vuoksi samoin kuin siitä syystä, että »neuvostojärjestelmän rakentaminen oli suoritettava loppuun yhdenmukais- tamalla neuvostot järjestöllisesti kaikkialla Neuvostotasavallan alueella», neuvostojen VI yleisvenäläinen ylimääräinen edustajakokous, joka pidettiin marraskuussa 1918, kehotti suorittamaan kaikkien volosti- ja kyläneuvostojen uudet vaalit ja asetti vaalien toimittamisen välittömästi köyhälistökomiteain tehtäväksi. Joulukuun 4 p:nä 1918 julkaistua, vaaleja koskevaa YTpKK:n ohjekirjelmää vastaavasti köyhälistökomiteain tuli lopettaa toimintansa vaalien jälkeen ja luovuttaa kaikki varat ja asiainhoito uusille neuvostoille. — 94.
- ⁹⁶ Elintarvikekomissariaatin valtuutettu A. K. Paikes ja 4.º armeijan poliittinen komissaari Zorin tiedottivat Saratovista, että sotilasosastoja huolletaan kehnosti ja pyysivät ryhtymään erikoistoimenpiteisiin vaate-, varuste- ja ampumatarviketoimitusten jouduttamiseksi. — 96.
- ⁹⁷ Leninille osoitetussa elokuun 22 p:n vastaisena yönä 1918 saadussa sähkössä Penzan kuvernementin puoluekomitean varapuheenjohtaja S. S. Turlo, kuvernementtikomitean jäsen A. M. Buzdes ja sihteeri F. V. Veselovskaja tiedottivat, että Leniniltä elokuun 19 p:nä saadun sähköen johdosta (ks. tästä osasta 159. asiakirjaa) oli pidetty kuvernementtikomitean istunto. Kuvernementtikomitean jäsenet olivat päättäneet lähettää elintarvikevaltuutetun ja 50 latvialaista puna-armeijalaista tukahduttamaan kulakkikapinaa ja takavarikoimaan kulakeilta viljan, mihin kuvernementin tpk:n puheenjohtaja A. J. Minkin oli istunnossa vastannut sanomalla, että hän kieltäytyy noudattamasta tuota päätöstä. — 97.
- ⁹⁸ Tähän Leninin kirjeeseen antoivat aiheen seuraavat asianhaarat. Moskovan Neuvosto teki kaupungin vaikean elintarviketilanteen

johdosta elokuun 24 pnä 1918 päätöksen, jonka mukaan työtätekevät saivat luvan tuoda vapaasti Moskovaan aina puoleentoista puutaan asti elintarvikkeita, mutta vain omakohtaista käyttöä varten. Elokuun 26 pnä KKN käsitteli viljantuontietuuksia koskevaa asetusehdotusta, mutta jätti kysymyksen avoimeksi Moskovan Neuvoston päätöksen osalta.

Kysymyksen ollessa vielä käsittelyvaiheessa Moskovan Neuvoston päätöstä puolentoista puudan kuljetuksista alettiin noudattaa, mikä ei voinut olla vaikeuttamatta säkkimiesten keinottelun vastustamista ja sulkuvartioiden toiminnan sääntelyä. Tätä asiaa hoitanut Elintarvikekomissariaatin kollegion jäsen L. I. Ruzer jätti elokuun 29 pnä kollegiolle anomuksen, jossa pyysi vapauttamaan hänet säkkimiesten keinottelua vastaan käydyn taistelun järjestelystä. Ruzer kirjoitti anomuksessaan, ettei hän löydä »enää sanamuotoa yhteenkään määräykseen, joka pitäisi antaa kentältä tulevien tiedustelujen johdosta». A. D. Tsjurupa, joka niin ikään suhtautui kielteisesti puolentoista puudan kuljettamislupaan, kirjoitti Ruzerin anomukseen: »Kukaan kollegion jäsenistä enempää kuin koko kollegiokaan ei ole löytänyt niitä sanamuotoja, joita Ruzerkaan ei ole löytänyt. Johtopäätös: Moskovan Neuvoston määräys tulee kumota likipitäen seuraavassa järjestyksessä: KKN tekee heti päätöksen, joka julkaistaan; päätöksessä osoitetaan Moskovan Neuvoston päätöksen voimassaolon päättymisaika — noin 15. syyskuuta. A. Tsjurupa» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, s. 447)).

Leninin kirjelapun yläreunaan Tsjurupa on merkinnyt: »Vastaus Ruzerin anomukseen ja minun lisäykseni» ja siinä on myös päiväys »29/VIII».

KKN:n syyskuun 5 pnä 1918 tekemässä päätöksessä säädettiin Moskovan Neuvoston päätöksen ja Pietarin Neuvoston samanlaisen päätöksen voimassaolon päättymisajaksi 1. lokakuuta 1918. — 102.

⁹⁹ Lenin kirjoitti tämän kirjeen ollessaan sairaana eserräterroristin F. Kaplanin haavoitettua häntä vaikeasti elokuun 30 pnä 1918.

Lääkäreiden kiellosta huolimatta Vladimir Iljitsh alkoi hoitaa asioita jo muutaman päivän kuluttua haavoittumisestaan. Syyskuun 16 pnä lääkärit antoivat Leninille luvan ryhtyä työhön. Syyskuun 23 päivästä lokakuun puoliväliin Lenin oli lepäämässä Gorkissa.

Kirjeessä puhutaan Orelin kuvernementissa Jeletsin ujestissa suoritettavasta viljankeruusta. Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 183. asiakirjasta.

Käsi­kirjoituksessa on päiväys »7. IX 1918». KKN:n kanslian asiapaperien joukossa on kuitenkin säilynyt tämän kirjeen jäljennös, jossa on tuntemattoman henkilön kirjoittama päiväys »6/IX» ja kirjeen lähettämisaika »klo 21.10» (SNTL:n Lokakuun Vallankumouksen Valtionkeskusarkisto). Sitä paitsi syyskuun 7 päivää vasten yöllä A. D. Tsjurupa tiedotti G. J. Zinovjevile Pietariin: »tä­nä­än Vladimir Iljitsh... kirjoitti kirjeen» (»Petrogradskaja Pravda» n:o 194, syyskuun 7 pnä 1918). Tämä antaa aiheita varmistaa, että kyseinen kirje on kirjoitettu syyskuun 6 pnä 1918. — 102.

- ¹⁰⁰ Leninin sähke lähetettiin Kazaniin syyskuun 10 pnä 1918 klo 6.54 aamulla, ja kello kahteen mennessä päivällä Punaisen Armeijan osastot vapauttivat Kazanin valkokaartilaisten ja valkotshekkien joukoista.
Tervehdyssanomina, jotka V. I. Lenin lähetti puna-armeijalaisille Kazanin valtauksen johdosta, ks. Teosten 28. osasta, ss. 78, 85. — 103.
- ¹⁰¹ Rautaisen divisioonan joukot vapauttivat G. D. Gain johdolla Simbirskin kaupungin syyskuun 12 pnä 1918. — 104.
- ¹⁰² Orelin kuvernementin Jeletsin ujestin köyhälistökomiteat lähettivät sähkeitä Leninille vastaukseksi kirjeeseen, jonka hän oli kirjoittanut maatalouden kansankomissaarille S. P. Seredalle (ks. 179. asiakirjaa* tästä osasta). — 105.
- ¹⁰³ Lenin kirjoitti tämän kirjeen V. D. Bontsh-Brujevitshille saatuaan tiedon, että Bontsh-Brujevitshin vaimo, Terveystenhuollon kansankomissariaatin kollegion jäsen V. M. Velitshkina-Bontsh-Brujevitsh oli kuollut syyskuun 30 pnä 1918. — 106.
- ¹⁰⁴ Tämä sähke oli lähetetty sen johdosta, että Turkin Saksan-lähettiläs Rifaat pasha oli ehdottanut allekirjoitettavaksi protokollan Kaukasian sotatilan säännöstelemisestä. Rifaat pashan esittämässä protokollaehdotuksessa luvattiin vetää turkkilaiset joukot pois Kaukasiasta Brestin rauhansopimuksen edellyttämälle rajalinjalle, mutta siinä ei ollut pykälää turkkilaisten jättämien alueiden luovuttamisesta välittömästi neuvostoviranomaisille.
Sähkeessä esitetyt epäilykset osoittautuivat aiheellisiksi. Turkin hallitus allekirjoitti lokakuun 30 pnä 1918 ententevaltojen kanssa Mudrosissa aseposopimuksen, johon sisältyi m.m. pykälä, että Turkki sallii ententevaltojen miehittää Bakun. Marraskuussa 1918 turkkilaiset vetivät sopimuksen mukaisesti joukkonsa pois Bakusta ja englantilaiset miehittivät sen. — 107.
- ¹⁰⁵ Krasin pyysi Leniniä allekirjoittamaan Tsaritsynin erikoiskomissiolle osoitetun sähkeen, jossa määrättiin vapauttamaan arestista Öljyteollisuuden pääkomitean toimihenkilö N. Muhin ja antamaan hänelle mahdollisuuden matkustaa esteettömästi Moskovaan. Krasin ehdotti lähetettäväksi sähkeen jäljennöksen Stalinille Tsaritsyniin. — 107.
- ¹⁰⁶ Kysymyksessä on artikkeli »Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky» (ks. Teokset, 28. osa, ss. 90—98). Artikkelijulkaistiin »Pravdassa» lokakuun 11 pnä 1918. — 108.
- ¹⁰⁷ V. I. Lenin tarkoittaa tsaarihallituksen ja porvarillisen väliaikaisen hallituksen velkoja Englannin, Ranskan, USA:n ja muiden maiden imperialisteille. YTpKK:n 21. tammikuuta (3. helmikuuta) 1918 antamalla asetuksella annuloitiin kaikki lainat, joita tsaarihallitus ja väliaikainen hallitus olivat saaneet ulkomailta. — 109.

- ¹⁰⁸ Nootti lähetettiin USA:n presidentille W. Wilsonille lokakuun 24 pnä 1918 (ks. «Документы внешней политики СССР», т. I, 1957, стр. 531—539 («Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», I osa, 1957, ss. 531—539)). — 109.
- ¹⁰⁹ Englannin hallitus pidätti Englannissa olleen VSFNT:n täysivaltaisen edustajan M. M. Litvinovin ja piti häntä panttivankina sen johdosta, että Moskovassa oli syyskuun 3 pnä 1918 vangittu Englannin varakonsuli Lockhart hänen Neuvostotasavaltaa vastaan harjoittamansa vastavallankumouksellisen toiminnan vuoksi. Lokakuussa 1918 Litvinov vapautettiin Lockhartia vastaan ja hän palasi Neuvosto-Venäjälle. — 109.
- ¹¹⁰ »La Feuille» lehti julkaisi lokakuun 3 pnä 1918 tiedotuksen vasemmistoeserrien valmistaman »La Russie socialiste» («Sosialistinen Venäjä») nimisen kirjan ilmestymisestä.
- »La Feuille» («Lehtinen») — päivälehti, ilmestyi Genèveissä vuosina 1917 — 1920. Vaikka lehti ei ollut virallisesti minkään puolueen äänenkannattaja, se edusti itse asiassa II Internationaalin kantaa. — 110.
- ¹¹¹ »Znamja Trudovoi Kommuny» («Työkommuunin Lippu») — sanomalehti, ilmestyi alussa heinäkuun 26 päivästä elokuun 18 päivään 1918 »Znamja Borby» nimisenä vasemmistoeserrien puolueyhymän äänenkannattajana ja elokuun 21 päivästä vasemmistoeserräpuolueesta erkautuneen »narodnikkikommunistien» puolueen äänenkannattajana. Lehti lakkasi ilmestymästä marraskuussa 1918, jolloin »narodnikkikommunistien» puolueen ylimääräinen edustajakokous teki päätöksen puolueen laskemisesta hajalle ja liittymisestä VKP(b):hen.
- »Volja Truda» («Työn Vapaus») — sanomalehti, »vallankumouksellisen kommunismin» puolueen äänenkannattaja. Mainittu puolue oli erottautunut syyskuussa 1918 vasemmistoeserrien puolueesta. Lehti ilmestyi syyskuun 14 päivästä joulukuun 4 päivään 1918. Vuoden 1918 joulukuun 29 päivästä alkaen päivälehden asemesta alkoi ilmestyä samanniminen aikakauslehti, jota julkaistiin vuoden 1920 lokakuuhun asti, jolloin »vallankumouksellisen kommunismin» puolue liittyi VKP(b):hen. — 110.
- ¹¹² Kysymys on »Spartakus» ryhmän illegaalisesti julkaisemista »Kirjeistä». Vuoden 1916 syyskuun ja vuoden 1918 lokakuun välisenä aikana ilmestyi kaksitoista kirjettä. — 111.
- ¹¹³ L. Martovin artikkeli »Marx ja proletariaatin diktatuuri -ongelma» ilmestyi »Sozialistische Auslandpolitik» aikakauslehden 29. ja 30. n:ossa heinäkuun 18 ja 25 pnä 1918. — 111.
- ¹¹⁴ Ei ole saatu selville, mistä on kysymys. — 112.
- ¹¹⁵ Kysymyksessä on »Kirje Yleisvenäläisen TrKK:n, Moskovon Neuvoston tehdaskomiteain ja ammattiliittojärjestöjen edustajien yhteiselle istunnolle», joka pidettiin lokakuun 3 pnä 1918 (ks.

- Teokset, 28. osa, ss. 86—89). Neuvostotasavallan vastaisen ententevaltojen intervention mahdollisesta laajenemisesta Lenin puhui yksityiskohtaisemmin selostuksessaan Yleisvenäläisen TPKK:n, Moskovan Neuvoston, tehdaskomiteain ja ammattiliittojärjestöjen yhteisessä istunnossa lokakuun 22 pnä 1918 ja puheessaan, jonka hän piti maailmantilanteesta neuvostojen VI edustajakokouksessa marraskuun 8 pnä 1918 (samassa osassa, ss. 99—113, 138—152). — 112.
- 116 Kysymys on Nizhni Novgorodin radiolaboratoriosta, jonka M. A. Bontsh-Brujevitsh ja V. M. Leshtshinski perustivat 1918 ja joka oli ensimmäisiä Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen perustettuja tieteellisiä tutkimuslaitoksia. Lenin osoitti henkilökohtaisesti mielenkiintoa radiolaboratorion toimintaa kohtaan ja antoi sille tukea monta kertaa. — 113.
- 117 V. I. Leninin teos »Valtio ja vallankumous» julkaistiin ranskan kielellä ensimmäisen kerran Moskovassa 1919. Vuodesta 1921 alkaen siitä otettiin Pariisissa useita ranskankielisiä painoksia. — 114.
- 118 Kysymyksessä on KKTN:n antama ja »Izvestija VTsIK» lehdessä 16. elokuuta 1918 julkaistu »Asetus kokeellisen radiumtehtaan järjestely- ja käyttökollegiosta». — 115.
- 119 Kirjoitettu Moskovan kansanpalatsien omaisuushallinnolle osoitettuun Sosiaalihuollon kansankomissariaatin lastenkotiosaston johtajan A. I. Uljanova-Jelizarovan kirjelmään. Kirjelmässä pyydettiin tyynyjä, huopia ja vuodevaatteita orpokoteja varten, joita nählanhädän vuoksi evakuoitiin Moskovasta viljaisiin kuvernementteihin.
V. I. Leninin määräys täytettiin. — 115.
- 120 Marraskuun 12 pnä 1918 Sveitsin hallitus karkotti maasta ententevaltojen painostuksesta J. A. Berzinsin johtaman VSFNT:n täysivaltaisen edustajiston. — 116.
- 121 Lenin piti hyvin tärkeänä Izhevskissä puhjenneen valkokaartilaisien ja eserrien kapinan kukistamista ja kaupungin vapauttamista. Ottaessaan marraskuun alussa 1918 vastaan 2. armeijan VSN:n jäsenen S. J. Gusevin hän sanoi toivovansa, että Izhevsk vapautetaan Lokakuun vallankumouksen ensimmäiseen vuosipäivään mennessä, ja pyysi välittämään tämän toivomuksen puna-armeijalaisille. V. M. Azinin komentaman divisioonan joukot valtasivat marraskuun 7 pnä rynnäköllä kaupungin ja asetehtaan.
Leninin sähke on vastaus Izhevskin valtausta koskevaan Itärintamalla saapuneeseen tietoon. Sähke luettiin kaupungin vapauttamiseen osallistuneille puna-armeijalaisille. — 117.
- 122 Poroninissa olleesta Leninin kirjastosta säilyneet kirjat samoin kuin arkistomateriaalit (Krakovan—Poroninin arkisto) luovutettiin Neuvostoliitolle Leninin kuoleman jälkeen. Ensimmäinen erä materiaaleja saatiin 1924, osa Leninin kirjoista 1933. Bydgoszczin kirjastossa säilytetyt kaksitoista Leninin kirjaa luovutettiin 1945

kiitollisuudenosoitukseksi neuvostoarmeijalle tämän vapautettua kaupungin saksalaismiehittäjistä. Huomattava määrä Puolan Kansantasavallan arkistotyöntekijöiden löytämiä Krakovan—Poroninin arkiston asiakirjoja saatiin 1951. Varsinkin Puolan Yhdistynyt Työväenpuolue luovutti NKP:n Keskuskomitealle paljon arvokkaita asiakirjoja 1954. Vuosina 1951 ja 1954 Puolasta luovutettiin Neuvostoliittoon yhteensä alun toista tuhatta asiakirjaa. — 118.

- ¹²³ Marraskuun 22 pnä 1918 Elintarvikekomissariaatin hankinta- ja varusteluosasto ilmoitti Suomalaiselle kommunistiklubille: »... koska järjestöjä huolletaan nykyään osittaisesti, Teille on myönnetty Elintarvikekomissariaatin varastoista 6 000 puutaa viljaa. Oheisena jäljennös tov. Leninin kirjeestä» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, s. 453). — 119.
- ¹²⁴ Kyseinen kirjelappu on vastaus tiedusteluun, mitä mieltä V. I. Lenin on Kansan- (Valtion-) pankin Pohjoisalueen-konttorin johtajan ehdotuksesta, että joulukuun 14 päivää, yksityispankkien kansallistamisesta annetun asetuksen vuosipäivää, vietettäisiin juhlallisuuksin. — 119.
- ¹²⁵ Syynä kyseisen sähkeen kirjoittamiseen oli Leninin samaa kirjelmä, jossa KKTN:n tieteellis-teknisen osaston johtaja N. P. Gorbunov valitti, että Pohjoisen piirin kansantalouselvoston tekninen komitea viivyttää sotalaitoksen tieteellis-teknisen keskuslaboratorion tilausten täyttöä. Gorbunovilta saamansa asiakirjan yläreunaan Lenin kirjoitti sihteerille seuraavan määräyksen: »Soitettava Gorbunoville, että hän lähettäisi jo *t ä n ä ä n t a r k a t a s i a k i r j a t* ¹/₂ kuukauden viivytyksestä ja jäljennökset Amosovin (Pohjoisen piirin kansantalouselvoston teknisen komitean johtaja. *Toim.*) papereista. Valitus on ilman asiakirjoja köykäinen. *Lenin.*» Vasemmassa reunassa on lisähuomautus: »Lähetin muistutuksen. *Lenin*» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, ss. 453—454).
Ks. myös seuraavaa asiakirjaa. — 120.
- ¹²⁶ Lenin kirjoitti tämän ohjeen Tshitsherinille Saksan hallituksen radiosanomien johdosta. Etupäässä oikeistososialidemokraateista ja keskustalaisista marraskuun 10 pnä 1918 muodostettu Saksan hallitus pyysi marraskuun 21 pnä 1918 lähettämässään radiosanomassa, että neuvostohallitus ilmoittaisi tunnustavansa sen ja sitoutuvansa »pidättymään kaikesta toisenlaisen hallituksen muodostamiseen tähtäävästä vaikutuksesta Saksan väestöön».
Leninin ohjeet heijastuivat marraskuun 25 pnä 1918 päivätyssä nootissa, joka G. V. Tshitsherinin allekirjoittamana lähetettiin Saksan ulkoasiain ministeriöön (ks. «Документы внешней политики СССР», т. I, 1957, стр. 576—577 («Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», I osa, 1957, ss. 576—577)). — 121.
- ¹²⁷ Lenin on kirjoittanut tämän määräyksen marraskuun 26 pnä 1918 päivättyyn kirjelmään, jonka Valistuskomissariaatin taide- ja muinaismuistomerkkien suojelu- ja museo-osasto oli lähettänyt Kansankomissaarien Neuvoston kansliaan ja jossa pyydettiin luovutta-

maan eräitä huonetiloja Kremlin suuresta palatsista valtion museoiden käyttöön.

KKN teki joulukuun 12 p:nä 1918 päätöksen: »ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta Suuren palatsin huoneistoja käytettäisiin museotarkoituksiin, varsinkin tsaarien elämäntapojen historialliseen kuvaukseen» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, s. 454). — 122.

- ¹²⁸ Lenin epäili täysin aiheellisesti sellaisen tiedon paikkansapitävyyttä, että useimmat Ukrainassa muodostetuista saksalaisten sotilaiden neuvostoista olisivat olleet bolshevikkien kannalla. Joulukuun 13 p:nä 1918 Kijevissä kokoontunut saksalaisten sotilaiden neuvostojen yleisukrainalainen edustajakokous oli saksalaisten opportunistien vaikutuksen alainen eikä hyväksynyt mitään poliittista päätöslauselmaa. Edustajakokous päätti sopia petljuralaisten kanssa ja luovuttaa näille taistelutta Kijevin asettaen vastaehdoksi saksalaisten sotilasjunien esteettömän pääsyn länteen. — 123.
- ¹²⁹ Tarkoitetaan asetusta »Huollon järjestämisestä», jonka KKN hyväksyi marraskuun 21 p:nä 1918. Asetuksen mukaan osuuskunnat tulivat esittämään huomattavaa osaa väestön huollossa. — 123.
- ¹³⁰ Tarkoitetaan neuvostojen VI yleisvenäläisen ylimääräisen edustajakokouksen päätöstä eräiden vankiryhmien armahtamisesta. Päätös hyväksyttiin marraskuun 6 p:nä 1918 KKN:n ehdotuksesta (ks. kokoelmaa «Съезды Советов РСФСР и автономных республик РСФСР», т. I, 1959, стр. 89—90 (»VSFNT:n ja VSFNT:n autonomisten tasavaltujen neuvostojen edustajakokoukset», I osa, 1959, ss. 89—90)). — 124.
- ¹³¹ Lenin kirjoitti kysymyksessä olevan sähkeen Borisoglebskin työtömyysvakuutuskassan työntekijältä I. V. Bogdanovilta saamansa valituksen johdosta. Bogdanov valitti, että hänen poikansa oli vangittu, kun tämä oli kokemattomuuteensa ja huonoon terveyteensä vedoten kieltäytynyt osallistumasta evakuointikomission työhön, johon hänet oli määrännyt Maatalouskomissariaatti. — 125.
- ¹³² Tämä Leninin kirjelappu on vastaus L. B. Kameneville. Kamenev oli ehdottanut, että kahdeksi kuukaudeksi »luovuttaisiin kaiken huoltotoiminnan pikaisesta siirtämisestä... valtion käsiin», ja kirjoittanut Leninille: »Älkää sanoko myönnytykseksi, sanokaa luovimiseksi ja myöntäkää, että juuri nykyään on luovittava.» — 125.
- ¹³³ Kysymyksessä on kirjanen, jossa oli neuvostojen VI yleisvenäläisen ylimääräisen edustajakokouksen marraskuun 8 p:nä 1918 hyväksymä päätös vallankumouksellisesta laillisuudesta. Neuvostojen VI edustajakokous kehotti mainitussa päätöksessään »kaikkia tasavallan kansalaisia, neuvostovallan kaikkia elimiä ja viranomaisia noudattamaan tiukasti VSFNT:n lakeja, keskusvallan taholta annettuja tai annettavia säädöksiä, asetuksia ja määräyksiä». Päätöksessä asetettiin tiukat rajoitukset kaikille vastavallankumousta vastaan käydystä taistelusta aiheutuville poikkeamisille laeista.

Siinä osoitettiin, millä tavoin oli taisteltava päättäväisesti neuvostovirastoissa esiintyvää virkavaltaisuutta ja virastokankeutta vastaan.

Kirjanen ilmestyi 1919 otsikoituna »Noudattakaa Neuvostotasavallan lakeja!» (Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 423. asiakirjasta.) — 125.

134 Tarkoitetaan Astrakanin neuvostoelimiin tunkeutuneiden ja neuvostojoukkojen huoltoa jarruttaneiden keinottelijoiden ja lahjustenottajien joukkiota koskevaa aineistoa. — 126.

135 Kysymys on nähtävästi Astrakanin-Kaspian sotalaivaston alusten maihinnousuoperaatiosta, joka piti suorittaa Staroteretshnajan laiturin tienoilla Kizljarin rintamalohkolla Kaspian — Kaukasian rintamalla. — 126.

136 Vuoden 1918 marraskuun lopulla Koltshakin joukot, joilla oli huomattava ylivoima, aloittivat hyökkäyksen Itärintaman 3. armeijaa vastaan tavoitteenaan yhtyminen pohjoisessa toimineisiin maahanhyökkääjien joukkoihin. Raskaiden puolustustaistelujen jälkeen 3. armeija joutui luovuttamaan huomattavan alueen. Syynä tappioon olivat joukkojen keho vaatetus-, elin- ja ampumatarvikehuolto, välttämättömien reservien puuttuminen, vastavallankumouksellisten tunkeutuminen moniin armeijan joukko-osastoihin sen seurauksena, ettei niitä muodostettaessa oltu noudatettu luokkaperiaatetta, sekä armeijan komentajan M. M. Lashevitchin ja VSN:n toiminnassa esiintyneet vajavaisuudet.

Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 243. asiakirjasta. — 127.

137 V. I. Lenin kirjoitti tämän sisäasiain kansankomissaarille G. I. Petrovskille osoitetun määräyksen sähkeeseen, jonka hän oli saanut joulukuun 16 p:nä 1918 Budilovon kylän (Jaroslavlin kuvernementti) talonpojilta. Talonpojat valittivat, että paikallisen köyhälistökomitean puheenjohtaja oli takavarikoinut heiltä viljaa, vaikkei viljaylijäämiä ollut, ja pyysivät Leniniä »talonpoikaishallituksen päämiehenä» suojelemaan heitä. — 128.

138 Lenin kirjoitti nämä Sverdloville osoitetut sanat 6. armeijan sotilaskomissaarin N. N. Kuzminin sähkeeseen, jossa tiedotettiin, että vasemmistoeserrät harjoittivat Pohjoisrintaman joukoissa agitaatiota, minkä vaikutuksesta kurinalaisuus oli eräissä joukko-osastoissa huonontunut.

Mitä taas tulee Spiridonovaan, joka oli vasemmistoeserrien puolueen johtohenkilöitä, niin kysymyksessä ovat nähtävästi hänen kokouksissa pitämänsä vasemmistoeserräläiset puheet neuvostovaltaa ja bolshevikkeja vastaan. Moskovan vallankumoustribunaali käsitteli helmikuun 24 p:nä 1919 M. A. Spiridonovan juttua. Häntä syytettiin vastavallankumouksellisesta kiihotuksesta ja neuvostovallan parjauksesta. Oikeudessa katsottiin Spiridonovaa vastaan esitetyt syytökset perustelluiksi, mutta tribunaali otti huomioon »syytetyn sairaalloisen hysteerisen tilan» ja päätti »eristää M. Spiridonovan vuodeksi poliittisesta ja yhteiskunnallisesta toiminnasta

- sijoittamalla hänet parantolaan, jossa hänelle suodaan mahdollisuus terveelliseen ruumiilliseen ja henkiseen työhön» («Pravda» n:o 43, helmikuun 25 pnä 1919). — 128.
- 139 Kysymyksessä on Yleisvenäläisen Erikoiskomission määräysvallassa olleiden teollisuus- ja käsityötuotevarastojen luovuttaminen Elintarvikeasiain kansankomissariaatille. Tämän luovuttamisen piti tapahtua asetuksen mukaisesti, jonka KKN oli antanut marraskuun 21 pnä 1918 väestön varustelun järjestämisestä. Elintarvikekomissariaatti pyysi joulukuun 3 pnä 1918 YEK:ta luovuttamaan varastot tuotteiden jakelua hoitaneelle päähallinnolle, mutta pyyntö oli jäänyt joulukuun 20 päivään saakka vastausta vaille. Joulukuun 20 pnä Elintarvikekomissariaatti vetosi tämän kysymyksen johdosta Puolustusneuvostoon. — 128.
- 140 Joulukuun 26 pnä 1918 D. A. Bulatov sähkötty V. I. Leninille: »Olen saanut kirjeen. Täytän tehtävän.» Joulukuun 28 pnä 1918 lähettämässään sähkössä Bulatov tiedotti, että Pervitinon köyhälistökomitean jäsen Teterin oli erotettu virasta entisenä santarina, mutta muut köyhälistökomitean jäsenet jätetty, koska heitä koskevat syytökset olivat jääneet toteen näyttämättömiksi. Joulukuun 31 pnä Bulatov lähetti tästä kysymyksestä seikkaperäisen kirjeen Leninille. — 130.
- 141 Leninin sähkö on vastaus seuraavaan Vyshni Volotshokin ujestin kansantalouseluovoston puheenjohtajan S. A. Bankin 25. joulukuuta 1918 lähettämään pyyntöön: »Sotilasvarastot on Puolustusneuvoston päätöksen perusteella sinetöity, luetteloita laaditaan pikaisesti. Koska pilkkukuume on leviämässä kaupungissa ja ujestissa uhkaavan laajalle, ujestin kansantalouseluovoston puhemiehistö on myöntänyt luvan antaa terveydenhuolto-osastolle sairaalalukustoa. Samalla kun otamme kannettavaksemme suuren vastuun pyydämme Teidän hyväksymystänne» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, s. 459). — 130.
- 142 Lenin kirjoitti tämän sähköen hänelle osoitetun valituksen johdosta, jonka oli kirjoittanut entinen III Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän jäsen P. I. Surkov. Syynä valitukseen oli Rodnikin kaupungin (Ivanovo-Voznesenskin kuvernementti) erikoiskomission päätös hänen kirjastonsa takavarikoimisesta. Surkov ilmoitti vastustavansa kirjaston siirtämistä Rodnikiin, mutta suostuvansa luovuttamaan kirjat kotikylänsä nuorison opetuksessa käytettäväiksi. Surkovin kirjastoa koskevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 229., 230. ja 236. asiakirjasta. — 130.
- 143 V. I. Leninille ja Tasavallan VSN:lle joulukuun 26 pnä 1918 lähetyssä sähköessä L. D. Trotski kirjoitti ylipäällikkö I. I. Vaciētisin ilmaistua huolestuneisuutensa veljeilyn vuoksi, että veljeilyllä oli merkitystä varsinkin Pohjoisrintamalla, missä oli amerikkalaisia, englantilaisia ja ranskalaisia joukkoja. Samalla kuitenkin sähköessä kehoitettiin veljeilemään järjestyneesti, vastuullisten työntekijöiden, ennen kaikkea poliittisten komissaarien toimiessa tark-

- kailijoina ja valvojina, että estettäisiin vihollisen agitaatiotoiminta puna-armeijalaisten keskuudessa eikä annettaisi Punaisen Armeijan joukko-osastojen taistelukyvyn heikentyä. — 131.
- 144 Toimenpiteiden ansiosta Vjaznikin työläiset saivat kuusi vaununlastillista jauhoja, kaksi niistä sai Juzhan tehdas. — 131.
- 145 Ks. 142. huomautusta. — 132.
- 146 P. I. Surkovin kirjaston takavarikointia koskeva kysymys oli joulukuun 27 p:nä 1918 käsiteltävänä Rodnikin kaupungin toimeenpanevan komitean, erikoiskomission ja VKP(b):n komitean yhteisessä istunnossa. Tehdyssä päätöksessä todettiin, että »yhteiskunnalliselta merkitykseltään arvokkaat kansalaisen Surkovin kirjaston kirjat eivät ole julkisessa käytössä eivätkä kenenkään luettavissa, vaikka samaan aikaan laajojen työläis- ja talonpoikaisjoukkojen valistamiseen käytettävistä kirjoista on erittäin tuntuva puute», ja koska Rodnikiin perustetaan kirjasto, »takavarikoiduista kirjoista on oleva tavattoman suurta hyötyä, kun ne ovat yleisön käytettävissä». Kokous päätti lähettää paikallisen erikoiskomission sihteerin A. N. Prokofjevin selittämään todenperäisesti tätä kysymystä V. I. Leninille.
- V. I. Lenin otti vastaan Prokofjevin ja keskusteltuaan hänen kanssaan kirjoitti kyseisen kirjeen Valistuskomissariaattiin. — 132.
- 147 Valistuskomissariaatin kirjasto-osaston johtaja V. J. Brjusov vastasi V. I. Leninin kirjeeseen tammikuun 2 p:nä 1919 tiedottaen, että A. N. Prokofjev oli käynyt kirjasto-osastossa puhumassa asiaan. Brjusov kirjoitti, että voimassaolevien sääntöjen mukaan kirjastojen takavarikointi on luvallista vain Valistuskomissariaatin tietien ja suostumuksesta, jotta takavarikoinnin yhteydessä tulisivat otetuiksi huomioon valtion yleiset edut, ennen muuta suurten valtionkirjastojen, kuten Rumjantsevin museon (nyk. V. I. Leninin nimelle omistettu SNTL:n valtionkirjasto), Historiallisen museon, Sosialistisen Akatemian, yliopistojen ja muiden sellaisten kirjastojen tarpeet. Sen vuoksi Prokofjevia oli kehoitettu esittämään luettelo takavarikoidun kirjaston kirjoista.
- Saatuaan Brjusovin kirjelmän Lenin kirjoitti kirjeen Prokofjeville (ks. tästä osasta 236. asiakirjaa). — 132.
- 148 Kysymys on Maatalouden kansankomissariaatin julkaisusta »Aineistoa vuoden 1918 maareformista». VI vihko — »Maatalouskaluston luovutus ja käyttö» — ilmestyi vuoden 1918 lopulla. — 132.
- 149 Kysymys on nähtävästi lentolehtisten julkaisemisesta ja niiden levittämisestä ententevaltojen joukkojen keskuuteen sekä maahanhyökkääjien ja valkokaartilaiden valtaamille alueille. — 133.
- 150 V. I. Lenin kirjoitti nämä rivit kulkulaitoksen kansankomissaarin V. I. Nevskin esittämän ilmoituksen kääntöpuolelle. Ilmoituksessa oli tiedot Moskovasta Pietariin lähetettyjen elintarvikkeiden mää-

- rästä sekä Nizhni Novgorodista Pietariin toimitettavien elintarvikelähetysten viivästymisistä. — 134.
- 151 Ks. 147. huomautusta. — 135.
- 152 Tammikuun 10 p:nä 1919 P. I. Surkovin kirjasto siirtyi Rodnikin kansanvalistusosaston haltuun, jota paitsi osa kirjoista palautettiin omistajalle. Takavarikoiduista ja P. I. Surkoville palautetuista kirjoista laaditut luettelot lähetettiin helmikuun 3 p:nä Leninille ja Valistuskomissariaatin kirjasto-osastoon. — 135.
- 153 Lenin kirjoitti tämän keskusteltuaan Tverin kuvernementin Vesjegonskin ujestin Lopatinon volostin Vasjutinon kylästä tulleen talonpojan F. F. Obratsovin kanssa, jonka kylän kommunistit olivat lähettäneet Leninin luo pyytämään apua, jotta olisi voitu rakentaa kylään uusi kansantalo vuoden 1917 lopulla palaneen tilalle.
- Obratsovin palattua kotikylään paikallinen sanomalehti »Izvestija Vesjegonskogo Soveta Rabotshih, Krestjanskih i Krasnoarmeiskih Deputatov» julkaisi tammikuun 18 p:nä 1919 kirjoituksen hänen käynnistään Leniniä tapaamassa otsikoituna »Vieraskäynnillä toveri Leninin luona». Kirjoituksessa Obratsov kertoi, että keskustelu oli koskenut etupäässä kommunistisen puolueen ja neuvostovallan politiikkaa köyhän ja keskivarakkaan talonpoikaiston suhteen. Kirjoituksen lopussa Obratsov huomautti: »Toverit Vesjegonskin ujestin talonpojat! Uskokaa minua, omin silmin nähnyt, että siellä yläportaassa eivät hoitele meidän yhteistä asiaamme virkamiehet eivätkä byrokraatit, vaan tavalliset toverimme, joita oikeutetusti sanotaan työläisten ja talonpoikien hallitukseksi. Me tulemme ottamaan vaarin heidän sanoistaan. He toimivat meidän ja lastemme hyväksi. Auttakaamme heitä heidän vaikeassa työssään millä suinkin voimme. Silloin koittaa meille pikemmin kultainen aika. Toverit! Toivon teidän kaikkien yhtyvän huudahdukseeni: Eläköön proletariaatin johtaja ja köyhälistön puolustaja, meidän ystävämme ja veljemme, Vladimir Iljitsh Lenin!!!» — 137.
- 154 Lenin lähetti tämän sähkeen vastaukseksi 4. tammikuuta 1919 päivättyyn Gorkinon asemalta saamaansa seuraavaan sähkösanomaan: »Moskova, KKN, Lenin. Me Pohjoisen radan Gorkinon aseman toimihenkilöt, mestarismiehet ja työläiset olemme yleisessä kokouksessamme katsoneet tarpeelliseksi kääntyä puoleenne pyynnöllä saada lähettää valitsemamme henkilöt luoksenne kertomaan kipeimmistä tarpeistamme. Pyydämme Teitä tiedottamaan, suostutteko ottamaan vastaan ja nimenomaan milloin. Yleisen kokouksen puheenjohtaja *Rjabinin*. Sihteeri *Nesterehin*» (Ленинский сборник XXXV, стр. 51 (XXXV Lenin-kokoelma, s. 51)). — 137.
- 155 Sähke oli lähetetty vastaukseksi kyselyyn, jonka Ufan Vallankumouskomitea oli lähettänyt oikeistoeserrien ehdotettua sille neuvotteluja yhteisistä toimista Koltshakia vastaan.
- Neuvotteluja käytiin Ufan oikeistoeserrien kanssa tammi- ja helmikuussa 1919 Ufassa ja Moskovassa.

YTpKK teki helmikuun lopulla päätöksen suhtautumisesta oikeistoeserriin. Ottaen huomioon neuvottelujen myönteiset tulokset ja todeten, että oikeistoeserrien puoluekonferenssi oli helmikuun 8 pnä 1919 suhtautunut kielteisesti aseelliseen neuvostovallanvastaiseen taisteluun ja ulkovaltojen sekaantumiseen Venäjän asioihin, YTpKK päätti myöntää niille oikeistoeserräryhmille, jotka olivat ottaneet tämän kannan, oikeuden »osallistua neuvostojen työhön» («Izvestija VTsIK» n:o 45, helmikuun 27 pnä 1919). — 138.

- ¹⁵⁶ Joulukuun 25 pnä 1918 Koltshakin joukot valtasivat Permin. Perheydyttyään 3. armeijan epäonnistumisten syitä käsittelevään Uralin alueen puoluekomitean kirjeeseen VKP(b):n KK muodosti puoluetutkintakomission, johon tulivat J. V. Stalin ja F. E. Dzerzhinski. Komissio matkusti vuoden 1919 tammikuun alkupäivinä 3. armeijaan.

Kyseisen määräyksen Lenin kirjoitti Stalinin ja Dzerzhinskin kirjeen johdosta, jossa nämä ilmoittivat aloittaneensa tutkimukset ja selittivät, että vihollisen nopean etenemisen ehkäisemiseksi 3. armeijaan on kiireesti lähetettävä vahvistukseksi kolme luotettavaa rykmenttiä.

Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 220. ja 252. asiakirjasta sekä Teosten 28. osasta s. 383. — 139.

- ¹⁵⁷ Vastaukseksi Leninin sähkeeseen Rjazanin kuvernementin tpk:n puheenjohtaja Kornev tiedotti, että tammikuun 15 pnä 1919 kuvernementin tpk:n puhemiehistön ja kaupungin tpk:n puhemiehistön istunnossa oli päätetty järjestää kiireellisesti kaupungin tpk:n yhteyteen yhteisruokalaosasto, jonka hoitoon siirtyvät kaikki Rjazanin ruokalot ja teetuvat. — 141.

- ¹⁵⁸ Syynä sähkeen kirjoittamiseen oli Leninille osoitettu tammikuun 12 pnä 1919 noin klo 7.00 illalla saatu sähkösanoma, jossa neljä työmiestä valitti, että Gavrilov-Posadin erikoiskomissio oli takavarikoinut heiltä 16 puutaa kauraa, ja pyysivät antamaan määräyksen niiden palauttamisesta. — 141.

- ¹⁵⁹ V. I. Lenin on kirjoittanut tämän sihteerille tarkoitetun toimeksiannon Puolustusneuvostolle osoitettuun Tulan kuvernementin erään piirin rautatiemiliisiosaston päällikön Pashkovin sähkösanomaan, jossa tiedotettiin rautateiden puhdistamiseksi suoritettujen lumenluontitöiden kulusta. Sähkösanomassa esitettiin konkreettiset tiedot radanpuhdistustöissä olleiden työmiesten ja ajoneuvojen lukumäärästä. — 142.

- ¹⁶⁰ Lenin on kirjoittanut nämä ohjeet Tsjurupalle kirjelmään, joka oli saatu Valistuskomissariaatista Moskovon ja Pietarin lapsille tarkoitettujen elintarvikkeiden hankintoja hoitavalta virastojen väliseltä komissiolta. Kirjelmässä puhuttiin lasten elintarvikevarustelun parantamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ja ehdotettiin m.m. »nälänhädässä olevien lasten viikon» vieton valmistelua ja julistamista pitäen silmällä teollisuustavaroiden vaihtamista

- maaseudulla elintarvikkeisiin ja näiden elintarvikkeiden toimittamista kaupunkeihin. — 142.
- 161 Kysymyksessä olevaa asiakirjaa ei ole löydetty. — 143.
- 162 Trotskille osoitetun määräyksen Lenin on kirjoittanut Permin menetyksen syitä selittelevään Stalinin ja Dzerzhinskin kirjelmään. Kirjelmässä tiedotettiin, että 3. armeijan vahvistukseksi määrätyt kolme rykmenttiä olivat saaneet käskyn lähteä toisaalle, Narvan suunnalle. — 143.
- 163 Lenin tarkoittaa luultavasti Etelärintaman rautateiden erikoisostilaskomissaarin M. K. Vladimirovin tammikuun 19 p:nä 1919 kirjoittamaa kirjettä, jossa Vladimirov selosti määräysvallassaan olevien ratojen tilaa. Kirjeen liitteenä oli ehdotus, joka oli tarkoitettu lisäykseksi Puolustusneuvoston joulukuun 22 p:nä 1918 hyväksymään päätökseen ratojen kinostumisen ehkäisemisestä. — 144.
- 164 Tammikuun 18 p:nä 1919 Kansankomissaarien Neuvosto teki valtion koneenrakennustehtaiden poltto- ja elintarviketilannetta koskevan päätöksen. Päätös velvoitti Elintarvikekomissariaatin antamaan tarkat tiedot siitä, »montako vaunua, milloin ja miltä paikoin oli tilattu valtion koneenrakennus- ja kutomatehtaille» (Ленинский сборник XXXIV, стр. 94 (XXXIV Lenin-kokoelma, s. 94)). — 144.
- 165 Kysymyksessä on Prinssisaarilla (Marmarameri) pidettäväksi suunniteltu konferenssi, johon olisivat osallistuneet kaikkien Venäjän alueella olleiden hallitusten edustajat sopiakseen kansalaissodan lopettamiseen tähtäävistä toimenpiteistä. USA:n presidentti Wilson oli laatinut konferenssin osanottajille osoitetun vetoamuksen luonnoksen. Ryhtyessään puuhaamaan konferenssia imperialistien tarkoituksena oli asettaa sulkua Punaisen Armeijan hyökkäykselle ja vierittää syy sotatoimien jatkumisesta neuvostohallituksen niskoille siinä tapauksessa, jos tämä kieltäytyy osallistumasta konferenssiin. Neuvostohallitus riisui »rauhanrakentajan» naamarin imperialistien kasvoilta: se tiedotti helmikuun 4 p:nä 1919 radioitse Ison-Britannian, Ranskan, Italian, USA:n ja Japanin hallituksille, että se suostuu osallistumaan konferenssiin aikeen käyttää sitä kansainvälisenä puhujankorokkeena paljastaakseen interventiohankkeet. Ententevaltojen imperialistien taholta ei kuitenkaan tullut vastausta. Denikin, Koltshak ja muut vastavallankumoukselliset hallitukset kieltäytyivät osallistumasta konferenssiin, koska luulivat voivansa kuristaa Neuvostotasavallan asevoimin. Konferenssi jäi pitämättä. — 145.
- 166 Lenin lähetti kyseisen sähkeen saatuaan Samarasta Puolustusneuvoston valtuutetulta Schwarzilta tiedon oikeistoiesittäjä A. M. Smirnovin vangitsemisesta. Smirnov oli ollut valkotshekkien kapinan aikana kaupunginjohtajana. Hän oli tullut katumapäälle ja ilmoittautunut viranomaisille sanoen aikovansa toimia yhdessä »neuvostovallan» kanssa voidakseen taistella Koltshakia vastaan. Schwarz

tiedotti sähkössään, ettei Smirnov aseta mitään ehtoja tulevaan toimintaan nähden ja että Smirnovilla on puolellaan joukko hänen leiriinsä kuuluvia henkilöitä, jotka ovat päättäneet palvella neuvostovaltaa.

Samarasta saatuun sähköeseen Lenin teki merkinnön: »lähempiä tietoja varten, sähkötin 27/1». — 145.

- 167 Saatuaan V. I. Leninin kirjelman E. M. Skljanski antoi Tasavallan VSN:n jäsenelle S. I. Araloville määräyksen pikaisen tutkimuksen suorittamisesta. Aralov tiedotti helmikuun 3 p:nä 1919 Skljanskille, että ilmavoimien kenttäjohto on komentanut Tsaritsynin rintamalle Yleisvenäläisen Lentolaivastoneuvoston työntekijän suorittamaan tarkastusta. — 146.
- 168 Lenin kirjoitti tämän kirjelman kauppaja- ja teollisuuskansankomissaari Krasinille kirjelmän johdosta, jossa Venäjällä oleskellut Puolan Sosialistisen Puolueen (PPS:n) entinen toimihenkilö V. A. Jastrzembski selosti Varsovan-matkansa tuloksia. Matkan tarkoituksena oli ollut ottaa selvää Neuvostotasavallan ja Puolan kauppaja- ja kulttuurisuhteiden solmimismahdollisuuksista. PPS:n oikeistojohtajien vastustuksen vuoksi Jastrzembski ei onnistunut tehtävässään. Siitä huolimatta Lenin kannatti neuvottelujen jatkamista. — 146.
- 169 Tämä on kirjoitettu Ukrainan sota-asiain kansankomissaarin N. I. Podvoiskin sihteerin seitsemällä eri osoitteella lähettämään sähkösanomaan, jossa tiedotettiin Podvoiskin junan lähteneen Moskovasta Harkoviin. — 146.
- 170 Lenin antoi tämän ohjeen Skljanskille ja posti- ja lennätinkomissaari Podbelskille saatuaan Trotskin junan viestipäälliköltä sähkösen Trotskin junan lähdöstä Pietarista Jamburgiin. Sähke oli lähetetty samanaikaisesti hyvin monella osoitteella. — 147.
- 171 Shljapnikov välitti helmikuun 6 p:nä 1919 Leninille Bakusta saamansa tiedon, että Bakun tuotantolaitosten työväki ja matruusit suhtautuvat vihamielisesti englantilaismiehittäjiin ja että alukset, joissa vielä oli venäläisiä matruuseja, olivat valmiit siirtymään neuvostovallan puolelle ja työläiset nousevat Punaisen Armeijan hyökätessä kapinaan. — 147.
- 172 Petrovskille osoitetun määräyksen Lenin on kirjoittanut Kurskin kuvernementissa vallitsevaa tilannetta selostavaan kirjelmään, jonka oli lähettänyt muuan sotilastarkastusviraston työntekijä. Kirjelmässä tiedotettiin, että Kurskin kuvernementissa työtätekevät ovat tyytymättömiä paikallisten neuvosto- ja puoluejohtajien väärinkäytösten johdosta, että agitaatio- ja propagandatyö on järjestetty huonosti maaseudulla ja että kuvernementin puoluejärjestöt ovat heikkoja. — 147.
- 173 V. I. Leninille tiedotettiin, että huhu V. I. Zaslitshin ja muiden vallankumouksellisten häädöstä on perätön. — 148.

- 173 Lenin lähetti tämän sähkösen saatuaan M. M. Fedosejeviltä kirjeen Azejevon kylästä Jelatman ujestista Tambovin kuvernementista. Fedosejev tiedotti, että lokakuussa 1918 Jelatman kaupungissa oli kansallistettu hänen kirjapainonsa, jonka kalusto lojui nyt »toimettomana vajassa ruostumassa», vaikka samaan aikaan Jelatman ujestikaupungissa ei ollut kirjapainoa ja tilaukset lähetettiin toisten ujestien kaupunkeihin. Fedosejev kirjoitti, ettei hän ollut mikään »porvari», vaan oli palvellut 27 vuotta kanslianhoitajana, sihteerinä, opettajana ja kirjanpitäjänä, ostanut sitten velaksi vanhan rikkoutuneen painokoneen, kunnostanut sen ja toiminut kirjapainossaan sekä oikolukijana että latojana.

Fedosejevin kirjeeseen Lenin on tehnyt merkinnön: »lähetin sähkösen 18. II», »arkistoon lähempiä tietoja varten». — 149.

- 175 Jelatman ujestin tpk:n puheenjohtaja P. Gorbunov tiedotti samana päivänä vastaukseksi Leninin sähköseen, että ujestin tpk aikoo yhdistää Fedosejevin kirjapainon toiseen kansallistettuun paikalliseen (Meshtsherjakovin) kirjapainoon ja antaa Fedosejeville ja Meshtsherjakoville mahdollisuuden työskennellä mainitussa kirjapainossa ammattimiehinä. — 149.

- 176 19. helmikuuta 1919 päivätyssä Itärintaman esikunnan sähkössä tiedotettiin, että Bashkirian porvarillisen nationalistisen hallituksen edustajien kanssa neuvotellaan mainitun hallituksen neuvostovastaisen toiminnan lakkauttamisesta ja bashkiirijoukkojen ja Punaisen Armeijan joukko-osastojen yhteisestä taistelusta Koltshakia vastaan. Sähkössä esitettiin mielipide, että mikäli bashkiirijoukot ryhtyvät heti hyökkäykseen Koltshakia vastaan, niitä ei pidä riisua aseista, mutta että aseistariisuminen on välttämätöntä, jos ne kieltäytyvät tekemästä siten.

Vuoden 1919 helmikuun lopulla bashkiirien joukko-osastot ja Punainen Armeija aloittivat yhteiset sotatoimet valkokaartilaisjoukkoja vastaan ja muodostettiin Bashkirian vallankumouskomitea. Maaliskuun 20 p:nä 1919 VSFNT:n hallitus ja Bashkirian hallitus allekirjoittivat sopimuksen Bashkirian Autonomisen Neuvostotasavallan perustamisesta. — 150.

- 177 Lenin on kirjoittanut tämän «Борьба за хлеб» («Taistelu viljasta») nimisen kirjasensa (Moskova 1918) nimilehdelle. Kirjasen hän antoi A. P. Ramenskin (Leninin isän I. N. Uljanovin työtoverin) välityksellä Tverin kuvernementin opettajien valtuuskunnalle, joka oli saapunut Moskovaan pyytämään elintarvikeapua Tverin opettajille.

Leninin kirjasessa oli hänen YTpKK:n, Moskovan Neuvoston ja ammattiliittojen yhteisessä istunnossa kesäkuun 4 p:nä 1918 tekemänsä selostus taistelusta nälänhätää vastaan ja loppupuheenvuoronsa (ks. Teokset, 27. osa, ss. 413—435). — 151.

- 178 Leninin sähkö on vastaus Mogilevin kuvernementin Orshan ujestin Mikulinon volostin Rudnjan tpk:n puheenjohtajan S. J. Tsehanovskin helmikuun 26 p:nä 1919 lähettämään sähköseen. Tsehanovski tiedotti, että Mikulinon kommunistit olivat perustaneet volostissa

työväen keskusosuuskaupan tarkoituksenaan »työläisten ja talonpoikien yhdistäminen kommunistisen kauppajärjestelmän pohjalla, yksityiskaupan ja hintakiskonnan hävittäminen, kulakkiainesten nykyisten kulutusosuuskuntien uudelleenjärjestely»; työväenosuuskunnan säännöt oli käsitelty KKTN:ssä. Tsehanovski ilmoitti, että Orshan ja Mogilevin ujesti- ja kuvernementtijärjestöjen johtajisto suhtautui kielteisesti Mikulinon kommunistien aloitteeseen, ja pyysi lupaa käydä selittämässä henkilökohtaisesti Leninille »kuten kommunismin johtajalle ja proletariaatin puolustajalle mainittua asiaintilaa». — 152.

179 Lenin kirjoitti tämän kirjelapun M. M. Kostelovskajalle luultavasti helmikuun 27 p:nä 1919 KKN:n istunnossa, jossa käsiteltiin työläisten elintarvikehankintakomennuskuntia koskevaa päätösehdotusta. Kirjelappu oli vastaus Kostelovskajan ehdotukseen, että kysymyksen käsittelyä lykättäisiin. — 153.

180 Lenin on kirjoittanut tämän Elintarvikekomissariaatin kollegion jäsenen A. I. Sviderskin kirjelappuun nähtävästi KKN:n istunnossa. Sviderski kirjoitti, että Elintarvikekomissariaatissa oli käyty keskustelua kysymyksestä, onko Ukrainan rajaa pidettävä avoimena kaikkien vai ainoastaan säännöstelyn ulkopuolella olevien elintarvikkeiden kuljetusten osalta.

Elintarvikkeiden hankinnan järjestämisellä Ukrainan vapautetuilla alueilla oli vuoden 1919 alussa hyvin tärkeä merkitys. Lenin kiinnitti tähän kysymykseen runsaasti huomiota ja ehdotti m.m., että A. G. Schlichteriä, jonka tuli asettua Ukrainan Elintarvikekomissariaatin johtoon, kiirehdittäisiin matkustamaan Ukrainaan. Hän kirjoitti helmikuun 25 p:nä 1919 G. L. Pjatakovin sähköeseen, jossa oli tietoja Ukrainan elintarvikevaroista: »Annettava Schlichterille lisäksi, että olen tavattoman tyytymätön hänen lähtönsä viivästymiseen» (A. Шлихтер, «Учитель и друг трудящихся», М., 1957, стр. 55 (A. Schlichter, »Työtätekevien opettaja ja ystävä», Moskova 1957, s. 55)). Helmikuun 19 ja maaliskuun 11 p:nä 1919 VKP(b):n KK hyväksyi erikoisia päätöksiä Ukrainassa noudatettavasta elintarvikepolitiikasta (ks. Teokset, 5. venäjänk. painos, 37. osa, ss. 522, 630–631). — 153.

181 KKN:n sihteeri L. A. Fotijeva kääntyi V. I. Leninin puoleen pyynnöllä, että KKN:n sihteeristöön otettaisiin KKN:n kanslian työntekijäkollektiivin toimikunnan suosittama uusi työntekijä. KKN:n kansliapäällikkö V. D. Bontsh-Brujevitsh vastusti työhönottoa viitaten asetukseen, joka kielsi ottamasta sukulaissuhteissa olevia henkilöitä palvelukseen samaan neuvostovirastoon (suositellun työntekijän sisar oli työssä KKN:ssä). Sen vuoksi Fotijeva kirjoitti Leninille, että suositeltu henkilö »on hyvin arvokas työntekijä ja me olemme kiinnostuneet nimenomaan hänen saamisestaan... Eikö säädöstä voitaisi kiertää?» Tämän johdosta Lenin kirjoittikin kyseiset kirjelaput. — 153.

182 Lenin kirjoitti tämän kirjeeseen, jonka Puolan Sosialistisen Puolueen (PPS:n) keskustyövaliokunta oli kirjoittanut VKP(b):n

- KK:lle. Kirjeen kolmannessa pykälässä lausuttiin toivomus, että Puolan rajakysymys ratkaistaisiin kiistanalaisilla alueilla, ennen muuta Liettuassa ja Valko-Venäjällä asuvan väestön itsemääräämisen pohjalta. VKP(b):n KK hyväksyi Leninin ehdotuksen ja tämä ilmeni kirjeessä, jonka G. V. Tshitsherin osoitti Puolan hallituksen erikoisedustajalle A. Wickowskille (ks. «Документы внешней политики СССР», т. II, 1958, стр. 105—106 (»Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», II osa, 1958, ss. 105—106)). — 154.
- 183 Tsaritsynin asunto-osaston työntekijä V. V. Pershikova pidätettiin jostain kirjasesta reväistyn Leninin muotokuvan töhrimisestä. Tsaritsynin erään miliisiosaston päällikkö V. S. Usatshev ja puna-armeijalainen Minin pyysivät Leninille osoittamissaan sähköissä vapauttamaan Pershikovan. Mininin sähköeseen Lenin kirjoitti määräyksen sihteerille: »Muistuttakaa minulle, kun tulee erikoiskomission puheenjohtajan vastaus (ja koko aineisto antakaa *sitten* pakinoitsijoille)» Ленинский сборник XXIV, стр. 172 (XXIV Lenin-kokoelma, s. 172). — 154.
- 184 Kirjoitettu nähtävästi KKN:n istunnossa. — 154.
- 185 A. L. Kolegajev tiedotti vastaussähköessään, että Moskovaan on lähetetty kolme elintarvikejunaa. Sähköessä oli niin ikään tietoja elintarvikehankinnoista ja osoitettiin, että hankintojen jouduttamiseksi olisi lähetettävä keskukselta lisää työläisiä ja vastuunalaisia elintarvikealan työntekijöitä. — 155.
- 186 Vjatkan kuvernementin Sarapuln ujestin neuvostojen II edustajakokous teki tammikuun 29 pnä 1919 päätöksen, että kaikista ujestin kylistä kerätään viljalahja Moskovalle ja Pietarille. Edustajakokous päätti: 40 000 puudan viljalahjan Moskovalle »saattamme itse perille ja luovutamme kalliille ja rakkaalle johtajallemme тов. Leninille». Lenin kirjoitti kysymyksessä olevan kirjelapun otettuaan vastaan viljajunaa saattamassa olleiden Sarapuln talonpoikien edustajiston. Kirjelappu on kirjoitettu nähtävästi vuoden 1919 maaliskuun 11 pnä eikä 12 pnä niin kuin on asiakirjassa. Sitä todistavat seuraavat seikat. Jo maaliskuun 12 pnä »Pravdan» 55. n:ossa tiedotettiin, että Kamenev oli maaliskuun 11 pnä Moskovan Neuvoston kokouksessa puhuessaan sanonut »saaneensa kirjeen тов. Leniniltä, jota ovat käyneet tapaamassa Vjatkan kuvernementin Sarapuln ujestin edustajat. Nämä ovat tuoneet Moskovaan lahjaksi 40 000 puutaa viljaa. Tulijat ovat nyt täällä kokouksessa». Päiväyksen virheellisyyttä todistaa sekin seikka, että maaliskuun 12 pnä Lenin oli Pietarissa ja piti puheen Taurian palatsissa Pietarin Neuvoston istunnossa (ks. Teokset, 29. osa, ss. 1—20). Puhuessaan maaliskuun 13 pnä 1919 Pietarin kansantalossa pidetyssä joukkokokouksessa Lenin itse sanoi: »Vasta muutama päivä sitten kävi luonani talonpoikain lähetystö Sarapuln ujestin viidestä volostista...» (samassa teoksessa, s. 30). — 155.
- 187 Kirjoitettu sen johdosta, että Smolenskin kuvernementista Belskin

ujestista Aleksejevon kylästä talonpoika J. Nikitiniltä oli tullut pyyntö, että hänelle lähetettäisiin asetuksia ja muuta aineistoa, joita tarvitaan talonpoikien poliittisen opintokerhon ohjauksessa. — 156.

- 188 V. I. Lenin antoi tämän määräyksen G. I. Petrovskille saatuaan Vologdan kuvernementin Kadnikovin ujestin Korbangan volostin talonpojilta valituksen volostin tpk:n väärästä suhtautumisesta keskivarakkaisiin talonpoikiin. Lenin kirjoitti määräyksen seuraavaan N. K. Krupskajan käsialaa olevaan sähkösanomaluonnokseen: »Korbangan volostineuvosto, Kadnikovin ujesti, Vologdan kuvernementti. Laatikaa viivyttelämättä kaikissa kylissä vaaliluettelot neuvoston vaaleja varten, syrjäyttäkää vain ilmeiset kulakit ja vetäkää mukaan vaaleihin keskivarakkaat talonpojat. Laadittuunne luettelot määrätäkää toimitettaviksi neuvoston vaalit. Tuliaan suorittamaan tarkastus. Luetteloiden virheelliseen laadintaan syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, s. 476).

Saatuaan kohta tämän jälkeen tietää Sisäasiain kansankomissariaatin kollegion jäsenen A. G. Pravdinin käyttäytyneen työkeästi U. P. Mostakovaa kohtaan, joka oli tuonut Vologdan talonpoikien valituksen, Lenin kirjoitti Petrovskille: »... Pravdinille on annettava satikutia. Älkää antako hänen huseerata, vaan pitäkää silmällä, hän on taipuvainen typerään 'komenteluun'. Siitä on tehtävä loppu» (samassa teoksessa). — 156.

- 189 Syynä tämän sähkökirjoittamiseen oli sähkösanoma, jonka Lenin sai 5. armeijan poliittisen osaston johtajalta V. N. Kajurovilta ja jossa tiedotettiin, että valkokaartilaisjoukot olivat vallanneet Ufan ja että 5. armeija oli vaikeassa asemassa. Kajurovin sähkösanomassa ilmaistiin samalla varma vakaumus, että »vihollinen lyödään», jos lähetetään »tietoisia, koulutettuja apujoukkoja». — 156.

- 190 Tulan kuvernementin tpk:n puheenjohtaja G. N. Kaminski tiedotti suoraa linjaa, että Tulan asetehtaalla ja patruunatehtaalla oli levottomuuksia, jotka aiheutuivat työläisten vaikeasta elintarviketilasta ja siitä, ettei riittänyt rahaa palkanmaksuun. Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 296. asiakirjasta ja XXIV Lenin-kokoelmasta (Ленинский сборник XXIV) ss. 7 ja 9. — 157.

- 191 Kysymys on nähtävästi sotavankien vaihtoa koskevasta radiosanomasta, joka lähetettiin huhtikuun 4 p:nä 1919 ulkoasiain kansankomissaarin G. V. Tshitsherinin nimissä Ranskan ulkoasiain ministerille Pichonille (ks. «Документы внешней политики СССР», т. II, 1958, стр. 112—115 (»Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», II osa, 1958, ss. 112—115)). — 158.

- 192 Oikeusasiain kansankomissaarin D. I. Kurskin alustuksen pohjalta

KKN vahvisti huhtikuun 5 pnä 1919 KKN:n istuntojärjestyksen, jossa oli otettu huomioon kaikki Leninin ehdotukset. — 159.

- 193 Lenin kirjoitti tämän vastauksen Rjazanin kuvernementin Skopinin ujestin talonpojille ujestin neuvottelukokouksen evästyksen johdosta, jossa talonpojat herättivät kysymyksen keskivarakkaiden ja heitä köyhempien talonpoikien ylimääräisen vallankumousveron pienentämisestä, työhevosten ja lypsylehmien oton peruuttamisesta, normien suurentamisesta talonpoikien omaan käyttöön jäävien viljojen osalta y.m. — 160.
- 194 Asetus »Helipotusten myöntämisestä keskivarakkaille talonpojille kertakaikkisen ylimääräisen vallankumousveron kannossa» hyväksyttiin YTpKK:n istunnossa huhtikuun 9 pnä 1919. Asetus julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä huhtikuun 10 pnä. — 160.
- 195 Lenin kirjoitti tämän kirjeen keskusteltuaan Sokolnikin metsäopiston talousjaoston johtajan F. I. Bodrovin kanssa. On säilynyt kirjelappu, jonka Lenin kirjoitti huhtikuun 7 pnä 1919 Kremlin komendantille: »Pyydän päästämään tämän esittäjän tov. Filipp Iljitsh Bodrovin Kremliin ja Kansankomissaarien Neuvostoon. KKN:n puheenjohtaja V. Uljanov (Lenin)» (Ленинский сборник XXIV, стр. 288 (XXIV Lenin-kokoelma, s. 288)).
Bodrovia koskevaa aineistoa ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, 555. asiakirja. — 160.
- 196 V. L. Panjushkin oli niihin aikoihin Luoteisrintamalla. Panjushkinin osasto lähetettiin Itärintamalle Koltshakin joukkojen hyökkäyksen yhteydessä.
Ks. myös V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, 512. asiakirja. — 161.
- 197 Leninin radiosanomamat lähetettiin Béla Kunille, kun tuli tieto, että Münchenissä oli huhtikuun 7 pnä 1919 julistettu Neuvostotasavalta. Silloin ei Moskovassa vielä tiedetty, että Neuvostotasavallan olivat julistaneet Münchenissä saksalaisten sosialidemokraattien ja keskustapuolueen, Saksan Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen, johtomiehet, jotka aikoivat sellaisella manööverillä harhauttaa työläisiä ja saattaa neuvostovalta-aatteen huonoon valoon heidän silmissään. Koska tilanne ei ollut Baijerissa vielä otollinen Neuvostotasavallan julistamiseen, Baijerin kommunistit kieltäytyivät osallistumasta mainittuun provokatoriseen hankkeeseen.
Huhtikuun 13 pnä 1919, jolloin Baijerin vastavallankumoukselliset voimat yrittivät kaapata vallan käsiinsä, Münchenin kaduilla syntyi ankara taistelu, joka päättyi työväen voittoon. Baijerissa muodostettiin neuvostohallitus — toimeenpaneva komitea, jonka päämieheksi tuli Baijerin kommunistien johtaja Eugen Levinè. Hallitukseen osallistuivat myös »riippumattomat». Baijerin Neuvostotasavallan hallitus ryhtyi riisumaan aseista porvaristoa, muodostamaan Punaista Armeijaa, kansallistamaan pankkeja, saat-

tamaan tuotantolaitoksia työväen valvontaan ja järjestämään elintarvikevarustelua.

Lenin kirjoitti huhtikuun 27 p:nä 1919 »Tervehdyksen Baijerin Neuvostotasavallalle». Siinä hän antoi Baijerin vallankumoushallitukselle neuvoja, jotka muodostuivat valtaan nousseen proletariipuolueen konkreettiseksi toimintaohjelmaksi (ks. Teokset, 29. osa, ss. 305—306).

Baijerin Neuvostotasavallan sisä- ja ulkopoliittinen tilanne oli vaikea. »Riippumattomien sosialidemokraattien» edustajat alkoivat harjoittaa petospolitiikkaa heti, kun Neuvostotasavalta joutui ensimmäisiin vaikeuksiin. Huhtikuun lopulla »riippumattomat» saivat kommunistit eroamaan johtavilta paikoilta. Vastavallankumoukselliset käyttivät hyväkseen tätä tilannetta ja ryhtyivät hyökkäykseen. Valkokaartilaisosastot murtoutuivat toukokuun 1 p:nä Müncheniin ja valtasivat kaupungin kolme päivää kestäneiden ankarien taistelujen jälkeen. — 161.

- ¹⁹⁸ Aiheena sähkeen lähettämiseen oli Nizhni Novgorodin kuvernementista Knjaginon ujestista V. I. Leninille Kansankomissarien Neuvostoon tullut tieto, että paikalliset viranomaiset pakottavat talonpoikia liittymään artteleihin ja kommuuneihin.

Sähkeen luonnos laadittiin Maatalouden kansankomissariatissa.

Huhtikuun 10 p:nä 1919 »Izvestija VTsIK» lehdessä julkaistiin seuraava V. I. Leninin ja S. P. Seredan allekirjoittama kiertokirjelmä:

»Kaikille kuvernementtien maaosastoille.

Jäljennös — toimeenpaneville komiteoille.

Maatalouskomissariatissa on tullut tietoja, että pyrkiessään järjestämään neuvostotiloja, kommuuneja ja muita kollektiivisia yhtymiä maaosastot ja neuvostotilojen johtoelimet ottavat vastoin sosialistisesta maanjärjestelystä annetun asetuksen 9. artiklaa talonpojilta heidän käyttöönsä siirtyneitä ei-työtätekevien tiloja. Vahvistetaan toistamiseen, että moinen menettely on luvatonta. Maita, jotka ovat olleet talonpoikien käytössä sosialistista maanjärjestelyä koskevan lain julkaisemishetkellä ja jotka on annettu heille ujestien tai kuvernementtien maaosastojen päätösten tai ohjeiden mukaisesti, ei saa millään muotoa pakkoluovuttaa neuvostotilojen, kommuunien eikä muiden kollektiivisten yhtymien järjestämistarkoituksessa. Mainittuja järjestöjä varten voidaan ottaa maita talonpoikien käytöstä vain heidän vapaaehtoisesta suostumuksestaan maanjärjestelyn puitteissa. Talonpoikia ei saa pakottaa siirtymään yhteisviljelyyn, kommuuneihin eikä muunlaisiin kollektiivitalouksiin. Siirtyminen kollektiivimuotoihin voi tapahtua vain noudattamalla tarkasti laissa asetettuja vaatimuksia, ilman mitään pakotusta viranomaisten taholta. Tämän määräyksen rikkomisesta rangaistaan vallankumousajan lakien mukaisesti. Tiedottakaa väestölle mahdollisimman laajalti kyseisestä määräyksestä.

KKN:n puheenjohtaja *Lenin*

Maatalouskomissaari *Sereda*.

Huhtikuun 9 p:nä 1919.» — 162.

- 199 Lenin kirjoitti tämän sähkeen vastaukseksi 6. armeijan sotilaskomissaarin N. N. Kuzminin huhtikuun 8 p:nä 1919 lähettämään sähkösanomaan, jossa tiedotettiin, että englantilainen kenraali Ironside oli ehdottanut sotavankien vaihtoa. N. N. Kuzmin pyysi valtuuksia neuvottelujen käymiseen. — 163.
- 200 Suoraa linjaa lähettämässään sähkössä Sisäasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen S. K. Minin tiedotti V. I. Leninille lakon päättymisestä Tulan asetehtaissa ja rautatien työpajoissa. Sähkössä sanottiin, että Elintarvikekomissariaatin linjaa pitäisi toimittaa ajoissa ja säännöllisesti elintarvikkeita Tulan tehtaiden työläisille ja että Finanssikomissariaatin pitäisi toimittaa nopeammin rahat työläisten palkkojen maksua varten.
Minin sähkeen yläreunaan Lenin on kirjoittanut: »KK:n Org. toimikunnalle.» — 163.
- 201 V. I. Lenin kirjoitti tämän sähkeen saatuaan huhtikuun 12 p:nä 1919 A. M. Gorkilta sähkösanoman, jossa Gorki tiedotti Maloarahangelskissa tapahtuneesta kirjailija I. Volnyin vangitsemisesta ja pyysi »vangitsemisen syiden puolueetonta tutkimista ja valvonnalaista vapauttamista». »En epäile hänen poliittista lojaalisuuttaan», kirjoitti Gorki.
Ks. myös tästä osasta 298. ja 453. asiakirjaa. — 164.
- 202 Asiakirja lienee laadittu Terveys- ja huollon kansankomissariaatissa, koska se on kirjoitettu mainitun kansankomissariaatin kirjelomakkeeseen ja alla on myös terveydenhuollon kansankomissaarin N. A. Semashkon nimikirjoitus. — 164.
- 203 Huhtikuun 11 p:nä 1919 »Izvestija VTsIK» lehdessä julkaistiin KKN:n asetus vuosina 1886—1890 syntyneiden, vierasta työvoimaa käyttämättömien, Keski-Venäjän kuvernementeissa asuvien työläisten ja talonpoikien kutumisesta asepalvelukseen Punaiseen Armeijaan. G. J. Zinovjev tiedotti sähkösanomassaan, että Pietarin kommunistien kokouksessa oli päätetty yleisen liikekannallepanon lisäksi mobilisoida 20% puolueen jäsenistä. — 165.
- 204 Kysymys on eserrien ottamisesta Ukrainan hallitukseen. — 166.
- 205 Kysymys on Krimin suunnalla toimineiden P. J. Dybenkon komentamien joukkojen hyökkäyksestä Krimin niemimaan sisäosiin. Hyökkäys olisi ollut virhe, sillä hyökkäävät joukot olisi voitu eristää Perekopin seuduilla päävoimista, jota paitsi siihen aikaan oli keskitettävä mahdollisimman paljon hyökkäysvoimia strategisesti tärkeämmälle Donbassin ja Rostovin suunnalle. — 166.
- 206 V. I. Lenin kirjoitti tämän F. E. Dzerzhinskille osoitetun määräyksen Tshernigovin kuvernementin Potshepin ujestin talonpoikien N. D. Gorelovin ja P. I. Novikovin kirjeen jäljennökseen, joka oli lähetetty Leninille Maatalouskomissariaatista. Gorelov ja Novikov, jotka olivat käyneet Moskovassa valittamassa paikallisten

viranomaisten väärinkäytöksistä ja olleet Leninin vastaanotolla, kirjoittivat, että he olivat kotiin palattuaan joutuneet vainon alaisiksi ja olleet jopa pidätettyinäkin. — 166.

²⁰⁷ Kysymyksessä on sähkösanoma, jonka Tambovin kulutusosuuskunta oli lähettänyt KKN:ään kulutuskommuuneja koskevan asetuksen täytäntöönpanon johdosta. Asetus oli hyväksytty KKN:ssä maaliskuun 16 p:nä 1919 ja sen mukaan kaikki kaupunkien ja maaseudun kulutusosuuskunnat oli yhdistettävä kulutuskommuuneiksi pitäen silmällä yhtenäisen jakelukoneiston muodostamista. Tambovista saapuneessa sähkösanomassa tiedotettiin, että Tambovin kulutusosuuskunnan 252 jäsentä olivat katsoneet kokouksessaan, että kauppaa oli käyty oikein ja että »he eivät halua luovuttaa kulutusosuuskuntaa kulutuskommuuneihin». — 167.

²⁰⁸ Tämä sähke on vastaus huhtikuun 21 p:nä 1919 saatuun ylipäällikkö I. I. Vacietisin ja Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäsenen S. I. Aralovin sähkösanomaan, jossa tiedusteltiin, onko eteneminen Galitsiaan ja Bukovinaan suotavaa poliittiselta näkökannalta katsoen ja mikä tehtävä asetetaan tämän etenemisen yhteydessä.

Vacietisin ja Aralovin sähkeeseen Lenin kirjoitti: »Toveri Skljanskin sihteerille: pyydän muuttamaan salakielelle ja lähettämään oheisen (kysymyksessä on nähtävästi Leninin sähke. *Toim.*) ja antamaan sitten tov. Skljanskille arkistoitavaksi» («Из истории гражданской войны в СССР», т. 2, 1961, стр. 382 («Neuvostoliiton kansalaissodan historiaa», 2. osa, 1961, s. 382)). — 168.

²⁰⁹ V. I. Lenin on kirjoittanut E. M. Skljanskille osoittamansa ohjeet VSFNT:n sotatilannetta selostavaan, huhtikuun 23 p:nä 1919 päivätyyn ylipäällikkö I. I. Vacietisin kirjelmään. Vacietis perusteli välttämättömäksi neuvostotasavaltojen asevoimien yhdistämisen yhteisen johdon alaisiksi ja ehdotti, että tilapäisesti lakkautettaisiin yleinen koulutusjärjestelmä ja mobilisoidaisiin Itärintaman reservijoukkojen päällystön täydennykseksi 24 000 yleisessä koulutusjärjestelmässä toiminutta ohjaajaa. — 169.

²¹⁰ I. I. Vacietisin kirjelmässä on S. I. Aralovin lisäys, jossa vastustetaan yleisen koulutusjärjestelmän lakkauttamista ja ehdotetaan vain supistamaan sitä 50–75%. — 169.

²¹¹ Zinovjevillä osoittamansa ohjeen Lenin on kirjoittanut Elintarvikekomissariaatin kollegion jäsenen V. N. Jakovlevan kirjeeseen, joka oli vastaus Leninin tiedusteluun, miten oli suhtauduttu Ukrainan kansalaisten Pietarin osuuskunnan pyyntöön saada säännösteltyjä elintarvikkeita. Kirjeessä tiedotettiin, että Ukrainan neuvostohallituksen pyynnöstä Elintarvikekomissariaatti oli poikkeuksellisesti antanut mainitulle osuuskunnalle luvan tuoda Ukrainasta vähäisen määrän säännösteltyjä elintarvikkeita, mutta Pietarin työkommuunin elintarvikekomissaari A. J. Badajev oli estänyt sen. Jakovleva kirjoitti, ettei tämä ollut ensimmäinen kerta, kun

Badajev kieltäytyi noudattamasta Elintarvikekomissariaatin määräyksiä.

Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 319. asiakirjasta. — 171.

- 212 Toukokuun 25 pnä 1919 KKN käsitteli kysymyksen venäläisen vallankumouksellisen demokraatin, yhteiskunnallisen toimihenkilön ja tiedemiehen V. I. Tanejevin aineellisesta avustamisesta ja päätti myöntää hänelle kahden tuhannen ruplan kuukausieläkkeen sekä velvoitti V. I. Leninin allekirjoittamaan turvakirjan. — 171.
- 213 Ks. kirjettä, jonka K. Marx kirjoitti tammikuun 9 pnä 1877 M. M. Kovalevskille (K. Маркс и Ф. Энгельс, Сочинения, 2 изд. т. 34, стр. 185 (K. Marx ja F. Engels, Teokset, 2. painos, 34. osa, s. 185)). — 172.
- 214 Lenin on kirjoittanut tämän vastaukseksi L. B. Kamenevin kirjeluun, jossa ehdotettiin »helpottamaan, katsomaan läpi sormien» elintarvikkeiden, paitsi viljan, vapaata kuljetusta ja väitettiin, että »me päädymme siihen kesäkuussa» kuitenkin. — 174.
- 215 Lenin kirjoitti tämän aikana, jolloin kommunisteja mobilisoitiin taistelemaan Koltshakia vastaan. Se on vastaus puolueen jäsenen M. M. Kostelovskajan kysymykseen, miten on ymmärrettävä se, että hänet on määrätty Itärintamalle 2. armeijan poliittisen osaston päälliköksi. — 175.
- 216 Lenin on kirjoittanut tämän Vesiliikenteen päähallinnon puheenjohtajalle J. E. Rudzutakille osoitetun määräyksen sähkeeseen, joka oli lähetetty mainitulle päähallinnolle Kazanista. Sähkeessä tiedotettiin, ettei valkokaartilaiden valtaamasta Tshistopolista (Itärintama) onnistuttu valkoisten ratsuväen tulituksen vuoksi kuljettamaan pois eräitä vilja-, masutti- ja öljylastissa olleita aluksia. — 175.
- 217 Kirjoitettu 11. armeijan VSN:n puheenjohtajan K. A. Mehonoshinin sähkeeseen, jossa pyydettiin jättämään osa Itärintamalle siirrettäväksi aiotusta 33. divisioonasta Astrakanin suunnalle. Mehonoshin tiedotti, että jos 33. divisioonaa siirretään kokonaan muualle samalla kun luvassa olleiden täydennysjoukkojen viivästymisen vuoksi 34. divisioonan pikainen muodostaminen on mahdotonta, on pakko keskeyttää hyökkäysoimet Kizljarin suunnalla ja kieltäytyä valtaamasta Gurjevia ja Rakushaa, missä on öljyä, jota paitsi laivasto saatetaan ulospääsemättömään asemaan, koska se on vaarassa menettää tukikohtansa. »Selvien kenttäesikunnan määräysten puuttuminen», kirjoitti Mehonoshin, »saattaa armeijan kerrassaan sietämättömään asemaan ja antaa aihetta syyttää meitä toimettomuudesta.» Mehonoshinin sähkeeseen Lenin teki useita alleviivauksia ja merkintöjä (ks. Ленинский сборник XXXIV, стр. 127 — 128 (XXXIV Lenin-kokoelma, ss. 127 — 128)). — 175.
- 218 V. I. Lenin kirjoitti nämä rivit Pietarin Työläisten ja Puna-armei-

jalaisten Edustajien Neuvoston toimeenpanevan komitean puheenjohtajan A. J. Badajevin anomukseen. Badajev puolusteli anomuksessaan tapausta, jolloin oli jättänyt täyttämättä Elintarvikekomissariaatin määräyksen (ks. 211. huomautusta), ja selitti häntä vastaan tehdyn syytöksen »Keskukseen tietyn ryhmän vehkeilyksi» sekä pyysi asettamaan viiden päivän kuluessa tilalleen Pietarin kommuunin elintarvikekomissaarin toimeen toisen henkilön. — 176.

219 Toukokuun 4 p:nä 1919 otettiin radioitse vastaan V. I. Leninille osoitettu, 17. huhtikuuta 1919 päivätty tunnetun Arktisin tutkijan, norjalaisen tiedemiehen F. Nansenin kirje. Nansen esitti kirjeessään neljän ententevaltan (USA:n, Ranskan, Englannin, Italian) hallitusten päämiehille osoittamansa vetoomuksen tekstin, jossa ehdotettiin perustettavaksi komissio järjestämään Venäjälle elin- ja lääkintätarvikeapua, ja noiden hallitusten vastauksen. Ententevaltojen päämiehet (W. Wilson, D. Lloyd George, G. Clemenceau ja V. Orlando) asettivat vastauksessaan tuon avunannon ehdoksi sotatoimien lopettamisen Venäjällä, mutta eivät maininneet, pitikö sitä noudattaa niidenkin valtojen, jotka harjoittivat Neuvostotasavaltaan nähden interventio politiikkaa. Nansen ei nähtävästi ollut selvillä ententevaltojen johtomiesten manööverista ja ilmoitti hyväksyvänsä heidän esittämänsä ehdot. Samana päivänä, toukokuun 4 p:nä, Lenin tiedotti Tshitsherinille, että kysymys oli annettu VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan käsiteltäväksi, käski laatia Nansenille lähetettävän vastauksen luonnoksen tähdentäen imperialistien paljastamisen välttämättömyyttä.

Kysymyksessä olevassa Leninin kirjeessä on huomautuksia F. Nansenille lähetettävän vastauksen luonnoksen johdosta. — 177.

220 Amerikkalainen diplomaatti W. Bullitt saapui maaliskuussa 1919 Neuvosto-Venäjälle ottamaan selvää ehdoista, joiden perusteella neuvostohallitus suostui solmimaan rauhan ententevaltojen sekä Venäjällä olleiden valkokaartilaishallitusten kanssa. Bullitt välitti USA:n presidentin Wilsonin ja Ison-Britannian pääministerin Lloyd Georgen esittämät ehdotukset. Neuvostohallitus, joka pyrki solmimaan rauhan mahdollisimman pikaisesti, suostui käymään neuvotteluja esitettyjen ehtojen pohjalla, mutta ehdotti niihin kuitenkin oleellisia korjauksia (USA:n hallituksen edustajan Bullittin ja VSFNT:n hallituksen laatiman rauhanehdotuksen tekstiä ks. kokoelmasta «Документы внешней политики СССР», т. II, 1958, стр. 91—95 (»Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», II osa, 1958, ss. 91—95). Koltshak onnistui kohta Bullittin lähdettyä Neuvosto-Venäjältä saavuttamaan tiettyä menestystä Itärintamalla, ja imperialistiset hallitukset kieltäytyivät rauhanneuvotteluista luottaen siihen, että neuvostovaltio tulee murskatuksi. Wilson kielsi julkaisemasta Bullittin tuomaa sopimusehdotusta, ja Lloyd George sanoi parlamenttipuheessaan, ettei hänellä ollut mitään yhteyttä neuvostohallituksen kanssa käytyihin neuvotteluihin. — 178.

221 Kaikki F. Nansenille osoitetun vastauksen luonnoksia koskevat Leninin huomautukset otettiin varteen radiosanomassa, joka lä-

- hetettiin toukokuun 7 p:nä 1919 (ks. «Документы внешней политики СССР», т. II, 1958, стр. 154—160 («Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», II osa, 1958, ss. 154—160)). Nansenin esittämä suunnitelma jäi toteuttamatta. — 179.
- 222 Orenburgin itäpuolella puolustustaisteluja käyneet neuvostojoukot vetäytyivät valkokasakoiden painostuksesta aseisiin seitsemän kilometrin päähän kaupungista. — 180.
- 223 A. V. Lunatsharski, joka oli lähetetty Kostromaan УТрКК:n valtuutettuna vastustamaan karkuruutta, tiedotti, että elintarviketilanne oli Kostromassa ja Kostroman kuvernementissa vaikea. — 182.
- 224 Kysymyksessä on atamaani Grigorjevin vastavallankumouksellinen kapina, joka puhkesi toukokuun alussa 1919 neuvostojoukkojen selustassa Jekaterinoslavin ja Hersonin kuvernementeissa. Kapina vaaransi välittömästi Donetsin laakiolla toimineiden neuvostojoukkojen selustaa ja sivustaa ja Krimillä olleiden 2. ukrainalaisarmeijan joukko-osastojen selustayhteyksiä sekä vaikeutti samalla rautateiden toimintaa kaikkialla Ukrainassa. Ukrainalaisarmeijoiden joukot murskasivat kapinalliset toukokuun 11 ja 24 päivän välisenä aikana iskemällä yhtäaikaa idästä, pohjoisesta ja etelästä. — 182.
- 225 KKN hyväksyi huhtikuun 24 p:nä 1919 asetuksen »Siirtoasutusten järjestämisestä tuottaviin kuvernementteihin ja Donin alueelle». VSFNT:n pohjoisista kuvernementeista siirrettiin talonpoikia ja työläisiä maan eteläisille seuduille. Tarkoituksena oli heidän elintarviketilanteensa helpottaminen ja maatalouden kunnostaminen niillä alueilla, jotka olivat kärsineet valkokaartilaiskapinoista. Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös V. I. Leninin ja S. P. Seredan allekirjoittamasta ja 21. toukokuuta 1919 päivätystä sähköisestä, joka oli osoitettu Smolenskin, Tverin, Moskovan ja Rjazanin kuvernementtien maaosastoille (Ленинский сборник XXXIV, стр. 144—145 (XXXIV Lenin-kokoelma, ss. 144—145)). — 182.
- 226 Itärintaman VSN:n jäsenet S. I. Gusev, M. M. Lashevitsh ja K. K. Jurenev vastustivat VKP(b):n KK:lle lähettämässään sähköisessä A. A. Samoilon nimittämistä S. S. Kamenevin tilalle Itärintaman joukkojen komentajaksi. Sähköisessä sanottiin, että Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston esikuntapäällikkö F. V. Kostjajev vaihtaa perusteettomasti komentajia armeijassa ja Tasavallan VSN:n jäsen S. I. Aralov vahvistaa allekirjoituksellaan Kostjajevin määräykset. Toukokuun 25 p:nä 1919 S.S. Kamenev nimitettiin uudelleen Itärintaman joukkojen komentajaksi. — 184.
- 227 Aiheen tämän sähköisen kirjoittamiseen antoi Leninille sähkösanoma, joka oli saatu hänelle osoitettuna toukokuun 20 p:nä 1919 klo 19.10 ja jossa tiedotettiin, että artteliliiton puheenjohtaja

- A. A. Bulatov ja neuvontaosaston johtaja Ljubimov, jotka olivat käyneet tapaamassa Leniniä, oli heti heidän palattuaan Novgorodiin pidätetty.
- Lenin teki saamaansa sähkösanomaan merkinnön: »Arkistoon lähempiä tietoja varten. Vastattu 20/V.»
- Leninin mainitsema kysely tehtiin toukokuun 13 p:nä 1919 (ks. Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, 567. asiakirja). — 185.
- 228 Kenraali Goltzin johtamat saksalaisjoukot ja latvialaiset valkokaartilaiset valtasivat Riian toukokuun 22 p:nä 1919. — 186.
- 229 Lenin lähetti toukokuun 26 p:nä 1919 toisen sähkeen Voronezhin kuvernementin sotilaskomissaarille (ja kopion kuvernementin puoluekomitealle). Siinä sanottiin: »Tiedottakaa viivyttämättä, paljonko on lähetetty kommunisteja Etelärintamalle. KKN:n pjoht. Lenin» (В. И. Ленин, «Военная переписка», М., 1957, стр. 133 (V. I. Lenin, »Sotakirjeenvaihtoa», Moskova 1957, s. 133)). — 187.
- 230 Lenin on kirjoittanut sähkeen tekstin alkaen sanoista »Ottakaa huomioon» ja päättyen sanoihin »ja Ukrainasta». Sähkeen alkuosa on konekirjoitustekstiä. Sen on kirjoittanut luultavasti G. V. Tshitsherin, koska asiakirjassa on oheisena Tshitsherinin kirjelappu: »Tov. Lenin. Sähkösanomaluonnos, pyydetään vastaamaan, hyväksyttkö.» Hän on kirjoittanut myös viimeisen lauseen: »Poikkeustapaukset — kiinalaiset työläiset, persialaiset, keskuksen määräyksestä.» — 188.
- 231 Aleksandrija ja Znamenka olivat atamaani Grigorjevin vastavallankumouksellisen kapinan keskuksia. Aleksandrijaan, jossa sijaitsi Grigorjevin esikunta, neuvostojoukot murtautuivat taisteluun toukokuun 22 päivää vasten yöllä 1919. — 188.
- 232 Samana päivänä, toukokuun 28 p:nä 1919, Ukrainan Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajalle H. G. Rakovskille lähetettiin suoraa linjaa vielä yksi V. I. Leninin, N. N. Krestinskin ja L. B. Kamenevin allekirjoittama sähkösanoma, jossa oli VKP(b):n KK:n päätöksen täydellinen teksti ja konkreettisia ohjeita päätöksen täytäntöönpanosta (ks. Ленинский сборник XXXIV, стр. 153 (XXXIV Lenin-kokoelma, s. 153)). — 189.
- 233 Neuvostojoukkojen rintama murtui toukokuun lopulla Millerovon suunnalla, minkä vuoksi Etelärintaman joukot joutuivat perääntymään ja denikiniläiset pääsivät yhtymään Donin yläjuoksun stanitsojen kapinallisiin kasakoihin. — 190.
- 234 VKP(b):n KK:n Organisaatiotoimikunnalle osoittamassaan kirjelmässä, jonka otsikkona oli »Myönnytys ennakkoluuloille», J. M. Jaroslavski tiedusteli Organisaatiotoimikunnan jäseniltä, voidaanko jättää puolueeseen henkilöitä, jotka osallistuvat uskonnollisiin menoihin. — 191.

- 235 Kysymyksessä on Ukrainan sotilastoimitsijain suunnitelma, jonka mukaan oli muodostettava Etelärintaman alainen, 2. ukrainalais-armeijan, 8. ja 13. armeijan käsittävän Donbassin rintaman Val-lankumouksellinen Sotaneuvosto, mistä Puolustusneuvoston valtuutettu tiedotti toukokuun 31 p:nä lennättimitse Leninille Har-kovista. — 193.
- 236 Elintarvikekomissariaatin kollegion jäsen A. I. Sviderski selosti KKN:ssä toukokuun 27 p:nä 1919 viljanhankintojen kulkua ja uuteen satoon saakka jatkuvan elintarvikekampanjan suunnitelmia. KKN päätti julkaista Sviderskin selostuksen artikkelin muodossa ja tiedottaa siitä lyhyesti ja numerotietoja esittäen radioitse ulkomaille.
- Lenin kirjoitti sihteerille osoittamansa määräyksen valmiiksi laadittuun radiosanomaan, jossa korostettiin, että huolimatta äärimmäisen epäsuotuisista olosuhteista (tavaroiden puutteesta, rahan arvon alentumisesta ja siitä, että valkokaartilaiset olivat vallanneet parhaat vilja-alueet) viljanhankinta oli edistynyt 1919 menestyksellisemmin kuin edellisenä vuonna: kun marras-kuusta 1917 elokuuhun 1918, t.s. kymmenessä kuukaudessa, Neu-vosto-Venäjän elintarvikehankintaelimet olivat koonneet viljaa 28 miljoonaa puutaa, niin elokuusta 1918 huhtikuuhun 1919, t.s. yhdeksässä kuukaudessa, ne olivat hankkineet 102 miljoonaa puutaa.
- A. I. Sviderskin artikkeli »Elintarviketilanne lähitulevaisuu-dessa» julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehdessä kesäkuun 3 ja 4 p:nä 1919. — 194.
- 237 Tässä sähkössä on kysymys Länsirintaman tilanteesta ja Länsirin-taman VSN:n jäsenen A. I. Okulovin ja toisaalta J. V. Stalinin, G. J. Zinovjevin ja 7. armeijan johdon välisestä selkkauksesta. NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluear-kistossa säilytetään kirjelappuja, joita Lenin ja Skljanski kirjoittivat toisilleen tästä kysymyksestä eräässä istunnossa. Lenin kirjoitti Skljanskille: »Stalin vaatii kutsumaan pois Okulo-vin, koska tämä muka vehkeilee ja aiheuttaa häiriöitä työssä.» Skljanskin kirjelappuun, jossa annettiin myönteinen lausunto Okulovista, Lenin vastasi ja antoi Skljanskille seuraavan ohjeen: »Kirjoittakaa siinä tapauksessa sähkösanoma (jossa esitetään tar-koin, mistä Okulov syyttää 7. armeijaa), niin lähetän sen sala-kielisenä Stalinille ja Zinovjeville, ettei selkkkaus laajenisi, vaan saisi oikean suunnan.» Tätä ohjetta vastaavasti laadittiinkin kysei-nen sähkö, johon Lenin sitten kirjoitti lisäyksen ja nimensä.
- Okulovin poiskutsumista koskevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 355. asiakirjasta. — 194.
- 238 Lenin kirjoitti tämän kirjelapun G. V. Tshitsherinille intialaisen professorin M. Barakatullan kirjeen johdosta. Barakatulla kirjoitti taistelusta, jota Intiassa käytiin Englannin imperialismia vastaan, ja pyysi julkaisemaan hänen bolshevismiaiheisen artikkelinsa, »jotta muhamettilaisten sydämet saataisiin bolshevismien puolel-le». — 197.

- 239 Kirjeessä mainitun ultimaatumin esitti Englannin ammattijärjestöjen liiton valtuuskunta Englannin hallitukselle. Työläiset vaativat hallitusta olemaan puuttumatta Neuvosto-Venäjän ja Neuvosto-Unkarin sisäisiin asioihin, ja uhkasivat julistaa yleislakon, jos heidän vaatimuksiaan ei tyydytetä. — 197.
- 240 VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta teki kesäkuun 6 p:nä 1919 päätöksen S. P. Natsarenuksen siirtämisestä Ukrainaan, minkä johdosta J. V. Stalinille lähetettiin seuraava sähkösanoma: »KK:n Poliittinen Toimikunta on päättänyt, että Natsarenuksen nimitetään 14. armeijan, entisen 2. ukrainalaisarmeijan, Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäseneksi, koska yhtenäisen johdon viivyttämätön järjestäminen Ukrainassa on äärimmäisen tarpeellista. *Lenin, Krestinski, Kamenev*» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, s. 490). — 199.
- 241 Kysymys on Neuvosto-Venäjän rajalla hyökkäilleiden valkosuomalaisten torjumisesta. — 199.
- 242 Sähkeitä, jotka E. M. Skljanski kirjoitti G. N. Melnitshanskille kesäkuun 9 p:nä ja A. G. Beloborodoville kesäkuun 10 p:nä 1919 ks. teoksesta В. И. Ленин. «Военная переписка». М., 1957, стр. 148 (V. I. Lenin, »Sotakirjeenvaihtoa», Moskova 1957, s. 148). — 203.
- 243 Itärintaman joukkojen eteläisen ryhmän käydessä ratkaisevia hyökkäystaisteluita koltshakilaisia vastaan eräillä rintama-alueilla (Samaran ja Orenburgin kuvernementeissa, Uralin alueella) puhkesi valkokasakoiden ja kulakkien kapinoita. — 203.
- 244 Saatuaan Leninin sähkeen Stalin kirjoitti siihen vastauksen Moskovaan lähetettäväksi: »Menetettyä ei ole vielä saatu takaisin. Laukaustenvaihto järeillä käynnissä. Maalta käsin suoritettavaa operaatiota varten lähetetty kaikki, mitä on ollut lähetettävissä. Moskovaan lähtö ei liene näinä päivinä mahdollista, sopivaa. Lykätäkää kokousta. Emme vastusta asiakirjan osittaista julkaisemista...» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 50. osa, s. 490). Sähkeessä mainittua asiakirjaa ei ole löydetty. — 205.
- 245 Krasnaja Gorkan linnakkeessa vuoden 1919 kesäkuun 13 päivää vasten yöllä puhjennut vastavallankumouksellisten kapina tukahdutettiin kesäkuun 16 päivän vastaisena yönä. Päivällä 16. kesäkuuta antautui myös kapinallisiin yhtynyt linnake Seraja Loshad. Muutama tunti ennen kapinan kukistamista neuvostojoukkojen johto oli saanut tiedon, että Libausta oli lähtenyt Krasnaja Gorkan kapinallisten avuksi 23 alusta käsittävä englantilainen eskaaderi. Koska Pietarin läheisillä merialueilla neuvostolaivastolla oli varma ylivoima, brittien sotilasjohto ei uskaltanut ryhtyä laajoihin operaatioihin, vaan sen oli pakko rajoittaa eskaaderinsa toiminnassa yksityisiin liikkeisiin. — 206.
- 246 Kysymyksessä on päämajaa koskeva päätös, jonka VKP(b):n KK

teki kesäkuun 15 pnä 1919. VKP(b):n KK:lle jätetyssä julkilausumassaan L. D. Trotski vastusti KK:n päätöstä väittäen, että siinä oli »kummallisuuksia, vallattomuutta» j.n.e. — 207.

- 247 Lenin kirjoitti tämän kirjeen, kun kesäkuun puolivälissä 1919 eräissä Tverin kuvernementin tuotantolaitoksissa puhkesi muutamman päivän kestänyt lakko. Syynä lakkoon oli leipä- ja muiden elintarvikeannosten supistamisesta johtunut työläisten tyytymättömyys. Vastavallankumoukselliset ainekset yrittivät käyttää Neuvostotasavallan elintarvikevaikeuksia neuvostovastaisen mielialan lietsomiseen.

Elintarvikelakkokysymys oli esillä VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan ja Organisaatiotoimikunnan yhteisissä istunnoissa kesäkuun 18 ja 24 pnä 1919. Ryhdyttiin kiireellisiin toimenpiteisiin kutomateollisuusalueen työläisten aseman parantamiseksi. — 207.

- 248 Kysymys on Koltshakin armeijan selustassa puhjenneesta kapinasta.

Kustanain partisaaneista, jotka suorittivat läpimurron ja yhdyivät neuvostojoukkoihin, muodostettiin Kommunistinen rykmentti. Tämä rykmentti taisteli vallankumouksen vihollisia vastaan kansalaissodan loppuun saakka. — 208.

- 249 Kesäkuun 20 pnä 1919 lähettämässään sähkössä V. I. Nevski ja L. S. Sosnovski tiedottivat Tveristä, että lakko oli päättymässä ja työt aloitetaan kaikissa laitoksissa. He kirjoittivat, että kuvernementin neuvostojen edustajakokoukseen, johon parhaillaan valmistauduttiin, oli ujestien edustajakokouksissa perustuslain mukaisesti valittujen edustajien lisäksi kutsuttu kuvernementin tpk:n taholta vielä yksi edustaja kustakin volostista yhteyksien lujittamiseksi maaseutuun. Kuvernementin neuvostojen edustajakokous oli päättänyt kääntyä YTpKK:n puoleen pyynnöin, että volostien edustajille myönnettäisiin päätösvalta. Nevski ja Sosnovski vastustivat sitä ja korostivat, että volostien edustajista 80% oli puolueeseen kuulumattomia, joiden keskuudessa kulakit olivat määrävässä asemassa, ja pyysivät Leniniltä pikaista vastausta.

Sähkösanomalomakkeessa, johon Lenin kirjoitti sähköksen tekstin, on hänen tekemänsä merkintö: »arkistoon». — 209.

- 250 Lenin sai kesäkuun 23 pnä 1919 Jokiliikenteen johtokunnalta sähköksen, jossa tiedotettiin, että Belaja-joella oli suuria viljavarastoja, joiden kuljetusta oli joudutettava.

Vastaukseksi Leninin tätä koskevaan tiedusteluun A. I. Sviderski ilmoitti, että Elintarvikekomissariaatin kollegion jäsen M. I. Frumkin oli lähtenyt Samarasta Belajalle ja yleensä Ufan kuvernementtiin jouduttamaan viljanhankintoja ja että ryhdytään toimenpiteisiin elintarvikearmeijalaisten lähettämiseksi Belajalle. — 210.

- 251 Kysymyksessä on hyökkäys, jonka Denikinin joukkoihin kuulunut

kenraali Wrangelin komentama Kaukasian armeija suoritti Saratovin – Penzan suunnassa. – 211.

- 252 M. V. Frunze tiedotti V. I. Leninille samana päivänä vastaussähkeessään: »Olen kiinnittänyt ja kiinnitän mitä vakavinta huomiota vihollisen toimiin Uralin rintamalla, m.m. Nikolajevskin seudulla, koska on olemassa ilmeinen vaara, että Koltshakin ja Denikinin rintamat yhtyvät Volgalla. Mainitulla lohkolla on käytettävissäni ollut tähän asti valitettavasti vain heikkoja yksiköjä, aivan koulutamattomia ja usein huonosti aseistettuja voimia. Kaikki muut voimat lähetettiin Koltshakin hyökätessä Samaran suunnalle häntä vastaan ja ne ovat toimineet tähän asti Ufan suunnalla...» («Из истории гражданской войны в СССР», т. 2, 1961, стр. 234 («Neuvostoliiton kansalaissodan historiaa», 2. osa, 1961, s. 234)). Frunze vakuutti Leninille, että Uralsk ja koko alueen pohjoisosa on viimeistään 10—14 päivän kuluttua puhdistettu valkokaartilaisista. Punaisen Armeijan joukot vapauttivat Uralskin heinäkuun 11 p:nä 1919. – 212.
- 253 Kesäkuun 16 p:nä 1919 Kansankomissaarien Neuvostoon saapui sotilasinsinööri J. A. Berkalovin sähke, että Pietarin Porohovyjen piirineuvoston finanssiosasto on määrännyt perittäväksi 40 000 ruplaa ylimääräistä veroa niistä 50 000 ruplasta, jotka hänelle oli annettu KKN:n marraskuun 26 p:nä 1918 tekemän päätöksen perusteella palkinnoksi hänen tykistön alalla tekemästään keksinnöstä (hänen keksintönsä koski kaukoammuntaa ja ammuksen alkunopeuden lisäämistä).
KKN:n asetus »Keksinnöistä» annettiin kesäkuun 30 p:nä 1919 ja siinä säädettiin, että keksinnöistä myönnetyt palkkiot eivät ole verotettavia. Asetus julkaistiin heinäkuun 4 p:nä »Izvestija VTsIK» lehden 144. n:ossa. – 212.
- 254 V. I. Lenin kehotti A. M. Gorkia »lähtemään ajelulle» agitaatio- ja neuvonta-laivalla »Krasnaja Zvezda», joka suoritti matkan Volgaa ja Kamaa pitkin. Matkaan osallistui ryhmä VKP(b):n KK:n, YTpKK:n ja eräiden kansankomissariaattien vastuunalaisia työntekijöitä ja myös N. K. Krupskaja. Lenin sähköitti heinäkuun 10 p:nä Krupskajalle: »Tänään tapasin Gorkin ja taivuttelin häntä matkustamaan teidän laivallanne, mistä seikasta lähetin jo yhden sähkösanoman Nizhni Novgorodiin, mutta Gorki kieltäytyi jyrkästi» (Teokset, 37. osa, s. 467). – 213.
- 255 Sormovon naisjärjestön johtokunta pyysi heinäkuun 3 p:nä 1919 Sormovoon saapunutta N. K. Krupskajaa myötävaikuttamaan siihen, että muuan Sormovon tehdashallinnon huostassa ollut rakennus olisi annettu lastenkodin käyttöön. Tehtaan rakennuksia oli lupa antaa muille laitoksille vain Puolustusneuvoston määräyksestä, jonka vuoksi Sormovon naisjärjestön anomus lähetettiin Leninille. Leninin määräys oli heinäkuun 18 p:nä esillä Sormovon neuvoston istunnossa. Kysymyksen lopullinen ratkaisu jätettiin Nizhni Novgorodin kuvernementin toimeenpanevan komitean puhemiehistölle, joka päätti myöntyä Sormovon naisjärjestön pyyntöön. – 214.

- ²⁵⁶ Heinäkuun alussa Etelärintaman sotilasjohto pyysi Leniniltä lupaa kutsua rintamavyöhykkeessä armeijaan 18 vuotta täyttäneet työtätekevät. Ennen kuin Lenin asetti tämän kysymyksen Puolustusneuvoston ratkaistavaksi, hän vaati Venäjän yleisesikunnalta tiedot Etelärintamalle lähetetyistä täydennysjoukoista. Heinäkuun 8 pnä lähetettyyn Leninin sähköeseen Etelärintaman Vallankumouksellinen Sotaneuvosto vastasi toistamalla pyyntönsä. Puolustusneuvosto päätti heinäkuun 11 pnä 1919 »antaa Etelärintaman VSN:lle luvan 18-vuotiaiden mobilisoimiseen sen mainitsemissa piirikunnissa» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 378). Sitä paitsi Tasavallan VSN velvoitettiin ryhtymään toimenpiteisiin koulutettujen joukko-osastojen lähettämiseksi viivyttämättä rintamille, ennen muuta Etelärintamalle. — 215.
- ²⁵⁷ Puna-armeijalainen F. Shturmin kirjoitti V. I. Leninille kirjeen, jossa pyysi antamaan Nizhni Novgorodin ujestin sotilaskomissariaatille määräyksen, että hänelle maksettaisiin palkka sairausajalta. Lenin lähetti kirjelman ohella Skljanskille myös asiapaperit, jotka Shturmin oli hänelle toimittanut. — 215.
- ²⁵⁸ VSFNT:n KKTN:n tieteellis-teknisen osaston johtaja N. P. Gorbunov on esittänyt tämän V. I. Leninin määräyksen tekstin heinäkuun 14 pnä 1919 laatimassaan öljyn, hiilen, sapropeelin, polttoliuksen ja luonnonkaasun tuotannon järjestelyä koskevassa yleisuunnitelmassa.
- Keväällä 1919 Volgalle matkusti iso Polttoliuskehallinnon retkikunta järjestämään polttoliuksen ja bituminiitin louhintaa Undoryssa, Kapshirassa (Syzranin lähellä) ja Sjukejevossa.
- Heinäkuun jälkipuolella ja elokuussa 1919 Volgalle matkusti tarkastamaan retkikunnan töiden edistymistä ja auttamaan sitä useita Polttoliuskehallinnon vastuunalaisia työntekijöitä I. M. Gubkinin johdolla sekä KKTN:n korkeimman vuoriteollisuusneuvoston puheenjohtaja F. F. Syromolotov ja V. P. Nogin, jotka mobilisoivat tähän työhön myös paikalliset puolue- ja neuvostoelimet. Retkikunnan työn tuloksista tiedotettiin Leninille (ks. I. M. Gubkin, Muistelmia Vladimir Iljitsh Leninistä teoksesta »Muistelmia Vladimir Iljitsh Leninistä», 2. osa, Petroskoi 1958, ss. 370—392). — 217.
- ²⁵⁹ J. S. Haneckin, Finanssikomissariaatin kollegion jäsenen, piti kirjoittaa vastaus sähköeseen, jonka Lenin oli saanut heinäkuun 16 pnä 1919 H. G. Rakovskilta ja jossa pyydettiin lähettämään luvassa olleet rahat, koska Ukrainassa oli kova rahapula. Hanecki kirjoitti seuraavan vastauksen: »Tänään lähetetään 300, joista 50 on tarkoitettu Kalugaan. Vastaisuudessa tullaan lähettämään säännöllisesti.» Haneckin vastaukseen Lenin kirjoitti toisen huomautuksensa ja merkitsi asiakirjan yläreunaan: »Vastaukseksi Rakovskille.» — 217.
- ²⁶⁰ Latvian neuvostohallitukselle heinäkuun 17 pnä 1919 lähettämässään sähköessä Lenin kirjoitti: »Pyydän teitä nimenmuuttokysymyk-

sessä ottamaan yhteyden Staliniin, Länsirintaman VSN:n jäseneen.» (Ленинский сборник XXXIV, стр. 194 (XXXIV Lenin-kokoelma, s. 194.)) Latvialaisen divisioonan nimeä ei muutettu, se säilytti entisen nimensä: Latvian jalkaväkidivisioona. — 218.

- 261 Tasavallan asevoimien ylipäällikkönä oli siihen aikaan S. S. Kamenev. — 219.
- 262 V. I. Lenin tarkoittaa Zlatoustin kaupungin valtausta, jonka 5. armeija suoritti heinäkuun 13 p:nä 1919, ja Jekaterinburgin (nyk. Sverdlovsk) valtausta, jonka 2. armeija suoritti heinäkuun 14 p:nä 1919. — 219.
- 263 Heinäkuun 22 p:nä 1919 KKN:n istunnossa oli esillä kysymys kiinteiden hintojen määrittämisestä viljalle ja teollisuustarvikkeille. Kysymyksen käsittely jatkui KKN:n istunnoissa heinäkuun 24 ja 31 p:nä. Heinäkuun 31 p:nä hyväksytyssä päätöksessä sanottiin, että työläisille ja toimihenkilöille myytävien tarvikkeiden hinnat pysyvät entisinä, ja velvoitettiin Elintarvikeasiain kansankomissariaatti ja KKTN:n puhemiehistö vahvistamaan ja julkaisemaan elintarvikkeiden ja teollisuustuotteiden kiinteät hinnat viimeistään vuoden 1919 syyskuun 1 päivään mennessä. — 220.
- 264 Heinäkuun 28 p:nä 1919 lähettämässään vastaussähkeessä M. V. Frunze ja M. M. Lashevitch tiedottivat Leninille, että tilanne Buzulukista etelään ja Uralskin seuduilla ei anna aihetta huolestumiseen. Uralin oikeanpuoleinen ranta-alue vapautetaan kokonaisuudessaan viimeistään heinäkuun 31 päivään mennessä, Uralskiin johtava rata on puhdistettu ja sitä kunnostetaan kiireesti. Sähkeessä mainittiin niin ikään, että tilanne on muodostunut vaikeaksi Astrakanin pohjoispuolella. — 221.
- 265 Kysymyksessä on Denikiniä vastaan suuntautuneiden taistelutoimien suunnitelma, jonka oli laatinut ylipäällikkö S. S. Kamenev. Sen mukaan pääisku suunniteltiin annettavaksi Etelärintaman vasemmalla siivellä Donin alueen kautta. Sen tueksi suunniteltiin hyökkäystä Harkovin suunnalla. Suunnitelma esitettiin heinäkuun 23 p:nä 1919 annetussa ylijohdon päiväkäskyssä (ks. «Из истории гражданской войны в СССР», т. 2, 1961, стр. 499—500 («Neuvostoliiton kansalaissodan historiaa», 2. osa, 1961, ss. 499—500)). L. D. Trotski lähetti heinäkuun 27 p:nä 1919 Tasavallan VSN:n varapuheenjohtajalle E. M. Skljanskille sähkeen, jossa hän tiedotti, että »Etelärintaman joukkojen komentaja Jegorjev pitää Kamenevin operatiivista suunnitelmaa Etelärintaman osalta virheellisenä eikä luota suunnitelmaa täytäntöön pannessaan menestykseen» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 381). Trotski sanoi rintaman VSN:n jäsenen Sokolnikovin ja rintaman operatiivisen osaston päällikön Peremytovin olevan samaa mieltä. — 222.
- 266 Tämä on kirjoitettu vastaukseksi Béla Kunille, joka oli tiedottanut Unkarin Neuvostotasavallan joutuneen vaikeaan asemaan al-

- kaneen intervention vuoksi ja pyytänyt Neuvosto-Venäjää antamaan pikaisesti apua. — 223.
- 267 Lenin, joka 3. ja 4. elokuuta 1919 oli lepäämässä Gorkissa, kirjoitti tämän kirjelapun nähtävästi sen johdosta, että heinä- ja elokuun vaihteessa 1919 Länsi-Euroopan lehdistössä samoin kuin venäläisten menshevikkien ja eserrien keskuudessa leviteltiin itsepintaisesti huhua, että Venäjän neuvostohallituksen tilalle tulee kohdakkoin kokoomushallitus (johon osallistuvat menshevikit ja eserrät). Elokuun 6 p:nä »Pravdassa» ja 8 p:nä »Izvestija VTsIK» lehdessä julkaistiin artikkeleja, joissa tehtiin pilkkaa noista huhuista ja sanottiin niiden kuvastavan imperialistien toiveita neuvostovallan kukistamisesta Venäjällä sosialipettureiden avulla samaan tapaan kuin Unkarissa. — 224.
- 268 Tarkoitetaan sähköttä, jonka L. D. Trotski oli lähettänyt V. I. Leninille ja jossa tiedotettiin, että L. D. Trotski, H. G. Rakovski, A. I. Jegorov, S. I. Aralov, N. G. Semjonov ja V. P. Zatonski olivat päättäneet elokuun 6 p:nä 1919 Kijevissä pitämässään neuvottelussa vetää neuvostojoukot uusiin aseisiin ja luovuttaa viholliselle Mustan meren rannikon, m.m. Odessan ja Nikolajevin. — 225.
- 269 Kirjoitettu Ts. S. Bobrovskajan, vuodesta 1898 puolueeseen kuuluneen ammattivallankumouksellisen, kirjeeseen. Bobrovskaja pyysi kirjeessään, että Lenin auttaisi häntä pääsemään työhön. — 227.
- 270 V. I. Lenin tarkoittaa kirjettä, jonka I. T. Smilga oli lähettänyt VKP(b):n KK:lle. Smilga tiedotti kirjeessään, että tilanne Etelärintamalla oli vaikea. »Vastoinkäymistemme pää- ja perussyynä on se», hän kirjoitti, »ettei Etelärintaman VSN kykene johtamaan eikä ohjaamaan joukkoja... VSN:n nykyinen jäsenistö on toimintakyvytön. Yhteisymmärryksen puute on niin tuntuva, ettei 'keskinäistä työsopua' voida edes ajatella mahdolliseksi» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa. s. 382). — 228.
- 271 Kirjelappu on kirjoitettu luultavasti elokuun 26 p:nä 1919 KKN:n istunnossa, jossa oli esillä Tieteellis-teknisen ravintoaineinstituutin toimintaa koskeva kysymys. KKN päätti »velvoittaa Terveystieteidenhuoltokomissariaatin ja Elintarvikekomissariaatin selostamaan Tieteellis-teknisen ravintoaineinstituutin käytännöllisiä tehtäviä kolmen kuukauden kuluttua. Tieteellis-tekninen ravintoaineinstituutti velvoitetaan selostamaan samalla kertaa saajajauhoista saatavan sokerin teknisiä valmistusmenetelmiä». Kirjelapussa on L. A. Fotijevan merkintö: »Täytetty 28. VIII».
- L. B. Krasin kirjoitti nähtävästi samassa istunnossa V. I. Leninille kirjelapun, että puudasta saajajauhoja voidaan saada 18 naulaa sokeria. Vastaukseksi Lenin kirjoitti: »Uskomatonta: puudasta 18 naulaa!! 45% ??? Sokeripitoisuus? %?» (Ленинский сборник XXIV, стр. 29 (XXIV Lenin-kokoelma, s. 29)). Tähän kysymykseen, sokerin valmistamiseen saajajauhoista, Lenin palasi useaan otteeseen (ks. Teokset, 35. osa, 230. asiakirja). — 230.

- 272 Denikin oli lähettänyt Mamontovin ratsuarmeijakunnan hyökkäämään Etelärintamalla toimineiden neuvostojoukkojen selustassa. Mamontovin ratsuväki murtautui elokuun 10 p:nä 1919 rintamalinjan läpi Novohoperskissa ja suoritti hyökkäyksiä useihin asutuskeskukseen ja kaupunkeihin. Tämä Mamontovin ratsuväen hyökkäysretki muodostui vakavaksi vaaraksi neuvostojoukoille, vaikeutti hyökkäysoperaatiota ja aiheutti paikoin häiriöitä joukkojen johtaja huoltotoiminnassa. V. I. Lenin piti Mamontovin armeijakunnan murskaamista lykkäystä sietämättömänä tehtävänä (ks. Teokset, 5. venäjänk. painos, 39. osa, ss. 171—172). Mamontovin ratsuarmeijakunta lyötiin loka- ja marraskuussa 1919. — 231.
- 273 Kirjeessä on kysymys 21. divisioonasta, joka lähetettiin Itärintamalta Etelärintaman joukkojen vahvistukseksi.
- »Lashevitshin kummipojat» — Mamontovin ratsuarmeijakunta.
- »Sokolnikovin kummipoika» — F. K. Mironov, joka oli muodostanut Saranskin seuduilla Donin armeijakunnan ja noussut elokuun 23 p:nä 1919 kapinaan neuvostovaltaa vastaan. Kapinan kukisti S. M. Budjonnyin ratsuarmeijakunta. — 231.
- 274 Syyskuun 1 p:nä 1919 Tashkentissa pidettiin ammattiyhdistysten yleinen kokous, joka V. I. Leninin sähkeen saatuaan merkitsi päätökseensä: »...punaisen Turkestanin nimissä punainen Tashkent vannoo täyttävänsä kaikki tehtävät, joita keskus meille asettaa, eikä punainen lippu, joka ylväänä hulmuu Turkestanin yllä, tule huojahtelemaan punaisen Tashkentien käsissä» («Из истории гражданской войны в СССР», т. 2, 1961, стр. 737 («Neuvostoliiton kansalaissodan historiaa», 2. osa, 1961, s. 737)). — 232.
- 275 Leninille syyskuun 2 p:nä 1919 lähettämässään vastaussähkeessä Stalin tiedotti, että samana päivänä kun J. Marchlewski saapui neuvottelemaan liettualaisten kanssa, nämä aloittivat yllättäen hyökkäyksen. Sähkeessä huomautettiin, että neuvotteluista puhumalla liettualaiset olivat ilmeisesti pyrkineet herpaannuttamaan valppauttamme. Stalin tiedotti, ettei hän ollut saanut mitään KK:n päätöksiä neuvottelujen käymisestä. Hän kirjoitti edelleen: »Vastahyökkäyksemme alkoi tänään. Olemme antaneet kautta rintaman käskyn, että on tehostettava valppautta eikä saa päästää rintamalinjoille mitään parlamentäreja ilman rintaman johdon tietoa ja lupaa.» — 233.
- 276 Kirjoitettu vastaukseksi sähkeeseen, jonka L. D. Trotski, L. P. Se-rebrjakov ja M. M. Lashevitsh olivat lähettäneet syyskuun 5 p:nä 1919 ja jossa itse asiassa ehdotettiin muuttamaan aikaisemmin hyväksyttyä Denikinin-vastaisten sotatoimien suunnitelmaa. VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta keskusteli syyskuun 6 p:nä 1919 sähkeestä ja päätti »vahvistaa ylipäällikön vastausehdotuksen sekä tiedottaa lennättimitse, että tämän kysymyksen uudelleenherättäminen kummastuttaa Poliittista Toimikuntaa» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 384). — 233.

- 277 Kirjoitettu syyskuun 12 pnä 1919 päivätyyn lähetekirjelmään, jonka valtionvalvonnan apulaiskansankomissaari A. K. Paikes oli liittänyt Etelärintaman päätarkastajan K. F. Martinovitshin raporttiin, jossa selostettiin Etelärintaman esikunnan evakuoimista Kozlovin kaupungista. — 235.
- 278 Kirjoitettu Smolnan työläisten ja toimihenkilöiden komitean ilmoituksen johdosta, jossa tiedotettiin lukuisista väärinkäytöksistä, rahavarojen kavalluksista, elintarvikkeiden ja Punaista Armeijaa varten kerättyjen esineiden rosvoamisista. Komitea pyysi asettamaan tutkintalautakunnan ja saattamaan syylliset vastuuseen. — 235.
- 279 Porvarillisten intellektuellien vangitsemiskysymys oli käsiteltävänä VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan istunnossa syyskuun 11 pnä 1919. Poliittinen Toimikunta kehotti F. E. Dzerzhinskiä, N. I. Buharinia ja L. B. Kamenevia ottamaan vangittujen jutut uudelleen käsiteltäväksi. — 235.
- 280 VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan ja Organisaatiotoimikunnan yhteisessä istunnossa syyskuun 18 pnä 1919 päätettiin luopua L. P. Serebrjakovin lähettämisestä V. I. Selivatshevin valvojaksi. — 238.
- 281 V. I. Leninille syyskuun 26 pnä 1919 kirjoittamassaan kirjeessä G. V. Tshitsherin pyysi harkitsemaan ententevaltojen uutta rauhantarjousta VKP(b):n KK:ssa. Tshitsherin kirjoitti, että voitaisiin tehdä ententevalloille hallituksen taholta virallinen ehdotus tai pyytää A. M. Gorkia kirjoittamaan kirje, jossa osoitettaisiin meidän olevan aina valmiita rauhantekoon. Tshitsherinin kirjeeseen Lenin kirjoitti: »...Hallituksen nimissä *e i p i d ä* esittää... On rajoituttava Gorkin kirjeeseen...» (Teokset, 42. osa, s. 106). — 238.
- 282 Kysymyksessä on A. S. Solovjovin kirjelmä »Uhtan öljy», joka lähetettiin V. I. Leninille syyskuun 23 pnä 1919.
Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta 14. asiakirjasta. — 239.
- 283 Kirje on kirjoitettu alankomaalaisen kommunistin S. Rutgersin pyynnöstä. Kommunistisen Internationaalien toimeenpaneva komitea oli lähettänyt S. Rutgersin Alankomaihin järjestämään sinne Kominternin Länsi-Euroopan toimistoa. — 243.
- 284 V. I. Lenin alusti lokakuun 17 pnä 1919 Puolustusneuvoston istunnossa kysymyksen sotatarvikemääräysten tarkistuksesta. Puolustusneuvosto päätti siirtää tämän asian käsittelyn toimikunnalle, johon kuuluivat S. D. Markov, A. I. Sviderski, A. I. Rykov ja E. M. Skljanski, ja velvoitti toimikunnan »mikäli päästään sopimukseen» esittämään sen maanantaihin lokakuun 20 päivään mennessä Leninin allekirjoitettavaksi. Puolustusneuvosto käsitteli niinkään kysymyksen sodankäyntitarkoituksiin kelvollisten tarvik-

keiden etsinnästä. Lokakuun 31 p:nä 1919 Puolustusneuvosto hyväksyi sotatarvikemääräysten tarkistusta ja sodankäyntitarkoituksiin kelvollisten tarvikkeiden etsintää koskevat päätökset. — 244.

- 285 VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta päätti lokakuun 15 p:nä 1919 antaa komission tehtäväksi harkita Haavoittuneiden avustamiskomiteaa koskevaa asetuseruonnosta ja esittää se KK:n nimissä Kansankomissaarien Neuvostolle. Asetuseruonnos »Haavoittuneiden ja sairaiden puna-armeijalaisten avustamiskomiteasta» oli lokakuun 28 p:nä käsiteltävänä KKN:n istunnossa. Lokakuun 29 p:nä YTpKK vahvisti asetuksen »Haavoittuneiden ja sairaiden puna-armeijalaisten avustamiskomiteasta», ja se julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 245. n:ossa marraskuun 1 p:nä 1919. — 244.
- 286 Lenin tarkoittaa Puolustusneuvoston 16. lokakuuta 1919 tekemään päätökseen sisällynyttä ohjetta, että Pietaria on puolustettava viimeiseen veripisaraan saakka perääntymättä vaaksaakaan ja ryhtymällä katutaisteluihin kaupungissa. Suunnitelmassa, jonka Trotski oli ehdottanut Judenitshin joukkojen torjumiseksi, puhuttiin niin ikään siitä, että oli valmistauduttava käymään katutaisteluita kaupungissa. Antaessaan perusohjeen, että Pietaria on puolustettava hinnalla millä hyvänsä vahvistusjoukkojen tulon asti, Puolustusneuvosto katsoi katutaistelut välttämättömiksi vain siinä tapauksessa, jos vihollinen onnistuu murtautumaan kaupunkiin, jota vastoin Trotskin lähtökohtana olivat muut näkemykset. Hän väitti, että »puhtaasti sotilaalliselta kannalta» oli edullista päästää vihollinen murtautumaan Pietariin, joka on sen vuoksi muutettava »suureksi ansaksi valkokaartilaisjoukoille». — 245.
- 287 Kirjoitettu V. I. Leninille osoitettuun I. N. Smirnovin sähköeseen, jossa tiedotettiin, että »mieliala on Siperiassa pysyvästi neuvostohenkinen. Järjestämällä paikalliset voimat selviydymme Koltshakista, tarvitaan vain varusteita ja patruunia. Eilen aloitimme hyökkäyksen kautta koko rintaman, aiomme edetä kolmessa viikossa Ishimille». Edelleen sanottiin 5. armeijan kommunistien toivovan, että armeija siirrettäisiin Etelärintamalle. Smirnov ehdotti siirtämään armeijan kolme divisioonaa etelään sen jälkeen, kun Ishim on saavutettu. »Jos annatte varusteita 30 000:lle», hän kirjoitti, »niin mobilisoimme Tsheljabinskissa ja siellä, minne olemme menossa, heti sen verran miehiä. Lähettäkää ainoastaan varusteita, miehiä on ja tulee olemaan» (alleviivaukset V. I. Leninin) (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 388).
- Asiakirjassa on Leninin merkintä, että sähkö on palautettava hänelle. — 246.
- 288 Koska tilanne Etelärintamalla oli muodostunut äärimmäisen kiireäksi, VKP(b):n KK ja neuvostohallitus vaativat sotajohtoa likvidoimaan ensi vuorossa ne valkokaartilaisvoimat, jotka saattoivat olla läheisessä yhteistoiminnassa Denikinin armeijan kanssa.

- Kenraali Tolstovin komentama Uralin valkoinen kasakka-armeija oli lähellä Denikinin rintaman oikeaa sivustaa ja sillä oli mahdollisuus olla kosketuksissa denikiniläisiin. Se toimi Kaspian meren pohjoispuolella ja sitoi Turkestanin rintaman joukkoja sekä osaksi Kaakkoisrintaman 11. armeijan voimia. — 246.
- 289 Keväällä 1919 denikiniläiset valtasivat Dagestanin, Tshetshenian, Ossetian ja eräitä muita Pohjois-Kaukasian kansallisia alueita. Vuoristokansat vastasivat siihen nousemalla pyhään sotaan valkokaartilaisia vastaan. Kapinaliikkeen levitessä porvarilliset nationalistiset ainekset yrittivät kaapata kapinaliikkeen johdon omiin käsiinsä. Ne eivät kuitenkaan onnistuneet saamaan puolelleen vuoristolaisten perusjoukkoja. Kapinallisten keskuudessa suoritettiin VKP(b):n Kaukasian aluepiirikomitean johdolla laajaa selvitystyötä ja sissijoukoissa muodostettiin kommunistisia järjestöjä. Kapinaliike alkoi kehittyä nopeasti bolshevistikseksi. — 247.
- 290 Ylipäällikkö S. S. Kamenevin 17. lokakuuta 1919 antaman päiväkäskyn mukaisesti Kolppanan ja Tosnon seuduilla muodostettiin iskuryhmä, jonka komentajaksi tuli S. D. Harlamov. Ryhmän tehtävänä oli antaa viholliselle isku Krasnoje Selon — Hatsinan suunnassa. Länsirintaman johdon suunnitelman mukaisesti 7. ja 15. armeijan piti samanaikaisesti aloittaa yleinen vastahyökkäys. 7. armeijan tuli jatkaa hyökkäystä Hatsinan — Volosovon — Jamburgin suunnassa ja 15. armeijan Pskovin ja Lugan seuduilla. — 249.
- 291 NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä ote vuoden 1919 marraskuun 17 päivän tiedusteluilmoituksesta. Siinä mainitaan, että Disnan kaupungin seuduilla venäläiset olivat veljeilleet puolalaisten sotamiesten ja aliupseerien kanssa. Asiakirjassa on V. I. Leninin merkintö: »Tämä on hyvin tärkeää! Lähetettävä jäljennös tov. Trotskille Poliittisen Toimikunnan kaikkia jäseniä varten.» — 249.
- 292 Leninille lokakuun 22 p:nä 1919 kirjoittamassaan kirjeessä G. V. Tshitsherin vastusti L. D. Trotskin ehdotusta ryhtyä sotaan Eestiä vastaan. Hän kirjoitti, että Judenitshia joudutaan takaa-ajamaan Eestin alueella vain siinä tapauksessa, jos hän vetäytyy sinne. Tshitsherin osoitti, että on tehtävä kaikki, jotta ei tarvitsisi tunkeutua Eestiin. — 251.
- 293 Kirjoitettu ylipäällikkö S. S. Kamenevin kirjelmään, jossa pyydettiin antamaan operatiivisia kysymyksiä koskevat hallituksen toimintaohje-ehdotukset ylipäällystölle alustavaa lausuntoa varten. Asiakirjassa on merkintö: »Hyväksyn. On vain saatettava tietoon Tasavallan VSN:n puheenjohtajan eikä KK:n nimissä. *N. Krestinski. L. Kamenev*», »hyväksyn ylipäällikön pyynnön. *M. Kalinin*.» — 251.
- 294 Syksyllä 1919 I. Volnyi kutsuttiin Moskovaan, ja hän kävi V. I. Leninin luona. V. D. Bontsh-Brujevitsh kertoi myöhemmin muis-

- telmissaan, että kaksi tuntia kestäneen keskustelun aikana Lenin oli tiedustellut kiinnostuneena, mitä suunnitelmia kirjailijalla oli tulevaan toimintaansa nähden, ja kyseltyt häneltä, mitä kaikkea hän oli havainnut ja nähnyt omin silmin. — 252.
- ²⁹⁵ Puolueen Keskuskomitean päätöksen mukaisesti rintamalle lähetettiin enemmän kuin puolet J. M. Sverdlovin yliopiston viime päästön kommunisteista. Lokakuun 24 pnä 1919 V. I. Lenin piti puheen rintamalle lähteville yliopiston kurssilaisille (ks. Teokset, 30. osa, ss. 60—68). — 252.
- ²⁹⁶ Syynä kirjeen kirjoittamiseen oli mobilisoitujen Ivanovo-Voznesenskin kommunistien lähettäminen rintamalle. Lokakuun 3 pnä Ivanovo-Voznesenskissa oli yleiskaupunkilainen puoluekokous, joka vaati jokaista puolueen jäsentä keskittämään voimansa Denikinin armeijan murskaamiseen ja velvoitti puoluejärjestöt aloittamaan kommunistien mobilisoimisen rintamalle. Lokakuun 22 pnä lähetettiin rintamalle ensimmäinen ryhmä mobilisoituja. Ivanovo-Voznesenskissa mobilisoidut kommunistit saapuivat Moskovaan lokakuun 24 pnä. V. I. Lenin piti heille puheen Neuvostojen talossa (ks. Teokset, 5. venäjänk. painos, 39. osa, s. 238). Ivanovovoznesenskilaisista kommunisteista lähetettiin 50 henkeä Kaakkosrintaman esikuntaan ja poliittiseen osastoon ja muut 9. armeijaan. — 253.
- ²⁹⁷ Pugatshovin ujestin elintarvikeneuvottelukunnan puheenjohtaja tiedotti lokakuun 24 pnä 1919 lähettämässään sähkeessä, että elintarvikkeiden luovutusvelvollisuudet oli täytetty 50 %:lla ja eräissä volosteissa kokonaan. Sähkeessä mainittiin, että elintarvikeluovutussuunnitelma täytetään vuoden 1919 joulukuun 1 päivään mennessä. — 254.
- ²⁹⁸ Kirjoitettu V. I. Leninille osoitettuun Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikön V. D. Bontsh-Brujevitshin kirjelmään, jossa osoitettiin, että uhkaavan pilkkukuumepidemian torjumiseksi Moskovan rautatieasemille on rakennettava pikaisesti saunoja ja desinfioimislaitteita.
Kirjelmässä on N. A. Semashkon merkintö: »Z. P. Solovjov. On muodostettava komissio... käsittelemään *pikaisesti* kysymystä. Neuvottelukokouksen koollekutsumisaloite annetaan tohtori Levensonille.» — 255.
- ²⁹⁹ Lenin kirjoitti heti samansisältöisen kirjeen myös Ufan kuvernementin elintarvikekomissaarille Kotomkinille ja lähetti joulukuun 11 pnä 1919 Ufaan YTpKK:n valtuutetulle Reskelle sähkeen (jäljennökset Fotijevalle ja Kotomkinille): »Fotijevaa kielletään lähtemästä takaisin ennen tammikuun 1 päivää. Tiedottakaa täytäntöönpanosta.» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 391). — 255.
- ³⁰⁰ Marraskuun 6 pnä 1919 VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta katsoi mahdolliseksi, että Punainen Armeija ylittää Eestin rajan murskatakseen lopullisesti Judenitshin valkokaartilaisjoukot. Tä-

mä päätös kumottiin kuitenkin jo marraskuun 14 pnä Poliittisen Toimikunnan istunnossa. Poliittinen Toimikunta totesi, että Eestin hallitus on työvään painostuksesta suostunut aloittamaan uudelleen rauhanneuvottelut eikä nähtävästi aio tukea Judenitshia.

Joulukuun 5 pnä 1919 Jurjevissa (Tartossa) alkoi VSFNT:n ja Eestin rauhankonferenssi, jossa sovittiin VSFNT:n ja Eestin Tasavallan armeijoiden välisten sotatoimien lopettamisesta (joulukuun 31 pnä 1919). Helmikuun 2 pnä 1920 Neuvosto-Venäjä ja Eesti solmivat rauhansopimuksen. — 259.

- 301 Tämän kirjeen kääntöpuolelle on Turveteollisuuden pääkomitean puheenjohtaja I. I. Radtshenko kirjoittanut: »Marraskuun 11 pnä 1919 klo 1.00 päivällä lähetettiin tov. Leninille toimintakertomus vuoden 1919 turpeennostokampanjasta. Vastaukseksi siihen saatiin samana päivänä klo 11.00 illalla tämä lausunto.» — 260.
- 302 Sähke on kirjoitettu päätöksen perusteella, jonka Puolustusneuvosto hyväksyi istunnossaan marraskuun 20 pnä 1919 Uralin vuoriteollisuustyöläisten elintarvikevarustelun johdosta. Myöhemmin, joulukuun 15 pnä, Lenin lähetti samalla osoitteella vielä yhden sähkeen: »...Uralin työläisten elintarvikevarustelusta on saatu vastaus vain kerran, joulukuun 15 pnä. Ilmoitukset (montako puutaa toimitetaan) on lähetettävä kahdesti kuukaudessa» (Ленинский сборник XXXIV, стр. 245 (XXXIV Lenin-kokoelma, s. 245)). Tammi-kuun 14 pnä 1920 lähetettiin Itärintaman VSN:lle, Ufan kuvernementin elintarvikekomissaarille, Samaran — Zlatoustin radan komissaarille, 5. armeijan erikoiselintarvikekomissiolle V. I. Leninin ja A. I. Rykovin allekirjoittama sähke, jossa niin ikään osoitettiin, että on toimitettava elintarvikkeita kaikille Etelä-Uralin tehtaiden, kaivosten ja louhimojen työläisille (ks. Ленинский сборник XXXIV, стр. 253 (XXXIV Lenin-kokoelma, s. 253)). — 261.
- 303 Lenin tarkoittaa B. S. Weisbrodin marraskuun 20 pnä 1919 lähettämää sähkettä. Sähkeessä tiedotettiin, että pilkkukuume-epidemian leviämisen johdosta Orenburgissa on muodostunut äärimmäisen vaikea tilanne. Epidemian torjumista vaikeuttavat polttopuupula ja lääkintähenkilökunnan vähyys. Weisbrod huomautti, että pilkkukuumeen torjumiseksi on sairaansijojen lukumäärä korotettava Orenburgin sairaaloissa viiteen tuhanteen ja toimitettava lisäksi kaksi uutta kenttäsairaala. — 263.
- 304 Kirjoitettu B. S. Weisbrodin marraskuun 5 pnä 1919 päivätyn kirjelmän johdosta, jossa puhuttiin lääkärihenkilökunnan toimitamisesta Punaiselle Armeijalle. Weisbrod mainitsi kirjelmässään, että Moskovan lääkintälaitoksissa on lääkäreitä liiaksi, ja huomautti, että lääkärien keskuudessa on toimitettava mobilisaatio ja lähetettävä heitä rintamalle. V. I. Lenin erotti viivalla kirjelmässä kohdan, jossa sanottiin eräiden laitosten, esim. Moskovan 2. valtionyliopiston klinikan varanneen lääkäreitä enemmän kuin sillä oli ennen imperialistista sotaa, laittoi siihen merkinnön »NB» ja tähtimerkin sekä kirjoitti alareunaan: »Tarkastettava tarkoin ja

heti tämä seikka.» Seuraavalle sivulle, missä Weisbrod mainitsi Moskovassa olevan tarpeettomia lääkintälaitoksia, Lenin merkitsi: »paljonko sellaisia on?» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 394). — 263.

305 Lenin ehdottaa Kijevin kuvernementin edustajan ottamista YTpKK:n jäsenistöön. Leninin ehdotus hyväksyttiin (Kijevin kuvernementin edustajaksi YTpKK:hon valittiin K. Tolkatshov). — 264.

306 Nämä rivit on kirjoitettu Kaukasian tilannetta selostavaan S. M. Kirovin ja L. P. Babkinin kirjeeseen, joka on päivätty 9. joulukuuta 1919. Kirjeessä sanottiin m.m., ettei ole varmaa tietoa, onko Kamo saapunut Bakuun.

Kamo iskuryhmineen, joka oli varustettu aseilla, ampumatarvikkeilla ja kirjallisuudella, lähetettiin Moskovasta salaa syksyllä 1919 Kaukasiaan maanalaiseen toimintaan. Kaikki vaikeudet voittaen ryhmä saapui onnellisesti Bakuun ja yhtyi denikiniläisiä vastaan käytyyn taisteluun. — 265.

307 Turkestanin komission jäsenten kanssa käymässään lennätinkeskustelussa M. F. Frunze sanoi: »Syynä siihen, että on kieltäydytty lähettämästä vastuullisia poliittisia ohjaajia, ovat Etelärintaman ja Ukrainan suuret tarpeet... Ponnistustemme tuloksena olemme onnistuneet hankkimaan... joitakin niin poliittisella kuin myös teknisellä alalla» («М. В. Фрунзе на фронтах гражданской войны. Сборник документов», М., 1941, стр. 259 («M. V. Frunze kansalaissodan rintamilla. Asiakirjakokoelma», Moskova 1941, s. 259)). — 265.

308 Kysymyksessä on artikkeli »Perustavan kokouksen vaalit ja proletariaatin diktatuuri» (ks. Teokset, 30. osa, ss. 240–263), jonka kirjoittamisen Lenin päätti joulukuun 16 p:nä 1919. — 267.

309 Tämä on kirjoitettu luultavasti syystä, että Puolustusneuvostossa oli joulukuun 17 p:nä 1919 esillä L. B. Krasinin selostus »Rautateiden työskentelyn tarkkailun mahdollistavien selostuskaavojen laatimisesta». Kysymyksen lopullinen ratkaisu jätettiin seuraavaan istuntoon. Puolustusneuvosto antoi Kulkulaitoskomissariaatin kollegion jäsenen J. V. Lomonosovin tehtäväksi laatia numerotietoja sisältävän selostuskaavaesityksen (jota paitsi »selostuskaavojen tulee olla lyhyemmät kuin ne, jotka тов. Krasin on esittänyt», sanottiin päätöksessä). Joulukuun 24 p:nä Puolustusneuvosto vahvisti Lomonosovin esittämän toimenpideohjelman ja velvoitti Kulkulaitoskomissariaatin »antamaan sen huomenna erinäisten säädösten muodossa тов. Leninin allekirjoitettavaksi» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 396).

Asiakirjassa on tuntemattoman henkilön tekemä merkintö »Pantu täytäntöön 19. XII». — 267.

310 Syksyllä 1919 Ukrainan kommunistipuolueessa muodostui G. Laptshinkin, P. Popovin ja J. Landerin johtama »federalistien» ryhmä, joka omaksui porvarillisen nationalistisen kannan ja aloitti

hajottavan ryhmäkuntatoiminnan. Joulukuun 13 p:nä 1919 32 federalistia pitivät neuvottelukokouksen, jossa asettuivat vastustamaan VKP(b):n KK:n Ukrainan-politiikkaa. Popov ja Lander allekirjoittivat 32 ukrainalaisen puolueyöntekijän nimissä julkilausuman, jossa arvosteltiin UKP(b):n KK:n Toimikunnan jäsenistöä ja toimintamenetelmiä sekä esitettiin vastalause sen johdosta, että Venäjän kuvernementeista mobilisoitiin puolue- ja neuvostotyöntekijöitä Ukrainaankin.

VKP(b):n KK:n Organisaatiotoimikunta käsitteli joulukuun 18 p:nä 1919 ukrainalaisten työntekijöiden julkilausuman ja päätti »antaa muistutuksen sen johdosta, että he eivät tee hyödyllistä työtä Yleisukrainalaisen Vallankumouskomitean ja UKP(b):n KK:n Toimikunnan ohjeiden mukaisesti, vaan hukkaavat aikaa ja voimia juoruiluun ja vastuuttomaan politikointiin, mikä on puoluekurin rikkomista...» — 268.

- 311 Kysymys on P. N. Lepeshinskin lähettämisestä Turkestaniin. Lepeshinski toimi Turkestanissa valistusasiain apulaiskansankomis-saarina. — 269.
- 312 Joulukuun 21 p:nä 1919 lähetettiin myös Tulan kuvernementin puoluekomitealle ja toimeenpanevalle komitealle V. I. Leninin allekirjoittama kirje, jossa osoitettiin, että Moskovan työtätekeville on lähetettävä kymmenen päivän kuluessa vähintään neljäsataa vaununlastillista perunoita. »Teidän saavutuksistanne, tarmokkuudestanne ja päättäväisyydestänne riippuu työväenluokan pelastaminen, vallankumouksen aikaansaannosten turvaaminen, sen tulvat saavutukset ja lopullinen voitto», sanottiin kirjeessä (Ленинский сборник XXIV, стр. 146 (XXIV Lenin-kokoelma, s. 146)). — 269.
- 313 Tämä on kirjoitettu nähtävästi siinä yhteydessä, että Pienen Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa joulukuun 18 p:nä 1919 oli käsiteltävänä Moskovan kuvernementin tpk:n anomus, jossa pyydettiin kumoamaan Sisäasiain kansankomissariaatin ohjeet kirkkorakennusten käyttämisestä koulutyössä. Pieni KKN eväsi Moskovan kuvernementin tpk:n pyynnön ja velvoitti Valistuskomissariaatin, Oikeuskomissariaatin ja Sisäkomissariaatin laatimaan vastaavat ohjeet ja esittämään ne Pienelle Kansankomissaarien Neuvostolle vuoden 1919 joulukuun 29 päivään mennessä. — 270.
- 314 Kirjoitettu sähköeseen, joka saatiin myöhään illalla joulukuun 25 p:nä 1919 Ruzajevkasta Erikoisen sotatilaan rautateillä ylläpitävän komitean puheenjohtajalta J. H. Petersiltä. Sähköessä ehdotettiin kutsumaan pois armeijasta rautateiden korjauspajojen ja varikkojen ammattitaitoiset työläiset, koska veturien kunnostustyöt olivat miltei kaikkialla supistuneet, paikoin jopa katastrofaalisen vähäisiksi.
- Joulukuun 31 p:nä Puolustusneuvoston istunnossa oli käsiteltävänä L. B. Krasinin päätösehdotus »rautateiden ammattimiesten ja työläisten kutsumisesta pois armeijasta». Keskustelun päätyttyä

kysymys päätettiin katsoa loppuun käsitellyksi Krasinin ilmoitettua, että se on käytännössä jo ratkaistu. — 272.

- 315 Kirjoitettu vastaukseksi V. I. Leninille osoitettuun I. N. Smirnovin sähköeseen, jossa tiedotettiin hiilen lastauksen kulusta Koltshuginossa ja Kuznetskin hiilialueella.

Lenin kehottaa sähköessään Punaisen Armeijan joukkoja suojelemaan Omskissa ja Irkutskin radan varrella olevia tavaravarastoja, jotka Koltshakin armeija oli jättänyt perääntyessään. — 272.

- 316 Kysymys on istunnosta, jonka VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta piti joulukuun 27 pnä 1919. Istunnossa oli pohdittavana: G. V. Tshitsherinin tiedustelu, saako hän lähettää Gruusian hallitukselle ilman tämän hallituksen tunnustamista ehdotuksen yhteisistä sotatoimista Denikiniä vastaan; Tshitsherinin tiedotus, että eestiläiset ovat suostuneet antamaan vaaditut sotilaalliset takeet ehdolla, että heille myönnetään oikeus Narva-joen vasemman rannan linnoittamiseen; Tshitsherinin ilmoitus, että Venäjän tietotoimiston Pietarin osasto oli julkaissut sotilasluontoisen tiedotuksen, josta ententevallat ja Suomi saattoivat luulla Neuvosto-Venäjän aikovan hyökätä Suomeen y.m. — 273.

- 317 *Valistustoimintakeskusten keskuskollegio* perustettiin Puolustusneuvoston päätöksen perusteella toukokuun 13 pnä 1919. Sen tehtävänä oli järjestää valistustoimintakeskuksia rautateiden solmuasemille ja joukkojen kuormauspaikoille. — 274.

- 318 Lenin oli ottanut edellisenä päivänä, joulukuun 29 pnä 1919, Kremlessä työhuoneessaan vastaan M. S. Movshovitshin, joka oli saapunut rintamalta Moskovaan, koska hänen miehensä oli sairastunut lavantautiin ja tyttärensä jäänyt huollottomaksi. Lenin oli keskustellut hänen kanssaan työstä Punaisessa Armeijassa ja rintamatilanteesta. Seuraavana päivänä Lenin kävi tapaamassa Movshovitshia ja lupasi auttaa häntä henkilökohtaisten asioiden järjestelyssä. — 274.

- 319 Kirjoitettu sähköeseen, jonka V. Jushin oli lähettänyt Aunuksen kuvernementista Oshtan kylästä. Jushin valitti sähköessään, että paikalliset viranomaiset olivat ottaneet luovutusvelvollisuuden perusteella yhden hänen kolmesta lehmästään. Jushin osoitti, että hänellä on yhdeksänhenkinen perhe ja poika on Punaisessa Armeijassa. S. B. Britshkina oli lähettänyt jäljennöksen sähköestä Elin-tarvikekomissariaattiin A. D. Tsjurupalle. — 275.

- 320 Kirjoitettu V. I. Leninille osoitettuun Elin-tarvikekomissariaatin kollegion jäsenen V. N. Jakovlevan puhelinsanomaa, jonka KKN:n sihteeri M. I. Glasser oli ottanut vastaan tammikuun 1 pnä 1920 klo 16. 25. Siinä oli joulukuun 30 ja 31 pnä 1919 saadut tiedot elintarvikejunien lastauksesta ja lähettämisestä Moskovaan. Jakovleva tiedotti samalla, ettei Kazanista ja Simbirskistä ollut tietoja, koska lennätinyhteys oli ollut poikki sekä joulukuun 30 että 31 pnä ja että Samaraan toimitetaan elintarvikekuljetuksia varten vaunuja paljon vähemmän kuin tarvitaan.

- Tammikuun 2 p:nä 1920 Lenin teki Puolustusneuvoston istunnossa alustuksen »Posti- ja lennätinkomissariaatin ja Kululaitoskomissariaatin virastojen sotilaallisesta selontekovelvollisuudesta». — 275.
- 321 »Die Freiheit» (»Vapaus») — päivälehti, Saksan Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen äänenkannattaja, ilmestyi Berliinissä 15. marraskuuta 1918 — 30. syyskuuta 1922. — 276.
- 322 Lenin tarkoittaa Saksan Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen ylimääräistä edustajakokousta, joka pidettiin Leipzigissa 30. marraskuuta — 6. joulukuuta 1919. Edustajakokous hyväksyi vasemmistolaisten puolueenjäsenten painostuksesta toimintaohjelman, jossa hyväksyttiin periaatteessa proletariaatin diktatuuri ja neuvostojärjestelmä. Puolueen proletaarinen siipi ehdotti edustajakokoukselle »viipymätöntä ja varauksetonta liittymistä III Internationaleen» (V. I. Lenin, Teokset, 31. osa, s. 58). — 277.
- 323 Nämä A. I. Sviderskille osoitetut rivit V. I. Lenin on kirjoittanut Balashinin tehtaan työläisiltä saamaansa kirjeeseen. Kirjeessä tiedotettiin: »me työläiset saamme elintarvikkeista vain leipää 5 ja 14 päivän väliajoin emmekä mitään muita elintarvikkeita. Jos keskuksesta on toimitettu perunoita, niin niitäkin seisotetaan kuukauden verran radalla... Pyydämme Teitä, toveri Lenin, myötävaikuttamaan asemamme parantamiseen voidaksemme tehostaa työkykyämme vallankumouksellisen Venäjän hyväksi ja kukoistukseksi.» — 278.
- 324 Tammikuun 5 p:nä 1920 A. D. Tsjurupa kääntyi kirjeellä VKP(b):n KK:n puoleen. Kirjeessä osoitettiin, että tammikuun 3 p:nä 1920 hyväksytty KKN:n päätös, jolla sallitaan KKTN:n elinten hankkia rehua vapailla markkinoilla vallitseviin hintoihin niissä tapauksissa, jolloin valtionvalvontaelimet toteavat, että Elintarvikekomissariaatin elinten on mahdoton huoltaa rehulla KKTN:n laitoksia, loukkaa Elintarvikekomissariaatin elintarvikepolitiikan periaatteita ja poistaa rehunhankintamonopolin. Hän pyysi käsittelemään tämän kysymyksen VKP(b):n KK:ssa. — 278.
- 326 Kirjoitettu vastaukseksi sähköeseen, jonka 3. armeijan VSN oli lähettänyt tammikuun 10 p:nä 1920 V. I. Leninille ja jossa ehdotettiin käyttämään kansantalouden jälleenrakentamisessa armeijan joukkoja. Lenin teki tammikuun 13 p:nä 1920 KKN:ssä alustuksen 1. työarmeijan muodostamisesta. KKN hyväksyi alustuksen pohjalta päätöksen, jossa tervehdittiin 3. armeijan VSN:n ehdotusta. Muodostettiin toimikunta laatimaan esitykset 3. armeijan tarkoituksenmukaisimmasta käyttämisestä. Siihen tulivat V. I. Lenin, L. B. Krasin, A. I. Rykov, M. P. Tomski, L. D. Trotski ja A. D. Tsjurupa. Tammikuun 15 p:nä 1920 hyväksymänsä päätöksen mukaisesti Puolustusneuvosto muutti 3. armeijan 1. työarmeijaksi ja muodosti VSN:n jäsenistä ja elintarvikeasiain, maatalouden, kululaitoksen, työasioiden kansankomissariaattien ja KKTN:n edustajista 1. työarmeijan vallankumousneuvoston. Kysymys sotilasyksikköjen käytöstä taloudellisella rintamalla oli

- tammikuun 17 ja 18 pnä esillä VKP(b):n KK:n Poliittisessa Toimikunnassa. Poliittinen Toimikunta hyväksyi Puolustusneuvoston päätöksen 3. armeijan muuttamisesta 1. työarmeijaksi ja päätti antaa valmisteltavaksi Kubanin-Groznyin, Ukrainan, Kazanin ja Pietarin työarmeijoiden muodostamista koskevat ehdotukset. Sovittuaan asiasta Yleisukrainalaisen Vallankumouskomitean kanssa VSFNT:n KKN teki tammikuun 21 pnä päätöksen Ukrainan työarmeijan muodostamisesta Lounaisrintaman alueella. Helmikuun 10 pnä Puolustusneuvosto päätti muuttaa 7. armeijan Pietarin vallankumoukselliseksi työarmeijaksi. Tammi- ja helmikuun vaihteessa kiinnitettiin taloudelliseen rakennustyöhön Tasavallan reserviarmeija ja 2. armeijan joukko-osastot, maaliskuussa 8. armeijan joukot ja hieman myöhemmin myös eräät muut sotatoimiyhtymät. Porvariain ja tilanherrojen Puolan ja Wrangelin kanssa alkanut sota pakotti muuttamaan työarmeijat jälleen taistelujoukoiksi. — 279.
- 326 Tsjurupa tiedotti tammikuun 15 pnä 1920 Etelärintaman erikoiselintarvikekomission puheenjohtajalle M. K. Vladimiroville V. I. Leninin mielipiteen ja tiedusteli häneltä, miten oli elintarvikehankintojen laita Donin alueella. — 281.
- 327 Kirjoitettu P. N. Solonkon tiedotukseen, jossa tehtiin selkoa Brjanskin alueen kivihiili- ja rikkikiisuesiintymistä sekä posliiniastioiden valmistukseen sopivista valkohiekkasiintymistä. Solonko mainitsi, että »kivihiihiltä on löydetty alueelta, joka on noin 40 virstaa kanttiinsa. Hiiltä voidaan louhia välineiden ja työn tuottavuuden ollessa nykyisillään lähes 3 500 000 puutaa vuodessa, mutta jos tuotanto järjestetään kunnolla... se saattaa ylittää 10 000 000 puutaa». Kirjekuoreen, jossa oli P. N. Solonkon tiedotus, V. I. Lenin kirjoitti: »P. N. Solonkolta *Maltsevin hiili alueesta*.»
Tammikuun 15 pnä 1920 Lenin sai Hiilikomitealta selityksen Brjanskin kivihiihesiintymästä. »Lähetän Teille tämän selityksen. Muuan parhaisiin kuuluva kivihiihigeologi on luvannut käydä paikalla», kirjoitti A. Lomov (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 403). — 281.
- 328 Tammikuun 17 pnä 1920 KKN:n istunnossa vahvistettiin valkokaartilaiskirjallisuuden keruuta koskeva päätös. Se julkaistiin (osittaisesti) »Pravdassa» ja »Izvestija VTsIK» lehden 15. n:ossa tammikuun 24 pnä 1920. — 282.
- 329 Kysymyksessä on kirjoitus »Öljytuoterikkauksia», joka julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 8. n:ossa tammikuun 14 pnä 1920. Kirjoituksessa sanottiin, että öljykaivosalueella Bertshogurin lähellä Zhilaja Kosan ympäristössä oli 20 milj. puutaa raakaöljyä, 300 000 puutaa paloöljyä ja 200 000 puutaa bentsiiniä, jota paitsi neljästä porausaukosta suihkusi öljyä. — 282.
- 330 V. I. Lenin kirjoitti tämän lisäyksen Turkestanin rintaman joukkojen komentajalle M. V. Frunzelle osoitettuun L. D. Trotskin sähköeseen. Sähköessä annettiin ohjeita 4. armeijan voimiensijoittamisesta. Mainittu armeija oli siirretty työarmeijana rakentamaan

Aleksandrov-Gain — Emban rataa ja muuttamaan Krasnyi Kutin — Aleksandrov-Gain rataa leveäraiteiseksi.

M. V. Frunze allekirjoitti tammikuun 19 p:nä päiväkäskyn, jossa 4. armeija määrättiin rakentamaan Emban rataa. — 283.

- 331 Terveysthuollon kansankomissaari N. A. Semashko tiedotti tammikuun 18 p:nä 1919 puhelinsanomassaan, että Etelärintamalla ja Ukrainaan pilkkukuumetta torjumaan lähetetyn B. S. Weisbrodin lääkintäkomission juna etenee hyvin hitaasti. »Pyydän 1) antamaan heti määräyksen junan kuljetuksesta, 2) ottamaan sen erityisesti tarkkailtavaksi, 3) suorittamaan tutkimuksen viivytyksen syistä ja saattamaan viivytykseen syylliset vallankumoustribunailin tuomittaviksi», kirjoitti Semashko (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 404). — 283.
- 332 L. B. Kamenev esitti V. I. Leninille osoittamassaan kirjelmäpöytäkirjassa vastalauseensa sen johdosta, että Pieni Kansankomissaarien Neuvosto oli päättänyt sulkea Nikitskin teatterin. Tämän kysymyksen ratkaisu kuului Kamenevin mielestä paikallisten vallanelinten, tässä tapauksessa Moskovon kansanvalistusosaston eikä keskuselinten toimivaltaan. Kysymys Nikitskin teatterin sulkemisesta oli tammikuun 20 p:nä 1920 esillä KKN:n istunnossa. KKN vahvisti Pienen Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen ja velvoitti Pienen KKN:n »kutsumaan Moskovaa koskevissa asioissa Moskovon edustajaneuvoston valtuutettuja» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 405). — 284.
- 333 Syynä V. I. Leninin sähkeeseen oli Bashkirian porvarillisten nationalistien yritys suorittaa tammikuussa 1920 Bashkiriassa vallankaappaus. Porvarillinen nationalisti A.-Z.A. Validov ja ryhmä hänen aateveljiään, jotka helmikuussa 1919 olivat työtätekevien painostuksesta siirtyneet neuvostovallan puolelle, eivät olleet muuttaneet kantaansa eivätkä luopuneet päämäärästään, Bashkirian porvarillisesta autonomiasta.
- Validovilaiset muodostivat kesällä 1919 »Bashkirian kommunistien väliaikaisen keskustoimikunnan», jonka päämieheksi tuli H. J. Jumagulov. Viimeksi mainittu oli samalla validovilaisten järjestämän vallankumouskomitean puheenjohtaja. Validovilaisten »toimikunta» yritti johtaa Bashkirian puoluejärjestöjä, vaikkei se ollut saanut VKP(b):n KK:n vahvistusta. Bashkirian vallankumouskomitea muodosti validovilaisen K. M. Rakain ehdotuksesta tammikuussa 1920 vallankumouskomitean ulkomaanosaston. Kun puolueen aluekomitea tuomitsi tammikuun 13 p:nä tämän toimintapöytäkirjan ja päätti erottaa Rakain viroistaan, vallankumouskomitean puheenjohtaja Jumagulov yritti suorittaa vallankaappauksen. Tammikuun 16 päivän vastaisena yönä 1920 vangittiin hänen käsistään puolueen aluekomitean jäsenet ja muita kommunisteja sekä julkaistiin vetoamus, jossa vangittuja syytettiin salaliitosta Bashkirian tasavaltaa vastaan.
- Tammikuun 20 p:nä 1920 lähetetyssä YTpKK:n sähkeessä, jota V. I. Lenin siteeraa, sanottiin: »Koska Bashkirian Vallankumouskomitean ja Ufan kuvernementin vallankumouskomitean välil-

lä oli hankauksia ja te syytite toveri Eltsiniä keskusvallan linjan vääristelystä, YTpKK lähetti VKP:n KK:n suostumuksesta Sterlitamakiin toverit Artjomin (Sergejevin), Preobrazhenskin ja Samoilovin, joille Ufan nurkkakuntaiset intressit ovat vieraita ja jotka eivät voi harjoittaa nurkkakuntaista shovinistista politiikkaa. YTpKK pitää epätodennäköisenä ja kerrassaan mahdottomana, että he olisivat saattaneet harjoittaa agitaatiota Bashkirian tasavaltaa vastaan. Sen vuoksi YTpKK kehottaa teitä vapauttamaan heti toveri Artjomin osoituksesta kaikki vangitut aluekomitean jäsenet ja muut kommunistit, kumoamaan antamanne salaliittotiedotuksen ja ilmoittamaan väestölle ja sotilasosastoille, että pidätykset oli suoritettu väärinkäsitysten vuoksi («Образование Башкирской АССР». Сборник документов и материалов. Уфа, 1959, стр. 444 («Bashkirian ASNT:n perustaminen.» Asiakirjakokoelma, Ufa 1959, s. 444)).

Kohta sen jälkeen Validov, Jumagulov ja Rakai kutsuttiin pois Bashkiriasta ja erotettiin puolueesta. — 284.

- 334 Kysymyksessä on Siperian Vallankumouskomitean ja 5. armeijan VSN:n asennoituminen tammikuun 19 p:nä 1920 käydyissä neuvotteluissa, joissa toisena osapuolena oli n.s. »poliittisen keskuksen» valtuuskunta. Mainittu »keskus» oli muodostettu Irkutskissa marraskuun 12 p:nä 1919 Yleissiperialaisessa zemstvojen ja kaupunkien neuvottelukokouksessa, johon osallistui edustajina eserriä, menshevikkejä, zemstvo- ja osuustoimintamiehiä. Irkutskin siirryttyä tammikuun 5 p:nä 1920 kapinallisten työläisten, sotamiesten ja talonpoikien käsiin »poliittinen keskus» julisti ottavansa vallan kaupungissa. Todellisuudessa valta oli Irkutskissa kuitenkin työläisten ja talonpoikien taisteluosastojen esikunnalla ja Sotilaallisella Vallankumouskomitealla, jotka toimivat VKP(b):n Irkutskin komitean johdolla. »Poliittisen keskuksen» lakkauttaminen ei tullut heti kysymykseen, koska tietty osa väestöstä luotti siihen ja sen tukena oli huomattavan paljon Irkutskin kuvernementissa ja Transbaikalin alueella olleita ulkomaisia miehitysvoimia. »Poliittisen keskuksen» tarkoitusperänä oli muodostaa Itä-Siperiaan »demokraattinen» porvarivaltio. Sen valtuuskunta ehdotti Siperian Vallankumouskomitean kanssa käymissään neuvotteluissa, ettei 5. armeija etenisi kauemmaksi itään ja että Itä-Siperiaan muodostettaisiin puskurivaltio, mutta Siperian Vallankumouskomitea piti kiinni vaatimuksistaan: Punainen Armeija etenee Baikalille asti ja puskurivaltio muodostetaan Transbaikalin alueella.

Samoihin aikoihin voimasuhde muuttui Irkutskissa perin juurin, mutta ei suinkaan »poliittisen keskuksen» eduksi. Tammikuun 21 p:nä valta siirtyi Irkutskissa kokonaan vallankumouskomitean käsiin. — 285.

- 335 Tarkoitetaan Punaisen Armeijan painostuksesta peräntyvän tshekkoslovakialaisen armeijakunnan sotilasjunia. Ententevaltojen imperialistit ja venäläiset valkokaartilaiset käyttivät 1918—1919 tätä armeijakuntaa iskuvoimana neuvostovaltaa vastaan. Tammikuun 19 p:nä 1920 tshekkoslovakialaisten joukkojen sotilasjohto ilmoitti lopettavansa sotatoimet ja olevansa valmis aloittamaan aselepo-

neuvottelut neuvostojoukkojen johdon kanssa. Neuvostoparlamentäärit matkustivat Taishetin asemalle esittämään aselepoehdot, mutta valkotshekkien johto ei ryhtynytkään neuvottelemaan. Aseleposopimus allekirjoitettiin vasta helmikuun 7 pnä.

Ks. myös 72. huomautusta. — 285.

- 336 Kirjoitettu N. N. Krestinskin V. I. Leninille osoittaman kirjeen kääntöpuolelle. Kirjeessä puhuttiin finanssioloja koskevan päätöslauselman teeseistä, jotka J. Larin oli kirjoittanut kansantalousneuvostojen III yleisvenäläistä edustajakokousta varten (23.—29. tammikuuta 1920). »Pidän niitä mahdottomina ja poliittisessa suhteessa vahingollisina», kirjoitti Krestinski.

Tammikuun 23 pnä VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta päätti erottaa Larinin KKTN:n puhemiesistosta sen perusteella, että hän oli esiintynyt monesti puolueen politiikan vastaisesti. — 286.

- 337 V. S. Jermakovin sähkössä herätetyistä kysymyksistä keskusteltiin Puolustusneuvostossa tammikuun 16 ja 23 pnä 1920. Leninin mainitsema päätös hyväksyttiin Puolustusneuvostossa tammikuun 23 pnä. — 286.

- 338 Nämä rivit on kirjoitettu ulkoasiain kansankomissaarin G. V. Tshitsherinin kirjelmään. Kirjelmässä tiedotettiin rikottavan VKP(b):n KK:n päätöstä, jonka mukaan kaikki ulkopolitiikan kysymyksiä käsittelevät tiedonannot oli ensin sensuroitava. Viitattiin m.m. V. P. Zatonskin haastatteluun (ks. »Vetshernije Izvestija», n:o 450, 26. tammikuuta 1920). Lähettäessään asiakirjan Venäjän Tietotoimistoon Lenin merkitsi: »Palauttakaa tämä.» Samana päivänä Venäjän Tietotoimiston vastaava johtaja P. M. Kerzhentsev vastasi V. I. Leninille, että on ryhdytty toimenpiteisiin ulkoisia suhteita käsittelevien kirjoitusten lähettämiseksi Ulkokomissariaattiin tarkastusta varten. Lenin on merkinnyt kirjeeseen: »Säilytettävä Venäjän Tietotoimiston mappiin.» Helmikuun 21 pnä 1920 saatuaan Ulkokomissariaatista kirjeen sen johdosta, että muuan moskovalainen lehtimies oli esiintynyt vastuuttomasti radiossa Neuvosto-Venäjän ulkopolitiikan kysymyksistä, Lenin huomautti jälleen Kerzhentseville: »miksi ei lähetetty sensuroitavaksi? kuka on siihen suupää?» (Ленинский сборник XXXIV, стр. 267 (XXXIV Ленин-кokoelma, s. 267)). — 287.

- 339 Kysymyksessä on G. M. Krzhizhanovskin kirjanen «Основные задачи электрификации России» («Perustehtävät Venäjän sähköistämässä»). Lenin lähetti käsikirjoituksen suoraan kirjapainoon jouduttaakseen sen julkaisemista YTrKK:n VII kokoonpanon ensimmäiseen istuntokauteen mennessä. — 287.

- 340 A. F. Shorin, suunnittelija ja keksijä, toimi Nizhni Novgorodin radiolaboratoriossa, oli väärinkäsitysten vuoksi pidätettynä ja pääsi pian vapauteen. — 288.

- 341 S. T. Kovylnkin oli niihin aikoihin Kaakkoisen rautatien päällikkö.

Tasavallan VSN:n Sotilaskuljetusten Keskushallinnon päällikkö M. M. Arzhanov oli lähetetty Saratoviin jouduttamaan joukkojen kuljetusta Etelärintamalle. — 289.

342 J. O. Bumazhnyi oli 1920 puolueen KK:n Uralin-toimikunnan sihteeri; K. G. Maksimov oli KKTN:n Uralin teollisuustoimikunnan puheenjohtaja ja johti Työ- ja Puolustusneuvoston valtuutettuna Uralin teollisuuden jälleenrakentamista. Työarmeijan VSN:n ja virastojen edustajien kesken kinasteltiin pääasiassa VSN:n valtuuksien rajoista. Leninin sähke oli nähtävästi vastaus tiedusteluun, miten VSN:n oli ratkaistava kysymykset, joista oli kiistaa virastojen kanssa. — 289.

343 Artikkelissa ehdotettiin työläisten huollon parantamiseksi käyttämään esikaupungin maapalstoja kollektiivisen maanviljelyn ja karjanhoidon kehittämiseen sekä aputalouksien järjestämiseen. — 291.

344 Helmikuun alussa 1920 Punainen Armeija valmistautui uuteen hyökkäykseen Kaukasian rintamalla. Rintaman armeijoiden kesken ei ollut siihen aikaan kylliksi yksimielisyyttä. Ratsuarmeija oli heikentynyt aikaisemmissa taisteluissa, joukkojen väsymys ja huollon kehnous tuntui kipeästi. Seurauksena poliittisen valistustyön heikkenemisestä joukkojen keskuudessa alkoi ilmetä sotilaskurin rikkomistapauksia.

I. ratsuarmeijan kanssa yhteistoiminnassa olleen Yhdistetyn ratsuarmeijakunnan tila osoittautui vaikeaksi. Armeijakunnan esikunnassa toimi vastavallankumouksellisia aineksia. Helmikuun 3 päivää vasten yöllä vastavallankumoukselliset murhasivat armeijakunnan komissaarin V. N. Mikeladzen. Kaikki nämä seikat ja tavattoman mutkallinen rintamatilanne huolestuttivat V. I. Leniniä, sillä ne saattoivat Pohjois-Kaukasiassa uhan alaiseksi Punaisen Armeijan hyökkäyksen, jonka tarkoituksena oli vihollisen lopullinen murskaaminen. — 292.

345 Kysymys on Kaukoidän Tasavallan (KIT:n), n.s. puskurivaltion, muodostamisesta. KIT perustettiin huhtikuussa 1920 ja siihen kuuluivat Transbaikalin, Amurin, Primorjen ja Kamtshatkan alueet sekä Pohjois-Sahalin. KIT oli muodoltaan porvarillinen demokraattinen valtio, mutta noudatti itse asiassa neuvostopolitiikkaa, ja sen perustaminen oli Neuvosto-Venäjän etujen mukaista, sillä Neuvosto-Venäjän pyrkimyksenä oli saada pitempiäaikainen hengähdystauko Itärintamalla ja välttyä joutumasta sotaan Japanin kanssa.

Kun Kaukoitä (Pohjois-Sahalinia lukuunottamatta) oli puhdistettu ulkomaisista miehittäjistä ja valkokaartilaisista, KIT:n kansankokous päätti marraskuun 14 p:nä 1922 liittyä VSFNT:hen. YTpKK julisti marraskuun 15 p:nä 1922 Kaukoidän Tasavallan alueiden kuuluvan VSFNT:hen. — 292.

346 Helmikuun 18 p:nä 1920 Leninille lähettämässään sähkeessä Stalin ilmoitti vastustavansa ylipäällikön määräystä, jonka mukaan Uk-

- rainan työarmeijasta oli toimitettava joukko-osastoja rintaman vahvistukseksi. Stalin pyysi kutsumaan hänet Moskovaan selittämään asiaa. Helmikuun 19 pnä Stalinille lähetettiin Leninin allekirjoittama vastaussähke, jonka teksti ilmenee kyseisestä kirjeestä. — 292.
- 347 Kirjoitettu vastaukseksi Stalinin Leninille lähettämään sähköeseen. Stalin sähkötö: »En käsitä, miksi ennen muuta minun on huolehdittava Kaukasian rintamasta... Kaukasian rintaman lujittamisesta pitäisi huolehtia joka suhteessa Tasavallan VSN:n, jonka jäsenet ovat tietääkseni täysin terveitä, eikä Stalinin, joka on muutenkin ylikuormitettu työllä» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 409). — 293.
- 348 Saratovissa saadussa Leninin sähköessä on merkintö: »Ensimmäinen tiedotus siitä, mitä on tehty, lähetetty Leninille 6/III.» — 295.
- 349 Leninin kirjeen kääntöpuolelle Sviderski on kirjoittanut tiedot Ljubertsyn tehtaan työläisten elintarvikevarustelusta. Lenin on merkinnyt yläreunaan: »Tarkastamme huomenna puhelimitse ja tallennamme *arkistoon.*» — 296.
- 350 Tämän kirjeen johdosta J. M. Jaroslavski kirjoitti myöhemmin: »Se oli osoitettu kolmelle toverille, Permin kuvernementtikomitean silloisille jäsenille. Tilanne oli Usoljessa silloin melko vaikea. Siellä oli hieman aikaisemmin muodostunut uusi rintama, Kai-Tsherdynin rintama. Koltshakilaisten ja pohjoisessa toimineiden ulkomaisten miehittäjien rippeet olivat järjestäneet Tsherdynissä bandiittijoukkoja käyttäen hyväkseen vastikään likvidoidun koltshakilaisarmeijan yhteyksiä ja tyytymättömyyttä, jota eräät paikalliset puoluejohtajat olivat aiheuttaneet typeryyksillään, kärkevällä suhteellaan myös syrjäineihin. Sikäli kuin muistan, saatuaan kirjeen Leniniltä Permin kuvernementtikomitea lähetti erään toverin Usoljeen tutustumaan asiointilaan itse paikalla, minkä jälkeen muodostettiin komissio, joka tarkasti johtoelinten kokoonpanon ja teki siihen muutoksia varta vasten koolle kutsutussa puoluekonferenssissa» («Pravda» n:o 274, marraskuun 24 pnä 1929). — 296.
- 351 Tarkoitetaan »Evästystä Vesjegonskin ujestin valistus- ja sosialistisen kulttuurityön tekijöiden II edustajakokouksen valtuutetulle tov. Vinogradoville». Siinä puhuttiin koulujen johtajien vaikeasta aineellisesta asemasta. V. I. Lenin otti A. A. Vinogradovin vastaan helmikuun 27 pnä 1920. Hän kirjoitti tämän kirjeen 45 minuuttia kestäneen keskustelun kulussa. Vesjegonskin opettajien aineellisen aseman parantamiskysymys ratkaistiin myönteisesti. — 298.
- 352 NKP:n KK:n marxismileninismien instituutin keskuspuoluearkistossa on K. A. Alfjoroville osoitettu V. I. Leninin kirjelappu: »Lupasitte tiedot öljyjohdosta ettekä antaneetkaan!» ja Emban öljy-

johdon rakentamista selostava Alfjorovin vastauskirje, jossa on merkintö: »27. II. Alfjorov.»

Emban öljyjohdon rakentamiskysymys oli esillä Puolustusneuvoston istunnossa maaliskuun 5 pnä 1920. Puolustusneuvosto päätti antaa KKTN:n tehtäväksi tarkastaa Emban öljyjohdon rakennussuunnitelman ja esittää sen lopullisessa muodossaan KKN:lle; ottaa selville, onko ulkomailta tilattu tarpeelliset öljyjohtoputket. — 298.

- 353 *Vapaa talousyhdistys* (VTY) — yhdistys, joka perustettiin 1765, kuten säännöissä mainittiin, »levittämään valtiossa maanviljelyä ja teollisuutta hyödyttäviä tietoja». VTY suoritti tutkimuksia kyselytietä, järjesti retkikuntia, jotka suorittivat tutkimuksia kansantalouden eri aloilla ja eri puolilla maata. Yhdistyksellä oli iso kirjasto, noin 200 000 nidosta. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kirjasto luovutettiin Leningradissa sijaitsevalle M. J. Salytkov-Shtshedrinin yleiselle valtionkirjastolle. — 299.
- 354 Kirjoitettu menshevikkien F. I. Danin ja L. Martovin tultua valituiksi Moskovan Työläisten ja Puna-armeijalaisten Edustajien Neuvostoon.
Vuoden 1920 helmikuun jälkipuoliskolla ja maaliskuun alkupäivinä suoritetuissa vaaleissa Moskovan Neuvostoon valittiin 1566 edustajaa, siinä luvussa kommunisteja 1316 (84 %), kommunisteille myötämielisiä 52 (4 %) ja menshevikkejä 46 (3 %). — 300.
- 355 Helmikuussa 1920 Neuvosto-Venäjälle saapuneen G. Lansburyn, englantilaisen »The Daily Herald» lehden johtajan, V. I. Lenin otti vastaan helmikuun 21 pnä ja keskusteli hänen kanssaan yksityiskohtaisesti m.m. bolshevikkien suhtautumisesta uskontoon. Palattuaan Englantiin Lansbury lähetti Leninille kirjeen, jossa kirjoitti: »Olen erittäin kiitollinen Teille ja Teidän kollegoillenne avusta, jota annoitte minulle yrittäessäni saada käsityksen vallankumouksestanne» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 412). — 300.
- 356 6. armeijan VSN:n jäsen N. N. Kuzmin pyysi V. I. Leniniltä ohjeita, miten oli meneteltävä niiden valkokaartilaisupseerien suhteen, jotka olivat laskeneet aseensa ja ilmoittaneet olevansa valmiita työskentelemään Neuvosto-Venäjällä. — 301.
- 357 Kysymyksessä on G. I. Oppokovin (A. Lomovin) johtama KKN:n komissio. Tämä komissio oli lähetetty Arkangeliin järjestämään talous- ja valtioelämän jälleenrakentamista Neuvosto-Venäjän pohjoisseuduilla, jotka oli vapautettu valkokaartilaisista ja ulkomaisista miehittäjistä, sekä sotasaalisomaisuuden luettelointia ja jakelua. — 302.
- 358 Tarkoitetaan kansallistettuja antiikki- ja ylellisyysesineitä sekä taideteoksia. Helmikuussa 1919 Pietarissa muodostettiin A. M. Gorkin toimesta asiantuntijalautakunta valikoimaan ja hinnoittelemaan noita esineitä. Vuoden 1920 lokakuun 1 päivään mennessä

- sä asiantuntijalautakunta oli 80 hengen voimin saanut valikoiduksi, kuten A. M. Gorki kirjoitti, »120 000 erilaista esinettä» («В. И. Ленин и А. М. Горький. Письма, воспоминания, документы», 1961, стр. 164 («V. I. Lenin ja A. M. Gorki. Kirjeitä, muistelmia, asiakirjoja», 1961, s. 164)). Työ edistyi kuitenkin tavattoman hitaasti. Lenin kirjoitti Gorkin kirjeeseen: »erittely suoritettu vain 8 varastossa 33:sta» (samassa teoksessa). — 302.
- 359 Kirjoitettu vastaukseksi sähköeseen, jonka L. D. Trotski oli lähettänyt maaliskuun 5 p:nä 1920 Jekaterinburgista. Sähköessään Trotski tiedotti, että elintarvikehankinnat olivat edistyneet huomattavasti Uralilla ja Siperiassa, ja valitti sitä, että keskusvirastot eivät edes vastaa Siperian ja Uralin järjestöjen tiedusteluihin, sekä väitti, että työt saadaan sujumaan vain muodostamalla laajat valtuudet omaavia aluekeskuksia. Sähkeen tekstiin V. I. Lenin teki merkintöjä, jotka koskivat Ishimin ujestista tehtyä päätöstä ja pyyntöä jättää Brunovski elintarvikehankintatyöhön sekä Siperiassa suoritettavia lihanhankintoja: »1) Jää Tjumenin kuvernementtiin. 2) Brunovskin jättämistä (Elintarvikekomissariaattiin) ei vastusteta. 3) Elintarvikekomissaari on antanut käskyn järjestää suolaamoja» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 413). — 303.
- 360 Maaliskuun 8 p:nä 1920 VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan istunnossa pohdittiin, kenet nimitetään kulkulaitoksen kansankomissaariksi, koska L. B. Krasinin oli määrä matkustaa ulkomaille. Tehtiin päätös: »Тов. Лениня kehotetaan ottamaan yhteys тов. Троцкиин» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 413); maaliskuun 20 p:nä Poliittinen Toimikunta päätti nimittää YTpKK:n puhemiehistön ja KKN:n kautta kulkulaitoskomissaarin viransijaiseksi Trotskin. — 304.
- 361 Kirjoitettu vastaukseksi Siperian Vallankumouskomitean puheenjohtajan I. N. Smirnovin sähköeseen, että menshevikit ja eserrät olivat puskurihallitukseen (ks. 345. huomautusta) osallistumisensa ehdoksi asettaneet kieltäytymisen kaikista aluemyönnytyksistä Kaukoidässä. »Tiedottakaa päätöksestänne Karahanin salakielijärjestelmää käyttäen välittömästi Jansonille tai minulle Siperian Vallankumouskomiteaan», sähkötti Smirnov. Lenin kirjoitti tähän sähköeseen Smirnoville lähetettävän vastauksen ehdotelman, jossa on merkintö: »Hyväksymme. N. Krestinski, L. Kamenev.» Lenin lähetti samanaikaisesti sähkeen Irkutskiin J. Jansonille: »Menshevikkien ja eserrien tulee osallistua puskurihallitukseen ilman mitään ehtoja. Elleivät he alistu tahtoomme ilman mitään ehtoja, heidät vangitaan» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 413). — 304.
- 362 Maaliskuun 10 p:nä 1920 V. I. Lenin otti vastaan Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin edustajat V. S. Smirnovin (Malkovin) ja M. Z. Manuilskin sekä YTpKK:n jäsenen A. S. Kiseljovin (joka aikaisemmin oli ollut Ivanovo-Voznesenskin puoluejärjestön johtohenkilöitä). Puolueen kuvernementtikomitean maaliskuun 6 p:nä

tekemän päätöksen mukaisesti he pyysivät Leniniä tehostamaan Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin elintarvikehuoltoa, poistamaan Vladimirin kuvernementin Jurjev-Polskin ujestista sulkuvartiostot ja liittämään tämän ujestin Ivanovo-Voznesenskin kuvernementtiin, antamaan purjehduskauden alettua Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin vakituiseen käyttöön aluksia ja proomuja elin- ja siementarvikkeiden kuljetuksia varten j.n.e. Samana päivänä Puolustusneuvostossa oli käsiteltävänä Elintarvikekomissariaatin kollegion jäsenen A. B. Halatovin selostus Ivanovo-Voznesenskin työläisten elintarvikehuollosta ja kysymys Jurjev-Polskin ujestin liittamisestä Ivanovo-Voznesenskin kuvernementtiin. Puolustusneuvosto päätti: »Vesiliikenteen pääkomitea velvoitetaan ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin 400 000 puudan suuruisen tonniston toimittamiseksi Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin elintarvikekomissiolle siemenperunoiden pikaista kuljettamista varten Simbirskin, Kazanin ja Jaroslavin kuvernementeista» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 414). — 305.

363 Kirjoitettu Leninille osoitettuun maaliskuun 11 p:nä 1920 päivättyyn J. Berzinsin kirjeeseen. Kirjeessä tiedotettiin, että Ulkoasiain kansankomissariaatin sensuuri oli päästänyt ulkomaille kirjeen, jonka menshevikki Abramovitsh oli kirjoittanut Saksan sosialidemokraattisen puolueen eräälle opportunistijohtajalle, R. Hilferdingille. Berzins ehdotti Ulkokomissariaatin puhdistamista vihollisaineksista. — 305.

364 *Ukrainan pikkuporvarillinen nationalistinen borotbalaisten puolue* muodostui toukokuussa 1918 Ukrainan sosialistivallankumouksellisten puolueen hajottua. Sai nimensä puolueen pää-äänenkannattajan »Borotba» lehden mukaan. Borotbalaiset kääntyivät kahdesti Kommunistisen Internationaalin toimeenpanevan komitean puoleen pyytäen hyväksymään heidät Kominterniin. Helmikuun 26 p:nä 1920 Komintern kehotti heitä erikoisessa borotbalaisia koskevassa päätöksessään lakkauttamaan puolueen ja liittymään Ukrainan KP(b):hen.

Bolshevikkien kannatuksen lisääntyminen talonpoikaisjoukkojen keskuudessa ja neuvostovallan saavutukset Ukrainassa johtivat siihen, että borotbalaisten täytyi vuoden 1920 maaliskuun puolivälissä pitämässään konferenssissa tehdä päätös puolueensa lakkauttamisesta. UKP(b):n IV yleisukrainalaisessa konferenssissa, joka pidettiin 17.—23. maaliskuuta 1920, tehtiin päätös borotbalaisten hyväksymisestä UKP(b):hen. — 307.

365 Kansankomissaarien Neuvoston istunnossa maaliskuun 16 p:nä 1920 oli käsiteltävänä L. B. Krasinin laatima päätösehdotus, jossa edellytettiin tilattavaksi ulkomailta vetureita ja rautatiekaluston kunnostamiseen tarvittavia varaosia. Siihen tarkoitukseen varattiin 300 milj. kultaruplaa. Kyseinen kirjelappu lienee kirjoitettu mainitussa istunnossa. — 307.

366 Tämä on kirjoitettu kirjeeseen, jossa L. B. Krasin tiedotti V. I. Leninille aikeesta ostaa vetureita amerikkalaisilta trusteilta. Kra-

- sin kirjoitti, että Amerikassa on kaikkiaan kolme trustia, joilta voitaisiin saada vetureita. Aikomuksena oli sopia heti niiden kanssa radioitse Skandinaviasta tai Lontoosta käsin. Krasin ilmoitti kuitenkin pelkäävänsä, että jos sellainen julkinen ilmoitus annetaan, niin hänen ja noiden trustien välille, jotka ovat tilauksen perustoimittajia, ilmaantuu »kokonainen parvi» välittäjiä, jotka eivät ainoastaan nosta hintoja, vaan pidentävät myös toimitusaikoja. — 307.
- 367 Rautateiden katastrofaalinen tila sai Leninin herättämään kysymyksen veturien nopean ja keskeytyksettömän kunnostamisen välttämättömyydestä, minkä johdosta tämä kysymys oli monta kertaa käsiteltävänä KKN:ssä ja Puolustusneuvostossa. Niinpä helmikuun 5 p:nä 1920 KKN:ssä oli esillä L. B. Krasinin selostus etuisuuksien myöntämisestä työläisille, jotka suorittivat veturien korjaustöitä ja valmistivat varaosia kulkulaitosta varten. Helmikuun 27 p:nä Puolustusneuvostossa keskusteltiin sen johdosta, ettei Elintarvikekomissariaatti ollut pannut täytäntöön päätöstä niiden työläisten palkitsemisesta, jotka olivat kunnostaneet ylitöinä viljajunia. Maaliskuun 16 p:nä KKN teki G. N. Melnitshanskin (Moskovan kuvernementin ammattiliittoneuvoston puheenjohtajan) alustuksen pohjalta päätöksen veturien ympärivuorokautisten, kolmessa vuorossa tapahtuvien korjaustöiden järjestämisestä parhaissa korjauspajoissa. KKN:n samassa istunnossa käsiteltiin myös useita muita kysymyksiä, joiden ratkaisulla pyrittiin parantamaan rautatielaitoksen tilaa. — 308.
- 368 Maaliskuun 5 p:nä 1920 kirjoittamassaan kirjeessä A. M. Gorki kääntyi V. I. Leninin puoleen pyytäen jättämään Pietarin tiedemiehille 1800 normiannosta, vapauttamaan tunnetun kemistin A. V. Sapozhnikovin mahdollisimman pian vankilasta ja järjestämään lääkäri I. I. Manuhinille mahdollisuuden suorittaa tutkimustöitä pilkkukuumeserumin valmistamiseksi (ks. «В. И. Ленин и А. М. Горький. Письма, воспоминания, документы», М., 1961, стр. 146—147 («V. I. Lenin ja A. M. Gorki. Kirjeitä, muistelmia, asiakirjoja», Moskova 1961, ss. 146—147)). — 308.
- 369 Tämä kirjelappu on kirjoitettu K. B. Radekille sen johdosta, että oli ilmoitettu Karl Liebknechtin vaimon olevan äärimmäisen kiihtynyt, mihin eräänä syynä oli hänen sukulaistensa, Rostovissa asuneiden insinöörien, siirto Berliiniin, mistä hän oli kirjoittanut kirjeessään A. V. Lunatsharskille. — 309.
- 370 Kysymys on UKP(b):n KK:n vaaleista, jotka toimitettiin Harkovissa 17.—23. maaliskuuta 1920 pidetyssä UKP(b):n IV yleisukrainalaisessa konferenssissa.
- Leniniläiset kävivät konferenssissa kireän kamppailun »demokraattisen sentralismin» («detsistien») oppositioryhmää vastaan, jonka johdossa olivat T. Saprnov, V. Boguslavski, J. Drobnis, M. Farbman (Rafael) y.m. UKP(b):n Keskuskomiteaa valittaessa »detsistien» onnistui saada ryhmäkuntalaisvehkeilyn (listäänes-

tyksellä y.m.) omat miehensä enemmistöksi KK:hon ja edustajiksi VKP(b):n IX edustajakokoukseen.

Leniniläistä linjaa puoltaneet 105 konferenssiedustajaa kieltäytyivät osallistumasta UKP(b):n KK:n vaaleihin ja vaativat niiden julistamista laittomiksi. Koska konferenssin valitsema KK ei ilmentänyt Ukrainan kommunistien enemmistön tahtoa, VKP(b):n KK päätti laskea sen hajalle ja muodostaa UKP(b):n väliaikaisen KK:n, johon tulivat V. P. Zatonski, F. J. Kon, S. V. Kosior, D. Z. Manuilski, G. I. Petrovski, F. A. Sergejev (Artjom), V. J. Tshubar y.m. Antaakseen oikean käsityksen toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty »detsistien» ryhmäkuntatoiminnan ehkäisemiseksi Ukrainassa, VKP(b):n KK kääntyi Ukrainan kaikkien puoluejärjestöjen puoleen avoimella kirjeellä, joka julkaistiin huhtikuun 16 p:nä 1920. Tasavallan puoluejärjestöt hyväksyivät tämän kirjeen. Lujittaakseen Ukrainan puoluejärjestöjä puolueen KK lähetti UKP(b):n KK:n käytettäviin huomattavan joukon kokeneita puolueyöntekijöitä. Yksistään toukokuussa 1920 Ukrainaan lähetettiin 674 kommunistia. VKP(b):n KK:n 5. huhtikuuta 1920 tekemän päätöksen nojalla Ukrainan Kompuolueessa suoritettiin jäsenten uusintaregisteröinti.

— 310.

- 371 V. P. Miljutinin tiedotus I ryhmään merkityistä tuotantolaitoksista oli esillä KKN:n istunnossa maaliskuun 23 p:nä 1920. KKN esitti komission laatiman luettelon maaliskuun 24 p:nä 1920 YTpKK:n vahvistettavaksi. — 311.
- 372 V. I. Lenin kirjoitti tämän sen johdosta, että Turkestanin komissio rikkoi jatkuvasti VKP(b):n KK:n päätöstä, jonka mukaan suhteita Buharaan, Hivaan, Persiaan ja Afganistaniin oli hoidettava Ulkokomissariaatin ohjauksella. VKP(b):n KK:n Organisaatiotoimikunta oli syyskuun 29 p:nä 1919 tekemällään päätöksellä velvoittanut Turkkomission hoitamaan suhteita ulkomaihin Ulkokomissariaatin ohjeiden mukaisesti ja sen valvonnan alaisena. Turkkomissio ei kuitenkaan noudattanut Ulkokomissariaatin ohjeita. Se kieltäytyi noudattamasta Ulkoasiain kansankomissariaatin vaatimusta, että G. I. Broido oli erotettava ulkoasiain osaston johtajan toimesta ja osastoon nimitettävä A. N. Golub, A. A. Mashitski, D. J. Hopner ja joku Ulkokomissariaatin vahvistama Turkestanin TpKK:n edustaja, ja nimitti ulkoasiain osaston johtajaksi Gellerin.
- VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta teki maaliskuun 17 p:nä 1920 päätöksen, jonka mukaisesti ulkopoliittiset tehtävät erotettiin Turkkomission toimivallasta ja ulkoasiain osasto alistettiin välittömästi Ulkoasiain kansankomissariaatille. Turkkomissio vastusti kuitenkin sen syrjäyttämistä ulkopoliitiikasta. Golub, Mashitski ja Hopner vapautettiin tehtävistään ja heitä kiellettiin olemasta yhteydessä Ulkokomissariaattiin. Ulkokomissariaatin tiedusteluihin ei vastattu.
- Viimeinen lause on käsikirjoituksessa pyyhitty yli eikä sitä ole osoitteenomistajille lähetetyssä sähkeessä. — 311.
- 373 VKP(b):n KK:n Organisaatiotoimikunnalle osoitetut rivit on kirjoitettu Ukrainan Ammattiliittoneuvoston puheenjohtajan V. V. Ko-

- siorin kirjeeseen, jossa sanottiin toiminnan olevan vaikeaa Donbassilla ja etelän suurissa teollisuuskeskuksissa (Harkovissa, Jekaterinoslavissa, Taganrogissa ja muualla) työntekijöiden puuttumisen vuoksi. Toiminnan tehostamisen mielessä ehdotettiin lähetettäväksi osa Pietarin ja Moskovan työläisten parhaimmistosta Donbassille kunnostamaan kaivoksia, louhoksia, metallisulattoja ja jalostustehtaita. — 313.
- 374 Punaisten joukot vapauttivat Groznyin ja Maikopin kaupungit maaliskuun 25 pnä 1920. Öljykaivokset olivat vaurioittamatta ja täydessä kunnossa. — 313.
- 375 Ei ole onnistuttu saamaan selville, mistä VKP(b):n KK:n Organisaatiotoimikunnan päätöksestä on kysymys. — 314.
- 376 *Uratadze* — Gruusian menshevikkihallituksen edustaja, joka oli saapunut Rostoviin matkustaakseen sieltä edelleen Moskovaan käymään diplomaattisia neuvotteluja neuvostohallituksen kanssa — pidätettiin Rostovissa Kaukasian rintaman VSN:n määräyksestä, mistä G. K. Ordzhonikidze tiedotti V. I. Leninille. — 317.
- 377 Kysymyksessä ovat tutkimukset, joita Yleisvenäläinen Erikoiskomissio suoritti erään valeosuuskunnan jutussa Pietarissa. Erään kustannusliikkeen ja kirjapainon omistajat estääkseen niiden kansallistamisen olivat perustaneet 1918 valeosuuskunnan, joka sai valtiota pettämällä tilauksia virastoilta. V. I. Leninin ohjeita vastaavasti Yleisvenäläinen Erikoiskomissio suoritti asiassa tutkimuksen. Valeosuuskunta likvidoitiin. Kirjapaino luovutettiin Pietarin kansantalousneuvostolle ja kustannusliike Valtion kustannusliikkeen Pietarin osastolle. — 317.
- 378 Tämä kirjelappu on kirjoitettu V. I. Leninin autonkuljettajan S. K. Gilin työkurinrikkomuksen johdosta. — 318.
- 379 Kirjoitettu vastaukseksi huhtikuun 17 pnä 1920 saatuun sähköeseen, jossa 1. työarmeijan neuvosto pyysi lopettamaan rajanmuutokset ja antamaan sille luvan Uralin ja sen läheisten kuvernementtien ja ujestien karttojen laatimiseen. Tämä kysymys esitettiin Leninin ehdotuksesta huhtikuun 20 pnä 1920 KKN:n harkittavaksi. Kyseinen sähkö lähetettiin 1. työarmeijan neuvostolle KKN:n päätöksen perusteella.
- Samassa KKN:n istunnossa oli käsiteltävänä »Tjumenin ja Tsheljabinskin kuvernementtien uutta aluejakoa koskeva 1. työarmeijan protesti». KKN hyväksyi päätöksen, joka on 2. sähkössä. — 319.
- 380 Nämä rivit on kirjoitettu A. M. Gorkille osoitettuun professori S. P. Kostytshevin kirjeeseen, jossa tiedotettiin Pietarin yliopiston kasvifysiologian laboratoriossa suoritettavista suuren tieteellisen ja käytännöllisen merkityksen omaavista tutkimustöistä. Kirjeessä esitettiin luettelo tärkeimmistä esineistä ja aineista, joiden puute

jarrutti suuresti laboratorion työtä. A. M. Gorki antoi tämän kirjeen huhtikuun 22 p:nä 1920 V. I. Leninille pyytäen myöntämään välttämättömiä materiaaleja professori Kostytsheville.

V. I. Leninin merkinnön jatkoksi terveydenhuollon kansankomissaari on kirjoittanut: »Kannatan täydellisesti tätä tov. Leninin ehdotusta ja pyydän puolestani antamaan kaikkea apua tov. Gorkille. *N. Semashko.*» — 320.

381 V. I. Leninille osoittamassaan vastauksessa A. I. Rykov kirjoitti, että hän antaa seuraavana päivänä »*Ekonomitsheskaja Zhizn*» lehdelle määräyksen lopettaa polttoaineiden lastausta ja kuljetusta koskevien tietojen julkaisemisen ja julkaista vain tietoja hankinnoista. — 320.

382 Joku on pyyhkinyt sähkeen käsikirjoituksesta pois sanan »yksityiskohdista» ja kirjoittanut tilalle: »Vinnitshenkon hallitustoimissa käyttämisen muodosta.»

Wienissä emigranttina oleskellut V. K. Vinnitshenko ilmoitti keväällä 1920 katkaisevansa välit ukrainalaisiin menshevikkeihin ja omaksuvansa Ukrainan Kommunistisen Puolueen kannan. Vinnitshenko anoi VSFNT:n hallitukselta lupaa matkustaa Ukrainaan ja mahdollisuutta osallistua aktiivisesti taisteluun valkopuolalaisia ja Wrangelia vastaan sekä Neuvosto-Ukrainan rakennustyöhön.

Ottaen huomioon, että Vinnitshenkoa ja muita nationalistisia johtajia kannattivat lukuiset ukrainalaisemigrantit, ja pitäen silmämääränä harhaan joutuneiden työtätekevien ainesten erottamista niistä päätettiin käyttää Vinnitshenkoa neuvostotyössä. Tämä kysymys oli pohdittavana useaan otteeseen VKP(b):n KK:ssa ja UKP(b):n KK:ssa.

UKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan syyskuun 6 p:nä tekemän päätöksen perusteella Vinnitshenko hyväksyttiin Ukrainan Kommunistisen Puolueen jäseneksi, nimitettiin USNT:n Kansankomissaarien Neuvoston varapuheenjohtajaksi ja ulkoasiain kansankomissaariksi. Samana päivänä VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta teki seuraavan Vinnitshenkoa koskevan päätöksen: »Poliittinen Toimikunta toteaa tov. Vinnitshenkon mielipiteiden epävakaisuuden, ja sen vuoksi Poliittinen Toimikunta, joskaan se ei vastusta hänen hyväksymistään heti puolueen jäseneksi, kehottaa olemaan nimittämättä häntä mihinkään virkaan ennen kuin häntä on kokeiltu kenttätyössä» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 424).

Lokakuussa 1920 Vinnitshenko siirtyi uudelleen ulkomaille. — 322.

383 Nämä L.D. Trotskille osoitetut rivit on kirjoitettu kirjeeseen, jonka G. V. Tshitsherin lähetti V. I. Leninille toukokuun 4 p:nä 1920 ja jossa tiedotettiin Curzonin radiosanomasta. Curzon ehdotti radiosanomassaan yleistä armahdusta ja suvaitsevaista suhtautumista voitettuihin valkokaartilaisiin. Siinä puhuttiin sotatoimien keskeyttämisestä Krimillä ja Kaukasiassa. Ehdotus, että englantilainen upseeri osallistuisi välittömästi Wrangelin kanssa käytä-

- viin neuvotteluihin, oli G. V. Tshitsherinin mielestä karmiva jokaisen tosi valkokaartilaisen selkäpiitä ja muodostuva askeleeksi siihen suuntaan, että Englanti tunnustaa meidät de facto. G. V. Tshitsherin kehotti »suostumaan Wrangelin armahtamiseen ja keskeyttämään etenemisen Kaukasiassa, missä olemme vallanneet jo kaiken arvokkaan, ja vastaamaan myönteisesti hetkeäkään hukkaamatta». — 322.
- 384 Kirjoitettu V. I. Leninille osoitettuun J. A. Preobrazhenskin kirjeeseen, jossa ehdotettiin »sopimattoman 'isänmaallisuuden' lopettamista» ja viitattiin erääseen K. B. Radekin puheeseen »'kansallisesta' sodasta» sekä Agitrostassa olleeseen Bergmanin shovinistiseen artikkeliin. Preobrazhenski pyysi lupaa antaa vastaavat ohjeet lehtien, varsinkin maaseutulehtien, toimituksille. Preobrazhenskin pyyntöön Lenin vastasi: »kannatan täydellisesti» ja ehdotti kyseistä määräystä. — 322.
- 385 Tämä lienee kirjoitettu vastaukseksi toukokuun 7 pnä 1920 saatuun G. K. Ordzhonikidzen ja S. M. Kirovin sähköeseen, jossa ehdotettiin, että Gruusia on ryhtynyt useihin hyökkäystoimiin Neuvosto-Azerbaidzhania vastaan ja että rauhanehdoissa on asetettava välttämättömästi vaatimukseksi »neuvostovallan julistaminen Gruusiassa» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 426). — 324.
- 386 YTpKK:n neuvonta- ja agitaatiojunaosasto lähetti kesäkuun 12 pnä 1920 jäljennöksen tästä V. I. Leninin kirjeestä VKP(b):n KK:lle pyytäen omien edustajiensa, kokoneiden ja vastuullisten ohjaajien, kiireellistä määräämistä »Sovetski Kavkaz»-junaan ja »Krasnaja Zvezda»-alukseen. — 326.
- 387 Lenin tarkoittaa KKN:n toukokuun 27 pnä 1920 tekemää päätöstä viljavaroista. Siinä velvoitettiin Moskovan ja Pietarin Neuvostot »kiinnittämään erikoista huomiota siihen, että kuluvana vuonna saataisiin enemmän kasvitarhatuotteita pääkaupungin ympäristöseuduilta, ja esittämään mahdolliset toimenpide-ehdotuksensa KKN:lle kahden viikon kuluttua» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 427). — 326.
- 388 Kaukasian rintaman VSN:n sähköessä (Tasavallan VSN sai sen toukokuun 27 pnä 1920) herätettiin kysymys vangiksi otettujen kasakoiden, Kubanin valkoisen armeijan sotamiesten ja aliupseerien, vapauttamisesta sotavankileireiltä ja kotiuttamisesta; upseerit ehdotettiin lähetettäväksi rintaman esikunnan käytettäviin. — 327.
- 389 Ulkoasiain kansankomissaari G. V. Tshitsherin lähetti kesäkuun 11 pnä 1920 Englannin ulkoministerin Curzonin osoitteella Ison-Britannian hallitukselle tarkoitetun neuvostohallituksen nootin, jossa esitettiin tosiasioita Englannin hallituksen valkokaartilaiskenraali Wrangelille antamasta avusta. Nootissa sanotaan, että toukokuun 6 pnä antamassaan päiväkäskyssä Wrangel itse »viittaa avoimesti ja suoraan hänelle edulliseen Ison-Britannian diplomaat-

tiseen sekaantumiseen, joka antaa hänelle mahdollisuuden säilyttää Krimin ja valmistaa uutta hyökkäystä Neuvosto-Venäjää vastaan». Nootti julkaistiin kesäkuun 13 p:nä 1920 »Izvestija VTsIK» lehden 127. n:o:ssa. Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös kirjeestä, jonka V. I. Lenin kirjoitti kesäkuun 11 p:nä 1920 G. V. Tshitsherinille (tämä osa, 610. asiakirja). — 327.

³⁹⁰ Tarkoitetaan VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan 4. touko-kuuta 1920 tekemää päätöstä sotatoimien keskeyttämisestä Krimillä ja Kaukasiassa. Ks. myös tästä osasta 584. asiakirjaa. — 328.

³⁹¹ V. I. Lenin tarkoittaa »Asetusta Kansankomissaarien Neuvoston komissiosta (Pienestä Kansankomissaarien Neuvostosta)», jonka KKN vahvisti kesäkuun 1 p:nä 1920. Leninin lisäys koski »Asetuksen» neljää ensimmäistä pykälää, joissa sanottiin, että »Pienen KKN:n tarkoituksena on KKN:n toimivaltaan kuuluvien ja alustavaa käsittelyä kaipaavien kysymysten yksityiskohtainen valmistelu. KKN:ään saapuvien asioiden esittelystä päättää Pieni KKN lukuun ottamatta budjettiasioita, jotka kulkevat ehdottomasti Pienen KKN:n kautta, ja asioita, jotka lähetetään Pieneen KKN:ään KKN:n päätöksen perusteella» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 428).

Sihteri on merkinnyt asiakirjaan KKN:n niiden jäsenten nimet, jotka heidän mielipidettään tiedusteltaessa ovat hyväksyneet V. I. Leninin lisäyksen: Vladimirski, Avanesov, Kurski, Kamenev, Semashko, Miljutin, Pokrovski, Nikolajev, Sereda, Krestinski, Skljanski. — 329.

³⁹² Kirjoitettu sähköeseen, jonka Öljyteollisuuden pääkomitean puheenjohtaja Z. N. Dossar ja Azerbaidzhanin öljykomitean puheenjohtaja A. P. Serebrovski lähettivät V. I. Leninille kesäkuun 1 p:nä 1920. Sähköessä osoitettiin Bakun öljyteollisuustyöläisten joutuneen vaikeaan asemaan elintarvikkeiden osalta sen vuoksi, että rintaman erikoiselintarvikekomissaari A. J. Belenki ei toimita sitoumustensa mukaisesti elintarvikkeita Pohjois-Kaukasiasta Bakuun ja kieltää samaan aikaan öljyteollisuuden työntekijöitä hankkimasta itsenäisesti elintarvikkeita Pohjois-Kaukasiasta. — 329.

³⁹³ Tämän sähköen konekirjoitusjäljennös on säilytettävänä NKP:n KK:n marxismi-leninisin instituutin keskuspuoluearkistossa. Sen reunassa on G. K. Ordzhonikidzen merkintö: »Sain sähköen kesällä 1920. Ordzhonikidze.» Ei ole onnistuttu selvittämään, mistä Leninin kyselystä on puhe. — 329.

³⁹⁴ Kirjoitettu sähköeseen, jonka J. V. Stalin lähetti V. I. Leninille kesäkuun 3 p:nä 1920 ja jossa ehdotettiin, että on joko tehtävä aselepo Wrangelin kanssa ja saatava mahdollisuus divisioonan tai kahden poistamiseen Krimin rintamalta tai luovuttava kaikista neuvotteluista Wrangelin kanssa, ryhdyttävä hyökkäykseen häntä vastaan, murskattava Wrangel ja vapautettava siten voimia Puolan rintamaa varten. — 330.

- 395 Kirjoitettu Krementshugista kesäkuun 4 pnä 1920 lähetettyyn Stalinin sähköeseen, jonka Lenin sai nähtävästi Työ- ja Puolustusneuvoston istunnon aikana. Sähköessä tiedotettiin, että kenraali Wrangel aikoo käyttää osan joukoistaan hyökkäykseen Aleshkin – Hersonin suunnassa ja suorittaa toisen osan voimin maihinnousun Odessan seuduilla saartaakseen sen kahdelta taholta.
 Saatuaan Trotskilta vastaukseksi kirjelapun, että Stalin rikkoo voimassaolevaa järjestystä kääntymällä välittömästi Leninin puoleen (koska Lounaisrintaman joukkojen komentajan A. I. Jegorovin olisi pitänyt lähettää sellaiset tiedot ylipäällikölle), Lenin kirjoitti Trotskille toisen kirjelapun. — 331.
- 396 V. I. Lenin ja K. A. Alfjorov kirjoittivat nämä kirjelaput kesäkuun 4 pnä 1920 Työ- ja Puolustusneuvoston istunnossa, jossa Tahtamyshev oli läsnä. — 332.
- 397 Lenin tarkoittaa S. I. Botinin suorittamia sähkömagneettisten aaltojen käyttöön perustuvia ruutipanoksen kaukoräjäytyskokeita. Lokakuussa 1921 asiantuntijalautakunta ehdotti kokeiden lopettamista, koska niihin ei oltu kylliksi valmistauduttu. — 332.
- 398 Kirjoitettu sähköeseen, jonka Lontoossa ollut Venäjän kauppavaltuuskunnan johtaja L. B. Krasin oli lähettänyt G. V. Tshitsherinille. L. B. Krasin tiedotti sähköessään, että Wise oli käynyt kesäkuun 10 pnä 1920 hänen luonaan ja ilmoittanut virallisesti Lloyd Georgen nimissä, että Wrangel oli aloittanut hyökkäyksen vastoin Englannin hallituksen tahtoa.
 Ison-Britannian hallitukselle osoitetussa VSFNT:n hallituksen vastausnootissa, joka oli laadittu Leninin ohjeiden mukaisesti ja radioitiin kesäkuun 11 pnä, sanottiin: »Nyt on tosin Wrangel valkokaartilaisineen eikä brittikenraali jälleen hyökkäämässä Venäjälle, mutta aseita ja varusteita, joita hän käyttää, ovat toimittaneet hänelle Britannian hallitus ja muut liittolaishallitukset; hänen strateginen etenemisensä on tapahtunut brittiläisten ja muiden liittolaisten alusten varmistamana, hän on saanut tarvitsemansa hiilen Isosta-Britanniasta, ja liittolaisten laivasto on osaksi auttanut häntä ja osaksi osallistunut välittömästi hänen maihinnousuoperaatioihinsa. Sen vuoksi Venäjän hallitus ei voi hyväksyä Britannian hallituksen näkökantaa, jonka mukaan viimeksi mainittu ei ole vastuussa tästä uudesta hyökkäyksestä Neuvosto-Venäjän kimppuun» («Документы внешней политики СССР», т. II, 1958, стр. 567 («Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», II osa, 1958, s. 567)). — 334.
- 399 Kuultuaan komission selostuksen mahdollisimman voimaperäisestä polttoaineiden toimittamisesta, varsinkin Moskovaan, Työ- ja Puolustusneuvosto päätti kesäkuun 11 pnä 1920: »Moskovan polttoainekomitea ja Kulkulaitoskomissariaatti velvoitetaan kuljetta-
 maan pois kolmen viikon kuluessa kaikki polttopuut, joita on rautatieasemilla Moskovan ympäristössä 30 virstan säteellä, yhteensä noin 8 000 kuutiosylytä» (Ленинский сборник XXXIV, стр. 321 (XXXIV Lenin-kokoelma, s. 321)). — 335.

- ⁴⁰⁰ Kirjelappu on kirjoitettu valmisteltaessa Kominternin II kongressia. KK:n Poliittinen Toimikunta velvoitti Gellerin, joka oli määrätty yhdeksi VKP(b):n KK:n edustajaksi Italian valtuuskuntaan, »kokoamaan Italian lehdistöstä sitaatteja Turatia ja muita reformisteja vastaan sekä yleensä keräämään kaikkea tarpeellista aineistoa» Italian Sosialistisen Puolueen riveissä ilmenneen reformimin paljastamiseksi (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 431).
- »*Avanti!*» (»Eteenpäin!») — päivälehti, Italian Sosialistisen Puolueen pää-äänenkannattaja, perustettu joulukuussa 1896 Roomassa. Ensimmäisen maailmansodan vuosina lehti oli kannanotoissaan epäjohdonmukaisen internationalistinen eikä katkaissut välejään reformisteihin. Mussolinin fasistihallitus lakkautti lehden 1926, mutta sen julkaisemista jatkettiin ulkomailla. Vuodesta 1943 lehti on ilmestynyt jälleen Italiassa.
- »*Comunismo*» (»Kommunismi») — kahdesti kuukaudessa ilmestynyt Italian Sosialistisen Puolueen aikakauslehti, jota julkaistiin Milanossa vuosina 1919—1922 G. M. Serratin toimittamana.
- »*Il Soviet*» (»Neuvosto») — Italian Sosialistisen Puolueen lehti, ilmestyi Napolissa vuosina 1918—1922, oli vuodesta 1920 Italian Sosialistisen Puolueen abstentionistikommunistien ryhmän äänenkannattaja. — 336.
- ⁴⁰¹ Tarkoitetaan Italian Sosialistisen Puolueen edustajakokousta, joka pidettiin Bolognassa lokakuussa 1919. Edustajakokous teki päätöksen Italian Sosialistisen Puolueen liittymisestä Kominterniin. — 336.
- ⁴⁰² Määräys on kirjoitettu sähköeseen, jonka Ulkomaankauppakomissariaatin Pohjois-Kaukasian osasto oli lähettänyt kesäkuun 18 p:nä 1920 ja jossa esitettiin osaston ja amerikkalaisen yhtiön edustajien välisen sopimuksen luonnokseen sisältyneet ehdot. Sähköessä on V. I. Leninin tekemiä merkintöjä ja alleviivauksia. — 337.
- ⁴⁰³ Lenin kirjoitti VKP(b):n KK:n juutalaisjaostojen keskustuimikunnan jäsenelle A. N. Merjozhinille kirjeen valmisteltaessa Kominternin II kongressia varten kansallisuus- ja siirtomaakysymystä koskevien teesien luonnosta.
- »*Rafesin tiedoilla*» tarkoitetaan nähtävästi M. G. Rafesin kirjettä »Vähemmistökansallisuuksien oikeuksien turvaaminen alueilla, joiden väestö on sekalaista (Varteenotettavia kokemuksia ukrainalaisten ja juutalaisten sekä puolalaisten ja juutalaisten suhteista)», jonka hän oli lähettänyt V. I. Leninille kesäkuun 21 p:nä 1920. — 338.
- ⁴⁰⁴ V. I. Leninin kirjeessä on maatalouden kansankomissaarin merkintö: »Olen jo lähettänyt vastaavanlaisen ehdotuksen kuvernementin maaosastoon. S. *Sereda*.» — 339.
- ⁴⁰⁵ Kesäkuun 14 p:nä 1920 V. I. Lenin määräsi »Gorki» parantolan

johtajan E. J. Veverin kuukaudeksi arestiin parantolan puistossa olleen täysin terveeseen kuusen kaatamisesta. Rangaistuksen täytäntöönpano oli annettu Podolskin ujestin toimeenpanevan komitean tehtäväksi (ks. Teokset, 5. venäjänk. painos, 41. osa, s. 151). — 340.

- 406 Tämä on kirjoitettu 23. kesäkuuta 1920 päivättyyn G. V. Tshitsherinin kirjeeseen, jossa valitettiin, että Ulkokomissariaattia koskevaa VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan päätöstä ei ole pantu täytäntöön. Puolueen KK:n toistamiseen tekemistä päätöksistä huolimatta, kirjoitti Tshitsherin, ei ole tehty mitään, mitä tulee annoksiin, uuden huoneiston antamiseen kansankomissariaatille, autojen toimittamiseen ulkomaisille valtuuskunnille ynnä muihin kansankomissariaatin tarpeisiin. — 340.

- 407 Lenin piti suuressa arvossa venäläistä tiedemiestä, fysiologia, akateemikko I. P. Pavlovia, joka oli kehittänyt materialistisen opin eläinten ja ihmisen korkeampien hermokeskusten toiminnasta, suhtautui häneen hyvin huomaavaisesti ja huolehtivasti, antoi hänelle kaikkinaista apua ja tukea.

Ottaen huomioon akateemikko I. P. Pavlovin kerrassaan poikkeukselliset tieteelliset ansiot, joilla oli valtava merkitys koko maailman työtätekeville, neuvostohallitus teki V. I. Leninin aloitteesta raskaina kansalaissodasta ja ulkomaiden aseellisesta interventtiosta aiheutuneiden taloudellisen rappion ja valtaviin vaikeuksien vuosina erikoisen päätöksen akateemikko Pavlovin ja hänen työtoveriensa tieteellisille tutkimuksille otollisten työolojen järjestämisestä (ks. V. I. Lenin, Teokset, 32. osa, s. 52).

Todeten, että sosialistinen neuvostojärjestelmä tarjoaa valtavia mahdollisuuksia kulttuurin ja tieteen kehittämiseen, I. P. Pavlov kirjoitti vähää ennen kuolemaansa laajalti tunnetussa vetoomuksessaan nuorisolle: »Synnyinmaamme avaa laajoja näköaloja tiedemiehille ja täytyy tunnustaa, että meidän maassamme tiedettä sovelletaan auliisti käytäntöön. Äärimmäisen auliisti!

Mitä olisi sanottava meillä nuoren tiedemiehen asemasta? Siinä suhteessahan kaikki on muutenkin selvää. Hänelle annetaan paljon, mutta häneltä myös vaaditaan paljon. Ja nuorison samoin kuin meidänkin kunnia-asiamme on osoittaa aiheellisiksi ne suuret toiveet, joita synnyinmaamme kohdistaa tieteeseen» («Pravda» n:o 58, helmikuun 28 pnä 1936). — 341.

- 408 Kirjoitettu puhelinsanomaan, jonka Pietarin tpk:n sihteeri D. A. Trilisser oli lähettänyt KKN:ään ja jossa pyydettiin lykkäämään määräaikaa, johon mennessä oli esitettävä tiedot esikaupunkialueen talouksien kehityksestä sekä kasvitarhanviljelijöiden ylijäämätuotteiden luetteloinnista ja luovutuksesta. Leninin ehdotuksesta KKN teki kesäkuun 29 pnä 1920 hyväksymässään päätöksessä huomautuksen Pietarin Neuvostolle »sopimattomasta virastokankeudesta, jota se oli osoittanut tässä kysymyksessä» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 434). — 342.

- 409 Tarkoitetaan S. I. Botinia ja hänen sähkömagneettisten aaltojen käyttöön perustuvia ruutipanoksen kaukoräjäytyskokeitaan (ks. 397. huomautusta). — 343.

- 41) Leninin mainitsemassa otteessa sanottiin, että »...Moskovan Työläisten ja Puna-armeijalaisten Edustajien Neuvoston elintarvikeosasto on julistanut iso- ja pienikokoisten termospullojen suunnittelukilpailun. On säädetty kolme palkintoa: puolen ämpärin vetoisista 10 000, 5000 ja 3000 ruplaa, viiden ämpärin vetoisten termospullojen piirustuksista 5000 ja 3000 ruplaa. Mallit ja piirustukset lähetettävä vuoden 1918 lokakuun 20 päivään mennessä» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 434).
- V. I. Leninille heinäkuun 16 p:nä 1920 esitettyssä Moskovan kulutusosuuskunnan hallituksen selityksessä sanottiin, että termospullokilpailu oli päättynyt lokakuun 1 p:nä 1918. Kilpailulautakunnan jatkaessa vielä työtään ruokailuosasto oli ryhtynyt käyttämään termospulloja, jotka oli valmistettu yksinomaan puusta (vaneerista ja lastuista). Mainitun tyyppiset termospullot olivat kevyitä, kolmen ämpärin vetoiset painoivat 32 naulaa, ja ruoka säilyi niissä kuumana 18–20 tuntia. — 343.
- 411 Lenin tarkoittaa päätöstä, jonka VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta teki kesäkuun 29 p:nä 1920 Idän kansojen edustajakokouksen kutsumisesta koolle Bakuun. Päätöksessä sanottiin: »Tov. Ordzhonikidze ja tov. Stasova velvoitetaan muodostamaan yhdessä heidän kooptomiensa tovereiden kanssa toimikunta, joka järjestää Idän kansojen edustajakokouksen Bakuun. Tov. Zinovjev velvoitetaan tiedottamaan tästä jo tänään suoraa linjaa Ordzhonikidzelle» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 435).
- Sanoessaan G. K. Ordzhonikidzen säilyttävän »kaikki oikeutensa ja valtuutensa» V. I. Lenin tarkoittaa sillä VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan 29. ja 30. kesäkuuta 1920 tekemiä päätöksiä, joiden mukaisesti Ordzhonikidze oli nimitetty Kaukasian rintaman VSN:n edustajana Kaukasian työarmeijan neuvoston jäseneksi. — 344.
- 412 Lenin tarkoittaa VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan 18. kesäkuuta 1920 hyväksymää, Pohjois-Kaukasiaa koskevaa päätöstä, jossa sanotaan: »Organisaatiotoimikunnan tehtäväksi annetaan sopia KK:n Kaukasian-toimikunnan kanssa siitä, että viimeksi mainitun jäsenistä muodostetaan suppea vakituisesti toimiva kollegio... toimikenttänään koko Kaukasia. Mikäli tov. Ordzhonikidze ei tule kuulumaan suppeaan kollegioon, niin kaikki Gruusiaa, Azerbaidzhania, Armeniaa, Turkia j.n.e. koskevat kysymykset tulee ratkaista ehdottomasti hänen läsnä ollessaan» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 435). — 344.
- 413 L. B. Krasin vastasi V. I. Leninin kirjelappuun tiedottamalla, että oli ryhdytty toimenpiteisiin ulkomaille tarkoitettujen kauppatavaroiden lähetyksen jouduttamiseksi sekä niiden realisoimiseksi ja Neuvosto-Venäjän kaipaamien tavaroiden ostamiseksi saadulla valuutalla. — 345.
- 414 Kysymyksessä on *Kommunistisen Internationaalien II kongressi*, joka pidettiin 19. heinäkuuta — 7. elokuuta 1920.
- Kaikkeä kongressin koollekutsumiseen liittyvää valmistelutyötä johti Lenin. Hän kirjoitti teesit kansallisuus- ja siirtomaaky-

symyksestä, agraarikysymyksestä, Kommunistisen Internationaalin II kongressin perustehtävistä, Kommunistiseen Internationaaliin hyväksymisen ehdoista ja jäseniä teesit kansainvälisestä ja taloudellisesta tilanteesta (ks. Teokset, 31. osa, ss. 128—148, 168—185, 191—197, 198; 35. osa, ss. 413—414).

Kongressissa V. I. Lenin alusti kysymyksen kansainvälisestä tilanteesta ja Kommunistisen Internationaalin perustehtävistä, piti puheen kommunistisen puolueen merkityksestä, esitti kansallisuus- ja siirtomaakysymystä käsitelleen valiokunnan selostuksen, piti puheita Kommunistiseen Internationaaliin hyväksymisen ehdoista, parlamentarismista, Britannian työväenpuolueeseen liittymisestä (ks. Teokset, 31. osa, ss. 199—249). Leninin teesit hyväksyttiin kongressin päätöksiksi. — 345.

- 415 Leninin ensimmäisessä kirjelmäpöytäkirjassa olevaan kysymykseen, kenen tehtäväksi annetaan kirjan kääntäminen, Zinovjev vastasi, että kirja on jo käännetty Pietarissa saksan ja ranskan kielille ja että sitä juuri toimitetaan.

Kirjan uuden esipuheen Lenin kirjoitti heinäkuun 6 p:nä 1920, ja se ilmestyi ensimmäisen kerran lokakuussa 1921 otsikoituna »Imperialismi ja kapitalismi» »Kommunistitsheski Internatsional» aikakauslehden 18. n:ossa (ks. Teokset, 22. osa, ss. 183—188). Leninin eläessä teos »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» ilmestyi eri painoksina saksan kielellä v. 1921 sekä ranskan ja englannin kielellä (osittaisesti) v. 1923.

Leninin kolmas kirjelmäpöytäkirja oli vastaus Zinovjevin kirjelmäpöytäkirjan seuraavaan kohtaan: »lainaukset (saksan- ja englanninkielisistä lähteistä) tuottavat tiettyjä vaikeuksia» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 437). — 346.

- 416 Ks. 414. huomautusta. — 347.

- 417 Puhuessaan D. Wijnkoopin julkilausumasta Lenin tarkoittaa sillä kirjettä, jonka Wijnkoop kirjoitti kesäkuun 30 p:nä 1920 teoksen »'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa» johdosta. Alankomaiden valtuuskunta oli tutustunut tähän teokseen Kominternin II kongressissa jo ennen kuin se ilmestyi vieraille kielille käännettynä. Wijnkoopin kirje ja Leninin vastaus siihen julkaistiin ensimmäisen kerran teoksen »'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa» englanninkielisessä laitoksessa, joka ilmestyi Moskovassa 1920. Venäjän kielellä se ilmestyi 1930 V. I. Leninin Kootujen teosten 2. painoksessa (ks. Teokset, 31. osa, ss. 101—102). — 348.

- 418 Kirjoitettu Valistuskomissariaatin valo- ja elokuvaosaston kirjeen johdosta, jossa tiedotettiin, että Leninin antaman tehtävän täyttöä — »Oikeudenkäynti Koltshakin ministereitä vastaan» nimisen elokuvan valmistusta — jarruttaa elokuvausfilmin puute.

Terveystarkastuskomissariaatille osoittamansa kirjeen lisäksi V. I. Lenin lähetti samansisältöisen kirjeen Kulutusosastokuntien keskusliitolle, Moskovan erikoiskomissiolle, Sotakomissariaatille ja YEK:lle. YEK:sta tuli heinäkuun 9 p:nä KKN:n sihteerille L. A. Fo-

- tijevalle osoitettu seuraavansisältöinen vastaus: »Arvoisa тов. Fo-
tjjeval! Sanokaa olkaa hyvä V. Iljitshille, että YEK:lla ei ole eikä
ole ollut elokuvaus*filmiä*, vaan on valmiita sisällöltään vastaval-
lankumouksellisia filmejä, jotka eivät ole käyttökelpoisia. Joku
asioita tuntematon on nähtävästi johtanut Vladimir Iljitshin har-
haan» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, ss. 437—
438). — 348.
- 419 Tarkoitetaan neuvotteluja, joita L. B. Krasinin johtama Venäjän
kauppavaltuuskunta kävi Lontoossa Englannin hallituksen jäsen-
ten kanssa (ks. «Документы внешней политики СССР», т. II, М.,
1958, стр. 695—705 («Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja»,
II osa, Moskova 1958, ss. 695—705)). — 349.
- 420 Tarkoitetaan 9. heinäkuuta 1920 päivätyä Venäjän ja Englannin
neuvottelujen luonnetta käsittelevää L. B. Kamenevin kirjettä,
jossa Kamenev kirjoitti, että olisi käytävä poliittisia neuvotteluja
»mitä laajimmassa agitatorisessa hengessä» ja kerrottava »laajasti
ja julkisesti interventio koko historia, mukaan luettuina Koltshak,
Denikin, Puola, Wrangel, Liettua, Eesti y.m. y.m. sekä kosketel-
tava ja käsiteltävä kaikkia idän politiikan kysymyksiä alkaen
Turkista ja aina Kiinaa myöten». Kirjeeseen kirjoittamassaan
lisäyksessä G. V. Tshitsherin kannatti Kamenevia, joka vuorostaan
ehdotti jälleen »esittämään Lloyd Georgelle — keskeyttämättä neu-
votteluja ja pehmeäsävyyisesti — Englannin maailman mitassa har-
joittaman rosvouksen historian». Perehdyttyään kirjeeseen V. I. Le-
nin kirjoitti siihen: »Olen periaatteessa toista mieltä. 10/VII.
Lenin» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 438).
V. I. Leninin kirje oli vastaus näihin ehdotuksiin. — 349.
- 421 VKP(b):n KK:n sihteeri N. N. Krestinski tiedotti heinäkuun 11
pnä 1920 V. I. Leninille, että G. V. Tshitsherin vaatii Englantiin
lähetettävän neuvostovaltuuskunnan johtajaksi L. B. Kamenevia
L. B. Krasinin asemesta. Lenin kirjoitti Krestinskin kirjeeseen:
»Hyväksyn: Kamenev johtajaksi, Krasin varajohtajaksi» (V. I. Le-
nin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 438). — 349.
- 422 Tarkoitetaan kirjettä, jonka J. V. Stalin kirjoitti heinäkuun 11
pnä 1920 tiedottaen V. I. Leninille, että ylipäällikkö S. S. Kamenev
oli luvannut lähettää Krimin suunnalle vahvistukseksi eräitä yk-
sikköjä ja sotatoimiyhtymiä sekä taistelukalustoa.
E. M. Skljanski lähetti heinäkuun 15 pnä V. I. Leninille seli-
tyksen Lounaisrintamalle tarkoitettusta avusta. — 350.
- 423 Tarkoitetaan noottia, jonka Ison-Britannian ulkoministeri Curzon
lähetti neuvostohallitukselle heinäkuun 11 pnä 1920 Spasta (Bel-
gia), missä niihin aikoihin oli meneillään ententevaltojen ja Sak-
san edustajien konferenssi. Span konferenssissa hyväksyttiin
päätöksiin Curzon liitti lisäksi ehdotuksen, että neuvostohallitus
allekirjoittaisi aseleposopimuksen kenraali Wrangelin kanssa. —
351.

- 424 Tarkoitetaan Curzonin heinäkuun 11 p:nä 1920 lähettämään nootiin annettavaa vastausta, josta keskusteltiin VKP(b):n KK:n kokouksessa heinäkuun 16 p:nä 1920. Vastaus julkaistiin »Izvestija VTsIK» lehden 157. n:ossa heinäkuun 18 p:nä 1920. — 351.
- 425 Nämä rivit on kirjoitettu Tasavallan kirjastotoiminnan sentralisaatiota koskevaan asetuseronnokseen, jonka Pieni KKN hyväksyi kesäkuun 22 p:nä 1920. Ehdotuksessa sanottiin, että »kaikki yhteiskunnallisten järjestöjen ja laitosten kirjastot yhdistetään kansanvalistusosastojen yleiseen kirjastoverkkoon», jotta poistettaisiin toiminnasta paralleelisuus, käytettäisiin oikealla tavalla kaikkia olemassaolevia kirjarikkauksia ja jaettaisiin ne tasapuolisesti. Kaikki yhteiskunnallisten järjestöjen perustamat uudet kirjastot tuli yhdistää ehdottomasti »yleiseen yhteiskunnalle kuuluvien kirjastojen verkkoon».
- Asetuseronnokseen on myös N. K. Krupskaja kirjoittanut Valistuskomissariaatille: »Jos lähetätte minulle kirjastotoiminnan sentralisaatiota käsittelevän artikkelini ja palautatte tämän ehdotuksen, yritän laatia uuden ehdotuksen ja kirjoittaa ohjesäännön. Mutta ehkä se on jo kirjoitettukin? Siinä tapauksessa lähettäkää sekin.» — 352.
- 426 Tämä sähke on kirjoitettu vastaukseksi seuraavaan J. V. Stalinin sähkeeseen, joka on lähetetty Lozovajasta elokuun 2 p:nä 1920: »Ankarat taistelut jatkuvat yhä kiivaampina, taidamme menettää tänään Aleksandrovskin. Olen saanut rintamajakoa koskevan kirjeenne, Poliittisen Toimikunnan ei pitäisi toimitella joutavia. Voin toimia vielä rintamalla korkeintaan kaksi viikkoa, tarvitsen lepoa, etsikää sijainen. En luota vähääkään ylipäällikön lupauksiin, hän vain pettää lupauksillaan. Mitä tulee siihen, että KK on taipuvainen tekemään rauhan Puolan kanssa, en voi olla huomauttamatta, että diplomatiamme tekee väliin hyvin onnistuneesti tyhjiksi sotilaallisten menestystemme tulokset» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 441). — 356.
- 427 Tarkoitetaan Puolan itärajaa, jonka ententevaltojen pääneuvosto oli joulukuun 8 p:nä 1919 määrännyt mielivaltaisesti vuosien 1914–1918 imperialistisen sodan päätyttyä. Tämän rajan tuli kulkea linjaa Grodno — Jalovka — Nemirov — Brest-Litovsk — Dorogusk — Ustilug — Krylov, edelleen Galitsian halki Przemyslin ja Rava-Russkajan välitse Karpaateille. Tämä linja on mainittu myös nootissa, jonka Curzon lähetti heinäkuun 11 p:nä 1920. Siitä syystä se tunnetaan yleisemmin »Curzonin linjana».
- Ehdottaessaan rauhaa Puolalle neuvostohallitus oli valmis hyväksymään Puolan rajaksi linjan, joka kulki idempänä »Curzonin linjaa».
- Tämä V. I. Leninin kirjelappu on tarkoitettu ohjeeksi neuvostovaltuuskunnan johtajalle. Mainittu valtuuskunta lähetettiin Lontooseen neuvottelemaan Englannin hallituksen kanssa. — 357.
- 428 Vastaukseksi V. I. Leninin sähkeeseen Kaukasian työarmeijan neuvoston varapuheenjohtaja A. G. Beloborodov kirjoitti elokuun

13 p:nä 1920: »Sähkeenne n:o 402 saatiin vasta 13 p:nä klo 20. Pohjois-Kaukasiassa Kubania lukuun ottamatta ei ole toistaiseksi kapinoiden puhkeamisvaaraa...» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 444). — 360.

- 429 V. I. Lenin kirjoitti tämän kirjelman Kiinan Sosialistisen Puolueen jäsenen ja Venäjän Kiinalaisten Työläisten Liiton toimeenpanevan keskuskomitean puheenjohtajan Liu Tse-zhunin (Lau Siudzhaun) ollessa hänen luonaan vastaanotolla elokuun 11 p:nä 1920. Leninin kirjelman kääntöpuolella on N. N. Krestinskin vastaus: »huomenna klo 3.30». — 361.
- 430 Tämä on kirjoitettu Erikoisen yleisvenäläisen lukutaidottomuudenlikvidoimiskomission johtajan I. Brihuitshevin kirjeeseen, jonka hän kirjoitti elokuun 11 p:nä 1920 KKN:n puheenjohtajalle V. I. Leninille. Siinä pyydettiin vahvistamaan komissiota tarpeellisilla työntekijöillä, antamaan työhuoneiston, kulkuvälineitä ja elintarvikeannoksia. Kirjeen »b» kohdassa sanottiin: »Tarvitaan väkeä, noin viitisentoista ammattipätevyyden omaavaa ja omaamattonta työntekijää. Kutsuttava kentältä, mobilisoitava Moskovasta». — 361.
- 431 Kysymyksessä on 1919 annettujen voimassaolleiden asetusten kokoelma. D. I. Kurski tiedotti vastauskirjeessään, että kokoelma on julkaistu teoksen »Kokoelma säännöksiä vuodelta 1919» uusintapainoksena Kozlovskin toimittamana ja että tekeillä on toinen kokoelma, johon sisältyvät VSFNT:n tärkeimmät asetukset kolmen vuoden ajalta (vuodesta 1917 vuoteen 1920). Kurskin kirjeen kuoreen Lenin teki merkinnön: »Arkistoon (VIII. 1920) Lainsäädännöstä» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 444). — 361.
- 432 Tämä on kirjoitettu Ulkoasiain kansankomissariaatin Itämaiden osaston entisen johtajan A. N. Voznesenskin kirjeen johdosta. Voznesenski katsoi, että hänet oli vapautettu työstään aiheuttomasti. Kysymys oli elokuun 19 p:nä 1920 käsiteltävänä VKP(b):n KK:n Poliittisessa Toimikunnassa, joka velvoitti G. V. Tshitsherinin käyttämään Voznesenskia jossakin Ulkoasiain kansankomissariaatin alakomissiossa Idän kysymysten erikoistuntijana ja henkilönä, joka taisi itämaisia kieliä ja englantia. — 362.
- 433 Kysymyksessä ovat toisaalta VSFNT:n ja USNT:n sekä toisaalta Puolan neuvottelut sotatoimien lopettamisesta ja sovinnollisten ystävällisten keskinäissuhteiden solmimisesta. Imperialistien kaidista karilleajoyrityksistä huolimatta rauhanneuvottelut alkoivat elokuun 17 p:nä 1920 Minskissä ja kestivät syyskuun 3 päivään asti. Niihin ryhdyttiin uudelleen syyskuun 21 p:nä Riiassa. Rauhanneuvottelut päättyivät siihen, että toisaalta Neuvosto-Venäjä ja Neuvosto-Ukraina sekä toisaalta Puola allekirjoittivat lokakuun 12 p:nä 1920 Riiassa »Sopimuksen aselevosta ja preliminäärisistä rauhanehdoista» (ks. «Документы внешней политики СССР», т. III, М., 1959, стр. 245—258 (»Neuvostoliiton ulkopoliittisia asiakirjoja», III osa, Moskova 1959, ss. 245—258)). — 363.

- 434 Ks. 427. huomautusta. — 363.
- 435 Tarkoitetaan päätöstä, jonka VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta teki elokuun 19 p:nä 1920 J. V. Stalinin ja L. D. Trotskin selostettua Puolan ja Wrangelin rintamalla muodostunutta tilannetta. Päätöksessä sanottiin: »a) Katsottava Wrangelin rintama tärkeimmäksi... b) Kutsuttava huomenna koolle Organisaatiotoimikunta päättämään kommunistien uudesta mobilisaatiosta. c) Ryhdyttävä voimaperäisesti jouduttamaan valkovenäläisten yleistä liikekannallepanoa. d) Siirrettävä 1. ratsuarmeijan 6. divisioonaa Wrangelin rintamalle... e) Mobilisoiduista kommunisteista lähetettävä 55% Wrangelin rintamalle, muut Länsirintamalle» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 446). — 366.
- 436 Punainen Armeija ryhtyi kesällä 1920 vapauttamaan Länsi-Ukrainaa. Itä-Galitsian 16 ujestissa kukistettiin porvarien ja tilanherrojen valta ja pystytettiin neuvostovalta. Ternopolissa muodostettiin Itä-Galitsian väliaikainen piirikunnallinen neuvostovallan elin: Galitsian Vallankumouskomitea, jonka johtoon tuli V. P. Zatonski. Ujesteissa muodostettiin paikallisia vallankumouskomiteoita, jotka toteuttivat käytännössä kansanvallan asetuksia. V. I. Lenin tervehti lämpimästi Itä-Galitsian neuvostovaltaa ja antoi Galitsian kommunisteille apua neuvosto- ja puoluerakennustyössä. — 367.
- 437 *Proletkult* — sivistys- ja valistusjärjestö, muodostui syyskuussa 1917 riippumattomaksi omatoiminnalliseksi työväenjärjestöksi, jonka johto keskittyi A. A. Bogdanovin ja hänen kannattajiensa käsiin. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen järjestö piti edelleenkin kiinni »riippumattomuudestaan» ja asetti siten itsensä proletariaatin valtion vastakohtaksi. Sen vuoksi Proletkultiin tunkeutui porvarillista sivistyneistöä, joka alkoi vaikuttaa ratkaisevasti sen kannanottoihin. Proletkultilaiset kiistivät menneisyyden kulttuuriperinnön merkityksen, pyrkivät vetäytymään sivuun joukkojen sivistys- ja valistustyöstä ja luoda elämästä irrallisina, »laboratorista tietä» erikoista »proletaarisesta kulttuurista». Lenin arvosteli ankarasti Proletkultin virheellisiä kannanottoja päätöslauselmaehdotuksessaan »Proletaarisesta kulttuurista» (Teokset, 31. osa, ss. 303—304) ja eräissä muissa teoksissaan. Proletkultin järjestöt lamaantuivat 1920-luvun alussa, ja Proletkult lopetti toimintansa v. 1932. — 367.
- 438 Tarkoitetaan mairinnousua, jonka Wrangelin valkokaartilaiset suorittivat ententevaltojen tukemina ja suostumuksesta Kubanilla elokuun puolivälissä 1920 tarkoituksenaan irrottaa tämä maan viljavimpiin kuuluva alue Neuvostotasavallasta. Punainen Armeija murskasi sitkeissä ja ankarissa taisteluissa valkokaartilaisjoukot ja pakotti mairinnousjoukkojen rippeet perääntymään syyskuun alussa Krimille. — 368.
- 439 Kirjoitettu sähkösanomajäljennöksen tekstin jälkeen. Kyseisen sähkösanoman oli lähettänyt Liettua-Valkovenäjän Kommunistisen Puolueen KK:n jäsen V. S. Mickevicius-Kapsukas elokuun 19 p:nä

1920 Vlnasta V. I. Leninille. Mickevicius-Kapsukas tiedotti, että vallankumousmieliala leviää Liettuassa ja »saattaa Vlnasta lähtöomme mennessä kehittyä joukkojen aseelliseksi esiintymiseksi Liettuan valkokaartilaisia vastaan» ja kysyi: »sopisiko meidän mielestänne valmistautua ratkaisevaan taisteluun».

Samaan sähkösanomajäljennökseen Lenin kirjoitti L. D. Trotskille: »tov. Trotski! Jos hyväksytte, lähettäkää tai palauttakaa minulle salakielelle muutettavaksi. *Lenin*». Asiakirjassa on myös Leninin merkintö: »*S t a l i n* hyväksyy» ja Trotskin merkintö hyväksymisestä. — 370.

- 440 Sähkeessä, jonka VSFNT:n KKN:n ulkomaanvaltuutettu M. M. Litvinov lähetti G. V. Tshitsherinille heinäkuun 30 p:nä 1920, tiedotettiin, että Kööpenhaminaan oli saapunut Amerikan liikemiespiirien edustaja Vanderlip, joka oli halukas saamaan toimiluvan öljy- ja hiiliesiintymien käyttöön ja kalastuksen harjoittamiseen Kaukoidän rannikkoalueilla ja Kamtshatkalla.

NKP:n KK:n marxismi-leninisin instituutin keskuspuoluearkistossa on G. V. Tshitsherin elokuun 21 p:nä 1920 kirjoittama kirje, johon Lenin on merkinnyt suostuvansa Vanderlipin Moskovan-matkaan.

Vanderlip saapui syyskuun 17 p:nä 1920 Moskovaan neuvottelemaan toimilupasopimuksen solmimisesta. Samana päivänä G. V. Tshitsherin ehdotti V. I. Leninille kirjoittamassaan kirjeessä, että ryhdyttäisiin heti neuvottelemaan Vanderlipin kanssa, ja esitti käsityksensä tästä kysymyksestä. Lenin kirjoitti tähän kirjeeseen: »Tov. Tshitsherin! Olen täydellisesti neuvottelujen *k a n n a l l a*. Jouduttakaa niitä. Harkitkaa, mitä muita ohjeita olisi annettava Krasnoshtshokoville» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 448).

Neuvottelujen käymistä varten muodostettiin komissio, johon tuli edustajia KKTN:stä, Ulkokomissariaatista ja Ulkomaankaupakomissariaatista. Suostuessaan antamaan Vanderlipin syndikaatille toimiluvan neuvostohallituksen tarkoituksena ei ollut yksinomaan molemmille puolille edullinen yhteistyö amerikkalaisten liikemiespiirien kanssa, vaan myös Neuvosto-Venäjän ja Amerikan Yhdysvaltojen keskinäissuhteiden normalisoiminen. Kirjeessä, jonka G. V. Tshitsherin kirjoitti marraskuun 1 p:nä 1920 Vanderlipin syndikaatille, sanottiin: »Toimilupasopimuksen allekirjoittamisesta riippumatta Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasaval- lan hallitus olettaa, että sopimus astuu voimaan vasta Venäjän Hallituksen ja Yhdysvaltojen Hallituksen suhteiden normalisoiduttua de facto ja ehdolla, että nämä suhteet saadaan aikaan vuoden 1921 heinäkuun 1 päivään mennessä.» Tätä ehtoa ei kuitenkaan toteutettu, joten myös Vanderlipin kanssa tehty toimilupasopimus jäi lopullisesti virallistamatta eikä astunut voimaan. — 371.

- 441 Kysymyksessä on VKP(b):n KK:n kiertokirjeen luonnos, jonka J. A. Preobrazhenski kirjoitti puolueen rappioilmiöitä käsitelleen selostuksensa pohjalta. Luonnoksesta antamassaan lausunnossa N. N. Krestinski kirjoitti: »Elämänoloissa esiintyvän eriarvoisuu-

den poistamista selvittelevän V pykälän lopussa olevaa varausta 'mikäli ne eivät johdu asian vaatimuksesta' olisi mielestäni selitettävä laajemmin, erotettava se eri pykäläksi ja ehkäpä eri kapaleeksi ohjekirjelmässä.

Asianlaita on siten, että kuvernementtien puolue- ja neuvostotyöntekijät elävät erittäin vaikeissa olosuhteissa varsinkin nykyisin, kun siirrämme joukoittain tovereita paikasta toiseen ja irrotamme useimmat heistä seuduilta, missä heillä on ollut kaikenlaisia perhesuhteita ja yhteyksiä maaseutuun.

Toverit näkevät nälkää ja, koska he tekevät työtä yli voimiensa, menettävät varsin pian kuntonsa ja joutuvat pitkäksi aikaa tai kokonaan pois riveistä. Puolueen rivijäsenet on saatava käsittämään, että pienelle aktiiviselle vallankumouksen kantajoukolle on järjestettävä hieman paremmat olot, joissa he näkevät vähemmän nälkää.

Jos edellä esitetty ajatus tulee ohjekirjelmässä kylliksi korostettua ja selitettyä, niin luonnoksen kaksi viimeistä riviä, joissa kovin varovaisesti ja vähemmän tajuttavasti tuomitaan eriarvoisuusdemagogia, käyvät tarpeettomiksi.

Käsiteltäessä asiaa komissiossa tov. Preobrazhenski ei kiistänyt, että ajatus tietystä väliaikaisesta eriarvoisuudesta on sisällytettävä ohjekirjelmään, mutta se ei häneltä jostain syystä syntynyt» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 449).

VKP(b):n Keskuskomitean kirjeen »Kaikille puoluejärjestöille, kaikille puolueen jäsenille» tekstiä muokattiin Organisaatiotoimikunnassa, jonka jälkeen se lähetettiin N. N. Krestinskin allekirjoittamana V. I. Leninin hyväksyttäväksi. Lenin kirjoitti kirjeeseen hyväksyvänsä tekstin ja ehdotti lisättäväksi kirjeeseen »lainauksen puolueohjelmasta, ettei tasa-arvoisuutta voi toistaiseksi olla». (Tarkoitetaan ohjelman taloudellisen osan 8. pykälää. — Ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», т. I, 1954, стр. 423 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 423.))

VKP(b):n KK:n ohjekirjelmä julkaistiin syyskuun 4 pnä 1920 »Izvestija TsK RKP(b)» lehden 21. n:ossa. — 371.

- 442 G. K. Ordzhonikidze sai tämän kirjeen ja sen liitteenä A. S. Serafimovitshin kirjeestä otetut otteet elokuun 27 pnä 1920. A. S. Serafimovitsh oli ollut kesällä 1920 Kaukasiassa, jossa hänelle oli annettu väärää tietoa Kaukasiassa työskennelleiden puolue- ja neuvostotyöntekijöiden poliittisesta toiminnasta. Niiden perusteella Serafimovitsh oli esittänyt kirjeessään joukon seikkoja, jotka mustasivat Kaukasian rintaman VSN:n jäsenen G. K. Ordzhonikidzen valankumoustoimintaa. Palauttaessaan nämä otteet V. I. Leninille G. K. Ordzhonikidze torjui kaikki häntä vastaan esitetyt syytökset perättöminä ja väärinä.

Saatuaan tämän vastauksen Lenin kirjoitti: »Luulen, ettei Sergo (= Ordzhonikidze) voi valehdella» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 450). — 372.

- 443 Kirjoitettu vastaukseksi kirjeeseen, jonka N. N. Krestinski,

VKP(b):n KK:n sihteeri, oli kirjoittanut V. I. Leninille »Gudok» lehden 77. n:ossa julkaistun A. Kolegajevin artikkelin »Pääkallonmetsästäjät» johdosta. Artikkelin kirjoittaja haukkui Elintarvikekomissariaattia sen johdosta, että tämä oli takavarikoinut viljan, jonka eräs Kulkulaitoskomissariaatin osasto oli kuljettanut Moskovaan. N. N. Krestinski ehdotti tekemään huomautuksen artikkelin kirjoittajalle ja »Gudokin» toimitukselle moisen sopimattoman kirjoittelun johdosta. VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta teki syyskuun 1 p:nä 1920 huomautuksen Kolegajeville ja »Gudok» lehden toimitukselle ja antoi toimitukselle kehotuksen, »ettei lehdessä pidä missään tapauksessa julkaista virastopoleemisia KKTN:ää, Elintarvikekomissariaattia tai muita kansankomissariaatteja vastaan tähdättyjä kirjoituksia» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 450). — 372.

- 444 Kaukasian työarmeijan neuvoston varapuheenjohtaja A. G. Beloborodov tiedotti sähköissään, että Kubanilla maihinousseet vastavallankumoukselliset valkokaartilaisjoukot likvidoidaan kohdakkoin (ks. 438. huomautusta). — 373.
- 445 Kirjoitettu kulkulaitoksen apulaiskansankomissaarin V. M. Sverdlovin elokuun 27 p:nä 1920 Saratovista lähettämän sähkösen jäljennökseen. V. M. Sverdlov pyysi toimittamaan kankaita, jalkineita ja kotitalouskalustoa 345:lle tulipalosta kärsineelle rautatieläisperheelle. Hän tiedotti, että rautatieläiset eivät voi käydä vaatepulan vuoksi työssä, mikä uhkaa aiheuttaa keskeytyksiä rautatien toiminnassa. — 373.
- 446 Ks. 442. huomautusta. — 374.
- 447 Kysymyksessä on valtion setelipainojen hallinnon julkaisema kirjanen »Valtion erikoispaperitehtaan rakentamiskysymyksestä», Moskova 1920. Kirjanen oli painettu korkealaatuiselle »verge» paperille ja 36 sivua käsittävässä kirjassessa oli 11 liitettä, joihin oli käytetty pinnoitettua paperia. — 374.
- 448 Kremlin entisen autonkuljettajan S. K. Gilin muistaman mukaan V. I. Lenin sai tämän anomuksen talonpojilta syyskuun 5 p:nä 1920 tehdessään metsästysretkellään pysähdyksen Bogdanovon kylässä. Talonpojat valittivat, että paikallinen kyläneuvosto oli takavarikoinut luovutusvelvollisuuden nojalla kaikki viljat ja siemenet köyhälistöltä ja vääristellyt karkeasti puolueen ja hallituksen poliittikkaa.
- Anomuksen johdosta Lenin ryhtyi heti seuraavana päivänä toimenpiteisiin, asiasta suoritettiin tutkimus ja syyllisiä rangaistiin ankarasti. — 375.
- 449 Tämä L. A. Fotijeville osoitettu määräys on kirjoitettu laivaston koneinsinöörin A. A. Dammin kirjeeseen, jossa Leninille tiedotettiin uudesta kullanhuhdontamenetelmästä. — 376.
- 450 Kysymyksessä on salakielisanoma, jonka Lenin sai syyskuun 8 p:nä 1920 Lounaisrintaman VSN:n jäseneltä S. I. Guseviltä ja jossa

tiedotettiin »pseudonyymien», entisen yliluutnantin Jakovlevin ehdotuksista. Jakovlev oli tullut rintamalinjan yli ja hänet oli saatettu 13. armeijan toimesta Lounaisrintaman esikuntaan. Jakovlev ehdotti seuraavaa: »Wrangelin armeijassa on muodostettu salainen upseerijärjestö, jonka tarkoituksena on räjäyttää Wrangelin armeija sisältä käsin ja luovuttaa se neuvostovallan käsiin. Järjestöön kuuluu kolmisenkymmentä Wrangelin tärkeimmissä esikunnissa olevaa yleisesikuntaupseeria. Järjestö aikoo suistaa Wrangelin ja julistaa hänen armeijansa Krimin punaiseksi armeijaksi, jonka komentajaksi tulisi Brusilov. Venäjän hallitukselta vaaditaan varmoja takeita poikkeuksetta koko armeijan armahtamisesta sekä vastaavanlaista ylipäällikön vetoomusta. Ehdotustensa todenperäisyyden vakuudeksi Jakovlev on valmis ilmiantamaan Neuvosto-Venäjällä toimivan... aseellista kapinaa valmistelevan wrangelilaisen järjestön johtomiehet. Krimin punaisen armeijan johto annetaan väliaikaisesti siihen saakka, kunnes Brusilov saapuu, yleisesikuntaupseeri Sokolovskille, Wrangelin vastaisen salaliiton johtajalle» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 452). — 376.

451 Syyskuun 20 ja 21 p:nä 1920 pidetyssä VKP(b):n KK:n kokouksessa päätettiin nimittää Etelärintaman joukkojen komentajaksi M. V. Frunze. — 376.

452 Jakovlevin ehdotuksia ks. 450. huomautuksesta.

»Vetoamus paroni Wrangelin upseereille», jonka allekirjoittivat YTpKK:n puheenjohtaja M. I. Kalinin, Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja V. I. Lenin, sota- ja meriasiaain kansankomissaari L. D. Trotski, Tasavallan kaikkien asevoimien ylipäällikkö S. S. Kamenev, ylipäällikön erikoisneuvoston puheenjohtaja A. A. Brusilov, julkaistiin syyskuun 12 p:nä 1920 »Pravda» lehden 202. n:ossa. Vetoomuksessa kehoitettiin Wrangelin armeijan upseereita luopumaan Puolan kartanonherrojen ja Ranskan koronkiskureiden häpeällisestä palvelemisesta, laskemaan omaa kansaa vastaan suunnatut aseensa. Niille, jotka vilpittömin mielin ja vapaaehtoisesti siirtyivät neuvostovallan puolelle, taattiin täydellinen armahdus. — 377.

453 Syyskuun 28 p:nä 1920 Lenin allekirjoitti A. M. Lezhavan (ulko- maankaupan kansankomissaarin) ja D. I. Kurskin (oikeusasiaain kansankomissaarin) valmisteleman Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen vientiraaka-aineiden hankinnoista. — 378.

454 Työ- ja Puolustusneuvoston päätöksessä ja Tasavallan kenttäesikunnan käskyssä kehoitettiin Kaukasian rintaman VSN:ää mobilisoimaan Pohjois-Kaukasiasta ja Kubanilta hevosia ja ajokalustoa Donbassille kuljettamaan hiiltä lastauspaikoille. — 379.

455 V. A. Avanesoville osoitettu määräys on kirjoitettu Ljubovitshin kirjelmän johdosta, jossa sanottiin, että Pietarissa »Radio» jaoston tehtailla lojuvat radiovastaanottoasemat olisi otettava käyttöön. — 379.

- 456 Nämä A. M. Lezhavalle osoitetut rivit on kirjoitettu Kaukoidän tasavallan erikoisvaltuutetun sijaisen J. M. Dvorkinin syyskuun 15 pnä 1920 kirjoittamaan kirjeeseen, jossa tiedotettiin Leninille, että italialaiset ja ranskalaiset olivat tarjoutuneet myymään erimerkkisiä kuorma- ja henkilöautoja yhteensä noin 105 000 dollarin arvosta. — 380.
- 457 V. I. Lenin on kirjoittanut tämän huomautuksen G. V. Tshitsherinille ylipäällikkö S. S. Kamenevin kirjelmään, jossa selostettiin Neuvosto-Venäjän ja Puolan uuden rajan strategista merkitystä. Mainitusta rajasta käytiin niihin aikoihin neuvotteluja kummankin maan edustajien kesken Riian rauhankonferenssissa.
Ks. myös 427. ja 433. huomautusta. — 381.
- 458 Kirjoitettu G. V. Tshitsherinin kirjelmään, jossa konkreettisin esimerkein osoitettiin, että Pietarin lehdet rikkovat kansainvälistä tilannetta ja ulkopoliittikkaa koskevien tietojen julkaisemisjärjestystä. — 382.
- 459 Tarkoitetaan *Tshekkoslovakian Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen XIII edustajakokousta*, joka pidettiin Prahassa 25.—28. syyskuuta 1920. Edustajakokousta edelsi puolueen vallankumouksellisen siiven — marxilaisen vasemmiston — ja oikeistoreformistisen puoluejohdon välinen kamppailu. Edustajakokoukseen osallistui 321 henkeä, jotka kaikki olivat vasemmiston kannalla. Puolueessa oli siihen aikaan yli 4800 toimivaa järjestöä ja miltei 500 000 jäsentä. Vasemmistosiipi otti edustajakokouksessa puolueen johdon käsiinsä ja julistautui itsenäiseksi puolueeksi, jonka nimeksi tuli Tshekkoslovakian Sosialidemokraattinen Työväenpuolue (vasemmisto). Siihen kuului entisen sosialidemokraattisen puolueen jäsenenemmistö. Edustajakokous tuomitsi oikeistolaisen hajotuspolitiikan ja ilmoitti hyväksyvänsä Kommunistisen Internationaalin jäsenyysehdot. Se antoi uuden työvaliokunnan tehtäväksi käydä neuvotteluja liittymisestä Kommunistiseen Internationaaliin. Reformistijohtajat lähtivät puolueen hajaannuksen tielle ja pitivät marraskuussa 1920 oman edustajakokouksensa. — 383.
- 460 Syyskuun 17 pnä 1920 Lenin keskusteli Siperian Vallankumouskomitean Moskovon-toimikunnan jäsenen S. I. Poroskunin kanssa, joka oli palannut Siperiasta, ja kirjoitti muistiin toimenpiteet, joita ehdotettiin Siperian talonpoikaiston auttamiseksi (ks. Ленинский сборник XXXV, стр. 151 (XXXV Lenin-kokoelma, s. 151)). Tämän keskustelun tulokset ja Poroskunin ehdottamat toimenpiteet ilmenevät tästä Siperian Vallankumouskomitealle osoitetusta Leninin kirjeestä. — 385.
- 461 Nämä G. M. Krzhizhanovskille osoitetut rivit on kirjoitettu Valtion Venäjän-sähköistämiskomission tiedonantolehden 5. n:on (1920) 21. sivulle.
Palauttaessaan tämän tiedonantolehden vielä samana päivänä Leninille Krzhizhanovski kirjoitti, että lähiaikoina aiotaan julkais- ta viimeiset tiedonantolehden numerot, »joissa kussakin esitetään tär-

keimpien alueiden suppea (lähin) ja laaja sähköistämissuunnitelma». Sähköistämishjelman laatimisen ohessa aloitettiin myös sen käytännöllinen toteuttaminen. Krzhizhanovski tiedotti m.m., että Keskisellä teollisuusalueella (varsinkin Moskovan lähistössä) sähköasemien kunnostaminen ja yhteiskunnallistaminen edistyy melko hyvin. Nyt on »yhdistettävä näiden asemien toiminta kyseisen alueen maatalouden sähköistämiseen laajassa mitassa. Siitä voin tiedottaa Teille niin ikään yhtä ja toista lähikäytännön kannalta mielenkiintoista», hän kirjoitti.

Leninin huomautuksia on myös tiedonantolehden 45. sivulla, missä hän on erottanut viivalla, alleviivannut ja varustanut »NB» reunamerkinillä lauseen »rautateiden polttoaineenkulutus on höyryvetureita käytettäessä $2\frac{1}{2}$ —3 kertaa suurempi kuin se olisi sähkövoimaa käytettäessä» (Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 455). — 385.

- ⁴⁶² Lenin teki lokakuun 1 p:nä 1920 selkoa tärkeimpien kutomatehtaiden ryhmään merkittyjen Ivanovo-Voznesenskin tehtaiden polttoaine- ja elintarvikehuollosta Työ- ja Puolustusneuvostossa, joka asiasta keskusteltuaan teki seuraavan päätöksen: »a) Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin elintarvikekomitean ja Elintarvikeasiain kansankomissariaatin k.v. syyskuun 28 p:nä tekemä sopimus vahvistetaan; b) Elintarvikekomissariaatin ilmoitus, että Nizhni Novgorodista on lähetetty 40 vaununlastillista elintarvikkeita, merkitään kuuluksi» («Ленинский сборник XXXV», стр. 155 (XXXV Lenin-koelma, s. 155)). — 386.
- ⁴⁶³ Punaisen Armeijan joukot poistuivat Pinskistä syyskuun 28 p:nä 1920. — 386.
- ⁴⁶⁴ Kirjoitettu vastaukseksi kirjelappuun, jonka N. I. Buharin kirjoitti V. I. Nevskin artikkelin »Dialektinen materialismi ja eloton taantumusfilosofia» johdosta (ks. V. I. Lenin, Teokset, 14. osa, s. 10). Kirjelapussa Buharin huomautti, että A. Bogdanov oli aikaisemmissa kannanotoissaan hyväksynyt filosofian, mutta nyt hän sen eliminoi ja korvaa »tektologialla» eli »yleisellä järjestelytieteellä» (tämän nimen antoi Bogdanov vuonna 1913 ilmestyneelle teokselleen). »Tällainen kysymyksenasettelu perustuu muuhun kuin empiriomonistiseen näkökantaan», Buharin kirjoitti. »Sitä vastaan voidaan väitellä, mutta se on edes ymmärrettävä. Nevskiltä puuttuu kuitenkin tämä minimum.» — 387.
- ⁴⁶⁵ Asiakirjaan on tuntematon henkilö merkinnyt: »Huomautus: tov. Skljanskin tiedonantoa ei ole löydetty». — 387.
- ⁴⁶⁶ Tämä on kirjoitettu sähkösanoman jäljennökseen. Kyseisen sähkösanoman, jossa sanottiin, että »Smolenskin yliopistoon voidaan majoittua vasta sitten, kun on käytetty hyväksi toimeenpanevan komitean myöntämät rakennukset», lähettivät Minskiin Länsirintaman VSN:lle VSN:n varapuheenjohtaja E. M. Skljanski ja sisäasiain apulaiskansankomissaari M. F. Vladimirski lokakuun 2 p:nä 1920.

Tätä kysymystä valaisevaa aineistoa ks. myös tästä osasta, 742. asiakirjasta. — 388.

- 467 Lenin on kirjoittanut tämän Terskin alueen elintarvikekomitean kirjelmän johdosta, jonka elintarvikeasiain apulaiskansankomissaari N. P. Brjuhanov oli toimittanut Leninille. Kirjelmässä tiedotettiin työolojen vaikeutumisesta alueella, mihin syynä oli Wrangelin joukkojen maihinnousu Kubanilla, elintarvikehankintojen epätydyttävästä edistymisestä ja väestön mielialasta. — 389.
- 468 Tämä on kirjoitettu kirjeen johdosta, jonka G. V. Tshitsherin kirjoitti V. I. Leninille lokakuun 5 pnä 1920 ja jossa tiedotettiin Kaukoidän toimilupa-alueista käytyjen A. I. Rykovin ja W. Vanderlipin neuvottelujen kulusta. Rykov vaati toimilupa-ajan supistamista ja oikeutta lunastaa toimilupa-alueet ennen sopimusajan päättymistä, mihin Vanderlip ei suostunut.
Ks. myös 440. huomautusta. — 389.
- 469 VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta teki lokakuun 11 pnä 1920 päätöksen, joka velvoitti N. I. Buharinin esiintymään Proletkultin I yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa. Mainittu edustajakokous pidettiin Moskovassa 5.—12. lokakuuta 1920. Nyt julkaistu asiakirja on Leninin vastaus kirjelappuun, jossa Buharin sanoi kieltäytyvänsä esiintymästä edustajakokouksessa ja esitti syyksi sen, että hän saattaa olla eri mieltä Leninin kanssa eräistä proletaarisen kulttuurin kysymyksistä, esim. Leninin päätöslauselmaehdotuksen »Proletaarisesta kulttuurista» neljänestä kohdasta (ks. Teokset, 31. osa, ss. 303—304). Proletkultin I edustajakokouksen kommunistiryhmää kehoitettiin hyväksymään päätöslauselma proletkultin järjestöjen alistamisesta organisatorisesti niin keskuksessa kuin maaseudullakin Valistusasiain kansankomissariaatin alaisiksi. Proletkultin edustajakokous hyväksyi yksimielisesti tämän päätöslauselman, joka oli laadittu Leninin välittömien ohjeiden hengessä. — 392.
- 470 Marraskuun 4 pnä 1920 kirjoittamassaan artikkelissa »Italian Sosialistisen Puolueen sisäisestä taistelusta» V. I. Lenin siteeraa puhetta, jonka Treves piti Italian reformistien edustajakokouksessa. Mainittu edustajakokous aloitti työnsä lokakuun 11 pnä 1920 Reggio-Emiliassa (ks. Teokset, 31. osa, ss. 370—371). — 392.
- 471 Pyrkiessään nostattamaan Turkkiä Neuvosto-Venäjää vastaan ja torpedoimaan neuvottelut, joiden tarkoituksena oli ystävyysuhtien solmiminen, ententevaltojen johtomiehet yllyttivät dashnakkien Armenian hyökkäämään Turkkiin. Haaveillen »Suur-Armeniasta», johon piti kuulua miltei puolet Vähä-Aasiasta, dashnakkihallitus aloitti syyskuun 24 pnä 1920 sotatoimet Turkkiä vastaan. Dashnakkarmeija kärsi alkaneessa sodassa tappion toisensa jälkeen, kun taas hyökkäävät turkkilaiset joukot ryhtyivät edetessään häätämään asuinsijoiltaan rauhallisia asukkaita, ryöväämään asutuksia ja järjestämään armenialaispogromeja. Sota johti Armenian häviön

partaalle ja uhkasi saattaa perikatoon koko maan väestön. Armenian KP(b):n KK vetosi lokakuun alussa 1920 työläisiin ja talonpoikiin ja kehotti niitä kukistamaan vihatun dashnakki-ikeen ja pystyttämään neuvostovallan.

G. K. Ordzhonikidzen tiedotettua, että Armenian dashnakkihallitus nähtävästi eroaa ja valta siirtyy mahdollisesti kommunisteille, G. V. Tshitsherin kehotti 1) yhtymään Armenian KP(b):n KK:n ja VKP(b):n KK:n Kaukasian-toimikunnan käsitykseen, että on ryhdyttävä ratkaiseviin toimenpiteisiin neuvostovallan pystyttämiseksi Armeniaan, 2) antamaan Armenialle poliittista apua turkkilaisten etenemisen pysäyttämiseksi ja 3) tukemaan uutta neuvostohallitusta.

VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta hyväksyi lokakuun 14 pnä 1920 Tshitsherin ehdotukset.

Työätekevien aseellisen kapinan tuloksena Armeniassa pystytettiin marraskuun 29 pnä 1920 neuvostovalta. Tervehdystä, jonka V. I. Lenin lähetti Armenian Vallankumouksellisen Sotilaskomitean puheenjohtajalle, ks. Teosten 31. osasta, s. 426. — 393.

- 472 Lenin kirjoitti tämän kirjelman D. Z. Manuilskin esitettyä vastalauseensa sen johdosta, että VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta oli päättänyt lähettää hänet Italiaan. Lokakuun 14 pnä 1920 VKP(b):n KK:n Poliittinen Toimikunta vahvisti päätöksensä ja huomautti Manuilskille, että päätöksen oli aiheuttanut hänen huono terveydentilansa. — 393.

- 473 Kirjoitettu Tasavallan VSN:n puheenjohtajalle osoitettuun ylipäällikkö S. S. Kamenevin kirjelmään, jossa ehdotettiin, että käytettäisiin hyväksi Puolan kanssa tehtyä aselepoa ja murskattaisiin pikemmin Wrangelin valkokaartilaisjoukot. Ylipäällikön käytännöllisten ehdotusten toisen kohdan loppuun (mainitussa kohdassa ehdotettiin, että maan eteläosassa käytettäisiin sotatoimiin osaksi Länsirintaman voimia ja välineistöä »kajoamatta sellaisiin Lounais-

X

rintamalla») Lenin teki merkin «✓» ja kirjoitti sivun alareunaan:

X

»Lisättävä ✓ kunnes aselepo on todella saatu aikaan.»

Leninin ehdotusta, että ylipäällikön ehdotukset hyväksyttäisiin, seuraavat alempana N. N. Krestinskin merkintö: »Hyväksyn N. K.» ja J. V. Stalinin ja N. I. Buharinin allekirjoitukset. — 393.

- 474 Lenin on kirjoittanut tämän hallintojenvälisen neuvottelukokouksen pöytäkirjaan. Mainittu kokous pidettiin lokakuun 14 pnä 1920. Se katsoi tarpeelliseksi, että KKTN muutettaisiin Teollisuuden kansankomissariaatiksi ja että Työ- ja Puolustusneuvoston yhteyteen perustettaisiin hallinnoista riippumaton elin, joka saattaa-sopuointuun taloussuunnitelmat teollisuuden, kulkulaitoksen, huollon, polttoaineiden, ulkomaankaupan, työvoiman ja setelienjaon osalta.

Leninin kirjoittamaan tekstiin oli oheistettu VKP(b):n IX edustajakokouksen päätös »Talouselämää johtavien komissariaattien

keskinäisestä organisatorisesta yhteydestä». Päätöksessä sanottiin, että »edustajakokous velvoittaa KK:n määrittelemään lähiaikana KKTN:n ja muiden talouselämään välittömästi sidottujen kansankomissariaattien (Elintarvikekomissariaatin, Kululaitoskomissariaatin, Maatalouskomissariaatin) keskinäiset organisatoriset yhteydet niiden jokapäiväisessä toiminnassa pitäen silmällä täyden yksimielisyyden turvaamista edustajakokouksen vahvistaman taloussuunnitelman täytäntöönpanossa». Leninin tekstin lukeneet KK:n jäsenet ovat tehneet asiakirjaan seuraavia merkintöjä: »Olen lukenut. *N. Krestinski*», »Olen lukenut ja olen samaa mieltä Leninin kanssa. *L. Serebrjakov*», »Hyväksyn tov. Leninin ehdotuksen. *F. Dzerzhinski*», »Olen lukenut, olen samaa mieltä VI. Iljitshin kanssa. *A. Andrejev*». Sihteeri on kirjoittanut: »tov. Tomski on lukenut. Ilmoitti puhelimesta, että hän on täysin yhtä mieltä tov. Leninin kanssa» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 459). — 394.

- 475 Nämä E. M. Skljanskille osoitetut rivit on kirjoitettu Tambovin kuvernementin tpk:n puheenjohtajan ja kuvernementin sotaneuvoston puheenjohtajan A. G. Schlichterin sähköeseen. Siinä pyydettiin lähettämään lisävoimia Punaisen Armeijan joukko-osastoille, jotka toimivat bandiittijoukkoja vastaan Tambovin kuvernementissa.

Lokakuun 19 pnä Lenin kirjoitti turvallisuusjoukkojen komentajalle V. S. Korneville, että Tambovin kuvernementissa on tehtävä pikainen loppu vastavallankumouksellisista esiintymisistä, ja pyysi tiedottamaan, mihin toimenpiteisiin ryhdytään (ks. tästä osasta 728. asiakirjaa). Lokakuun 23 pnä saatiin Kornevilta ilmoitus toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty kapinan kukistamiseksi Tambovin kuvernementissa. — 395.

- 476 Kysymyksessä on lausunto kirjelmästä, jonka Kansankomissaarien Neuvosto oli saanut Valtion maatalousmuseon johtajalta, Yleisvenäläisen maatalouskamarin neuvoston jäseneltä ja puheenjohtajalta V. D. Batjushkovilta ja kamarin jäseneltä G. Frolovilta, »Konevoiman (traktorien) käytöstä maataloustöissä (kynnössä ja korjuussa)».

Ks. myös V. I. Leninin lisäystä traktorikannan yhtenäistämistä koskevaan asetuseräilyyn (Ленинский сборник XXXV, стр. 164 (XXXV Lenin-kokoelma, s. 164)). — 396.

- 477 Lokakuun 26 pnä 1920 Kansankomissaarien Neuvostossa oli käsiteltävänä päätösehdotus, joka koski arvokkaiden antiikkiesineiden myyntiä ulkomaille. KKN teki seuraavan päätöksen: »1) Ulkomaankaupakomissariaattia kehoitetaan huolehtimaan Pietarin asiantuntijalautakunnan valikoimien antiikkiesineiden kokoamisesta ja määräämään palkkio niiden mahdollisimman pikaisesta ja edullisesta myynnistä ulkomaille. 2) Asiantuntijalautakunnalle tarkoitettujen elintarvikeannosten määrää ja suuruutta koskeva kysymys jätetään Työväenhuoltokomission ratkaistavaksi. Jollei asiasta päästä sopimukseen tov. Lezhavan kanssa, otettakoon se esille KKN:ssä. 3) Ulkomaankaupakomissariaatti velvoitetaan harkitsemaan kiireel-

lisesti, olisiko muodostettava samanlainen lautakunta Moskovassa, ja jos katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, järjestämään se.» (V. I. Lenin, Teokset, 5. venäjänk. painos, 51. osa, s. 462.)

Asiantuntijalautakunta suositteli lähetettäväksi tunnetun antiikvaarin M. M. Savostinin ja lautakunnan jäsenen taidemaalari I. N. Rakitskin Euroopan antiikkiesinemarkkinoille Pariisiin, Lontooseen, Firenzeen ja Roomaan solmimaan yhteyksiä Lännen huomattaviin antiikkiesineliikkeisiin, ottamaan seikkaperäisesti selvää antiikkiesineiden hinnoista ja järjestämään huutokauppoja. — 398.

- 478 Pienelle KKN:lle osoitetut rivit Lenin on kirjoittanut A. M. Gorkin kirjeeseen. Koska Pietarin kommuuni aikoi takavarikoida elintarvikkeet, jotka Elintarvikekomissariaatin luvalla oli myönnetty Pietarin tiedemiesten elinolojen parantamiskomissiolle, A. M. Gorki kääntyi KKN:n puoleen pyytäen tätä tekemään päätöksen: »Pietarin kommuuni ei saa takavarikoida eikä laskea siihen normiannokseen kuuluviksi, jonka KKN on vahvistanut Pietarin tiedemiehiä varten, mitään elintarvikkeita, joita kuvernementtien elintarvikekomiteat ovat myöntäneet Elintarvikekomissariaatin luvalla Pietarin tiedemiesten elinolojen parantamiskomissiolle.» — 399.
- 479 Kirjoitettu kirjeeseen, jossa A. M. Gorki tiedotti, että Valtion kustannusliike oli tilannut 1) Remezovilta Sveitsistä kaksi teosta: Fabre, »Hyönteisten elämä»; Klein, »Maailman ihmeet», 20 000 kpl kutakin. 2) Brodskilta Tukholmasta musiikkimiesten ja taiteilijoiden elämäkertoja sekä irtokirjaimistoja. Hintasumma sopimuksen mukaan oli 1 200 000 kultaruplaa. — 399.
- 480 Syynä kirjelapun kirjoittamiseen oli Latvian porvarihallituksen ja Wrangelin agenttien salainen sopimus yhteisistä sotatoimista Neuvosto-Venäjää vastaan. Syyskuun 26 p:nä 1920 Wrangelin tunnetulta agentilta kreivi Palenilta takavarikoitiin Saksan rajalla kirjeitä, jotka oli osoitettu Savinkoville, Wrangelin varsovalaiselle asiamiehelle. Näissä kirjeissä tiedotettiin, että Savinkovin edustaja ja Latvian hallituksen sekä Latvian armeijan ylijohdon edustajat olivat pitäneet Riiassa salaisen neuvottelun ja sopineet Latvian ja Wrangelin yhteisistä sotatoimista, joiden tarkoituksena oli neuvostohallituksen kukistaminen ja yhtenäisen jakamattoman Venäjän ennallistaminen, mistä hyvästä Wrangel oli luvannut Puolalle ja Latvialle itsenäisyyden. Takavarikoiduissa kirjeissä tiedotettiin myös, että Latviassa värvätään miehiä Wrangelin armeijaan ja että Riiassa toimii miltei julkisesti värväystoimisto, joka saa aineellista tukea Savinkovilta ja käyttää latvialaisia aluksia värvätyjen kuljetukseen. — 400.
- 481 Ulkomaankaupan kansankomissariaatti vastasi Leninille, että Kultateollisuuden pääkomiteassa oli lokakuun 28 ja 29 p:nä pidetty neuvottelu Uralin ja Siperian edustajien kanssa. Neuvottelussa oli keskusteltu kulta- ja platinatöiden kehittämiseen tähtäävistä käytännöllisistä toimenpiteistä. — 401.

- 482 Lokakuun 27 pnä 1920 Lenin otti vastaan Aleksandrovin ujestin (Vladimirin kuvernementti) puoluekonferenssin valtuuskunnan — toverit Ratnikovin, Rybakovin, Romanovin ja Glazunovin, jotka tiedottivat hänelle Troitskin varustetehtaalla esiintyneistä väärinkäytöksistä ja niistä vaikeuksista, jotka estivät puolueen jäseniä saattamasta asiaa keskuksen tietoon ja saamasta sitä pikaisesti käsiteltäväksi. Leninin ja valtuuskunnan keskustelun tuloksena oli tämä Vladimirin kuvernementin puoluekomitealle osoitettu kirje. — 401.
- 483 Lokakuun 30 pnä 1920 Kansankomissaarien Neuvosto teki V. I. Leninin ja V. P. Miljutinin selostuksen johdosta päätöksen »Hydraulisesta turvetuotantomenetelmästä». Hydroturvemenetelmän käyttöön liittyvät työt, suoritettiinpa niitä missä tahansa, katsottiin erittäin kiireellisiksi ja poikkeuksellisen tärkeän valtakunnallisen merkityksen omaaviksi. KKTN:n puhemiehistö veloitettiin perustamaan Turveteollisuuden pääkomitean yhteyteen Hydroturveasiainhallinto (Gidrotorf), jonka vastuunalaiseksi johtajaksi nimitettiin R. E. Klasson. Vahvistettiin konkreettiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena oli hydroturvemenetelmän kehittäminen. — 404.
- 484 Tämä asiakirja on vastaus sähkeeseen, jonka M. V. Frunze lähetti V. I. Leninille Apostolovon asemalta lokakuun 26 pnä 1920 ja jossa sanottiin: »Annoin juuri lopullisen päiväkäskyn yleisestä hyökkäyksestä. Ratkaiseviksi päiviksi muodostuvat lokakuun 30 ja 31 päivä ja marraskuun 1 päivä. Vihollisen päävoimien murskaamisesta olen varma. Ne eivät ehdi vetäytyä kannasten taakse hyökkäyksemme alkuun mennessä. Kannasten viipymättömään valtaukseseen on nähdäkseni korkeintaan yksi mahdollisuus sadasta» («М. В. Фрунзе на фронтах гражданской войны. Сборник документов.» М., 1941, стр. 415 («М. V. Frunze kansalaissodan rintamilla. Asiakirjakokoelma», Moskova 1941, s. 415)). — 405.
- 485 Asiakirja on kirjoitettu vastaukseksi Tilastollisen Keskushallinnon johtajan P. I. Popovin seuraavaan tiedusteluun: »Tiedot Moskovan neuvostotoimihenkilöistä voidaan valmistaa neljässä viikossa. Pyydän ilmoittamaan, mihin kysymyksiin niiden pitäisi vastata.»
- NKP:n KK:n marxismi-leninisin instituutin keskuspuoluearkistossa on seuraavansisältöinen V. I. Leninin kirjoittama määräys sihteerille: »Merkitkää muistiin tämän kirjelapun sisältö ja päivämäärä (30/X) ja palauttakaa originaali Popoville.» Tähän määräykseen on sihtööri merkinnyt: »Yksinkertaisinta on ottaa jäljennös. Antakaa jäljennös Leninille kirjaa varten.»
- Konekirjoitusjäljennöksessä on merkintö: »Originaali palautettu Popoville 30. X». — 405.

NIMIHAKEMISTO

A

- Abramovitsh, Aleksandr Jemeljanovitsh** (synt. 1888) — bolshevikki-puolueen jäsen vuodesta 1908.
Toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen Kominternissa. — 277.
- Adoratski, Vladimir Viktorovitsh** (1878—1945) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Toimi 1918 Valistusasiain kansankomissariaatissa, myöhemmin Kazanin yliopistossa. Kirjoitti useita marxilaista valtio- ja oikeusoppia, filosofiaa ja marxilaisuuden historiaa käsitteleviä teoksia. — 315—316.
- Aleksanteri II (Romanov)** (1818—1881) — Venäjän keisari (1855—1881). — 339.
- Aleksejev, Mihail Vasiljevitsh** (1857—1918) — tsaarin armeijan kenraali. Johti kansalaissodan aikana Pohjois-Kaukasiassa muodostettua valkokaartilaiden »vapaaehtoisarmeijaa». — 22—23.
- Alfjorov, Konstantin Aleksejevitsh** (synt. 1883) — puolueen jäsen vuodesta 1918, tienrakennusinsinööri. Toimi syksystä 1918 Tiehallinnon apulaiskomissaarina, myöhemmin Valtion rakennustöiden pääkomiteassa (1919—1921). — 298, 332.
- Allilujeva, Nadezhda Sergejevna** (1901—1932) — puolueen jäsen vuodesta 1918. Toimi vuodesta 1919 Kansankomissaarien Neuvoston sihteeriössä. Oli kansalaissodan aikana Tsaritsynin rintamalla. Myöhemmin »Revoljutsija i Kultura» aikakauslehden toimituksen jäsen. — 344.
- Altvater, Vasili Mihailovitsh** (1883—1919) — kontra-amiraali. Siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovallan puolelle. Kuului Brestin rauhanneuvottelujen aikana meriasiain erikoistuntijana neuvostovaltuuskuntaan. Helmikuusta 1918 merivoimien pääesikunnan apulaispäällikkö, huhtikuusta Meriasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, lokakuusta Tasavallan VSN:n jäsen ja merivoimien komentaja. — 100—101.
- Andrejeva, Maria Fjodorovna** (1868—1953) — puolueen jäsen vuodesta 1904, tunnettu venäläinen näyttämötaiteilija, yhteiskunnal-

linen toimihenkilö, A. M. Gorkin puoliso. Vuoden 1905 vallankumouksen osanottajia. Lokakuun vallankumouksen jälkeen osallistui aktiivisesti maan kansalaistoimintaan. — 26—27.

Andronnikov, V. N. (1885—1942) — puolueessa vuodesta 1905. Lokakuun vallankumouksen aikana Jekaterinburgin piirikuntaneuvoston puheenjohtaja ja Uralin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Alueneuvoston komitean jäsen. Toimi 1918 vuoden alussa Uralin alueneuvoston ja Uralin komissaarineuvoston puheenjohtajana, maaliskuusta 1918 helmikuuhun 1919 tuotantokomissaarina, myöhemmin puolue-, valtio- ja taloustehtävissä. — 40.

Antonov — ks. Antonov-Ovsejenko, V. A.

Antonov-Ovsejenko, Vladimir Aleksandrovitsh (1883—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917.

Valittiin neuvostojen II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa Kansankomissaarien Neuvostoon sota- ja meriasian komitean jäseneksi. Johti vuosien 1917 ja 1918 vaihteessa neuvostojoukkojen sotatoimia kaledinilaisia ja Keskusradaa vastaan. Maaliskuusta toukokuuhun 1918 neuvostojoukkojen komentajana Etelä-Venäjällä, tammikuusta kesäkuuhun 1919 Ukrainan rintaman joukkojen komentajana, 1922—1924 Tasavallan poliittisen hallinnon päällikkönä. Toimi myöhemmin neuvostoelimissä, sotalaitoksessa ja diplomatian alalla. — 7, 10, 14—16, 17, 20, 23, 28, 166, 168, 176.

Aralov, Semjon Ivanovitsh (synt. 1880) — puolueen jäsen vuodesta 1918. Toimi 1918—1920 ensin Moskovan sotilaspiirin ja sittemmin Sota- ja meriasian kansankomissariaatin operatiivisen osaston päällikkönä, oli Tasavallan, 12. ja 14. armeijan sekä Lounaisrintaman VSN:ien jäsen. — 96, 168, 184.

Armand, Inessa Fjodorovna (1874—1920) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Ammattivallankumouksellinen, kansainvälisen työläisnaisten ja kommunistisen liikkeen toimihenkilöitä. Oli puoluetöyssä Moskovassa, Pietarissa ja ulkomailla. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kuului Moskovan kuvernementin puoluekomitean ja toimeenpanevan komitean jäsenistöön ja oli Moskovan kuvernementin kansantalouselvoston puheenjohtaja. Vuodesta 1918 VKP(b):n KK:n naisosaston johtaja. — 365, 368.

Artjom (Sergejev, Fjodor Andrejevitsh) (1883—1921) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Siirtyi 1911 Australiaan, jossa osallistui työväenliikkeeseen. Palasi Venäjälle helmikuun vallankumouksen jälkeen 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Donets-Krivoi Rogin Neuvostotasavallan KKN:n puheenjohtaja, Ukrainan KP(b):n KK:n jäsen. Valittiin VKP(b):n VII edustajakokouksessa KK:n jäseneksi. Kuului 1919 Ukrainan Kansankomissaarien Neuvostoon. 1920—1921 VKP(b):n Moskovan komitean sihteeri, vuodesta 1921 Venäjän Vuorityöläisten liiton KK:n puheenjohtaja. — 28, 179, 192—193, 284—285.

Arzhanov, Mihail Mihailovitsh (1873—1941) — rautatieläinen, insinööri. Vuodesta 1918 vastuunalaisissa viroissa Kulkulaitoksen kan-

- sankomissariaatin linjaa. Osallistui aktiivisesti kansalaissotaan toimien Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston keskusotilaskuljetushallinnon päällikkönä. Oli Korkeimman kuljetusneuvoston jäsen (1921). — 289.
- Asarh, I. H.** (k. 1918) — tsaarin armeijan upseeri. Siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovallan puolelle. Punaisessa Armeijassa jalkaväkirykmentin ja myöhemmin erillisen prikaatin komentaja. — 74.
- Avanesov, Varlaam Aleksandrovitsh** (1884—1930) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1917—1919 YTpKK:n sihteeri ja puhemiehistöön jäsen, sittemmin Valtionvalvonnan komissariaatin kollegion jäsen. — 244, 379—380.
- Avksentjevski, Konstantin Aleksejevitch** (1890—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1917, osallistui Lokakuun vallankumoukseen ja kansalaissotaan. Komensi 1920 Etelärintaman 6. armeijaa, toimi Etelärintaman komentajan apulaisena ja Turkestanin rintaman joukkojen varakomentajana sekä 1921 Ukrainan asevoimien varakomentajana. — 295.
- Avrov, Dmitri Nikolajevitsh** (1890—1922) — puolueen jäsen vuodesta 1918, osallistui aktiivisesti kansalaissotaan. 1919 Pietarin linnoitusalueen komendantti, sittemmin Pietarin vartioväen päällikkö, vuosina 1920—1921 Pietarin sotilaspiirin päällikkö. Osallistui neuvostovastaisen Kronstadtin kapinan kukistamiseen 1921. — 256.
- Axelrod, Ljubov Isaakovna** (Ortodox) (1868—1946) — filosofi ja kirjallisuudentutkija, sosialidemokraattisen liikkeen osanottajia, menshevikki. Lopetti 1918 aktiivisen poliittisen toiminnan ja oli opettajana maan korkeakouluissa. — 383.
- Axelrod, Tovi L.** (1888—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917, kuului aikaisemmin Bundiin. Lokakuusta 1917 heinäkuuhun 1918 KKN:n lehdistötoimiston johtaja ja vuosina 1920—1921 Kominternin lehdistöosaston johtaja. Vuodesta 1922 toimi Ulkoasiain kansankomissariaatissa. Suoritti myöhemmin toimitus- ja julkaisu-työtä. — 39.

B

- Babkin, Ivan Petrovitsh** (1885—1940) — puolueen jäsen vuodesta 1902, osallistui 1917 neuvostovallan pystyttämiseen Donilla, oli vallankumoukskomitean jäsen, Rostovin — Nahitshevanin Neuvoston jäsen. Vuodesta 1920 työskenteli neuvostoelimissä ja talousalalla. — 306.
- Bach.** — 53.
- Badajev, Aleksei Jegorovitsh** (1883—1951) — puolueen jäsen vuodesta 1904. IV Valtakunnanduuman jäsen, kuului duuman bolshevikki-ryhmään. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Pietarin elintarvikelautakunnan puheenjohtajana, Pietarin ja Pohjoisen alueen elin-

tarvikekomissaarina sekä muissa tehtävissä. — 171, 176, 308, 324—325, 341, 342.

Balabanova, A. I. (synt. 1878) — sosialidemokraatti, VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen (1903) menshevikki. Osallistui myöhemmin aktiivisesti Italian Sosialistisen Puolueen toimintaan, kuului ensimmäisen maailmansodan vuosina Zimmerwaldin yhdistykseen. Liittyi 1917 bolshevikkipuolueeseen. Osallistui neuvotteluoikeuksien Kominternin I kongressiin. Vuonna 1924 Balabanova erotettiin VKP(b):stä, koska hän oli asettunut entiselle menshevistiselle kannalle. — 111.

Bank (Libavski), Solomon Aronovitsh (1894—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Oli 1918 Vyshni Volotshokin ujestin toimeenpanevan komitean sihteeri ja puhemiehistön jäsen, kesäkuusta joulukuuhun 1918 ujestin kansantalousneuvoston puheenjohtaja. — 130.

Basin. — 323.

Belenki, A. J. (1883—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1902, emigrantina Ranskassa vuodesta 1904. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi YEK:n — OGPU:n elimissä, oli V. I. Leninin henkivartioston päällikkönä 1919—1924. — 329, 332.

Beloborodov, Aleksandr Georgijevitsh (1891—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1907. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen VSDTP(b):n Uralin aluekomitean jäsen. 1919 Työ- ja Puolustusneuvoston valtuutettuna Etelärintamalla, 9. armeijan VSN:n jäsen, 1920 Kaukasian työarmeijan vallankumousneuvoston varapuheenjohtaja. Valittiin puolueen VIII edustajakokouksessa VKP(b):n KK:n jäseneksi. — 169, 181, 203, 359—360, 373.

Beneš, František (synt. 1882) — ammatiltaan latoja. Venäjällä elokuusta 1916. Toukokuusta 1917 VSDTP(b):n jäsen, myöhemmin VKP(b):n KK:n Tshekkoslovakian jaoston jäsen. Kuului tämän jaoston keskuskomiteaan. Vuodesta 1918 Kansallisuusasiain kansankomissariaatin Tshekkoslovakian osaston työntekijä. Matkusti helmikuussa 1920 Tshekkoslovakiaan ja liittyi sosialidemokraattisen puolueen oikeistosiipeen, toimi »Duch Času» lehdessä, joka ilmestyi Moravská Ostravassa ja kuvasti oikeistososialidemokraattien mielipiteitä. — 383.

Berkalov, Jevgeni Aleksandrovitsh (1878—1952) — professori, tekniikan tohtori, Tykistöakatemian varsinainen jäsen, insinöörikenraaliluutnantti. Neuvostoasevoimien palveluksessa Punaisen Armeijan perustamisesta asti. — 212.

Berzins (Berzins'Ziemelis), Jan Antonovitsh (1881—1938) — Latvian vallankumousliikkeen vanhimpia osanottajia, puolueen jäsen vuodesta 1902. Johti neuvostolähetystä Sveitsissä 1918. Valistusasiain kansankomissaari 1919 Neuvosto-Latviassa. Toimi myöhemmin diplomaattisella ja valtiollisella alalla. — 63, 80, 108, 109—111, 114—115, 116—117, 149.

Berzins, Reinhold Josefovitch (1888—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Johti Mogilevissa marraskuussa 1917 Päämajan vastavallankumouksellisen salaliiton likvidoimiseen osallistuneita Pohjoi-

- sen ryhmän joukkoja. Kesäkuusta 1918 Pohjois-Uralin — Siperian rintaman joukkojen ja sittemmin Etelärintaman 3. ja 9. armeijan komentaja. Vuosina 1919—1920 Länsi-, Etelä- ja Lounaisrintaman VSN:ien jäsen. Toimi myöhemmin sotilas- ja talousalalla. — 117.
- Blagonravov, Georgi Ivanovitsh** (1895—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Pietari-Paavalin linnoituksen komissaari. Itärintaman VSN:n jäsen 1918. Toimi lokakuusta 1918 vuoteen 1931 YEK:n — OGPU:n elimissä, myöhemmin kulkulaitoksen apulaiskansankomissaarina ja muissa tehtävissä. — 7—8.
- Blakitnyi (Jellanski), Vasili Mihailovitsh** (1894—1925) — ukrainalainen neuvostokirjailija ja valtiomies. Ukrainan vasemmistoeserrien puolueen (borotbalaisten) johtomiehiä, sen pää-äänenkannattajan, »Borotba» lehden, toimittaja. Liittyi vuoden 1920 alussa Ukrainan Kommunistiseen Puolueeseen (bolshevikit). Kuului 12. armeijan VSN:ään. UKP(b):n KK:n, YTpKK:n ja Neuvostoliiton TpKK:n jäsen. — 307.
- Blohin, K. N.** — Itärintaman 2. armeijan komentaja 18. kesäkuuta — 3. heinäkuuta 1918. — 78.
- Bobrov, A. N.** (1886—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Emigranttina 1907—1914, sittemmin viilarina Pietarissa Feniks-tehtaassa. Elintarvikeasiain kansankomissariaatin valtuutettuna 1918—1920, sittemmin työssä Sisäasiain kansankomissariaatissa ja Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissariaatissa. — 83.
- Bogdanov, A. (Malinovski, Aleksandr Aleksandrovitsh)** (1873—1928) — sosialidemokraatti, filosofi, sosiologi, taloustieteilijä, ammatiltaan lääkäri. Liittyi VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikkeihin. Sittemmin puolueenvastaisen Vperjod-ryhmän johtomies. Erotettiin bolshevikkien riveistä kesäkuussa 1909. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Proletkultin perustajia ja johtomiehiä. Vuodesta 1926 toimi perustamansa Verensiirtoinstituutin johtajana. — 387.
- Bogdanov, V. I.** (synt. 1902) — Borisoglebskin maakomissariaatin työntekijä. — 124.
- Bogojavlenski L. N.** — kemisti ja insinööri, johti radioaktiivisten metallien jaostoa KKTN:ssä, oli 1918 Bereznikin radiumtehtaan johtajana. — 115.
- Bogolepov, Dmitri Petrovitsh** (1885—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1907. Toimi 1914—1915 IV Valtakunnanduuman sos.-dem. ryhmässä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Finanssiasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, apulaiskansankomissaari (1918), toimi myöhemmin finanssi- ja opettaja-alalla. — 33, 35.
- Bontsh-Brujevitsh, Mihail Dmitrijevitsh** (1870—1956) — ensimmäisiä neuvostovallan puolelle siirtyneitä huomattavimpia sotilasasiantuntijoita. Toimi ylipäällikön esikunnan päällikkönä, Korkeimman Sotaneuvoston sotilasohjaajana, Tasavallan VSN:n kenttäesikunnan päällikkönä. — 85—86.

Bontsh-Brujevitsh, V. M. — ks. Velitshkina, V. M.

Bontsh-Brujevitsh, Vladimir Dmitrijevitch (1873—1955) — ammattivallankumouksellinen, puolueen jäsen vuodesta 1895. Osallistui lokakuun kapinaan Pietarissa, oli Smolnan — Taurian piirin komendanttina, puheenjohtajana komissiossa, jonka tehtävänä oli pogromien, banditismien ja vastavallankumouksen vastustaminen. Vuosina 1917—1920 Kansankomissaarien Neuvoston kansliapäällikkö. — 7—8, 13, 18, 106—107, 125, 252, 278, 287, 318, 390—391, 392—393.

Borchardt, Julian (1868—1932) — saksalainen sosialidemokraatti, taloustieteilijä ja publisisti. — 64.

Bosch, Jevgenija Bogdanovna (1879—1925) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1901. Helmikuun vallankumouksen jälkeen toimi Kijevissä puolueen aluekomitean puheenjohtajana, lokakuussa 1917 Kijevin Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kuului Ukrainan ensimmäiseen neuvostohallitukseen, oli myöhemmin sotilas-, puolue- ja neuvostotehtävissä. Liittyi 1923 Trotskin oppositioon. — 23, 95, 191.

Botin, Stepan Ivanovitsh — sähköinsinööri, suoritti radioaaltojen käyttöön perustuvia kaukoräjäytystutkimuksia. Kokeilut eivät onnistuneet. — 332—333, 394, 406.

Britshkina, Sofia Borisovna (1883—1967) — oli toukokuusta 1919 Kansankomissaarien Neuvoston toimiston johtajana, sittemmin KKN:n sihteerinä, KK:n Poliittisen Toimikunnan ja KK:n kokousten pöytäkirjurina, puolueen KK:n kanslian apulaispäällikkönä. — 275.

Brjuhanov, Nikolai Pavlovitsh (1878—1942) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen VSDTP:n Ufan yhdistetyn komitean jäsen, Ufan Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston puheenjohtaja.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen Elintarvikeasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, sittemmin apulaiskansankomissaari ja vuodesta 1921 kansankomissaari. — 33, 66, 76, 82, 118—119, 260, 329, 355, 386, 389, 398—399.

Brjusov, Valeri Jakovlevitsh (1873—1924) — tunnettu venäläinen runoilija. Liittyi 1919 VKP(b):hen, oli Valistusasiain kansankomissariaatin kirjasto-osaston johtajana. — 135.

Brodski — »Vsemirnaja literatura» kustannusliikkeen Pietarin osaston työntekijöitä. 1920 Tukholmassa Valtion kustannusliikkeen edustajana. — 400.

Broido, Grigori Isaakovitsh (1885—1956) — puolueen jäsen vuodesta 1918, aikaisemmin menshevikki. 1919 Itärintaman 1. armeijan VSN:n jäsen, sittemmin Turkestanin komission ulkopoliittisen osaston johtaja. Toimi 1920 Hivassa Turkestanin komission erikoisvaltuutettuna. — 311.

Bronski, M. G. (1882—1941) — Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian jäsen vuodesta 1902, myöhemmin bolshevikki-

puolueen jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kaupan ja teollisuuden apulaiskansankomissaari. Vuodesta 1920 lähettiläänä ja kauppaedustajana Itävallassa, vuodesta 1924 Finanssiasiain kansankomissariaatin ja Ulkomaankaupan kansankomissariaatin kollegion jäsen, sittemmin opettaja-alalla ja tieteellisessä työssä. — 43—44, 277.

Brunovski. — 303.

Brusilov, Aleksei Aleksejevitsh (1853—1926) — tsaarin armeijan kenraali. Siirtyi 1919 Punaisen Armeijan palvelukseen. Nimitettiin 1920 Tasavallan asevoimien ylipäällikön erikoisneuvottelukunnan puheenjohtajaksi. Toimi myöhemmin ratsuväen tarkastajana. — 377.

Bubnov, Andrei Sergejevitsh (1883—1940) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen VSDTP(b):n Moskovian aluetoimikunnan jäsen, puolueen KK:n ja Pietarin komitean jäsen. Osallistui aktiivisesti Lokakuun vallankumoukseen, kuului Pietarin Sotilaalliseen Vallankumouskomiteaan ja puolueen KK:n muodostamaan, aseellista kapinaa johtaneeseen Sotilaalliseen Vallankumouskeskukseen. Tuli maaliskuussa 1918 Ukrainan neuvostohallituksen ja Ukrainan KP(b):n KK:n jäseneksi. 1919 Ukrainan rintaman ja 14. armeijan VSN:ien jäsen. Vuodesta 1924 Punaisen Armeijan poliittisen hallinnon päällikkö ja SNTL:n VSN:n jäsen, vuodesta 1925 VKP(b):n KK:n sihteeri. Vuosina 1929—1937 VSFNT:n valistusasiain kansankomissaari. — 189, 200.

Budassi, Aleksandr Vladimirovitsh (k. 1941) — rautatieinsinööri, määrättiin 1920 johtamaan pääinsinöörinä Aleksandrov-Gain — Emban radan rakennustöitä ja Krasnyi Kutin — Aleksandrov-Gain radan levennyistöitä. — 295.

Budjonnyi, Semjon Mihailovitsh (synt. 1883) — puolueen jäsen vuodesta 1919, toimi 1919—1921 ratsuväkidivisioonan ja -armeijakunnan sekä sittemmin ensimmäisen ratsuväkiarmeijan komentajana. Ensimmäinen ratsuväkiarmeija esitti huomattavaa osaa Denikinin, valkopuolalaisten ja Wrangelin joukkojen murskaamisessa. Myöhemmin Budjonnyi oli useissa johtotehtävissä Neuvostoarmeijassa. — 240, 291—292, 362, 387.

Buharin, Nikolai Ivanovitsh (1888—1938) — bolshevikkipuolueessa vuodesta 1906.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen »Pravdan» toimittaja, KK:n Poliittisen Toimikunnan jäsen, Kominternin Toimeenpanevan Komitean jäsen. Esiintyi monesti puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan: johti 1918 puolueenvastaista »vasemmistokommunistien» ryhmää, tuki puolueessa käydyn ammattiliittoväittelyn aikana (1920—1921) Trotskin ryhmää, johti vuodesta 1928 VKP(b):ssä oikeisto-oppositiota. Erotettiin puolueenvastaisen toimintansa vuoksi KK:n Poliittisesta Toimikunnasta 1929 ja puolueesta 1937. — 5, 54, 55, 128, 235, 327, 387, 392.

Buhartsev, Pjotr Vasiljevitsh (synt. 1886) — liittyi VKP(b):hen 1918,

toimi huhtikuusta 1920 Ulkomaankaupan kansankomissariaatin valtuutettuna Pohjois-Kaukasiassa. — 337—338.

Bulatov, A. A. (synt. 1877) — maaliskuusta marraskuuhun 1917 porvarillisen väliaikaisen hallituksen komissaari Novgorodin kuvernementissa, 1919 artteliliiton puheenjohtaja Novgorodissa. — 185.

Bulatov, Dmitri Aleksandrovitsh (1889—1941) — vuosina 1918—1920 Tverin kuvernementin toimeenpanevan komitean varapuheenjohtaja, kuvernementin elintarvikekomissaari ja kuvernementin toimeenpanevan komitean puheenjohtaja. Vuodesta 1920 puolueetyössä. — 129—130.

Bullitt, William Christian (synt. 1891) — amerikkalainen lehtimies ja diplomaatti. Kävi 1919 Wilsonin ja Lloyd Georgen lähettämänä erikoistehtävissä Neuvosto-Venäjällä. — 178, 334.

C

Churchill, Winston (1874—1965) — englantilainen poliitikko, konservatiivi. Vuosina 1918—1921 sotaministerinä toimiessaan oli Neuvosto-Venäjää vastaan tähdätyn aseellisen intervention innoittajia. — 369.

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — ranskalainen poliitikko ja valtiomies. Ranskan hallituksen päämies 1906—1909. Puolustaessaan suurpääoman etuja harjoitti ankaraa pakkopoliitikkaa työväenluokan suhteen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Neuvosto-Venäjää vastaan tähdätyn saarron ja aseellisen intervention järjestäjiä ja innoittajia. — 177, 178.

Curzon, George Nathaniel (1859—1925) — englantilainen valtiomies ja diplomaatti. Ison-Britannian ulkoministeri 1919—1924. Neuvosto-Venäjää vastaan suuntautuneen aseellisen intervention huomattavimpia järjestäjiä. Puolan ja Neuvosto-Venäjän sodan aikana heinäkuussa 1920 vaati neuvostohallitusta pysäyttämään Punaisen Armeijan hyökkäyksen linjalle, jonka ententevaltojen pääneuvosto oli hyväksynyt joulukuussa 1919 Puolan itärajaksi ja jota sittemmin alettiin sanoa »Curzonin linjaksi». — 334—335, 351, 363.

D

Dal, Vladimir Ivanovitsh (1801—1872) — venäläinen tiedemies, murteiden tutkija, kansatieteilijä, kirjailija. Laati isovenäjän kielen sanakirjan »Tolkovy slovar zhivogo velikorusskogo jazyka». — 499.

Dan (Gurvitsh), Fjodor Ivanovitsh (1871—1947) — menshevikkijohtaja, ammatiltaan lääkäri. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Pietarin Neuvoston tpk:n ja ensimmäisenä vaalikautena TpKK:n puhemiehistön jäsen. Tuki porvarillista väliaikaista hallitusta. Moskovan Neuvoston jäsen 1920. Karkotettiin vuoden 1922 alussa ulkomaille neuvostovaltion vihollisena. — 300.

- Danischevski, Karl Hristianovitsh** (1884—1941) — kuului Lätinmaan sosialidemokraattien edustajana VSDTP:n KK:hon vuoden 1906 lopusta. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Tasavallan VSN:n ja Itärintaman VSN:n jäsen, Tasavallan Vallankumouksellisen Sotatribunaalin puheenjohtaja. Toimi 1920 neuvostovaltuuskunnan johtajana Minskin rauhankonferenssissa neuvoteltaessa sodan lopettamisesta ja ystävällisten suhteiden solmimisesta VSFNT:n, Ukrainan ja Puolan kesken. Vuodesta 1921 VSDTP(b):n KK:n Siperian toimikunnan sihteeri, sittemmin työssä talousalalla. — 78—79, 83, 360, 364, 365.
- Daszynski, Ignacy** (1866—1936) — puolalainen poliitikko. Vuosina 1892—1919 Galitsian sos.-dem. puolueen johtomies, sittemmin yhdistyneen PPS:n (oikeistolaisen) johtohenkilöitä. Alkaen vuodesta 1919 tuli valituksi kolmasti Puolan parlamenttiin ja toimi PPS:n parlamenttiryhmän puheenjohtajana. Kuului Puolan porvariston ja kartanonherrojen hallitukseen varapääministerinä 1920. Tuki Pilsudskin fasistista vallankaappausta ja valtakomentoa Puolassa. — 363, 364.
- Denikin, Anton Ivanovitsh** (1872—1947) — tsaarin armeijan kenraali, ulkomaiden sotilaallisen intervention ja kansalaissodan vuosina (1918—1920) Etelä-Venäjän aseellisten valkokaartilaisjoukkojen ylipäällikkö. Niiden jouduttua tappiolle taistelussa neuvostojoukkoja vastaan (maaliskuussa 1920) pakeni ulkomaille. — 158, 178, 181, 211, 223, 237, 241, 247, 251, 270, 292, 293, 294, 301.
- Dumas, Charles** (synt. 1883) — sanomalehtimies ja -kirjailija, Ranskan Sosialistisen Puolueen jäsen, parlamenttiedustaja. — 9—10.
- Dumenko, B. M.** (1888—1920) — puolueen jäsen vuodesta 1919, Punaisen Armeijan järjestäjiä ja komentajia kansalaissodan vuosina. — 158.
- Dybenko, Pavel Jefimovitsh** (1889—1938) — Itämeren laivaston Keskuskomitean (Tsentrobaltin) puheenjohtaja vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen. Neuvostojen II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa tuli valituksi Kansankomissaarien Neuvostoon sota- ja meriasiain komitean jäseneksi. Lokakuusta 1918 alkaen aina kansalaissodan loppuun toimi Punaisen Armeijan yksikköjen ja sotatoimiyhtymien komentajana Ukrainan, Etelä-Venäjän, Kaukasian sekä muilla rintamilla. — 166, 172.
- Dyrenkov, Nikolai Ivanovitsh** — insinööri, vuoden 1918 maaliskuusta alkaen Rybinskin kansantalousneuvoston asiainhoitaja. — 34.
- Dzerzhinski, Feliks Edmundovitsh** (1877—1926) — Puolan ja Liettuan sos.-dem. puolueen järjestäjiä. Puoluetyössä Puolassa ja Venäjällä. Puolueen IV edustajakokouksesta alkaen (1906) VSDTP:n KK:n jäsen. Lokakuun vallankumousta valmisteltaessa ja suoritettaessa Pietarin Sotilaallisen Vallankumouskomitean ja kapinaa johtaneen Sotilaallisen Vallankumouskeskuksen jäsen. Vallankumouksen voitettua oli vastavallankumouksen, sabotaasin ja keinottelun torjumiseksi muodostetun yleisvenäläisen erikoiskomission (YEK:n) puheenjohtajana. Nimitettiin 1921 kul-

kulaitoksen kansankomissaariksi vapauttamatta YEK:n puheenjohtajan ja sisäasiain kansankomissaarin tehtävistä. Vuodesta 1924 KKTN:n puheenjohtaja. — 26, 52, 128—129, 166, 198, 203, 235, 248, 288, 305, 317, 358, 366—367, 368—369, 373, 397, 401—402.

E

Eismont, Nikolai Boleslavovitsh (synt. 1891) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Vuonna 1920 KKTN:n puhemieshistorian jäsen, myöhemmin VSFNT:n KKTN:n varapuheenjohtaja. — 407.

Eliava, Shalva Zurabovitsh (1883—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1904; valittiin joulukuussa 1917 Vologdan Työläisten ja Talonpoikien Edustajien Neuvoston puhemieshistorian puheenjohtajaksi. Vuoden 1918 huhtikuusta Vologdan kuvernementin yhdistetyn toimeenpanevan komitean varapuheenjohtaja, marraskuusta 1918 Kaupan ja teollisuuden kansankomissariaatin kollegion jäsen. 1919 Itärintaman ja Turkestanin rintaman VSN:ien jäsen, Turkestanin asioita hoitaneen erityisen komission puheenjohtaja. Myöhemmin Gruusian sota- ja meriasiaain kansankomissaari, Taka-Kaukasian sota- ja meriasiaain kansankomissaari, Taka-Kaukasian SFNT:n KKN:n puheenjohtaja. — 84, 265—266, 269, 311—312, 325—326.

Eltsin, Boris Mihailovitsh (synt. 1875) — 1919—1920 Ufan kuvernementin vallankumouskomitean puheenjohtaja. — 284—285.

F

Fedosejev, Mihail Mitrofanovitsh — kirjapainon omistaja Jelatman kaupungissa Tambovin kuvernementissa. — 149.

Feinberg, Josef Isaakovitsh (1886—1957) — Ison-Britannian Kommunistisen Puolueen perustajajäseniä. Saapui Neuvosto-Venäjälle 1918 ja suoritti propagandatyötä miehitysjoukkojen sekä sotavankien keskuudessa. Osallistui Kommunistisen Internationaalien I kongressin valmisteluun ja työhön. Toimi Kominternissa vuoteen 1935. — 320—321.

Fjodorov, G. F. (1891—1936) — puolueen jäsen vuodesta 1907. Lokakuun vallankumouksen jälkeen työasiain apulaiskansankomissaari. 1918 ensin Nizhni Novgorodin ja sitten Saratovin kuvernementin toimeenpanevan komitean puheenjohtaja. Vuosina 1919—1921 toimi 13. ja 14. armeijan poliittisen osaston päällikkönä. — 83.

Fotijeva, Lidija Aleksandrovna (synt. 1881) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston sekä samalla V. I. Leninin sihteerinä vuodesta 1918. — 29, 107—108, 153, 154—155, 156, 255—256, 309, 325, 342, 348, 363, 376, 379.

Frankfurt, Sergei Mironovitsh (synt. 1888) — puolueessa vuodesta 1904. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi Brestin rauhan-

sopimuksen täytäntöönpanokomissiossa, sittemmin KKTN:n Hiili-teollisuuden pääkomitean kollegion varapuheenjohtajana (1919), KKTN:n Siperian toimikunnan jäsenenä (1920) ja vuosina 1921—1925 Ulkoasiain kansankomissariaatissa. — 400—401.

Frumkin, Moisei Iljitsh (1878—1939) — puolueessa vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Elintarvikeasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, elintarvikeasiain apulaiskansankomissaari (maaliskuuhun 1922). Vuonna 1920 Siperian Vallankumousskomitean varapuheenjohtaja, sitten Elintarvikeasiain kansankomissariaatin valtuutettu. Myöhemmin ulkomaankaupan apulaiskansankomissaari, finanssiasiain apulaiskansankomissaari j.n.e. — 249, 292, 389.

Frunze, Mihail Vasiljevitsh (1885—1925) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Kansalaissodan vuosina armeijan komentaja, Itärintaman joukkojen eteläisen ryhmän komentaja, Itärintaman, Turkestanin rintaman ja Etelärintaman joukkojen komentaja. Kansalaissodan päätyttyä Ukrainan ja Krimin joukkojen komentaja. Tasavallan VSN:n puheenjohtaja, sota- ja meriasiain kansankomissaari 1925. — 180, 212, 221, 238, 242—243, 259, 265, 283, 325—326, 376—405.

G

Galaktionov, Aleksei Petrovitsh (1888—1922) — puolueen jäsen vuodesta 1906; vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Samaran Työläisten Edustajien Neuvoston jäsen. Samaran vapaututtua valkotshekeistä (lokakuu 1918) Samaran kuvernementin tpk:n puheenjohtaja. 1919 YTpKK:n erikoisvaltuutettuna sadonkorjuutehtävissä Samaran kuvernementissa. — 150.

Geller (Kiarini), A. M. (1891—1935) — synt. Venäjällä, vuodesta 1916 emigranttina Italiassa, jossa osallistui sosialistiseen liikkeeseen. Saapui 1920 Neuvosto-Venäjälle. Vuodesta 1920 Kominternin tehtävissä. — 311, 336, 392.

Gerd, Aleksandr Jakovlevitsh (1841—1888) — venäläinen edistysmielinen pedagogi, kirjoitti useita luonnontiedon oppikirjoja ja opetusoppaita, toimi vuodesta 1880 Pietarin kaupunkikoulujen järjestämistehtävissä. — 142.

Gil, Stepan Kazimirovitsh (1888—1966) — vuosina 1917—1924 V. I. Leninin autonkuljettaja. — 318.

Gittis, Vladimir Mihailovitsh (1881—1938) — tsaarin armeijan eversti, palveli vuodesta 1918 Punaisessa Armeijassa. Pohjoisrintaman 6. armeijan, sitten 8. armeijan ja Etelärintaman armeijoiden komentaja. Heinäkuusta 1919 huhtikuuhun 1920 ensin Länsirintaman ja sitten Kaukasian rintaman komentaja. — 121, 193, 217, 250.

Glasser, Maria Ignatjevna (1890—1951) — vuosina 1918—1924 työssä Kansankomissaarien Neuvoston sihteeristössä. — 325, 404.

Glazunov, Nikolai Jakovlevitsh (synt. 1882) — vuosina 1919—1920 Struninin aseman komissaari Pohjoisella radalla. — 401, 402.

- Glebov (Avilov, Nikolai Pavlovitsh)** (1887—1942) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Lokakuun vallankumouksen jälkeen posti- ja lennätinlaitoksen kansankomissaari. Toukokuussa 1918 Mustan meren laivaston komissaari, sittemmin Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston puhemiehistön jäsen ja sihteeri, Ukrainan työasiain kansankomissaari. — 222.
- Goihbarg, Aleksandr Grigorjevitsh** (1883—1962) — Oikeusasiain kansankomissariaatin johtavia työntekijöitä. Toimi syyttäjänä Koltshakin ministerien oikeusjutussa Omskissa. Vuosina 1921—1923 Pienen Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja. — 335.
- Goldberg, Boris Isajevitsh** (1884—1946) — puolueen jäsen vuodesta 1902; vuosina 1919—1921 — Tasavallan Länsiarmeijan komentaja ja Volganvarren sotilaspiirin päällikkö, sittemmin KKTN:n Valtion rakennustöiden pääkomitean varapuheenjohtaja, Tasavallan ilmavoimien päähallinnon apulaispäällikkö y.m. — 248, 258, 309.
- Golub, Aleksandr Naumovitsh** (synt. 1885) — puolueen jäsen vuodesta 1905, toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen Työasiain kansankomissariaatissa ja sitten Ulkoasiain kansankomissariaatissa. Kuului 1919 jäsenenä erikoiskomissioon, joka oli lähetetty Hivaan käymään rauhanneuvotteluja, ja Turkestanin tasavallan Ulkoasiain komissariaatin kollegioon. — 311.
- Gomberg.** — 39.
- Gorbunov, Nikolai Petrovitsh** (1892—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen KKN:n sihteeri, elokuusta 1918 VSFNT:n KKTN:n tieteellis-teknisen osaston johtaja. Vuosina 1919—1920 13. ja 14. armeijan VSN:n jäsen, sittemmin VSFNT:n KKN:n kansliapäällikkö. — 15, 26, 29—30, 63, 65, 93—94, 113, 115, 217.
- Gorki, Maksim (Peshkov, Aleksei Maksimovitsh)** (1868—1936)—venäläinen kirjailija, neuvostokirjallisuuden isä. — 164, 213, 235—237, 238, 308—309, 320, 398.
- Gorter, Herman** (1864—1927) — alankomaalainen sosialidemokraatti, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Imperialistisen maailmansodan vuosina internationalisti, Zimmerwaldin vasemmiston kannattaja. Kuului 1918—1921 Alankomaiden Kommunistiseen Puolueeseen ja osallistui Kominternin työhön; oli äärivasemmistolaisella lahkolaisella kannalla. Vuonna 1921 erosi kommunistisesta puolueesta ja loittoni aktiivisesta poliittisesta toiminnasta. — 111.
- Grabner, Ernest Paul** (synt. 1875) — sveitsiläinen sosialidemokraatti. Siirtyi 1918 Sveitsin oikeistososialidemokraattien puolelle. Vastusti 1919—1921 Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen liittymistä Kominterniin, oli mukana perustamassa keskustalaista (II^{1/2}) Internationaalia. — 110.
- Graftio, Genrih Osipovitsh** (1869—1949) — neuvostoliittolainen tiedemies, energieetikko, Neuvostoliiton vesivoimalaitosten rakennustöiden alullepanijoita, akateemikko. Vuosina 1918—1920 yli-insinöörin apulaisena ja sittemmin yli-insinöörinä Volhovin voimalaitoksen rakennustyömaalla. Osallistui Valtion Venäjän-sähköistä-

miskomission (GOELRO) työhön. Johti myöhemmin useiden suurten vesivoimalaitosten rakennustöitä. — 363.

Grigorjev, N. A. (1878—1919) — tsaarin armeijan upseeri. Toukokuussa 1919 järjesti vastavallankumouksellisen kapinan neuvostojoukkojen selustassa Etelä-Ukrainassa. — 182, 194.

Grimm, Robert (1881—1958) — Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen johtomiehiä. Vuosina 1909—1918 »Berner Tagwacht» lehden päätoimittaja ja Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen sihteeri. Vuodesta 1911 Sveitsin liittokokouksen jäsen. Wienin (II^{1/2}) Internationaalin perustajia. — 110.

Grinberg. — 346.

Groman, Vladimir Gustavovitsh (synt. 1874) — sosialidemokraatti, menshevikki. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen alusta lähtien johti Pietarin elintarvikehuoltoa. Pohjois-Venäjän elintarvikelautakunnan puheenjohtaja 1918. Vuonna 1919 Pietarissa Puolustusneuvoston erikoisena evakuointivaltuutettuna; 1920 puheenjohtajana komissiossa, jonka tehtävänä oli tutkia imperialistisesta ja kansalaissodasta aiheutuneita Venäjän kansantalouden tappioita. — 256.

Grusenberg (Borodin), Mihail Markovitsh (1884—1951) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1907—1918 emigranttina Amerikassa, 1918—1922 työssä VSFNT:n Ulkoasiain kansankomissariaatissa ja Kominternissa. — 347—348.

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — ranskalainen sosialisti, sanomalehtimies. — 110, 114.

Gukovski, Isidor Emmanuilovitsh (1871—1921) — puolueessa vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen jälkeen finanssiasiain apulaiskansankomissaari ja sitten kansankomissaari, 1919 Valtionvalvonnan kansankomissariaatin kollegion jäsen. Toimi vuodesta 1920 diplomatian alalla. — 35, 38, 65, 67, 72—73.

Gusev, Sergei Ivanovitsh (Drabkin, J. D.) (1874—1933) — puolueessa vuodesta 1896. Lokakuun vallankumouksen jälkeen poliittisissa tehtävissä Punaisessa Armeijassa. Oli 5. ja 2. armeijan, Itä-, Kaakois- ja Etelärintaman VSN:ien jäsenenä. — 138, 148, 150, 170, 195—196, 197, 202, 203—204, 206—207, 217, 376—377.

H

Haapalainen, Eero (1880—1938) — suomalainen vallankumousmies, osallistui Suomen työväenvallankumoukseen 1918, kansanvaltuuskunnan (Suomen vallankumoushallituksen) sisäasiain-valtuutettu ja Suomen Punaisen kaartin ylipäällikkö. Vallankumouksen tappion jälkeen eli Neuvostoliitossa. — 180.

Hanecki (Fürstenberg), Jakub Stanislavovitsh (1879—1937) — Puolan ja Venäjän vallankumousliikkeen huomattavia toimihenkilöitä, sosialidemokraattisen puolueen jäsen vuodesta 1896, Puolan Kunin-

- gaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian Päähallituksen jäsen. VSDTP:n KK:n Ulkomaisen Toimikunnan jäsen 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Finanssiasian kansankomissariaatin kollegion jäsen, Kansanpankin komissaari ja johtaja. — 4—6, 55, 217—218.
- Harlamov, S. D.** (synt. 1881) — tsaarin armeijan upseeri, myöhemmin Punaisessa Armeijassa. 1919 Länsirintaman 16. armeijan ja Eteläisen iskujoukkoryhmän komentaja, Lounaisrintaman esikuntapäällikkö. — 249.
- Harlov, Vasili Nikolajevitsh** (synt. 1887) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Kuului 1917—1918 Pskovin kuvernementin Ostrovin ujestineuvoston jäsenistöön, oli kuvernementin maakomitean puheenjohtajana. Vuosina 1918—1920 Maatalouden kansankomissariaatin kollegion jäsen. Oli 1918 KKN:n valtuutettuna sadonkorjuutehtävissä Saratovin kuvernementissa. — 33, 94—95, 101—102.
- Haywood, William** (1869—1928) — USA:n työväenliikkeen toimihenkilöitä, sosialistisen puolueen vasemmistosiiven johtomiehiä, Industrial Workers of the World -järjestön perustajia ja johtomiehiä. Liittyi USA:n kompuolueeseen kohta sen perustamisen jälkeen. Jouduttuaan vainon alaiseksi vallankumouksellisen toimintansa vuoksi siirtyi pois USA:sta. Eli vuodesta 1921 Neuvostoliitossa. — 2.
- Henderson, Arthur** (1863—1935) — Englannin työväenpuolueen ja ammattiyhdistysliikkeen johtomiehiä. Vuonna 1919 Bernin (II) Internationaalin perustajia. — 18, 369.
- Herzog, Jakob** (1892—1931) — sveitsiläinen sosialidemokraatti. Eroettiin 1. lokakuuta 1918 Sveitsin Sosialidemokraattisesta Puolueesta. Tuli radikaalista suuntaa noudattaneen Vorderung-ryhmän johtoon. Ryhmää alettiin sanoa myöhemmin »vanhoiksi kommunisteiksi». Osallistui Kominternin II kongressin työhön. Vuodesta 1921 Sveitsin Kommunistisessa Puolueessa, joka muodostui »vanhojen kommunistien» ryhmän ja vasemmistososialidemokraattien yhtymisen tuloksena. — 114.
- Hillerson, Solomon Isidorovitsh** (synt. 1869) — vuosina 1920—1921 johti Prahassa Neuvosto-Venäjän Punaisen Ristin lähetystä, jonka tehtävänä oli entisten venäläisten sotavankien kotiuttaminen Tshekkoslovakiasta Neuvosto-Venäjälle. — 383.
- Hintshuk, L. M.** (1868—1944) — vuosina 1917—1920 Moskovan työväenosuuskunnan hallituksen jäsen. — 123.
- Hodorovski, I. I.** (1885—1940) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1919—1920 ensin Kazanin ja sitten Tulan kuvernementin toimeenpanevan komitean puheenjohtaja, VKP(b):n KK:n Siperian toimikunnan sihteeri (1921) y.m. — 315—316.
- Holzmann, A. Z.** (1894—1933) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Vuosina 1917—1920 Metallityöläisten liiton KK:n jäsen. Vuosina 1920—1921 Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston puhemiehistön jäsen. — 407.

- Hopner, David Juljevitsh** (1884—1925) — Lokakuun vallankumouksen päivinä osallistui neuvostovallan pystyttämiseen Jekaterinoslavissa. Vuodesta 1920 toimi vastuullisissa viroissa Neuvosto-Keski-Aasiassa. — 311.
- Hrjashtsheva, A. I.** (1868—1934) — tilastoviranomainen. Tilastollisen Keskushallinnon maataloustilasto-osaston johtaja 1918—1926. — 154—155.
- Höglund, Carl Zeth Konstantin** (1884—1956) — ruotsalainen sosialidemokraatti, Ruotsin Kommunistisen Puolueen johtomiehiä 1917—1924. — 277.

I

Iks — ks. Serafimovitsh, A. S.

- Iljin, Fjodor Nikolajevitsh** (1876—1944) — puolueessa vuodesta 1897. Maanpaossa 1907—1917. Palasi Venäjälle Lokakuun vallankumouksen jälkeen, toimi Moskovon Neuvostossa, Vallankumoustribunaalissa, Korkeimmassa oikeudessa, VSFNT:n Valtion suunnittelukomissiossa. — 380.
- Ivanov, A. V.** (1889—1927) — Pietarin Putilovin (nyk. Kirovin) tehtaan työmies. Valittiin huhtikuussa 1918 tehtaan työläisten elintarvikeostokomission puheenjohtajaksi. — 43.
- Ivashtshenko, D. J.** (1892—1947) — Orshan aseman komissaari 1918. Vuodesta 1920 toimi Valko-Venäjän Erikoiskomission elimissä, rajavartiojoukoissa, GPU:ssa, Sisäasiain kansankomissariaatissa. — 70.
- Izmailov, Abdurahman Jusupovitsh** — vuosina 1919—1920 VKP(b):n Bashkirian aluekomitean jäsen, Bashkirian Erikoiskomission kollegion jäsen. — 284.

J

- Jakovlev** — Wrangelin armeijan upseeri, yliloikkari. — 376, 377.
- Jakovlev, Ivan Jakovlevitsh** (1848—1930) — huomattava tshuvassilainen pedagogi ja kansanvalistaja, kirjailija ja kääntäjä, tshuvassin kielen aakkosten laatija. — 36.
- Jakovlev (Epstein), Jakov Arkadjevitsh** (1896—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1913. Osallistui Lokakuun vallankumoukseen ja kansalaissotaan Ukrainassa. Harkovin vallankumousskomitean puheenjohtaja, Jekaterinoslavin ja Kijevin kuvernementtien puoluekomiteoiden sihteeri, 14. armeijan poliittisen osaston päällikkö. — 314.
- Jakovlev, Nikolai Nikolajevitsh** (1886—1918) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Neuvostovallan pystyttämisestä käydyn taistelun johtajia Siperiassa ja Siperian Punaisen kaartin perustajia. Siperian

- Neuvostojen TPKK:n (Tsentrosibirin) puheenjohtaja helmikuusta 1918. — 32.
- Jakubov, Arshak Stepanovitsh** (1882—1923) — puolueen jäsen vuodesta 1900. Lokakuun vallankumouksen jälkeen VSFNT:n Elin-tarvikeasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, Tasavallan VSN:n jäsen, Ukrainan työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaari. — 60.
- Jaroshenko, Nikolai Aleksandrovitsh** (1846—1898) — huomattava venäläinen taidemaalari. — 142.
- Jaroslavski, Jemeljan** (1878—1943) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Osallistui Lokakuun vallankumoukseen. Vallankumouksen jälkeen puoluetöissä. Kirjoitti useita kommunistisen puolueen ja Venäjän vallankumousliikkeen historiaa valaisevia teoksia. — 128, 215—216, 296—297.
- Jefremov, D. I. (Steinman, M. J.)** (1881—1925) — puolueen jäsen vuodesta 1902, Moskovan puoluekomitean sihteeri toukokuusta syyskuuhun 1918, 10. armeijan VSN:n jäsen vuoden 1918 syyskuusta vuoden 1919 lokakuuhun. — 200.
- Jenukidze, Avel Safronovitsh** (1877—1937) — neuvostoliittolainen valtiomies, puolueessa vuodesta 1898. Toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen YTPKK:n sotilasosastossa, vuodesta 1918 YTPKK:n sihteeri. — 262.
- Jermakov, V. S.** (synt. 1888) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Kansalaissodan vuosina komissaarina Etelä- (1919) ja Itärintamalla (1920), Puolustusneuvoston erikoiskomitean valtuutettuna valvoi rautateiden saattamista sotatilaan, oli järjestämässä banditismien torjumista etelässä (1922). — 286.
- Joffe, Adolf Abramovitsh** (1883—1927) — osallistui sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1890-luvun loppuvuosista alkaen. Lokakuun vallankumouksen päivinä 1917 Pietarin Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen. 1918 »vasemmistokommunisti». Kuului Bres-tin neuvottelujen aikana Neuvosto-Venäjän rauhanvaltuuskuntaan. Huhti- — marraskuussa 1918 VSFNT:n lähettiläänä Berliinissä. Toimi myöhemmin diplomatian alalla. — 25, 47—49, 54—56, 63—64, 67—69, 79, 107, 108, 109, 111—112, 172, 189—190, 382, 391.
- Judenitsh, Nikolai Nikolajevitsh** (1862—1933) — tsaarin armeijan kenraali. Lokakuun vallankumouksen jälkeen vastavallankumouksellisen »luoteishallituksen» jäsen, luoteisen valkokaartilaisarmeijan ylipäällikkö. Yritti 1919 kahteen otteeseen vallata Pietarin, mutta menestyksettä. Kärsi musertavan tappion marraskuussa 1919 taisteluissa Punaista Armeijaa vastaan. — 247, 250, 251, 257, 259—270.
- Jumagulov, Haris Jumagulovitsh** (1891—1937) — Bashkirian tasavallan vallankumouskomitean puheenjohtaja 1919—1920. — 284—285.
- Junius** — ks. Luxemburg, Rosa.

Junosov, Konstantin Andrejevitsh (synt. 1884) — puolueessa vuodesta 1905. Pietarin ujestineuvoston tpk:n puheenjohtaja 1918. Pietarin kuvernementin tpk:n jäsen ja sitten puheenjohtaja 1919. — 241.

Jurenev, Konstantin Konstantinovitsh (1888—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Vuonna 1919 ensin Itärintaman ja sitten Länsirintaman VSN:n jäsen. — 195—196, 211.

K

Kajurov, V. N. (1876—1936) — puolueessa vuodesta 1900. Johti keuhkolla 1918 elintarvikekomennuskuntaa Kazanin kuvernementissa, toimi sittemmin Itärintaman 5. armeijan poliittisessa osastossa. Vuodesta 1921 talousalalla. — 156—157.

Kaledin, Aleksei Maksimovitsh (1861—1918) — tsaarin armeijan kenraali, donilainen kasakka-atamaani. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Donin vastavallankumouksellisten kasakoiden johtaja, osallistui valkokaartilaiden »vapaaehtoisarmeijan» muodostamiseen, johti kasakkakapinaa. — 7, 11.

Kalinin, Mihail Ivanovitsh (1875—1946) — toimi ensimmäisissä maanalaisissa marxilaisissa työväenkerhoissa ja pietarilaisessa Taisiteluliitossa Työväenluokan Vapauttamiseksi. Osallistui aktiivisesti Venäjän ensimmäiseen vallankumoukseen. Valittiin 1912 VSDTP:n VI (Prahan) konferenssissa KK:n varajäseneksi ja kooptoititiin sittemmin VSDTP:n KK:n Venäjän toimikuntaan. »Pravda» lehden organisaattoreita. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen aikana Pietarin komitean työvaliokunnan jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Pietarin kaupunginjohtaja ja sitten kunnalliskomissaari. Vuoden 1919 maaliskuusta alkaen YTpKK:n puheenjohtaja. Valittiin VKP(b):n KK:n jäseneksi VIII edustajakokouksessa (1919), vuodesta 1926 VKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan jäsen. — 140, 165, 180—181, 186, 239, 296, 377, 380.

Kalmykova, Aleksandra Mihailovna (1849—1926) — toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen Leningradin kansanvalistusosastossa ja Ushinskin Kasvatusopillisessa korkeakoulussa. — 317.

Kamenev (Rosenfeld), Lev Borisovitsh (1883—1936) — puolueessa vuodesta 1901. Kuului »Proletari» ja »Pravda» lehtien toimituskuntaan. Valittiin KK:n jäseneksi VSDTP(b):n VII (huhtikuun) yleisvenäläisessä puoluekonferenssissa (1917). Vastusti vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen sosialistiseen vallankumoukseen tähtäävää puoluelinjaa. Julkaisi lokakuussa 1917 puoleksi menshevistisessä »Novaja Zhizn» lehdessä omissa ja Zinovjevin nimissä lausunnon, jossa ilmoitti vastustavansa KK:n päätöslauselmaa aseellisesta kapinasta. Tämä oli puolueen salaisen päätöksen saattamista julkisuuteen ja vallankumouksen kavaltamista. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Moskovan Neuvoston puheenjohtaja, KKN:n varapuheenjohtaja, KK:n Poliittisen Toimikunnan jäsen. Asettui useaan otteeseen vastustamaan puolueen leniniläistä politiikkaa. Erotettiin 1927 NKP(b):n XV edustajakokouksessa

puolueesta trotskilaisopposition aktiivisena miehenä, hyväksyttiin sittemmin kahdesti uudelleen puolueen jäseneksi, mutta erotettiin jälleen puolueenvastaisen toimintansa vuoksi. — 15, 106, 125, 150, 155—156, 172, 174—175, 184, 189, 198, 217, 225, 235, 244—245, 284, 292—293, 300, 329, 349, 352—353, 357, 363, 364, 369, 371, 388.

Kamenev, Sergei Sergejevitsh (1881—1936) — tsaarin armeijan eversti, siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovallan puolelle. Syyskuusta 1918 Itärintaman komentaja. Heinäkuusta 1919 huhtikuuhun 1924 Tasavallan asevoimien ylipäällikkö. Vuosina 1925—1926 Punaisen Armeijan esikuntapäällikkö, ylitarkastaja, Neuvostoliiton VSN:n jäsen. Sota- ja meriasiaain apulaiskansankomissaari vuodesta 1927. — 219, 222, 225, 233—234, 238, 246, 251—252, 257—258, 292, 328, 329, 331, 338, 356, 360, 364, 376, 377, 381, 387, 393, 407.

Kaminski, Grigori Naumovitsh (1895—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1913. VSDTP(b):n Moskovon aluetoimikunnan valtuutettuna Tulassa 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Tulan kuvernementin puoluekomitean ja toimeenpanevan komitean puheenjohtaja. Kuului 2. armeijan VSN:n jäsenistöön. Vuodesta 1920 toimi Azerbaidzhanin Kompuolueen KK:n sihteerinä, Bakun Neuvoston puheenjohtajana; vuodesta 1922 puolue-, ammattiliitto- ja neuvostotyössä. — 157, 192—193, 245.

Kamo — ks. Ter-Petrosjan, S. A.

Karahan, Lev Mihailovitsh (1889—1937) — mukana vallankumousliikkeessä vuodesta 1904. Liittyi 1917 bolshevikkipuolueeseen. Oli Brest-Litovskissa Neuvosto-Venäjän rauhanvaltuuskunnan sihteerinä ja jäsenenä. Vuodesta 1918 Ulkoasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen ja apulaiskansankomissaari. — 11, 25, 108—109, 245, 305, 314, 340.

Karelin, Vladimir Aleksandrovitsh (1891—1938) — vasemmistoeräpuolueen järjestäjiä ja sen KK:n jäsen. Tuli joulukuussa 1917 Kansankomissaarien Neuvostoon valtionomaisuuksien kansankomissaariksi. Erosi KKN:stä maaliskuussa 1918 Brestin rauhansopimuksen allekirjoittamisen vuoksi. Vasemmistoerrien kapinan johtomiehiä heinäkuussa 1918. Muutti kapinan kukistamisen jälkeen ulkomaille. — 41.

Kartashev, A. V. (synt. 1875) — vuonna 1917 synodin prokuraattori, uskontoministeri. Myöhemmin Judenitshin valkokaartilaishallituksen jäsen. — 27.

Kautsky, Karl (1854—1938) — Saksan sosialidemokraattien ja II Internationaalin johtomiehiä, alussa marxilainen, myöhemmin keskustasuunnan (kautskylaisuuden) ideologi. Saksan sosialidemokraattien teoreettisen aikakauslehden »Die Neue Zeitin» toimittaja. — 108, 109, 112, 116, 242.

Kedrov, Mihail Sergejevitsh (1878—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Sota-asiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, armeijan kotiuttamista johtanut sotilaskomissaari. Lähetettiin toukokuussa 1918 pohjoiseen järjestämään

alueen puolustusta. Maaliskuusta 1919 YEK:n kollegion jäsen. Vuodesta 1924 työssä KKTN:ssä, Terveystieteiden kansankomissariaatissa, Neuvostoliiton Korkeimmassa oikeudessa ja VSFNT:n Valtion suunnittelukomissiossa. — 86—87.

Keeley, Royal (synt. 1875) — amerikkalainen koneinsinööri. Saapui Neuvosto-Venäjälle syyskuussa 1919. Tutustuttuaan Moskovan kuvernementin tehtäisiin ja perehdyttyään VSFNT:n yleisiin olosuhteisiin esitti V. I. Leninille selostuksen vaikutelmistaan ja mielipiteensä, miten rappiotilaan saatettua teollisuutta olisi kunnostettava. Toimi KKTN:ssä järjestelyinsinöörinä. — 261, 262.

Kerenski, Aleksandr Fjodorovitsh (synt. 1881) — eserrä. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen porvarillisen väliaikaisen hallituksen oikeusministeri, sota- ja meriministeri, sitten pääministeri ja ylipäällikkö. Kävi Lokakuun vallankumouksen jälkeen kamppailua neuvostovaltaa vastaan, pakeni ulkomaille 1918. — 124.

Keynes, John Maynard (1883—1946) — englantilainen porvarillinen taloustieteilijä. — 353.

Kilbom, Carl (synt. 1885) — ruotsalainen sosialidemokraatti, sanomalehtimies. Vuodesta 1917 Ruotsin Kommunistisen Puolueen jäsen, oli sen edustajana Kominternin Toimeenpanelevassa Komiteassa. — 277.

Kirov (Kostrikov), Sergei Mironovitsh (1886—1934) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Vladikavkazin bolshevikkien johtaja, sosialistisen vallankumouksen järjestäjä Pohjois-Kaukasiassa 1917. Neuvostojen II yleisvenäläisen edustajakokouksen osanottajana osallistui lokakuun vallankumoustaisteluihin Pietarissa. 1919 Astrakanin aluepiirin väliaikaisen Sotilaallisen Vallankumoukskomitean puheenjohtaja. Kuuluessaan 11. armeijan johtoon osallistui Denikinin murskaamiseen. Azerbaidzhanin KP(b):n KK:n sihteeri vuodesta 1921, VKP(b):n KK:n varajäsen vuodesta 1921 ja jäsen vuodesta 1923. Leningradin kuvernementin puoluekomitean ja NKP(b):n KK:n Luoteisen alueen toimikunnan sihteeri vuodesta 1926. Oli NKP(b):n KK:n Poliittisen Toimikunnan varajäsenenä ja sittemmin varsinaisena jäsenenä, Neuvostoliiton TPKK:n jäsenenä. NKP(b):n KK:n sihteeri 1934. — 297, 306.

Kiseljov, Aleksei Semjonovitsh (1879—1938) — puolueessa vuodesta 1898. Valittiin 1918 KKTN:n Tekstiiliteollisuuden keskuskomitean puheenjohtajaksi ja sittemmin KKTN:n puhemiehistön jäseneksi. Toimi 1919 puheenjohtajana Elintarvikeasiain kansankomissariaattia tarkastamaan määrättyssä Työ- ja Puolustusneuvoston komissiossa. Oli YTPKK:n puhemiehistön jäsen. Vuorityöläisten liiton puheenjohtaja 1920. — 305.

Kizas, A. P. (1899—1959) — toimi marraskuusta 1917 elokuuhun 1922 KKN:n sihteeristössä. — 325.

Klasson, Robert Eduardovitsh (1868—1926) — huomattava voimatalousinsinööri. Osallistui aktiivisesti GOELRO:n suunnitelman laadintaan, toimi Moskovan ensimmäisen voimalaitoksen johtajana. — 402—404.

- Klein, Herman** (1844—1914) — saksalainen tähtitieteilijä, kirjoitti yleistajuisia kirjoja tähtitieteestä. — 399.
- Klinger, G. K.** (synt. 1876) — puolueen jäsen vuodesta 1917, osallistui Kommunistisen Internationaalin I, II ja III kongressiin; toimi vuodesta 1919 Kominternin asiainhoitajana, 1920—1924 Kansallisuusasiain kansankomissariaatissa ja sittemmin YTpKK:ssa kansallisuusosaston johtajana ja puhemiehistön sihteeristön päällikkönä. — 277.
- Kobezky, Mihail Veniaminovitsh** (1881—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1920—1921 Kominternin Toimeenpanevan Komitean sihteerinä, 1921—1923 Kominternin TpK:n osastopäällikkö, toimi myöhemmin diplomatian alalla. — 345.
- Kobozev, Pjotr Aleksejevitch** (1878—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Marraskuusta 1917 helmikuuhun 1918 Orenburgin — Turgain alueen erikoiskomissaari, nimitettiin sittemmin erikoiskomissaariksi Keski-Aasiaan, oli Itärintaman VSN:n puheenjohtajana. 1919 YTpKK:n ja VSFNT:n KKN:n Turkkomission jäsen. Vuosina 1919—1920 Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin kollegion jäsen. 1922—1923 Kaukoidän tasavallan ministerineuvoston puheenjohtaja. — 78—79.
- Kokoshkin, Fjodor Fjodorovitsh** (1871—1918) — kadettipuolueen johtomiehiä. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen porvarillisen väliaikaisen hallituksen ministeri. — 12.
- Kolegajev, Andrei Lukitsh** (1887—1937) — vasemmistoeserriä. Jouluukuusta 1917 Kansankomissaarien Neuvostossa maatalouden kansankomissaarina. Erosi KKN:stä maaliskuussa 1918 Brestin rauhansopimuksen allekirjoittamisen vuoksi. Vasemmistoeserrien kapinan tukahduttamisen jälkeen katkaisi välinsä eserriin ja liittyi marraskuussa 1918 VKP(b):hen. Oli Etelärintaman huoltopäällikkönä ja VSN:n jäsenenä. — 19, 70, 155.
- Kolesov, Fjodor Ivanovitsh** (1891—1940) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Osallistui aktiivisesti Lokakuun vallankumoukseen Turkestanissa. Marraskuusta 1917 marraskuuhun 1918 Turkestanin tasavallan KKN:n puheenjohtaja. Vuosina 1919—1922 komento- ja poliittisissa tehtävissä Punaisessa Armeijassa. Myöhemmin työssä talousalalla. — 75, 97—98.
- Koltshak, Aleksandr Vasiljevitch** (1873—1920) — tsaarin laivaston amiraali. Venäjän vastavallankumouksen pääjohtajia 1918—1919. USA:n, Englannin ja Ranskan imperialistien tukemana julistautui Venäjän ylimmäksi hallitsijaksi ja asettui porvariston ja tilanherrojen sotilasdiktatuurikomennon johtoon Uralilla, Siperiassa ja Kaukoidässä. Punaisen Armeijan hyökkäys ja vallankumouksellisen partisaaniliikkeen kasvu johtivat Koltshakin komennon kukistumiseen. Koltshak joutui helmikuun 7 p:nä 1920 vangiksi ja hänet ammuttiin Irkutskin vallankumouksellisen päätöksen perusteella. — 145, 150, 178, 202, 211, 237, 270, 330, 335.
- Kon, Feliks Jakovlevitch** (1864—1941) — Puolan vallankumouksellisen työväenliikkeen vanhimpia miehiä. Siirtyi vuoden 1917 hel-

- mikuun vallankumouksen jälkeen Venäjälle ja liittyi 1918 bolshevikkipuolueeseen. Oli puoluetöissä Ukrainassa ja Moskovassa. — 322.
- Kopp, Viktor Leontjevitsh** (1880—1930) — puolueen jäsen vuodesta 1917, vuosina 1919—1930 Neuvostoliiton Ulkoasiain kansankomissariaatin palveluksessa. — 277.
- Kornev, Vasili Stepanovitsh** (synt. 1889) — puolueen jäsen vuodesta 1917, vuosina 1918—1919 Rjazanin kuvernementin tpk:n puheenjohtaja, sittemmin sisäisiä suojelujoukkoja ohjaava sisäasiain apulaiskansankomissaari ja näiden joukkojen päällikkö, YEK:n kollegion jäsen, VSFNT:n miliisipäällikkö. — 397.
- Korolenko, Vladimir Galaktionovitsh** (1853—1921) — venäläinen kirjailija ja publisisti. — 236.
- Kostelovskaja, Maria Mihailovna** (1878—1964) — puolueen jäsen vuodesta 1903, vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen VSDTP(b):n Presnjan piirikomitean sihteerinä Moskovassa. Osallistui aktiivisesti lokakuun aseelliseen kapinaan Moskovassa. Kansalaissodan aikana Itärintaman 2. armeijan poliittisen osaston päällikkö. — 153, 175.
- Kostjajev, Fjodor Vasiljevitsh** (synt. 1878) — tsaarin armeijan upseeri, siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovallan puolelle. 1918 Pohjoisrintaman esikuntapäällikkö, sitten Tasavallan VSN:n esikuntapäällikkö. Myöhemmin Yleisesikunnan sotakatemian opettaja. — 184.
- Kovylkin, Stepan Terentjevitsh** (1887—1943) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen rautatien korjauspajojen tehdaskomitean puheenjohtajana Saratovissa, sitten Työläisten, Talonpoikien ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston tpk:n jäsen. Vuodesta 1919 liikenteen palveluksessa: Kululaitoksen kansankomissariaatin kollegion jäsenenä, YEK:n liikenneosaston johtajana, Kaakkoisen rautatien päällikkönä, valtuutettuna, jonka tehtävänä oli banditismien torjuminen rautateillä ja vesiliikenteessä. — 289.
- Kozhevnikov, Sergei Nikolajevitsh** (1896—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917, vuonna 1918 Donetsin kivihiililaakion erikoiskomissaari, sittemmin komentotehtävissä ja poliittisessa työssä Punaisessa Armeijassa. — 20.
- Kozmin, P. A.** (1871—1936) — insinööri ja teknologi, tekniikan tohtori, professori. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Elintarvikeasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen ja komissaari, jonka tehtävänä oli maatalouskoneiden toimittaminen maaseudulle, sittemmin Eriyisen puolustusneuvottelukunnan varapuheenjohtaja. Osallistui GOELRO:n suunnitelman valmisteluun. — 9.
- Krasikov, Pjotr Ananjevitsh** (1870—1939) — vallankumousliikkeessä mukana vuodesta 1892, sosialidemokraatti, bolshevikki, Lokakuun vallankumouksen jälkeen vastavallankumouksen tukahduttamiseksi muodostetun tutkimuskomission puheenjohtaja, sittemmin Neuvos-

toliiton Oikeusasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, johti samalla Oikeusasiain kansankomissariaatissa likvidointiosastoa, joka huolehti kirkon valtiosta erottamista koskevien asetusten ja toimenpiteiden suunnittelusta ja täytäntöönpanosta. — 300.

Krasin, Leonid Borisovitsh (1870—1926) — osallistui sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1890-luvulta alkaen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. Osallistui 1918 neuvotteluihin taloudellisen sopimuksen solmimisesta Saksan kanssa, johti sittemmin Punaisen Armeijan erikoisen huoltokomission työtä, oli KKTN:n puhemiehistön jäsen, kaupan ja teollisuuden kansankomissaari. Vuodesta 1919 toimi diplomatian alalla. Vuosina 1922—1924 ulkomaankaupan kansankomissaari. — 55, 69—70, 107—108, 146, 157, 174, 246, 267—268, 272, 300, 304, 307, 320, 324, 334, 345, 349, 371.

Krasnov, Pjotr Nikolajevitsh (1869—1947) — tsaarin armeijan kenraali. Vuosina 1918—1919 Donin valkoisen kasakka-armeijan komentaja. — 136, 158.

Krestinski, Nikolai Nikolajevitsh (1883—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1918—1921 finanssiasiaain kansankomissaari, joulukuusta 1919 maaliskuuhun 1921 VKP(b):n KK:n sihteeri. — 157, 176, 186, 189, 198, 244, 273, 285, 286, 292—293, 303, 314, 330—331, 360, 361, 362, 370, 371, 372—373, 374, 386—387, 390, 393.

Krupskaja, Nadezhda Konstantinovna (1869—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1898, Leninin työtoveri ja puoliso. Vallankumouksellisen toimintansa aloitti 1890 Pietarin marxilaisissa ylioppilaskerhoissa, sitten teki sosialidemokraattista propagandatyötä työläisten keskuudessa. Vuonna 1895 liittyi Pietarin Taisteluliittoon Työväenluokan Vapauttamiseksi. Elokuussa 1896 hänet vangittiin. Sai 3 vuoden karkotustuomion, jota aluksi suoritti Shushenskojen kylässä ja sitten Ufassa. Vuonna 1901 lähti maanpakoon, työskenteli sihteerinä »Iskran» toimituksessa. Osallistui VSDTP:n II edustajakokouksen valmisteluun. Työskenteli sihteerinä bolshevikkien »Vperjod» ja »Proletari» lehtien toimituksessa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi kansanvalistuselimissä. — 9, 10, 333, 351.

Krylenko, Nikolai Vasiljevitch (1885—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Kuului ensimmäiseen neuvostohallitukseen Sota- ja meriasiaain komitean jäsenenä, myöhemmin ylipäällikkö. Vuodesta 1918 neuvosto-oikeuselimissä. — 11, 16, 68, 215—216, 221—222.

Krzhizhanovskaja-Nevzorova, Zinaida Pavlovna (1870—1948) — puolueessa vuodesta 1898, Lokakuun vallankumouksen jälkeen Valistusasiain kansankomissariaatin kansansivistysosaston apulaisjohtaja. — 146.

Krzhizhanovski, Gleb Maksimilianovitsh (1872—1959) — puolueen jäsen vuodesta 1893. Oli yhdessä Leninin kanssa perustamassa pietarilaista Taisteluliittoa Työväenluokan Vapauttamiseksi. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Moskovan Neuvoston jäsen, kuului bolshevikkiryhmään. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi Moskovan voimatalouden kunnostamis- ja kehittämis-

tehtävissä. Tuli 1920 Leninin toimesta Venäjän-sähköistämiskomission (GOELRO:n) johtoon. — 287, 363, 384—385, 394, 402—404.

Ksandrov, V. N. (1877—1942) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Polttoaineteollisuushallinnon puheenjohtaja, Kulkulaitoksen kansankomissariaatin kollegion jäsen. Vuodesta 1920 Ukrainan KKTN:n puhemiehistön jäsen, sitten Neuvostoliiton KKTN:n puhemiehistön jäsen, Neuvostoliiton Valtion suunnittelukomission jäsen. — 248, 301, 378—379.

Kudinski (k. 1918) — mainittuna aikana oli komissaarina ylipäällikön päämajassa. — 22.

Kugushev, Vjatsheslav Aleksandrovitsh (1863—1944) — mukana vallankumousliikkeessä 1880-luvulta alkaen, 1919 Ufan kuvernementin hankintaosaston johtaja, 1920 osuustoimintatyössä. Vuodesta 1921 jälleen Elintarvikeasiain kansankomissariaatissa, sittemmin finanssialalla. — 255.

Kuibyshev, Valerian Vladimirovitsh (1888—1935) — puolueen jäsen vuodesta 1904, osallistui aktiivisesti Lokakuun vallankumoukseen, järjesti aseellisen kapinan Samarassa. Vuosina 1918—1919 Itärintaman joukkojen eteläisen ryhmän komissaari ja VSN:n jäsen ja sitten YTpKK:n, VSFNT:n KKN:n ja VKP(b):n KK:n Turkkomission varapuheenjohtaja; 1920 VSFNT:n lähettiläänä Buharan hallituksessa, myöhemmin Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston puhemiehistön jäsen. Toukokuussa 1921 valittiin KKTN:n puhemiehistöön ja nimitettiin Sähköteollisuuden pääkomitean johtajaksi. Huhtikuusta 1922 VKP(b):n KK:n sihteeri. — 31—32, 265—266.

Kun, Béla (1886—1939) — Unkarin Kommunistisen Puolueen perustajia ja johtomiehiä. 1919 asiallisesti Unkarin neuvostohallituksen päämies, oli siinä ulkoasiain kansankomissaarina ja Sota-asiain kansankomissariaatin kollegion jäsenenä. — 158—159, 161—162, 223—224, 383.

Kurski, Dmitri Ivanovitsh (1874—1932) — puolueen jäsen vuodesta 1904, vuosina 1918—1928 VSFNT:n oikeuskansankomissaari. 1919—1920 Tasavallan VSN:n jäsen, Punaisen Armeijan pää- ja kenttäesikunnan komissaari. — 159, 214, 342, 361—362.

Kuzmin. — 11.

Kuzmin, N. N. (1883—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1903, Lounaisrintaman komissaari 1917—1918. Elokuusta 1918 neuvostojoukoissa pohjoisessa, oli 6. armeijan komissaarina, sitten 3. ja 6. armeijan VSN:n jäsenenä, Itämeren laivaston sotilaskomissaarina, 12. armeijan komentajana, Itämeren laivaston komentajan apulaisena. — 163, 301—302.

Kviring, Emmanuil Ionovitsh (1888—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1912. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Jekaterinoslavin bolshevikkijärjestön johtajia. Oli 1919 Ukrainan KKTN:n puheenjohtajana ja sitten 12. armeijan Poliittisen hallinnon apulaispäällikkönä. 1920—1921 rauhanvaltuuskunnan jäsenenä

Puolassa. 1923—1925 Ukrainan KP(b):n KK:n sihteeri. Vuodesta 1925 KKTN:n varapuheenjohtajana, Neuvostoliiton Valtion suunnittelukomission varapuheenjohtajana ja muissa viroissa. — 189.

Kühlmann, Richard von (1873—1948) — Saksan ulkoasiain viraston valtiosihteeri elokuusta 1917 heinäkuuhun 1918, oli Brest-Litovskin rauhanneuvotteluissa Saksan valtuuskunnan johtajana. — 67.

L

Labourbe, Jeanne Marie (1879—1919) — Pariisin Kommuunin johtomiehen tytär. Tuli 1896 Venäjälle, missä toimi opettajana. Vuodesta 1917 puolueetyössä VSDTP(b):n Moskovan järjestössä. Järjesti 1918 Moskovassa »Ranskalaisen kommunistiryhmän». Helmikuusta 1919 maanalaisessa toiminnassa miehitysjoukkojen keskuudessa Odessassa, toimitti ranskalaisia sotamiehiä ja matruuseja varten julkaistua »Le Communiste» lehteä. Vangittiin Ranskan vastavoimien toimista maaliskuussa 1919 ja ammuttiin. — 93.

Lacis, Martin Ivanovitsh (Sudrabs, Jan Fridrihovitsh) (1888—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1905, Lokakuun vallankumouksen jälkeen Sisäasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, sitten YEK:n kollegion jäsen. Vuodesta 1921 puolue-, neuvosto- ja taloustehtävissä. — 198.

Lander, Karl Ivanovitsh (1884—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Toukokuusta 1918 VSFNT:n valtionvalvonnan kansankomissaari. — 144, 389.

Lansbury, George (1859—1940) — Englannin työväenpuolueen johtomiehiä. »The Daily Herald» päivälehdän johtaja 1912—1922. — 300.

Larin, J. (Lurje, Mihail Aleksandrovitsh) (1882—1932) — sosialidemokraatti, menshevikki. Hyväksyttiin 1917 bolshevikkipuolueeseen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvosto- ja taloustehtävissä, kuului 1919—1920 KKTN:n edustajana Korkeimpaan kuljetusneuvostoon. — 29, 42, 54, 55, 77, 286.

Lashevitch, Mihail Mihailovitsh (1884—1928) — puolueen jäsen vuodesta 1901, marraskuusta 1918 maaliskuuhun 1919 3. armeijan komentaja, sittemmin Itä- ja Etelärintaman VSN:ien jäsen. — 127, 184, 195—196, 197, 202, 203—204, 208, 211, 223, 227, 231, 233—234, 238.

Latukka, Jukka (1884—1925) — suomalainen sanomalehtimies, Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen jäsen vuodesta 1904, myöhemmin kommunisti. Suomen työväenvallankumouksen tappion jälkeen (1918) asui Leningradissa. — 93.

Lau Siu-dzhau (Liu Tse-jung) (synt. 1892)—Venäjän Kiinalaisten Työläisten Liiton toimeenpanevan keskuskomitean puheenjohtaja, nautti eksteritoriaali oikeutta VSFNT:n alueella Venäjällä olleiden Kiinan kansalaisten ja työläisten etuja valvovana valtuutettuna. Oli edustajana Kominternin I ja II kongressissa. — 361.

Lebedev, Semjon Ivanovitsh — Temnikovin Neuvoston puheenjohtaja Tambovin kuvernementissa 1918. — 67.

- Legien, Karl** (1861—1920) — saksalainen oikeistososialidemokraatti, ammattiliittojohtaja. — 63.
- Leiteisen, Moris Gavrilovitsh** (1897—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Osallistui Lokakuun vallankumoukseen. Kuului 1918 Neuvosto-Venäjän Sveitsin-lähetystöön, sai myöhemmin komennuksen Tukholmaan. Ollessaan vuoden 1918 lopulla matkalla Moskovaan joutui Suomessa pidätetyksi epäiltynä vallankumouksellisen propagandan harjoittamisesta, pääsi 1919 vapaaksi Neuvosto-Venäjän hallituksen vaatimuksesta. Toimi vuoteen 1923 Ulkoasiain kansankomissariaatissa, myöhemmin tieteellisessä työssä. — 110.
- Lenin (Uljanov), Vladimir Iljitsh.** — 6, 9, 16, 93, 109, 112, 113, 118, 151, 228, 235, 237, 244, 278, 300, 320—321, 327, 346, 347, 348, 351, 353, 391.
- Lentsman, Jan Davydovitsh** (1881—1944) — puolueessa vuodesta 1899. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Lätinmaan Sosialidemokratian KK:n ja Riian komitean sekä työläisten edustajien neuvoston jäsen. Latvian neuvostohallituksen puheenjohtajan apulainen ja sisäasiain komissaari 1919. Samana vuonna 15. armeijan VSN:n jäsen, sittemmin Tasavallan VSN:n hallinnon rekisteröimisosaston päällikkö. — 218.
- Lepeshinski, Panteleimon Nikolajevitsh** (1868—1944) — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1890-luvun alussa. Osallistui aktiivisesti Helmikuun ja Lokakuun vallankumouksiin. Neuvostovallan voiton jälkeen VSFNT:n Valistusasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, myöhemmin Turkestanin valistusasiain apulaiskansankomissaari. — 269.
- Leshtshenko, D. I.** (1876—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1900, oli työssä »Zvezda» ja »Pravda» lehtien toimituksessa. Vuodesta 1918 Valistusasiain kansankomissariaatin sihteri, Yleisvenäläisen elokuvakomitean johtaja y.m. tehtävissä. — 335.
- Lezhava, A. M.** (1870—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Vuosina 1918—1920 Kulutusosuuskuntien keskusliiton puheenjohtaja, 1920—1925 ulkomaankaupan apulaiskansankomissaari. — 338, 377, 380, 381, 398, 400—401, 402—404.
- Lianozov, S. G.** — öljyteollisuudenharjoittaja, pakeni Lokakuun vallankumouksen jälkeen ulkomaille. Esitti huomattavaa osaa 1919 Itämerenmaissa olleiden valkoemigranttien keskuudessa. Oli Ison-Britannian Eestin-lähetystön päämiehen kenraali Marshin muodostaman ja muutaman kuukauden olemassa olleen »Venäjän luoteisalueen hallituksen» ministeristön johdossa. — 237.
- Liebkecht, Karl** (1871—1919) — Saksan ja kansainvälisen työväenliikkeen huomattavia toimihenkilöitä, Saksan sosialidemokratian vasemmistosiiven johtajia, Saksan Kommunistisen Puolueen perustajia. Johti Berliinin työläisten vuoden 1919 tammikuun kapinaa. Kapinan kukistuttua murhattiin petomaisesti. — 63, 111, 149, 309.
- Litvinov, Maksim Maksimovitsh** (1876—1951) — puolueessa vuodesta

1898. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Neuvosto-Venäjän edustajana Englannissa. Nimitettiin 1918 Ulkoasiain kansankomissariaatin kollegion jäseneksi. Vuodesta 1921 ulkoasiain apulaiskansankomissaari. 1930—1939 ulkoasiain kansankomissaari, 1941—1943 ulkoasiain apulaiskansankomissaari ja lähettiläs USA:ssa, myöhemmin ulkoasiain apulaiskansankomissaari. — 109, 177—179, 276—277.
- Ljubarski, Nikolai Markovitsh** (1887—1938) — puolueessa vuodesta 1906. Vuosina 1918—1923 diplomaattialalla, kuului Ulkoasiain kansankomissariaatin] neuvostopropagandaosaston kollegioon. — 277.
- Lloyd George, David** (1863—1945) — englantilainen valtiomies ja diplomaatti, liberaalipuolueen johtaja. Vuonna 1916—1922 Ison-Britannian pääministeri. Neuvostovaltiota vastaan suuntautuneen intervention innoittajia ja järjestäjiä. — 177, 178, 334, 369.
- Lobova, V. N.** (1888—1924) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Vuosina 1920—1921 puoluetehävissä Moskovassa, Permissä, Samarassa, sittemmin puolueen KK:n agitaatio- ja propagandaosastossa ja Siperiassa. — 296—297.
- Lomonosov, Juri Vladimirovitsh** (synt. 1876) — v. 1919 KKTN:n puhemiehistön jäsen, Kulkulaitoksen kansankomissariaatin kollegion jäsen, oli Kansankomissaarien Neuvoston valtuutettuna hankkimassa rautatiekalustoa ulkomailta. — 272, 298, 304, 402—404.
- Lomov, A. (Oppokov, Georgi Ippolitovitsh)** (1888—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1918—1921 KKTN:n puhemiehistön jäsen ja varapuheenjohtaja, hoiti polttoainehuoltokysymyksiä. — 239, 301, 304.
- Longuet, Jean** (1876—1938) — Ranskan Sosialistisen Puolueen ja II Internationaalin johtomiehiä, sanomalehtimies. Vastusti Ranskan Sosialistisen Puolueen liittymistä Kominterniin ja Ranskan Kommunistisen Puolueen perustamista. — 110.
- Loriot, Ferdinand** (1870—1930) — ranskalainen sosialisti. Kuului 1920—1927 Ranskan Kommunistiseen Puolueeseen. — 2.
- Loti, Pierre** (1850—1923) — ranskalainen porvarillinen kirjailija. — 110.
- Luganovski (Portugeis), Emmanuil Viktorovitsh** (1885—1940) — puolueen jäsen vuodesta 1902; kuului joulukuusta 1917 toukokuuhun 1918 Ukrainan neuvostohallitukseen. Lokakuusta 1918 VSFNT:n Elintarvikeasiain kansankomissariaatin valtuutettu, 1919—1921 työssä Työ- ja Puolustusneuvostossa ja KKTN:ssä. — 22, 23.
- Lunatsharski, Anatoli Vasiljevitsh** (1875—1933) — vallankumousliikkeessä mukana 1890-luvun alusta. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. Lokakuun vallankumouksen jälkeen vuoteen 1929 saakka valistusasiain kansankomissaari. 1919 oli YTpKK:n valtuutettuna Kostromassa järjestämässä taistelua karulaisuutta vastaan. — 182, 315, 318—319, 341.

Luteraan, Barend (synt. 1878) — alankomaalainen sosialidemokraatti, sanmalehtimies. Myöhemmin Alankomaiden Riippumattoman Sosialistisen ja sittemmin Kommunistisen Työväenpuolueen jäsen. — 16.

Lutovinov, Juri Hrisanfovitch (1887—1924) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Lokakuun vallankumouksen jälkeen osallistui aktiivisesti kansalaissotaan Donilla ja Ukrainassa. 1918 Ukrainan KP(b):n KK:n jäsen. Myöhemmin työssä ammattiliitto- ja neuvostoelimissä. Vuodesta 1920 Metallityöläisten liiton KK:n jäsen ja YTpKK:n puhemiehistön jäsen. — 179.

Luxemburg, Rosa (Junius) (1871—1919) — Puolan ja Saksan työväenliikkeen huomattava toimihenkilö, II Internationaalin vasemmistosiiven johtajia. Oli muiden ohella muodostamassa Saksan Internationale-ryhmää, jota myöhemmin alettiin sanoa Spartakus-ryhmäksi ja sitten Spartakus-liitoksi (Spartakusbund). Saksan työväen vallankumouksellisen etujoukon johtohenkilöitä vuoden 1918 marraskuun vallankumouksen aikana. Esitti johtavaa osaa Saksan Kommunistisen Puolueen perustavassa kokouksessa. Vangittiin ja murhattiin petomaisesti tammikuussa 1919. — 63, 111, 149.

M

Mahno, Nester Ivanovitsh (1884—1934) — anarkististen kulakkijoukkojen päämies Ukrainassa. Tekeytymällä talonpoikaisten etujen puolustajiksi Mahno ja hänen kannattajansa yrittivät saada puolelleen talonpoikaissjoukot. Ottaen huomioon poliittisen ja sotilaallisen tilanteen muutokset Mahno turvautui luovimispolitiikkaan ja soti vuoroin valkokaartilaisia, vuoroin Punaista Armeijaa vastaan (kesällä 1918 Mahno kävi jonkin aikaa sissisotaa suurtilanomistajia, saksalaismiehittäjiä ja hetmanikomentoa vastaan). Vuoden 1919 alkupuolella, kun Ukrainassa pystytettiin neuvostovalta, Mahno asettui vastustamaan jyrkästi proletariaatin diktatuuria. Neuvostojoukot murskasivat lopullisesti Mahnon bandiittijoukkoet kevällä 1921. — 166.

Maksimov, Konstantin Gordejevitch (1894—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1914, oli Moskovan puoluekomitean jäsen 1917. Johti Lokakuun vallankumouksen jälkeen Moskovan Neuvoston elintarvikeosastoa. Osallistui kansalaissotaan, oli Itärintaman VSN:n jäsenenä. Vuodesta 1920 Uralilla KKTN:n teollisuustoimikunnan puheenjohtajana, Työ- ja Puolustusneuvoston valtuutettuna järjestämässä Uralin teollisuuden jälleenrakentamista, sitten Ukrainan Kansantalouden neuvoston puheenjohtaja, Ukrainan SNT:n KKN:n varapuheenjohtaja, Neuvostoliiton KKTN:n puhemiehistön jäsen, YTpKK:n, Yleisukrainalaisen TpKK:n ja Neuvostoliiton TpKK:n puhemiehistöjen jäsen. — 289.

Malinovski, Pavel P. (1869—1943) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Lokakuun vallankumouksen jälkeen puheenjohtajana Moskovan Neuvoston komissiossa, jonka tehtävänä oli taiteellisesti arvokkaiden ja muinaishistoriallisten muistomerkkien suojeleminen, Kremlin si-

- viilikomissaarina. Maaliskuusta 1918 Tasavallan omaisuuksien kansankomissaarin viransijaisena. — 40.
- Malyshev, Sergei Vasiljevitsh** (1877—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen Työasiain kansankomissariaatissa, Elintarvikeasiain kansankomissariaatissa, Kulutusosuuskuntien keskusliitossa ynnä muissa virastoissa. — 89—90, 215—216.
- Mamontov, Konstantin Konstantinovitsh** (1869—1920) — valkokaartilaiskenraali, ratsuväkiarmeijakunnan komentaja Krasnovin ja Denikinin armeijoissa. Mamontovin armeijakunta suoritti Denikinin määräyksestä elokuussa 1919 hyökkäyksen Etelärintamalla toimineiden neuvostojoukkojen selustaan. Mamontovin ratsuväkiarmeijakunta murskattiin loka- ja marraskuussa 1919. — 231.
- Mann, Tom (Thomas)** (1856—1941) — Englannin työväenliikkeen huomattavia toimihenkilöitä. Englannin Riippumattoman Työväenpuolueen järjestäjiä ja sen sihteeri 1890-luvulla. Ison-Britannian Kommunistisen Puolueen perustajia. — 2.
- Manner, Kullervo** (synt. 1880) — Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen puheenjohtaja 1917—1918, kansanedustajana 1910—1918. Suomen työväenvallankumouksen aikana 1918 kansanvaltuuskunnan puheenjohtaja. — 17, 21.
- Mantsev, Vasili Nikolajevitsh** (1888—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1906. Vuodesta 1918 työssä Moskovan puolue- ja neuvostolimissä. Lähetettiin 1919 Ukrainaun, oli YEK:n kollegion jäsenenä, EK:n keskushallinnon päällikkönä, samanaikaisesti Lounaisrintaman ja Etelärintaman (Krim) erikoisosaston päällikkönä. — 373.
- Manuhin, I. I.** (synt. 1882) — A. M. Gorkia hoitanut lääkäri. Suoritti taudinhoitotutkimuksia. — 308.
- Manuilski, Dmitri Zaharovitsh** (1883—1959) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Osallistui 1918 Brestin rauhanteon jälkeen Ukrainan Keskusradan kanssa käytyihin rauhanneuvotteluihin. 1919 VSFNT:n Punaisen Ristin lähetystön johtajana Ranskassa, 1920—1922 Ukrainan SNT:n maatalouskansankomissaari, Ukrainan KP(b):n KK:n sihteeri. — 158—159, 293—294, 393.
- Marchlewski, Julian** (1866—1925) — Puolan ja kansainvälisen työväenliikkeen huomattavia toimihenkilöitä. Siirtyi Neuvosto-Venäjäälle 1918, jossa valittiin YTpKK:hon. Suoritti useita vastuullisia diplomaattisia tehtäviä, osallistui Puolan, Liettuan, Suomen, Japanin ja Kiinan kanssa käytyihin neuvotteluihin. — 233, 347, 358.
- Maria Iljinitshna** — ks. Uljanova, M. I.
- Markin, N. G.** (1893—1918) — puolueen jäsen vuodesta 1916. Suoritti vallankumouksellista työtä Itämeren laivaston merisotilaiden keskuudessa. Osallistui aktiivisesti Lokakuun vallankumoukseen. Myöhemmin työssä Ulkoasiain kansankomissariaatissa, toimi Sota- ja meriasiain kansankomissariaatin kollegion erikoistehtäviä suorittavana komissaarina. Kesäkuusta 1918 komissaarina Nizhni Novgo-

- rodissa järjestämässä Volgan sotalaivastoa, sitten sotalaivaston komentajan apulaisena. — 83.
- Markov, Sergei Dmitrijevitch** (1880—1922) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Vuoden 1918 lopusta Kulkulaitoksen kansankomissariaatin kollegion jäsen, vuodesta 1919 kulkulaitoksen apulaissankomissaari. 1920 Vladikavkazin rautatien päällikkö, Kaukasian rintaman VSN:n jäsen. — 226, 231, 248, 256, 283.
- Martinovitsh, Ksenofont Filippovitsh** (synt. 1894) — puolueen jäsen vuodesta 1918. Krimin työläis- ja talonpoikaisinspektion kollegion jäsen (1918—1920), Etelärintaman päätarkastaja 1919, sittemmin työssä Neuvostoliiton Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissariaatissa. — 234—235.
- Martov, L. (Zederbaum, Juli Osipovitsh)** (1873—1923) — menshevikkien johtomiehiä. Mukana sosialidemokraattisessa liikkeessä 1890-luvulta alkaen. Osallistui 1895 pietarilaisen Taisteluliiton Työväenluokan Vapauttamiseksi perustamiseen. VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) asettui »menshinstvon» (vähemmistön) johtoon ja oli siitä pitäen menshevikkien keskuselinten johtomiehiä ja menshevikkijulkaisujen toimittaja. 1920 Moskovan Neuvoston jäsen. Siirtyi sitten Saksaan. — 111, 300.
- Marx, Karl** (1818—1883) — 171—172.
- Mashitski, Aleksandr Aleksandrovitsh** — mukana vallankumousliikkeessä vuodesta 1883, puolueen jäsen vuodesta 1914. Osallistui Lokakuun vallankumoukseen. Vuosina 1918—1932 Ulkoasiain kansankomissariaatin apulaisvaltuutettuna Valko-Venäjällä, Liettuassa, Ukrainassa; Turkkomission ulkoasiainosaston kollegion jäsen, sittemmin diplomaattisissa tehtävissä ulkomailla. — 311.
- Medjantsev, I. F.** (synt. 1889) — Tasavallan VSN:n varapuheenjohtajan E. M. Skljanskin erikoissihteeri. — 208.
- Medvedev, S. P.** (1885—1937) — puolueessa vuodesta 1900. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Punaisessa Armeijassa poliittisissa tehtävissä. Vuonna 1920—1922 Metallityöläisten liiton KK:n puheenjohtaja, myöhemmin työssä YTpKK:ssa ja Neuvostoliiton TpKK:ssa. — 95, 217.
- Mehonoshin, Konstantin Aleksandrovitsh** (1889—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1913. Vuoden 1917 Lokakuun vallankumouksen päivinä Pietarin Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen. Nimitettiin joulukuussa 1917 sota-asiaain apulaissankomissaariksi. Tammiukuusta 1918 Punaisen Armeijan muodostamista järjestelleen yleisvenäläisen kollegion jäsen, sittemmin Itä- ja Etelärintaman sekä Kaspian—Kaukasian rintaman VSN:ien jäsen, Tasavallan VSN:n jäsen. — 12—13, 70—71, 78—79, 170—171.
- Melnitshanski, Grigori Natanovitsh** (1886—1937) — puolueessa vuodesta 1902. Lokakuun vallankumouksen päivinä 1917 Moskovan Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Moskovan kuvernementin ammattiliittoneuvoston puheenjohtaja. Vuosina 1918—1920 Yleisvenäläisen Ammattiliittojen

- Keskusneuvoston valtuuttamana Työläisten ja Talonpoikien Puolustusneuvoston jäsenenä. — 192—193, 203.
- Menzhinski, Vladimir Rudolfovitch** (1874—1934) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Lokakuun vallankumouksen jälkeen finanssiasiain kansankomissaari, sitten VSFNT:n pääkonsuli Berliinissä, vuodesta 1919 toimi YEK:ssa. — 47—49.
- Merjozhin, Abram Naumovitsh** (synt. 1880) — vuosina 1905—1916 menshevikki, sittemmin Bundin jäsen. Liittyi 1919 VKP(b):hen. Oli VKP(b):n KK:n yhteydessä toimineen juutalaisjaostojen keskustuomikunnan jäsen, toimi Kansallisuusasiain kansankomissariaatissa. — 338—339.
- Meshtsherjakov, V. N.** (1885—1946) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Vuonna 1918 VSFNT:n Maatalouden kansankomissariaatin kollegion jäsen, sitten Ukrainan maatalouskansankomissaari, myöhemmin työssä Valistusasiain kansankomissariaatissa, Poliittisen valistustyön pääkomiteassa y.m. — 41, 216.
- Metelev, Aleksandr Denisovitsh** (1893—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1912. Kesäkuusta elokuun alkuun 1918 Arkangelin kuvernementin toimeenpanevan komitean jäsen, sitten poliittisessa valistustyössä 6. armeijassa, Penzan kuvernementin tpk:n jäsen. — 84.
- Mezhlauk, Valeri Ivanovitsh** (1893—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Vuosina 1918—1920 Ukrainan finanssiasiain apulaiskansankomissaari, Donets-Krivoi Rogin tasavallan finanssiasiain kansankomissaari, Kazanin kuvernementin sotilaskomissaari; 5., 10., 14. ja 2. armeijan VSN:ien jäsen, Etelärintaman VSN:n jäsen, Ukrainan sota-asiain kansankomissaari. 1920—1924 Moskovan—Baltian, Moskovan—Kurskin ja Pohjoisen rautatien komissaari, kulkulaitoksen apulaisylikomissaari, Kulkulaitoksen kansankomissariaatin kollegion jäsen. — 28, 179, 185, 189, 190—191, 192—193, 200.
- Mickevicius-Kapsukas, Vikenti Semjonovitsh** (1880—1935)—joulukuusta 1917 neuvostohallituksen Liettuan-komissaari. Osallistui VSDTP(b):n KK:n yhteydessä toimineen liettualaisjaostojen keskustuomikunnan jäsenenä Liettuan Kommunistisen Puolueen perustamiseen, oli mainitun puolueen KK:n jäsen. Liettuan ensimmäisen neuvostohallituksen päämies vuoden 1918 lopulla ja vuoden 1919 alussa. — 370.
- Miljutin, Vladimir Pavlovitsh** (1884—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1910. KKTN:n varapuheenjohtaja 1918—1921. — 29, 220—221, 239, 244, 263—264, 331, 402—404.
- Minin, S. K.** (1882—1962) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Kansalaissodan vuosina 10. armeijan VSN:n jäsen ja Sisäasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen. Kävi V. I. Leninin toimeksiannosta erikoistehtävissä Tulassa, Valko-Venäjällä ja Liettuassa. Vuosina 1920—1921 ensimmäisen ratsuväkiarmeijan VSN:n jäsen. — 163.
- Minkin, A. J.** (1887—1955) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Penzan kuvernementin puoluekomitean sihteeri, toimeenpanevan komitean puheenjohtaja, Permin se-

- telipainon komissaari, Permin kuvernementin puoluekomitean sihteeri ja toimeenpanevan komitean puheenjohtaja. — 63, 87, 91, 97, 296—297.
- Mirbach, Wilhelm** (1871—1918) — huhtikuusta 1918 Saksan lähetti-läänä Moskovassa. Tarkoituksenaan provosoida Saksa sotaan Neuvosto-Venäjää vastaan vasemmistoeserrät murhasivat hänet 6. heinäkuuta 1918. — 38, 70.
- Mitskevitsh, Vladimir Sergejevitsh** (1900—1948) — vuoden 1918 syksystä toukokuuhun 1919 toimi V. I. Leninin kirjastonhoitajana. — 173.
- Mjaskov, Konstantin Gavrilovitsh** (1881—1958) — puolueen jäsen vuodesta 1912. Lokakuun vallankumouksen jälkeen elintarvikekomissarina Samarassa, sittemmin Venäjän maatalouspankin puheenjohtaja, Neuvostoliiton maataloustieteellisen akatemian puhemiehistön jäsen, Neuvostoliiton Valtion suunnittelukomission jäsen, toimi NKP:n KK:n koneistossa. — 282—283.
- Moor, Karl** (synt. 1853) — saksalainen sosialidemokraatti. Avusti ensimmäisen maailmansodan vuosina Sveitsissä oleskelleita poliittisia pakolaisia. Asui Lokakuun vallankumouksen jälkeen Moskovassa. — 124.
- Morozov, Mihail Vladimirovitsh** (1868—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi Polttoaineteollisuuden pääkomiteassa ja turveteollisuuden alalla. — 402.
- Movshovitsh, M. S.** (1874—1953) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Siirtyi pakolaisena 1911 Sveitsiin ja palasi Venäjälle 1917. Osallistui kansalaisotaan. Vuodesta 1919 puoluetehävissä Moskovassa. — 274.
- Muhin, N.** — Öljyteollisuuden pääkomitean työntekijöitä 1918. — 107—108.
- Muralov, Nikolai Ivanovitsh** (1877—1937) — puolueessa vuodesta 1903. Lokakuun vallankumouksen aikana Moskovon Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen ja Vallankumousesikunnan jäsen, myöhemmin Moskovon sotilaspiirin joukkojen komentaja. 1919—1920 Itärintaman, 3. ja 12. armeijan VSN:ien jäsen. — 14—15, 155, 202.
- Muranov, Matvei Konstantinovitsh** (1873—1959) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Neljännen Valtakunnanduuman jäsen, kuului bolshevikiryhmään. Lokakuun vallankumouksen jälkeen VKP(b):n KK:n tarkastaja, VKP(b):n kontrollikomission jäsen. — 401—402.
- Muravjov, M. A.** (1880—1918) — tsaarin armeijan upseeri, liittyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen vasemmistoeserriin. Johti vuoden 1918 alussa Ukrainan Keskusradaa ja Kaledinia vastaan toimineita joukkoja. Ollessaan Itärintaman joukkojen komentajana heinäkuussa 1918 yritti petturimaisesti nostattaa joukot kapinaan neuvostovaltaa vastaan. Teki pidätettäessä vastarintaa ja menetti henkensä. — 28, 71.
- Murphy, John Thomas** (synt. 1888) — Englannin työväenliikkeen toi-

mihenkilöitä, liittyi 1917 Skotlannin Sosialistiseen Puolueeseen. 1920 valittiin Shop Stewards Committees'in edustajaksi Kominternin II kongressiin. Osallistui Englannin Kommunistisen Puolueen perustamiseen, sen KK:n jäsen vuodesta 1921, ammattiyhdistysinternationaalien toimikunnan järjestäjiä Englannissa. — 347.

Muss, E. R. — puolueen jäsen vuodesta 1917. Samaran kuvernementin elintarvikelautekunnan puheenjohtaja 1919. — 282—283.

Myshkin, P. P. (1887 — n. 1924) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Vuonna 1917—1918 Tsaritsynin Neuvoston jäsen, sitten Tsaritsynin toimeenpanevan komitean jäsen. Tsaritsynin erikoiskomission puheenjohtaja 1919. — 154.

N

Nadezhda Konstantinovna — ks. Krupskaja, N. K.

Naglovski, Aleksandr Dmitrijevitsh — v. 1919 Kululaitoksen kansankomissariaatin kollegion jäsen, Pohjoisrintaman rautateiden sotatilaan saattamista valvova Puolustusneuvoston valtuutettu, Pietarin evakuointikomission puheenjohtaja. — 248.

Nansen, Fridtjof (1861—1930) — huomattava norjalainen tiedemies, naparetkeilijä, tunnettu kansalaistoimintamies. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen toimi Kansainliiton pakolais- ja sotavankiasiain ylikomissaarina. — 177—179.

Narimanov, Nariman Kerbalai Nadzhaf-ogly (1871—1925) — neuvostovaltiomies, kirjailija. Azerbaidzhanin huomattavimpia neuvostovallan puoltajia ja pystyttäjiä 1917. Bakun KKN:n vuoriteollisuuskomissaari 1918, vuodesta 1919 toimi Ulkoasiain kansankomissariaatissa, sittemmin kansallisuusasiain apulaiskansankomissaarina, Azerbaidzhanin vallankumoukskomitean puheenjohtajana, Azerbaidzhanin KKN:n puheenjohtaja, sitten Neuvostoliiton TpKK:n puheenjohtaja. — 317.

Natsarens, Sergei Pavlovitsh (1883—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Muurmännin ja Vienan aluepiirin, sittemmin Pietarin sotilaspiirin erikoissotilaskomissaari. Oli 7., 14. ja 15. armeijan VSN:ien jäsenenä. Nimitettiin heinäkuussa 1919 Harkovin sotilaspiirin komissaariksi. — 71, 76—77, 86, 199, 201.

Nazarov, Stepan Ivanovitsh (1879—1944) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Puuvillateollisuuden pääkomitean puheenjohtaja, Ivanovo-Voznesenskin kuvernementin puoluekomitean ja toimeenpanevan komitean jäsen, 9. armeijan VSN:n valtuutettu ja esikuntakomissaari. — 253.

Nevski, Vladimir Ivanovitsh (1876—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kululaitoksen kansankomissaari, YTpKK:n varapuheenjohtaja, J. M. Sverdlovin Kommunistisen yliopiston rehtori. — 14, 82, 134, 152, 209.

Nikolajev, Akim Maksimovitsh (1887—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Vuosina 1918—1924 Posti- ja lennätinkansankomissariaa

tin kollegion jäsen ja Radioneuvoston puheenjohtaja. — 343, 347, 394.

Nikulina, Nadezhda Aleksejevna (1845—1923) — Moskovan Malyi-teatterin tunnettu komedienne (1863—1914). — 374—375.

O

Obolenski, V. V. — ks. Osinski, N.

Obuh, Vladimir Aleksandrovitsh (1870—1934) — puolueessa vuodesta 1894, lääkäri, neuvostolaisen terveydenhuollon huomattavia miehiä. Oli 1919—1923 Moskovan terveydenhuolto-osaston johdossa. Osallistui V. I. Leninin hoitamiseen. — 333.

Odintsov, Sergei Ivanovitsh (synt. 1874) — huhtikuusta 1917 3. kaukasialaisen kasakkadivisioonan komentaja. Sota-asiain kansankomissariaatin kansliapäällikkö 1918. — 3.

Okulov, Aleksei Ivanovitsh (1880—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1903, kirjailija. Kansalaissodan aikana Etelä- ja Länsirintaman sekä 10. armeijan VSN:ien jäsen. Nimitettiin joulukuussa 1918 Tasavallan VSN:n jäseneksi. 1920—1921 Itä-Siperian joukkojen komentaja ja Vallankumouksellisen sotatribunaalin jäsen. — 194—195, 198.

Olderogge, V. A. (synt. 1873) — tsaarin armeijan kenraali. Astui Punaisen Armeijan palvelukseen ja toimi 1919 Itärintaman joukkojen komentajana; oli Länsi-Siperian piirin komento-osaston päällikkö, sitten Kijevin sotilaspiirin komento-osaston päällikkö. — 238.

Ordzhonikidze, Grigori Konstantinovitsh (1886—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Ukrainan ja sittemmin Etelä-Venäjän erikoiskomissaari. Kansalaissodan vuosina 16., 14. armeijan ja Kaukasian rintaman VSN:ien jäsen. KK:n Kaukasian toimikunnan puheenjohtaja 1921—1926. Vuodesta 1926 NKP(b):n Keskuskontrollikomission puheenjohtaja ja Neuvostoliiton työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaari. Vuodesta 1930 Neuvostoliiton KKTN:n puheenjohtaja ja vuodesta 1932 Neuvostoliiton raskaan teollisuuden kansankomissaari. — 14—15, 15—16, 27—28, 140, 217, 291—292, 301, 316—317, 324, 329—330, 344, 352, 372, 374.

Orlov (Jegorov), Kirill Nikitovitsh (1879—1943) — puolueessa vuodesta 1904. Vuosina 1917—1918 Punaisen Armeijan yleisvenäläisen aseistamiskollegion puheenjohtaja, elokuusta 1918 joulukuuhun 1919 Tulan ase- ja patruunatehtaiden sekä tykkivarikon poliittinen erikoiskomissaari. — 157.

Osinski, N. (Obolenski, V. V.) (1887—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1907. Lokakuun vallankumouksen jälkeen VSFNT:n Valtionpankin johtaja, KKTN:n puheenjohtaja. Vuonna 1918 »vasemmistokomunisti». 1920 Tulan kuvernementin tpk:n puheenjohtaja, Elintarvikeasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen. — 8—9, 20, 230.

P

- Paikes, A. K.** (1873—1958) — puolueen jäsen vuodesta 1918. Toimi 1918—1920 Siperiassa Valtionvalvonnan ja Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin kollegion jäsenenä, valtionvalvonnan apulaiskansankomissaarina, Siperian Vallankumouskomitean jäsenenä. — 96, 99, 266.
- Palinski, S.** (1874—1921) — Puolan työväenliikkeen toimihenkilöitä, oli PPS:n jäsen. Toimi 1917—1918 osastopäällikkönä Bereznikin soodatehtaalla, palasi sittemmin Puolaan. — 74—75.
- Paltshinski, Pjotr Joakimovitsh** (k. 1930) — insinööri, vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen porvarillisen väliaikaisen hallituksen toinen kauppa- ja teollisuusministeri. Lokakuun vallankumouksen jälkeen tuholais toiminnan järjestäjiä neuvostoteollisuudessa. — 124.
- Panjushkin, Vasili Lukitsh** (1888—1960) — puolueen jäsen vuodesta 1907. Nimitettiin huhtikuussa 1918 erikoissotilaskomissaariksi Tulan kuvernementtiin järjestämään taistelua vastavallankumousta vastaan, toimi aseellisten työläis- ja meri-sotilasosastojen päällikkönä, oli Itärintamalla, nimitettiin sitten Volganvarren ja Uralin erikoissotilaskomissaariksi järjestämään taistelua vastavallankumousta vastaan. — 56, 68, 80—81, 161.
- Parvus (Helphand, Aleksandr Lazarevitsh)** (1869—1924) — osallistui 19. ja 20. vuosisadan vaihteessa sosialidemokraattiseen liikkeeseen Venäjällä ja Saksassa. Loittooni myöhemmin sosialidemokratiasta. Harjoitti ensimmäisen maailmansodan aikana suurimittaista keinoittelutoimintaa ja rikastui sotatarviketoimituksilla. — 5.
- Pavlov, Ivan Petrovitsh** (1849—1936) — huomattava venäläinen fysiologi. — 340—341.
- Peluso, Edmondo** (1882—1942) — italialainen sosialisti. Kuului 1918—1919 Spartakus-liittoon ja sittemmin Baijerin kompuolueeseen. Vuodesta 1921 Italian Kommunistisen Puolueen jäsen. — 110.
- Pershikova, V. V.** (synt. n. 1900) — Tsaritsynin asunto-osaston virkailija 1919. — 154.
- Peters, Jan Hristoforovitsh** (1886—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Valittiin 1917 Latvian sosialidemokratian KK:n jäseneksi. Lokakuun vallankumouksen päivinä Pietarin Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen, sittemmin YEK:n kollegion jäsen ja YEK:n varapuheenjohtaja. 1919—1920 Pietarin ja Kijevin linnoitusalueiden komendantti ja Tulan linnoitusalueen sotaneuvoston jäsen. Vuodesta 1920 KK:n Turkestanin toimikunnan jäsen. — 7, 83, 256, 301.
- Peterson, K. A.** (1877—1926) — puolueessa vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen aikana Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen, sitten YTpKK:n puhemiehistön ja vallankumoustribunaaalin jäsen, Latvian jalkaväkidivisioonan sotilaskomissaari. Joulukuusta 1918 Neuvosto-Latvian sota-asiain kansankomissaari. — 218, 253—254.

- Petrovski, Grigori Ivanovitsh** (1878—1958) — puolueessa vuodesta 1897. Neljännen Valtakunnanduuman jäsen, kuului duuman bolshevik-kiryhmään. Vuosina 1917—1919 VSFNT:n sisäasiain kansankomissaari, 1919—1938 Yleisukrainalaisen TpKK:n puheenjohtaja, SNTL:n perustamisen jälkeen Neuvostoliiton TpKK:n varapuheenjohtaja, Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston puhemiehistön varapuheenjohtaja. — 67, 128, 147, 156.
- Petrutshuk, Demjan Timofejevitsh** (synt. 1890) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Komennettiin 1918 Orshaan Moskovan alueen sotilaskomissariaatin valtuutettuna jouduttamaan puna-armeijalaisosastojen lähettämistä Itärintamalle. 1919 komissaarina Moskovan erikoiskomissiossa, jonka tehtävänä oli toimittaa hevosia Punaiselle Armeijalle. — 87—88.
- Pichon, Stephen Jean Marie** (1857—1933) — vuosina 1917—1920 Ranskan ulkoministeri. — 158.
- Pjatakov, Georgi Leonidovitsh** (1890—1937) — puolueessa vuodesta 1910. Puoluetöissä Ukrainassa ja ulkomailla. 1915—1917 omak-sui leniniläisvastaisen kannan kansakuntien itsemääräämistä koskevassa kysymyksessä ja puolueen politiikan muissa tärkeissä kysymyksissä. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen VSDTP(b):n Kijevin komitean puheenjohtaja. Kuului Lokakuun vallankumouksen jälkeen Ukrainan neuvostohallitukseen. Vuodesta 1920 alkaen toimi talousalalla ja neuvostoelimissä. Esiintyi useaan otteeseen puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan. Puolueenvastaisen toimintansa vuoksi erotettiin puolueesta. — 189, 319.
- Plaksin, Kirill Ivanovitsh** (1881—1933) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Vuonna 1917 VSDTP(b):n Saratovin komitean jäsen, edustajana puolueen VI edustajakokouksessa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi puolue- ja neuvostoelimissä ja talousalalla Saratovissa ja Ivanovossa. — 215—216.
- Platten, Friedrich** (1883—1942) — sveitsiläinen kommunisti, Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen sihteeri 1912—1918. Osallistui 1919 Kommunistisen Internationaalien perustamiseen, Kominternin Toimikunnan jäsen. Toimi »Kommunistitsheski Internatsional» aikakauslehden avustajana. Sveitsin Kommunistisen Puolueen perustaja. — 381.
- Podbelski, Vadim Nikolajevitsh** (1887—1920) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Lokakuussa 1917 Moskovan kaupungin ja Moskovan alueen posti- ja lennätinkomissaari. Vuoden 1918 toukokuusta lähtien VSFNT:n posti- ja lennätinkansankomissaari. — 24, 59, 147, 201.
- Podvoiski, Nikolai Iljitsh** (1880—1948) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Lokakuun aseellisen kapinan valmisteluvaiheessa ja sen aikana Sotilaallisen Vallankumouskomitean puheenjohtaja Pietarissa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Sota- ja meriasiaain komitean jäsen, Pietarin sotilaspiirin komentaja. Vuonna 1919 Ukrainan sota- ja meriasiaain kansankomissaari. — 16, 22, 74, 75—76, 166, 176, 179, 189, 210, 216.

- Pokrovski, Mihail Nikolajevitsh** (1868—1932) — puolueen jäsen vuodesta 1905, historikko. Marraskuusta 1917 maaliskuuhun 1918 Moskovan Neuvoston puheenjohtaja. Vuodesta 1918 VSFNT:n valistusasiain apulaiskansankomissaari. — 281—282, 299, 308, 367—368, 398.
- Popov, Pavel Iljitsh** (1872—1950) — Tilastollisen Keskushallinnon päällikkö vuodesta 1918. — 84—85, 221—222, 330, 405.
- Popova (Kasparova), Jevgenija Minasovna** (1888—1963) — vuosina 1918—1922 YTpKK:n asunto-osaston johtaja. — 261.
- Popovitski, N. A.** (synt. 1885) — KKTN:n työntekijöitä, vuoden 1918 heinäkuuhun asti vasemmistoeserrä, liittyi sitten VKP(b):hen. — 73.
- Potjajev, A. I.** (synt. 1888) — v. 1918 finanssiasiain apulaiskansankomissaari. Kansalaissodan aikana Länsirintaman VSN:n jäsen (1919). — 250.
- Pozern, Boris Pavlovitsh** (1882—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Vuosina 1918—1919 Pietarin sotilaspiirin esikunnan komissaari, sitten Länsi- ja Itärintaman sekä 5. armeijan VSN:ien jäsen. Kansalaissodan päätyttyä Tekstiiliteollisuuden päähallinnon puheenjohtaja, VKP(b):n Kaakkoisen piirikuntakomitean sihteeri, Leningradin kommunistisen yliopiston rehtori, Leningradin alueen puoluekomitean sihteeri. YTpKK:n ja Neuvostoliiton TpKK:n jäsen. — 194—195, 249.
- Pravdin, Aleksandr Grigorjevitch** (1879—1943) — puolueessa vuodesta 1899. Lokakuun vallankumouksen jälkeen sisäasiain apulaiskansankomissaari, sittemmin kulkulaitoksen apulaiskansankomissaari ja muissa tehtävissä neuvosto- ja puolue-elimissä. — 66.
- Preobrazhenski, Aleksei Andrejevitch** (1863—1938) — vuodesta 1902 toimessa Samarani — Zlatoustin rautatiellä; 1918 tämän rautatien kansliatoimiston päällikkö, 1919 kansliapäällikkö ja sitten hallinto-osaston päällikkö. Nimitettiin 1922 »Gorki» neuvostotilan johtajaksi. — 388.
- Preobrazhenski, Jevgeni Aleksejevitch** (1886—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen toimi Uralilla. Vuodesta 1918 puolueetyössä ja sotilaspoliittisissa tehtävissä. 1920 puolueen KK:n sihteereitä. — 284—285, 290—291, 371, 401—402.
- Prokofjev, Andrei Nikitovitsh** (1886—1949) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Vuonna 1918 erikoiskomission sihteerinä Rodnikissa Ivanovo-Voznesenskin kuvernementissa. — 132, 135.
- Prokopjev.** — 42.
- Prominski, Ivan Lukitsh** (1859—1923) — osallistui Puolan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1880-luvulta alkaen. Vangittiin 1894 ja karkotettiin 1897 Itä-Siperiaan Minusinskin piirikuntaan Shushenskojen kylään, jossa tutustui ja ystävystyi V. I. Leniniin ja N. K. Krupskajaan. Karkotusajan päätyttyä työssä Siperiassa rautatiellä. Osallistui kansalaissotaan. — 334, 353—354.

Putintsev, Ilja Danilovitsh — bolshevikki, kotoisin Urmorunskajan kasakkakylästä Pavlodarin ujestista Semipalatinskin kuvernementista. — 341.

R

- Radek, Karl** (1885—1939) — bolshevikkipuolueessa vuodesta 1917. Toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen Ulkoasiain kansankomisariaatissa, oli Kominternin TPK:n sihteerinä. Vuodesta 1923 oli trotskilaisen opposition aktiivisia toimihenkilöitä. Puolueenvastaisen toimintansa vuoksi erotettiin puolueesta 1936. — 15, 47, 309, 348, 366—367, 368—369.
- Radtshenko, Ivan Ivanovitsh** (1874—1942) — puolueessa vuodesta 1898. Neuvostoliiton turveteollisuuden järjestäjä. Vuodesta 1920 työssä Turveteollisuuden pääkomiteassa. — 402—404.
- Radus-Zenkovitsh, Viktor Aleksejevitsh** (1877—1967) — puolueessa vuodesta 1898. Vuosina 1918—1921 sosialivakuutus- ja työsuojeluosaston johtaja, sitten VSFNT:n työasiain apulaiskansankomissaari, Saratovin kuvernementin tPK:n puheenjohtaja, Kirgisian Vallankumouskomitean puheenjohtaja. — 215—216.
- Rafes, Moisei Grigorjevitsh** (1883—1942) — bundilainen. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston tPK:n jäsen. Toimi myöhemmin Ukrainassa, Bundin vasemmistosiiven johtomies. Liittyi kesällä 1919 VKP(b):hen. Oli komissaarina Punaisessa Armeijassa. — 338.
- Rahja, Eino A.** (1886—1936) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Osallistui vallankumousliikkeeseen Venäjällä ja Suomessa. Auttoi heinäkuussa 1917 V. I. Leniniä siirtymään Suomeen pakenemisen väliaikaisen hallituksen vainoa ja sitten lokakuussa takaisin Venäjälle. Vuonna 1918 Suomen työväenvallankumouksen aikana komentotehtävissä Punaisessa kaartissa. — 12.
- Rakovski, Hristian Georgijevitsh** (1873—1941) — puolueessa vuodesta 1917. Vuodesta 1918 Ukrainan KKN:n puheenjohtaja. Myöhemmin trotskilaisen opposition aktiivinen toimihenkilö. Puolueenvastaisen toimintansa vuoksi erotettiin puolueesta 1938. — 164—165, 172, 176, 186, 188—189, 204—205, 210, 216, 218, 223, 294, 307, 310—311, 322.
- Raskolnikov, Fjodor Fjodorovitsh** (1892—1939) — puolueessa vuodesta 1910. Lokakuun vallankumouksen jälkeen meriasiain apulaiskansankomissaari, Tasavallan VSN:n jäsen, Itärintaman VSN:n jäsen, Volgan-Kaspian laivaston ja Itämeren laivaston komentaja. — 78—79, 83, 90, 297, 306.
- Ratnikov, I. J.** (synt. 1893) — vuosina 1917—1920 VKP(b):n Karabonon piirikomitean sihteerinä Aleksandrovin ujestissa Vladimirin alueella. — 401.
- Rattel, Nikolai Josefovitch** (synt. 1875) — tsaarin armeijan kenraali,

- siirtyi neuvostovallan puolelle Lokakuun vallankumouksen jälkeen. Vuoden 1917 marraskuusta vuoteen 1925 Venäjän yleisesikunnan päällikkö. — 191—192.
- Ravitsh, S. N.** (1879—1957) — VSDTP(b):n Pietarin komitean sihteeri 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen työssä puolue- ja neuvostoelimissä. — 140.
- Reich, Jakov Samoilovitsh** (synt. 1886) — vuonna 1918 »Russische Nachrichten»-, Neuvosto-Venäjän Bernin-lähetystön tiedonantolehden, toimittaja. Vuonna 1919 työssä Ulkoasiain kansankomissariaatissa. Syksystä 1919 huhtikuuhun 1925 johti Kominternin kustannusliikettä Berliinissä. — 277.
- Robins, Raymond** (synt. 1873) — vuonna 1917 Amerikan Punaisen Ristin lähetystön jäsenenä Venäjällä. — 39, 44.
- Rodjanko, Mihail Vladimirovitsh** (1859—1924) — suurtilanomistaja, lokakuulaisten puolueen (Lokakuun 17. päivän liiton) johtomiehiä, monarkisti. Lokakuun vallankumouksen jälkeen pakeni Denikinin puolelle ja yritti koota kaikki vastavallankumoukselliset voimat taisteluun neuvostovaltaa vastaan. — 237.
- Rogatshov.** — 196.
- Romanov, Ivan Romanovitsh** (1881—1919) — mukana vallankumousliikkeessä vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen päivinä 1917 Nizhni Novgorodin Sotilaallisen Vallankumouskomitean puheenjohtaja. Vuoden 1917 marraskuusta Nizhni Novgorodin kuvernementin tpk:n puheenjohtaja. — 83.
- Romanov, Pavel Aleksandrovitsh** (synt. 1884) — 1920 Vladimirin alueen Aleksandrovin ujestin toimeenpanevan komitean sihteeri. — 401.
- Rosenholz, Arkadi Pavlovitsh** (1889—1938) — puolueessa vuodesta 1905. Lokakuun vallankumouksen aikana Moskovan Sotilaallisen Vallankumouskomitean jäsen. Kansalaissodan vuosina useiden armeijoiden ja rintamien VSN:ien jäsen, sittemmin sotilastehtävissä, työssä diplomatian alalla ja neuvostoelimissä. Vuonna 1922 Finanssikomissariaatin kollegion jäsen. Puolueenvastaisen toimintansa vuoksi erotettiin puolueesta 1937. — 308.
- Rothstein, Theodor Aronovitsh** (1871—1953) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Lähti maanpakoon Venäjältä 1890. Osallistui aktiivisesti Englannin työväenliikkeeseen, Ison-Britannian Kommunistisen Puolueen perustamiseen (1920). Toimi venäläisten ja ulkomaiden sosialististen julkaisujen avustajana. Palasi kotimaahan 1920. Vuosina 1921—1930 diplomaattisissa tehtävissä. — 254—255, 277, 351—352.
- Rudakov, Ivan Grigorjevitsh** (1883—1937) — Pohjoisen alueen kansantalousneuvoston jäsen 1919. Pietarin polttoaineosaston päällikkö 1920. — 378.
- Rudzutak, Jan Ernestovitsh** (1887—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Lokakuun vallankumouksen jälkeen ammattiliittotehtävissä,

- sitten KKTN:n puhemiehistön jäsen, 1919 KK:n Turkestanin-komission jäsen. Vuodesta 1920 VKP(b):n KK:n jäsen, YAKN:n puhemiehistön jäsen ja pääsihteeri. Vuosina 1921—1924 VKP(b):n Keski-Aasian toimikunnan puheenjohtaja. 1924—1930 kulkulaitoksen kansankomissaari. Vuodesta 1932 NKP(b):n KKK:n puheenjohtaja ja Neuvostoliiton työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaari. — 175, 265—266, 311—312.
- Rutgers, Sebald Justius** (1879—1961) — alankomaalainen insinööri, kommunisti. Vuosina 1918—1938 (väliajoin) toimi Neuvostoliitossa. — 277.
- Rybakov, Ivan Jakovlevitsh** (1891—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Vuonna 1920 Vladimirin alueen Aleksandrovin ujestin tpk:n puheenjohtaja. — 401.
- Rühle, Otto** (synt. 1874) — saksalainen vasemmistososialidemokraatti, sanomalehtikirjailija. Liittyi 1919 Saksan Kommunistiseen Puolueeseen. — 63.
- Rykov, Aleksei Ivanovitsh** (1881—1938) — puolueessa vuodesta 1899. Lokakuun vallankumouksen jälkeen sisäasiain kansankomissaari, KKTN:n puheenjohtaja, KKN:n varapuheenjohtaja ja Työ- ja Puolustusneuvoston (TPN:n) varapuheenjohtaja, TPN:n erikoisvaltuutettu Punaisen Armeijan ja Laivaston huollon alalla. Oli Neuvostoliiton ja VSFNT:n KKN:n puheenjohtajana, KK:n Poliittisen Toimikunnan jäsenenä. Esiintyi useaan otteeseen puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan. Erotettiin puolueenvastaisen toimintansa vuoksi puolueesta. — 24, 38, 46, 246, 251, 286, 313, 320, 377—378, 389—390, 400, 402—404.

S

- Salkind, I. A.** (1885—1928) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Alkaen marraskuun lopusta 1917 toimi VSFNT:n Ulkoasiain kansankomisariaatissa, toukokuusta marraskuuhun 1918 neuvostolähetystössä Sveitsissä. — 116.
- Samoilov, Fjodor Nikititsh** (1882—1952) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vladimirin kuvernementin työläisten edustajana IV Valtakunnanduudessa, kuului duuman bolshevikkiryhmään. Vuosina 1919—1920 Yleisvenäläisen TpKK:n valtuutettuna Bashkirian Sotilaallisessa Vallankumouskomiteassa, VKP(b):n Bashkirian aluekomitean jäsen. — 284—285.
- Sanajev, Mihail Ivanovitsh** (1894—1938) — vuoden 1918 toukokuusta vuoden 1919 maaliskuuhun Nizhni Novgorodin kuvernementissa VKP(b):n Sergatshin ujestikomitean puheenjohtaja ja ujestin tpk:n jäsen. — 105—106.
- Sapozhnikov, Aleksei V.** (1868—1935) — tiedemies, kemisti. — 308.
- Sapronov, T. V.** (1887—1939) — puolueessa vuodesta 1912. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Moskovan kuvernementin tpk:n puheenjohtaja, Harkovin kuvernementin vallankumouskomitean puheen-

- johtaja. Myöhemmin KK:n Uralin toimikunnan sihteeri, Pienen KKN:n puheenjohtaja, YTpKK:n puhemiehistön jäsen. Esiintyi useaan otteeseen puolueen politiikkaa vastaan. Erotettiin NKP(b):n XV edustajakokouksessa 1927 puolueesta puolueenvastaisen toimintansa vuoksi. — 39—40, 273, 293.
- Scheinmann, Aron Lvovitsh** (synt. 1886) — puolueessa vuodesta 1903. Toimi ulko- ja kotimaankaupan apulaiskansankomissaarina, VSFN T:n Valtionpankin hallituksen jäsenenä ja Neuvostoliiton Valtionpankin hallituksen puheenjohtajana, Neuvostoliiton finanssiasiaien apulaiskansankomissaarina. — 338.
- Schlichter, Aleksandr Grigorjevitsh** (1868—1940) — puolueessa vuodesta 1891. Lokakuun vallankumouksen jälkeen maatalouden kansankomissaari, VSFNT:n elintarvikeasiain kansankomissaari, elintarvikeasiain erikoiskomissaari Siperiassa, Tambovin kuvernementin tpk:n puheenjohtaja. Ukrainan elintarvikeasiain kansankomissaari 1919. — 14, 66, 98, 153, 204—205, 210, 397.
- Schmidt, Vasili Vladimirovitsh** (1886—1940) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Vuosina 1918—1928 YAKN:n sihteeri, sittemmin työasiain kansankomissaari. — 156, 636.
- Schottmann, Aleksandr Vasiljevitsh** (1880—1939) — puolueessa vuodesta 1899. Kuului 1911—1912 Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen Helsingin komiteaan. Vuoden 1917 kesäkuusta Pietarin piirikunnan puoluekomitean jäsen. Elokuussa 1917 järjesti porvarihallituksen vainoamalle V. I. Leninille pakomatkan Razlivista Suomeen. Osallistui aktiivisesti Lokakuun vallankumoukseen. Vallankumouksen jälkeen työssä talousalalla, neuvosto- ja puolue-elimissä. — 337.
- Schreider, A. A.** — vasemmistoeserrä, 1918 oikeusasiain apulaiskansankomissaari. Kuului VSFNT:n perustuslakivaliokuntaan. — 34.
- Selivatshev, Vladimir Ivanovitsh** (1866—1919) — tsaarin armeijan upseeri, palveli myöhemmin Punaisessa Armeijassa. Etelärintaman joukkojen komentajan apulainen 1919. — 238.
- Semashko, Nikolai Aleksandrovitsh** (1874—1949) — puolueessa vuodesta 1893. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Moskovan Neuvoston lääkintä- ja saniteettiosaston johtaja. VSFNT:n terveydenhuollon kansankomissaari 1918—1930. — 165, 244, 255, 263, 283, 308—309, 321, 383, 406—407.
- Serafimovitsh (Popov), Aleksandr Serafimovitsh** (Iks) (1863—1949) — neuvostokirjailija, puolueen jäsen vuodesta 1918. Lokakuun vallankumouksen jälkeen »Izvestija Moskovskogo Soveta Rabotshih Deputatov» lehden toimituskunnan jäsen, kansalaissodan vuosina »Pravdan» rintamakirjeenvaihtaja. — 357.
- Serebrjakov, Leonid Petrovitsh** (1888—1937) — puolueessa vuodesta 1905. Lokakuun vallankumouksen jälkeen puolueen Moskovan aluekomitean jäsen, VKP(b):n KK:n sihteeri ja YTpKK:n sihteeri, Etelärintaman VSN:n jäsen. — 183, 198, 217, 223, 233—234, 238.

- Sereda, Semjon Pafnutjevitch** (1871—1933) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Lokakuun vallankumouksen jälkeen VSFNT:n maatalouden kansankomissaari (1918—1921), sittemmin KKTN:n puhemiehistön ja Valtion suunnittelukomission jäsen, VSFNT:n Tilastollisen Keskushallinnon apulaisjohtaja ja johtaja. — 33, 41, 76, 89, 90, 91, 98—99, 100, 132—133, 160—161, 182, 222, 281, 290—291, 339, 396.
- Sergo** — ks. Ordzhonikidze, G. K.
- Serrati, Giacinto Menotti** (1872—1926) — Italian työväenliikkeen huomattava toimihenkilö, Italian Sosialistisen Puolueen johtomiehiä. Vuosina 1915—1923 sosialistisen puolueen pää-äänenkannattajan »Avanti!» lehden johtaja. Toimi Kominternin II kongressissa Italian valtuuskunnan johtajana, vastusti varauksetonta välien rikkomista reformisteihin. Liittyi myöhemmin Italian Kommunistiseen Puolueeseen. — 140.
- Shadurskaja, Z. L.** (synt. 1873) — sanomalehtinainen. Toimi 1918 Pietarin elintarvikekomissariaatissa, sitten muissa neuvostovirastoissa ja Kominternissa. — 140.
- Shamigulov, Gali Kamaletdinovitsh** (1890—1959) — vuosina 1919—1920 VKP(b):n Bashkirian aluekomitean jäsen, Bashkirian TrKK:n ja KKN:n puheenjohtaja. — 284.
- Shapovalov, Aleksandr Isidorovitsh** (1871—1942) — Venäjän vallankumousliikkeen vanhimpia osanottajia, 1894 Narodnaja Volja -järjestön jäsen. Vuodesta 1895 Taisteluliitto Työväenluokan Vapauttamiseksi -järjestön jäsen, osallistui ulkomaisten bolshevikkijärjestöjen toimintaan. Palasi 1917 Venäjälle. — 360.
- Shatelen, Mihail Andrejevitch** (1866—1957) — sähköteknikko, huomattava tiedemies ja insinööri. Osallistui GOELRO-suunnitelman laatimiseen. — 324.
- Shatunovski, Jakov Moisejevitch** (1876—1932) — puolueen jäsen vuodesta 1918. Oli Työ- ja Puolustusneuvoston liikennekomission jäsen, Valtion suunnittelukomission teollisuusjaoston jäsen. — 402—404.
- Shaumjan, Stepan Georgijevitch** (1878—1918) — puolueen jäsen vuodesta 1900. Valittiin VSDTP(b):n VI edustajakokouksessa (1917) KK:n jäseneksi. Lokakuun vallankumouksen jälkeen väliaikainen Kaukasian erikoiskomissaari, Bakun KKN:n puheenjohtaja ja samalla ulkoasiain komissaari. Shaumjan oli niiden 26 bakulaisen komissaarin joukossa, jotka englantilaismiehittäjät ampuivat Bakun kommuunin kukistumisen jälkeen. — 49—50, 64, 68.
- Shingarjov, Andrei Ivanovitsh** (1869—1918) — kadetti. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen kuului porvarilliseen väliaikaiseen hallitukseen ensin maatalousministerinä ja sitten rahaministerinä. — 12.
- Shklovski, Grigori Lvovitsh** (1875—1937) — puolueessa vuodesta 1898. Vuosina 1918—1925 neuvostodiplomaatti. — 63, 69, 116.

- Shljapnikov, Aleksandr Gavrilovitsh** (1885—1937) — puolueessa vuodesta 1901. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kuului Kansankomissaarien Neuvostoon työasiain kansankomissaarina, oli sittemmin Kaupan ja teollisuuden kansankomissariaatin johdossa. Vuonna 1918 Etelärintaman VSN:n jäsen, sitten Kaspian — Kaukasian rintaman VSN:n puheenjohtaja. — 9, 29—30, 43, 51—52, 60, 126, 139, 147.
- Shorin, Aleksandr Fjodorovitsh** (1890—1941) — radio- ja lennätintekniikan sekä äänielokuvan alalla toiminut keksijä. Vuodesta 1919 Tsarskoje Selon radioaseman päällikkö, toimi radioalalla Nizhni Novgorodin radiolaboratoriossa. — 288.
- Shorin, Vasili Ivanovitsh** (1870—1938) — tsaarin armeijan upseeri, Punaisessa Armeijassa vuodesta 1918. Oli Itärintaman 2. armeijan ja Etelä-, Kaakkois- ja Kaukasian rintaman erikoisosaston joukkojen komentajana. Siperian joukkojen komentaja 1920—1921. — 240.
- Shumski, Aleksandr Jakovlevitsh** (1890—1946) — vuosina 1909—1917 Ukrainan sosialistivallankumouksellisten puolueen jäsen. Vuodesta 1918 borotbalaisten puolueen johtomiehiä. Hyväksyttiin VKP(b):n jäseneksi 1920. Osallistui Puolan kanssa käytyihin rauhanneuvotteluihin. Oli 14. armeijan VSN:n jäsenenä, lähettiläänä Puolassa, Ukrainan valistusasiain kansankomissaarina (1924—1927), valistus-työntekijäin KK:n puheenjohtajana. Valittiin Ukrainan KP(b):n KK:n ja Neuvostoliiton TpKK:n jäseneksi. Erotettiin puolueesta 1933 nationalismin vuoksi. — 310—311.
- Skljanski, Efraim Markovitsh** (1892—1925) — puolueen jäsen vuodesta 1913. Vuoden 1918 syyskuusta vuoteen 1924 sota-asiain apulaiskansankomissaari ja Tasavallan VSN:n varapuheenjohtaja. — 86, 88—89, 146—147, 169, 175, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 195, 200, 202, 203, 204, 206—207, 208, 209, 211, 213, 215, 219, 227, 231—232, 239, 244, 249, 250, 251, 253, 254, 259, 261, 272, 302, 350, 351, 355—356, 362, 364, 367, 379—380, 387, 395, 402—404, 406—407.
- Skrypnik, Nikolai Aleksejevitsh** (1872—1933) — puolueessa vuodesta 1897. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Ukrainan SNT:n sisäasiain kansankomissaari, YTpKK:n puhemiehistön jäsen, Ukrainan KP(b):n KK:n jäsen, Ukrainan Puolustusneuvoston valtuutettu, Ukrainan SNT:n valistusasiain kansankomissaari. — 23.
- Slutski, Anton Josefovitch** (k. 1918) — mukana vallankumousliikkeessä vuodesta 1905. Valittiin neuvostojen II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa (marraskuussa 1917) YTpKK:n jäseneksi. Vuoden 1918 maaliskuusta Taurian (Krimin) neuvostotasavallan KKN:n puheenjohtajana. — 27.
- Sluis, Mihail Vasiljevitsh** (synt. 1888) — tsaarin armeijan upseeri, siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovallan puolelle. Liittyi marraskuussa 1918 VKP(b):n jäseneksi. Vuonna 1918 divisioonan komentaja, 1919 15. armeijan komentaja, sitten 56. jalkaväkidivisioonan komentaja. — 74.
- Smilga, Ivar Tenisovitsh** (1892—1938) — puolueessa vuodesta 1907.

- Lokakuun vallankumouksen jälkeen VSFNT:n KKN:n valtuutettuna Suomessa, Tasavallan VSN:n jäsen, KKTN:n varapuheenjohtaja. Valittiin puolueen VII ja VIII edustajakokouksessa KK:n jäseneksi. — 74—75, 140, 181, 199, 208, 217, 219, 223, 227, 228, 232—233, 240, 253, 290, 291—292, 301, 357, 358, 362, 365—366, 368—369, 370.
- Smirnov, Aleksandr Mihailovitsh** (synt. 1887) — vuosina 1917—1918 eserriä edustavana Samaran kaupunkiduuman miliisi- ja juridisen valiokunnan jäsenenä, valittiin kesäkuussa 1918 Samaran kaupunginjohtajaksi. — 145.
- Smirnov, Aleksandr Petrovitsh** (1877—1938) — puolueessa vuodesta 1896. Lokakuun vallankumouksen jälkeen sisäasiain apulaiskansankomissaari, 1918 Saratovin kuvernementissa KKN:n valtuutettuna järjestämässä viljan ja muiden elintarvikkeiden hankintoja ja lähetyksiä. Elintarvikeasiain apulaiskansankomissaari 1919—1922. — 58, 67, 99.
- Smirnov, Ivan Nikititsh** (1881—1936) — puolueessa vuodesta 1899. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Itärintaman VSN:n jäsen ja sitten 5. armeijan VSN:n jäsen. Siperian Vallankumoukskomitean jäsen vuodesta 1919. — 243, 246, 249, 258, 267, 272, 279—280, 292, 304, 334, 344—345, 350, 356, 384.
- Sokolnikov (Briljantti), Grigori Jakovlevitsh** (1888—1939) — puolueessa vuodesta 1905. Lokakuun vallankumouksen jälkeen diplomaattisissa ja sotilastehtävissä. Neuvostovaltuuskunnan jäsen Brestin rauhanteon aikana. Osallistui myöhemmin Saksan kanssa käytyihin taloudellisiin neuvotteluihin. Vuoden 1918 joulukuusta alkaen Etelärintaman VSN:n jäsen. — 25, 54—55, 169, 181—182, 183—184, 187, 201, 227, 290.
- Sollogub, Nikolai Vladimirovitsh** (1883—1937) — tsaarin armeijan eversti, palveli vuodesta 1918 alkaen Punaisessa Armeijassa. Toimi Itärintaman esikuntapäällikkönä, armeijan ylitarkastajakunnan jäsenenä, Länsirintaman armeijan esikunnan operatiivisen hallinnon päällikkönä, 16. armeijan komentajana. Vuonna 1920 Etelärintaman, Ukrainan ja Krimin asevoimien esikuntapäällikkö. — 217.
- Solovjov, A. S.** — Moskovan kaupungin ja Moskovan alueen työasiainosastojen pääkirjanpitotoimiston johtaja. — 8.
- Solovjov, Zinovi Petrovitsh** (1876—1928) — puolueessa vuodesta 1898. Terveysthuollon järjestäjiä ja teoretikkoja. Vuodesta 1918 lähtien eri lääkintälaitosten johdossa, kuului lääkintäkollegioihin, oli terveydenhuollon apulaiskansankomissaarina, VSFNT:n Punaisen Ristin tpk:n puheenjohtajana, Punaisen Armeijan lääkintähallinnon päällikkönä (1920) y.m. tehtävissä. — 257, 321.
- Sosnovski, Lev Semjonovitsh** (1886—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Vuosina 1918—1924 »Bednota» lehden toimittaja. — 209, 402—404.
- Spiridonova, Maria Aleksandrovna** (1884—1941) — vasemmistoeserrien puolueen organisaattoreita ja johtajia. Vastusti Brestin rauhan

tekoa, osallistui aktiivisesti vasemmistoeserrien vastavallankumoukselliseen kapinaan heinäkuussa 1918. Jatkoï kapinan kukistamisen jälkeen vihamielistä toimintaansa neuvostovaltaa vastaan. — 41, 128.

Stalin (Dzhugashvili), Josef Vissarionovitsh (1879—1953) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen jälkeen hänet valittiin Kansankomissaarien Neuvostoon, jossa johti Kansallisuusasiain kansankomissariaattia. Ulkomaiden sotilaallisen interventio ja kansalaissodan vuosina oli Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäsenen ominaisuudessa monilla rintamilla. Vuonna 1922 hänet valittiin VKP(b):n KK:n pääsihteeriksi. Vuodesta 1941 alkaen Stalin oli SNTL:n Kansankomissaarien Neuvoston ja sitten Ministerineuvoston puheenjohtaja. Suuren isänmaallisen sodan vuosina (1941—1945) Valtion Puolustuskomitean puheenjohtaja, puolustusasiain kansankomissaari ja Neuvostoliiton Aseellisten Voimien ylikomentaja.

Puolueen Keskuskomitean pitkäaikaisena pääsihteerinä Stalin yhdessä muiden johtavien toimihenkilöiden kanssa taisteli aktiivisesti sosialismin rakentamisen puolesta ja esitti huomattavaa osaa puolueenvastaisten virtausten, varsinkin trotskilaisuuden ja oikeistopuolueiden murskaamisessa.

Hänen nimeensä liittyvät samanaikaisesti myös ne neuvostoyhteiskunnan elämässä ilmenneet vääristelyt, jotka kommunistinen puolue luonnehti marxismi-leninismille vieraiksi yksilönpalvonnan ilmauksiksi.

NKP tuomitsi päättävästi marxismi-leninismien kanssa yhteensovittamattoman Stalinin henkilökultin ja ryhtyi toimenpiteisiin tuollaisten virheiden ja vääristelyjen ehkäisemiseksi vastaisuudessa. — 20, 28, 52, 60, 67—68, 107—108, 176, 183, 184, 194—195, 199, 202, 205, 206, 217, 219, 233, 235, 238, 290, 293, 294, 299, 303, 310, 327, 328, 328, 330, 355—357, 358.

Stasova, Jelena Dmitrijevna (1873—1966) — puolueessa vuodesta 1898. Helmikuusta 1917 maaliskuuhun 1920 puolueen KK:n sihteeri. — 198, 223, 227, 265, 266, 314.

Steklov, Juri Mihailovitsh (1873—1941) — osallistui sosialidemokraattiseen liikkeeseen vuodesta 1893 alkaen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. Lokakuun vallankumouksen jälkeen »Izvestija VTsIK» lehden toimittaja, YTpKK:n jäsen. — 74.

Sternberg, Pavel Karlovitsh (1865—1920) — tähtitieteilijä. Venäjän vallankumousliikkeen osanottaja. Johti lokakuussa 1917 Zamoskoretshjen vallankumouskomitean vallankumouksellisia voimia. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Valistusasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, 2. armeijan ja Itärintaman VSN:ien jäsen. — 249.

Strasser, Josef (synt. 1871) — itävaltalainen poliitikko, vasemmistososialidemokraatti. Liittyi 1918 kommunistiseen puolueeseen. — 118.

Strijevski, K. K. (1884—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Pietarin elintarvikekomissaari 1918. Kaakkois- ja Länsirintaman sekä

- Pietarin ja Kaukasian rintamien elintarvikehuoltopäällikkö 1919—1921. — 123.
- Struve, Nina Aleksandrovna** (1874—1943) — P. B. Struven puoliso, pedagogi A. J. Gerdin tytär. Siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen ulkomaille. — 142.
- Struve, Pjotr Bernhardovitsh** (1870—1944) — porvarillinen taloustieteilijä ja sanomalehtimies, kadettipuolueen johtomiehiä, Wrangelin vastavallankumouhallituksen jäsen, valkoemigrantti. — 142.
- Ström, Fredrik** (1880—1948) — ruotsalainen vasemmistososialidemokraatti, kirjailija ja sanomalehtimies. »Folkets Dagblad Politiken» päätoimittaja 1918—1920. — 277.
- Stučka, Pjotr Ivanovitsh** (1865—1932) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oikeusasiain kansankomissaari. Vuosina 1918—1919 Latvian neuvostohallituksen puheenjohtaja, sitten VSFNT:n oikeusasiain apulaiskansankomissaari. — 149.
- Sundukov, Fjodor Stepanovitsh** (synt. 1892) — puolueen jäsen vuodesta 1918. Vuosina 1918—1920 Uralin rintamalla Tshapajevin 25. jalkaväkidivisioonassa, Uralin 1. rykmentin komentajana, Uralin linnoitusalueen erään lohkon päällikkönä. — 259.
- Surkov, Pjotr Iljitsh** (1876—1946) — oli Kostroman kuvernementin työläisten valitsemana edustajana III Valtakunnanduumassa, kuului sosialidemokraattien ryhmään. Toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovirastoissa. — 130, 132, 134.
- Sverdlov, Jakov Mihailovitsh** (1885—1919) — puolueen jäsen vuodesta 1901, Puolueen KK:n jäsen vuodesta 1912. KK:n sihteeristön johdossa 1917—1919. Tuli marraskuussa 1917 YTpKK:n puheenjohtajaksi. — 2, 33, 62, 109, 110, 114, 122, 128, 138—140, 152.
- Sverdlov, Veniamin Mihailovitsh** (1886—1940) — 1918 Kulkulaitoksen kansankomissariaatin liikennöimishallinnon komissaari, 1919—1920 kulkulaitoksen apulaiskansankomissaari ja Korkeimman kuljetusneuvoston puheenjohtaja. Sittemmin KKTN:n kollegion jäsen, toimi KKTN:n vuoriteollisuusosastossa ja tieteellis-teknisessä osastossa. — 388.
- Sviderski, Aleksandr Ivanovitsh** (1878—1933) — puolueessa vuodesta 1899. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Elintarvikeasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, Työläis- ja Talonpoikaisinspektion kansankomissariaatin kollegion jäsen. — 59, 153, 210, 222, 278, 312.
- Syromolotov, Fjodor Fjodorovitsh** (synt. 1877) — puolueessa vuodesta 1897. Lokakuun vallankumouksen jälkeen KKTN:n puhemiehistön jäsen, Pienen KKN:n jäsen, Neuvostoliiton Valtion suunnittelukomission puhemiehistön jäsen. — 244, 400—401.
- Sytin, Pavel Pavlovitsh** (1870—1938) — tsaarin armeijan kenraali, siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovallan puolelle. Toimi 1918 Brjanskin osastojen sotilasohjaajana, sitten Etelärintaman komentajana, Tasavallan VSN:n sotilashallinnollisen osaston päällikkönä. — 45, 113—114.

T

- Tanejev, Vladimir Ivanovitsh** (1840—1921) — venäläinen yhteiskunnallinen toimihenkilö, sosialisti, asianajaja. Toimi vuodesta 1866 alkaen puolustusasianajajana useissa valtiorikosjutuissa. — 171—172.
- Teodorovitsh, Ivan Adolfovitch** (1875—1940) — aloitti vallankumouksellisen toiminnan 1895, bolshevikki. Osallistui kansalaissodan vuosina sissitaisteluihin Koltshakia vastaan. Vuodesta 1920 alkaen toimi Maatalouden kansankomissariaatissa. — 392—393.
- Ter-Petrosjan, S. A. (Kamo)** (1882—1922) — tsaarivallan vuosina bolshevikkipuolueen taistelutoiminnan järjestäjiä. Toimi vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Taka-Kaukasiassa. Vuonna 1919 iskuryhmän johtajana järjestämässä taistelutoimintaa Denikinin selustassa. Pidätettiin Gruusian menshevikkihallituksen toimesta vuoden 1920 alussa. Vankilasta vapauduttuaan maanalaisessa toiminnassa Bakussa. Osallistui aktiivisesti Bakun proletariaatin kapinan valmisteluun. — 232, 265.
- Tomski, Mihail Pavlovitch** (1880—1936) — puolueessa vuodesta 1904. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Moskovan ammattiliittoneuvoston puheenjohtaja. Vuodesta 1919 YAKN:n puhemiehistön puheenjohtaja. Valittiin VKP(b):n VIII edustajakokouksessa puolueen KK:n jäseneksi ja XI edustajakokouksessa KK:n Poliittisen Toimikunnan jäseneksi. Esiintyi useaan otteeseen puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan. — 156.
- Tonkov, V. N.** (1872—1954) — huomattava neuvostoliittolainen tiedemies, anatomi. Lääketieteellisen sota-akatemian johtaja 1917—1925. — 235.
- Torniainen, Edvard** — suomalainen sosialidemokraatti, sanomalehtimies. Osallistui Suomen työväenvallankumoukseen 1918, sen tappion jälkeen eli Neuvostoliitossa. — 180.
- Treves, Claudio** (1868—1933) — Italian Sosialistisen Puolueen reformistijohtajia. Puolueessa tapahtuneen hajaannuksen (1922) jälkeen reformistisen unitaarisen sosialistipuolueen johtomiehiä. — 392.
- Trilisser, David Abramovitsh** (1884—1934) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Vuodesta 1920 Pietarin kuvernementin tpk:n sihteerinä, siten Volodarskin piirineuvoston puheenjohtajana Pietarissa. — 342.
- Trotsky (Bronstein), Lev Davidovitsh** (1879—1940) — VSDTP:ssä alkaen vuodesta 1897, menshevikki. Palasi Venäjälle maanpaosta vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen. Hyväksyttiin VSDTP(b):n VI edustajakokouksessa bolshevikkipuolueeseen ja valittiin KK:n jäseneksi. Trotsky ei kuitenkaan siirtynyt bolshevismiin kannalle, vaan kävi sekä salaista että julkista taistelua Leniniä ja puolueen politiikkaa vastaan. Toimi Lokakuun vallankumouksen jälkeen ulkoasiain kansankomissaarina, sota- ja meriasiain kansankomissaarina, Tasavallan VSN:n puheenjohtajana, KK:n Poliittisen Toimikunnan jäsenenä ja Kominternin Toimeenpanevan Komitean jäsenenä. Vastusti 1918 Brestin rauhantekoa, johti 1920—1921 op-

positiota ammattiliittoväittelyn aikana, kävi vuodesta 1923 alkaen kiivasta ryhmäkuntataistelua puolueen päälinjaa vastaan, leniniläistä sosialismin rakentamishjelmaa vastaan. Kommunistinen puolue paljasti trotskilaisuuden pikkuporvarilliseksi poikkeamaksi puolueessa, murskasi sen aatteellisesti ja järjestöllisesti. Trotski erotettiin puolueesta 1927 ja karkotettiin neuvostovastaisen toimintansa vuoksi Neuvostoliitosta 1929. — 15, 18, 52, 73, 76, 86, 92, 103, 113—114, 119, 125—126, 127, 131, 135, 143, 145, 157, 173—174, 182, 186, 189, 190, 193, 197, 198, 201, 205, 207, 211, 222, 223, 225, 228, 233—234, 235, 238, 244, 245—246, 247, 248, 249, 250—251, 252—253, 257—258, 259, 271—272, 283, 285, 289, 292, 302—303, 315, 322, 324, 328, 330, 331—332, 366, 376, 377, 387, 388, 391, 402—404, 405.

Tshitsherin, Georgi Vasiljevitsh (1872—1936) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1905. Ulkoasiain kansankomissaari 1918—1930. Toimi neuvostovaltuuskunnan johtajana Genovan ja Lausannen kansainvälisissä konferensseissa. Oli Yleisvenäläisen TpKK:n ja Neuvostoliiton TpKK:n jäsen. — 21, 25, 38, 45, 47—48, 55, 69, 93, 108—109, 121, 146, 177—179, 194, 197, 199, 223—224, 242, 251, 259, 273, 276—277, 302, 314, 320—321, 322, 327, 334—335, 340, 349, 360, 363—364, 369, 371, 381, 382, 393, 400.

Tshubar, Vlas Jakovlevitsh (1891—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1907. Vuosina 1918—1923 GOMZ'in koneenrakennustehtaiden johtokunnan puheenjohtaja, KKTN:n Metalliteollisuuden pääkomitean Donbassin hiiliteollisuuden keskusjohtokunnan puheenjohtaja. — 378—379.

Tshutskajev, Sergei Jegorovitsh (1876—1946) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1918—1921 Finanssiasiain kansankomissariaatin kollegion jäsen, sittemmin finanssiasiain apulaiskansankomissaari. — 302.

Tsjurupa, Aleksandr Dmitrijevitsh (1870—1928) — puolueessa vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen jälkeen elintarvikeasiain apulaiskansankomissaari ja vuoden 1918 alusta kansankomissaari. Vuoden 1921 lopusta alkaen KKN:n ja Työ- ja Puolustusneuvoston varapuheenjohtaja. — 33, 37, 39—40, 42, 46, 47, 51, 52, 56—59, 60, 62, 66, 78, 81, 84—85, 88, 102, 142—143, 152, 160—161, 174, 181, 183, 210, 256, 275, 281, 290—291, 294, 315, 339, 350.

Tuhatshevski, Mihail Nikolajevitsh (1893—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1918. Vuosina 1918—1919 oli 1., 5. ja 8. armeijan komentajana. Vuoden 1920 alusta Kaukasian rintaman ja sitten Länsirintaman joukkojen komentaja. 1921 Punaisen Armeijan sota-akatemian johtaja, vuoden 1922 tammikuusta alkaen Länsirintaman joukkojen komentaja, myöhemmin Punaisen Armeijan esikunnan apulaispäällikkö, Läntisen sotilaspiirin komentaja. Vuodesta 1931 sota- ja meriasiain apulaiskansankomissaari ja Neuvostoliiton VSN:n varapuheenjohtaja, Neuvostoliiton marsalkka. — 290, 328, 357.

Turati, Filippo (1857—1932) — Italian työväenliikkeen toimihenkilöitä, Italian Sosialistisen Puolueen perustajia, sen reformistisen oi-

keistosiiven johtaja. Italian Sosialistisessa Puolueessa tapahtuneen hajaannuksen (1922) jälkeen asetui reformistisen unitaarisen sosialistipuolueen johtoon. — 336.

Turlo, Stanislav Stepanovitsh (1889—1942) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Rostov-Nahitshevanin komitean puheenjohtaja, Donin alueen tpk:n jäsen, vuoden 1918 heinäkuusta alkaen Penzan kuvernementin puoluekomitean varapuheenjohtaja ja toimeenpanevan komitean puheenjohtaja. — 97.

Tyrkov, Arkadi Vladimirovitsh (1859—1924) — Narodnaja Volja -puolueen jäsen vuodesta 1879. Pidätettiin 1881 syytettynä osallisuudesta Aleksanteri II vastaan tehtyyn murhayritykseen, oli Pietari-Paavalin linnoituksessa. Karkotettiin 1883 Itä-Siperiaan. — 339.

U

Uljanova, Maria Iljinitshna (1878—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1898. V. I. Leninin nuorin sisar. Vuoden 1917 maaliskuusta vuoden 1929 kevääseen »Pravda» lehden toimituskunnan jäsen ja vastaava sihteeri. — 333.

Unschlicht, Josef Stanislavovitsh (1879—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1900. Lokakuun vallankumouksen aikana Pietarin Sotilaallisen Vallankumoukskomitean jäsen. Vuonna 1918 Liettuan ja Valko-Venäjän Kommunistisen Puolueen KK:n jäsen, Liettuan ja Valko-Venäjän sota-asiain kansankomissaari. Vuodesta 1919 alkaen 16. armeijan, Länsirintaman, Tasavallan VSN:ien ja Punaisen Armeijan huoltopäällikkö, sota- ja meriasiaain apulaiskansankomissaari. 1930—1935 toimi KKTN:ssä, Neuvostoliiton Valtion suunnittelukomissiossa, siviililentolaivaston päähallinnon päällikkönä. Valittiin 1935 Neuvostoliiton TpKK:n Liittoneuvoston sihteeriksi. — 306.

Uratadze, Grigori Illarionovitsh (synt. 1879) — Gruusian menshevikivallan aikana menshevikkipuolueen johtomiehiä. 1919 Gruusian perustavan kokouksen jäsen. Oli toukokuussa 1920 Gruusian menshevikkihallituksen valtuuttamana tekemässä ja allekirjoittamassa rauhansopimusta VSFNT:n kanssa. Siirtyi ulkomaille, kun Gruusiassa pystytettiin neuvostovalta. — 317.

Ursin, Nils Robert af (1854—1936) — Suomen työväenliikkeen huomattavia miehiä, osallistui Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen perustamiseen (1899) ja oli sen johtomiehiä. Suomensi useita K. Marxin ja F. Engelsin teoksia. Osallistui Suomen työväenvallankumoukseen 1918. Sen kukistuttua menetti kansalaisoikeutensa. Vuosina 1918—1922 maanpaossa. — 262.

V

Vacietis, Ioakim Ioakimovitsh (1873—1938) — tsaarin armeijan eversti, siirtyi Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostovaltan puo-

- lelle. Osallistui Latvian jalkaväkidivisioonan komentajana Moskovan vasemmistoeserräkapinan kukistamiseen. Sittemmin Itärintaman joukkojen komentaja. Syyskuusta 1918 heinäkuuhun 1919 VSFNT:n asevoimien ylipäällikkö. — 78, 92, 119, 127, 135, 143, 145, 148, 168, 173, 175, 192, 211.
- Vanderlip, Washington B.** (synt. 1866) — insinööri, kävi Amerikan teollisuuspiirien edustajana 1920 Neuvosto-Venäjällä neuvottelemassa Kamtshatkan öljy- ja hiiliesiintymien käyttöä koskevasta toimilupasopimuksesta. — 371.
- Vandervelde, Emile** (1866—1938) — Belgian Työväenpuolueen johtomies, II Internationaalin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston puheenjohtaja. Kuului ensimmäisen maailmansodan aikana porvarihallitukseen. — 110, 114, 116.
- Vasiltshenko, Semjon Filippovitsh** (1884—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1901. VSDTP(b):n Rostov-Nahitshevanin komitean puheenjohtaja 1917. Vuoden 1918 alussa Donetsin ja Krivoi Rogin kivihiihilaakion bolshevikkien aluekomitean jäsen, kuului Donets-Krivoi Rogin tasavallan hallitukseen hallintokomissaarina. Vuodesta 1921 alkaen toimi Moskovassa kirjallisuuden ja kustannustoiminnan alalla. — 28.
- Vedernikov, Aleksei Stepanovitsh** (1880—1919) — puolueessa vuodesta 1897. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Moskovan Neuvoston tpk:n jäsen. Lokakuussa 1917 Moskovan Sotilaallisen Vallankumousskomitean jäsen. 1918 Nizhni Novgorodin kuvernemennissa Vyksan ja Kulebakin tehtaiden komissaari. — 53—54.
- Weisbrod, Boris Solomonovitsh** (1874—1942) — puolueessa vuodesta 1904, ammatiltaan kirurgi. Vuosina 1919—1920 erikoisen kulkutautitorjuntakomission puheenjohtajana Turkestanin rintamalla ja Lounaisrintamalla. — 118, 254, 263.
- Velitshkina (Bontsh-Brujevitsh), Vera Mihailovna** (1868—1918) — aloitti vallankumouksellisen toiminnan 1890-luvun alussa. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. Toimi Lokakuun vallankumouksen alkupäivistä lähtien Pietarin Neuvoston Sotilaallisen Vallankumousskomitean lääkintäosastossa, lääkärikollegioiden neuvostossa ja oli myöhemmin Valistusasiain kansankomissariaatin kouluhygienianeuvoston johtaja. Nimitettiin 1918 Terveystenhuollon kansankomissariaatin kollegion jäseneksi. — 37, 107.
- Vera Mihailovna** — ks. Velitshkina, V. M.
- Vever, Ernest Jakovlevitsh** (1882—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1917, työmies, vuoden 1917 lokakuun päivinä punakaartilainen. »Gorki» parantolan johtaja 1918—1924. — 340.
- Wiik, Karl Harald** (1883—1946) — suomalainen sosialidemokraatti. Vuosina 1909—1940 pienin väliajoin Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen puoluetoimikunnan jäsen ja 1926—1936 Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen sihteeri. Suomen työväenvallankumouksen aikana 1918 kuului vallankumoushallitukseen — kansanvaltuuskuntaan. — 17.

- Wijnkoop, David** (1877—1941) — alankomaalainen sosialidemokraatti, myöhemmin kommunisti. Vuonna 1909 Alankomaiden Sosialidemokraattisen Puolueen («tribuunalaisten» puolueen) perustajia ja puheenjohtaja. Puolue otti 1918 nimen Alankomaiden Kommunistinen Puolue. Puolueen johtajistoon kuлуessaan edusti ääriivasemistolaista lahkokuntaista suuntaa. — 348.
- Williams, Albert Rhys** (1883—1962) — amerikkalainen publisisti ja sanomalehtimies. Saapui kesällä 1917 Venäjälle, lokakuun vallankumoustopahtumien silminnäkijä ja osanottaja, osallistui Talvipalatsin valtaukseseen. Perusti neuvostovallan puolustamiseksi tammikuussa 1918 kansainvälisen osaston, osallistui taisteluihin kansalaissodan rintamalla. Kävi myöhemmin monta kertaa Neuvostoliitossa. — 54.
- Vilmi, Otto** (1881—1938) — osallistui Suomen työväenvallankumoukseen 1918, Suomen Kommunistisen Puolueen perustajia, oli useita vuosia sen KK:n jäsen. Suomen vallankumouksen tappion jälkeen eli Neuvostoliitossa. VKP(b):n jäsen vuodesta 1918. — 180.
- Wilson, Woodrow** (1856—1924) — USA:n presidentti 1913 — 1920. Neuvosto-Venäjän vastaisen imperialistivaltojen aseellisen intervention järjestäjä. — 108, 145, 177, 178.
- Vinnitshenko, Vladimir Kirillovitsh** (1880—1951) — ukrainalainen kirjailija, porvarillinen nationalisti. Menshevistisen nationalistisen Ukrainan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen johtajia. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Ukrainan vastavallankumouksellisen Keskusradan perustajia ja johtohenkilöitä, oli sittemmin yhdessä Petljuran kanssa Direktorion (Ukrainan nationalistinen hallitus 1918—1919) johdossa. Siirtyi ulkomaille, kun Ukrainassa pystytettiin neuvostovalta. — 28, 322.
- Vinogradov, Aleksandr Aleksandrovitsh** (synt. 1883) — opettaja, osallistui aktiivisesti neuvostovallan puolesta käytyyn kamppailuun Vesjegonskin ujestissa Tverin kuvernementissa. Oli 1920 Vesjegonskin ujestin valistustyöntekijäin ammattiyhdistyksen puheenjohtaja. — 298.
- Vinogradov, Pavlin Fjodorovitsh** (1890—1918) — Sestroretskin asetehaan työmies. Osallistui 1917 Talvipalatsin valtaukseseen. Komennettiin 1918 Arkangeliin järjestämään elintarvikeapua Pietarille, valittiin Arkangelin kuvernementin tpk:n varapuheenjohtajaksi. — 37—38.
- Wise, Eduard Frank** (1885—1933) — englantilainen poliitikko. Vuosina 1914—1918 toimi Venäjän-huoltokomitean sihteerinä ja muissa huoltolaitoksissa. 1919—1920 brittiläisen edustajiston jäsenenä liittolaisten taloudellisessa pääneuvostossa, osallistui Englannin ja Neuvosto-Venäjän välisten kauppasuhteiden solmimisesta käytyihin neuvotteluihin (1920—1921). — 334.
- Vladimirov (Scheinfinkel), Miron Konstantinovitsh** (1879—1925) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1903. Rautateiden erikoissotilaskomissaari ja Etelärintaman erityisen elintarvikekomission puheenjohtaja 1919 Ukrainan elintarvikeasiain kansankomissaari 1921, VSFNT:n fi-

- nanssiasiain kansankomissaari 1922, vuoden 1924 marraskuusta alkaen Neuvostoliiton KKT:n varapuheenjohtaja. — 143—144, 151—152, 228, 273.
- Vladimirski, Mihail Fjodorovitsh** (1874—1951) — puolueessa vuodesta 1895, bolshevikki. Lokakuun vallankumouksen jälkeen YTpKK:n puhemiehistön jäsen, VSFNT:n sisäasiain apulaiskansankomissaari, Ukrainan KP(b):n KK:n sihteeri ja muissa tehtävissä. — 235, 319.
- Vojevodin, Pjotr Ivanovitsh** (1884—1964) — puolueessa vuodesta 1899. Vuonna 1919 VKP(b):n KK:n valtuutettuna ja poliittisena komissaarina »Oktjabrskaja revoljutsija» nimisessä agitaatiojunassa. Moskovan—Vindavon—Rybnskin radan pääkomissaari 1920. — 222.
- Volin, Boris Mihailovitsh** (1886—1957) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Lokakuun päivinä 1917 Zamoskvoretshjen Sotilaallisen Vallankumoukskomitean puheenjohtaja. Vuosina 1918—1921 Orelin, Kostroman, Harkovin kuvernementtien tpk:n puheenjohtaja, VKP(b):n Brjanskin kuvernementtikomitean sihteeri, Ukrainan SNT:n sisäasiain apulaiskansankomissaari. — 122—123.
- Volnyi, Ivan (Vladimirov, I. J.)** (1885—1931) — venäläinen kirjailija. Liittyi 1903 eserräpuolueeseen. Karkotettiin 1908 Mtsenskin poliisipäällikköä vastaan tekemänsä murhayrityksen johdosta Siperiaan, josta karkasi ulkomaille. Tutustui Caprin saarella A. M. Gorkiin, jonka vaikutuksesta alkoi loitota eserristä. Palasi Venäjälle 1917. — 164, 252.
- Voloditsheva, Maria Akimovna** (synt. 1881) — puolueen jäsen vuodesta 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen heinäkuuhun 1918 KKN:n lehdistötoimikunnan sihteeri. Vuosina 1918—1924 KKN:n konekirjoittaja, Työ- ja Puolustusneuvoston sekä KKN:n sihteerin apulainen. — 325.
- Voroshilov, Kliment Jefremovitsh** (1881—1969) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Vuosina 1918—1919 Tsaritsynin rintaman komentaja, Etelärintaman joukkojen varakomentaja ja Sotaneuvoston jäsen, 10. armeijan komentaja. Nimitettiin joulukuussa 1918 Ukrainan sisäasiain kansankomissaariksi, sitten Harkovin sotilaspiirin komentajaksi, 14. armeijan komentajaksi ja Ukrainan sisäisten joukkojen komentajaksi. 1919—1921 ensimmäisen ratsuarmeijan järjestäjä ja sen VSN:n jäsen. Vuodesta 1925 alkaen Neuvostoliiton sota- ja meriasiain kansankomissaari ja VSN:n puheenjohtaja, sitten Neuvostoliiton puolustusvoimien kansankomissaari. 1953—1960 Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston puhemiehistön puheenjohtaja. — 113—114, 189, 191, 192—193, 290.
- Vorovski, Vatslav Vatslavovitsh** (1871—1923) — puolueessa vuodesta 1894, ammattivallankumouksellinen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi Neuvostotasavallan lähettiläänä Skandinavian maissa (1917—1919), oli 1919—1920 Valtion kustannusliikkeen johtajana ja sittemmin Italiassa diplomaatin tehtävissä (1921—1923). — 8, 88, 108, 109, 112, 225, 287, 331, 345, 349, 372.
- Voznesenski, A. N.** — 1920 Ulkoasiain kansankomissariaatin Idän-osaston johtaja. — 362.

Wrangel, Pjotr Nikolajevitsh (1878—1928) — tsaarin armeijan kenraali. Ulkomaiden aseellisen intervention ja kansalaissodan aikana Englannin, Ranskan ja Amerikan imperialistien käskyläinen, vastavallankumouksen johtajia Etelä-Venäjällä. Huhti- ja marraskuussa 1920 »Etelä-Venäjän asevoimien» (valkokaartilaisten) ylipäällikkö. Punaisen Armeijan murskattua ne pakeni ulkomaille. — 322, 327, 356—357, 358, 376, 391.

Z

Zaks, Bernhard Genrihovitsh (synt. 1886) — toimi 1918 Finanssiasiain kansankomissariaatissa, 1921—1922 Työ- ja Puolustusneuvoston kansliapäällikön apulaisena. — 65, 72.

Zaslavski, David Josefovitch (1880—1965) — sanomalehtimies. Yhtyi vallankumousliikkeeseen 1900. Liittyi Bundiin 1903, valittiin sen KK:n jäseneksi 1917. Esiintyi 1917—1918 bolshevikkeja vastaan. Muutti 1919 poliittista kantaansa ja asettui puolustamaan neuvostovaltaa. — 5.

Zasulitsh, Vera Ivanovna (1849—1919) — osallistui huomattavalla tavalla narodnikkien ja sittemmin sosialidemokraattiseen liikkeeseen Venäjällä. Otti osaa Työn vapautus -ryhmän perustamiseen ja toimintaan. Tuli 1900 »Iskran» ja »Zarjan» toimituskuntaan. VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) yhtyi iskralaiseen vähemmistöön. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen oli menshevikkien johtajia. — 148.

Zatonski, Vladimir Petrovitsh (1880—1938) — puolueen jäsen vuoden 1917 maaliskuusta alkaen. Lokakuun aseellisen kapinan johtajia Kijevissä. Marraskuussa 1917 VSDTP(b):n Kijevin komitean puheenjohtaja. Tuli joulukuussa 1917 Ukrainan neuvostohallitukseen. Myöhemmin Ukrainan TpKK:n puheenjohtaja. Nimitettiin maaliskuussa 1919 Ukrainan valistusasiain kansankomissaariksi. Vuosina 1919—1920 oli 12., 13. ja 14. armeijan VSN:ien jäsen ja Lounaisrintaman VSN:n jäsen. — 23, 287, 367.

Zinovjev (Radomyslki), Grigori Jevsejevitch (1883—1936) — liittyi puolueeseen 1901. Vuodesta 1908 huhtikuuhun 1917 poliittisena pakolaisena ulkomailla, kuului puolueen pää-äänenkannattajan »Sosial-Demokratin» toimituskuntaan, oli KK:n jäsen. Lokakuun vallankumousta valmisteltaessa ja suoritettaessa oli horjuvalla kannalla, vastusti aseellista kapinaa. Lausunto, jonka Kamenev julkaisi omissa ja Zinovjevin nimissä puolimenshevistisessä »Novaja Zhizn» lehdessä ja jossa vastustettiin aseellista kapinaa koskevaa KK:n päätöslauselmaa, oli asiallisesti puolueen salaisen päätöksen saatamista julkisuuteen, vallankumouksen kavaltamista. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Zinovjev oli Pietarin Työläisten Edustajien Neuvoston puheenjohtajana, KK:n Poliittisen Toimikunnan jäsenenä y.m. tehtävissä. Esiintyi useaan otteeseen puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan. Vuonna 1925 »uuden opposition» järjestäjiä, 1926 puolueenvastaisen trotskilais-zinovjevilaisen blokin johtomie-

hiä. Erotettiin marraskuussa 1927 ryhmäkuntatoiminnan vuoksi puolueesta, hyväksyttiin sittemmin kahdesti uudelleen puolueen jäseneksi ja erotettiin jälleen. — 19, 53, 59, 61, 66, 70, 120, 124, 127, 134, 140—141, 148, 165, 171, 174, 184, 192, 194—195, 199, 202, 205, 225—226, 230, 238, 240, 245, 248, 249, 250, 252—253, 256, 257—258, 266—267, 271—272, 299, 340—341, 344, 345, 346, 363, 370, 371, 388, 390.

Zul, B. G. — 1919 Itärintaman joukkojen eteläisen ryhmän poliittisen osaston johtaja, sitten 4. armeijan VSN:n jäsen Turkestanin rintamalla, 13. armeijan VSN:n jäsen. — 259.

Zurabov, Arshak Georgijevitsh (1873—1920) — osallistui vallankumousliikkeeseen vuodesta 1892. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki, mutta liittyi sittemmin menshevikkeihin. Lokakuun vallankumouksen jälkeen osallistui aktiivisesti taisteluun menshevikkejä ja dashnakeja vastaan, neuvostovallan pysyttämiseksi Taka-Kaukasiassa. — 5.

LYHENNELUETTELO

- Armeijan huoltokeskus=Punaisen Armeijan elintarvikehuoltokeskuskomissio
(Цекомпродарм=Центральная комиссия по продовольственному снабжению Красной Армии)
- Donetsin kivihiilikeskus=Donetsin kivihiilikaivosten keskushallinto
(ЦУ ДКК=Центральное управление донецких каменноугольных копей)
- ЕАЕК=Erikoinen alueellinen elintarvikekomitea
(Чокпрод=Чрезвычайный областной продовольственный комитет)
- ЕЕК= Erytinen elintarvikekomissio
(Опродком=Особая продовольственная комиссия)
- ЕК=Erikoiskomissio
(ЧК=Чрезвычайная комиссия)
- Hankintakeskus=Elintarvikkeiden hankintakeskuskomissio
(Центрозakup=Центральная комиссия по закупке продовольствия)
- Hiilikomitea=Hiiliteollisuuden pääkomitea
(Главуголь=Главный угольный комитет)
- КК=Keskuskomitea
(ЦК=Центральный Комитет)
- ККН=Kansankomissaarien Neuvosto
(СНК=Совет Народных Комиссаров)
- ККТН=Korkein Kansantalousneuvosto
(ВСНХ=Высший Совет Народного Хозяйства)

- Polttoliuskomitea=Polttoliusketeollisuuden pääkomitea
(Главсланец=Главный сланцевый комитет)
- SVK=Sotilaallinen Vallankumouskomitea
(ВРК=Военно-революционный комитет)
- TrKK=Toimeenpaneva Keskuskomitea
(ЦИК=Центральный Исполнительный Комитет)
- Tsentrobalt=Itämeren laivaston Merimiesneuvostojen Toimeenpaneva Keskuskomitea
(Центробалт=Центральный Исполнительный комитет Советов моряков Балтийского флота)
- TSSJ=Tasavallan sisäiset suojelujoukot
(ВОХР=Войска внутренней охраны республики)
- Turvekomitea=Turveteollisuuden pääkomitea
(Главторф=Главный торфяной комитет)
- UKP=Ukrainan Kommunistinen Puolue
(КПУ=Коммунистическая Партия Украины)
- Vaatetushallinto=VSFNT:n KKTN:n sotilasvaatetus-, työ- ja siviiliasustetuotannon päähallinto
(Главодежда=Главное управление по производству военного обмундирования, производственной одежды и гражданского платья ВСНХ РСФСР)
- VKP(b)=Venäjän Kommunistinen Puolue (bolshevikit)
(РКП(б)=Российская Коммунистическая Партия (большевики))
- VSDTP(b)=Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue (bolshevikit)
(РСДРП(б)=Российская Социал-демократическая Рабочая партия (большевики))
- VSN=Vallankumouksellinen Sotaneuvosto
(РВС=Революционный Военный Совет)
- YAKN=Yleisvenäläinen Ammattiliittojen Keskusneuvosto
(ВЦСПС=Всероссийский Центральный Совет Профессиональных Союзов)
- YEK=Yleisvenäläinen erikoiskomissio vastavallankumouksen, sabotaasin ja keinottelun torjumiseksi
(ВЧК=Всероссийская чрезвычайная комиссия по борьбе с контрреволюцией, саботажем и спекуляцией)

YTrKK = Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea
(ВЦИК = Всероссийский Центральный Исполнитель-
ный Комитет)

Öljykomitea = Öljyteollisuuden pääkomitea
(Главконефть = Главный нефтяной комитет)

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
-------------------	----

1917

1. MÄÄRÄYS PUNAISEN KAARTIN ESIKUNNALLE. <i>Lokakuun 30 (marraskuun 12) pnä</i>	1
2. VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEALLE. <i>Marraskuun 2 (15) pnä</i>	1
3. J. M. SVERDLOVILLE. <i>Aikaisintaan marraskuun 8 (21) pnä</i>	2
4. AMERIKAN, RANSKAN JA ENGLANNIN TYÖVÄENLEHDISTÖN KANSAINVÄLISELLE TIEDOTUSYHTYMÄLLE. <i>Marraskuu, ennen 10 (23) päivää</i>	2—3
5. KENRAALIMAJURI S. I. ODINTSOVILLE. <i>Marraskuun 15 (28) pnä</i>	3
6. VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEALLE. <i>Marraskuun 25 (joulukuun 8) pnä</i>	4
7. SÄHKE KENTTÄARMEIJAAAN. <i>Marraskuun 26 (joulukuun 9) pnä</i>	4
8. VSDTP(b):n KK:lle. <i>Marraskuu, viimeistään 29 (joulukuun 12) pnä</i>	4—6
9. SÄHKE PERUSTAVAN KOKOUKSEN VAALEJA VARTEN ASETETULLE VAALILAUTAKUNNALLE. <i>Marraskuun 30 (joulukuun 13) pnä</i>	6

10. VSDTP(b):n PIETARIN KOMITEALLE. <i>Joulukuun 8 (21) pnä</i>	6—7
11. V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Joulukuun 8 (21) pnä</i>	7
12. G. I. BLAGONRAVOVILLE JA V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Joulukuun 8 (21) pnä</i>	7—8
13. SÄHKE V. V. VOROVSKILLE. <i>Joulukuu, 8 (21) päivän jälkeen</i>	8
14. V. V. OBOLENSKILLE. <i>Joulukuun 18 (31) pnä</i> . . .	8—9
15. P. A. KOZMINILLE. <i>Joulukuun 20 pnä (tammikuun 2 pnä 1918)</i>	9
16. CHARLES DUMAS' LLE. <i>Joulukuun 21 pnä (tammikuun 3 pnä 1918)</i>	9—10
17. SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Joulukuun 30 pnä (tammikuun 12 pnä 1918)</i>	10

1918

18. SÄHKE L. M. KARAHANILLE. <i>Tammikuun 3 (16) pnä</i>	11
19. MÄÄRÄYS. <i>Tammikuun 6 (19) päivän vastaisena yönä</i>	11—12
20. PUHELINSANOMA OIKEUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. <i>Tammikuun 7 (20) pnä</i>	12
21. K. A. MEHONOSHINILLE. <i>Tammikuun 7 (20) pnä</i> . .	12—13
22. MÄÄRÄYS V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Tammikuu, aikaisintaan 8 (21) pnä</i>	13
23. ELINTARVIKEKOMISSARIAATILLE JA KORKEIMMAN KANSANTALOUSNEUVOSTON ELINTARVIKEOSASTOLLE. <i>Tammikuun 13 (26) pnä</i>	13—14
24. KIRJELAPPU SIHTEERILLE. <i>Tammikuun 13 (26) pnä</i>	14
25. SÄHKE HARKOVIIN JA MOSKOVAAN. <i>Tammikuun 13 (26) pnä</i>	14—15
26. K. B. RADEKILLE. <i>Tammikuun 14 (27) pnä</i>	15

27. V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE JA G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Tammikuun 15 (28) pnä* . . . . . 15—16
28. N. I. PODVOISKILLE JA N. V. KRYLENKOLLE. *Tammikuun 15 (28) pnä* 16
29. SOTA-ASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. *Tammikuun 17 (30) pnä* . . . . . 16—17
30. SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. *Tammikuun 17 (30) pnä* 17
31. SÄHKE K. MANNERILLE JA K. WIKILLE. *Tammikuun 24 (helmikuun 6) pnä* 17
32. SÄHKE ARTHUR HENDERSONILLE. *Tammikuun 24 (helmikuun 6) pnä* 18
33. SÄHKE YLIPÄÄLLIKÖN PÄÄMAJAAN. *Tammikuun 29 (helmikuun 11) pnä* 18
34. SÄHKE YLIPÄÄLLIKÖN PÄÄMAJAAN *Tammikuun 30 (helmikuun 12) pnä* . . . . . 18—19
35. A. L. KOLEGAJEVILLE. *Tammikuun 30 (helmikuun 12) pnä* 19
36. G. J. ZINOVJEVILLE. *Tammikuun 30 (helmikuun 12) pnä* 19
37. SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. *Tammikuun 30 (helmikuun 12) pnä* 20
38. SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. *Tammikuun 30 (helmikuun 12) pnä* 20
39. MÄÄRÄYS SIHTEERILLE. *Helmikuun 14 pnä* 21
40. SÄHKE K. MANNERILLE. *Helmikuun 14 pnä* 21
41. RADIOSÄHKE TSENTROBALTILLE. *Helmikuun 15 päivän vastaisena yönä* . . . . . 21—22
42. SÄHKE UKRAINAN NEUVOSTOTASAVALLAN KANSANSIHTEERILLE E. V. LUGANOVSKILLE. *Helmikuun 15 pnä* 22

43. SÄHKE DONIN ALUEEN SOTILAALLISEN VALLANKUMOUSKOMITEAN PUHEENJOHTAJALLE. <i>Helmikuun 16 pnä</i>	22—23
44. SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE. <i>Helmikuun 17 pnä</i>	23
45. A. I. RYKOVILLE. <i>Helmikuu, 18 päivän jälkeen</i>	24
46. LENNÄTINSANOMA V. N. PODBELSKILLE MOSKOVAAN HELMIKUUN 22 pnä 1918	24
47. VSDTP(b):n KK:lle. <i>Helmikuun 22 pnä</i>	25
48. RADIOSANOMA RAUHANVALTUUSKUNNALLE. <i>Helmi-kuun 25 pnä</i>	25
49. SÄHKE IRKUTSKIIN. <i>Helmikuun 27 pnä</i>	25—26
50. F. E. DZERZHINSKILLE. <i>Maaliskuun 4 pnä</i>	26
51. M. F. ANDREJEVALLE. <i>1918 maaliskuun 12 päivän jälkeen, ennen syyskuuta 1919</i>	26—27
52. G. K. ORDZHONIKIDZELLE. <i>Maaliskuun 14 pnä</i>	27—28
53. POSTI- JA LENNÄTINKOLLEGIOLLE. <i>Maaliskuun 26 pnä</i>	29
54. SÄHKE PIETARIN TYÖKOMMUUNIN KKN:lle. <i>Maalis-kuun 28 pnä</i>	29—30
55. KKN:n SIHTEERILLE. <i>Maalis- tai huhtikuu</i>	30
56. L. A. FOTIJEVALLE. <i>Aikaisintaan maaliskuussa 1918 tai viimeistään syyskuussa 1919</i>	30—31
57. SÄHKE PIETARIN TYÖKOMMUUNIN KKN:lle. <i>Huhti-kuun 1 pnä</i>	31
58. LENNÄTINKESKUSTELU V. V. KUIBYSHEVIN KANSSA. <i>Huhtikuu, aikaisintaan 2 pnä, viimeistään 4 pnä</i>	31—32
59. SÄHKE SIPERIAN NEUVOSTOJEN TpKK:lle. <i>Huhtikuun 5 pnä</i>	32
60. SIPERIAN NEUVOSTOJEN TpKK:lle. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	32

61. J. M. SVERDLOVILLE JA S. P. SEREDALLE. <i>Huhtikuun 8 pnä</i>	33
62. D. P. BOGOLEPOVILLE JA A. D. TSJURUPALLE. <i>Huhtikuun 10 pnä</i>	33
63. OIKEUSASIAIN KOMISSARIAATILLE. <i>Huhtikuun 15 pnä</i>	34
64. RYBINSKIN NEUVOSTO- JA TYÖVÄENJÄRJESTÖILLE. <i>Huhtikuu, aikaisintaan 15 pnä</i>	34—35
65. D. P. BOGOLEPOVILLE JA I. E. GUKOVSKILLE. <i>Huhtikuun 16 pnä</i>	35
66. SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. <i>Huhtikuun 17 pnä</i>	35—36
67. SÄHKE SIMBIRSKIN NEUVOSTON PUHEENJOHTAJALLE. <i>Huhtikuun 20 pnä</i>	36
68. PIENEEN KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOON. <i>Huhtikuun 21 pnä</i>	37
69. SÄHKE P. F. VINOGRADOVILLE. <i>Huhtikuu, aikaisintaan 21 pnä</i>	37—38
70. G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Huhtikuu, ennen 23 päivää</i>	38
71. A. I. RYKOVILLE. <i>Huhtikuun 23 pnä</i>	38
72. KKN:n PAINOASIAINTOIMISTO. <i>Huhtikuun 27 pnä</i>	39
73. RAYMOND ROBINSILLE. <i>Huhtikuun 30 pnä</i>	39
74. A. D. TSJURUPALLE. <i>Aikaisintaan huhtikuussa</i>	39—40
75. P. P. MALINOVSKILLE. <i>Toukokuun 1 ja 13 päivän välisenä aikana</i>	40
76. SÄHKE URALIN KANSALLISTETTUIJEN TUOTANTOLAITOSTEN ALUEHALLINTOON V. N. ANDRONNIKOVILLE. <i>Toukokuun 2 pnä</i>	40
77. VKP(b):n KK:lle. <i>Toukokuun 3 pnä</i>	41
78. KURSKIIN RAUHANVALTUUSKUNNALLE OSOITETUN RADIOSÄHKEEN LUONNOS. <i>Toukokuun 6 pnä</i>	41—42

79. A. D. TSJURUPALLE. <i>Toukokuun 7 tai 8 pnä</i>	42
80. SÄHKE SIPERIAN NEUVOSTOJEN ТрКК:lle. <i>Toukokuun 8 pnä</i>	42
81. A. D. TSJURUPALLE. <i>Toukokuun 10 pnä</i>	43
82. M. G. BRONSKILLE. <i>Toukokuun 14 pnä</i>	43—44
83. RAYMOND ROBINSILLE. <i>Toukokuun 14 pnä</i>	44
84 . KORKEIMMALLE SOTANEUVOSTOLLE. <i>Toukokuun 16 pnä</i>	44—45
85. G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Toukokuun 16 pnä</i>	45
86. KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA. <i>Toukokuun 20 pnä</i>	46
87. A. D. TSJURUPALLE. <i>Toukokuun 20 pnä</i>	47
88. A. A. JOFFELLE JA V. R. MENZHINSKILLE. <i>Toukokuun 24 pnä</i>	47—49
89. MERIVOIMIEN PÄÄSIKUNNAN PÄÄLLIKÖN RAPORTTIIN KIRJOITETTU MÄÄRÄYS. <i>Toukokuun 24 pnä</i> . .	49
90. S. G. SHAUMJANILLE. <i>Toukokuun 24 pnä</i>	49—50
91. SÄHKE KINESHMAN NEUVOSTOLLE. <i>Toukokuun 24 pnä</i>	50—51
92. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Toukokuun 28 pnä</i>	51—52
93. KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA. <i>Toukokuun 28 pnä</i>	52
94. »IZVESTIJA VTsIK» LEHDEN TOIMITUKSELLE. <i>Toukokuun 30 pnä</i>	53
95. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Toukokuun 31 pnä</i>	53
96. SÄHKE VYKSAN TYÖLÄISILLE. <i>Toukokuun 31 pnä</i>	53—54
97. AMERIKAN SOSIALISTI-INTERNATIONALISTEILLE. <i>Toukokuu</i>	54
98. A. A. JOFFELLE. <i>Kesäkuun 2 pnä</i>	54—56
99. SÄHKE V. L. PANJUSHKINILLE. <i>Kesäkuun 3 pnä</i> . .	56

100.	KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA. <i>Kesäkuun 7 pnä</i>	56—57
101.	A. D. TSJURUPALLE. <i>Kesäkuun 7 pnä</i>	57—58
102.	A. P. SMIRNOVILLE. <i>Kesäkuun 7 pnä</i>	58
103.	A. D. TSJURUPALLE. <i>Kesäkuun 10 pnä</i>	58—59
104.	A. D. TSJURUPALLE. <i>Kesäkuun 11 pnä</i>	59
105.	SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 11 pnä</i>	59
106.	LISÄYS A. S. JAKUBOVILLE, J. V. STALINILLE JA A. G. SHLJAPNIKOVILLE OSOITETTUUN SÄHKEESEEN. <i>Kesäkuun 11 pnä</i>	60
107.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 11 pnä</i>	61
108.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 14 pnä</i>	61
109.	KANSANVALISTUSKOMISSARIAATTIIN JA TASAVAL- LAN OMAISUUKSIEN KOMISSARIAATTIIN. <i>Kesäkuun</i> <i>15 pnä</i>	61—62
110.	A. D. TSJURUPALLE. <i>Kesäkuun 17 pnä</i>	62
	1	62
	2	62
111.	N. P. GORBUNOVILLE. <i>Kesäkuun 18 pnä</i>	63
112.	A. A. JOFFELLE. <i>Kesäkuun 18 pnä</i>	63—64
113.	SÄHKE S. G. SHAUMJANILLE. <i>Kesäkuun 18 pnä</i>	64
114.	I. E. GUKOVSKILLE. <i>Kesäkuun 22 pnä</i>	65
115.	KKN:n SIHTEERISTÖLLE. <i>Kesäkuun 26 pnä</i>	65—66
	1	65
	2	65—66
116.	KIRJELAPPUJEN VAIHTOA A. D. TSJURUPAN KANSSA. <i>Kesäkuun 26 pnä</i>	66—67
117.	A. P. SMIRNOVILLE, G. I. PETROVSKILLE JA I. E. GU- KOVSKILLE. <i>Kesäkuun 28 pnä</i>	67

118.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Kesäkuun 30 pnä</i>	67—68
119.	SÄHKE V. L. PANJUSHKINILLE. <i>Kesäkuun lopussa tai viimeistään heinäkuun 2 pnä</i>	68
120.	A. A. JOFFELLE. <i>Heinäkuun 1 pnä</i>	68—69
121.	SÄHKE L. B. KRASINILLE. <i>Heinäkuun 3 pnä</i>	69—70
122.	SÄHKE D. J. IVASHTSHENKOLLE. <i>Heinäkuun 4 pnä</i>	70
123.	LENNÄTINVASTAUS K. A. MEHONOSHINILLE. <i>Heinäkuun 7 pnä</i>	70—71
124.	SÄHKE S. P. NATSARENUKSELLE. <i>Heinäkuun 7 pnä</i>	71
125.	I. E. GUKOVSKILLE. <i>Heinäkuun 11 pnä</i>	72
	1	72
	2	72
126.	I. E. GUKOVSKILLE. <i>Heinäkuun alkupuolisko</i>	72—73
	1	72
	2	72
	3	72—73
127.	SÄHKE VORONEZHIN KUVERNEMENTIN SOTILASKOMISSAARILLE. <i>Heinäkuun 12 pnä</i>	73
128.	MERIASIAIN KANSANKOMISSARIAATILLE. <i>Heinäkuun 13 pnä</i>	74
129.	N. I. PODVOISKILLE. <i>Heinäkuun 16 pnä</i>	74
130.	SÄHKE PERMIN NEUVOSTOLLE. <i>Heinäkuun 17 pnä</i>	74—75
131.	SÄHKE F. I. KOLESOVILLE. <i>Heinäkuun 17 pnä</i>	75
132.	N. I. PODVOISKILLE. <i>Heinäkuun 19 pnä</i>	75—76
133.	S. P. SEREDALLE. <i>Heinäkuun 19 pnä</i>	76
134.	SÄHKE S. P. NATSARENUKSELLE. <i>Heinäkuun 24 pnä</i>	76—77
135.	J. LARINILLE. <i>Heinä- ja elokuun vaihteessa</i>	77
136.	A. D. TSJURUPALLE. <i>Heinäkuu</i>	78

137. P. A. KOBOZEVILLE, K. H. DANISHEVSKILLE, K. A. MEHONOSHINILLE, F. F. RASKOLNIKOVILLE. <i>Elokuun 1 pnä</i>	78—79
138. A. A. JOFFELLE. <i>Elokuun 3 pnä</i>	79
139. J. A. BERZINSILLE. <i>Elokuun 3 pnä</i>	80
140. A. D. TSJURUPALLE JA V. L. PANJUSHKINILLE. <i>Kesä, ennen elokuun 5 päivää</i>	80—81
141. A. D. TSJURUPALLE. <i>Elokuun 8 pnä</i>	81
142. N. P. BRJUHANOVILLE JA ELINTARVIKEKOMISSARIAATIN KOLLEGION MUILLE JÄSENILLE. <i>Elokuu, 8 päivän jälkeen</i>	82
143. G. F. FJODOROVILLE. <i>Elokuun 9 pnä</i>	83
144. SÄHKE A. D. METELEVILLE. <i>Elokuun 9 pnä</i>	84
145. A. D. TSJURUPALLE. <i>Elokuun 10 pnä</i>	84—85
1	84
2	85
3	85
146. KORKEIMMALLE SOTANEUVOSTOLLE. <i>Elokuun 10 pnä</i>	85—86
147. SÄHKE S. P. NATSARENUKSELLE. <i>Elokuun 11 pnä</i>	86
148. SÄHKE VOLOGDAN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. <i>Elokuun 11 pnä</i>	86—87
149. SÄHKE A. J. MINKINILLE. <i>Elokuun 12 pnä</i>	87
150. SÄHKE D. T. PETRUTSHUKILLE. <i>Elokuun 15 pnä</i>	87—88
151. A. D. TSJURUPALLE. <i>Elokuun alkupuolisko</i>	88
152. E. M. SKLJANSKILLE. <i>Elokuun 16 pnä</i>	88—89
153. SÄHKE S. P. SEREDALLE. <i>Elokuun 16 pnä</i>	89
154. SÄHKE S. V. MALYSHEVILLE. <i>Elokuun 17 pnä</i>	89—90

155.	PUHELINSANOMA N. I. MURALOVILLE. <i>Aikaisintaan elokuun 17 pnä, viimeistään elokuun 19 pnä</i>	90
156.	SÄHKE F. F. RASKOLNIKOVILLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	90
157.	SÄHKE S. P. SEREDALLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	91
158.	SÄHKE A. J. MINKINILLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	91
159.	SÄHKE PENZAN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. <i>Elokuun 19 pnä</i>	92
160.	SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	92
161.	G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	93
162.	G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	93
163.	N. P. GORBUNOVILLE. <i>Ennen elokuun 20 päivää</i>	93—94
164.	SÄHKE TAMBOVIN KUVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMISSAARILLE. <i>Elokuun 20 pnä</i>	94
165.	SÄHKE V. N. HARLOVILLE. <i>Elokuun 21 pnä</i>	94—95
166.	1. ARMEIJAN POLIITTISELLE KOMISSAARILLE MEDVEDEVILLE. <i>Elokuun 21 pnä</i>	95
167.	KORKEIMMALLE SOTANEUVOSTOLLE. <i>Elokuun 21 pnä</i>	95—96
168.	SÄHKEITÄ A. K. PAIKESILLE. <i>Elokuun 22 pnä</i>	96
	1	96
	2	96
169.	SÄHKE VKP(b):n PENZAN KUVERNEMENTTIKOMITTEALLE. <i>Elokuun 22 pnä</i>	97
170.	SÄHKE F. I. KOLESOVILLE. <i>Elokuun 23 pnä</i>	97—98
171.	SÄHKE A. G. SCHLICHTERILLE. <i>Elokuun 23 pnä</i>	98
172.	SÄHKE S. P. SEREDALLE. <i>Elokuun 26 pnä</i>	98—99
173.	SÄHKE A. P. SMIRNOVILLE. <i>Elokuun 26 pnä</i>	99
174.	SÄHKE S. P. SEREDALLE. <i>Elokuun 27 pnä</i>	99—100

175. SÄHKE PENZAN KUVERNEMENTIN TpK:lle. <i>Elokuun 28 pnä</i>	100
176. V. M. ALTVATERILLE	100—101
1. <i>Elokuun 28 pnä</i>	100—101
2. <i>Elokuun 29 pnä</i>	101
177. SÄHKE V. N. HARLOVILLE. <i>Elokuun 29 pnä</i>	101—102
178. A. D. TSJURUPALLE. <i>Elokuun 29 pnä</i>	102
179. S. P. SEREDALLE. <i>Syyskuun 6 pnä</i>	102—103
180. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Syyskuun 10 pnä</i>	103
181. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Syyskuun 12 pnä</i>	104
182. GRIGORI NAUMOVITSHILLE, KOMMUNISMISTA KIIN- NOSTUNUTTA OPISKELIJARYHMÄÄ VARTEN. <i>Syys- kuun 16 pnä</i>	104
183. SÄHKE JELETSIN UJESTIN KÖYHÄLISTÖKOMITEOILLE. <i>Syyskuun 17 pnä</i>	105
184. »PRAVDAN» TOIMITUKSELLE. <i>Syyskuun 18 pnä</i>	105—106
185. L. B. KAMENEVILLE. <i>Syyskuun lopussa tai lokakuussa</i>	106
186. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Lokakuun 1 pnä</i>	106—107
187. SÄHKE A. A. JOFFELLE. <i>Lokakuun 7 pnä</i>	107
188. L. A. FOTIJEVALLE JA L. B. KRASINILLE. <i>Lokakuun 9 pnä</i>	107—108
189. KIRJELAPPU G. V. TSHITSHERINILLE TAI L. M. KARA- HANILLE JA KIRJE A. A. JOFFELLE, J. A. BERZINSIL- LE, V. V. VOROVSKILLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	108
190. G. V. TSHITSHERINILLE JA L. M. KARAHANILLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	108—109
191. J. A. BERZINSILLE. <i>Lokakuun 15 pnä</i>	109—111
192. A. A. JOFFELLE. <i>Lokakuun 18 pnä</i>	111—112
193. A. A. JOFFELLE. <i>Lokakuun 18 pnä</i>	112

194. N. P. GORBUNOVILLE. *Lokakuun 21 pnä* 113
195. ANOMUS NEUVOSTOLEHTIMIESTEN AMMATTIYHDISTYSKOMITEALLE. *Lokakuu, viimeistään 22 pnä* 113
196. SÄHKE P. P. SYTINILLE. *Lokakuun 24 pnä* . . . . . 113—114
197. J. A. BERZINSILLE. *Lokakuun 25 pnä* . . . . . 114—115
198. SÄHKE URALIN KANSANTALOUSNEUVOSTOLLE. *Lokakuun 28 pnä* 115
199. MOSKOVAN KANSANPALATSIEN OMAISUUSHALLINNOLE. *Marraskuun 1 pnä* 115
200. J. A. BERZINSILLE. *Marraskuun 1 pnä* . . . . . 116—117
201. SÄHKE 2. ARMEIJAN KOMENTAJALLE. *Marraskuun 7 pnä* 117
202. R. I. BERZINSILLE. *Marraskuu, 9 ja 23 päivän välisenä aikana* 117
203. B. S. WEISBRODILLE. *Marraskuun 11 pnä* 118
204. N. P. BRJUHANOVILLE. *Marraskuun 13 pnä* . . . . . 118—119
205. I. I. VACIETISILLE. *Marraskuun 15 pnä* 119
206. KANSANPANKIN JOHTAJALLE. *Marraskuun 19 pnä* 119
207. SÄHKE POHJOISEN PIIRIN KANSANTALOUSNEUVOSTON TEKNILLISELLE KOMITEALLE. *Marraskuun 21 pnä* 120
208. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Marraskuun 21 pnä* 120
209. SÄHKE V. M. GITTISILLE. *Marraskuun 23 pnä* 121
210. V. G. TSHITSHERINILLE. *Marraskuun 23 pnä* 121
211. KKN:n KANSLIAPÄÄLLIKÖLLE. *Marraskuun 26 pnä* 122
212. LENNÄTINKESKUSTELU B. M. VOLININ KANSSA MARRASKUUN 29 pnä 1918 . . . . . 122—123
213. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Marraskuun 30 pnä* 123
214. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Joulukuun 3 pnä* 124

215. SÄHKE TAMBOVIN KUVERNEMENTIN TpK:lle. <i>Joulukuun 7 pnä</i>	124—125
216. L. B. KAMENEVILLE. <i>Joulukuun 10 pnä</i>	125
217. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Joulukuun 11 pnä</i>	125
218. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Joulukuun 12 pnä</i>	125—126
219. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Joulukuun 12 pnä</i>	126
220. SÄHKEITÄ L. D. TROTSKILLE	127
1. <i>Joulukuun 12 pnä</i>	127
2. <i>Joulukuun 13 pnä</i>	127
221. G. I. PETROVSKILLE. <i>Joulukuun 16 pnä</i>	128
222. J. M. SVERDLOVILLE. <i>Joulukuun 16 pnä</i>	128
223. F. E. DZERZHINSKILLE. <i>Joulukuun 21 pnä</i>	128—129
224. D. A. BULATOVILLE. <i>Joulukuun 25 pnä</i>	129—130
225. SÄHKE S. A. BANKILLE. <i>Joulukuun 25 pnä</i>	130
226. SÄHKE RODNIKIN TpK:lle. <i>Joulukuun 26 pnä</i>	130
227. SÄHKE TASAVALLAN VSN:lle. <i>Joulukuun 27 pnä</i>	131
228. SÄHKE JUZHAN TEHTAAN JOHTOKUNNALLE. <i>Joulukuun 28 pnä</i>	131
229. SÄHKE RODNIKIN TpK:lle. <i>Joulukuun 28 pnä</i>	131—132
230. VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATIN KIRJASTO-OSASTOLLE. <i>Joulukuun 30 pnä</i>	132
231. S. P. SEREDALLE. <i>Vuoden loppu</i>	132—133
232. KIRJELAPPU LENTOLEHTIEN JULKAISEMISESTA. <i>Vuoden loppu</i>	133
1919	
233. V. I. NEVSKILLE. <i>Tammikuun 1 pnä</i>	134
234. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Tammikuun 1 pnä</i>	134
235. PUHELINSANOMA SISÄASIAIN KOMISSARIAATTIIN. <i>Tammikuun 1 pnä</i>	135

236. A. N. PROKOFJEVILLE. *Tammikuun 3 pnä* 135
237. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. *Tammikuun 3 pnä* 136
238. VESJEGONSKIN UJESTIN ТрК:lle JA TVERIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. *Tammikuun 3 pnä* . . . . . 136—137
239. SÄHKE RJABININILLE. *Tammikuun 5 pnä* 137
240. SÄHKE SIMBIRSKIN KUVERNEMENTIN ELINTARVIKekomissaarille. *Tammikuun 6 pnä* . . . . . 137—138
241. SÄHKE S. I. GUSEVILLE UFAN VALLANKUMOUSkomiteaa varten. *Tammikuun 6 pnä* 138
242. SÄHKE KASPIAN-KAUKASIAN RINTAMAN VSN:lle, ASTRAKANIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle JA VKP(b):n KUVERNEMENTTIKOMITEALLE. *Tammikuun 7 tai 8 pnä* 139
243. MÄÄRÄYS YLIKOMENTAJALLE. *Tammikuun 8 pnä* . . 139—140
244. SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Tammikuun 9 pnä* 140
245. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Tammikuun 10 pnä* . . 140—141
246. SÄHKE RJAZANIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. *Tammikuun 12 pnä* 141
247. SÄHKE SUZDALIN UJESTIN ТрК:lle. *Tammikuun 12 pnä* 141
248. TOIMEKSIANTO SIHTEERILLE. *Tammikuun 13 pnä* . . 142
249. SÄHKE A. P. KUDRJAVTSEVILLE. *Tammikuun 13 pnä* 142
250. A. D. TSJURUPALLE. *Tammikuu, aikaisintaan 14 pnä* 142—143
251. KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON KANSLIAPÄällikölle. *Tammikuun 18 pnä* 143
252. L. D. TROTSKILLE. *Tammikuun 21 pnä* 143
253. M. K. VLADIMIROVILLE. *Tammikuun 22 pnä* 144
254. K. I. LANDERILLE. *Tammikuun 23 pnä* 144
255. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. *Tammikuun 24 pnä* . . . 145

256.	SÄHKE SAMARAN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. <i>Tammikuun 27 pnä</i>	145
257.	E. M. SKLJANSKILLE. <i>Tammikuun 30 pnä</i>	146
258.	L. B. KRASINILLE. <i>Tammijä helmikuu</i>	146
259.	E. M. SKLJANSKILLE JA V. N. PODBELSKILLE . . .	146—147
	1. <i>Helmikuun 10 pnä</i>	146
	2. <i>Helmikuun 11 pnä</i>	147
260.	SÄHKE A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Helmikuun 12 pnä</i>	147
261.	G. I. PETROVSKILLE. <i>Helmikuun 13 pnä</i>	147
262.	SÄHKE ITÄRINTAMAN VSN:lle. <i>Helmikuun 14 pnä</i> . .	148
263.	SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Helmikuun 18 pnä</i> . .	148
264.	SÄHKE JELATMAN UJESTIN ТрК:lle. <i>Helmikuun 18 pnä</i>	149
265.	SÄHKE P. I. STUČKALLE JA J. A. BERZINSILLE. <i>Helmikuun 19 pnä</i>	149
266.	SÄHKE S. I. GUSEVILLE. <i>Helmikuun 19 pnä</i>	150
267.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Helmikuun 21 pnä</i>	150
268.	TVERIN KUVERNEMENTIN OPETTAJILLE. <i>Helmikuun 22 pnä</i>	151
269.	TODISTUS DANILOVIN KUTOMATEHTAAN EDUSTAJILLE. <i>Helmikuun 24 pnä</i>	151
270.	SÄHKEITÄ M. K. VLADIMIROVILLE. <i>Helmikuun 26 pnä</i>	151—152
	1	151—152
	2	152
271.	SÄHKE S. J. TSEHANOVSKILLE. <i>Helmikuun 26 pnä</i> . .	152
272.	M. M. KOSTELOVSKAJALLE. <i>Helmikuun 27 pnä</i> . . .	153
273.	A. I. SVIDERSKILLE. <i>Helmikuu — maaliskuun alku</i> . .	153

274.	L. A. FOTIJEVALLE. <i>Maaliskuun 4 pnä</i>	153
	1	153
	2	153
275.	VKP(b):n KK:lle. <i>Maaliskuun 4 ja 24 päivän välisenä aikana</i>	154
276.	SÄHKE P. P. MYSHKINILLE. <i>Maaliskuun 8 pnä</i>	154
277.	L. A. FOTIJEVALLE. <i>Maaliskuun 8 pnä</i>	154—155
278.	SÄHKE A. L. KOLEGAJEVILLE. <i>Maaliskuun 10 pnä</i>	155
279.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Maaliskuun 12 pnä</i>	155—156
280.	L. A. FOTIJEVALLE. <i>Maaliskuu, 17 päivän jälkeen</i>	156
281.	G. I. PETROVSKILLE. <i>Maaliskuu, viimeistään 22 pnä</i>	156
282.	SÄHKE V. N. KAJUROVILLE. <i>Maaliskuun 27 pnä</i>	156—157
283.	SISÄASIAIN KANSANKOMISSAARILLE. <i>Huhtikuun 2 pnä</i>	157
284.	SÄHKE G. N. KAMINSKILLE. <i>Huhtikuun 4 pnä</i>	157
285.	SÄHKE 10. ARMEIJAN KOMENTAJALLE. <i>Huhtikuun 4 pnä</i>	158
286.	RADIOSANOMA BÉLA KUNILLE. <i>Huhtikuun 4 pnä</i>	158—159
287.	D. I. KURSKILLE. <i>Huhtikuu, viimeistään 5 pnä</i>	159
288.	SARATOVIN NEUVOSTOVIRASTOILLE (KVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMITEALLE, KVERNEMENTIN TpK:lle, KAUPUNGIN TpK:lle Y.M.). <i>Huhtikuun 5 pnä</i>	160
289.	VASTAUS SKOPININ UJESTIN TALONPOJILLE. <i>Huhtikuun 5 pnä</i>	160
290.	S. P. SEREDALLE JA A. D. TSJURUPALLE. <i>Huhtikuun 7 pnä</i>	160—161
291.	PUHELINSANOMA V. L. PANJUSHKINILLE. <i>Huhtikuun 7 pnä</i>	161
292.	RADIOSANOMIA BÉLA KUNILLE.	161—162

1. Huhtikuun 7 pnä	161—162
2. Huhtikuun 8 pnä	162
293. SÄHKE KNJAGINININ UJESTIN MAAOSASTOLLE. Huhtikuun 8 pnä	162
294. SÄHKE N. N. KUZMINILLE. Huhtikuun 8 pnä	163
295. SÄHKE KAZANIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. Huhtikuun 9 pnä	163
296. SÄHKE S. K. MININILLE. Huhtikuun 11 pnä	163
297. SÄHKE ORELIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. Huhtikuun 12 pnä	164
298. SÄHKE A. M. GORKILLE. Huhtikuun 14 pnä	164
299. SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. Huhtikuun 15 pnä	164—165
300. SÄHKÉ G. J. ZINOVJEVILLE. Huhtikuun 18 pnä	165
301. SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. Huhtikuun 18 pnä	166
302. F. E. DZERZHINSKILLE. Huhtikuun 18 pnä	166
303. TAMBOVIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. Huhtikuun 20 pnä	167—168
304. SÄHKE I. I. VACIETISILLE JA S. I. ARALOVILLE. Huhtikuun 21 tai 22 pnä	168
305. E. M. SKLJANSKILLE. Huhtikuun 24 pnä	169
306. SÄHKE G. J. SOKOLNIKOVILLE. Huhtikuun 24 pnä	169
307. E. M. SKLJANSKILLE. Huhtikuun 26 pnä	170
308. SÄHKE S. I. GUSEVILLE. Huhtikuun 26 pnä	170
309. SÄHKE K. A. MEHONOSHINILLE. Huhtikuun 26 pnä	170—171
310. G. J. ZINOVJEVILLE. Huhtikuun 26 pnä	171
311. V. I. TANEJEVILLE ANNETTU TURVAKIRJA. Huhtikuun 26 pnä	171—172
312. SÄHKE L. B. KAMENEVILLE. Huhtikuun 28 pnä	172

313. V. S. MITSKEVITSHILLE ANNETTU SUOSITUSKIRJE.
Huhtikuun 29 pnä 173
314. PIETARIN JÄRJESTÖILLE. *Huhtikuun loppupuolella* 173—174
315. L. B. KAMENEVILLE. *Huhtikuu* . . . . . 174—175
316. M. M. KOSTELOVSKAJALLE. *Huhtikuu* 175
317. J. E. RUDZUTAKILLE. *Toukokuun 2 pnä* 175
318. E. M. SKLJANSKILLE. *Toukokuun 2 pnä* 175
319. A. J. BADAJEVILLE. *Toukokuun 4 pnä* 176
320. SÄHKE V. A. ANTONOV-OVSEJENKOLLE JA N. I. POD-
VOISKILLE. *Toukokuun 5 pnä* 176
321. G. V. TSHITSHERINILLE JA M. M. LITVINOVILLE.
Toukokuun 6 pnä . . . . . 177—179
322. SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE. *Toukokuun 7 pnä* . . . 179
323. SOSIAALIHUOLLON KANSANKOMISSARIAATILLE. *Tou-
kokuun 10 pnä* 180
324. SÄHKE M. V. FRUNZELLE. *Toukokuun 12 pnä* . . . 180
325. SÄHKE M. I. KALININILLE. *Toukokuun 13 pnä* . . . 180—181
326. SÄHKE G. J. SOKOLNIKOVILLE. *Toukokuun 14 pnä* . 181—182
327. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. *Toukokuun 15 pnä* . . . 182
328. SÄHKE A. V. LUNATSHARSKILLE. *Toukokuun 15 pnä* 182
329. YTPKK:n PUHEMIEHISTÖLLE. *Toukokuun 15 pnä* . . . 183
330. G. J. SOKOLNIKOVILLE. *Toukokuun 20 pnä* . . . . . 183—184
331. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. *Toukokuun 20 pnä* . . . 184
332. SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE. *Toukokuun 20 pnä* . . . 185
333. SÄHKE NOVGORODIN KUVERNEMENTIN TPK:lle.
Toukokuun 20 pnä 185

334. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Toukokuun 22 pnä</i> . . .	186
335. SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. <i>Toukokuun 22 pnä</i> . .	186
336. SÄHKEITÄ TAMBOVIN JA VORONEZHIN KUVERNE- MENTTIEN SOTILASKOMISSAAREILLE. <i>Toukokuun</i> <i>24 pnä</i>	187
1	187
2	187
337. SÄHKE ODESSAN ТрК:lle. <i>Toukokuun 24 pnä</i>	188
338. SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. <i>Toukokuun 24 pnä</i> . .	188
339. SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. <i>Toukokuun 28 pnä</i> . .	189
340. SÄHKE A. A. JOFFELLE. <i>Toukokuun 29 pnä</i>	189—190
341. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Toukokuun 30 pnä</i> . . .	190
342. SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE JA K. J. VOROSHILOVIL- LE. <i>Toukokuun 30 pnä</i>	190—191
343. КК:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE. <i>Toukokuun</i> <i>30 pnä</i>	191
344. VENÄJÄN YLEISESIKUNNALLE. <i>Toukokuun 31 pnä</i> .	191—192
345. KIRJELAPPUJEN VAIHTOA E. M. SKLJANSKIN KANS- SA. <i>Touko- tai kesäkuu</i>	192
346. SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE, K. J. VOROSHILOVILLE, G. N. MELNITSHANSKILLE, F. A. ARTJOMILLE, G. N. KAMINSKILLE. <i>Kesäkuun 1 pnä</i>	192—193
347. SÄHKE V. I. MEZHLAUKILLE JA K. J. VOROSHILOVIL- LE. <i>Kesäkuun 1 pnä</i>	193—194
348. MÄÄRÄYS SIHTEERILLE. <i>Kesäkuun 2 pnä</i>	194
349. SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Kesäkuun 3 pnä</i>	194—195
350. SÄHKE S. I. GUSEVILLE, M. M. LASHEVITSHILLE, K. K. JURENEVILLE. <i>Kesäkuun 3 pnä</i>	195—196
351. SÄHKE ETELÄRINTAMAN VSN:lle. <i>Kesäkuun 3 pnä</i> . .	196

352.	G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Kesäkuu, 3 päivän jälkeen</i>	197
353.	SÄHKE S. I. GUSEVILLE JA M. M. LASHEVITSHILLE. <i>Kesäkuun 4 pnä</i>	197
354.	M. I. LACISILLE. <i>Kesäkuun 4 pnä</i>	198
355.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Kesäkuun 4 pnä</i>	198
356.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Kesäkuun 4 pnä</i>	199
357.	SÄHKE J. V. STALINILLE JA G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 5 pnä</i>	199
358.	SÄHKE A. S. BUBNOVILLE. <i>Kesäkuun 5 pnä</i>	200
359.	SÄHKE 10. ARMEIJAN VSN:n JÄSENELLE D. I. JEFRE- MOVILLE. <i>Kesäkuun 6 pnä</i>	200
360.	SÄHKE G. J. SOKOLNIKOVILLE. <i>Kesäkuun 6 pnä</i>	201
361.	L. D. TROTSKILLE. <i>Kesäkuun 6 pnä</i>	201
362.	SÄHKE S. I. GUSEVILLE JA M. M. LASHEVITSHILLE. <i>Kesäkuun 6 pnä</i>	202
363.	E. M. SKLJANSKILLE. <i>Kesäkuun 8 pnä</i>	202—203
364.	SÄHKEITÄ S. I. GUSEVILLE JA M. M. LASHEVITSHILLE. <i>Kesäkuun 11 pnä</i>	203—204
	1	203
	2	204
	3	204
365.	SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. <i>Kesäkuun 11 pnä</i>	204—205
366.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Kesäkuun 13 pnä</i>	205
367.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Kesäkuun 16 pnä</i>	206
368.	VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE JA TA- SAVALLAN VSN:lle. <i>Kesäkuun 16 pnä</i>	206—207
369.	VKP:n KK:lle. <i>Kesäkuun 17 pnä</i>	207
370.	VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE. <i>Kesä- kuu, ennen 18 päivää</i>	207—208

371.	SÄHKE M. M. LASHEVITSHILLE. <i>Kesäkuun 18 pnä</i> . . .	208
372.	SUORAA LINJAA LÄHETETTY VASTAUS V. I. NEVSKILLE JA L. S. SOSNOVSKILLE. <i>Kesäkuun 20 pnä</i> . . .	209
373.	SÄHKE ETELÄRINTAMAN VSN:lle. <i>Kesäkuun 21 pnä</i>	209
374.	SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. <i>Kesäkuun 21 pnä</i> . . .	210
375.	A. I. SVIDERSKILLE TAI A. D. TSJURUPALLE. <i>Kesäkuun 23 pnä</i>	210
376.	SÄHKE M. M. LASHEVITSHILLE JA K. K. JURENEVILLE. <i>Kesäkuun 27 pnä</i>	211
377.	E. M. SKLJANSKILLE. <i>Kesä- ja heinäkuun vaihteessa</i> . . .	211
378.	SÄHKE M. V. FRUNZELLE. <i>Heinäkuun 1 pnä</i> . . .	212
379.	SÄHKE POROHOVYJEN PIIRIN EDUSTAJANEUVOSTOLLE. <i>Heinäkuun 2 pnä</i>	212
380.	A. M. GORKILLE. <i>Heinäkuun 5 pnä</i>	213
381.	E. M. SKLJANSKILLE. <i>Heinäkuun 5 pnä</i>	213
382.	NIZHNI NOVGORODIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. <i>Heinäkuun 8 pnä</i>	214
383.	SÄHKE ETELÄRINTAMAN VSN:lle. <i>Heinäkuun 8 pnä</i> . . .	214—215
384.	E. M. SKLJANSKILLE. <i>Heinäkuun 8 pnä</i>	215
385.	SÄHKE V. A. RADUS-ZENKOVITSHILLE. <i>Heinäkuun 11 pnä</i>	215—216
386.	SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE, N. I. PODVOISKILLE, KAIKILLE UKRAINAN SOTILASKOMISSAAREILLE. <i>Heinäkuun 11 pnä</i>	216
387.	N. P. GORBUNOVILLE. <i>Heinäkuu, ennen 14 päivää</i> . . .	217
388.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Heinäkuun 15 pnä</i> . . .	217
389.	J. S. HANECKILLE. <i>Heinäkuun 16 pnä</i>	217—218
	1	217
	2	218

390.	SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. <i>Heinäkuun 16 pnä</i> . . .	218
391.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Heinäkuun 17 pnä</i>	218
392.	SÄHKE J. V. STALINILLE. <i>Heinäkuun 18 pnä</i>	219
393.	SÄHKE ITÄRINTAMAN VSN:lle. <i>Heinäkuun 19 pnä</i> .	219
394.	MOSKOVAN ERIKOISKOMISSIION TALOUSOSASTON LASKUUN TEHTY MERKINTÖ. <i>Heinäkuun 19 pnä</i>	220
395.	V. P. MILJUTINILLE JA P. I. POPOVILLE. <i>Heinäkuun 22 pnä</i>	220—221
396.	SÄHKE M. V. FRUNZELLE. <i>Heinäkuun 25 pnä</i> . . .	221
397.	SÄHKE N. V. KRYLENKOLLE. <i>Heinäkuun 25 pnä</i> . .	221—222
398.	P. I. VOJEVODININ SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MÄÄRÄYS. <i>Heinäkuun 25 pnä</i>	222
399.	SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Heinäkuun 28 pnä</i> . . .	222—223
400.	SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Heinäkuun 29 pnä</i> . . .	223
401.	BÉLA KUNILLE. <i>Heinäkuun loppu</i>	223—224
402.	G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Elokuun 3 tai 4 pnä</i>	224
403.	SIPERIAN ASIOITA HOITAVAN KOMISSIION KIRJEESEEN KIRJOITETTU MÄÄRÄYS. <i>Elokuun 5 pnä</i> . . .	224—225
404.	L. D. TROTSKILLE. <i>Elokuun 7 pnä</i>	225
405.	SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuun 7 pnä</i>	225—226
406.	VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNALLE. <i>Elokuun 8 pnä</i>	226
407.	SÄHKE JEVETSKILLE. <i>Elokuun 8 pnä</i>	226—227
408.	SÄHKE I. T. SMILGALLE, M. M. LASHEVITSHILLE, G. J. SOKOLNIKOVILLE. <i>Elokuun 13 pnä</i>	227
409.	J. D. STASOVALLE. <i>Elokuun 13 pnä</i>	227
410.	M. K. VLADIMIROVILLE. <i>Elokuun 14 pnä</i>	228

411. SÄHKE I. T. SMILGALLE. *Elokuu, aikaisintaan 16 pnä* 228
412. SÄHKE 10. JA 4. ARMEIJAN VSN:lle. *Elokuun 20 pnä* 229
413. MOSKOVAN NEUVOSTON ELINTARVIKEOSASTON MAATALOUS-ALAOSASTOLLE. *Elokuun 23 pnä* 229
414. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Elokuun 26 pnä* 230
415. SÄHKE N. OSINSKILLE. *Elokuun 26 pnä* 230
416. KIRJELAPPU SIHTEERILLE. *Elokuun 26 tai 27 pnä* . 230—231
417. SÄHKE M. M. LASHEVITSHILLE. *Elokuun 28 pnä* . . 231
418. E. M. SKLJANSKILLE. *Elokuun 30 pnä* . . . . . 231—232
419. RADIOSANOMA TASHKENTIN TPK:lle. *Elokuun 30 pnä* 232
420. E. M. SKLJANSKILLE JA I. T. SMILGALLE. *Kesä* . . 232—233
421. SÄHKE J. V. STALINILLE. *Syyskuun 1 pnä* 233
422. SÄHKE L. D. TROTSKILLE, L. P. SEREBRJAKOVILLE, M. M. LASHEVITSHILLE. *Syyskuun 6 pnä* . . . . . 233—234
423. KAIKKIEN KOMISSARIAATTIEN KOLLEGIOIDEN JÄSENILLE JA KANSANKOMISSAAREILLE. *Syyskuun 6 pnä* 234
424. K. F. MARTINOVITSHIN RAPORTTIIN TEHDYT MERKINNÖT JA L. D. TROTSKILLE, F. E. DZERZHINSKILLE JA VKP(b):n KK:lle OSOITETTU HUOMAUTUS. *Syyskuun 12 pnä* . . . . . 234—235
425. J. V. STALINILLE JA M. F. VLADIMIRSKILLE. *Syyskuun 12 pnä* 235
426. A. M. GORKILLE. *Syyskuun 15 pnä* . . . . . 235—237
427. L. D. TROTSKILLE, L. P. SEREBRJAKOVILLE, M. M. LASHEVITSHILLE. *Syyskuun 16 pnä* 238
428. A. M. GORKILLE. *Syyskuu, aikaisintaan 26 pnä* . . . 238
429. KKTN:n VARAPUHEENJOHTAJALLE. *Syyskuun 30 pnä* 239
430. E. M. SKLJANSKILLE. *Syyskuu* 239

431.	SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Lokakuun 2 pnä</i>	240
432.	I. T. SMILGALLE. <i>Lokakuun 4 pnä</i>	240
433.	SÄHKE ORENBURGIN KUVERNEMENTIN PUOLUEKOMITEALLE JA TpK:lle. <i>Lokakuun 8 pnä</i>	241
434.	PIETARIN KUVERNEMENTIN TpK:n TOVEREILLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	241
435.	G. V. TSHITSHERININ KIRJEeseen TEHTYJÄ HUOMAUTUKSIA. <i>Lokakuun 12 pnä</i>	242
436.	SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE JA M. V. FRUNZELLE. <i>Lokakuun 13 pnä</i>	243
437.	ALANKOMAIDEN KOMMUNISTEILLE. <i>Lokakuun 14 pnä</i>	243
438.	V. A. AVANESOVILLE, E. M. SKLJANSKILLE, M. I. ROGOVILLE, F. F. SYROMOLOTOVILLE, V. P. MILJUTINILLE. <i>Lokakuun 15 pnä</i>	244
39.	E. M. SKLJANSKILLE, N. A. SEMASHKOLLE JA L. B. KAMENEVILLE. <i>Lokakuun 15 pnä</i>	244—245
440.	SÄHKE G. N. KAMINSKILLE. <i>Lokakuun 16 pnä</i>	245
441.	L. D. TROTSKILLE. <i>Lokakuun 17 pnä</i>	245—246
442.	I. N. SMIRNOVIN SÄHKEeseen MERKITYY MÄÄRÄYS. <i>Lokakuun 17 pnä</i>	246
443.	SÄHKE M. V. FRUNZELLE. <i>Lokakuun 18 pnä</i>	247
444.	SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Lokakuun 18 pnä</i>	247
445.	SÄHKE B. I. GOLDBERGILLE. <i>Lokakuun 19 pnä</i>	248
446.	SÄHKE A. D. NAGLOVSKILLE. <i>Lokakuun 19 pnä</i>	248
447.	SÄHKE L. D. TROTSKILLE JA G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Lokakuun 20 pnä</i>	249
448.	SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	249
449.	SÄHKE V. M. GITTISILLE JA A. I. POTJAJEVILLE. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	250

450. L. D. TROTSKILLE. Lokakuun 22 pnä	250—251
451. L. D. TROTSKILLE. Lokakuun 22 pnä	251
452. VKP(b);n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN KAIKILLE JÄSE- NILLE. Lokakuun 22 pnä	251—252
453. SÄHKE ORELIN TpK:n PUHEENJOHTAJALLE. Loka- kuun 22 pnä	252
454. SÄHKE L. D. TROTSKILLE JA G. J. ZINOVJEVILLE. Lokakuun 24 pnä	252—253
455. ETELÄRINTAMAN VSN:lle. Lokakuun 25 pnä	253
456. SÄHKE K. A. PETERSONILLE. Lokakuun 25 pnä	253—254
457. SÄHKE PUGATSHOVIN UJESTIN ELINTARVIKENEU- VOTTELUKUNNALLE. Lokakuun 26 pnä	254
458. KAIKILLE NEUVOSTOVIRASTOILLE JA SOTILASVI- RANOMAISILLE. Lokakuun 27 pnä	254
459. TH. A. ROTHSTEINILLE. Lokakuun 27 pnä	254—255
460. M. A. SEMASHKOLLE. Lokakuun 27 pnä	255
461. V. A. KUGUSHEVILLE. Lokakuun 28 pnä	255—256
462. SÄHKE D. N. AVROVILLE, J. H. PETERSILLE, V. G. GROMANILLE. Lokakuun 28 pnä	256
463. Z. P. SOLOVJOVILLE. Marraskuun 1 pnä	257
464. SÄHKE L. D. TROTSKILLE JA G. J. ZINOVJEVILLE. Marraskuun 1 pnä	257—258
465. SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE. Marraskuun 1 pnä	258
466. SÄHKE B. I. GOLDBERGILLE. Marraskuun 1 pnä	258
467. SÄHKE M. V. FRUNZELLE. Marraskuun 2 pnä	259
468. L. D. TROTSKILLE. Marraskuu, viimeistään 6 pnä	259
469. SÄHKE N. P. BRJUHANOVILLE. Marraskuun 11 pnä	260
470. TURVEKOMITEALLE. Marraskuun 11 pnä	260

471. J. M. POPOVALLE. *Marraskuun 20 pnä* 261
472. SÄHKE 3. ARMEIJAN VSN:lle, PERMIN KUVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMISSAARILLE, PERMIN RADAN KOMISSAARILLE JA JEKATERINBURGIN KUVERNEMENTIN ELINTARVIKEKOMISSAARILLE. *Marraskuun 20 pnä* . . . . . 261—262
473. A. S. JENUKIDZELLE. *Marraskuun 21 pnä* 262
474. SÄHKE B. S. WEISBRODILLE. *Marraskuun 25 pnä* 263
475. N. A. SEMASHKOILLE. *Marraskuun 27 pnä* 263
476. V. P. MILJUTINILLE. *Marraskuun 27 pnä* . . . . . 263—264
477. NEUVOSTOJEN VII EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE. *Joulukuu, aikaisintaan 5 pnä, viimeistään 9 pnä* 264
478. J. D. STASOVALLE. *Joulukuu, 9 päivän jälkeen* 265
479. VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOTOIMIKUNNALLE. *Joulukuun 10 pnä* 265
480. SÄHKE SH. Z. ELIAVALLE, J. E. RUDZUTAKILLE, V. V. KUIBYSHEVILLE. *Joulukuun 11 pnä* . . . . . 265—266
481. A. K. PAIKESIN SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA KIRJELAPPU VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOTOIMIKUNNALLE. *Joulukuu, aikaisintaan 11 pnä, viimeistään 16 pnä* 266
482. G. J. ZINOVJEVILLE. *Joulukuun 15 pnä* . . . . . 266—267
483. SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE. *Joulukuun 15 pnä* 267
484. L. B. KRASINILLE. *Joulukuun 17 pnä* . . . . . 267—268
485. VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOTOIMIKUNNALLE. *Joulukuu, viimeistään 18 pnä* 268
486. SH. Z. ELIAVALLE. *Joulukuun 19 pnä* 269
487. SÄHKE RJAZANIIN. *Joulukuun 21 pnä* . . . . . 269—270
488. PIENELLE KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTOLLE. *Joulukuun 22 pnä* . . . . . 270—271

489. G. J. ZINOVJEVILLE. *Joulukuun 23 pnä* . . . . . 271—272
490. MÄÄRÄYS SIHTEERILLE. *Joulukuu, aikaisintaan 25 pnä* 272
491. SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE. *Joulukuun 26 pnä* . . . 272
492. SÄHKE T. V. SAPRONOVILLE. *Joulukuun 26 pnä* . . 273
493. G. V. TSHITSHERINILLE. *Joulukuun 27 pnä* 273
494. VALISTUSTOIMINTAKESKUSTEN KESKUSKOLLEGIOLLE. *Joulukuun 30 pnä* 274

1920

495. S. B. BRITSHKINALLE. *Tammikuun alku* 275
496. MÄÄRÄYS SIHTEERILLE. *Tammikuun 2 pnä* 275
497. PODOLSKIN UJESTIN ТрК:lle. *Tammikuun 2 pnä* . . . 276
498. G. V. TSHITSHERINILLE. *Tammikuun 4 pnä* . . . . . 276—277
499. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. *Tammikuun 4 pnä* . 278
500. A. I. SVIDERSKILLE. *Tammikuun 5 pnä* 278
501. VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE. *Tammikuu, aikaisintaan 5 pnä, viimeistään 23 pnä* 278—279
502. SÄHKE 3. ARMEIJAN VSN:lle. *Tammikuun 12 pnä* . 279
503. SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE. *Tammikuun 12 pnä* . . 279—280
504. KAIKILLE KKN:n JÄSENILLE. *Tammikuun 12 pnä* . . 280
505. S. I. SYRISOVIN SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MIELIPIDE. *Tammikuu, aikaisintaan 13 pnä, viimeistään 15 pnä* . . . . . 280—281
506. HIILIKOMITEALLE. *Tammikuun 14 pnä* 281
507. M. N. POKROVSKILLE. *Tammikuun 15 pnä* . . . . . 281—282
508. KKTN:n ÖLJYTEOLLISUUDEN PÄÄKOMITEALLE. *Tammikuun 15 pnä* 282

509. SÄHKE K. G. MJASKOVILLE. *Tammikuun 15 pnä* . . . 282—283
510. LISÄYS L. D. TROTSKIN SÄHKEESEEN. *Tammikuun 17 pnä* 283
511. KIRJELAPPU SIHTEERILLE. *Tammikuun 18 pnä* . . . 283
512. L. B. KAMENEVILLE. *Tammikuun 20 pnä* 284
513. SÄHKE H. J. JUMAGULOVILLE. *Tammikuu, 20 päivän jälkeen* . . . . . 284—285
514. SÄHKE 5. ARMEIJAN VSN:lle. *Tammikuun 21 pnä* . . . 285
515. N. N. KRESTINSKILLE. *Tammikuu, viimeistään 23 pnä* 286
516. SÄHKE 1. TYÖARMEIJAN VSN:lle. *Tammikuun 23 pnä* . . . 286
517. VENÄJÄN TIETOTOIMISTOLLE. *Tammikuun 27 pnä* . . . 287
518. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. *Tammikuun loppu* . . . 287
519. SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN KUVERNEMENTIN TPK:n PUHEENJOHTAJALLE. *Helmikuun 5 pnä* 288
520. SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN EK:n PUHEENJOHTAJALLE. *Helmikuun 5 pnä* 288
521. SÄHKE S. T. KOVYLKINILLE. *Helmikuun 7 pnä* 289
522. SÄHKE TYÖARMEIJAN VSN:lle. *Helmikuun 10 pnä* . . . 289
523. SÄHKE J. V. STALINILLE. *Helmikuun 10 pnä* 290
524. S. P. SEREDALLE JA A. D. TSJURUPALLE. *Helmikuun 14 pnä* . . . . . 290—291
525. SÄHKE I. T. SMILGALLE JA G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Helmikuun 17 pnä* . . . . . 291—292
526. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. *Helmikuun 19 pnä* 292
527. VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE. *Helmikuun 19 pnä* . . . . . 292—293
528. SÄHKE J. V. STALINILLE. *Helmikuun 20 pnä* 293

529. SÄHKE D. Z. MANUILSKILLE. *Helmikuun 22 pnä* . . . 293—294
530. SÄHKE H. G. RAKOVSKILLE. *Helmikuun 23 pnä* . . . 294
531. ZALYGININ SÄHKEESEEN KIRJOITETTU MÄÄRÄYS.
Helmikuu, aikaisintaan 24 pnä . . . . . 294—295
532. SÄHKE SAMARAN JA SARATOVIN KUVERNEMENTTIEN
PUOLUEKOMITEALLE JA TOIMEENPANEVALLE KOMI-
TEALLE. *Helmikuun 25 pnä* 295
533. ELINTARVIKEKOMISSARIAATIN KOLLEGION JÄSENIL-
LE. *Helmikuun 25 pnä* 296
534. V. N. LOBOVALLE, A. J. MINKINILLE, J. M. JAROS-
LAVSKILLE. *Helmikuun 26 pnä* . . . . . 296—297
535. SÄHKE F. F. RASKOLNIKOVILLE. *Helmikuun 27 pnä* 297
536. ELINTARVIKEKOMISSARIAATIN KOLLEGION JÄSENIL-
LE. *Helmikuun 27 pnä* 298
537. K. A. ALFJOROVILLE. *Helmikuun 27 pnä* 298
538. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Helmikuun 28 pnä* . . . 299
539. SÄHKE J. V. STALINILLE. *Helmikuun 28 pnä* . . . 299
540. L. B. KAMENEVILLE. *Helmikuun loppu — maaliskuun*
alku 300
541. L. B. KRASINILLE. *Aikaisintaan maaliskuun 1 pnä* . . . 300
542. LANSBURYA VARTEN. *Maaliskuun 2 pnä* 300
543. SÄHKE I. T. SMILGALLE JA G. K. ORDZHONIKIDZEL-
LE. *Maaliskuun 3 pnä* 301
544. SÄHKE N. N. KUZMINILLE. *Maaliskuun 5 pnä* . . . 301—302
545. S. J. TSHUTSKAJEVILLE. *Maaliskuun 5 pnä* 302
546. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. *Maaliskuun 7 pnä* . . . 302—303
547. SÄHKE L. D. TROTSKILLE. *Maaliskuu, aikaisintaan*
8 pnä, viimeistään 20 pnä . . . . . 303—304
548. SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE. *Maaliskuun 9 pnä* . . . 304

549.	SÄHKE A. LOMOVILLE. <i>Maaliskuun 9 pnä</i>	304
550.	MÄÄRÄYS KANSANKOMISSARIAATEILLE. <i>Maaliskuun 10 pnä</i>	305
551.	VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE. <i>Maaliskuun 11 pnä</i>	305
552.	SÄHKE J. S. UNSCHLICHTILLE. <i>Maaliskuun 11 pnä</i>	306
553.	SÄHKE F. F. RASKOLNIKOVILLE JA S. M. KIROVILLE. <i>Maaliskuun 14 pnä</i>	306
554.	SÄHKE BOROTBALAISTEN YLEISUKRAINALAISEN KONFERENSSIN PUHEMIEHISTÖLLE. <i>Maaliskuun 16 pnä</i>	307
555.	L. B. KRASINILLE. <i>Maaliskuun 16 pnä</i>	307
556.	L. B. KRASINILLE. <i>Maaliskuu, 16 päivän jälkeen.</i>	307
557.	TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE. <i>Maaliskuun 16 päivän jälkeen</i>	308
558.	SÄHKE A. M. GORKILLE. <i>Maaliskuun 19 pnä</i> . . .	308—309
559.	SÄHKE B. I. GOLDBERGILLE. <i>Maaliskuun 20 pnä</i> . .	309
560.	K. B. RADEKILLE. <i>Maaliskuu, aikaisintaan 23 pnä</i> .	309
561.	PUHELINSANOMA J. V. STALINILLE. <i>Maaliskuun 24 pnä</i>	310
562.	SÄHKE A. J. SHUMSKILLE. <i>Maaliskuun 24 pnä</i> . .	310—311
563.	YTpKK:lle. <i>Maaliskuun 24 pnä</i>	311
564.	EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE SÄHKEEN LÄHETTÄMISESTÄ SH. Z. ELI-AVALLE JA J. E. RUDZUTAKILLE. <i>Maaliskuun 24 pnä</i>	311—312
565.	A. I. SVIDERSKILLE. <i>Maaliskuu, aikaisintaan 24 pnä</i>	312
566.	VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOTOIMIKUNNALLE. <i>Maaliskuun 26 pnä</i>	313
567.	A. I. RYKOVILLE. <i>Maaliskuun 28 pnä</i>	313

568. N. N. KRESTINSKILLE. <i>Viimeistään maaliskuussa</i> . . .	314
569. J. D. STASOVALLE. <i>Viimeistään maaliskuussa</i>	314
570. A. D. TSJURUPALLE. <i>Viimeistään maaliskuussa</i>	315
571. A. V. LUNATSHARSKILLE. <i>Maaliskuu</i>	315
572. I. I. HODOROVSKILLE. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	315—316
573. SÄHKE SAMARAN KUVERNEMENTIN ТрК:lle. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	316
574. SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. <i>Huhtikuun 15 pnä</i>	316—317
575. F. E. DZERZHINSKILLE. <i>Huhtikuun 16 pnä</i>	317
576. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Huhtikuun 16 pnä</i>	318
577. A. V. LUNATSHARSKIN KIRJEESEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MÄÄRÄYS. <i>Huhtikuun 17 pnä</i>	318—319
578. SÄHKEITÄ G. L. PJATAKOVILLE. <i>Huhtikuun 20 pnä</i>	319
1	319
2	319
579. PIETARIN NEUVOSTOLLE. <i>Huhtikuun 22 pnä</i>	320
580. L. B. KRASININ KIRJELAPPUUN TEHTY MERKINTÖ. <i>Huhtikuu, ennen 28 päivää</i>	320
581. G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Toukokuun alussa</i>	320—321
582. N. A. SEMASHKOLLE. <i>Toukokuun 3 pnä</i>	321
583. SÄHKE F. J. KONILLE. <i>Toukokuun 4 pnä</i>	322
584. L. D. TROTSKILLE. <i>Toukokuun 4 pnä</i>	322
585. VKP(b):n KK:n SIHTEERISTÖLLE. <i>Toukokuu, viimeistään 5 pnä</i>	322—323
586. VKP(b):n KK:n ORGANISAATIOITOIMIKUNNAN JÄSENILLE. <i>Toukokuun 7 pnä</i>	323
587. BASINILLE. <i>Toukokuun 7 pnä</i>	323

588. SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Toukokuu, aikaisintaan 7 pnä, viimeistään 12 pnä* 324
589. SÄHKE L. B. KRASINILLE. *Toukokuun 11 pnä* 324
590. A. J. BADAJEVILLE. *Toukokuun 16 pnä* . . . . . 324—325
591. L. A. FOTIJEVALLE. *Toukokuun 25 pnä* 325
592. RADIOSANOMA M. V. FRUNZELLE. *Toukokuun 25 pnä* 325—326
593. KAIKILLE KANSANKOMISSAAREILLE. *Toukokuun 26 pnä* 326
594. L. A. FOTIJEVALLE. *Toukokuun 27 pnä* 326
595. KAUKASIAN RINTAMAN VSN:n SÄHKEESEEN TEHTY MERKINTÖ. *Toukokuu, aikaisintaan 27 pnä* 327
596. G. V. TSHITSHERINILLE. *Toukokuun 30 pnä* 327
597. SÄHKE NIZHNI NOVGORODIN KUVERNEMENTIN ТрК:n PUHEENJOHTAJALLE. *Toukokuun 31 tai kesäkuun 1 pnä* . . . . . 327—328
598. SÄHKE J. V. STALINILLE. *Kesäkuun 2 pnä* 328
599. KIRJELAPPU SIHTEERILLE. *Kesäkuun 2 pnä* 329
600. MÄÄRÄYS SIHTEERILLE. *Kesäkuun 2 pnä* 329
601. SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Kesäkuun 3 pnä* 329—330
602. L. D. TROTSKILLE. *Kesäkuun 3 pnä* 330
603. N. N. KRESTINSKILLE. *Kesäkuun 4 pnä* . . . . . 330—331
604. V. V. VOROVSKILLE JA V. P. MILJUTINILLE. *Kesäkuun 4 pnä* 331
605. L. D. TROTSKILLE. *Kesäkuun 4 pnä* . . . . . 331—332
 1 . . . . . 331—332
 2 332
606. KIRJELAPPUJEN VAIHTOA K. A. ALFJOROVIN KANSASA. *Kesäkuun 4 pnä* 332
607. S. I. BOTINILLE. *Kesäkuun 4 pnä* . . . . . 332—333

608.	V. A. OBUHILLE. <i>Kesäkuun 5 pnä</i>	333
609.	SÄHKE IRKUTSKIN KUVERNEMENTIN ТрК:lle TAI VAL- LANKUMOUSKOMITEALLE. <i>Kesäkuun 10 pnä</i>	334
610.	G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Kesäkuun 11 pnä</i>	334—335
611.	D. I. LESHTSHENKOLLE. <i>Kesäkuun 12 pnä</i>	335
612.	MOSKOVAN EDUSTAJANEUVOSTON POLTTOAINEOSAS- TOON. <i>Kesäkuun 16 pnä</i>	335—336
613.	A. M. GELLERILLE. <i>Kesäkuun 18 pnä</i>	336
614.	NEUVOSTOJEN 2. TALON ISÄNNÖITSIJÄLLE. <i>Kesä- kuun 19 pnä</i>	337
615.	AMERIKKALAISEN YHTIÖN KANSSA SOLMITTAVAA SOPIMUSTA KOSKEVAAN P. V. BUHARTSEVIN SÄHKEE- SEEN TEHDYT MERKINNÖT JA MÄÄRÄYS SIHTEERIL- LE. <i>Kesäkuun 19 pnä</i>	337—338
616.	A. N. MERJOZHINILLE. <i>Kesäkuun 21 ja heinäkuun 26 päivän välisenä aikana</i>	338—339
617.	MAATALOUSKOMISSAARILLE JA ELINTARVIKEKOMIS- SAARILLE. <i>Kesäkuun 22 pnä</i>	339
618.	PUHELINSANOMA MOSKOVAN KUVERNEMENTIN PO- DOLSKIN UJESTIN ТрК:lle. <i>Kesäkuun 22 pnä</i>	340
619.	G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Kesäkuun 24 pnä</i>	340
620.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 25 pnä</i>	340—341
621.	SIPERIAN NEUVOSTOVIRASTOILLE. <i>Kesäkuun 26 pnä</i>	341
622.	MÄÄRÄYS SIHTEERILLE. <i>Kesäkuun 28 pnä</i>	342
623.	SÄHKE A. J. BADAJEVILLE JA MÄÄRÄYS D. I. KURS- KILLE. <i>Kesäkuun 29 pnä</i>	342
624.	A. M. NIKOLAJEVILLE. <i>Kesäkuun 29 pnä</i>	343
625.	MOSKOVAN NEUVOSTON PUHEMIEHISTÖLLE. <i>Kesä- kuun 29 pnä</i>	343
626.	G. K. ORDZHONIKIDZELLE. <i>Kesäkuun 29 tai 30 pnä</i>	344

627. I. N. SMIRNOVIN KIRJEESEEN KIRJOITETTU PÄÄTÖS.
Heinäkuun 3 ja 13 päivän välisenä aikana . . . . . 344—345
628. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuun 4 pnä* 345
629. G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuu, ennen 6 päivää* 346
1 346
2 346
3 346
630. G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuun 7 pnä* . . . . . 346—347
631. A. M. NIKOLAJEVILLE. *Heinäkuu, aikaisintaan 7 pnä* 347
632. M. M. GRUSENBERGILLE. *Heinäkuun 8 pnä* . . . . . 347—348
633. TERVEYDENHUOLTOKOMISSARIAATTIIN. *Heinäkuun
8 pnä* 348
634. VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENIL-
LE. *Heinäkuun 9 pnä* 349
635. L. B. KAMENEVILLE JA G. V. TSHITSHERINILLE.
Heinäkuun 10 pnä 349
636. I. N. SMIRNOVIN SÄHKEESEEN TEHDYT MERKINNÖT
JA MIELIPIDE. *Heinäkuun 11 pnä* 350
637. E. M. SKLJANSKILLE. *Heinäkuun 11 ja 15 päivän vä-
lisenä aikana* 350
638. E. M. SKLJANSKILLE. *Heinäkuun 12 tai 13 pnä* 351
639. TH. A. ROTHSTEINILLE. *Heinäkuun 15 pnä* . . . . . 351—352
640. PIENELLE KKN:lle. *Heinäkuun 15 pnä* 352
641. PUHELINSANOMA L. B. KAMENEVILLE. *Heinäkuun
17 pnä* . . . . . 352—353
642. VKP(b):n KK:n PUOLAN-TOIMIKUNNALLE. *Heinäkuun
28 pnä* . . . . . 353—354
643. TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON JÄSENILLE. *Heinä-
kuun loppu* . . . . . 354—356
644. SÄHKE I. N. SMIRNOVILLE. *Elokuun 2 pnä* 356

645. SÄHKE J. V. STALINILLE. *Elokuun 3 pnä* . . . . . 356—357
646. I. T. SMILGALLE JA M. N. TUHATSHEVSKILLE. *Elokuun 3 pnä* 357
647. L. B. KAMENEVILLE. *Elokuu, viimeistään 5 pnä* 357
648. SÄHKE J. V. STALINILLE. *Elokuun 7 pnä* 358
649. SÄHKE I. T. SMILGALLE, F. E. DZERZHINSKILLE JA J. J. MARCHLEWSKILLE. *Elokuun 9 pnä* 358
650. PIETARIN NEUVOSTOLLE. *Elokuun 10 pnä* 359
651. SÄHKE A. G. BELOBORODOVILLE. *Elokuun 10 pnä* . . . . . 359—360
652. SÄHKE K. H. DANISHEVSKILLE. *Elokuun 11 pnä* 360
653. N. N. KRESTINSKILLE. *Elokuun 11 pnä* 360
654. N. N. KRESTINSKILLE. *Elokuun 11 pnä* 361
655. PIENELLE KKN:lle. *Elokuu, aikaisintaan 11 pnä* 361
656. D. I. KURSKILLE. *Elokuu, viimeistään 12 pnä* . . . . . 361—362
657. E. M. SKLJANSKILLE. *Elokuun 12 pnä* 362
658. N. N. KRESTINSKILLE. *Elokuun 12 pnä* 362
659. SÄHKE G. J. ZINOVJEVILLE. *Elokuun 13 pnä* 363
660. KIRJE G. V. TSHITSHERINILLE JA SÄHKE L. B. KAMENEVILLE. *Elokuun 14 pnä* . . . . . 363—364
661. E. M. SKLJANSKILLE. *Elokuu, aikaisintaan 14 pnä* 364
662. KAUKASIAN KYLPYLÄ- JA PARANTOLAHALLINNOLE. *Elokuun 17 pnä* 365
663. SÄHKE K. H. DANISHEVSKILLE. *Elokuun 17 pnä* 365
664. SÄHKE I. T. SMILGALLE. *Elokuun 18 pnä* . . . . . 365—366
665. SÄHKE I. T. SMILGALLE. *Elokuun 19 pnä* 366
666. SÄHKE K. B. RADEKILLE. *Elokuun 19 pnä* . . . . . 366—367

667. SÄHKE V. P. ZATONSKILLE. *Elokuun 19 pnä* 367
668. M. N. POKROVSKILLE. *Elokuu, viimeistään 20 pnä* 367—368
669. SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Elokuun 20 pnä* 368
670. SÄHKE K. B. RADEKILLE, F. E. DZERZHINSKILLE JA
KAIKILLE PUOLAN KK:n JÄSENILLE. *Elokuun 20 pnä* 368—369
671. SÄHKE L. B. KAMENEVILLE JA KIRJELAPPU G. V.
TSHITSHERINILLE. *Elokuun 20 pnä* 369
672. EHDOTUS V. S. MICKEVICIUS-KAPSUKASILLE LÄHE-
TETTÄVÄSTÄ SÄHKEESTÄ VKP(b):n KK:n POLIITTISEL-
LE TOIMIKUNNALLE. *Elokuun 20 pnä* 370
673. G. J. ZINOVJEVILLE. *Elokuun 20 pnä* . . . . . 370—371
674. MÄÄRÄYS SIHTEERILLE. *Elokuu, ennen 21 päivää* . . . 371
675. VKP(b):n KK:n ORGANISAATIO TOIMIKUNNALLE. *Elo-
kuun 24 pnä* 371
676. G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Elokuu, ennen 27 päivää* 372
677. PIENELLE KKN:lle. *Elokuun 27 pnä* 372
678. N. N. KRESTINSKILLE. *Elokuun 27 pnä* . . . . . 372—373
679. F. E. DZERZHINSKILLE. *Elokuu, aikaisintaan 28 pnä* 373
680. PIENELLE KKN:lle. *Elokuun 31 pnä* 373
681. SÄHKE G. K. ORDZHONIKIDZELLE. *Syyskuun 2 pnä* 374
682. N. N. KRESTINSKILLE. *Syyskuun 2 pnä* 374
683. N. E. NIKULINAN KIRJEESEEN MERKITYY MÄÄRÄYS.
Syyskuu, aikaisintaan 3 pnä . . . . . 374—375
684. SÄHKE PODOLSKIN UJESTIN ELINTARVIKEDI-
TEALLE. *Syyskuun 6 pnä* 375
685. L. A. FOTIJEVALLE. *Syyskuun 6 pnä* 376
686. L. D. TROTSKILLE. *Syyskuun 8 pnä* 376
687. L. D. TROTSKILLE. *Syyskuun 9 pnä* 377

688. PUHELINSANOMA A. I. RYKOVILLE JA A. M. LEZHAVALLE. *Syyskuun 10 pnä* . . . . . 377—378
689. I. G. RUDAKOVILLE. *Syyskuun 10 pnä* 378
690. SÄHKE V. J. TSHUBARILLE JA V. N. KSANDROVILLE. *Syyskuun 13 tai 14 pnä* . . . . . 378—379
691. SÄHKE KAUKASIAN RINTAMAN VSN:lle. *Syyskuun 13 tai 14 pnä* 379
692. V. A. AVANESOVILLE. *Syyskuun 14 pnä* . . . . . 379—380
693. M. I. KALININILLE. *Syyskuun 16 pnä* 380
694. A. M. LEZHAVALLE. *Syyskuun 16 pnä* 380
695. A. M. LEZHAVALLE. *Syyskuun 20 pnä* 381
696. S. S. KAMENEVIN KIRJELMÄÄN TEHDYT MERKINNÖT JA HUOMAUTUS G. V. TSHITSHERINILLE. *Syyskuun 23 pnä* 381
697. SÄHKE A. A. JOFFELLE. *Syyskuun 23 pnä* 382
698. G. V. TSHITSHERINILLE. *Syyskuu, aikaisintaan 24 pnä* 382
699. S. I. HILLERSONILLE. *Syyskuun 25 pnä* 383
700. N. A. SEMASHKOLLE. *Syyskuun 25 pnä* 383
701. SIPERIAN VALLANKUMOUSKOMITEALLE. *Syyskuun 26 pnä* 384
702. KIRJELAPPU G. M. KRZHIZHANOVSKILLE JA GOELRON TIEDONANTOLEHDEN 5. N:OON TEHDYT HUOMAUTUKSET. *Syyskuun 26 pnä* . . . . . 384—385
703. N. P. BRJUHANOVILLE. *Syyskuun 27 pnä* 386
704. KIRJELAPPU SIHTEERILLE. *Syyskuu, aikaisintaan 28 pnä* 386
705. N. N. KRESTINSKILLE. *Syyskuu, viimeistään 29 pnä* 386—387
706. M. I. BUHARINILLE. *Syyskuu — joulukuu* 387
707. L. D. TROTSKILLE. *Lokakuun 1 pnä* 387

708.	V. M. SVERDLOVILLE. <i>Lokakuun 1 pnä</i>	388
709.	L. D. TROTSKILLE. <i>Lokakuun 2 pnä</i>	388
710.	PIENELLE KKN:lle. <i>Lokakuun 3 pnä</i>	388—389
711.	N. P. BRJUHANOVILLE. <i>Lokakuun 4 pnä</i>	389
712.	A. I. RYKOVILLE. <i>Lokakuun 6 pnä</i>	389—390
713.	N. N. KRESTINSKILLE. <i>Lokakuun 6 pnä</i>	390
714.	VKP(b):n KK:n ORGANISAATIO TOIMIKUNNALLE. <i>Lokakuun 8 pnä</i>	390—391
715.	SÄHKE L. D. TROTSKILLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	391
716.	N. I. BUHARINILLE. <i>Lokakuun 11 pnä</i>	392
717.	A. M. GELLERILLE. <i>Lokakuun 11 ja marraskuun 4 päivän välisenä aikana</i>	392
718.	V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Lokakuun 12 pnä</i>	392—393
719.	EHDOTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISELLE TOIMIKUNNALLE ARMENIAN TILANTEESTA. <i>Lokakuun 12 tai 13 pnä</i>	393
720.	N. N. KRESTINSKILLE. <i>Lokakuun 12 päivän jälkeen</i>	393
721.	VKP(b):n KK:n POLIITTISEN TOIMIKUNNAN JÄSENILLE. <i>Lokakuun 13 pnä</i>	393
722.	G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. <i>Lokakuun 14 pnä</i>	394
723.	VKP(b):n KESKUSKOMITEAN JÄSENILLE. <i>Lokakuun 15 pnä</i>	394
724.	E. M. SKLJANSKILLE. <i>Lokakuun 15 pnä</i>	395
725.	SHTSHUROVON ASEMAN SEMENTTITEHTAAN KOLLEKTIVILLE. <i>Lokakuun 16 pnä</i>	395
726.	KKTN:n KIRJAPAINO-OSASTOLLE. <i>Lokakuun 16 pnä</i>	396
727.	S. P. SEREDALLE. <i>Lokakuun 19 pnä</i>	396

728. V. S. KORNEVILLE. <i>Lokakuun 19 pnä</i>	397
729. F. E. DZERZHINSKILLE. <i>Lokakuu, 19 päivän jälkeen</i>	397
730. A. M. LEZHAVALLE JA M. N. POKROVSKILLE. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	398
731. N. P. BRJUHANOVILLE. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	398—399
732. PIENELLE KKN:lle. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	399
733. VALTION KUSTANNUSLIIKKEELLE. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	399—400
734. G. V. TSHITSHERINILLE. <i>Lokakuun 25 pnä</i>	400
735. PUHELINSANOMA A. M. LEZHAVALLE, F. F. SYROMOLOTOVILLE, S. M. FRANKFURTILLE. <i>Lokakuun 27 pnä</i>	400—401
736. VLADIMIRIN KUVERNEMENTIN PUOLUEKOMITEALLE. <i>Lokakuun 27 pnä</i>	401
737. VKP(b);n KONTROLLIKOMISSIOLLE. <i>Lokakuun 27 pnä</i>	401—402
738. A. I. RYKOVILLE JA I. I. RADTSHENKOLLE. <i>Lokakuun 28 pnä</i>	402—404
739. SÄHKE M. V. FRUNZELLE. <i>Lokakuun 28 pnä</i>	405
740. P. I. POPOVILLE. <i>Lokakuun 30 pnä</i>	405
741. S. I. BOTINILLE. <i>Lokakuu</i>	406
742. N. A. SEMASHKON PUHELINSANOMAAN MERKITYY MÄÄRÄYS. <i>Marraskuun 2 pnä</i>	406—407
743. A. Z. HOLZMANNILLE. <i>Marraskuun 3 pnä</i>	407
<i>Huomautuksia</i>	409—509
<i>Nimihakemisto</i>	510—562
<i>Lyhenneluettelo</i>	563—565

LUKIJALLE

Kustannusliike Edistys pyytää lukijoita esittämään mielipiteensä tämän kirjan suomennoksen laadusta ja kirjan asusta. Kustannusliike on kiitollinen myös muista ehdotuksista ja toivomuksista.

Osoitteemme:

Zubovski bulvar, 21

Moskova, Neuvostoliitto.